

שׁוֹתֵי ה' לְנֶגְדֵי תְבוּיָד

נִנְחַ נְחַמְ נְחַמְ מְאוּמָן

סֵפֶר

מְשִׁיבַת נְפֶשׁ

עִם סֵפֶר
שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים

הוצאת

מלא ונביא מנואן

לעלוי נשמת הרה"ח ישראל בער אודסר זצ"ל
תלמיד הרב ישראל קרדונר זצ"ל
תלמידו של הרב משה ברסלבר זצ"ל
תלמיד מוהרנ"ת זיע"א
תלמידו המובהק של רבה"ק מוהר"ן מברסלב
נְ נַחְ נַחְמָּ נַחְמָּן מַאֲמָן זי"ע ועבי"א

ולעלוי נשמת
עמרם יוסף ב"ר משה נחום הלוי הורביץ זצ"ל
מאיר עקביא בן יעקב ימיני זצ"ל
אהרון בן יעקב פיץ זצ"ל
ת.נ.צ.ב.ה

ניתן להשיג את כל ספרי רבי נחמן מברסלב
במחיר עלות ו/או להורדה בחינם
באתר www.BreslovBooks.com

עמותת "מלא ונדיש" להדפסת והפצת כתבי ר' נחמן מברסלב
ופרסום שם הצדיק. 052-8887039
התשע"ד
נא לשמור על קדושת הספר

ספר מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ הַמְּנַקֵּד

הספר הקדוש הזה מאמץ ומחזק כל הנפשות העייפות והחלושות והנדהות, ומודיע להם שגם ממקום שהם יכולים לחזור ולשוב אליו יתברך ואין שום יאוש בעולם כָּלֵל, כמבאר בהקדמת הספר, לך נא ראה שמה:

מִלְקַט וּמִקְבֵּץ מִסְפְּרֵי לְקוּטֵי מוֹהַר"ן
הקדושים מאדונינו מורנו ורֵבֵנוּ הַקְּדוֹשׁ
צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, אור הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן, נִחַל
נִזְבַּע מִקּוֹר חֵכְמָה, רַבִּי נַחֲמָן בֶּן פִּינָא
נִנְחַ נַחֲמָן נַחֲמָן מְאוֹמָן זְכַר צַדִּיק וְקְדוֹשׁ
לְבָרְכָהּ, נִקְדַּר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זְכַר צַדִּיק
וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָהּ זִיע"א. וּמִסְפְּרֵי לְקוּטֵי
הַלְכוֹת הַקְּדוֹשִׁים מִתְלַמְּדוֹ הַקְּדוֹשׁ הָרַב
הַצַּדִּיק רַבִּי נְתָן זְכַר צַדִּיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָהּ.

הַקְדָּמָה

אָמַר הַמַּעֲתִיק: כְּבֹר יְדוּעַ וּמְפָרֶסֶם מִקְצֵה הָעוֹלָם וְעַד קְצֵהוּ
 גְּדֹל נִפְלְאוֹת קִדְשֵׁי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, אֹרֵר הָאוֹרוֹת וְכוּ'
 מוֹרְנוּ הַרְבֵּי רַבִּי נַחֲמָן זְכָר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לְבָרָכָה, בַּעַל
 הַמַּחְבֵּר סִפְרֵי "לְקוּמֵי מוֹהַר" וְ"סִפְרֵי מַעֲשִׂיּוֹת" וְ"סִפְרֵי
 הַמִּדּוֹת" וְשָׂאָר סִפְרֵים קְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים מְאֹד אֲשֶׁר בְּכָל
 הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תֵּבֵל מְלִיָּהֶם. וְהִנֵּה לְבַד מֵהַנִּרְאָה
 לְכָל מַעֲיֵן בְּסִפְרָיו הַקְדוּשִׁים עִמְקוֹת עֲצוּתָיו בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם,
 אֲשֶׁר אֵין דְּבַר עֲצָה קְדוּשָׁה שְׁלֵא יִמְצָא הָאָדָם בְּסִפְרָיו
 הַקְדוּשִׁים, הַפְּלִיא עֲצָה הַגְּדִיל תּוֹשִׁיָּה בְּיוֹתֵר, לְחִזּוֹק וּלְאִמּוּן
 כָּל הַנִּפְשׁוֹת הַחַלּוּשׁוֹת וְהַעֵיפוֹת אֲפֵלוּ הַמִּנְחֹת לְמִטָּה
 בְּעֶשֶׂר כְּתָרִין דְּמִסְאַבוּתָא, שִׁירְדוּ בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם עַד הַשְּׂאוֹל
 תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתָּיו, לְכֻלָּם יַעֲזֹר וְיִקְיֵץ וּיְחַיֶּה לְבַל יִתְאַשּׁוּ
 חַס וְשְׁלוֹם מִן הַרְחָמִים, וְכוּשֵׁל יְקִימוֹן מְלֵיו וּבְרַפִּים כּוֹרְעוֹת
 יֵאֱמֹן, כִּי הַשִּׁיג גְּדֻלָּתוֹ וְחִסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמָיו הַמְרַבִּים עַד
 אֵין חֶקֶר אֲפֵלוּ עַל הַנִּפְשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת מְאֹד, וְהוֹדִיעַ לָהֶם
 הַבְּחִינָה שֶׁל "וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַגֶּזֶךְ" כְּמוֹ שְׂמוּבָא בְּ"לְקוּמֵי
 מוֹהַר" וְ"סִימָן ו', וְגַם הַבְּחִינָה שֶׁל "הַקִּיצוֹ וְרַנְּנוֹ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי" וְהַשֵּׁם
 אֲתָם וְעִמָּם וְאַעֲלֵם בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר יֵרְדוּ לְשֵׁם
 וְגַם מִשֵּׁם יְכוּלִים לְחַזֵּר וּלְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׂמוּבָא

ב"לקוטי מוהר"ן" חלק ב' סימן ז'. וצעק בקולו הקדוש גיוואלד! זייט אייך ניט מיאש גיוואלד! אל תתיאשו! ומשך מאד תבת גיוואלד להורות ולרמוז לכל אחד לדורות, שלא יתיאש בשום אפן בעולם אפלו אם יעבר עליו מה.

ורמוז לנו מדבריו הקדושים אשר כל ענינו שבא לזה העולם הוא רק בשביל לתקן כל הנפשות הנפולות שהם בחינת מקומות המטנפים. ופעם אחת אמר, כמה וכו' היו מנחים ברפש וכו' ואני הוצאתים משם, וכן אמר עוד פעם אחת על עצמו, ואני ידי מלכלכות בדם ובשפיר ובשליא בדי לטהר וכו'. וכן כל יסוריו שסבל בעולם הזה וגם כל התנברות ההעלמה שנעלם אורו הקדוש מהעולם, עד שיש רבים שלא זכו להנות מאורו הקדוש הוא רק בשביל זה, כמו שכתב במכתבו הנדפס בספר "חיי מוהר"ן" בזה הלשון: ידעתי גם ידעתי, שגם העסק שעסקתי עמכם להוציא אתכם משני הסמך מ"ם הן על כל אלה עיניו לטש ושניו חרק עלי. בכך אהובי, אחי ורעי חזקו ואמצו וכו' ולא יהיה לריק יגעי ושמרו תורת משה עבד ה', באשר למדתי אתכם וכו' עין שם.

והנה ביותר מעל כל תלמידיו הקדושים תמך ידו על תלמידו הקדוש הרב הצדיק רבי נתן, וזכר צדיק לברכה,

בעל המחבר ספרי "לקוטי הלכות" הקדושים וספרי "לקוטי תפלות", ונתן מהודו עליו וסמך את ידו עליו להכניס דעתו הקדושה בכל מיני דבורים המשיבים את הנפש בכל הנופלים והיורדים שיחזקו עצמם ולא יתיאשו בשום אפן.

והנה עתה בעקבתא דמשיחא בעת התפשטות החשך הנורא מאד כפול ומכפל תהו ובהו וחשך וכו' ממש, אשר גם נביאינו הראשונים, וזרונים לברכה, ראו בן תמהו איך יוכלו בני ישראל הקדושים להתחזק ביראת השם בתוך החשכות הזה. וברוך השם אשר הקדים רפואה למכתנו ושלח לנו מושיע ורב, נחל נובע מיקור ח'כמה הוא אדונינו מורנו ורבנו הקדוש, וזכר צדיק לברכה, אשר הוא ותלמידיו הקדושים הודיעו לנו רב רחמיו וחסדיו עד אין חקר. אך דבריהם הקדושים בהתחזקותם העצומה מפזרים בדרושים הקדושים שבספרי "לקוטי מוהר"ן" ובספרי "לקוטי הלכות" ולא כל אחד ימצא בהם מבקשו בנקל. לזאת לקט וקבץ מורנו הרב הצדיק רבי נתן, וזכר צדיק לברכה, הספר הקדוש "לקוטי עצות" באותיות וענינים ויוכל המעיין למצא שם גם דברי התחזקותו הגדול הנובעים מספריו הקדושים. ואחריו קם הרב הקדוש

מִפְּשָׁעֵינוּ, וְכִּי צָדִיק לְבָרָכָה, וְלִקְטַת וְקִבְּץ הַסֵּפֶר "לְקוּמֵי
עֲצוֹת הַדָּשׁ" בְּאוֹתִיּוֹת וְעִנְיָנִים כָּל הָעֲצוֹת הַקְדוּשׁוֹת
הַמְפֹּזְרִים בְּסִפְרֵי "לְקוּמֵי הַלְּבוֹת" הַקְדוּשִׁים.

וְיֻכַּל הַמַּעֲיָן לְמִצָּא שֵׁם גַּם דְּבָרֵי הַהִתְחַזְּקוֹת הַנוֹכְעִים
מִסִּפְרֵי "לְקוּמֵי הַלְּבוֹת" הַקְדוּשִׁים. וְרֵאָה רְאִינוּ אֲשֶׁר עָתָה
בְּתַקְוָה הַחֲשׂוֹת בְּעִקְבֵּתָא דְּמִשְׁיחָא, שֵׁשׁ רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל
שֶׁנִּכְסְפִים מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם אֲךָ נִדְּמָה לָהֶם כִּי אִפְסִי
תַּקְוַתְּם חָלִילָה. לְזֹאת נִתְעוֹרְרָנוּ לְקַבֵּץ אֶל מְקוֹם אֶחָד
דְּבָרֵי הַהִתְחַזְּקוֹת שֶׁנִּדְּפְסוּ בְּסִפְרֵי "לְקוּמֵי עֲצוֹת" הַקְדוּשִׁים
מִהַדוּרָא קָמָא וּבִתְרָא, וּבִסְפֵר הַקְדוּשׁ "לְקוּמֵי עֲצוֹת הַדָּשׁ"
לְהַדְפִּיסָם בְּקִנְטָרְס הַקָּטָן הַזֶּה, לְמַעַן יֻכַּל כָּל אִישׁ לְהֵשִׁיב
נֶפְשׁוֹ הַשׁוֹקֵקָה לְדַבֵּר הַשֵּׁם, וַיֵּדַע אֲשֶׁר עֲדִין לֹא אֶבְדָּה
תַּקְוַתוֹ חָלִילָה. וְקִרְאָנוּ שֵׁם הַקִּנְטָרְס הַזֶּה "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" כִּי
כֵּלּוּ הוּא אִמְרוֹת הַשֵּׁם אִמְרוֹת טְהוּרוֹת מְזַקְקוֹת שְׁבָעֵתִים,
לְהַחֲיוֹת וּלְהֵשִׁיב כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת בְּבַחֲיַנַת שְׁבָעָה
מְשִׁיבֵי טַעַם, עַד שִׁיחֶיהָ בְּבַחֲיַנַת שְׁבָעֵי יַפֵּל צָדִיק וְקָם,
כְּמוֹכֵן מְזֶה בְּמֵאֵמֶר "תַּקְּעוּ אֱמוּנָה" ("לְקוּמֵי מוֹתֵרִין" חֵלֶק ב' סִימָן ה').
וְכֵן נִזְכָּה לְקַיֵּם בְּאַמֶּת, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה
וּלְשׁוּב לְאַרְצֵנוּ בְּבִיאַת מְשִׁיחָנוּ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ

א

מִי שְׂרוּצָה לָשׁוּב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, צָרִיף לְהִיּוֹת בְּקִי
 בְּהִלָּכָה מְאֹד, שְׁלֵא יִפִּיל וְלֹא יִרְחַק אוֹתוֹ שׁוֹם דְּבַר
 בְּעוֹלָם בֵּין בְּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירִידָה. וּבְכָל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו
 יִחֲזַק אֶת עֲצָמוֹ (שְׁקוֹרִין דְּעַר הַאֲלֵטִין זִיד) וְיִקְנִים אִם אֶסֶק שְׁמַיִם
 שֵׁם אֲתָה וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד, שְׁנִים בְּשְׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת
 יְכוּלִין לְקָרֵב אֶת עֲצָמוֹ לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי גַם שֵׁם הוּא
 יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, בְּבַחֲיִנַת וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד ("לְקוֹטִי מוֹהֲרִין"
 ח"א סִימָן ו') וּבְלְקוֹטִי עֲצוֹת עֵינַי תְּשׁוּבָה אוֹת י' וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ
 שֵׁם: כְּשֶׂרוּצָה אָדָם לִילֵךְ בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה, צָרִיף לְהִיּוֹת
 בְּקִי בְּהִלָּכָה וְצָרִיף לְהִיּוֹת לוֹ שְׁנַיִ בְּקִיאוֹת, הֵינּוּ בְּקִי
 בְּרָצוּא בְּקִי בְּשׁוֹב שְׂזָהוּ בְּחִינַת עֵיל וְנִפְיָק, בְּחִינַת: "אִם
 אֶסֶק שְׁמַיִם שֵׁם אֲתָה וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד". הֵינּוּ מִי
 שְׂרוּצָה לָשׁוּב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, צָרִיף לְחַגֵּר מִתְּנָיו שִׁיתְחַזֵּק
 עֲצָמוֹ בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם תָּמִיד בֵּין בְּעֲלִיָּה בֵּין בִּירִידָה, שֶׁהֵם
 בְּחִינַת אִם אֶסֶק שְׁמַיִם שֵׁם אֲתָה וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד,
 הֵינּוּ בֵּין שְׂזִיבָה לְאִיזָה עֲלִיָּה לְאִיזָה מְדַרְגָּה גְדוֹלָה אוֹ

קַמְנָה, אַף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יַעֲמֵד שָׁם וְלֹא יִסְתַּפֵּק עֲצֻמוֹ
בְּזָה וְצָרִיף שִׁיחֵיהָ בְּקִי בְּזָה מְאֹד, לִידַע וּלְהֶאֱמִין שֶׁהוּא
צָרִיף לִילָף יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ' שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת בְּקִי בְּרִצּוֹא וְכוּ'.

וְכֵן לְהַפֵּךְ, שְׂאֵפְלוֹ אִם יִפֹּל חֶסֶם וְשָׁלוֹם, לְמָקוֹם שִׁיפֹל,
אֲפֵלוֹ בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת חֶסֶם וְשָׁלוֹם, גַּם שָׁם אֵל יִתְיַאֵשׁ
אֶת עֲצֻמוֹ לְעוֹלָם בְּשׁוֹם אַפְּן יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיחֵיהָ, רַק יִתְפַּשׂ
וַיִּבְקֹשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַיִּחַזַּק עֲצֻמוֹ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא
וּבְכָל מָה שִׁיּוּכַל. כִּי גַם בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת נִמְצָא הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, וְגַם מִשָּׁם יְכוֹלִין לְדַבֵּק אֶת עֲצֻמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.
וְזֶה בְּחִינַת: "וַאֲצִיעָה שִׂאוֹל הַגֶּךְ" בְּחִינַת בְּקִי בְּשׁוֹב, כִּי
אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה כִּי אִם בְּשִׁבְבִי שְׂתִי בְּקִיאוֹת
אֵלוֹ. וּבִאֲמַת הִיא בְּקִיאוֹת גָּדוֹל מְאֹד שִׁיזְכָּה לִידַע,
שִׁצְרִיכִין לִיגַע עֲצֻמוֹ וּלְטַרַח בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם תָּמִיד
וּלְצַפּוֹת בְּכָל עֵת לְהַגִּיעַ לְמִדְרָגָה גְּבוּהָה יוֹתֵר.
וְאַף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִפֹּל מִשׁוֹם דָּבָר וְאֲפֵלוֹ אִם יִהְיֶה אֵיךְ
שִׁיחֵיהָ חֶסֶם וְשָׁלוֹם, אַף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כָּלָל
וַיִּקְרַם וַאֲצִיעָה שִׂאוֹל הַגֶּךְ כַּנ"ל. וּכְשֵׁישׁ לוֹ שְׂתִי בְּקִיאוֹת
אֵלוֹ אָזִי הוּא הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתִּשׁוּבָה, וְאִזּוֹ יִמִּין הַשֵּׁם
בְּשׁוֹמְטָה לְקַבֵּל תִּשׁוּבָתוֹ וְזוֹכָה לְכַבוֹד הַשֵּׁם וְנַעֲשֶׂה
עַל-יְדֵי-זֶה אָדָם לְשִׁבְתָּה עַל הַכֶּסֶף – אֲשֶׁרֵי לוֹ: (שָׁם)

עקר גִּדְלָתוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוא הוא שְׁנֵם הַרְחוּקִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ מְאֹד מְאֹד גַּם הֵם יִתְקַרְבוּ לְעִבּוּדָתוֹ, וּבְזֶה נִתְיַקַּר וְנִתְעַלָּה שְׁמוֹ יִתְבַּרֵךְ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. עַל־כֵּן אֵין לְאָדָם לִיָּאֵשׁ עֲצָמוֹ מְלֶהֱתִקְרַב לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם מִחֵמַת שְׁנִתְרַחַק מְאֹד מִהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ עַל־יְדֵי חֲטָאֵיו הַמְרַבִּים אַף שֶׁהִרְבָּה לַעֲשׂוֹת רַע חֵם וְשָׁלוֹם. כִּי אֲדַרְבָּא, מִמֶּנּוּ דִּיקָא יִתְעַלָּה וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּיֹתֵר כַּנ"ל. אֲבָל עַקֵּר הַתְּקַרְבוֹת הַרְחוּקִים לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ הוּא עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי הַדּוֹר:

(שם י)

הַחֲבָרִים הַמְקַרְבִּים לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְאוֹחֲזִים אֶת עֲצָמָם בָּהֶם, רְאוּי שְׂיִחְזְקוּ זֶה אֶת זֶה וַיַּעֲזְרוּ זֶה אֶת זֶה. וְעַקֵּר הַהִתְחַזְקוֹת הוּא בְּגִדְלַת כַּח הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא גָּדוֹל כָּל כָּף, עַד שְׂיִכּוֹל לְהַעֲלוֹת גַּם נַפְשׁוֹ הַפְּגוּמָה בְּיֹתֵר וְלֹא יִצְאָה עֲדִין מֵחַל אֶל הַקִּדְשׁ אֲפֵלוּ כַחוֹט הַשְּׁעָרָה, גַּם אוֹתוֹ יִכּוֹל הַצַּדִּיק לְהַעֲלוֹת וּלְחַדְשׁוֹ לְמוֹבָה בְּגִדְלַת כַּחוֹ וְזֶה עַקֵּר הַהִתְחַזְקוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד. כִּי אֲפֵלוּ הַגְּרוּעַ שְׁבַגְרוּעִים יִהְיֶה מִי שְׂיִהְיֶה אֲפֵלוּ אִם עֲבָשׁוּ עוֹבֵר עָלָיו

מְשִׁיבַת דָּ נֶפֶשׁ יָא

מָה שְׁעוֹבֵר כָּל זְמַן שְׂאוּחוֹ אֶת עֲצָמוֹ בְּהַצְדִּיק הָאֵמֶת יֵשׁ
לוֹ תַקְנָה טוֹבָה וְנִפְלְאָה לְנִצָּת. גַּם צְרִיכִין שָׁכַל אֶחָד
יִחִזַּק אֶת חֲבֵרוֹ ויעוֹרְרוֹ זֶה אֶת זֶה ויִחִזְקוּ זֶה אֶת זֶה
בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְיִזְכִּיר כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ כָּל הָעֲצוֹת
טוֹבוֹת שְׂיֻדָּעִים וּמְבִינִים כָּל אֶחָד כְּפִי מָה שְׁקִבְלוּ
מֵרַבָּם: (שָׁם י"ג)

ד

צְרִיף לְדַעַת, שְׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מִתְפָּאֵר אֶפְלוֹ עִם הַקָּל
שְׁבַקְלִים שְׁבִי־יִשְׂרָאֵל אֶפְלוֹ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שְׁשֵׁם
יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו יֵשׁ בּוֹ הַתְּפָאֲרוֹת פְּרָטִי שְׁהַשֵּׁם
יִתְבַּרֵּךְ מִתְפָּאֵר עִמוֹ. עַל-כֵּן אָסוּר לְאָדָם לְיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ
מִהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אֶפְלוֹ אִם קָלְקַל וּפְגָם הִרְבָּה מְאֹד חֵם
וְשָׁלוֹם, כִּי עֲדִין לֹא פָסַק חֲבִיבוֹת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מִמֶּנּוּ
כַּנִּ"ל וְעַל-כֵּן עֲדִין יָכוֹל לָשׁוּב לַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ. וְהַעֲקָר הוּא
עַל-יְדֵי אֲנָשֵׁי אֵמֶת שְׁהֵם יְכוֹלִים לְמַצֵּא גַם הַטּוֹב
וְהַהֲתַפָּאֲרוֹת שְׂיֵשׁ אֶפְלוֹ בְּהַגְרוּעַ שְׁבַגְרוּעִים וּלְהַשִּׁיב
הַכֹּל לַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ: (שָׁם י"ז)

ה

בשצריך האדם לעלות מדרגא לדרגא צריך שיהיה לו ירידה קדם העליה, כי הירידה היא תכלית העליה. ומזה יכול כל אדם להבין פמה הוא צריך להתחזק בעבודת השם ולא יפל לעולם בדעתו מכל הנפילות והירידות שבעולם כי אם יתאמץ ויתחזק לבלי להסתכל על זה בשום אופן שבעולם אפלו אם יעבר עליו מה, יזכה לבסוף שיתחזקו כל הירידות לעליות גדולות, כי הירידה היא תכלית העליה. ויש בזה הרבה לדבר כי כל אחד שנפל למקום שנפל נדמה לו שעליו אינם נאמרים דברים האלה כי נדמה לו שעליו אינם נאמרים רק לגדולים במעלה העולים בכל פעם מדרגא לדרגא אבל באמת תדע ותאמין, כי כל דברים אלו נאמרים גם על הקטן שפקטנים והגרוע שבגרועים, כי השם יתברך טוב לכל תמיד:

(שם כ"ב)

ו

כל אדם שבעולם אפלו מי שהוא במדרגה התחתונה מאד ואפלו אם הוא בתוך הארץ ממש עם כל זה בשרוצה לכנס בעבודת השם, בודאי צריך שילך ויעלה

מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא. וּבְכָל פַּעַם וּפַעַם שְׂיוּצָא מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא
 כְּפִי בְּחִינָתוֹ, אֲזִי מִתְנַבְּרִים עָלָיו מִחֲדָשׁ הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם
 הַתְּאֻוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת וְהַמְחַשְׁבוֹת וְהַבְּלָבוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת
 וּמִתְפַּשְׁטִים כְּנִגְדּוֹ בְּכָל פַּעַם מְאֹד וְאִינֶם מְנִיחִים אוֹתוֹ
 לְכַנֵּס לְשַׁעְרֵי קִדְשָׁהּ. וּבְזֶה טוֹעִים הַחֲסִידִים הַכְּשָׁרִים
 הַרְבֵּה, כְּשֵׁרוֹאִים שֶׁפְּתָאֵם מִתְנַבְּרִים עָלָיו תְּאֻוֹת
 וּבְלָבוּלִים וּמְנִיעוֹת וְנִדְמָה לוֹ שֶׁנֶּפֶל מִמְדַרְגָּתוֹ מִחֲמַת
 שְׁבִזְמַן הַקֶּדֶם לֹא הָיוּ אֵלֹו הַתְּאֻוֹת וְהַבְּלָבוּלִים
 מִתְנַבְּרִים עָלָיו כֹּל כֶּף וְהָיוּ נְחִים קִצֵּת עַל־כֵּן הוּא סוֹבֵר
 שֶׁנֶּפֶל חֵם וְשָׁלוֹם. אֲכַל בְּאַמֶּת אִין זֶה נְפִילָה כָּלֵל רַק
 שְׂזָה מִחֲמַת שְׁצָרִיךְ לַעֲלוֹת מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא לְפִי בְּחִינָתוֹ,
 וּמִחֲמַת זֶה מִתְנַבְּרִים עָלָיו מִחֲדָשׁ בְּהַתְנַבְּרוֹת גְּדוֹל יוֹתֵר
 כָּל הַתְּאֻוֹת וְהַבְּלָבוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת וְהַעֲקָמִימוֹת שֶׁבְּלֵב
 וְכוּ', וְצָרִיךְ בְּכָל פַּעַם וּפַעַם לְהַתְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ הַרְבֵּה
 וּלְבַלֵּי לִפְלֵ מְזָה בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, עַד שִׁיתְנַבֵּר עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁפֹּר
 אוֹתָם מִחֲדָשׁ:

(שם כ"ה)

וְהַעֲצָה לָזֶה – לִתֵּן צְדָקָה לְעֲנִיִּים הַגּוֹנִים, כִּי עַקֵּר גְּדֻלַּת
 הַבוֹרָא וְתִבְרַךְ נִתְגַּלָּה עַל־יְדֵי צְדָקָה שְׁנוֹתָנִים לְעֲנֵי הַגּוֹן

יד מושיבת ח ט נפש

שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַכְנִיעַ הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם הַמְּנִיעוֹת
וְהַבְּלוּלִים וְכוּ' שְׁמִתְגַּבְּרִים בְּכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא כְּנ"ל:
(שם)

ח

עוֹד עֵצָה לָזֶה, שְׁיִשְׁמַח אֶת עַצְמוֹ וַיְגִיל וַיִּשֵׁשׁ בְּנִקְדָּתוֹ
הַטּוֹבָה בְּמָה שְׁזָכָה לְהִיּוֹת מְזֻרַע יִשְׂרָאֵל וּלְהִתְקַרֵּב
לְאַנְשֵׁי אֲמַת הַמּוֹלִיכִין וּמְדַרְיָכִין אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הָאֲמַת,
אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה אֵיךְ שִׁהְיָה יֵשׁ לוֹ תִקְוָה טוֹבָה לְנִצָּח
וְעַל-יְדֵי הַשְּׁמִיחָה הַזֹּאת הוּא מְשַׁבֵּר הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם
הַמְּנִיעוֹת וְכוּ' שְׁבָבֵל דְּרָגָא:
(שם)

ט

בְּשִׁמְתַחֲזֵק וּמְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת וְכוּ' וְכָל פַּעַם עוֹלָה
לְמִדְרָגָה הַשְּׁנִיָּה הַגְּבוּהָה יוֹתֵר לְפִי בְּחִינָתוֹ, בְּזֶה עוֹשָׂה
טוֹבָה גַם לְחִבְרוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּאוֹתָהּ הַמִּדְרָגָה שֶׁהוּא
נִכְנָס בָּהּ עִתָּה, כִּי חִבְרוֹ יוֹצֵא מִמֶּנָּה וְעוֹלָה לְמִדְרָגָה
יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי בְּנֵי אָדָם שְׁיַעֲמִדוּ
בְּמִדְרָגָה אַחַת וְזֶה בְּחִינַת הַרְמָה (שְׁקוֹרִין הַיִּיבּוּז), מַה
שְּׂאֵחָד מְרִים וּמִגְבִּיָּה אֶת חִבְרוֹ, הֵינּוּ כְּנֹזֵכֵר לְעֵיל: (שם)

בְּשֵׂרוֹאָה אָדָם שְׂבָאִים עַל מַחְשַׁבְתּוֹ הִרְהוּרֵי זְנוּת וְהוּא
 מְשַׁבֵּר תְּאֵוֹתוֹ וּמְסִיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶם, זֶהוּ עֵקֶר תְּשׁוּבָתוֹ
 וְתַקּוּנוֹ עַל פְּנֵי הַבְּרִית שְׂפָנָם מִקֵּדָם, כָּל אֶחָד כְּפִי עֲנִינּוּ
 כִּי זֶהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבַת הַמְּשַׁקֵּל מִמָּשׁ. עַל־כֵּן אֵל יִפְלֵ
 בְּדַעְתּוֹ בְּשֵׂרוֹאָה שְׂמַתְנַבְרִין עָלָיו הִרְהוּרִים רָעִים וּמְגַנְגִּים
 מְאֹד, כִּי אֲדַרְבָּא, זֶה דִּיקָא תַקּוּנוֹ וְתְשׁוּבָתוֹ כִּי דִיקָא
 עַל־יְדֵי־זֶה שְׂבָאִים עָלָיו אֱלוֹ הַהִרְהוּרִים וְהוּא מְתַנַּבֵּר
 עֲלֵיהֶם עַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא הוּא עֵקֶר תַקּוּנוֹ וְתְשׁוּבָתוֹ כַּנִּלְ
 וּבְזֶה הוּא מוֹצִיא נִיּוֹצֵי הַקְּדָשָׁה שְׂנֵפְלוּ עַל־יְדֵי פְּנֵי
 הַבְּרִית וְכו':

(שם כ"ה)

צָרִיד לְדַעַת, שְׂמֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְלִית אַתְר פְּנוּי
 מִנָּה וְאִיהוּ מְמַלָּא כָּל עֲלָמִין וְסוּבָב כָּל עֲלָמִין. וְאֶפְלוּ מִי
 שְׁעוּסָק בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן בְּגוּיִים לֹא יוּכַל לְהִתְנַצֵּל וְלוֹמַר אִי
 אֶפְשִׁי לְעַבְד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִחֲמַת עוֹבֵיּוֹת וּגְשָׁמִיוֹת
 שְׂנוּפֵל תְּמִיד עָלָיו מִחֲמַת הָעֶסֶק שְׁעוּסָק תְּמִיד עִמָּהֶם, כִּי
 בְּכָל הַדְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים וּבְכָל לְשׁוֹנוֹת הַגּוּיִים יְכוּל לְמַצֵּא
 בְּהֶם אֱלֻקוֹתוֹ, כִּי בְּלֹא אֱלֻקוֹתוֹ אֵין לָהֶם שׁוּם חַיּוֹת וְקִיּוּם
 כָּלֵל רַק כָּל מַה שְׁהַמְדִּירָגָה יוֹתֵר תַּחְתּוֹנָה אֲזִי אֱלֻקוֹתוֹ
 שֵׁם בְּצַמְצוּם גָּדוֹל וּמְלַבֵּשׁ בְּמַלְבוּשִׁים יוֹתֵר:

(שם ל"ג)

יא

גַּלְל בֶּן צְרִיף שֶׁתַּדַּע, שֶׁאֲפִלוּ אִם אַתָּה מְשַׁקֵּעַ בְּמִדּוֹר
הַקְּלָפוֹת וְאַתָּה בְּמִדְרָגָה תַּחְתּוֹנָה מְאֹד עַד שֶׁנִּדְמָה לְךָ
שָׂאִי אֶפְשָׁר עוֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מַחֲמַת
שֶׁנִּתְרַחֲקֶת מְאֹד מִמֶּנּוּ אַף-עַל-פִּי-כֵן תַּדַּע, שֶׁאֲפִלוּ
בְּמִקּוֹמָךְ גַּם בֶּן שָׁם תּוֹכַל לְמַצֵּא אֱלֻקוֹתָיו וּמִשָּׁם אַתָּה
יְכוּל לְדַבֵּק אֶת עֲצֻמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְלָשׁוּב אֵלָיו בְּתִשׁוּבָה
שְׁלֵמָה, כִּי לֹא רְחוּקָה הִיא מִמֶּךָ, אֲלֹא שֶׁבְּמִקּוֹמָךְ שָׁם
רַבּוּ הַלְּבוּשִׁים:

(שם)

יב

יֵשׁ שֶׁעֲבָרוּ עֲבֻרוֹת כָּל כָּךְ עַד שֶׁנִּפְּלוּ בְּבַחֲיִנַת הַסִּתְרָה
שֶׁבְּתוֹךְ הַסִּתְרָה וּמַחֲמַת זֶה נִדְמָה לָהֶם, שֶׁאֵין לָהֶם עוֹד
תִּקְוָה חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עָבַר וְשָׁנָה נַעֲשֶׂה לוֹ כְּהִתֵּר זֶה
בְּחִינַת הַסִּתְרָה אַחַת, אֲבָל כְּשֶׁעָבַר יוֹתֵר חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִסְתָּר מִמֶּנּוּ בְּבַחֲיִנַת הַסִּתְרָה שֶׁבְּתוֹךְ
הַסִּתְרָה, וְאֲזִי קָשָׁה מְאֹד לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל
בְּבַחֲיִנַת עֵסֶק הַתּוֹרָה יְכוּלִין לְעוֹרֵר גַּם אוֹתוֹ וְלַהוֹדִיעֵנוּ
מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ תִּקְוָה גַּם בֶּן עַד שֶׁיָּשׁוּב אֶל
הָאֱמֶת וְיִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאֱמֶת בְּכַח הַצַּדִּיקִי

אַמֶּת יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם יִתְפַּרֵּךְ תָּמִיד בְּכָל עֵת
אִיךָ שֶׁהֵם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם:

(שֵׁם נ"ו)

יג

בְּמִקְוֹמוֹת הַנְּמוּכִים מְאֹד וּרְחוּקִים מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ
שֵׁם דִּיקָא מְלַבֵּשׁ חַיּוֹת גְּבוּהָ מְאֹד בְּבַחֲיַנַּת סִתְרֵי תוֹרָה,
עַל-בֵּן מִי שֶׁנִּפְל מְאֹד חֵם וְשָׁלוֹם, צָרִיךְ שֶׁיֵּדַע זֹאת שֶׁשֵּׁם
בְּמִקְוֹמוֹ דִּיקָא יְכוּל לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם יִתְפַּרֵּךְ בְּיֹתֵר כִּי
שֵׁם דִּיקָא נֶעְלַם חַיּוֹת גְּבוּהָ מְאֹד וּכְשִׁיזְכָּה לְשׁוּב אֶל
הַשֵּׁם, יִתְגַּלֶּה עַל-יְדוֹ דִּיקָא תוֹרָה גְּבוּהָה, דְּהֵינּוּ סִתְרֵי
תוֹרָה:

(שֵׁם)

יד

אִם מִתְעוֹרֵר אָדָם לְתִשׁוּבָה אֲזִי כְּשֶׁרוֹצֶה לְכַנֵּס בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם וְלִנְסַע לְהַצְדִּיק, מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל פְּעַם יֵצֵר הָרַע
יֹתֵר גְּדוֹל, עַל-בֵּן צָרִיךְ בְּכָל פְּעַם הַתְּגַבְּרוֹת בְּיֹתֵר
וְהַתְּחִיבוֹת חֲדָשׁ נֶגֶד הַיֵּצֵר הָרַע הַחֲדָשׁ שֶׁמִּתְגַּבֵּר עָלָיו
בְּכָל פְּעַם וּמִזֶּה בָּא מָה שֶׁלְּפַעֲמִים כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר הָאָדָם
לְנִסְע לְאַנְשֵׁי אַמֶּת, יֵשׁ לוֹ תִּשׁוּקָה גְּדוֹלָה וְאַחֲרֵי-כֵן
כְּשֶׁמִּתְחִיל לְנִסְע נֶחֱלֵשׁ חֲשָׁקוֹ, וְלִפְעָמִים כְּשֶׁבָּא לְהַצְדִּיק
בְּעִצְמוֹ נוֹפֵל מִתִּשׁוּקָתוֹ לְגַמְרֵי – כֹּל זֶה נִמְשָׁךְ מִבַּחֲיַנָּה

הַנְּזָכָר לְעֵיל, כִּי תִיכַף כְּשֶׁנִּתְעוֹרָר לְנִסְעַ לְהִצְדִּיק הָאֲמֵת
 אֲזִי הַמִּית יִצְרוּ הָרַע שֶׁהָיָה לוֹ בַּתְּחִלָּה וְאַחֲר־כֵּן
 כְּשֶׁרוֹצֵה לְנִסְעַ, נִתְּהוּה לֹא יִצְרֵ הָרַע הַחֲדָשׁ חֲזָק מִבַּתְּחִלָּה,
 כִּי כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ יִצְרוּ גְּדוֹל מִמֶּנּוּ. עַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה
 לְקָרֵב אֶת עַצְמוֹ לְהֵשֵׁם יִתְּבַרֵךְ בְּאֲמֵת צָרִיךְ הִתְחַזְּקוֹת
 חֲדָשׁ בְּכָל פַּעַם נִגְדַּד הַיִּצָּר הָרַע הַחֲדָשׁ שֶׁמִּתְחַדָּשׁ עֲלָיו
 בְּכָל פַּעַם:

(שם ע"ב)

טז

כִּי יֵשׁ כַּמָּה בְּחִינּוֹת בְּיִצָּר הָרַע וְרַב הָעוֹלָם – הַיִּצָּר הָרַע
 שֶׁלָּהֶם הוּא נְמוּךְ וּמְגֻשָּׁם מְאֹד, רוּחַ שְׂטוֹת מִמֶּשׁ. וּמִי
 שֶׁיֵּשׁ לוֹ דַּעַת צַח כָּל שֶׁהוּא וּמִשְׁעַר בְּלִבּוֹ קָצַת אֶת גְּדֻלַּת
 הַבוֹרָא יִתְּבַרֵךְ, בְּוַדָּאִי הַיִּצָּר הָרַע הַזֶּה הוּא אֲצִלוֹ שְׂטוֹת
 גְּדוֹל וְשִׁנְעוֹן וְאֲפִלוֹ נִסְיוֹן שֶׁל תַּאֲוֹת נְאוּף הוּא אֲצִלוֹ
 שְׂטוֹת וְאִין צָרִיךְ שׁוּם הִתְנַבְּרוֹת נִגְדוּ, רַק שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִצָּר
 הָרַע אַחֲרֵ גְבוּהַ מְזוּהַ הַרְבֵּה, אֲכָל זֶה הַיִּצָּר הָרַע שֶׁל רַב
 הָעוֹלָם הוּא שְׂטוֹת גְּדוֹל בְּאֲמֵת לְמִי שֶׁהוּא רַק בְּעַל שֶׁכָּל
 אֲמֵת לְבַד:

(שם)

טז

וַיֵּשׁ שְׁהַיְצֵר הָרַע שְׁלָהֶם הוּא בְּחִינַת קְלִפָּה דְקָה וְזֶה
הַיְצֵר הָרַע אֵין מְגַרִין אֶלָּא בְּאִישׁ חֵיל גְּדוֹל בְּמַעֲלָה
קִצָּת, אֲבָל עֲדִין אֵין זֶה הַיְצֵר הָרַע שֶׁל הַצַּדִּיקִים
אֲמִתִּיִּים, כִּי הַיְצֵר הָרַע שְׁלָהֶם הוּא מְלֶאֶךְ הַקְּדוֹשׁ מִמֶּשׁ:
(שם)

יז

גַּם בְּעִנְיַן הַהֶתְקַרְבוֹת עֲצֻמוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יֵשׁ יְצֵר הָרַע
גְּדוֹל, הֵינּוּ שְׁלִפְעָמִים רַבּוּי הַהֶתְלַהְבוֹת חוּץ מִהַמָּדָה הוּא
מִהַיְצֵר הָרַע, וְזֶה בְּחִינַת: "פֶּן יִהְרָסוּ לְעֵלוֹת אֶל ה'",
וַיִּצְרִיכִין לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים לְהַנְצִיל גַּם מִזֶּה:
(שם)

יח

מִי שֵׁיֵשׁ עָלָיו דִּינִים חֵם וְשָׁלוֹם, וַיֵּשׁ לוֹ אֵיזָה צָרָה רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן, צָרִיךְ לְרֹאוֹת לְהַתְגַּבֵּר וּלְהַתְחַזֵּק אִזּוּ בְּיֹתֵר לְהַנְצִיל
מִהַיְצֵר הָרַע, כִּי אִזּוּ מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַיְצֵר הָרַע בְּיֹתֵר, כִּי
עַקֵּר שְׂרֵשׁ הַיְצֵר הָרַע הוּא גְּבוּרֹת וְדִינִים רַחֲמָנָא לְצַלֵּן:
(שם)

יט

גם עצבות מזיק מאד ונותן כח להיצר הרע, על-כן צריך להתגבר מאד לשמח את נפשו בכל דרכי העצות המבארים במקומם, כי עקר ההתחזקות הוא על-ידי שמחה וחדוה, כמו שכתוב: "כי חדות ה' היא מעונכם" (שם)

ב

ההתרחקות היא תחלת ההתקרבות, הינו בפשטאדם רוצה להתקרב להשם יתברך אזי על פי רב באים עליו דינים ויסורים ומניעות רבות ועצומות ונדמה לו, כאלו מרחקים אותו, אבל כל זה למען שביל התקרבות, וצריך להתחזק ולהתגבר ולהתאמץ ולעמד בנסיגת הנה שלא יתרחק חס ושלום, על-ידי היסורים והמניעות וההתרחקות, ואל יטעה בעצמו לומר שמרחיקין אותו חס ושלום, רק ידע ויאמין, שכל מה שעובר עליו הכל למען, כדי שיתגבר להתקרב יותר, כי ההתרחקות היא רק בשביל ההתקרבות: (לקו"מ ח"ב, מה)

כא

עצה להתחזקות הוא הדבור, דהיננו שאפלו אם נפל למקום שנפל אף-על-פי-כן יתחזק גם שם לדבר דבורי אמת, דהיננו דבורי תורה ותפלה ויראת שמים ולשוח בינו לבין קונו ולשוח עם חברו ומכל שכן עם רבו, כי הדבור יש לו כח גדול להזכיר את האדם בהשם יתברך ולחזקו תמיד אפלו במקומות הרחוקים מהקדשה מאד.
(שם ע"ח).

(עין בלקוטי עצות דבור אות י"ט וזו לשונו שם): גם הדבור הוא בחינת אם הבנים, הינו כמו שהאם הולכת תמיד עם בניה אפלו למקומות המטנפים, ואינה שוכחת אותם, כמו-כן הדבור הולך עם האדם תמיד אפלו במקומות המטנפים, ומזכיר אותו תמיד את השם יתברך. הינו שאפלו אם האדם מנח חס ושלו, בשפל המדרגה מאד במקום שהוא חס ושלו, אף-על-פי-כן על-ידי הדבור יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך לעולם, דהיננו שאפלו אם הוא במקום שהוא אם יתחזק גם שם לדבר על-כל-פנים דבורים קדושים של תורה ותפלה ושיחה בינו לבין קונו או לשוח עם רבו או חברו ביראת שמים, יכול להזכיר את עצמו בהשם יתברך

כב מושיבת כב כג נפש

לְעוֹלָם, אִפְלוּ שֵׁם בְּמִקְוֹמוֹת הַרְחֹקִים מְאֹד מֵהַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת מִקְוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים, אִפְלוּ אִם נָפַל
לְמָקוֹם שֶׁנֶּפֶל רַחֲמָנָא לְצַלָּן. כִּי הַדְּבוּר אֵינוֹ מְנִיחַ אוֹתוֹ
לְשֹׁכְתָה אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וְהֵבֵן הַדְּבָר הַיָּטֵב מִגְּדֹל כַּחַ
הַדְּבוּר, וְהוּא עֲצָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה לְמִי שֶׁחָפֵץ בְּאַמֶּת
לְבַל יֵאבֵד עוֹלְמוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם: (שָׁם)

כב

צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם בְּשִׂמְחָה.
וְאִם לְפַעֲמִים נוֹפֵל מִמְדַּרְגָּתוֹ צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצֻמוֹ
בְּיָמִים הַקּוֹדְמִים, שֶׁהִיָּה מְזֻרְחָה לוֹ אֵיזוֹהַ הָאָרֶז קֶצֶת
וְיֵאחֲזֵ אֶת עֲצֻמוֹ עִתָּה בַּהֲתַעֲוֹרְרוֹת וְהַזְרִיחָה שֶׁהִיָּה לוֹ
מֵאֵז וּמִקְדָּם: (שָׁם רכ"ב)

כג

מִי שֶׁהוּא מְעַרְב בֵּין הַעֲבוּרִים, דְּהֵינּוּ שְׂיֵשׁ לוֹ עֶסְקִים
וּמִשָּׂא וּמִתֵּן עִמָּהֶם צָרִיךְ לְשָׁמֵר אֶת עֲצֻמוֹ מְאֹד מְאֹד
שְׂלֵא יִזְיַק לוֹ חַס וְשָׁלוֹם, לְקַדְּשֵׁת יְהוּדוֹתוֹ, כִּי בְּקַל יוּכַל
לְהִתְפַּס בְּרִשְׁתָּם חַס וְשָׁלוֹם, וְצָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד
וְלִהְזַכֵּיר אֶת עֲצֻמוֹ בְּכָל פֶּעַם בְּקַדְּשֵׁת יְהוּדוֹתוֹ וּלְבַקֵּשׁ
מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הַרְבֵּה שְׂלֵא יִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם וְדַרְכֵיהֶם:
(שָׁם רמ"ד)

כד

עקר הגבורה הוא בלב, כי מי שלבו חזק אינו מתירא משום אדם ומשום דבר והוא יכול לעשות גבורות נוראות ולכבש מלחמות חזקות על-ידי חזק ואמץ לבו שאינו מתפחד ורץ לקשרי המלחמה החזקה, וכמו-כן הוא ממש בעבודת השם והבן היטב: (שם רמ"ט)

כה

בשנופל אדם ממדרגתו, ידע שזמן השמים הוא, כי התרחקות הוא תכלית התקרבות, על-כן נפל כדי שיתעורר יותר להתקרב להשם יתברך, ועצתו שיתחיל מחדש להכניס בעבודת השם כאלו לא התחיל עדין כלל מעולם, וזה כלל גדול בעבודת ה' שצריכין ממש בכל יום להתחיל מחדש: (שם רס"א)

כו

בשמתחיל האדם להסתכל על עצמו ורואה שרחוק מטוב והוא מלא עוונות, אזי יכול לפל על-ידי-זה ולא יוכל להתפלל כלל, על-כן הוא מחיב לחפש ולבקש ולמצא בעצמו איזה טוב, כי איך אפשר שלא עשה

מִיָּמִיו אֵיזָה מַצּוּה אוּ דְבָר טוֹב וְאֵף כְּשִׁמְת־חֵיל לְהִסְתַּכֵּל
 בְּאוֹתוֹ טוֹב שְׁעֵשָׂה, הוּא רוֹאֵה שֶׁהַטּוֹב בְּעַצְמוֹ הוּא מְלֵא
 פְּעֻעִים וְאֵין בוֹ מְתוּם, כִּי הַטּוֹב מְעַרֵב בְּפִנְיֹת וּבְפִסְלֹת
 הַרְבֵּה אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵי אֶפְשָׁר שְׁלֵא יִהְיֶה בְּהֻמָּעַט טוֹב
 אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה, וְכֵן צָרִיד לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ עַד שְׂיִמְצָא
 בְּעַצְמוֹ עוֹד אֵיזָה דְבָר טוֹב וְאֵף שְׁגַם זֶה הַטּוֹב מְעַרֵב גַּם
 בֵּן בְּפִסְלֹת הַרְבֵּה, עִם כָּל זֶה עַל־כֵּל־פְּנִים יֵשׁ בוֹ אֵיזָה
 נִקְדָּה טוֹבָה וְכֵן יִחַפֵּשׁ וַיִּבְקֵשׁ עוֹד, עַד שְׂיִמְצָא בְּעַצְמוֹ
 עוֹד אֵיזָה נִקְדוֹת טוֹבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה שְׂמוּצָא בְּעַצְמוֹ
 אֵיזָה זְכוּת וְטוֹב עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא בְּאַמֶּת מִכֶּף חוֹבָה לְכַף
 זְכוּת וַיּוּכַל לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה עַל־יְדֵי־זֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יּוּכַל
 לְהַחֲיֹת אֶת עַצְמוֹ וּלְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא, וְאֵז
 יּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל וּלְזַמֵּר וּלְהוֹדוֹת לַשֵּׁם:
 (שָׁם רפ"ב)

כז

וְצָרִיד הָאָדָם לְזַהֵר מְאֹד לִילֵךְ עַל דְּרָךְ זֶה, כִּי הוּא כָּלֵל
 וַיִּסוֹד גָּדוֹל לְמִי שֶׁיִּרְצֶה לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ לְבַל
 יֵאבֵד עוֹלָמוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם. כִּי הָעֶקֶר הוּא לְהִרְחִיק
 מִעַצְמוֹ עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר, כִּי רַב
 בְּנֵי אָדָם שֶׁרְחוּקִים מִהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עָקֵר רְחוּקִים הוּא

מַחֲמַת מְרָה שְׁחוֹרָה וְעֵצָבוֹת וּמַחֲמַת שְׁנוּפְלִים בְּדַעְתָּם
 עַל־יְדֵי שְׂרוּאִים בְּעֵצָמָם עֵצָם קִלְקוּלָם, שָׂרֵב מֵעֲשִׂיהֶם
 מִקְלָקְלִים כְּפִי מַה שְׂיִוְדַע כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ אֶת נִגְעֵי לִבּוֹ
 וּמִכְאוּבָיו, וּמַחֲמַת זֶה הֵם נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם וְרָבָם מִיָּאֲשִׁים
 עֵצָמָם לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְאִינָם מִתְפַּלְלִים בְּכּוֹנֵה כָּלָל
 וְאִינָם עוֹשִׂים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם אֲפֵלוּ מַה שֶּׁהָיוּ יְכוּלִים
 לַעֲשׂוֹת עֲדִין. עַל־כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁבִּיל מְאֹד עַל דְּבַר
 זֶה, כִּי הִרְבָּה נִפְשׁוֹת שֶׁקָּעוּ עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי הֵיאֻשׁ חֵם
 וְשִׁלוּם, קָשָׁה מִן הַכֹּל. עַל־כֵּן צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לִילָד
 עִם הַדְּרִיךְ הַזֶּה הַנִּזְכָּר לְעֵיל לְחַפֵּשׂ בְּעֵצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת
 בְּכָל פַּעַם, כְּדֵי לְהַחֲיוֹת אֶת עֵצְמוֹ וּלְחַזֵּק אֶת עֵצְמוֹ תָּמִיד
 וְעַל־יְדֵי־זֶה יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל בְּחַשְׁק וּבְחִיּוֹת וּבְשִׂמְחָה
 תָּמִיד וְלָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם בְּאַמֶּת, בְּנִזְכָּר לְעֵיל: (שם)

כח

יֵשׁ נִשְׁמוֹת שְׁנִפְלוּ וְצָרִיכִים לְהַחֲיוֹתָם וְלְהַשִּׁיבָם בְּכָל
 מִינֵי מַטְעָמִים הַמְּשִׁיבִין אֶת הַנִּפְשׁ, וְעַל־יְדֵי הַתְּנוּצָצוֹת
 הַמַּחֲיִין בְּחִינַת תְּפִלִּין שְׂזוּכִין עַל־יְדֵי שְׂמִשְׁבְּרִין
 הַתְּנַבְּרוֹת הַרְהוּרֵי נְאוּף (כְּמוֹ שְׂמוּכָא בְּלִקוּטֵי עֲצוֹת, בְּרִית כ"ו) עַל־
 יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂים דְּבוּרִים כְּשָׂרִים לְהַחֲיוֹת וְלְהַשִּׁיב אֶת אֱלוֹ
 הַנִּשְׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת: ("לִקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן ה')

כֵּט

אָסוּר לְאָדָם לִיָּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, וְאִפְלוּ אִם נָפַל
לְמָקוֹם שְׁנֵפֶל חֵם וְשָׁלוֹם, וּמִנַּח בְּשִׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת רַחֲמָנָא
לְעָלָן, אַף־עַל־פִּי־בֶן אֵל יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּשׁוּם אַפֵּן בְּעוֹלָם, כִּי גַם מִשֵּׁם יְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב אֱלֹוֵי
יִתְבָּרַךְ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְהַצְדִּיק הָאֱמֶת אֵינוֹ
נִקְרָא בְּשֵׁם צְדִיק, כִּי אִם בְּשֵׁישׁ לוֹ זֶה הַכַּחַשׁ שִׁיּוּכַל
לְהַחִיּוֹת וּלְהַרִים אֶת אֱלוֹ שְׁנֵפֶלוֹ מְאֹד מְאֹד, לְחַזְקָם
וּלְאַמְצָם לְעוֹרָרָם וּלְהַקִּיצָם וּלְגַלּוֹת לָהֶם, כִּי עֲדִין הַשֵּׁם
אֲתָם וְעִמָּם וְאַצְלָם וְקָרוֹב לָהֶם, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ. וְכֵן לְהַפְדָּ, צְרִיךְ הַצְדִּיק לְהִרְאוֹת לְאֱלוֹ שֶׁהֵם
בְּמִדְרַגָּה גְדוּלָה, שֶׁעֲדִין אֵינָם יוֹדְעִים כָּלֵל בִּידְעָתוֹ
יִתְבָּרַךְ, בַּחֲיִנַת מָה חֲמִיתָ מַה פִּשְׁפִּשְׁתָּ וְכוּ': (שָׁם ז)

ל

בְּשִׂאָדָם נוֹפֵל מִמִּדְרַגָּתוֹ וּלְפַעֲמִים נִפְלְתוֹ וִירִידָתוֹ
גְדוּלָה מְאֹד מְאֹד רַחֲמָנָא לְעָלָן, כִּי יֵשׁ שְׁנוּפֵל לְמָקוֹמוֹת
מְגַנְגִים מְאֹד שֶׁנִּקְרָאִים בַּחֲיִנּוֹת מְקוֹמוֹת הַמְטַנְפִים וְנוֹפֵל
לְסַפְקוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וּמְגַנְגִים וְזָרִים מְאֹד וּלְבָלְבוּלִים
רְבִים וְלְבוֹ סַחְרָחַר, שֶׁהַקְּלָפָה מְעַקְמֶת וּמְסַבֶּבֶת לְבוֹ

בְּעַקְמִימוֹת וּבְלְבוּלִים עֲצוּמִים 'עִם פֶּאֶר דְּרִיט דָּאִם
הָאֵרֶץ' (שְׁמַעְקֻמַּת אֶת לְבוּ). אַף־עַל־פִּי שְׁבִמְקוֹמוֹת אֵלוֹ
אִי אֶפְשָׁר לְמַצֵּא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם שֵׁם יֵשׁ
תַּקְוָה גְּדוּלָה עַל־יְדֵי שְׁיַחֲפֵשׁ וַיִּבְקֹשׁ מִשֵּׁם אֶת הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ וַיְהִי שׂוֹאֵל וּמִבְקֵשׁ אֵיךְ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ. וְכֹל מֵה
שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת עֲצֻמוֹ רְחוּק בְּיוֹתֵר מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ,
יִצְטַעַר וַיִּשְׂאֵל וַיִּבְקֹשׁ יוֹתֵר אֵיךְ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ. וְעַל־יְדֵי־זֶה
בְּעֲצֻמוֹ שֶׁהוּא מְחַפֵּשׁ וּמִבְקֵשׁ וּמִתְנַעֵנֵעַ אַחֵר כְּבוֹדוֹ
יִתְבָּרֵךְ וּמִצְטַעַר וְצוֹעֵק וְשׂוֹאֵל וּמִבְקֵשׁ אֵיךְ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ,
עַל־יְדֵי־זֶה בְּעֲצֻמוֹ הוּא עוֹלָה בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי זוֹכֵה
לְעֹלוֹת לְבַחֲיַנַּת "אֵיךְ" שֶׁהִיא הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה מְאֹד
מְאֹד. וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה שְׁיַחֲפֵשׁ תָּמִיד וַיִּבְקֹשׁ אֵיךְ
מְקוֹם כְּבוֹדוֹ כִּנ"ל, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה הִירִידָה נִתְהַפֵּךְ לְעֲלִיָּה
גְּדוּלָה וְזֶהוּ בְּחִינַת יְרִידָה תַכְלִית הָעֲלִיָּה הַמוּבָא בְּכֹל
סְפָרֵי קִדְשׁ וְעֵינַן בְּפָנִים וְהֵבֵן שֵׁם הַיֵּטֵב כִּי עִמָּךְ הוּא:
(שֵׁם י"ב)

לא

צָרִיךְ לְהִיזוֹת עַקְשָׁן גְּדוֹל בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם וְהֵבֵן הַדָּבָר
הַיֵּטֵב, כִּי עַל כָּל אָדָם שְׂרוּעָה לְהַכְנִים בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם
וְאִפְלוּ הַקָּטָן שְׁבִמְטָנִים, בְּהִכָּרַת שְׁיַעֲבֵר עָלָיו עֲלִיּוֹת

כח מושיבת לב לג נפש

וירידות בלי מספר וכמה מיני נפילות והשלכות. כי לפעמים יש שמפילין אחד בכונה מעבודת השם. ועל כל זה צריכין להתחזקות גדול בלי שעור וכמבאר מזה קצת למעלה. וכמה פעמים הוא צריך להתחזק ולהתאחו עצמו רק בדרך עקשנות וצריכין עקשנות גדול מאד מאד בזה, וזכר דבר זה היטב כי תצטרך לזה מאד:

(שם מח)

לב

ודע, שכל אלו הנפילות והירידות והבלבולים וכו' צריכים בהכרח לעבר בהם קדם שנכנסין בשערי הקדושה, וכל הצדיקים והיראים האמתיים עברו בכל זה:

(שם)

לג

ואם אתה רחוק מאד מאד ממנו יתברך ונדמה לך, שאתה פוגם ממש בכל שעה נגדו יתברך, נגד זה תדע שאיש כזה שהוא מגשם כל כך, כל תנועה ותנועה שהוא מנתק את עצמו מעט מעט מן גשמיותו אפלו תנועה בעלמא, שהוא ממשך את עצמו מגשמיותו

מְשִׁיבַת לַד לַה לוּ נֶפֶשׁ כַּט

אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ הַיָּהּ גְּדוּלָהּ וַיִּקְרָה מְאֹד מְאֹד אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵךְ
וְהוּא רִץ בְּזֶה אֱלֹפֵי אֱלֹפִים פְּרִסְאוֹת בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים:
(שם)

לד

וְהַעֲקֵר לְחֹזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׁמְחָה בְּכֹל מִיָּנִי עֲצוֹת כִּי
עֲצוֹת מִזִּיק מְאֹד עַל-בֶּן צָרִיד לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכֹל כַּחוֹ
לְהִרְחִיק וּלְגַרֵּשׁ אֶת הָעֲצָבוֹת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרָה, הֵן עַל-יָדַי
שִׁיחַפֵּשׁ וּמִצָּא בְּעֲצָמוֹ עֲדִין נִקְדוֹת טוֹבוֹת וְכוּ' הֵן עַל-יָדַי
שֶׁלֹּא עֲשִׂנִי גוֹי. וְעַל פִּי רַב אֵי אֶפְשֶׁר לְשַׁמַּח אֶת עֲצָמוֹ כִּי
אִם עַל-יָדַי עֲנִינִי צָחוֹק וְשִׁחוֹק וְכוּ', כִּמּוֹ שִׁפְתֵּינוּ כָּל זֶה
בְּלִקְוֵי עֲצוֹת, אֹת שִׁמְחָה עֵין שָׁם:
(שם)

לה

וְדַע, שֶׁהָאָדָם צָרִיד לְעֵבֵר בְּזֶה הָעוֹלָם עַל גִּשְׁרֵי צָר מְאֹד,
וְהַכֵּל וְהַעֲקֵר, שֶׁלֹּא יִתְפַּחַד כָּלֵל:
(שם)

לו

לְפִי גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וְעֲצָם רוּמָמוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּתַנוּעָה
קְלָה בְּעֵלְמָא וּבְהִסְתַּכְלוֹת בְּעֵלְמָא שְׂאִינוּ כְּרָאוּי לְפִי
כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵךְ, הִיָּה רָאוּי לְבוֹא עַל הָאָדָם מִה שְׂרָאוּי חֵם

ושלום. אף השם יתברך מלא רחמים וכל העולם מלא רחמנות והוא יתברך רוצה מאד בהעולם, על-בן אהובי אחי, אתה המעין, נפשי ולבבי, חזק ואמץ מאד ובטח בשם כי לא יעזב אותך, כי כל מה שעובר עליך הכל לטובתך ותסמוך על רחמיו המרבים בלי שעור, כי השם יתברך גדול מאד ולגדלתו אין חקר, ויש ענין שנתהפך הכל לטובה וזדונות נתהפכין לזכויות רק חזק ואמץ:

(שם מ"ט)

לז

והיא מעלה גדולה בפשיש עדין יצר הרע לאדם, כי אז יכול לעבד אותו יתברך עם היצר הרע דיקא. דהיננו להתגבר מתוך חמימות היצר הרע, להמשיך ממנו לתוך איזה עבודה מעבודתו יתברך, ואם אין יצר הרע לאדם - אין עבודתו נחשבת כלל. ובשביל זה מניח השם יתברך את היצר הרע שיתפשט כל כך על האדם וביותר על מי שחפץ באמת להתקרב אליו יתברך, אף-על-פי שעל-ידי התפשטותו והתגרותו כל כך הוא מביא את האדם למה שמביא לכמה עוונות ופגמים גדולים. אף-על-פי-כן הכל כדאי אצלנו יתברך בשביל התנועה טובה מה שבתקוף התגברותו של היצר הרע

מְשִׁיבַת לַח נֶפֶשׁ לֹא

מִתְנַבֵּר עָלָיו הָאָדָם בְּאִיזָה תְּנוּעָה וּבִזְרָח מִמֶּנּוּ, שֶׁזֶה יִקָּר אֲצֵלוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיִתְרָה מֵאֵלֹו עֶבֶד אוֹתוֹ אֶלֶף שָׁנִים בְּלִי יִצָּר הָרַע. כִּי כָּל הָעוֹלָמוֹת לֹא נִבְרְאוּ כִּי אִם בְּשִׁבִיל הָאָדָם שְׂכָל מַעֲלָתוֹ וְחִשְׁבֹּתוֹ הוּא מִחֲמַת שֵׁשׁ לוֹ יִצָּר הָרַע בְּזֶה וְהוּא מִתְחַזֵּק בְּנִגְדּוֹ. עַל-כֵּן כָּל מֶה שֶׁהוּא מִתְפַּשֵּׁט בְּיִתְרָה וְיִתְרָה כְּמוֹ-כֵן הוּא יִקָּר בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ יִתְרָה כָּל תְּנוּעָה בְּעֵלְמָא, שֶׁהוּא מִתְחַזֵּק נִגְדּוֹ וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֵצְמוֹ עוֹזְרוֹ לָזֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "ה' לֹא יַעֲזֹבֵנו בְּיָדוֹ":

(שם)

לח

הַיִּצָּר הָרַע נֹקֵשׁ בְּכָל פַּעַם וּמְעוֹרְרוֹ לְמַה שֶׁמְעוֹרְרוֹ וְאֵף אִם אֵין אָדָם שׁוֹמֵעַ לוֹ וּפּוֹנֶה עֵרָף מִמֶּנּוּ אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא נֹקֵשׁ בּוֹ עוֹד פַּעַם שְׁנִי וְשְׁלִישִׁי וְרְבִיעִי וְיִתְרָה. אֲבָל אִם הָאָדָם הוּא חֲזָק בְּדַעְתּוֹ וְעֵקֶשׂן נִגְדַּת הַיִּצָּר הָרַע וְאֵינוֹ פּוֹנֶה אֵלָיו כָּלֵל, אֲזִי הַיִּצָּר הָרַע מִסְתַּלֵּק וְהוֹלֵךְ לוֹ. וְכֵן בְּתַפְלָה בְּעֵינָיו הַמְחַשְׁבוֹת הַבָּאִים לְבַלְבְּלוֹ הוּא מִמָּשׁ כַּנִּ"ל, שֶׁהַמְחַשְׁבָּה בָּאָה כְּמֶה פְּעָמִים פַּעַם אַחַר פַּעַם לְבַלְבְּלוֹ, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת חֲזָק לְבָלִי לְהַסְתַּכֵּל עָלֶיהָ כָּלֵל בְּשׁוֹם אִפְּן וְעֵינָן בְּמִקּוֹמוֹת אַחֲרִים מְזֶה:

(שם נא)

לט

בְּשֹׂאדָם נִכְנָם לְקַדְשָׁה גְבוּהָהּ, בְּגוֹן בְּשִׁמְת־קָרֵב לְצַדִּיק
הָאֵמֶת וְכִיּוֹצֵא לְפַעֲמִים אִזְ וְדִיקָא יִקְרָה לוֹ מְקַרְה בְּלִתי
מְהוֹר חֵם וְשָׁלוֹם.

וְאֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִפְּנֵי זֶה כִּי אֲדַרְבָּא לְפַעֲמִים זֶה סִימָן
שְׁנֵת־קָרֵב אֶל הַקְּדוּשָׁה וְלְפַעֲמִים הִיא טוֹבָה גְדוּלָה:
(שָׁם קי"ז):

מ

בְּכָר מְבֹאָר שְׂאִין שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, וּבְזֶה בְּעַצְמוֹ
שְׁהוּא רוּאָה אֶת עַצְמוֹ רְחוּק מְאֹד מִהַשֵּׁם יִתְבְּרַךְ
בְּתַכְלִית הַרְחוּק, בְּזֶה בְּעַצְמוֹ רְאוּי לוֹ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ
מֵאַחַר שְׁעַל-כָּל-פְּנִים הוּא יוֹדֵעַ שְׁהוּא רְחוּק. כִּי הִיָּה
אֶפְשָׁר שְׂיִהְיֶה רְחוּק כָּל כַּף עַד שְׁלֹא יוֹדֵעַ כָּלָל שְׁהוּא
רְחוּק, וּמֵאַחַר שְׁעַל-כָּל-פְּנִים הוּא יוֹדֵעַ גְּדוּל רְחוּקוֹ אִף
עַל פִּי שְׁהָאֵמֶת הוּא כֵּן, אִף-עַל-פִּי-כֵּן זֶה בְּעַצְמוֹ הוּא
חָשׁוּב אֲצֵל הַשֵּׁם יִתְבְּרַךְ מִה שְׁהוּא עַל-כָּל-פְּנִים יוֹדֵעַ
רְחוּקוֹ. וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעַצְמוֹ רְאוּי לוֹ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ
וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה שְׂיִוָּכַל:

מא

אֶפְלוּ הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים (שְׁקוֹרִין פְּרֶאֶסְטֶאקִים) וְאֶפְלוּ
הַרְשָׁעִים וְאֶפְלוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם לְהַבְדִּיל, בְּלֵם מְקַבְּלִים
חַיּוֹת מֵהַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא אִישׁ פְּשׁוּט, כְּגוֹן
שְׂאִינּוּ יָכוֹל לְלַמֵּד אוֹ שֶׁהוּא בְּמָקוֹם שְׂאִינּוּ יָכוֹל לְלַמֵּד,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן גַּם אִזּוּ הוּא מְקַבֵּל חַיּוֹת מֵהַתּוֹרָה. עַל-כֵּן
גַּם אִזּוּ צָרִיךְ לְהַחְזִיק עֲצָמוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם בְּכָל מָה שְׂיֻכַּל
אֶפְלוּ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא בְּטֵל מִן הַתּוֹרָה וְאֶפְלוּ מִי שְׂאִינּוּ
יָכוֹל לְלַמֵּד, כִּי בְּלֵם מְקַבְּלִים חַיּוֹת מִן הַתּוֹרָה הַנֶּעֱלָמָת
עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל, שְׂמִתְנַהֵג בְּפִשְׁיטוֹת לְפַעֲמִים וְעִין
בַּפְּנִים:

(שם ע"ה)

מב

וְאֶפְלוּ מִי שֶׁנֶּפֶל חֵם וְשָׁלוֹם, מְאֹד מְאֹד וּמִנַּח בְּשָׂאוֹל
תַּחֲתֵיּוֹת חֵם וְשָׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לוֹ תַקְוָה גְּדוֹלָה
עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָאֱמֵתִי, כִּי עַל-יָדוֹ יְכוּלִין הַכֹּל
לְקַבֵּל חַיּוֹת מֵהַתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם, עַל-כֵּן בְּאֵמֶת
אִין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כֹּלֵל (קוִיִן יֵאוּשׁ אִין גָּאֵר נִיט פֶּאֵר
הַאֲנִדִין). וְאִיךְ שֶׁהוּא אֶפְלוּ אִם נָפַל לְמָקוֹם שֶׁנֶּפֶל רַחֲמָנָא
לְצַלָּן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שְׂמִתְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּמָה

לד מוֹשִׁיבַת מַג מֵד נֶפֶשׁ

שְׁהוּא, עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְשׁוּב וְלַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.
וְהַעֲקָר הוּא "מִבְּטֵן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי", כִּי גַם צְעָקָה מִשְׂאוֹל
תַּחֲתִיּוֹת אֵינָה נֶאֱבָדֶת לְעוֹלָם, וְיִצְעַק וְיִצְעַק וְלֹא יִתְיַאֵשׁ
עֲצֵמוֹ מִן הַצְעָקָה לְעוֹלָם, רַק יִצְעַק וְיִתְחַנֵּן לִפְנֵי ה'
יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד יְהִיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה עַד יִשְׁקִיף וְיֵרָא ה'
מִשְׁמַיִם:

(שָׁם ע"ה)

מַג

אֶפְלוּ בְשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת יְכוּלִים לְהִיּוֹת סְמוּכִים אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ:

(שָׁם)

מֵד

אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׂיִכּוּלִין לְקַלְקַל, תֵּאֲמִין שְׂיִכּוּלִין לְתַקֵּן.
(שָׁם קי"ב)

מִהַדוּרָת בְּתָרָא

א

לְפַעֲמִים יֵשׁ אָדָם שֶׁכָּבַר הוּא אֶצֶל הַפֶּתַח שֶׁל הַקֶּדֶשׁ
וְהוּא חוֹזֵר לְאַחֲרָיו, מַחֲמַת שְׂמֵתִנְבֵּר אֲזוֹ עָלָיו הַסֵּטְרָא
אַחֲרָא וְהַבֶּעַל דְּבַר בְּהַתְנַבְּרוֹת גְּדוֹל מְאֹד רַחֲמֵנָא לְצַלֵּן,
וְאִין מְנִיחִין אוֹתוֹ לְכַנֵּס לְתוֹךְ הַפֶּתַח, וְעַל־יְדֵי־זֶה

הוא נופל בְּדַעְתּוֹ וְחוֹזֵר לְאַחֹר לְגַמְרֵי חַס וְשְׁלוֹם, כִּי בֵּן
 דָּרָךְ הַבַּעַל דָּבָר וְהַסְמָרָא אַחְרָא כְּשֵׁרוֹאִין שְׁהָאֲדָם
 סְמוּךְ מִמֶּנּוּ לְשַׁעְרֵי הַקְּדוּשָׁה וְכַמְעַט שְׂיִכְנַס, אֲזִי הֵם
 מִתְפַּשְׁטִים עָלָיו בְּהִתְגַּבְרוֹת גָּדוֹל מְאֹד רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן,
 עַל־כֵּן צְרִיכִין אִזּו הִתְחַזְקוֹת גָּדוֹל נִגְדָם לַעֲמֹד עַל עָמְדוֹ
 וְלִבְלֵי לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ וְלִבְלֵי לְהַשְׁנִיחַ עַל הַנְּפִילוֹת
 וְהִירִידוֹת וְהַבְּלוּלִים שְׁעוֹבְרִין עָלָיו, רַק לְהִתְחַזֵּק מְאֹד
 לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וְלַעֲשׂוֹת מַה שְׂיִוְכַל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם.
 וּבְרִבּוֹת הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים יִכְנַס לְבַטָּח בְּעִזְרַתוֹ יִתְבַּרְךְ
 לְתוֹךְ שַׁעְרֵי הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ מְלֵא רַחֲמִים
 וְרוּצָה בְּעִבּוּדְתָנוּ מְאֹד. וְדַע, שְׁכָל הַתְּנוּעוֹת וְהַהֶעֱתָקוֹת
 שְׁהָאֲדָם נִתְקַ וְנִעְתָק בְּכָל פֶּעַם אִיזָה מְעַט מִן גְּשָׁמֵיּוֹתוֹ
 לְעִבּוּדְתוֹ יִתְבַּרְךְ בְּלָם מִתְקַבְּצִים וּמִתְחַבְּרִים וְנִתְקַשְּׂרִין
 וּבָאִים לְעִזְרַתוֹ בְּעַת הַצָּרָה, דְּהֵינּוּ כְּשֵׁיִשׁ חַס וְשְׁלוֹם,
 אִיזָה דְחַק וְעַת צָרָה חַס וְשְׁלוֹם. וְדַע, שְׂיִשׁ אֵילָן שְׁגָדְלִים
 עָלָיו עֲלִים שְׁכָל עָלָה צְרִיף לְהִיּוֹת גָּדֹל מֵאַה שָׁנִים
 וּמִסְתַּמָּא בְּאֵלו הַמֵּאָה שָׁנִים בְּוֹדָאֵי עוֹבֵר עָלָיו מַה
 שְׁעוֹבֵר, וְאַחַר כֵּךְ בְּסוּף הַמֵּאָה שָׁנִים הוּא יוֹרָה בְּקוֹל
 גָּדוֹל כְּמוֹ קִנְיָה שְׂרָפָה שְׁקוֹרִין אוֹרְמַטְיַע, וְהַנְּמַשֵּׁל מוֹבֵן
 מִמִּילָא:

(“לקוטי מוהר”ן” חלק ב’ סימן מ”ח)

ב

צָרִיךְ הָאָדָם לְחַזֵּק עִצְמוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּכָל מַה שְּׂיֻכַּל
 אֵף אִם הוּא כָמוֹ שֶׁהוּא וְיִסְמָךְ עַל רַחֲמָיו יִתְפָּרֵךְ הַמְרַבִּים
 מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר, כִּי בְּיָדָיו לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ אֵף אִם עָבַר
 מִה שְּׁעָבַר, הָעָבֵר אֵינִי וְהָעָקֵר מִכָּאֵן וְלִהְבֹּא לֹא יַעֲשֶׂה
 עוֹד וְיִהְיֶה שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה עַל-כָּל-פָּנִים הֵן בְּמַעֲשֵׂה הֵן
 בְּמַחְשָׁבָה, כִּי גַם הַמַּחְשָׁבָה שֶׁל אֲנָשִׁים כְּאֵלוֹ הוּא גַם בֵּן
 עֲשִׂיָּה, כִּי גַם בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה יֵשׁ מַחְשָׁבָה וְצָרִיךְ לִהְיוֹת
 'שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה' בְּמַעֲשֵׂה וּבְמַחְשָׁבָה, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, וּמִה
 שְׁנַעֲשֶׂה עִמּוֹ מִמִּילָא אֵל יַחוּשׁ וְאֵל יִסְתַּכַּל עַל זֶה כָּלֵל.
 וְדַע, כִּי בְּהִכָּרַח שְׂיַעֲבֹר עָלָיו כָּל זֶה הַנִּזְכָּר לְעֵיל, כִּי זֶה
 עָקֵר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר בְּאֵלוֹ הַמְקוּמוֹת
 וְהַבְּחִינּוֹת אֵלוֹ מִמָּשׁ שֶׁהִיא בָּהֶם מִקְדָּם, וְעַכְשָׁו הוּא
 פּוֹנֶה עֵרֶף מֵהֶם וְכוּפָה יִצְרוֹ לְבָלִי לַעֲשׂוֹת עוֹד מִה שְּׁעָשֶׂה
 הֵן בְּמַעֲשֵׂה הֵן בְּמַחְשָׁבָה, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, וְזֶהוּ עָקֵר
 הַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה:
 (שָׁם מ"ט)

ג

כָּבֵר מְבֹאֵר לְעֵיל מַעֲנִין הָעֲלִיּוֹת וְהִירִידוֹת אֲלָפִים
 וּרְבָבוֹת עַד אֵינִי שְׁעוֹר, שְׁצָרִיכִין לְעָבֵר עַל הָאָדָם קִדָּם

שְׂזוּכִין לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּשִׁלְמוֹת, וְשָׂגַם עַל גְּדוּלֵי
הַצַּדִּיקִים עָבַר עֲלֵיהֶם כָּל זֶה. וְהֶעֱקַר לְהִיּוֹת חֶזֶק בְּדַעְתּוֹ
מְאֹד שֵׁיֵאָחֲזוּ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם לְעוֹלָם, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם
דְּבָר בְּעוֹלָם, וְלֹא יִנְיִחַ עִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעוֹלָם, וְאִפְלוּ אִם
יַעֲבְרוּ עָלָיו חֶסֶם וְשָׁלוֹם, כָּל הַיְרִידוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
אֶף־עַל־פִּי־כֵן יִהְיֶה מִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּכָל מָה
שִׁיּוּבֵל. וְהֶעֱקַר שֶׁלֹּא לְיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ חֶסֶם וְשָׁלוֹם, רַק לְהִתְחִיל
בְּכָל פֶּעַם מִחֻדָּשׁ כְּאֵלוֹ לֹא הִתְחִיל עַדִּין כָּלֵל לְכַנְס
בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק עֵתָה הוּא מִתְחִיל מִחֻדָּשׁ, וְכֵן בְּכָל
פֶּעַם וּפֶעַם תְּמִיד וּלְפַעֲמַיִם צְרִיכִין לְהִתְחִיל מִחֻדָּשׁ כַּמָּה
פְּעָמִים בַּיּוֹם אֶחָד:

(שָׁם מ"ח)

ד

בְּשִׁרְוֹאָה הָאָדָם שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל וּמַעֲתִיר וּמַפְצִיר הַרְבֵּה
זֶה זְמַן רַב כָּל כּוֹן, שִׁיִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ
וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵין מִסְתַּכְּלִין עָלָיו כָּלֵל וְאֵין שׁוֹמְעִין לוֹ,
רַק אֲדַרְבֵּה, גְּדָמָה לוֹ שֶׁמְרַחֵקִין אוֹתוֹ מֵעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּכָל מִינֵי הַרְחָקוֹת וְכֵאלוֹ אֵין רוֹצִין בּוֹ כָּלֵל וּכְלָל,
וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ וּמְרַפֵּה עֲצָמוֹ מֵעִבּוּדַת
הַשֵּׁם חֶסֶם וְשָׁלוֹם, אֲזִי צְרִיךְ לְהִתְפַּיֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ עַל זֶה מְאֹד,

לח מושיבת הו נפש

על שהרהר אחר מדותיו ותברך, כי באמת בודאי השם
יתברך חנון ורחום וכו' ובודאי רוצה לקרבו וכו', על-כן
צריך לחזור ולהתחזק בדעתו להתחיל בכל פעם מחדש
כנ"ל: (שם)

ה

כל אחד לפי ערכו כל מה שרוצה יותר לכנס בעבודת
השם, מתגבר עליו הבעל דבר ומתגרה בו ביותר,
כדרך שני אנשים הנלחמים זה בזה, כשאחד רואה
שחברו מתגבר נגדו אזי הוא מתחזק בכל כחו ומתגבר
ביותר כנגדו. ומזה בא מה שלפעמים מתגרה הבעל
דבר ביותר בהאדם וזה מחמת שהרע רואה, שהתחיל
איזה טוב להתעורר באדם אזי הוא מתגבר ביותר
כנגדו. ועל-כן צריך האדם להיות משכיל על דבר זה
ובתבולות יעשה מלחמה להתגבר על הרע
בהתגברות גדול בכל פעם: (שיחות הר"ן י')

ו

לפעמים נדמה לאדם שרחוק הוא שיזכה לחיי
עולם-הבא לפי גדל התרחקותו מה' יתברך
אף-על-פי-כן יהיה חזק ואמין בדעתו, למשך

וְלֹהֵשׁתוֹקֵק וְלֹהֵתְנַעֲנַע תְּמִיד אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ וְלַעֲשׂוֹת
 בְּשִׂמְחָה מִה שְׂיוּכַל בְּעִבּוֹדַת ה' וְיִהְיֶה מְרוּצָה לְעִבּוֹד אֶת
 ה' תְּמִיד כֹּל יְמֵי חַיָּו גַּם בְּלֹא עוֹלָם הַבָּא. וְאִפְלוּ אִם
 נִרְאָה לוֹ שְׂיִהְיֶה לוֹ גִּיהֶנֶם גַּם-כֵּן חֵם וְשָׁלוֹם, יִהְיֶה אִיךָ
 שְׂיִהְיֶה הוּא מְחַיֵּב לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ תְּמִיד וְלַעֲסֵק
 בְּעִבּוֹדַת ה' כֹּל מִה שְׂיוּכַל לַחֲמֵף וְלַעֲשׂוֹת אִיזָה מְצוּהָ אוֹ
 תוֹרָה וְתַפְלָה וְכִיּוֹצֵא וְה' הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה: (שָׁם מ"ח)

ז

אִפְלוּ אִם אֵין הָאָדָם זוֹכֵה לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם, אַף-עַל-פִּי-כֵן
 כֹּל זְמַן שְׂמִיחָל עַדִּין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּוִדַי צָרִיךְ לַחֲזוֹק
 וְלֵאמֹן עַצְמוֹ מְאֹד בְּזֶה לְבַד גַּם כֵּן, בְּבַחֲיִנַת 'חֲזוֹקוּ
 וְאִמְצוּ לְבַבְכֶם כֹּל הַמִּיחֲלִים לֵה'. וְאֵל יִפַּל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם
 דְּבַר שְׂבַעֲוֹלָם, כִּי אֵין רְעָה גְדוֹלָה מִנְּפִילָה רַחֲמָנָא לְצַלָן.
 וְכֵן צָרִיךְ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לַחֲזוֹק אֶת חֲבֵרוֹ לְבַל יִפַּל
 בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבַר שְׂבַעֲוֹלָם וְאִפְלוּ אִם הוּא יוֹדַע בְּעַצְמוֹ
 שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, אַף-עַל-פִּי-כֵן יַחֲזֵק אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי אֶת
 חֲבֵרוֹ בְּקַל יוֹתֵר לַחֲזוֹקוֹ מִלַּחֲזוֹק אֶת עַצְמוֹ, כִּי אֵין חָבוּשׁ
 מִתִּיר אֶת עַצְמוֹ וְכוּ'. וּבְשִׂיזְכָּה לְבַלִּי לְהַפִּיל אֶת חֲבֵרוֹ
 חֵם וְשָׁלוֹם, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹדַע בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא רַחֲוֹק

מְעַבֹּדְתוֹ רַק אֲדַרְבָּא, יַחְזְקוּ בְּכֹל מִיַּי הַתְּחִזְקוֹת וַיְחִיֵּהוּ
וַיִּשְׁיבֵהוּ בְּכֹל מִיַּי דְּבוּרִים הַמְּשִׁיבִין אֶת הַנְּפֶשׁ, עַל-יַדֵּי
זֶה יָכוֹל לְהִיּוֹת, שְׂאֵת־רַבְּךָ יִזְכֶּה גַם הוּא לְחֹזֵר וְלָשׁוּב
לְעַבֹדַת הַשָּׁם. עֵינַי שָׁם:

(שָׁם ק"ב)

ח

לְעֵינַי קָצַת אַנְשִׁים שְׂמֵת־קַרְבִּין לְעַבֹדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ
וְאַחַר כֵּן מִתְרַחֲקִין. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן גַּם הַתְּקַרְבוֹת
שֶׁלְפִי שָׁעָה יָקָר גַּם כֵּן בְּעֵינַי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ אַף-עַל-פִּי
שְׂאֵת־רַבְּךָ כֵּן נַעֲשֶׂה מַה שְּׁנַעֲשֶׂה חָס וְשָׁלוֹם:

(שָׁם קכ"ג)

קָנָה אֶל ה' חֲזֵק וַיֵּאֱמֹץ לְבָבִי. וְקָנָה אֶל ה' (א) : חֲזֵקוּ
וַיֵּאֱמֹץ לְבַבְכֶם. כָּל הַמִּיחָלִים לַה' (ב) : הֲלוֹא
צוֹיִתִיךָ חֲזֵק וַאֲמֹץ אֶל-תַּעֲרֹץ וְאֶל-תַּחַת כִּי
עָמָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּלְךָ (ג) :

(א) תהלים כו, יד (ב) תהלים לא, כה (ג) יהושע א, ט

א

עַל-יַדֵּי שְׂמֵחַפְּשִׁין וּמְבַקְשִׁין עַד שְׂמוֹצְאִין בְּעַצְמָן אִיזָה
נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּכַדֵּי לְהַחִיּוֹת אֶת עַצְמָם וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמָם

מא **נפש** ב **משיבת**

בַּעֲבוּדָתוֹ יִתְפָּרֵךְ, עַל־יְדֵי־וְהָ נִמְשָׁכִין כָּל הַתְּקוּנִים
שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל־יְדֵי בַּהֲנִים בַּעֲבוּדָתָם וְלוֹיִים בְּדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל
בְּמַעֲמָדָם וְכֵן כָּל הַתְּקוּנִים שֶׁנִּמְשָׁכּוּ עַל־יְדֵי קַרְבָּנוֹת
וְקַמְרָת: (הַלְכוֹת הַשְּׁכֵמַת הַבְּקָר הַלְכָה א' אוֹת ה')

ב

אֶפְלוּ בַּמְדְּרָגוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת מְאֹד מֵאִיר אוֹר הָאֵין סוּף
יִתְפָּרֵךְ, כַּמוֹכֵן בְּכַתְּבִים רַק שֶׁהוּא בְּהֶעָלָם גָּדוֹל
וּבְלָבוּשֵׁין רַבִּים, אֲבָל כָּל מִי שֶׁרוֹצֵה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ
בְּהַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ יְכוּל לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא,
וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "אֲשֶׁרִי אִישׁ שְׂלֵא יִשְׁכַּחְךָ וְכֵן אָדָם
יִתְאַמֵּץ בְּךָ", כִּי צְרִיכִין הַתְּאַמְּצוֹת וְהַתְּחִזְקוֹת גָּדוֹל לְזֶה.
וְכָל מִי שֶׁהוּא בַּמְדְּרָגָה גְּמוּכָה בְּיוֹתֵר צְרִיךְ לְהַתְּחַזֵּק
וְלְהַתְּאַמֵּץ בְּזֶה בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי גַם בְּתַקְפָּה הַחֲשֵׁךְ בְּגִיָּא
צְלָמוֹת יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר הָאֵין סוּף עַל־יְדֵי
שְׂיִסְתָּם עֵינָיו וּיְבַטֵּל עַצְמוֹ אִיזָה שְׁעָה אֵלָיו יִתְפָּרֵךְ וְעַל
זֶה נֶאֱמַר: "גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגִיָּא צְלָמוֹת לֹא אֵירָא רָע כִּי
אֲתָה עֹמְדִי", וְכַתִּיב: "כִּי אֲשַׁב בַּחֲשֵׁךְ ה' אוֹר לִי"
(הַלְכוֹת גְּמִילַת יָדִים שְׁחִרִית הַלְכָה ד' אוֹת א')

צריך כל אדם לידע שבכל עת שמתנוצץ לו איזה התנוצצות אלקות או אם נתעורר באיזה התעוררות חדש להשם יתברך, אזי מתגרים בו יותר ויותר וצריך להיות חזק הרבה לבל יפל מזה ואל יחלש דעתו על-ידי זה אפלו אם יהיה בן אלפים ורבבות פעמים חס ושלום, רק צריך להתחזק הרבה על-ידי התורה, הינו שיתחזק להמשיך חדושי תורה אמתיים ואפלו מי שאינו זוכה לזה, יחזק את עצמו על-כל-פנים לעסק בתורה בהתעוררות חדש ולקיים את כל דברי התורה בפשיטות ותמימות ולא יצא מדרכי התורה חס ושלום. כי אף-על-פי שלפי אור התלהבות לבבו הוא נכסף להיות קדוש ופרוש ומבדל לגמרי מהכלי עולם הזה לפי הזריחה של ההתנוצצות הזה, ובאמת כך ראוי להיות. אך אם אף-על-פי-כן יצרו מתגבר עליו ומתגרה בו עתה ביותר דיקא, אל יפל לגמרי על-ידי זה חס ושלום, רק יתחזק לבל ילצאת על-כל-פנים מדרכי התורה בפשיטות ויקיים מקרא שכתוב: "אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה" שלא ירשע הרבה חס ושלום, על-ידי שרצה לצדק הרבה ולא עלתה בידו. ואז כשילך בדרך

זֶה וַיְהִיָּה חֲזַק בְּזֶה הַרְבֵּה, אִזְּלֵךְ לְבַטַח דְּרָכּוֹ וַיּוּכַל בְּכָל פַּעַם לְעוֹרֵר אֶת עַצְמוֹ לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְסַתֵּם עֵינָיו בְּכָל עֵת מַחִיזוֹ דְּהָאֵי עֲלָמָא וּלְבַטַל עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאִם יִזְכֶּה לְבַטַל אֶת עַצְמוֹ בְּאַמֶּת מַעֲתָה לְצֵאת מַחִיזוֹ דְּהָאֵי עֲלָמָא לְגַמְרֵי כְּרָאוּי בְּאַמֶּת בְּוֹדָאֵי מַה טוֹב, וְאִם לָאו חֵס וְשָׁלוֹם, עַל-כָּל-פָּנִים לֹא יִפֹּל מִזֶּה כָּלָל וּכְלָל רַק יִחַזַּק אֶת עַצְמוֹ לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּפִשְׁיטוֹת גָּמוּר עַל-פִּי דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כִּי הַתּוֹרָה מְשַׁבֶּרֶת וּמְבַטֶּלֶת כָּל הַסְּטָרָא אַחֲרָא הַרוֹצִים לְהַתְגַּרֵּת בְּנֹו חֵס וְשָׁלוֹם: (ש"ס ט"ז)

ד

מִי שְׂרוּצָה לְהַתְקַרֵּב לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ, צְרִיךְ תָּמִיד לְבַקֵּשׁ אֶת ה' בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם וּלְקַשֵּׁר וּלְהַעֲלוֹת בְּחִינַת הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם, לְבְחִינַת לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם, דְּהֵינֵנו לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאִזּוֹכָה לְעַבֵּד אֶת ה' בְּאַמֶּת וְאִין שׁוּם מְקוֹם שֶׁיִּמְנַעְהוּ. וְאִפְלוּ מִי שֶׁנִּפְּל לְאִיזָה מְקוֹם לֹא טוֹב בְּחַטָּאוֹ וְאִפְלוּ לְמְקוֹם נְמוּךְ וּמְגֻשָּׁם וּמְלַכְלֵךְ מְאֹד חֵס וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אַרְף-עַל-פִּי-בֶן צְרִיךְ שֶׁיִּזְכֹּר בְּהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁשָׁם יֵשׁ מְקוֹם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. וְעַל-כֵּן אִין שׁוּם נְפִילָה בְּעוֹלָם

כָּלֵל, כִּי מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִדְּחָ לְשֵׁם יָכוֹל לְחֹזֵר לְהֵשֵׁם
 יִתְבַּרֵּךְ, בְּבַחֲיִינַת: "וּבִקְשֶׁתֶם מִשֵּׁם אֵת ה' אֱלֹהֵיכֶם", מִשֵּׁם
 דִּיקָא, מִמְּקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם כְּמוֹבָא: (הַלְכוֹת צִיצִית הִלְכָה ג'
 אוֹת ט')

ה

כָּל מַעֲשֵׂה הָאָדָם הֵם בְּזִמְן וּבְמְקוֹם וְשֵׁם עֶקֶר אַחֲיִיזַת
 הַסְּמָרָא אַחְרָא. אָבֵל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ הוּא כְּבִיכּוֹל לְמַעְלָה
 מִהַזְּמַן וְהַמְּקוֹם, וְשֵׁם כָּלוּ טוֹב וְאִין שֵׁם אַחֲיִיזַת הַסְּמָרָא
 אַחְרָא כָּלֵל וְשֵׁם נִמְתַּק הַכֹּל, וְזֶה בְּחִינַת: "אִם אָסַק
 שְׂמִימִים שֵׁם אֶתָּה וְכוּ' יָמִים יוֹצְרוּ וְלֹא אֶחָד בָּהֶם". הֵינּוּ
 שְׂאִיִן שׁוֹם מְקוֹם וְזִמְן לְבָרַח וּלְהִתְיַאֵשׁ חַס וְשְׁלוֹם מִהַשֵּׁם
 יִתְבַּרֵּךְ כִּי כָּל הַמְּקוֹמוֹת שְׂבָעוּלָם הֵם אֲצִלוּ וְהוּא מְתִיחַ
 אֵת כָּל הַמְּקוֹמוֹת וְהַמְּדַרְגּוֹת שְׂבָעוּלָם וְכֵן לְעֲנִין הַזְּמַן.
 וְעַל־כֵּן בְּכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם יְכוֹלִין לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 כִּי הַמְּקוֹם בְּכָלֵל וְכֵן הַזְּמַן בְּכָלֵל הַכֹּל הוּא מִהַשֵּׁם
 יִתְבַּרֵּךְ. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה יְכוֹלִין לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
 יִתְבַּרֵּךְ וְלַעֲלוֹת לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם וְהַזְּמַן:
 (שֵׁם אוֹת ט')

נֶגֶד כָּל הַבְּלִבּוּלִים וְהַתְּאוּזוֹת וְהַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת וְזָרוֹת
הָרוֹדִפִּים אַחַר הָאָדָם וּמְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ בְּכָל עֵת וּבַפֶּרֶט
בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְהָאָדָם יֵשׁ לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים מֵהֶם,
הַעֲקָר הוּא בְּחִינַת אֲרִיכַת אַפִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה
בְּמִבְּאֵר בְּפָנִים, הֵינּוּ שִׁיחִיָּה לוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ וּבְהַצְדִּיקִים וּבְשָׂרִים אֱמֵתִיִּים וַיִּתְחַזַּק בְּעִבּוּדָתוֹ
וְלֹא יִפֹּל מִשׁוּם דָּבָר וְלֹא יִכְפֹּת לֵהּ וְלֹא תִקְצֹר רוּחוֹ
מִשׁוּם בְּלִבּוּל וְחִלְיֹשׁוֹת הַדַּעַת, מַה שֶּׁהַבַּעַל דָּבָר רוֹצֵה
לְהַכְנִים בְּדַעְתּוֹ כְּאִלוֹ אִפְסֵי תִקְוָה חֵם וְשָׁלוֹם. כִּי צָרִיךְ
לְבָלִי לְהִסְתַּבֵּל עַל זֶה כָּלֵל רַק לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, כִּי אֵין
שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל. וְאֵיךְ שֶׁהוּא אָף עַל פִּי שֶׁכִּבֵּר
נָפֵל גְּפִילָה זֹאת בְּעִצְמוֹ בְּמַה פְּעָמִים בְּלִי שַׁעוֹר
אֶף־עַל־פִּי־בֶן אֵין יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְצָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק
וְלְהִתְחַיֵּל בְּכָל פֶּעַם מִחֻדָּשׁ וְאֵל יִפֹּל לְזִקְנָה דִּסְטָרָא
אַחֲרָא כָּלֵל.

כִּי כָּל הַנְּפִילוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הֵם מִבְּחִינַת זִקְנָה דִּסְטָרָא
אַחֲרָא, שֶׁנִּדְמָה בְּעֵינָיו שֶׁכִּבֵּר גִּזְקוֹן בְּחַטָּאִיו וּבְמַעֲשָׂיו
שֶׁרָגִיל בָּהֶם, עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְצֵאת מֵהֶם בְּשׁוּם אֶפֶן

חס ושלום. ובאמת הוא צריך לידע ולהאמין, שבכל יום
ובכל עת ובכל שעה יש כח בהאדם להתחדש ולהיות
נעשה ברירה חדשה ממש, כי השם יתברך עושה
חדשות בכל יום ואין שעה דומה לחברתה.

על-כן צריך להתחזק ולהתחיל בכל פעם מחדש
ולפעמים גם ביום אחד צריכין להתחיל כמה פעמים,
ואפלו אם יהיה כך זמן ארוך יהיה איך שיהיה, צריך
להזכיר את עצמו בה' יתברך בכל עת ובכל שעה,
ולשבח לגמרי כל מה שעבר עד הנה ולהתחיל מעתה
מחדש ממש כל מה שיוכל, ואל יסתכל על שום בלבול
וחלישות הדעת כלל. וכך זה הוא בחינת אריכת אפים
שצריך להאריך רוחו, לעבר על כל הבלבולים
והמניעות ולבלי להסתכל על שום דבר ולא תקצר רוחו
מכל מה שעובר עליו. רק יתחזק בהשם יתברך בכל מה
שיוכל, כי ה' יתברך מלא רחמים בכל עת ו"חסדי ה'
לא תמנו ולא כלו רחמיו": (הלכות תפלין הלכה ה' אות ו')

כל ההתרחקות של רב העולם מהשם יתברך הוא רק
מחמת נפילות וחלישות הדעת. כי רבם התנסו כמה

פְּעָמִים וְהִתְחִילוּ בְּעִבּוּדַת ה' וְאַחֲרֵיכֵן נָפְלוּ לְמַה שֶׁנָּפְלוּ
 כָּל אֶחָד כָּפִי נִפְּלָתוֹ רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְקִצְתָם הִתְעוֹרְרוּ
 לְהִתְחִיל עוֹד הַפַּעַם אוֹ כַּמָּה פְּעָמִים, אָבֵל אַחֲרֵיכֵן
 כְּשֶׁרָאוּ שֶׁאֵף־עַל־פִּי־כֵן נָפְלוּ אַחֲרֵיכֵן עַל־כֵּן נִתְיָאֲשׁוּ
 בְּעִצְמוֹן. אָבֵל בְּאֵמֶת כָּל זֶה מַעֲשֵׂה בַעַל־דָּבָר בְּעִצְמוֹ
 שֶׁהוּא זָקֵן דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, כִּי נִקְרָא "זָקֵן וְכֹסִיל" וְהוּא
 רוֹצֵה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם לְיַדֵּי זָקֵנָה וְתִשׁוּת כַּח חֵם
 וְשָׁלוֹם, כְּאֵלוֹ כְּבָר גְּזָקֵן בַּחֲטָאִיו וּבְמַעֲשָׂיו עַד שֶׁאֵי
 אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּנּוֹת עוֹד. וּבְאֵמֶת לֹא כֵן הוּא, כִּי בְּכָל יוֹם
 הָאָדָם הוּא בְּרִיָּה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ כִּמּוֹ שֶׁמְבָרְכִין עַל זֶה
 כַּמָּה בְּרָכוֹת בְּבְרָכוֹת הַשַּׁחַר. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק
 בְּכָל עֵת וְיִהְיֶה דוֹמָה בְּעֵינָיו כְּאֵלוֹ הַיּוֹם נוֹלָד וּכְאֵלוֹ הַיּוֹם
 מִקְּבֵל הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ:

(שם)

ח

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ הוּא אֵין סוּף וְאֵין תְּכֵלִית וּכְמוֹ
 שֶׁאֵין עֲלֵיהָ בְּעוֹלָם לְפִי גְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי גְבוּהָ מֵעַל
 גְבוּהָ וְכוּ', כִּמּוֹ־כֵן אֵין יְרִידָה בְּעוֹלָם, כִּי בְּכָל הַיְרִידוֹת
 חֵם וְשָׁלוֹם, יֵשׁ יְרִידָה גְרוּעָה בְּיוֹתֵר וּמֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ יְרִידָה
 גְרוּעָה מִזֹּו חֵם וְשָׁלוֹם, צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְבָלִי לְפַל יוֹתֵר חֵם

וְשָׁלוֹם. וְעַקֵּר הַהִתְחַזְקוֹת הוּא בְּכַח הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים,
 שֶׁלֹּא עָמְדוּ לְעוֹלָם עַל מַדְרָגָה אַחַת וְעָלוּ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר
 וְאִפְלוּ בְּשִׁחְגִיעוֹ לְמַדְרָגָה גְּבוּהָ שֶׁבַּמְדְרָגוֹת אִפְלוּ
 לְמַדְרָגָה עֲלִיוֹנָה וְנוֹרָאָה מְאֹד אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא
 הִסְתַּפְּקוּ אֶת עֲצָמָן בְּזוֹה וְאוֹמְרִים, הֲלֹא הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אִין
 סוּף וּמִי יוֹדֵעַ מַה שְׂיִכְוֹלִים בְּזוֹה הָעוֹלָם לְהַשִּׁיג עוֹד. עַל-כֵּן
 הֵם מִתְחִילִים בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ עַד שֶׁבִּאֲמַת בָּאִים בְּכָל
 פַּעַם לְמַדְרָגָה גְּבוּהָה יִתְרָה מְאֹד וְכֵן לְעוֹלָם.

עַל-כֵּן בְּכַח צְדִיקִים אֱלוֹי שֵׁ תִקְוָה לְכָל הַנוֹפְלִים וְאִין
 שׁוֹם יֵאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל. כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁנִּדְמָה לוֹ
 שֶׁמִּירִידָה בְּזֹאת אִי אֶפְשָׁר לְעֵלוֹת חֵם וְשָׁלוֹם, אֶף-עַל-
 פִּי-כֵן מִי יוֹדֵעַ גְּדֻלַּת חֲסִדֵי ה', כִּי יֵשׁ חֶסֶד בְּזוֹה אֲצִלוֹ
 יִתְבַּרֵךְ שֶׁגַּם מִשָּׁם יְכוּלִין לְעֵלוֹת וְכָל צְעָקָה וְצַעֲקָה
 שֶׁצּוֹעֵק אִפְלוּ בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת אִינּוֹ נֶאֱכָד לְעוֹלָם יִהְיֶה
 אִיךְ שְׂיִהְיֶה אַחֲרֵי-כֵן. כִּי הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים מְשִׁיגִים, שֶׁכִּמוֹ
 שֶׁאִין עֲלִיָּה לְעוֹלָם כְּמוֹ-כֵן אִין יְרִידָה לְעוֹלָם, שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ
 לְעֵלוֹת מִשָּׁם וּבִאֲמַת הַכֹּל אַחַד, כִּי כֹל מַה שֶׁהַצְדִּיק
 עוֹלָה לְמַדְרָגָה גְּבוּהָה יוֹתֵר וּמְשִׁיג יוֹתֵר גְּדֻלַּת הַשֵּׁם, הוּא
 מְשִׁיג יוֹתֵר חֲסִדֵי הַשֵּׁם שֶׁזֶהוּ עַקֵּר גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ,
 כִּי מֵדַת הַחֶסֶד נִקְרָאת גְּדֻלָּה בְּיָדוּעַ. וְעַל-כֵּן אֱלוֹ

הַצְדִּיקִים שְׂזוּכִים לְהַשְׁיג בְּכָל פֶּעַם גְּדֻלַּת הַשֵּׁם וְתַבְרָךְ בְּיוֹתֵר, הֵינּוּ גְדֹל חֲסָדָיו עַל־יַד־זֶה זוֹכִין לְהַשְׁיג, כִּי אִין שׁוֹם יְרִידָה וְנִפְיִלָה בְּעוֹלָם וְאִין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כִּי מַשְׁיִגִּין בְּכָל פֶּעַם חֲסָדִים כְּאֵלוֹ שְׁהֵם עֵקֶר גְּדֻלַּת הַבוֹרָא עַד שֶׁעַל־יַד־זֶה הַכֹּל יְכוּלִין לַעֲלוֹת.

וְעַל־כֵּן בְּאַמַּת אֲפֵלוֹ הַקְּטָנִים בְּמַעֲלָה מְאֹד וְאֲפֵלוֹ אִם נִפְלוּ לְרַשְׁעוֹת גְּמוּר חֵם וְשָׁלוֹם, אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׂמָה בְּקִרְבָּם כָּל זְמַן שֶׁיְכוּלִים לְוֹזוֹ עוֹד בְּאִיבָר אַחַד, צְרִיכִין לְהֵאָרִיךְ אֶפֶס וְרוּחָם וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעָה תְּמִיד וּלְהַתְנַבֵּר לְהַתְחִיל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ בְּכָל מָה שֶׁיְכוּלִין יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, כִּי אִין שׁוֹם תְּנוּעָה דְקַדְשָׁה וְלֹא שׁוֹם אֲנָחָה וְצַעֲקָה וְכִסּוּפִין דְקַדְשָׁה וְכוּ' נֶאֱבָד כָּלֵל לְעוֹלָם, "כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם ה'" כִּי רַבִּים רַחֲמֵיו וְחֲסָדָיו עַד אִין סוּף וְאִין תַּכְלִית, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל: (שָׁם ט')

ט

לְפַעֲמִים הַנִּפְיִלָה וְהֵרִידָה הִיא תַּכְלִית הָעֲלִיָּה. כִּי עֵקֶר הַנִּפְיִלָה הוּא כְּדִי שִׁיְתַחַזֵּק וְיִחְזֹר וְיִתְחִיל וְיִחְדָּשׁ חַיּוּתוֹ וּמַחוֹ שְׁזֶה עֵקֶר הָעֲבוּדָה, לְחַיּוֹת חַיִּים תְּדָשִׁים בְּעֲבוּדָתוֹ יְתַבְרָךְ בְּכָל עֵת: (שָׁם אוֹת כ"ב)

מֵה שָׂרַב בְּנֵי אָדָם טוֹעִים בְּעֵצָמָם וְסוֹבְרִים, שְׁנַפְשָׁם
 אֵינָהּ קְדוּשָׁה מְשֻׁרְשָׁה וְקִשָּׁה לָהֶם לָשׁוּב אֶל ה' לְהִיּוֹת
 אִישׁ צְדִיק אֹי אִישׁ כְּשֶׁר בְּאֵמֶת כְּמוֹ שְׂאֵר צְדִיקִים
 וּכְשֵׁרִים כְּמִרְגְּלָא בְּפִוּמָא דְאִינְשֵׁי (בְּמִוּרְגַל בְּפָנֵי אַנְשִׁים) לֹאמֵר,
 בְּשִׂמְסִפְרִין מֵאִישׁ צְדִיק אֹי מֵאִישׁ כְּשֶׁר וְיֵרָא בְּאֵמֶת
 וּמִתְחִיל לְהִתְעוֹרֵר בָּהֶם הִרְהוּרֵי תְשׁוּבָה גַם בֵּן לְהִתְקַרֵּב
 לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל מְלֵאִים מִחֻשְׁבוֹת שֶׁל
 הִרְהוּרֵי תְשׁוּבָה וְהִתְקַרְבוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ תְּמִיד, אֵךְ
 אַחֲר־כֵּן תִּכְפֹּף אוֹמְרִים, מִי יָכוֹל לְהִתְדַמּוֹת לְזֶה הָאִישׁ
 צְדִיק וְכוּ' כִּי הִיָּה נִשְׁמָה קְדוּשָׁה מְנַעֲרִיו. כְּאֵלוֹ צְדִקַּת
 הַצְּדִיקִים וּכְשֵׁרִים הוּא רַק מֵצֵד הַנְּשִׁמָּה הַקְּדוּשָׁה שֵׁשׁ
 לָהֶם מִתּוֹלְדֵתָם אֲשֶׁר בְּאֵמֶת אֵינּוּ בֵּן. כִּי עָקֵר צְדִקַּת
 הַצְּדִיק הוּא רַק עַל-יְדֵי יִגִּיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ
 בְּמָה וּכְמָה יָמִים וְשָׁנִים הִרְבָּה וְהִתְנַבֵּר וְהִתְחַזַּק בְּכָל
 פֶּעַם וְלֹא הִנִּיחַ אֶת עֵצְמוֹ לִפְלֵ בְשׁוּם אַפֶּן וְהִרְבָּה
 בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים עַד שְׁזָכָה לְמָה שְׁזָכָה. וְכָל אָדָם יָכוֹל
 לְהִיּוֹת כְּמוֹתָם כִּי הִבְחִירָה חֲפָשִׁית כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה, בְּתֵר שֵׁם טוֹב מִנָּח וְכוּ'.

וּבְאֵמֶת עֲנִין הַטְּעוֹת הַזֶּה שְׂסוּבְרִים שְׁנַפְשָׁם אֵינָה קְדוּשָׁה מִשְׁרָשָׁה וּמַחֲמַת זֶה אֵינָם מִתְנַבְרִים לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, כֹּל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת שְׁמֻשָׁם בְּחִינַת הַחֲלוּף, שְׁנַחֲלֵף הַבֶּן מִלֶּךְ לְבֶן הָעֶבֶד כְּמִבְּאֵר בְּ"סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת", שְׁמַחֲמַת זֶה נֶפֶל לְמָקוֹם שְׁנַפֵּל וְהַלֵּךְ בַּדְּרָכִים לֹא טוֹבִים, עַד שֶׁהָיָה מְסַפֵּק בְּעַצְמוֹ אִם הוּא בֶן הַמֶּלֶךְ אוֹ בֶן הָעֶבֶד. כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּכָל אָדָם הֶרְחוֹק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בַּפֶּרֶט בְּתַקְוָה סוּף הַגְּלוּת הַמֵּר הַזֶּה, שֶׁהַתְּנַבֵּר הַבַּעַל דָּבָר מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁכִּמְּהַ מֵבִי אָדָם מֵיָאֲשִׁין אֶת עַצְמוֹן כְּאִלוֹ נֶפֶשָׁם אֵינָה מְסַגֵּלַת כֹּל לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְכֹל זֶה הוּא רַק פְּתוּי הַיְצֵר. כִּי בְּאֵמֶת צְרִיךְ הָאָדָם לִידַע וּלְהֵאֱמִין, שְׁנַפְשָׁם כֹּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל גְּבוּהָה וּיְקָרָה מְאֹד מְאֹד וְכֹלָם הֵם בְּחִינַת בְּנֵי מְלָכִים וַיְכוּלִים לְזַכּוֹת לְמַדְרָגוֹת גְּבוּהוֹת וְקְדוּשׁוֹת מְאֹד כְּמוֹ כֹּל הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים, כִּי גַם עֲלֵיהֶם עָבְרוּ מַחְשָׁבוֹת וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת כְּאֵלֶּה וְכֵאלֵּה. אֵךְ הָיוּ מִשְׁכִּילִים לְבָלִי לְהַנִּיחַ לַהֲטְעוֹת אוֹתָם וְהַתְּנַבְּרוּ וְהַתְּחַזְּקוּ מְאֹד עַד שֶׁזָּכּוּ לְמָה שֶׁזָּכּוּ – אֲשֶׁרֵי לָהֶם. וְזֶה בְּחִינַת: "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בַּדְּרָכֵי ה'": (בְּרַכּוֹת הַשַּׁחַר הַלְכָה ג' אוֹת ו')

עקר ברפת התורה הוא – שצריך כל אחד לברך את השם יתברך, אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו שזה בחינת סגלה ומקיף, שאי אפשר להשיג על מה בחר בנו ביותר מכלם, כמו שטען שרו של מצרים באמת הללו עובדי עבודה זרה וכו'. ועל-כן באמת נקראים ישראל "סגלה", כי התקרבות ישראל לאביהם שבשמים יותר מכל העולם הוא רק כמו סגלה שהוא למעלה מהשכל, ואי אפשר להשיג שזה בחינת סוד הנקדה הקדושה הכלולה מכל הנקודות שבישראל שהוא בחינת נקדת משה רבנו, עליו השלום, שמלפניו בכל אחד מישראל, אשר הנקדה הזאת עומדת בין שמד לרצון שזאת הנקדה היא עקר ההבדל בין ישראל לעמים, שעל-ידיה זוכים לעלות מהרע של השבעים אמות שהוא בחינת שמד ולכנס לכלל קדשת ישראל שהוא בחינת רצון. ועל-כן כל אחד מישראל אפלו אם נפל למקום שנפל עד שכמעט אינו יודע להבחין בין קדשת ישראל לזחמת העכו"ם מחמת עצם רבוי קלקוליו חס ושלום, אף-על-פי-כן צריך לחזק עצמו בנקדת יהדותו שיש לו מצד התולדה שהוא מזרע

יִשְׂרָאֵל, אֶף-עַל-פִּי שְׁכַמְעַט אִינוּ מְרַגֵּישׁ בְּעַצְמוֹ קִדְשַׁת
 יִשְׂרָאֵל מֵעַצֵּם קְלֻקְלוֹיו. אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לְהֶאֱמִין
 בְּזֶה מְאֹד, כִּי הַנִּקְדָּה הַקְדוּשָׁה הַכְּלָלִית הַזֹּאת שֶׁהוּא
 בְּחִינַת נִקְדַּת מוֹשֶׁה שְׁמֹלֶבֶשׁ בְּכָל אֶחָד בְּנִ"ל הוּא סוּד
 גָּדוֹל אֲשֶׁר בְּאֵמַת אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ.

וְעַל-כֵּן אֲדַרְבָּא, מִי שֶׁנִּפְלַ בְּדַעְתּוֹ כָּל כֶּף בְּנֻדָּאֵי הוּא
 בְּיוֹתֵר צָרִיךְ לְהוֹדוֹת וּלְבַרֵּךְ עַל חֵלְקוֹ, שֶׁהוּא מִזְרַע
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲשֵׂנִי גוֹי וּמִלְבָּשׁ בּוֹ נִקְדָּה קְדוּשָׁה כְּזוֹאת,
 אֲשֶׁר הוּא עֶקֶר הַהֶבְדֵּל בֵּין קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל לְבֵין הָעַמִּים,
 וְעַל-יְדֵי הַנִּקְדָּה הַזֹּאת יְכוּלִין הַכֹּל לְעֹלוֹת מִשְׁמַד מִמֶּשׁ
 חֵם וְשָׁלוֹם, לְרַצּוֹן. וּבְלִבְד שְׁלֵא יִתְיַאֲשׁוּ אֶת עַצְמָם שְׁלֵא
 יִהְיוּ בְּבַחֲיִנַת וְאֲשֶׁר אָמַרְתֶּם נִהְיָה כַּגּוֹיִם, שְׁזֶה הָיָה
 בְּחִינַת הַפָּנִים שְׁלֵא בָּרְכוּ בַּתּוֹרָה תַּחֲלָה, מִחֲמַת שֶׁנִּפְלוּ
 בְּדַעְתָּם מְאֹד עַל-יְדֵי שִׁדְעוֹ עַצֵּם קְלֻקְלוֹם עַד אֲשֶׁר
 מִחֲמַת זֶה הָיָה קָשָׁה לָהֶם לְבַרֵּךְ בְּרַכַּת הַתּוֹרָה, מֵאַחַר
 שֶׁאִינֶם מְקַיְמִין אוֹתָהּ וּפָנִים זֶה דִּיקָא גָּרַם חֲרַבֵּן
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְהַגְּלוּת כַּמְאֹמֵר רַבּוֹתֵינוּ וְכַרוֹנִים לְבָרְכָה,
 כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא אֶף-עַל-פִּי-כֵן אָסוּר לְיֹאשׁ אֶת עַצְמוֹ חֵם
 וְשָׁלוֹם, רַק אֲדַרְבָּא, הוּא בְּיוֹתֵר צָרִיךְ לְבַרֵּךְ עַל חֵלְקוֹ
 עַל נִקְדוֹת קִדְשַׁת יְהוּדוּתוֹ שְׁזֶה עֶקֶר בְּרַכַּת הַתּוֹרָה בְּנִ"ל

ולחפש אחר נקודות טובות מקדשת ישראל שיש בו
 עדין ולחזק את עצמו בהם, עד שעל-ידי-זה יכול באמת
 לעלות משמד לרצון. אך לזכות לכל זה באמת העקר
 הוא על-ידי התקרבות לצדיקים שהם בחינת משה והם
 מעוררין ומאירין בנו הנקדה הזאת שעל-ידי-זה הם
 ממתיקין כל הדינים ומעלין אותנו משמד לרצון כנ"ל:
 (הלכות ברכות השחר הלכה ה' אות ו' ח')

יב

עקר מצות קריאת-שמע שהיא אמונת הרצון שהכל
 מתנהג רק ברצונו יתברך, הוא להמשיך עליו אמונה
 הקדושה הזאת בכל יום מחדש בחינת: "בכל יום יהיו
 בעיניך בחדשים". ולהמשיך על עצמו הרצון דקדושה
 ולקשר כל מחשבותיו ולבו ודעתו לרצון הזה, שיהיה
 תמיד כל תשוקתו וכסופיו ורצונו חזק רק לתכלית
 האמתית הנצחית, ולהוסיף בכל יום מחדש להתחזק
 בהרצון דקדושה בכל פעם יותר ויותר. ואף אם עובר
 עליו מה שעובר, אף-על-פי-כן אל ירפה את הרצון
 בשום אופן בעולם, והעקר שצריך להאמין, שבכל יום
 נעשים חדשות לגמרי, על-בן צריכין להמתין ולהמתין
 עד שיגיע יום ישועתו, כי השם יתברך מצמיח ישועות

חֲדָשׁוֹת בְּכָל יוֹם. כִּי כָּל מָה שֶׁבָּא וְנִתְחַדֵּשׁ יוֹם אַחֵר,
נִתְוַסֵּף וְנִתְחַדֵּשׁ קִדְשָׁה יִתְרָה מְלַמְעָלָה, כִּי רַק בְּשִׁבִיל
זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְקַיֵּם עוֹלָמוֹ וּבְטוֹבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם
מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, בְּכִדְי לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם
וַיּוֹם בְּרִצּוֹנוֹת חֲדָשִׁים וְחֻזְקִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה בְּחִינַת טְהָרַת הַטְּמָאִים שֶׁתְּלוּי בְיָמִים, כִּי יֵשׁ
שִׁטְעוֹנִין רַק הָעֶרֶב שְׁמֵשׁ, הֵינּוּ שֶׁגָּמַר טְהָרְתוֹ וַיִּשׁוּעָתוֹ
תְּלוּי עַד שְׁיָבוֹא הַיּוֹם שְׁאַחֲרָיו, וַיֵּשׁ שִׁטְעוֹנִין שְׁבַעֵה יָמִים
לְטְהָרְתָן. וּכְשִׁיבָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, סָפְרוּ שְׁבַעֵה
שָׁבָתוֹת תְּמִימוֹת עַד שֶׁזָּכוּ לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה. וְהַעֲקָר
לְהִתְחַזֵּק בְּכָל אֵלּוֹ הַיָּמִים שֶׁאֵינּוּ זוֹכֵה עַדִּין לְשִׁלְמוֹת
טְהָרְתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבֵּלַת הַתּוֹרָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
יִתְחַזֵּק בָּהֶם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בְּרִצּוֹנוֹת חֻזְקִים חֲדָשִׁים וַיְהִי
חֻזֵּק בְּזֶה מְאֹד מְאֹד בְּכָל מָה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו, עַד שֶׁיִּזְכֶּה
לְיוֹם יִשׁוּעָתוֹ וְטְהָרְתוֹ בְּשִׁלְמוֹת. וַיֵּשׁ שֶׁעָקַר גָּמַר טְהָרְתוֹ
יִזְכֶּה רַק אַחֵר בִּיאַת שְׁמֵשׁוֹ לְגַמְרֵי, הֵינּוּ אַחֵר פְּטִירְתוֹ מִן
הָעוֹלָם שֶׁזֶה בְּחִינַת וּבֵא הַשְּׁמֵשׁ וְטָהַר וְאַחֵר יֵאָכֵל מִן
הַקִּדְשִׁים, שֶׁהוּא חֲלָקוֹ הַטּוֹב לְעוֹלָם הַבָּא שֶׁיִּזְכֶּה אֵלָיו
תִּכְפֹּף אַחֵר בִּיאַת שְׁמֵשׁוֹ וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְהִתְנַלְנֵל וְלִסְבֹּל
מָה שֶׁצָּרִיךְ לִסְבֹּל מִי שֶׁלֹּא הַכִּין אֶת עַצְמוֹ כְּלָל כָּל יְמֵי

תניו ולא התחזק את עצמו להמשיך על עצמו הרצונות הקדושים הנ"ל בכל יום ויום. כי אז ביום האחרון מתקבצין כל מה שחטף טוב בזה העולם וכל רצון ורצון טוב שהיה לו בכל יום ויום כל ימי תניו, ורק זה הוא תקנתו והשארתו לנצח:
(שם אות מ"א מ"ב)

יג

המקורבים לצדיק האמת שהוא בחינת זקן דקדשה הם נזהרים לבלי לפל חס ושלום לידי זקנה לעולם, ואיך שהוא איך שעובר על האדם בכל יום הם מאמינים, שכל יום ויום הוא ענין חדש לגמרי. כי השם יתברך מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית ובנדאי לית יום דלית בה טוב רק שיש לו גדר מלך. ומאמינים בחסדו הגדול שאינו נפסק לעולם עד שממשיכין חסדים חדשים לעולם בכל יום ועל-ידי-זה זוכין להוסיף בכל יום אור קדשה ודעת, שעל-ידי-זה מאיר התגלות הרצון בכל יום יותר ויותר: (הלכות ברכות השחר, הלכה ה', אות פ"ג)

יד

כל מי שרוצה לחום על עצמו ולחשב על תכליתו הנצחית, כל תקנתו שאיך שהוא איך שהוא יהיה בעיני עצמו בכל יום ויום בכריה חדשה ממש, כי באמת

נַעֲשֶׂה הָאָדָם כְּבָרְיָהּ הַחֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם, שֶׁבְשֹׁבִיל זֶה מְבָרְכִין כָּל בְּרֻכּוֹת הַשָּׁחַר כַּמְבֹאָר בְּשִׁלְחַן עָרוֹף, וְעַל-בֵּן אֵיךְ שֶׁהוּא צָרִיךְ שְׁתַּהַיְיָה הָעֵבוּדָה שְׁעוֹסֵק בְּכָל יוֹם חֲדָשָׁה אֲצִלוֹ לְגַמְרִי, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה כַּמָּה מַצּוּוֹת בְּכָל יוֹם צִיצִית וְתַפְלִין וְכִיּוּצָא, אֵךְ הָעֶקֶר שֶׁיִּרְאֶה לֵישֵׁב בְּעֵתוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁזֶה הַיּוֹם שְׁעוֹמֵד בּוֹ עֲדִין לֹא הָיָה בְּעוֹלָם וְכֵן לֹא יִהְיֶה עוֹד הַיּוֹם הַזֶּה בְּעוֹלָם. וְהָעֵבוּדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁצָּרִיכִין בָּזֶה הַיּוֹם הַיּא חֲדָשָׁה לְגַמְרִי, וְרַק עָלֶיךָ נָפַל חוֹבַת הַיּוֹם עַל זֶה הָאָדָם שְׁעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, הוּא דִּיקָא צָרִיךְ לַעֲסֹק בְּעֵבוּדָה זֹאת וְלֹא מִלְּאָךְ וְלֹא שָׂרָף וְאֲפִלוֹ גִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁבָּגַן עֲדָן עָלִיוֹן אֵינָם יְכוּלִים לְהַשְׁלִים הָעֵבוּדָה הַזֹּאת. רַק "חַי חַי הוּא יוֹדוֹךְ כְּמוֹנֵי הַיּוֹם" – כְּמוֹנֵי הַיּוֹם דִּיקָא, הֵינּוּ כְּמוֹ שְׂאֵנֵי הַיּוֹם בְּאִיזָה מְדַרְגָּה פְּחוּתָה שֶׁהוּא אַף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שְׂאֵנֵי חַי אֲנִי צָרִיךְ לְהוֹדוֹת לָךְ דִּיקָא. אֲדַרְבָּא, כָּל מָה שֶׁיּוֹדַע בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא גָּרוּעַ וּמְקַלְקֵל בְּיוֹתֵר, עַל-יְדוֹ דִּיקָא יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדְּשׁ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר כְּשֶׁיִּתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיִנַת כַּד אֲתִי יִתְרוֹ וְאָמַר וְכוּ' בְּדִין אֲסַתְּלַק וְאֲתִיָּקֵר שְׁמָה דְקַדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הַגְּדֵלַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא דִּיקָא
בְּשִׁהְרָחוּקִים מִתְקַרְבִּים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְעֵקֶר הָעֲצָה לְקִיּוּם הַתּוֹרָה הוּא לְהִתְחִיל בְּכָל פֶּעַם
מִחֲדָשׁ כַּנִּ"ל, וְאִפְלוּ אִם אֵין יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת כְּלוּם מִגְּדֵל
הַתְּנָרוֹת וְהַתְּנַבְרוֹת הַגְּלוּת בְּגוֹף וְנִפְשׁ וּמְמוֹן,
אֶף־עַל־פִּי־בֶן יִתְחִיל בְּכָל פֶּעַם לְהַכִּין וּלְהַזְמִין אֶת עַצְמוֹ
מִחֲדָשׁ לַעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂוָה בְּחִינַת "אֵהִיָּה" דָּא אֲנָא
זְמִין לְמַהוּי. וְלַפְעָמִים צְרִיכִין לְהִתְחִיל בְּיוֹם אֶחָד כַּמָּה
וְכַמָּה הַתְּחִלוֹת חֲדָשׁוֹת מִכָּל שָׁבֶן בְּכָל שָׁבוּעַ וְכוּ'. עַד
שְׁאֲחַר־כֵּךְ מִצְטַרְפִּין כָּל הַהִתְחִלוֹת הַנִּ"ל וּבְאֵין לַעֲזֹרָתוֹ
כִּי לִית רְעוּתָא טָבָא דְאֵתְאָבִיד. וְעַל־יְדִי־זָה זוֹכָה
אֲחַר־כֵּךְ לְהִתְחִיל וּלְגַמֵּר עֲבוּדָתוֹ בְּשְׁלָמוֹת כְּרָאוּי.
וְהָעֵקֶר שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל פֶּעַם
כָּל מָה שְׁעֵבֵר עָלָיו עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשְּׁעָה, וְכָל
הַהִתְחִלוֹת מִכָּל הָעֲבוּדוֹת שֶׁהִתְחִיל לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
עַד עֵתָה לֹא יַעֲלֶה אֶצְלוֹ בְּחִשְׁבוֹן כָּלֵל רַק בְּאֵלוֹ לֹא
הִתְחִיל עַדִּין מַעוֹלִם כָּלֵל. כִּי עֵקֶר הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁל
כָּל אֶחָד הוּא מִחֲמַת שְׁנַדְמָה לוֹ בְּדַעְתּוֹ שֶׁכָּבֵר הִתְחִיל
קִצַּת בְּעֲבוּדָתוֹ ה' וְנִפְלַ מְזָה, וְאֲחַר־כֵּךְ הִתְחַזַּק לְהִתְחִיל

עוד וְנִפְל עוֹד הַפְּעַם וְכֵן הִרְבָּה פְּעָמִים, וְעַל־כֵּן מִתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשְׁלוֹם, וּמִתְרַשֵּׁל בְּעִבּוּדְתוֹ מִלְּהִתְחִיל עוֹד הַפְּעַם.

עַל־כֵּן עָקַר הָעֵצָה לְשִׁכַּח בְּכָל פְּעַם כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, אַף־עַל־פִּי שֶׁכָּבַר הִתְחִיל אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת פְּעָמִים אִין מִסְפֵּר, רַק עֵתָה יִתְחִיל מִחֲדָשׁ לְגַמְרֵי לְהַכִּין וּלְהַזְמִין אֶת עַצְמוֹ לְעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל מַה שְׁיֻכַּל, אִם לְצַעֵק אֶל הַשָּׁם מֵעַמֵּק הַלֵּב כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף עֵתָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אִם לְהִתְחִיל לְלַמֵּד וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְעֲשׂוֹת מִצְוֹת, אִם לְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ בְּמַה שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ גוֹי וְכוּ', וְכֵן בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת לְעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרֵךְ עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁאָר קָיָם בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה תָּמִיד. כִּי בְּאֵמֶת אֶפְלוּ מִי שֶׁחָטָא כָּל יָמָיו וְשָׁב בְּאַחֲרוֹנָה מוֹחֲלִין לוֹ הַכֹּל כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, מִכָּל שֶׁבֶן מִי שֶׁכָּבַר הִתְחִיל בְּמַה פְּעָמִים לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְעַקַר הַנְּפִילוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת מִזֶּה שֶׁרָאוּ שֶׁכָּבַר נִסּוּ אֶת עַצְמָם וְהִתְחִילוּ בְּמַה פְּעָמִים וְנִפְלוּ הוּא רַק מַעֲשֵׂה בְּעַל־דָּבָר שְׁרוּצָה לְהַסִּיתָם עַל־יְדֵי־זֶה וּלְעַרְבֵב דַּעְתָּם לְיֵאֵשׁ אֶת עַצְמָם חַס וְשְׁלוֹם.

עַל־כֵּן צָרִיכִין לְהִזְהַר מְאֹד לִילֵף בְּדַרְךְ הַנִּזְל, לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ בְּאִיזוֹ בְּחִינָה שֶׁהִיא וַיִּשְׁכַּח מִדַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי כָּל מַה

שְׁעֵבֶר עָלָיו, וְכָל הַהֲתַחֲלוֹת שֶׁהֲתַחֵיל עַד עֵתָה לֹא יַעֲלֶה לוֹ מִן הַחֲשָׁבוֹן כָּלֵל, רַק עֵתָה צָרִיךְ לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ לְגַמְרֵי וְכֵן לְעוֹלָם, עַד שִׁזְזוּכָה לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּלְהִתְחִיל וּלְגַמֵּר בְּשִׁלְמוֹת כְּרָאוּי. וּכְשִׁזְזוּכָה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַנִּל, אֲזִי זוּכָה עַל־יְדֵי־זֶה לְדַבְּרִים גְּבוּהִים וְעֲלִיוֹנִים מְאֹד. כִּי נִמְשָׁךְ הָאָרֶה מְשֻׁלָּשׁ פְּעָמִים שֵׁם אֱהִיָּה וּפְעָם אַחַת שֵׁם הַוְיָה שֶׁהוּדִיעַ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לְמִשְׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּעֵת שֶׁשָּׂאֵל אוֹתוֹ "וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ" וְכוּ'. וְכֵן זוּכָה עַל־יְדֵי־זֶה לְהַשִּׁיר וְהַנְּגוֹן שִׁיתַּעַר לְעֵתִיד שֶׁהוּא פְּשׁוּט, כְּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרַבֵּעַ, וְנֶאֱרָג עַל שֵׁם הַוְיָה בְּרַבּוּעַ שֶׁהוּא י' י"ה י"ה וְכוּ', כְּמִבְאֵר בְּפָנִים (הַלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה הַלְכָה ו')

טו

כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׂרוּצָה לְחוּם עַל נַפְשׁוֹ וּלְצֵאת מִזִּזְמֵתוֹ וּלְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּכְוִנָתוֹ בְּאֱמֶת לְשׁוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, צָרִיךְ לִידַע, שֶׁבְּהִכָּרַח שִׁיעֵבֶר עָלָיו כְּמָה וְכְמָה מְשַׁבְּרִים וְנִלֵּי הַיָּם וּבְחִינּוֹת וְנִסְיוֹנוֹת וְצַרוּפִים וְאִם לֹא יִנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ בְּכָל מַה שִׁיעֵבֶר עָלָיו בְּוַדָּאֵי יְזוּכָה לְאַחֲרִית טוֹב לְנִצָּחַת. וּלְכָל זֶה מְקַבְּלִין בַּח רַק מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מִשְׁה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּמָה תַּחְבוּלוֹת בְּחִכְמָה נִפְלְאָה כְּדִי לְהַחִיּוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל הַנְּפִשׁוֹת

הַחֲפָצִים לְהִתְקַרֵּב לַיהוָה יִתְפָּרֵד. שְׂוֵה בְּחִינַת מַה
שֶׁהַצַּדִּיק מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לַפְּעָמִים מֵהַשְּׁגָתוֹ וּמִדְּבַקוֹתוֹ
בְּכַדֵי לְהַחֲיוֹת וּלְחַזֵּק אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים
הַבְּטָלִים מִן הַתּוֹרָה וְכֵן אֶת הַלּוֹמְדִים בְּשָׁעָה שֶׁצָּרִיכִין
לְבַטֵּל אֶת עֲצָמָם. כִּי בְּהִכָּרַח צָרִיכִין לְבַטֵּל אֶת עֲצָמָם
לַפְּעָמִים, כִּי הָעֲבוּדָה צָרִיכָה לְהִיּוֹת בְּבְחִינַת רְצוּאָה וְשׁוֹב
עֵיל וְנָפִיק, שְׂוֵה בְּחִינַת כָּל הָעֲלִיּוֹת וִירִידוֹת שֶׁצָּרִיכִין
לְעֵבֵר עַל כָּל אֶחָד. וְזֶה בְּחִינַת הַהִפְסָקוֹת שֶׁבֵּין פְּרִשָּׁה
לְפְרִשָּׁה שֶׁבַּתּוֹרָה שְׂוֵה בְּחִינַת הַבְּטוּל שֶׁמְבַטֵּל עֲצָמוֹ
הַצַּדִּיק בְּכָל פַּעַם וּמִפְּסִיק עֲצָמוֹ מֵעֲבוּדָתוֹ, בְּכַדֵי לְהַחֲיוֹת
וּלְחַזֵּק אֶת כָּל בְּחִינַת הַבְּטָלִים הַנִּלְ. וְזֶה מְרָמֵז בְּדַבְּרֵי
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, מַה הָיוּ הַפְּסָקוֹת מְשֻׁמְשׁוֹת לְתֵן
רוּחַ לְמֹשֶׁה וְכוּ' קָל וְחֹמֶר לְהִדְיוּט הַלְמֹד מִן הַהִדְיוּט וְכוּ'.
כִּי עָקֵר כַּח הַהִדְיוּטוֹת לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָם בְּעַת בְּטוּלָם
וִירִידָתָן הוּא רַק עַל־יְדֵי הַפְּסָקוֹת הַנִּלְ. וְעַל־יְדֵי
שֶׁמְחַזְקִין אֶת עֲצָמָם בְּכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם עַל־יְדֵי זֶה
מְבַרְרִין בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁמְשֻׁם כָּל הַנְּסִיווֹנוֹת
שֶׁל הָאָדָם. וְעַל־יְדֵי זֶה זוֹכִין לְתַקּוּן הַדַּעַת וְעַל־יְדֵי זֶה
מִמְּלֵא נִתְתַקְּנִין כָּל הַשְּׁלֵשָׁה מַחֲזִין וְזוֹכִין לְאַמוּנַת חַדוּשׁ
הָעוֹלָם הַזֶּה, וְחַדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְעֵתִיד:

(שָׁם אוֹת ל"ח)

טז

כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ מְנִיחַ כָּל הָעֲלִיּוֹנִים וּמְלַאכִים
 וְשָׂרְפִים וְכוּ' וְרוֹצֵה דִיקָא בְּעִבּוּדַת בְּנֵי אָדָם הַגְּשָׁמִיִם,
 בֵּין כָּל מַה שֶׁהַמְדַרְגָּה נְמוּכָה וּפְחוּתָה בְּיִתְרָה
 בְּשִׁמְתֵּעוֹרְרִים מִשָּׁם בְּאִיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת כָּל שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה
 מִזֶּה שֶׁעֲשׂוּעִים נִפְלְאִים לְמַעַלָּה בְּבַחֲיִנַת כַּד אֶתִּי יִתְרוּ
 וְכוּ' כְּדִין אֶסְתַּלֵּק וְאֶתִּיקָר שְׂמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ'.
 וְעַל-בֵּן עַל-יְדֵי שֶׁהַצְּדִיק הַגָּדוֹל מַעַלָּה נִפְשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת
 מְאֹד עַל-יְדֵי זֶה דִיקָא נַעֲשֶׂה יְחִוּד נִפְלְאָ, וְזֶה סוּד נְשִׁיכַת
 הַנְּחָשׁ לְאִילָתָא הַמְבַאֵר בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ בְּסוּד קְרִיעַת
 יַם-סוּף. וְעַקֵּר הַיְחִוּד נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי שְׂמִמְשִׁיךְ הַצְּדִיק
 הָאֶרֶז עַל הַנְּפִשׁוֹת הַנִּ"ל מִבְּחִינַת עֵתִיק שְׁזָה בְּחִינַת מַה
 שְׂכַתּוֹב שָׁם: "מַה תִּצְעַק אֵלַי" בְּעֵתִיקָא תִלְיָא מְלִתָּא. כִּי
 מִחֲמַת שֶׁהֵם חוֹלֵי הַנְּפִשׁ וּפְגוּמִים בְּיִתְרָה, עַל-בֵּן אִי
 אֶפְשָׁר לְהוֹשִׁיעֵם כִּי אִם הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּיִתְרָה שְׂיִכּוֹל
 לְהֵאִיר בָּהֶם מִבְּחִינַת גְּבוּהָ מְאֹד שֶׁהוּא אוֹרִיתָא
 דְּעֵתִיקָא: (הַלְכוֹת נְטִילַת יְדַיִם לְסַעֲדָה הַלְכָה ו' אוֹת מ')

יז

הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת הֵם רַחֲבִים מְאֹד בְּלִי קֶץ וְתַכְלִית (כְּמוֹ

שֶׁכְּתוּב: "לְכֹל תִּכְלֶה רְאִיתִי קִיץ רִחֲבָה מִצְוֹתָי מְאֹד" וְאִי אֶפְשָׁר
 לְהַשִּׁיגָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה עָקַר הַהֲתַנְּבְרוּת וְהַהֲתַחֲזָקוּת
 עַל-יְדֵי שְׂיֹדְעִים שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל. כִּי עָקַר הַהֲתַחֲזָקוּת
 עַל-יְדֵי שְׂמֵאֲמִינִים בְּהַדְעַת הַקְּדוּשָׁה שְׂמֵאִיר לָנוּ הַצְּדִיק
 הָאֲמֵת שְׂמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכוּ', אֲבָל תִּכְפֹּר בְּשִׁבְאִין
 עָלָיו קִשְׁיוֹת, וְאֶפְלוּ בְּשִׁקְשָׁה לוֹ עַל עֲצָמוֹ עַל שְׂאֵף-עַל-
 פִּי-בֶן הוּא פָּגוּם וּמְגַשֵּׁם כָּל כָּךְ וְרַחוּק כָּל כָּךְ מִקְּדֻשַׁת
 הַתּוֹרָה, אֲזִי תִכְפֹּר צָרִיף לְבָרַח מִכָּל אֱלוֹ הַקִּשְׁיוֹת, כִּי אִם
 יִרְצֶה לְתַרְץ הַקִּשְׁיוֹת אֲזִי יִכְנַס בְּקִשְׁיוֹת וּנְפִילוֹת עֲמֻקּוֹת
 עוֹד יוֹתֵר. עַל-בֶּן צָרִיף לְשִׁתַּק בְּמַחְשֵׁבְתוֹ וּלְקַיֵּם סִיג
 לְחֻכְמָה שְׂתִיקָה, רַק לְהֲתַנְּבֵר בְּכָל עֵז לְחֻטֵּף אִיזָה
 נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת כָּל מַה שְׂיֹכֵל תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּבִפְרֹט תִּכְלֶה
 וְתַחֲנוּגִים וְשִׁיחָה לְפָנָי קוֹנֵו וְלִבְלִי לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל מַה
 שְׂעוֹבֵר עָלָיו. כִּי צָרִיכִין לְהִיּוֹת עֹקֶשֶׁן גָּדוֹל בְּעִבּוּדַת
 הַשֵּׁם, כִּי בְּאֲמֵת אִין יוֹדְעִין כָּלֵל רַק לְקַיֵּם כְּמוֹ שְׂעוֹנֵו
 רַבְּנֵו, זְכוּרֵו לְבִרְכָה, לִבְלִי לְיֵאֵשׁ אֵת עֲצָמוֹ בְּשׁוּם אֶפֶן
 כִּי אִין שׁוּם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל. רַק לְכַסֵּף וְלְהַשְׁתַּוְקַק
 וְלַצְּפוֹת בְּכָל עֵת לִישׁוּעַת הַשֵּׁם, כִּי לְגִדְלָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ אִין
 חֶקֶר כְּמִבְאֵר מְזֵה עוֹד הַרְּבֵה בְּמִקּוֹמוֹת אֲחֵרִים:

(שֵׁם אוֹת ס')

יח

לפעמים נדמה להאדם השומע או מעין בספרים ורואה
 ההתחזקות, שחזקו אותנו הצדיקים האמתיים
 ותלמידיהם הבאים אחריהם והודיעו לנו, שאין שום
 יאוש בעולם ואפלו אם נפל כמו שנפל רחמנא לצלן,
 אף-על-פי-כן השם אתו ועמו ואצלו וסמוך לו כי "מלא
 כל הארץ כבודו" וגם משם מצפה השם יתברך
 לתשובתו באיזה מדרגה שהוא. אך מחמת חלישות
 הדעת שיש לו ממעשיו שאינם טובים כי ידע אינש
 בנפשה ונדמה לו שהוא גרוע מן הכל ולא עליו נאמר
 דברים הללו, הגם כי הצדיקים בארו בפרוש שהם
 מדברים אפלו עם הגרוע שבגרועים, אף-על-פי-כן
 נדמה לו באלו הם רוצים רק לפתות אותו ולהסיתו
 ולכנס עמו בדרך פשר בעלמא, כדי שלא יפל עוד יותר
 ויהיה גרוע עוד ביותר רחמנא לצלן. אבל האמת הוא
 יודע בנפשו פחיתותו ושפלותו ושהשם יתברך רחוק
 ממנו מאד וכבר אבדה תקנותו חס ושלום, וכיוצא
 בחלישות ונפילות כאלו שרוצה הבעל דבר להסיתו
 ולהדיחו מדרך האמת. אבל אותם שזכו להכליל בתוך
 הקבוץ הקדוש האוחזין עצמן בהצדיק האמת, הם

מֵאֲמִינִים בְּאֵמֶת וּבְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי כָּל דְּבָרֵי הַצְּדִיק
וְהַתְּחִיבִיּוֹתָיו אֵינָם בְּדֶרֶךְ פֶּשַׁר וּפְתוּי וְהִסְתָּה חֵם וְשְׁלוֹם,
רַק כִּדּוּק הוּא הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ. כִּי בְּגִדְל הַשְּׁנֵתָם הָעֲצוּמָה
הַשֵּׁיגוֹ הָאֵמֶת, כִּי רַבִּים רַחֲמָיו וְחֶסְדָּיו יִתְבָּרֵךְ עַד אֵין
חֶקֶר וְחוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת לְבִלְתֵּי יָדָח מִמֶּנּוּ נִדְּחָ אֶפְלוּ מִי
שֶׁכָּבַר נִדְּחָ לְגַמְרֵי חֵם וְשְׁלוֹם. וְכָל הַדְּבוּרִים שֶׁהַצְּדִיקִים
מִחֲזִיקִים אוֹתָנּוּ וּמְנַחֲמִים אוֹתָנּוּ וּמְעוֹרְרִים וּמְקִיֲצִים
אוֹתָנּוּ לִידַע, כִּי עֲדִין הַשֵּׁם אֶתְנּוּ וּבְמִקּוּמֵינוּ מִמָּשׁ כִּי
"מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", לֹא מִלִּבָּם הוֹצִיאוּ דְּבָרִים אֱלֹהִים,
רַק הֵם דְּבָרֵי ה' מִמָּשׁ וְהוּא יִתְבָּרֵךְ בְּעֲצֻמוֹ הוֹדִיעַ לָנוּ
הַדְּבוּרִים הַקְּדוּשִׁים הִלְלוּ עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים וְתִלְמִידֵיהֶם
הַקְּדוּשִׁים, שֶׁנִּשְׁאָרוּ אַחֵר הִסְתַּלְּקוֹתָם, לִידַע כִּי עֲדִין
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עִמָּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְלֹא יַעֲזֹב אוֹתָנּוּ לְעוֹלָם
עַד יְכוּנֵן וַיִּשִׁים אֶת יְרוּשָׁלַיִם תְּהִלָּה בְּאָרֶץ. וְלַעֲתִיד
לָבוֹא יִזְכּוּ לְרֵאוֹת זֹאת בְּעֵינֵיהֶם מִמָּשׁ בְּבַחֲיַנֵּת "וְנִגְלָה
כְּבוֹד הַשֵּׁם וְרֵאוּ וְכוּ' כִּי כִּי הַשֵּׁם דְּבָר" (שָׁם אוֹת פ"ב מוֹקֵן):

יט

צָרִיךְ כָּל אָדָם לִידַע, בְּשֵׁרוּצָה לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
וְרוֹאֵה שֶׁהַמְּנִיעוֹת וְהַמְּסַכִּים מִתְּפַשְׁטִים כְּנִגְדוֹ מְאֹד מְאֹד

ובפרט כשכבר התחיל מעט ורואה, שבכל פעם
 משתתחים בנגדו יותר ויותר, ולפעמים רואה שאחר
 כמה שנים שנגדמה לו שכבר התחיל להטהר קצת חזר
 ונפל, והתגברו עליו התאוות והרהורים בהשתתחות
 עצום מאוד רחמנא לצלן, צריך שידע שכל זה נמשך
 מהבגדים הצואים שעדין לא נודבק מהם שמהם כל
 המניעות וההתגברות, ומחמת גדל היגיעות שצריכין
 לזה להפשיט מעצמו הבגדים הצואים בשלמות ולאן כל
 אדם זוכה לעמוד בזה, מזה בא כל מה שעובר על האדם.
 ואפלו מי שכבר התחיל קצת בעבודת השם והתחיל
 לטהר עצמו מעט, ואפלו אם כבר עלה קצת מדרגא
 לדרגא ובכל פעם נודבק ביותר, אף-על-פי-כן יכול
 להיות שאחר-כך יחזר ויתפשט עליו כל התאוות
 והרהורים בהתפשטות יותר מבתחלה והכל על-ידי
 הבגדים הצואים שעדין לא הפשיט אותם מעצמו
 לגמרי, אף-על-פי שכבר התחיל לטהר את עצמו קצת.

ודבר זה יכולין ללמד ולהבין היטב ממה שרואין בחוש
 מעגזן ברור הלחם שהוא חיות האדם, שצריכין לבררו
 בברור אחר ברור וצריכין לחרש ולזרע ולקצר
 ואחר-כך לנקות התבואה ממוץ ותבן ואחר כך לטחנה

וּלְנִקּוֹת הַקֶּמֶחַ מִסָּבִין וּמוֹרְסָן. וְכָל אֱלוֹ הַפְּסֻלֹת הַנֶּאֱחָזִין
 בַּהֲתַבּוּאָה, הַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵהַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שֶׁנִּתְאַחָזוּ
 בַּהֲמַאכְלִים מֵעַת שֶׁנִּפְגְּמָה הָאֲכִילָה עַל־יְדֵי אֲכִילַת עֵץ
 הַדַּעַת. נִמְצָא שְׂכָל אֱלוֹ הַבְּרוּרִים הֵם לְנִקּוֹת הַתַּבּוּאָה
 מֵאַחִיזַת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין זֶה תְּכֵלִית
 הַבְּרוּר, כִּי עֵקֶר הַבְּרוּר הוּא בְשַׁעַת הָאֲכִילָה וְאִז עֵקֶר
 הַיְגִיעָה לְאֹכֵל בְּקִדְשָׁה וּלְבָרֵךְ עָלֶיהָ בְּכוּנָה, עַד שֶׁעַל־יְדֵי
 זֶה עוֹלָה הַטּוֹב הַנָּךְ שֶׁבְּהִלָּחֵם וּמִחִיָּה אֶת הָאָדָם, שְׂיֻכַּל
 לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וּלְהַכְּלִל עַל־יְדֵי זֶה בְּאֵין
 סוּף בְּחֵי הַחַיִּים יִתְבָּרֵךְ וְאִז נִדְחָה הַפְּסֻלֹת וְנַעֲשֶׂה קִיא
 צוּאָה מִמֶּשׁ. נִמְצָא שְׂכָל אֱלוֹ הַבְּרוּרִים שֶׁנִּתְבָּרַר הִלָּחֵם
 עַד הֵנָּה מֵהַפְּסֻלֹת הַנֶּאֱחָזוּ בּוֹ אֵינָם נֶחֱשָׁבִים כְּלָל נֶגֶד
 הַבְּרוּר הָאַחֲרוֹן שֶׁבְשַׁעַת הָאֲכִילָה עֲצָמָה, שְׂאִז עֵקֶר
 הַבְּרוּר מִבְּגָדִים הַצּוֹאִים מִמֶּשׁ. וְזֶה מִמֶּשׁ עֲנִין כָּל מַה
 שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם שֵׁישׁ שֶׁכָּבֵר הַתְּחִיל לְבָרַר וּלְזַכֵּךְ עֲצָמוֹ
 וְהַבְּרוּר הוּא בְּבַחֲיַנַּת בְּרוּר הַחֲטָה מִמוֹץ וְתַבֵּן, וְאַף שֶׁגַם
 זֶה טוֹב מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיכִין עֲדִין הַבְּרוּר
 מִבְּחִינַת סָבִין וּמוֹרְסָן וְעוֹד שְׂאֵר תְּקוּנִים עַד שְׂיִהְיֶה
 בְּבַחֲיַנַּת לֶחֶם וּמֵאֲכַל אָדָם בְּשִׁלְמוֹת.

אך אִפְלוּ מִי שֶׁכָּבַר זָכָה לְכָל זֶה, עֲדִין צָרִיךְ לְזָכוֹת לְגִמְרוֹ הַבְּרוּר בְּשִׁלְמוֹת, דִּהְיֵנוּ לְבַחֲיַנַּת גִּמְרוֹ הַבְּרוּר שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּשַׁעַת אֲכִילָה עֲצֻמָּה כַּנִּ"ל. וּמִי שֶׁאֵינּוּ זֹכָה לְהַתְנַבֵּר וְלִהְתַּחַזֵּק וְלִסְבֹּל הִיגִיעוֹת שְׁצָרִיכִין אֲזִי כְּשֶׁסְמוּךְ לְתַכְלִית הַבְּרוּר, אֲזִי יְכוּלִין לְהַתְנַבֵּר עֲלָיו מְנִיעוֹת וּמַסְכִּים וּבְלִבּוּלִים הַרְבֵּה יוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה מַחֲמַת שֶׁעָבְשׁוּ נִתְעוֹרְרִין הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים מִמֶּשׁ שְׁצָרִיכִין לְדַחוֹתָם בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא שֶׁהוּא שְׁעַת גִּמְרוֹ הַבְּרוּר. וְזֶה בַּפְּרָטִיּוֹת וּבְכָל־לִיּוֹת כִּי עַל כָּל הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹר כָּל זֶה שְׁצָרִיךְ לְהַתִּינַע לְבָרַר אֶת עֲצֻמוֹ בְּבְרוּר אַחֵר בְּרוּר וְהַבְּרוּר הָאֲחֵרוֹן שֶׁהוּא בַּחֲיַנַּת אֲכִילָה קָשָׁה לַפְּעָמִים מִכָּל־סָם, כִּי אֲזִי צָרִיכִין לְבָרַר הַטּוֹב וְלְדַחוֹת הַרַע קִיא צוֹאָה שֶׁהֵם כָּל הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת לְגַמְרֵי אֵל הַחוּץ. וְכֵן בְּכָל־לִיּוֹת הָעוֹלָם שֶׁעָקַר עֵצִים הִיגִיעוֹת שִׁישׁ עָבְשׁוּ לְמִי שְׂרוּצָה לְכַנֵּס בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם וְכָל עֵצִים מְרִירַת הַגְּלוּת שְׁמַתְנַבֵּר עָבְשׁוּ בַּעֲקָבָא דְּמִשִּׁיחָא, הוּא מַחֲמַת שֶׁעָבְשׁוּ צָרִיכִין לְבָרַר תַּכְלִית הַבְּרוּר בְּשִׁלְמוֹת עַד שֶׁתִּהְיֶה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שְׁאִין אַחֲרֶיהָ גְלוּת וְהַבְּרוּר הַזֶּה הוּא בַּחֲיַנַּת הַבְּרוּר שֶׁבְּשַׁעַת הָאֲכִילָה עֲצֻמָּה שְׁאִין עָקַר הַתְנַבְּרוֹת הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים כַּנִּ"ל.

על־בן צְרִיכִין עֲכָשׁוּ מְרִירוֹת וַיִּגְיעוֹת הַרְבֵּה קָדָם שְׁזוֹכִין
 לְדַבֵּר שֶׁבְקַדְשָׁהּ בְּפֶרֶט לְזַכֵּךְ וּלְנַקוֹת אֶת עֲצֻמוֹ מִתְּאוֹת
 וְהַרְהוּרִים שֶׁהֵם בְּחִינַת קִיא צוֹאָה מִמֶּשׁ, וְצָרִיךְ עִתָּה
 לְהִתְחַזֵּק מְאֹד בְּכָל מִינֵי הַתְּחַזְּקוֹת לְבָלִי לִפְלַל בְּדַעְתּוֹ
 מִזֶּה כָּלֵל, רַק לְהִשְׁתַּדֵּל לְגַרְשֵׁם מֵאִתּוֹ עַל פִּי הַדְּרָכִים
 וְהַעֲצוֹת שֶׁנִּלְווּ לָנוּ הַצְּדִיקֵי אֲמֵת, כִּי כְּבָר הַקָּדִים הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לְמִכָּה עַל־יְדֵי הַסְּפָרִים וְהַעֲצוֹת
 הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁנִּתְּנָלוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי שֶׁעַל־יְדֵי זֶה יְכוּלִין
 אֲנַחְנוּ לְהִתְחַזֵּק וּלְהַחֲיוֹת עֲצֻמְנוּ גַם עִתָּה וּלְהַשְׁאֵר עַל
 עַמְדָנוּ לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצֻמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל פַּעַם עַד
 שֶׁנִּזְכָּה לְהַטְהָר לְגַמְרֵי מֵהַבְּגָדִים הַצּוֹאִים הַנִּלְ. כִּי
 הַטְהָרָה מִכָּל זֶה הוּא רַק עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה כְּמֵאֲמַר
 רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרָכָה, כְּנַחֲלִים נִטְוִי – מֵה נְחָלִים
 מֵעַלִין אֶת הָאָדָם מִטְּמֵאָה לְטְהָרָה אִף דְּבָרֵי תּוֹרָה בֵּין
 (הַלְכוֹת בְּצִיעַת הַפֶּת הַלְכָה ה' אוֹת ה' ו' ז')

כ

רַבִּים נִכְשְׁלוּ וְנִפְלוּ כְּשֶׁהִגִּיעוּ סְמוּךְ לְגִמְרָה שְׁלֵמוֹתָם, כִּי
 יֵשׁ שֶׁכְּבָר הָיוּ אֲצֵל פֶּתַח הַקְּדוּשָׁה וּבִקְלָה הָיוּ יְכוּלִין כְּבָר
 לְכַנּוֹס אֶל הַקְּדוּשָׁה בְּשְׁלֵמוֹת, אִךְ חֲזָרוּ מִשֵּׁם מַחֲמַת שְׂאֵז
 הַתְּפִשְׁטוֹ עֲלֵיהֶם הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים כָּל כָּךְ, עַד

שְׁנֵדְמָה לָהֶם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעַמֵּד נִגְדָם וְכָל זֶה מִחֶמֶת
 הַנִּלְוֵי וְעַקְרֵי הַתְּקוּן וְהַעֲצָה לָזֶה הוּא עֵסֶק הַתּוֹרָה וְצָרִיף
 הָאָדָם לְהִיּוֹת חֹזֵק מְאֹד בְּזֶה לְבָלֵי לְהַתְּרֵשֶׁל מִדְּבָרֵי
 תּוֹרָה חֵם וְשָׁלוֹם, בְּכָל אֲשֶׁר יַעֲבֹר עָלָיו וְאִזּוּ בְּכָל מֵה
 שְׁעוֹבֵר עָלָיו יוֹכֵל לְהַתְּנַבֵּר עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כָל
 הַתְּקוּנִים וְהַבְּרוּרִים דְּקַדְשָׁה מִהַתְּחִלָּה עַד הַסּוּף הַכֹּל
 רַק עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה:
 (שָׁם אוֹת ל"ח)

כא

אִי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי בְּאֵמֶת וְלַעֲבֹד אוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ כְּרָאוּי כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲזוּת וְעִקְשָׁנוֹת גְּדוֹל
 דְּקַדְשָׁה, כִּי הִרְבֵּה הִרְפַּתְקָאוֹת וְעֲלִיוֹת וִירִידוֹת צְרִיכִין
 לַעֲבֹר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִי שְׁעוֹר. וְאִם לֹא יִהְיֶה עִקְשָׁן
 גְּדוֹל לְבָלֵי לְהַנִּיחַ עַל-יְדֵי זֶה מְעַט עֲבוֹדָתוֹ שֶׁהַתְּחִיל, אִזּוּ
 אִי אֶפְשָׁר לוֹ שִׁישָׂאָר עַל עַמְדוֹ. בְּפֶרֶט בְּשִׁרְוֹצָה לַעֲשׂוֹת
 דְּבַר גְּדוֹל, כְּגוֹן לְנִסְעַ וְלָבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁזֶה עַקְרֵי
 קְדֻשַׁת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי וְהוּא עַקְרֵי נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה
 כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר, בְּוִדְאֵי אִי אֶפְשָׁר לְנִצֵּחַ מְלַחְמָה
 זֹאת כִּי אִם עַל-יְדֵי עִקְשָׁנוֹת גְּדוֹל מְאֹד. וְזֶה עַקְרֵי
 הַהַתְּפָאוֹת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִתְּפָאֵר בְּיִשְׂרָאֵל, הָעַקְרֵי

הוא בְּהֶעֱזוֹת וְהֶעֱקֹשְׁנוֹת שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁמְפִילִין אוֹתוֹ בְּכָל פֶּעַם וְהוּא מִתְחַזֵּק בְּכָל עֵת בְּעֵקֶשְׁנוֹת גָּדוֹל וְאִינוּ מְנִיחַ לְהַפִּיל אֶת עַצְמוֹ בְּשׁוּם אִפְּן. וְעַקֵּר קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא כָּלֵל הַהִתְפָּאוֹרוֹת הוּא רַק עַל-יְדֵי זֶה כִּמְאֹמֶר רַבּוֹתֵינוּ וְכְרוֹנָם לְבִרְכָה: "מִפְּנֵי מָה נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁהֵם עֵזוּן" וּבִזְהָ תְלוּי כָּל עֲבוֹדַת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מִתְחַלָּה וְעַד סוֹף: (הַלְכוֹת בְּרַפְתִּי הַמְּזוּן הַלְכָה ד' אוֹת י"ב)

כב

צְרִיכִין לִידַע, שֶׁכְּשֶׁם שֶׁאֵין עֲלֶיהָ לְעוֹלָם כִּי "לִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר", וְעַל-בֵּן הַצְּדִיק הָאֵמֶת אֶף-עַל-פִּי שְׂוָכָה לְתַכְלִית מִדְּרָגָה עֲלִיוֹנָה בְּהַשְׁנַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶף-עַל-פִּי-בֵּן אִינוּ מִסְתַּפֵּק בְּזֶה וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ לְהַשִּׁיג עוֹד יוֹתֵר, כְּמוֹ-בֵּן מִמֶּשׁ אֵין יְרִידָה לְעוֹלָם, הֵינּוּ שֶׁאֶפְלוּ אִם נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא בְּמִדְּרָגָה תַּחְתּוֹנָה מְאֹד שֶׁאֵין לְמַטָּה מִמֶּנָּה, אֶף-עַל-פִּי-בֵּן צְרִיךְ לְחַתֵּר וּלְבַקֵּשׁ עֲדִין אוֹלֵי יֵשׁ תַּקְוָה, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם יְאוּשׁ כָּלֵל לְעוֹלָם, כִּי רַבִּים רַחֲמֵינוּ וְחֻסְדֵּינוּ יִתְבָּרַךְ עַד אֵין חֶקֶר. אָבֵל אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּתַכְלִית תַּכְלִית בְּחִינַת נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה, עַל-בֵּן הוּא יָכוֹל לְהָאִיר

התחזקות האמתי בתכלית תכלית נקדה התחזקה, כי כל מה שמשוג יותר גדלתו יתברך שהוא גדלת רחמיו וחסדיו, על-ידי זה הוא יכול להאיר האמת גם בתכלית דיוטא התחזקה לעוררם גם בן שעדין יש להם תקנה. אבל צריכין לסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה קדם שזוכין להתקרב לזה הצדיק האמת. כי עקר התחברות זה הצדיק שהוא בחינת נקדה העליונה עם התלמיד שרוצה לקבל ממנו שהוא בחינת נקדה התחזקה, העקר הוא על-ידי בזיונות ושפיכות דמים שסובלין בשביל ההתקרבות אליו כי זה עקר תשובתו ותקונו. ואדרבה, על-ידי זה בעצמו שבאין עליו בזיונות ושפיכות דמים על שהוא אחוז עצמו בהצדיק האמת, מזה בעצמו ראוי לו להבין שעדין יש לו תקנה גדולה ואחרית טוב. כי מאחר שזוכה לסבל בזיונות ושפיכות דמים בשביל לאחוז את עצמו בהנקדה העליונה זה עקר תקונו כי הצדיק בחינת נקדה העליונה יכולה לתקנו בכל מקום שהוא: (ברכת הפרות הלכה ה' אות י"א)

כג

עקר ההתחזקות והבקיאות בהלכה של תשובה הנ"ל, העקר הוא על-ידי אמונה שלמה להאמין שהשם אחד

ראשון ואחרון ובכל מקומות ממשלתו, וכל מה שעובר עליו ועל כל העולם בלו אור וחשך, לילה ויום, הרבן ובנין - יקשר הכל להשם יתברך שזה בחינת התקשרות נקדה התחתונה בנקדה העליונה, ועל-ידי זה יזכה שלא יהא נאבד שום יום מימי חייו ובכל יום יזכה למצא האבדות השיכים לשרש נשמתו: (שם אות ט"ו)

כד

הצדיקים הם מרפבתו של מקום, וכן כל אחד מישראל כפי תקון תשובתו בן זוכה להשלים בחינת המרפכה, כמו שכתוב "ועמד כלם צדיקים", רק שצריכין לזה התחזקות גדול מאד בכל אשר יעבר עליו. כי קדם שזוכין לבחינת המרפכה יש בחינת רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת וכו', שהם בחינת כלל הקלפות וסטרא אחרא שמשם נמשכין כל המניעות והתאוות וכו' וחרפות ובזיונות מהחולקים עליו. וכשמתחזק נגד כל זה בבחינת הבקיאות הנ"ל בחינת בקי בעיל בקי בנפיק אז זוכה לתשובה שלמה ולהיות נכלל בכלל הצדיקים שהם מרפבתו של מקום. ומחמת שעקר התחלת התשובה הוא על-ידי ששומע חרפתו ושותק,

עד מושיבת כה נפש

שעל-ידי-זה נכנע הדם שבחלל השמאלי שבלב שזה בחינת מצות מילה (עין בפנים), על-כן התחלת קדשת המרכבה הוא מבחינת השמ"ל שהם אותיות ה"ש מ"ל, הינו שעל-ידי השתיקה ששותק על חרפתו, על-ידי-זה נכנע הדם הנ"ל בבחינת מצות מילה ועל-ידי-זה זוכה לתשובה שלמה ולהשיג בחינת המרכבה, עד שזוכה להכליל בהאדם היושב על הכסא:
(שם אות י"ח)

כה

מה שאנו רואים כמה אנשים שהם רשעים גדולים כמה שנים ועוברים עברות גדולות וחמורות רחמנא לצלן, ואחר-כך נתעוררים בתשובה ונעשים בעלי תשובה גמורים, כמוכא כמה מעשיות באלה בגמרא ומדרשים ושאר ספרים הקדושים וכמעשה דרבי אלעזר בן דורדיא וכיוצא באלה מעשיות הרבה מאוד בכל דור ודור. ולכאורה תמוה הדבר, הלא עברה גוררת עברה וכל מה שעובר עברה יותר הוא נופל ביד הסטרא אחרא ביותר, ומאין בא שלבסוף יתגבר נגד הסטרא אחרא ויחזר בתשובה.

אִךְ הָעֵנִין הוּא כִּי בְּאֵמַת בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ נִשְׁמָה
 יִקְרָה שְׂיֵשׁ לָהּ בַּח גְּדוּל לְעֵמֶד נֶגֶד הַיִּצָּר הָרַע וְחִילוּתָיו,
 כִּי אִם לֹא הִיָּה לוֹ בַּח לְעֵמֶד נֶגֶד הַיִּצָּר הָרַע לֹא הִיָּה
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ יִצָּר הָרַע כְּזֹה, כִּי אִין
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּא בְּטְרוּנְיָא עִם בְּרִיוֹתָיו, וְאִין הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן שׁוּם מְנִיעוֹת לְאָדָם מֵהַ שְׁלֵא יוּכַל לְעֵמֶד
 בָּהֶם.

אִךְ עֵקֶר כָּל הַחֲטָאִים וְכָל הַתַּאֲוֹת שֶׁהָאָדָם נֹלְכֵד בָּהֶם
 וְהַעֵקֶר תַּאֲוַת נְאוּף רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שֶׁהוּא עֵקֶר הַיִּצָּר הָרַע
 כְּמֵאֵמֶר רַבּוּתֵינוּ וְזִכְרוֹנָם לְבִרְכָה, הַעֵקֶר הוּא מַחֲמַת
 שְׁטוּת שְׂאִינוּ יוֹדַע מַבְחֹ, וְזֹה עֵקֶר בְּחִינַת מַחִין דְּקַטְנוּת
 שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נוֹפֵל לְתַאֲוַת נְאוּף שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל הַחֲטָאִים
 רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, דְּהֵינּוּ שְׁנַקְטָן מַחֹ וְנַחֲלֵשׁ דְּעַתּוּ עַד שְׂאִינוּ
 יוֹדַע מַבְחֹ וְנִדְמָה לוֹ שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְעֵמֶד בְּנֶגֶד תַּאֲוָה
 זֹאת, כִּי עֵקֶר הַגְּבוּרָה הוּא בְּלֵב, וּמִי שְׁלֵבּו חֲזָק יוּכַל
 לְהַתְּגַבֵּר עֲצֻמוּ נֶגֶד כָּל הַתַּאֲוֹת שְׁבַעוּלָם, כְּמוֹ שְׂרָאִינוּ
 כְּפֹה צַדִּיקִים וְכִשְׂרִים שְׁעֵמְדוּ בְּנִסְיוֹנוֹת גְּדוּלוֹת, וְכָל זֶה
 עַל-יְדֵי חֲכָמָתָם וְדַעְתָּם שְׁזֶה עֵקֶר הַבַּח שֶׁל אִישׁ
 הַיִּשְׂרָאֵלִי, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "הַחֲכָמָה תַּעֲזוּ לְחֻכָּם" וְכוּ'.

וְעַל-בֵּן חַיְכִ'מָ'ה אוֹתוֹת כ"ח מ"ה, כִּי הַמַּחֲזִין הֵם מַחְצוֹת
 פְּרוֹסוֹת בְּפָנֵי תַאֲוֹת נְאוּף, רַק שֶׁהַעֲקָר שִׁינְאָמִין בְּכַחוֹ
 וְיַדַע בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה שִׁישׁ בְּכַח שֶׁכָּלוּ וּמַחוֹ לַעֲמֹד נֶגֶד
 כָּל הַתַּאֲוֹת אֲפֵלוּ נֶגֶד תַּאֲוֹת נְאוּף. כִּי הַמַּחֲזֵ וְהַשֶּׁכֶּל הוּא
 הַנְּשֻׁמָּה, וְהַנְּשֻׁמָּה שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲפֵלוּ שֶׁל הַפְּחוֹת
 שֶׁבַּפְּחוֹתִים בְּיָדָאִי הִיא יְכוּלָּה לַעֲמֹד נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם עִם
 כָּל הַתַּאֲוֹת, כִּי אֵין זֶה דֶּרֶךְ הָעֲנָנָה לְהַקְטִין כַּחוֹ וְלוֹמַר
 שֶׁאֵין לוֹ נְשֻׁמָּה גְבוּהָה כְּמוֹ הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים, כְּאֵלוֹ
 אֵין בְּיָדוֹ כָּלֵל לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר וְצְדִיק, כִּי עֲנָנָה כְּזוֹ
 אֲסוּרָה וְהִיא עֲנָנָה פְּסוּלָה וְאֵין זֶה עֲנָנָה כָּלֵל רַק מַחֲזִין
 דְּקַטְנוּת, שֶׁצְרִיכִין לְהִתְרַחֵק מִזֶּה מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה
 נוֹפְלִין לְכָל הַתַּאֲוֹת וְהַעֲקָר לְתַאֲוֹת נְאוּף כַּנ"ל. רַק
 אַדְרָבָה, צְרִיךְ כָּל אֶחָד לֹמַר לְדַעְתּוֹ שִׁישׁ לוֹ נְשֻׁמָּה
 גְבוּהָה מְאֹד. כִּי הַנְּשֻׁמָּה שֶׁל הַפְּחוֹת שֶׁבַּפְּחוֹתִים
 שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל גַּם כֵּן גְבוּהָה וְקְדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד וְצְרִיךְ לֹמַר
 בְּדַעְתּוֹ, שֶׁאֵין נֶאֱחָה לוֹ לְהִיּוֹת כְּרוּךְ אַחַר תַּאֲוֹת חַס
 וְשָׁלוֹם, מְכַל שֶׁכֵּן לַעֲבֹר אֵיזָה עֲבָרָה חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ
 שֶׁכְּתוּב: "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'" שֶׁצְרִיכִין לְהַגְבִּיחַ לְבוֹ
 בְּדַרְכֵי ה' וְלִידַע, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּשֶׁרְשׁוֹ רְחוּק

מֵעֲבֹרוֹת מְאֹד מְאֹד, וְכָל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל הוּא בֹעַל כַּח
גְּדוֹל לַעֲמֹד נִגְדַּד כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל הַתְּאוּוֹת, רַק הָעֵקֶר,
שִׁיזֻכָּה לִידַע מִכַּחוּ בַנ"ל.

וּמַחֲמַת שֶׁהַסְטֵרָא אַחֲרָא אֹרְבַת מְאֹד עַל הָאָדָם וְכָל
מָה שֶׁהָאָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה יוֹתֵר יוֹנֵקֶת מִמֶּנּוּ הַסְטֵרָא
אַחֲרָא יוֹתֵר וּבוֹלְעַת אוֹתוֹ יוֹתֵר רַחֲמָנָא לְעֵלְיָן. וְעַל-כֵּן
לְפַעֲמִים הַסְטֵרָא אַחֲרָא בּוֹלְעַת אֶת הָאָדָם כָּל כֶּךָ עַד
שִׁמְנֻעַת לְעַצֶּם פְּנִימִיּוֹת קִדְשָׁת יְהוּדִיתוֹ וְהִיא מִתְחַזְּקַת
וּמִתְנַבֶּרֶת לְבָלַע גַּם נִקְדָּה זֹאת גַּם כֵּן וּמְבִיאָה אוֹתוֹ לִיְדֵי
עֲבָרָה גְּדוֹלָה חֵם וְשָׁלוֹם, כְּדֵי לְבָלַע אוֹתוֹ לְגַמְרֵי חֵם
וְשָׁלוֹם. אֲבָל תִּכְרַף כְּשֶׁהוּא רוֹצֵה לְבָלַע אֶת עַצֶּם פְּנִימִיּוֹת
קִדְשָׁת יְהוּדִיתוֹ, אֲזִי זֹאת הַנִּקְדָּה עוֹמְדַת לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא
בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלֹה, כִּי זֹאת הַנִּקְדָּה שֶׁל הַפְּנִימִיּוֹת
קִדְשָׁתוֹ הוּא בֹעַל כַּח גְּדוֹל מְאֹד וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר
לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא לְבָלַע אוֹתָהּ בְּשׁוֹם אַפְּן וְלֹא דֵי שְׂאִינָה
יְכוּלָה לְבָלַע אוֹתָהּ, אַף גַּם זֹאת הַנִּקְדָּה טוֹבָה עוֹמְדַת
לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלֹה, עַד שֶׁהִיא מְכַרְחַת
לְתַן הַקְּאוֹת לְהִקְיָא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקִּדְשׁוֹת שֶׁבְּלִיעָה מִזֹּאת
הַנְּשֻׁמָּה.

וּמִזֶּה בָּא מָה שְׁלֹפְעִמִים הָאָדָם נִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה אַחֵר
 כַּמָּה עֲבֵרוֹת, הֵינּוּ כַּנִּ"ל, כִּי לִפְעָמִים עֲבָרָה מְבִיאָה אֶת
 הָאָדָם לְתִשׁוּבָה, הֵינּוּ עַל־יְדֵי שְׁנִלְכָד בְּאִיזָה עֲבָרָה
 גְּדוֹלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְמַרְמֵר לְבוֹ וְנִתְעוֹרֵר
 בְּתִשׁוּבָה, עַד שְׁנַעֲשֶׂה בְעַל תִּשׁוּבָה גְּמוּרָה, וְכֵן זֶה מַחֲמַת
 הַתְּנַבְּרוֹת הַנִּקְבָּה שְׁלוֹ שֶׁהִיא בְּאֵמַת בְּעַל כַּח גְּדוֹלָה,
 וְכִשְׁהִיא רוּחָה שֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא רוּחָה לְבַלְעֵ אֹתָהּ
 לְגַמְרֵי חֵס וְשְׁלוֹם, אִזִּי מִתְנַבֶּרֶת כְּנִגְדָּה עַד שְׁמִכְרַחַת
 לְתַתּוֹת הַקְּאוֹת וְלִהְיוֹת הַקְּדָשׁוֹת שְׁבִלְעָה מִמֶּנּוּ.

אֲדָּ בְּדָאֵי אֵינְ שׁוּם אָדָם יָכוֹל לְסַמְךָ עַל זֶה חֵס וְשְׁלוֹם,
 כִּי 'הָאוֹמֵר אַחֲטָא וְאִשׁוּב אֵינְ מִסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת
 תִּשׁוּבָה, כִּי לִפְעָמִים מִתְנַבֶּרֶת הַסְּטָרָא אַחֲרָא כָּל כָּדָה,
 עַד שְׁבֹלְעַת אֹתוֹ בְּאֵמַת לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ כַּמָּה
 וְכַמָּה רִשְׁעִים שְׁלֵא שָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה גַּם לְכַסּוֹף וְנִכְרַתוּ
 וְנִאֲבָדוּ לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי זֶה סִתְרֵי דְרַכֵּי הַבְּחִירָה
 שְׂאִינְ שׁוּם אָדָם יָכוֹל לַעֲמֹד עֲלֵיהֶם. בְּדָאֵי צְרִיכִין לְהִיּוֹת
 בּוֹרַח מִן הָעֲבָרָה בְּתַכְלִית הַבְּרִיחָה, אֲדָּ אַחֲרֵי שְׁכַבְרָה
 עֲבַר מָה שְׁעֵבֵר חֵס וְשְׁלוֹם, צְרִיךְ לִידַע וְלִהְיוֹת שְׂאִינְ
 שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, וְאַפְלוּ אִם כָּבֵר רָצָה לְהַתְנַבֵּר
 אֶלְפִים פְּעָמִים לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֵׁר וְלֵא עֲלֵתָה בְּיָדוֹ וְנִפְל

לְמָה שֶׁנִּפְלַל, וְאֶפְלוּ אִם נִפְלַל לְעֵבְרוֹת גְּמוּרוֹת וְחִמּוּרוֹת
 חֵם וְשָׁלוֹם, אֶף־עַל־פִּי־בֶן עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִקְוָה כָּל עוֹד
 נִשְׁמָתוֹ בּוֹ. וְהַעֲקָר הוּא אֲמוּנָה שִׁיְהִיָּה לוֹ אֲמוּנָה שְׁלֵמָה
 בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּדֵּל בְּכָל עֵז לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיק אֲמִתִּי
 וְיִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁיִּגְלֶה לוֹ הַצַּדִּיק
 הָאֲמֵת כְּדֵי שִׁיזְכֶּה עַל־יָדוֹ לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, וְאִזּוּ בּוֹדֵאֵי
 יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְעוֹלָם יְהִיָּה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, כִּי עֲקָר הַכַּחַ
 לְעֵמֶד בְּנֶגֶד הַיָּצֵר הָרַע הוּא עַל־יָדֵי אֲמוּנָה שֶׁהוּא כָּלֵל
 וְעֲקָר כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה: [וְעֵין גְּלוֹת וְנֶאֱלָה אוֹת ו' צַדִּיק אוֹת נ"ט]
 (בְּרַכּוֹת הַרִיחַ הַלֶּכֶה ד' אוֹת א' ב')

כו

אֶפְלוּ כְּשֶׁהָאָדָם בְּגִלוֹת בְּנִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת אֶפְלוּ אִם
 נִפְלַל חֵם וְשָׁלוֹם, עַד אִין תְּכַלִּית גַּם שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 מְצַמְצֵם אֶת עֲצֻמוֹ וּמִסְתִּיר אֶת עֲצֻמוֹ בְּדַרְכֵי נִפְלְאוֹתָיו
 הָעֲצוּמִים וּמִזְכִּיר אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם בְּכִמְהָ וּכְמָה רְמִזִּים
 שׁוֹנִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל מְקוֹם, כְּדֵי שִׁישׁוּב אֱלֹיו וְאִזּוּ
 נִתְהַפֵּךְ הַכֵּל לְטוֹבָה, שְׂדֵיקָא עַל־יָדֵי הַתְּנַבְּרוֹת הָרַע עֵין
 וְהַבַּעַל דְּבָר וְהַסְמָרָא אֲחֵרָא שְׁעַל־יָדֵי־זָה נִתְמַעַט
 וְנִתְצַמְצַם הָאוֹר מְאֹד, עַל־יָדֵי־זָה דִּיקָא הִגִּיעַ טוֹבָה
 גְּדוֹלָה שִׁיכּוֹלִין הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים לְהַגְבִּיָּה וּלְהַעֲלוֹת גַּם

הנוֹפְלִים וְהִירוּדִים מְאֹד מְאֹד. כִּי עַל-יְדֵי שְׁנֹסְתֵר הָאוֹר
כָּל כֶּף עַל-יְדֵי רַבּוּי הַצְּמֻצּוּמִים עַד שֶׁהָיָה קָשָׁה לְהַשְׁיֵג
וּלְהִבִּין הָרַמְזִים, וְהַצְּדִיקִים בְּרַבּוּי יִגְיעַתֶּם בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ
זְכוּ לְהַשְׁיֵג הָאוֹר מִתּוֹךְ תַּקְוַת הַהִסְתָּרוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה זְכוּ
לְהַשְׁגוֹת גְּדוּלוֹת, עַד שֶׁבְּעֵצָם חֲכָמָתָם הֵם מְלַבִּישִׁים לָנוּ
הָאוֹר בְּצְמֻצּוּמִים נִפְלְאִים בְּאִפְּן שְׁגָם כָּל אֶחָד בְּמִקּוּמוֹ
יֻכַל לְהַגִּיעַ לוֹ הָרַמְזִים וְעֲצוֹת וְהַתְּעוֹרוֹת בְּכָל מְקוֹם
שֶׁהוּא, לְאַחֵז אֶת עֲצֻמוֹ בְּהִשָּׁם יְתִבְרַךְ תָּמִיד. כִּי הַהֶעָלָם
הוּא בְּשִׁבִיל הַגְּלוּי כְּמוֹכָא בְּכַתְּבֵי הָאֲר"י זְכוּרָנוּ
לְבִרְכָה, הֵינּוּ כָּל מָה שֶׁמְעַלִּימִין וּמְצַמְצָמִין הָאוֹר
בְּצְמֻצּוּמִים רַבִּים יוֹתֵר הַכֹּל נִתְּהַפֵּךְ לְטוֹבָה עַל-יְדֵי
גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים, כִּי דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה הֵם מְגַלִּין וּמְאִירִין
לְיִשְׂרָאֵל אוֹר הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, שְׁנוּכַל לִידַע וּלְזַכֵּר אוֹתוֹ
יְתִבְרַךְ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא. וְזֶה בְּחִינַת 'אֵין מְעוּט אַחַר
מְעוּט אֶלָּא לְרַבּוֹת', שֶׁכָּל מָה שֶׁמְמַעְטִין וּמְצַמְצָמִין הָאוֹר
בְּמְעוּט אַחַר מְעוּט, הַכֹּל הוּא רַק בְּשִׁבִיל לְרַבּוֹת הָאוֹר
לְהַגְדִּילוֹ וּלְהַאֲירוֹ בְּלֵב יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא: (הַלְכוֹת
בְּרַבַּת הָרֵאשִׁית הַלְכָה ה' אוֹת ע"ז)

כז

בְּשֶׁהָאָדָם עוֹלָה מִדְּרָגָא לְדְרָגָא בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם זֶה בְּחִינַת
 בְּרִיאַת הַדָּשָׁה, כִּי נַעֲשֶׂה בְרִיָּה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ, בְּבַחֲיַנַּת:
 "אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶתִיךָ" הַנֶּאֱמָר עַל הָאָדָם כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה פֶר
 מִצְוָה, דְּהִינּוּ בֵּן שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה שָׁנָה שְׁנַת־חַיִּיב בְּמִצְוֹת,
 בְּמִבְּאֵר בִּזְהַר הַקְּדוּשָׁה, וְכַמוֹ-כֵּן הוּא בְּכָל עֵת שֶׁהָאָדָם
 מְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר עַצְמוֹ וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ עַל עִבּוּדַת הַשֵּׁם
 בְּיֹתֵר, שְׂאֵז נֶאֱמָר עָלָיו, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶתִיךָ, כִּי נַעֲשֶׂה
 בְּרִיאַת הַדָּשָׁה מִמֶּשׁ, וְעַל-כֵּן קָדָם שְׁזוּכָה לְזֶה לַעֲלוֹת
 מִדְּרָגָא לְדְרָגָא שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה בְרִיָּה חֲדָשָׁה, קָדָם לְזֶה
 צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה יְרִידָה שֶׁהוּא תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה, כִּי הִירִידָה
 הִיא מִבְּחִינַת הַצְּמִצּוּם שֶׁל הַחֲלָל הַפְּנוּי שְׂיִהְיֶה צָרִיךְ
 לְהִיזוֹת קָדָם הַבְּרִיאַת כִּידוּעַ, וְזֶה בְּחִינַת מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה: 'צַדִּיקִים – תַּחֲלָתֵן יִסּוּרִין וְסוֹפֵן שְׁלוֹהוּ,
 כִּי הַיִּסּוּרִים בָּאִים מֵהַצְּמִצּוּם שֶׁקָּדָם לְבְּרִיאַתָּה, וְזֶה בְּחִינַת
 כָּל הַמְּנִיעוֹת וְעִבּוּבִים שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם קָדָם שְׁזוּכָה לַעֲשׂוֹת
 אֵיזָה מִצְוָה אוֹ דָבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה, כִּי בְּכָל דָּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה
 בּוֹרְאִים עוֹלָמוֹת כִּידוּעַ וְעַל-כֵּן צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה הַצְּמִצּוּם
 קָדָם, וְזֶה בְּחִינַת הַמְּנִיעוֹת הַקּוֹדְמִין לְהַדְּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה:
 (הַלְכוֹת תְּפִלַּת הַמְּנַחֵה הַלְכָה ד' אוֹת ה')

כח

בתחלה כשאדם מתחיל לעבד את השם יתברך ואזי הולך לו על-פי רב כסדר קצת ומתפלל ולומד ועוסק בעבודת השם. וזה בחינת 'שחרית' שהוא בחינת חסד ואז כל סדר התפלה באריכות קרבנות וקטרת וכו' וקריאת שמע ותפלה וכמו-כן גם הוא מרבה אז בעבודת השם כל אחד לפי בחינתו, אבל על-פי רב אחר-כך נופל מעבודתו ומתחיל השם יתברך לנסות אותו ומתגרה בו הפעל דבר פידוע לכל מי שרוצה להכנס בעבודת השם ואזי עקר הנסיון של האדם. ואזי צריכין התחזקות גדול מאד בלי שעור וערך ומספר להתחזק בכל פעם בעבודתו יתברך ולבלי לפל משום דבר שבעולם. והעקר שצריך להתגבר בנגד בחינת המחין דקטנות שהם מתנגדין אז על האדם ורוצין להפילו בדעתו, כאלו אין לו עוד תקנה חס ושלום, אז למנעו מתפלה בכונה ושמחה וכיוצא בזה.

וכל זה הוא בחינת 'צהרים', זמן המנחה, שאז עקר אחיזת המחין דקטנות וצריך לקיים מאמר רבותינו זכרונם לברכה, 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה'

הִינּוּ שְׂאֵז צְרִיכִין לְזַהַר בְּיוֹתֵר לְהִתְחַזֵּק בְּתַפְלָה וְעִבּוּדַת
הַשֵּׁם וְלֹא יִפֹּל מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוּלָם, רַק יִדַע וַיֵּאֱמִין
בְּדַבְרֵי הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁצָּעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל וְחֹזֵק, כִּי
אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל כִּי לִגְדֹלְתוֹ יִתְבָּרֵךְ אֵין חֶקֶר,
וּבְגִדְל רַחֲמָיו יִתְבָּרֵךְ יְכוּל לְהַפְּךְ הַכֹּל לְגִמְרֵי מֵרַע לְטוֹב
וּמַעֲוֹנוֹת לְזִכּוּת עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ,
זְכוּרָנָם לְבִרְכָה. וּכְמוֹ-כֵן בְּכֹלֵל חַיֵּי הָאָדָם שְׂיָמִי חַיֵּיו
נִקְרָאִים יוֹם וּמִיתָתוֹ וְהַסֵּתֶלְקוֹתוֹ נִקְרָא לַיְלָה וְחַשְׁדָּה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר: "עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשֹׁד הַשְּׂמֵשׁ".

וְעַל-כֵּן אַחַר הַצִּי יָמָיו הוּא בְּחִינַת צְהָרִים זְמַן הַמְּנַחָה,
וְעַל-פִּי רַב אֵז דִּיקָא מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דְּבַר בְּיוֹתֵר וַיֹּתֵר. כִּי
בּוֹדָאֵי צְרִיכִין לְהִתְחִיל עֵקֶר הָעִבּוּדָה בִּימֵי הַנְּעוּרִים
דִּיקָא, "כִּי טוֹב לְגַבֵּר כִּי יֵשֵׁא עַל מְנַעוּרָיו" וַיִּנְקוּתָא
כְּלִילָא דְּוֹרְדָא. אָבֵל אֶפְלוּ מִי שְׂזָכָה לְהִתְחִיל בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם מְנַעוּרָיו, אַף-עַל-פִּי-כֵן כְּשֶׁמְגִיעַ לְאַמְצַע יָמָיו
וְרוּצָה לְהַגִּיעַ לְמָה שֶׁצָּרִיךְ לְהַגִּיעַ, אֵזִי עַל-פִּי רַב מִתְגַּבֵּר
הַבַּעַל דְּבַר וּמִתְפַּשֵּׁט מְאֹד לְמַנְעוּ מִדְּרֹךְ הַחַיִּים חַס
וְשְׁלוֹם, כָּל שְׂכֵן מִי שֶׁלֹּא הִתְחִיל כָּלֵל בִּימֵי נְעוּרָיו
וּכְשֶׁרוּצָה שֶׁעֲבָרוּ רַב שָׁנוֹתָיו וּמְהֵרָה בְּתְּשׁוּבָה וְרוּצָה
לְהִתְחִיל אֵז בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם שְׂאֵזִי תַכְּף מִתְגַּבֵּר עָלָיו

הבעל דְּבָר וְאִינוּ רוֹצֵה לְהַנִּיחוֹ לְצֵאת מִתְאוּתָיו וְרִשְׁתּוֹ
 אֲשֶׁר נִלְכַּד בָּהֶם. וְעַל זֶה צוּעַק הַפְּסוּק: "הַגִּידָה לִּי
 שְׂאֵהָבָה נֶפֶשׁ אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים"
 דִּיקָא, שְׂאֵז זְמַן הַמְנַחָה הַנ"ל, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַרְבּוֹת
 בַּתְּפִלָּה בִּימֵי הַנְּעוּרִים שְׁלֹא יִפֹּל לְעוֹלָם מֵעֲבוּדָתוֹ
 יַתְבַּרְךָ.

כִּי לִפְעָמִים הָאָדָם נוֹפֵל לְעַת זְקֵנוֹת, וּבִפְרָט כְּשׂוֹכֵר
 הַיָּמִים בָּאִים וְהַגִּיעַ לְאַמְצַע יָמָיו וּמִתְחִיל הַיּוֹם לְעָרֵב, אִז
 צְרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל בְּעֲצָמוֹ מְאֹד עַל אַחֲרִיתוֹ וְסוּפוֹ וּלְהַתְנַבֵּר
 בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי אִז הוּא בְּחִינַת צְהָרִים בְּחִינַת זְמַן
 הַמְנַחָה שְׂצְרִיכִין לְהִזְהָר בָּהּ בְּיוֹתֵר כַּנ"ל לְהַמְתִּיק
 הַדִּינִים שֶׁהוּא בְּחִינַת הַיָּצָר הַרַע שְׂאֵחִיזְתֶּם מִמֶּחֵין
 דְּקִטְנוֹת בְּחִינַת זְמַן הַמְנַחָה, וּלְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ הַיָּטִב
 לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁהֵם דִּיקָא יְכוּלִין
 לְהַמְתִּיק הַדִּין שֶׁל זְמַן הַמְנַחָה בְּשֵׁרְשׁוֹ הַעֲלִיּוֹן:

(שם הַלְכָה ה' אוֹת ה'; וְעֵינִן לְקוּשֵׁי עֲצוֹת תְּפִלָּה אוֹת ג')

כט

מִבְּאֵר בְּכַתְבֵי הָאֲר"י זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, מֵעַנְיֵן הַצְּמֻצוּמִים
 הַנִּפְלְאִים בְּרִצּוֹא וְשׁוּב מִטִּי וְלֹא מִטִּי שֶׁהִיָּה קָדָם

הַבְּרִיאָה מֵה שִׁבְתָּחֶלָה צְמָצִים הָאוֹר וְאַחֲר־כֵּן הִתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ אֵיזוֹה בְּחִינַת אוֹר, וְאַחֲר־כֵּן חָזַר הָאוֹר לְמְקוֹמוֹ וְהִשְׁאִיר רַק אֵיזוֹה רְשִׁימָה, כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר עֲדִין לְסַבֵּל זֶה הָאוֹר. וְאַחֲר־כֵּן חָזַר וְהַמְשִׁיךְ עוֹד הַפְּעַם אֵיזוֹה בְּחִינַת אוֹר בְּצְמָצוֹם חֲדָשׁ נִפְלָא וְחָזַר וְהִעֲלִימוֹ, שְׁלֹא יִהְיֶה רַבּוּי אוֹר וְכֵן הָיָה הַרְבֵּה פְּעָמִים וְכוּ' עַד שֶׁנֶּעֱשֶׂה בְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי. וְאַחֲר־כֵּן הַמְשִׁיךְ אוֹר הַמְּלָכִים וְלֹא יָכֹלוּ לְקַבֵּל הָאוֹר וְנִשְׁבְּרוּ וּמָתוּ וְכוּ' עַד שֶׁהִתְחִיל עוֹלָם הַתְּקוּן. וְכָל הַשְּׁבִירָה הַיְתֵה עַל־יָדֵי שְׁלֹא הָיָה אֶתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא.

וְעַקֵּר הָאֶתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא (שְׁלֻמָּשָׁה) הוּא עַל־יָדֵי הָאָדָם הַבֹּעֵל בְּחִירָה דִּיקָא. אָבֵל מִזֶּה בְּעֲצֻמוֹ הוּא כָּל הַבְּחִירָה, כִּי כָּל כַּח הַיִּצָר הָרַע הוּא מִהַשְּׁבִירָה, וְעַל־יָדֵי שֶׁמִּנְצָחִין אֶת הַיִּצָר הָרַע בְּבְחִירָתוֹ עַל־יָדֵיזוֹה מְתַקֵּן הַשְּׁבִירָה עַל־יָדֵי אֶתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא, וְעַל־כֵּן בְּהָאָדָם תְּלוּיִין תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת וְעַל־כֵּן נַעֲשִׂים אֲצֵל הָאָדָם כָּל הַבְּחִינָה הַנִּזְלָל שֶׁהֵם בְּחִינַת הַצְּמָצוּמִים הַנִּזְלָל, הִינּוּ מֵה שְׁאוֹר לְהַבְּיֹוֹת הַלֵּב שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הוּא בְּחִינַת אֵין סוּף, כִּי אֵין סוּף וְאֵין תְּכֵלִית לְתִשׁוּקָתוֹ, וְצָרִיכִין לְצְמָצִם הַהִתְלַהֲבוֹת וְכוּ', וְאֵלוֹ הַצְּמָצוּמִים נִפְלְאִים הַנִּזְלָל שֶׁהֵיוּ קָדָם כָּלֵל הַבְּרִיאָה, כֻּלָּם בְּהִכָּרַח שִׁיעְבְּרוּ עַל הָאָדָם

שהוא גמר תקון שלמות הבריאה, כי כלם לא היו כי אם בשביל האדם שהוא יתקן הכל על-ידי אתערוותא דלתתא דיקא. וזה בחינת מה שהשם יתברך מאיר פניו קצת ואחר-כך מסתיר אותו וכעין שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על פסוק: "אתם נצבים היום" – היום הזה שהוא מאפיל ומאיר כף עתיד להאפיל ולהאיר לכם.

וכל זה נעשה בכל דור ובכל אדם ובכל זמן והכל בשביל הבחירה, כי על-ידי זה עקר הבחירה על-ידי ההתגלות וההעלמה שזה בחינת כלל העליות והירידות שעוברין על האדם. ובשביל זה מי שרוצה לילך בדרך השם צריך להיות בקי בהלכה בקי בעיל בקי בנפיק בקי ברצוא בקי בשוב, הינו לחזק עצמו בהשם יתברך בכל מה שעובר עליו, ולידע כי ההעלמה והצמצום הוא תכלית ההתגלות. רק שמחמת שהצמצומים משם שרש אחיזת הדינים והיצרין רעין שמהם כל המחשבות רעות המתגריין בהאדם, על-כן צריכין להזהר מאד לברח מהם ולהמשיך בלבם מחשבות קדושות איך לעבד את השם יתברך. ועל-ידי כל זה זוכה לעבד את השם יתברך בהדרגה ובמדה, עד שעל-ידי זה יתגלה

אֱלֻקוֹתוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבַּרַךְ לְכֹל בָּאֵי עוֹלָם וַיִּתְתַּקֵּן הָעוֹלָם
 בְּשִׁלְמוֹת עַל-יְדֵי אֶתְעָרוֹתָא דְלִתְתָא שֶׁל הָאָדָם הַבֶּעַל
 בְּחִירָה דִּיקָא. וְזֶה עֵקֶר חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שֶׁבְּכֹל
 יוֹם שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ מֵאַפִּיל וּמֵאִיר יוֹצֵר אֹר וּבוֹרָא חֲשָׁךְ
 וְכוּ', הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַצְּמֻצוּמִים הַנִּלְשָׁל שֶׁל תְּחִלַּת
 הַבְּרִיאָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הָיָה כָּל בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְקִיּוּמוֹ עַד
 עַתָּה. וְהַעֲקָר בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה שֶׁאֵלָיו נִמְסָר
 הַכֹּל לְהַמְשִׁיךְ אֱלֻקוֹתוֹ וְהַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ עַל-יְדֵי
 הַצְּמֻצוּמִים הַנִּלְשָׁל כְּפִי בְּחִירָתוֹ, וְהַעֲקָר שֶׁצָּרִיךְ לְצַמְצֵם
 אֹר הַתְּלַהֲבוֹת לְבָבוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבַחֲיַנַּת הַרִיסָה חֵס
 וְשָׁלוֹם, וְאַחֲרֵכֶן צָרִיךְ לְזַהֵר לְהַתְּגַבֵּר עַל הַמַּחְשְׁבוֹת
 רָעוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ רַק מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת, עַד שֶׁיַּעֲבֹד הַשֵּׁם
 יִתְבַּרַךְ בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה שְׁזֶה בְּחִינַת בְּרִיאַת וְקִיּוּם
 הָעוֹלָמוֹת בְּנִלְשָׁל.

וְכֹל זֶה נַעֲשֵׂה גַם אֵצֶל הַצַּדִּיקִים בְּכֹל דְּרָגָא וְדְרָגָא, כִּי
 גַם עֲלֵיהֶם עוֹבְרִים עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת הַרְבֵּה אֲךָ שֶׁהוּא
 בְּדַקּוֹת מְאֹד בְּחִינַת חֲשִׁבַת הַמַּחֲזִין וְהָאֲרָתָן, וְגַם זֶה
 בְּדַקּוֹת גְּדוֹל מְאֹד וּבְקִדְשָׁה גְּדוֹלָה. אֲךָ בְּיֹתֵר צָרִיכִין
 תְּקוּנִים אֵלָיו לְאוֹתָן שֶׁכָּכֵר עָבְרוּ עַל מַצּוֹת הַתּוֹרָה חֵס
 וְשָׁלוֹם, וְצָרִיכִין לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה וְהַכֹּל בְּכַח הַצַּדִּיקִים

הַגְּדוֹלִים שֶׁמִּמְשִׁיכִין רַחֲמָיו יתְּבַרֵךְ גַּם עֲלֵיהֶם וּמְאִירִין
בְּלַבָּם עֲצוֹת עֲמֻקּוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת נִפְלְאוֹהַ בְּכָל פַּעַם, בְּאִפְנֵי
שְׂיֻזְבוּ לָשׁוּב בְּכָל פַּעַם מִכָּל מְקוֹם שָׁהֵם. אֲבָל אֶף־עַל־
פִּי־כֵן בְּהִכָּרַח שְׁיִהְיֶה לָהֶם אֵיזוֹה אֲתַעְרוֹתָא דְלִתְתָא כִּי
בְּלֹא זֶה אִי אֶפְשָׁר, וְזֶה בְּחִינַת כָּל הָעֲלִיּוֹת וִירִידוֹת
אֲלָפִים וּרְבָבוֹת שֶׁעוֹבְרִין עַל כָּל אָדָם וְאֶפְלוּ עַל
הַרְחֻקִים מְאֹד מֵהַשֵּׁם יתְּבַרֵךְ. כִּי גַם הֵם יֵשׁ לָהֶם בְּחִינַת
עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת כִּי גַם אֲצֵלָם אֵין יוֹם דּוּמָה לַחֲבֵרוֹ וְאֶפְלוּ
בְּיוֹם אֶחָד יֵשׁ לְכָל אֶחָד כַּמָּה שְׁנֹנָיִים לְאִין מִסְפָּר.
וּבִפְרָט אֵלוֹ הַמִּתְעוֹרְרִים לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יתְּבַרֵךְ וְלִהְתְּקַרֵב
לְהַצְדִּיקֵי אֲמַת וְהֵם חֲלוּשֵׁי כַח מְאֹד וְהַבַּעַל דְּבַר מִתְנַגֵּב
עֲלֵיהֶם וְחוֹתֵר תַּחֲתֵיהֶם וְרוֹצֵה לְהַפִּילֵם חֵם וְשָׁלוֹם, וְהֵם
מִתְיַגְעִים לְהִתְנַגֵּב וַיֵּשׁ לָהֶם שְׁנֹנָיִים בְּחִינַת עֲלִיּוֹת
וִירִידוֹת בְּלִי שְׁעוֹר, בְּחִינַת יַעֲלוּ שְׁמַיִם יִרְדוּ תְהוֹמוֹת
וְכוּי, וְעַל כָּל זֶה צְרִיכִין הִתְחַזְּקוֹת גְּדוֹל וְעֲצוֹם מְאֹד
וְהַעֲקֵר בְּכַח הַצְדִּיקִים שֶׁכָּבֵר עֲמָדוֹ בְּמִלְחָמָה שֶׁל זֶה
הָעוֹלָם כְּרָאוּי בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְהֵם מוֹדִיעִים לָנוּ שְׂאִין
שׁוֹם הִתְעוֹרְרוֹת לְהַשֵּׁם יתְּבַרֵךְ נֶאֱבָד אֶפְלוּ מִשְׂאוֹל
תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵיו, אֲדַרְבָּא, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂים תְּקוּנִים
נִפְלְאוִים עַל־יְדֵי גְדוֹלֵי הַצְדִּיקִים שֶׁמְלַקְטִים כָּל הַנְּקֻדּוֹת

טובות של בחינת ההתעוררות הללו ומתקנין אותם, ובונים מהם תקונים נפלאים, אך העקר שלא יהיו חולקים על-כף-פנים על הצדיקים הנ"ל רק אדרבא, לקיים דבריהם ולהתעורר בכל עת מחדש להשם יתברך ואז יזכו סוף כל סוף לאחרית טוב ויהיה להם חלק גדול בבחינת אתערותא דלתתא שעל-ידי-זה תקון כל העולמות: (הלכות תפלת המנחה הלכה ז' אות כג)

ל

מבאר בכתבי האר"י זכרוננו לברכה, שתחלת הבריאה היא על-ידי כמה צמצומים שבביכול, המשיך האור באיזה בחינה ואחר-כך העלימו וכן כמה וכמה פעמים בכמה דרכים ועל-ידי-זה דיקא נתהוו הכלים שיוכלו לקבל האור. וכל זה הוא סוד מיתת המלכים ותקונם שדיקא על-ידי השבירה והמיתה נמשך אחר-כך עולם התקון בתוספות אור נפלא יותר כמובן בכתבים. אבל עקר הכל היה תלוי בהאדם הבעל בחירה, כי הוא היה צריך לתקן הכל על-ידי אתערותא דלתתא, ועל-כן עתה גם כן העקר תלוי בתשובה של האדם. כי בהכרח שיהיה על-כף-פנים איזה התעוררות בעלמא שהוא בחינת אתערותא דלתתא ועל-כן אין לה דבר שעומד

בְּפָנַי הַתְּשׁוּבָה וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תִּחְכְּהָ לּוֹי וְכוּ'. כִּי אֶפְלוּ
 אִם חָטָא כְּמוֹ שֶׁחָטָא אֲלָפִים פְּעָמִים עִם כָּל זֶה בְּכָל פַּעַם
 שְׁמַתְעוֹרֵר בְּאִיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת לָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם אֵין שׁוֹם
 הַתְּעוֹרְרוֹת נֶאֱבָד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֹהַר הַקְּדוּשׁ: 'לִית
 רְעוּתָא טָבָא דְאִתְאָבִיד', כִּי עַל־יְדֵי הַתְּשׁוּבָה נִתְהַפְּכִין
 הָעוֹנוֹת לְזִבּוֹת, כִּי נַעֲשֶׂה תִקּוֹן עַל־יְדֵי הַקְּלָקוּלִים, כִּי
 כָּל מַה שֶׁקְּלָקַל וְהִמְשִׁיךְ הָאוֹר לְמָקוֹם שֶׁהִמְשִׁיךְ שָׁזָה
 עָקֵר הַקְּלָקוּל, אֲבָל אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּתְשׁוּבָה הוּא
 מְקַיֵּם הַכֹּל וְאִזִּי נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא כְּלַיִם תְּדָשִׁים
 וְנִמְשָׁךְ לְתוֹכֵן אוֹר תְּדָשׁ וְנִפְלָא.

כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהִמְשִׁיךְ הָאוֹר לְמָקוֹמוֹת גָּסִים וְכוּ'
 עַל־יְדֵי־זֶה נִתְעַבּוּ הַכְּלַיִם וְיִכּוּלִים אַחֲר־כֵּן לְזַכְּכֵן, עַד
 שִׁיתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה שְׁדִיקָא עַל־יְדֵי־זֶה יִתְהוּוּ כְּלַיִם
 נִפְלְאִים לְקַבֵּל הָאוֹר תְּדָשׁ שֶׁלֹּא הָיוּ יִכּוּלִים לְקַבֵּל מִקֵּדָם
 כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהִתְהוּוֹת הַכְּלַיִם כִּי־אִם עַל־יְדֵי־זֶה
 שְׁזָהוּ בְּחִינַת יְרִידָה תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה, עוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין
 לְזִבּוֹת, הַתְּרַחֲקוֹת תְּכֵלִית הַתְּקַרְבוֹת. שְׁכַל זֶה הוּא
 בְּחִינַת תִּקּוֹן מִיתַת הַמְּלָכִים שְׁדִיקָא עַל־יְדֵי מִיתַתָם
 וְשִׁבְרַתָם נִמְשָׁךְ אוֹר מִ"ה הַתְּדָשׁ הַגָּדוֹל בְּיֹתֵר כְּמוֹכֵן
 בְּכַתְּבִים. אֲבָל כָּל זֶה לָאוּ כָּל אָדָם זוֹכֶה כִּי אִם בְּכַח

הצדיקים הגדולים שיוֹדעים סוד זה לְעֵמְקוֹ, שֶׁהֵם יְכוּלִים לְעוֹרֵר בְּנֵי אָדָם לְתִשׁוּבָה וּלְחִזּוּק אֶת כָּל אֶחָד וּלְהַעֲלוֹת כָּל מִינֵי הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעֵלְמָא כָּל נִקְדָּה וּנְקֵדָה טוֹבָה וּלְתַקֵּן עַל-יְדֵי-זֶה כְּלִים נִפְלְאִים בְּאִפְּן שְׂיִתְתַּקֵּן כָּל אֶחָד בְּיָתֵר שְׂאֵת.

עַל-כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחַר צְדִיק כְּזֶה שְׂיִוִּיכַל לְעַסֵּק בְּתַקוּנּוֹ, וְהַחֲפוּשׁ וְהַבְּקָשָׁה בְּעֵצְמָה הִיא טוֹבָה גְּדוּלָּה מְאֹד לְנִצּוּחַ אֲפִלוּ אִם קָלְקַל כְּמוֹ שְׁקָלְקַל. כִּי הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים זָכוּ לְמָה שְׁזָכוּ עַל-יְדֵי אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָּא שְׁלָהֶם בְּתַכְלִית תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. וְעַל-כֵּן עָשׂוּ כְּלִים נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים מְאֹד שְׂיִכּוּלִים לְתַקֵּן כָּל הַקְּלִקוּלִים שְׁבַעוּלָם רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, רַק אַף-עַל-פִּי-כֵן צְרִיכִין עַל-כָּל-פְּנִים אִיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעֵלְמָא שֶׁל הָאָדָם בְּעֵצְמוֹ, כִּי כְּלֵי שׁוּם הַתְּעוֹרְרוֹת כָּלֵל אִי אֲפָשָׁר לְתַקְּנוּ כְּרָאוּי. וַיִּזְהַר בְּנִפְשׁוֹ עַל-כָּל-פְּנִים שְׁלֵא יְהִיָּה לִיץ וְחוּלַק חֵם וְשָׁלוּם, עַל הַצְּדִיק הָעוֹסֵק בְּתַקוּנּוֹ. וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁהַפְּלִיגוּ בָּהּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָּה מְאֹד; "שְׁבַבְמָקוֹם שְׁבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹמְדִים" וְכוּ'. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָּה: "שְׂמַנְעַת עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד". כִּי דִיקָא מַחֲמַת שְׂיִרְד לְמִקְוֹמוֹת נְמוּכִים וּמִגְשָׁמִים כְּאֵלֶּה וְהַתְּנַבֵּר בְּכַח

הצדיק לעלות משם על-ידי-זה דיקא נעשים כלים
נפלאים לקבל האור הנפלא, מה שאין צדיקים גמורים
יכולים לקבל אור כזה מחמת שאין להם כלים כאלו.

וְכַל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת כִּי אִם בְּכַח הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים
שֶׁהֵם עֵקֶר הַבְּעָלִי תְּשׁוּבָה כִּי הֵם הַבְּעָלִים שֶׁל תְּשׁוּבָה
וְכֹל מִי שֶׁחָס עַל חַיּוֹ וְרוּצָה לָשׁוּב בְּתְּשׁוּבָה, צָרִיךְ לְקַבֵּל
מֵהֶם. כִּי הֵם אֶף-עַל-פִּי שְׁלֹא טַעְמוֹ טַעַם חֲטָא מַעוֹלָם
אֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵם עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה בְּכֹל פַּעַם עַל הַשְּׁגָתָם
הָרִאשׁוֹנָה, וְגַם הֵם יוֹרְדִים לְמְקוֹמוֹת נְמוּכִים מְאֹד בְּכוֹנָה
בְּשִׁבִיל לְהַעֲלוֹת הַנִּפְשׁוֹת מִשָּׁם וּלְהַחְזִירָם בְּתְּשׁוּבָה,
שְׁזֶה בְּחִינַת: וְאֲנִי יָדִי מְלַכְלָכוֹת בְּדָם וּבְשִׁפּוּר וְכוּ' כִּדִּי
לְטַהֵר' וְכוּ'. וּבְכַח אֱלוֹ הַצַּדִּיקִים יֵשׁ תִּקְוָה לְכֹל מִי
שִׁיֵּאָחַז בָּהֶם שִׁיעֲלָה מֵעִמְקֵי יְרִידָתוֹ לְעֲלִיָּה גְּדוֹלָה וְשִׁיֵּחֲוִי
נַעֲשִׂים עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא כֻּלָּם נִפְלְאִים לְקַבֵּל אֹר הָאֵין
סוּף בְּרֵאוּי. רַק הָעֵקֶר שִׁישְׁמַע לְדַבְרֵיהֶם וַיִּלְךְ בְּדַרְכֵיהֶם
מֵעַתָּה עַל-כָּל-פָּנִים וַיִּסְלַק חֲכָמָתוֹ כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ שׁוּם
שֶׁכֵּל רַק יִבְטַל דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי נִגְדָם וְאֵז יִזְכֶּה בְּוִדְאֵי
לְאַחֲרִית טוֹב כַּנ"ל:

(שם הלכה זו אות ל"ב נ"ב)

לא

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה, בַּמְדָּרֵשׁ עַל פְּסוּק: "וְאֲנִי
 בְּרַב חֶסֶדְךָ אָבֵא בֵיתְךָ" וְכוּ' הַנִּסְמָךְ אַחַר פְּסוּק: "תֵּאבֹד
 הַדּוֹבְרֵי כָזָב" וְכוּ', שְׁזָה אָמַר דָּוִד עַל דּוֹאֵג וְאַחִיתפֶּל
 וְהַחֹלְקִים עָלָיו. עַל זֶה סִיּוּם: "וְאֲנִי בַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּן
 עֲשִׂיתִי". אֵךְ "בְּרַב חֶסֶדְךָ אָבֵא בֵיתְךָ" וְכוּ', וְכֵן צָרִיךְ כָּל
 אָדָם לֹמַר עַל נַפְשׁוֹ בַּפֶּרֶט כְּשִׁיּוֹדַע בְּנַפְשׁוֹ בְּאַמַּת כָּאֵב
 עוֹנֹנֹתָיו, אֲזִי צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ וּלְחַזֵּק נַפְשׁוֹ מְאֹד
 בְּהַחֲסִידִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׂזָכָה לְהַתְקַרֵּב
 לְצַדִּיק הָאֱמֶת וְעַל-כָּל-פָּנִים שְׂאִינוֹ חוֹלֵק עָלָיו וְזוֹכָה
 לְהַפְּלֵל בְּתוֹךְ הַיְשִׁיבָה הַקְּדוּשָׁה וְהַבֵּית הַמְּדָרֵשׁ הַקְּדוֹשׁ
 שֶׁל הַקְּבוּצָה הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְלֹמַר לְנַפְשׁוֹ
 וְאֲנִי בַּאֲשֶׁר עָשׂוּ הַחֹלְקִים בֵּן עֲשִׂיתִי גַם אֲנִי, אֵךְ
 אַף-עַל-פִּי-בֵּן בְּרַב חֶסֶדְךָ שְׂגַמְלֶתָ עָלַי 'אָבֵא בֵיתְךָ' הֵינּוּ
 לְבֵית הַמְּדָרֵשׁ הַנִּלְשָׁע לְיַד־זֶה כָּל תְּקוּוֹתַי לְנִצָּח.

כִּי בְּאַמַּת נִמְצָא בְּכָל דּוֹר יְשִׁיבָה שֶׁל תְּלִמִּידִים עִם רַבִּי
 אֱמֶת שֶׁעוֹסְקִין בְּבֵית-הַמְּדָרֵשׁ שֶׁלָּהֶם בְּהַדּוּשֵׁי תוֹרָה
 אֱמֶתִיּוּם, שִׁיכוֹלִין לְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּל הַנִּפְשׁוֹת
 הַרְחוּקוֹת מְאֹד עַד שֶׁקָּשָׁה לְתַפְסֵם וּלְקַרְבָּם אֶל הַקְּדוּשָׁה.

ויש שנפלו לעמק הבכא בעמק הגיהנם ובשאלו
 תחתיות על-ידי מעשיהם הרעים, והעקר על-ידי רבוי
 זהמת המחשבות רעות שלהם בפרט בתאות נאוף שזה
 עקר היצר הרע כמבאר בזהר הקדוש. עד שיש יצר הרע
 שהוא מנגול ממש שהוא מאוס ומזהם מאד ומי שפוגע
 בו המנגול הזה חס ושלום, אזי קשה לו להנצל ממנו, כי
 הוא מנגול ומזהם מאד וכרוך מאד אחרי האדם הרוצה
 לתפסו במצודתו ופוגע בהאדם בכל עת והוא עקר
 הפגע רע שאנו מתפללים בכל יום להנצל ממנו. ועל זה
 אמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'אם פגע בך מנגול זה –
 משכהו לבית המדרש', כי זה עקר התקון שימשיך
 מחשבתו לתוך הבית המדרש הקדוש הנ"ל,
 שעל-ידי זה בעצמו שיזכיר את עצמו שהוא בכלל
 הקבוצ' הנ"ל על-ידי זה; 'אם אבן הוא נמוח' וכו', כי
 מבית המדרש הנ"ל יוצא מעין קדוש וטהור כזה שיכול
 לטהר כל הנפשות הירודות מאד על-ידי העצות עמקות
 וקדושות הנובעים ממנו ולהעלותם מעמק הבכא
 ולהשיבם להשם יתברך.

ועל-בן מי שזוכה להכלל בתוך הבית המדרש הזה,
 צריך לחזק את עצמו מאד ולהאמין ולידע, כי כל נקדה

טוֹבָה וְכָל אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת דְּקַדְשָׁה שֶׁהוּא מִתְעוֹרֵר בְּכָל עֵת לְנִתְקֹא אֶת עֲצָמוֹ מִמַּחְשָׁבוֹת רָעוֹת וְלִהְיוֹת עַל עֲצָמוֹ מַחְשָׁבוֹת קְדוּשׁוֹת. וְכָל מָה שֶׁהוּא חוֹתֵר בְּכָל יְכָלָתוֹ לַעֲשׂוֹת אֵיזָה טוֹב אַף־עַל־פִּי שְׂבִינֵנו לְבִינֵנו נַעֲשֶׂה עִמּוֹ מָה שְׁנַעֲשֶׂה וּבְכֹר הָיָה בֶן אֲלָפִים פְּעָמִים אַף־עַל־פִּי־בֶן שׁוּם נִקְרָה טוֹב אֵינֵנו נֶאֱבָר. כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת שֶׁהוּא הָרֹאשׁ יְשִׁיבָה, רֹאשׁ הַבַּיִת הַמְּדַרְשׁ הַקְּדוֹשׁ מֵרִים וּמְקַבֵּץ וּמְאַסֵּף הַכָּל לְתוֹךְ בַּיִת הַקְּדוֹשׁ וּבִנְיָה מֵהֶם בְּנִינִים נִפְלְאִים עַל־יְדֵי שְׁמֵעָלָה בְּחִינַת אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא מִמְקוֹמוֹת נְמוּכִים כְּאֵלֶּה דִּיקָא שְׂזָה עֵקֶר תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּי בְּאֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא שֶׁל הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה דִּיקָא וְכָל מָה שֶׁהִדְרָגָא נְמוּךְ יוֹתֵר אֲזִי יִקָּר וְחָשׁוּב בְּיוֹתֵר כְּשֶׁעוֹלָה מִשָּׁם אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת דְּקַדְשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה בּוֹנֵין הַצַּדִּיקֵי אֱמֵת הַבְּחִינָה מִשְׁכָּן וּבֵית־הַמְּקַדָּשׁ בְּכָל דּוֹר עַד שְׁעַל־יְדֵי־זֶה יִבְנֶה בְּאֱמֵת וּבְשִׁלְמוֹת נְמוֹר הַבַּיִת הָאֲחֵרוֹן שִׁיתְקַיֵּם לְעַד

(שם ס"ה, ס"ו, ס"ז, ס"ח, ס"ט, פ"ב, פ"ג, פ"ד)

לב

יַעֲקֹב אָבִינוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, כְּשֶׁפָּגַע בְּמְקוֹם הַהוּא שֶׁהוּא מְקוֹם הַבַּיִת־הַמְּקַדָּשׁ זָכָה שָׁם לְהַשִּׁיג בְּשִׁלְמוֹת עֲנִין עֲצָם

נפלאות ומעלת האתערוותא דלתתא כל שהוא ואיך
 שעל-ידי-זה היקא נמשך מלמעלה הארה גדולה
 מבחינת אתערוותא דלעלא, ואיך שהאתערוותא
 דלתתא והאתערוותא דלעלא נכללין יחד שזה בחינת
 כלליות כל היחודים, שנעשין על-ידי עבודות ישראל.
 ועקר התקונים ויחודים אלו נעשין בשלמות
 בבית-המקדש כמבאר כל זה בפנים היטב, ואז: "ויקח
 משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי".
 ובזה תקון להכנים בלב כל הנפשות לדורות עד היום
 הזה שאפלו הנפשות הנפולין מאד שסוברים שבמקומם
 אין נמצא שם השם יתברך חס ושלום, ושכל בחינת
 התעוררות דקדשה שלהם אינו נחשב לכולם, ידעו הם
 גם כן ויאמינו באמונה שלמה שגם במקומם יש השם
 יתברך בכל מקום שבעולם. כי באמת יש השם במקום
 הזה גם כן כי "מלא כל הארץ כבודו", רק שאינו יודע
 מגדל ההעלמה בבחינת: "ואנכי לא ידעתי", אבל אם
 יתעורר באיזה בחינת אתערוותא דלתתא יזכה למוצאו.
 והעקר בכח קדשת הבית-המקדש ששם שרשי כל
 הנפשות ובו תלוי תקון כל הנפשות וכל העולמות,
 ובכח קדשת הצדיקי אמת העוסקים בכל דור בבנינו

וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה לְכָל יִשְׂרָאֵל.
 אֶךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין אֵיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת מִלְּמַטָּה גַם
 בֵּין: (שם פ"ד פ"ה)

לג

כָּל הַהִתְחַלּוֹת קְשׁוֹת' כְּמֵאֹמֶר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרָכָה,
 בְּפֶרֶט בְּעִנְיַן הַתְּשׁוּבָה. כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּעוֹרֵר בְּאַמַּת
 לַתְּשׁוּבָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי שְׂיִתְנוּצִין לוֹ אֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 כְּדֵי שְׂיִתְעוֹרֵר לְשׁוֹב. אֶךְ אֵי אֶפְשָׁר לְהַזְרִיחַ לוֹ מֵאוּרוֹ
 יִתְבָּרַךְ כִּי אִם כְּשִׂישׁוֹב בַּתְּשׁוּבָה בִּי: "כָּל זֶר לֹא יֵאכֹל
 קֶדֶשׁ", וְאִם כֵּן מֵהֵיכָן הַהִתְחַלָּה. וְלִפְעָמִים כְּשֶׁהַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ מֵרַחֵם עָלָיו וּמְזַרְיחַ לוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ לְתוֹךְ עִמָּק
 הַחֲשֻׁכוֹת שָׁלוֹ וּנְפִילְתוֹ הַגְּדוּלָּה כְּדֵי לְעוֹרְרוֹ בַּתְּשׁוּבָה,
 אֶךְ הוּא אֵינּוּ יְכוּל לְקַבֵּל הָאוֹר הַזֶּה כִּי לְפִי עֵצֶם שְׂבִירְתוֹ
 לְשִׁבְרֵי שְׂבָרִים עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו הָרָעִים הַכֹּל הוּא אֶעְלֹ
 בְּחִינַת רַבּוּי אוֹר, וּמִזֶּה בָּא שְׁלִפְעָמִים מִתְּעוֹרֵר הָאָדָם
 בַּתְּשׁוּבָה עַל אֵיזָה זְמַן וְאַחֲרֵכֶךְ נּוֹפֵל מִזֶּה וְכֵן מְזַדְמֵן
 כְּמָה פְּעָמִים. וְכָל זֶה מִחֲמַת שְׁלֵא תִקַּן עֲדִין אֶת כְּלָיו
 שְׂיִוְכַל לְקַבֵּל הַהִתְעוֹרְרוֹת כְּרָאוּי וְזֶה בְּפֶרֶט.

אך בכלל ישראל יש גם-כן בחינה זו שזה בחינת כל הגליות והנאלות וחזרו ונלו וכן כמה פעמים. אך אף-על-פי-כן: "ימין השם רוממה" ולעולם ידו על העליונה, כי אף-על-פי-כן מכל בחינת גאלה ומכל פעם שהיו ישראל בארץ ישראל נעשו תקונים נפלאים הרבה. ואף-על-פי שאתח-כך נתגרה הפעל דבר וחזרו וקלקלו, אף-על-פי-כן נשארו רשימות הרבה מהתקונים הנ"ל עד שבהכח הזה אנו חיים בגלות ויש לנו כח לקבל איזה התנוצצות מידיעת אלקותו יתברך ואמונתו הקדושה. וכמו-כן ממש הוא בכל זמן ובכל אדם בפרט שאף-על-פי שמתחיל פעמים אין מספר בעבודת השם יתברך ונופל מזה בכל פעם אפלו אם הנפילה גדולה מאד רחמנא לצלן, אפלו מי שנופל חס ושלום, לעברות ממש רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן כל מה שהתחיל איזה התחלה טובה בכל פעם אינו נאבד לעולם.

כי אף-על-פי שבשעת הנפילה נתקלקל הכל אף-על-פי-כן נשארו רשימה טובה מכל עבודה ועבודה ומכל התחלה והתחלה. ואלו הרשימות הם תקונים נפלאים והם נצרכים ומכרחים מאד אל בנין הקדשה

שְׁצָרִיכִין לְהִקָּים. כִּי אֲנַחְנוּ צָרִיכִים עֲכָשׁוּ שְׂיָבֵא מְשִׁיחַ
צִדְקָנוּ וְיִגְאָלֵנוּ גְאֻלַּת עוֹלָם וְצָרִיכִין לְהִקָּים בְּנֵין הַקְּדוּשָׁה
בְּנֵין שְׁלֵם בְּדַרְדָּר נִפְלֵא שְׁלֵא יִהְרַס לְעוֹלָם, וְצָרִיכִין
לְאַסְּף כָּל נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּלְקַבֵּצֵם יַחַד בְּקְדוּשָׁה שְׁנִית וְלֹא
יִשָּׂאֵר שׁוּם נִיצוּץ וְנִשְׁמָה נְדָח בַּחוּץ, כִּי הוּא יִתְבַּרֵּךְ
חוֹשֵׁב מִחֲשׁוֹבוֹת בְּרַחֲמָיו לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נְדָח. וְעַל־כֵּן
צָרִיכִין לְבַנֵּין זֶה בָּלִים רַבִּים לְאִין מִסְפָּר וְצָרִיכִין לְזֶה
כָּלִי אֲמֻנוֹת הַרְבֵּה בְּלִי שְׁעוֹר. עַל־כֵּן כָּל מֶה שְׁאֲחַד
מִיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה עֲכָשׁוּ אִיזָה דְבָר שְׁבִקְדוּשָׁה הֵן לְמוֹד
הַתּוֹרָה וְתַפְלָה וְצִדְקָה וְשָׂאֵר מִצְוֹת – הַכֹּל הוּא יָקָר
מְאֹד בְּעֵינֵי הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְהוּא נִצְרָף מְאֹד לְהַצְדִּיק
הָאֲמֵת הָעוֹסֵם בְּתַקּוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת וְתַקּוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת
וְלְבַנֵּין הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא עוֹסֵם לְבָנוֹת. וְעַל־כֵּן אֶף־עַל־פִּי
שְׁזֶה הָאָדָם שֶׁעָשָׂה הַדְּבָר שְׁבִקְדוּשָׁה אוֹ עָסַק בְּכָר קִצַּת
בְּעַבְדוּת הַשָּׁם יָמִים אוֹ שָׁנִים וְנִפְלֵא אַחֲר־כֵּן, אֶפְלוּ אִם
נִפְּלְתוּ גְדוּלָה מְאֹד רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאֶפְלוּ אִם תּוֹר
וְנִתְעוֹרֵר לְעַבְדוּת הַשָּׁם וְחוֹר וְנִפְּל וְכֵן הָיָה כְּמֶה פְּעָמִים
אִין מִסְפָּר יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, אֶף־עַל־כֵּן תִּדַּע וְתִאֲמִין
בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שְׂאִין שׁוּם דְּבָר וְלֹא שׁוּם עַבְדוּה קָלָה
נִאֲכָד לְעוֹלָם, וְאֶפְלוּ הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעִלְמָא וּמַחֲשָׁבָה מוֹבָה

אֵינוֹ נֶאֱבָד לְעוֹלָם וְכַמוֹכָא בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ, לִית רְעוּתָא
 טָבָא דְאַתְאֲבִיד, כִּי תִכְף כְּשֶׁנִּתְעוֹרַר בְּאַיּוּה הַתְּעוֹרְרוֹת
 בְּעֵלְמָא וּמְכַל שְׁכֵן כְּשֶׁעוֹשֶׂה אֵיזָה עֲבָדָא דְקַדְשָׁה, אֵזִי
 תִּכְף חוּטָף אוֹתוֹ הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שְׁכָבֵל הוֹר הָעוֹסֵק
 בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּמְכַנִּים אוֹתוֹ לְמָקוֹם שְׁמֵכְנִים,
 לְצַרְף הַבְּנִיָּן הַנֶּפְלֵא וְהַנּוֹרָא שֶׁהוּא עוֹסֵק לְבָנוֹת לְהַכְנִים
 לְשֵׁם כָּל הַנְּדָחִים שֶׁבְּעוֹלָם וְלֹא יִשְׁאַר אֶחָד מֵהֶם בְּחוּץ.

כִּי כְּשֶׁמְקַרֵּב הָאָדָם אֶת עַצְמוֹ אֶל הַקְּדוּשָׁה אֶפְלוּ רַק
 בְּבַחֲיַנַּת שְׁכֵנוֹת כְּמוֹ שְׁכֵן שְׁדָר אֶצֶל בְּעַל־הַבַּיִת רַק לְפִי
 שְׁעָה אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם עַל־יְדֵי־זֶה נִתְוַסְפִּים הַבָּתִּים
 הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַתְּפִלָּה בְּרַבּוּי עַצוֹם בְּלִי שְׁעוֹר וְעַרְף־
 וּמִסְפָּר וְנִעְשִׂין עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים לְמַעְלָה בְּלִי
 שְׁעוֹר אַף־עַל־פִּי שֶׁאַחַר־כֵּן נִתְרַחַק חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ
 הַשְּׁכֵן שִׁיּוּצָא אַחַר־כֵּן מִבַּיִת הַבַּעַל הַבַּיִת וְנִתְרַחַק
 מִמֶּנּוּ. וְכַמוֹ שְׂרוּאִין בְּחוּשׁ, לְמַשָּׁל כְּשִׁישׁ תִּשְׁעָה אֲנָשִׁים
 אֶפְלוּ אִם כָּלָם צַדִּיקִים גְּדוּלִים אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין יְכוּלִין
 לֹאמַר דְּבַר שֶׁבְּקַדְשָׁה בְּרַכּוּ אוֹ קַדִּישׁ וְקַדְשָׁה. וְכִשְׁבָּא
 אֶצְלָם אָדָם אֶחָד אֶפְלוּ פָחוֹת שֶׁבְּפָחוֹתִים מִן הַשּׁוֹק
 מְצַרְפִּין אוֹתוֹ לְמַנְיָן עֲשָׂרָה וְנִגְמַר עַל־יְדוֹ אֲמִירַת הַדְּבָר
 שֶׁבְּקַדְשָׁה. אַף־עַל־פִּי שֶׁתִּכְף וּמִיד חֶלֶף הֶלֶךְ לוֹ וְחִזַּר אֶל

השוק, אף-על-פי-כן כִּמְהָ שֶׁעֲשׂוּעִים גָּרַם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
 בִּי כָּל הַקְּדוּשָׁה נִגְמַר עַל-יָדוֹ. וְכֵן אֶפְלוּ אִם הָיוּ שָׁם כִּמְהָ
 מִנְיָנִים בְּלִעְדוֹ אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל מַה שֶּׁנִּתְּוֹסַף אֲלֵיהֶם
 עוֹד נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל נִתְּוֹסַף קְדוּשָׁתוֹ וְכִבוּדוֹ יִתְבָּרַךְ
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר בִּי בְּרַב עִם הַדְּרַת מְלֶכֶךְ. אֲדַרְבָּא, כָּל מַה
 שֶּׁנִּתְּוֹסַף נֶפֶשׁ אַחַת אֶל קְבוּיָן גָּדוֹל דְּקְדוּשָׁה נַעֲשֶׂה
 עַל-יְדֵי-זֶה תְּקוּנִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים בְּיוֹתֵר כִּמְבַאָר
 בַּפְּנִים.

נִמְצָא שְׁכָל מַה שֶּׁהָאָדָם עוֹשֶׂה אִיזָה עֲבָדָא בְּעֵלְמָא
 בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֶף-עַל-פִּי שְׂאֲחֵר-כֶּךָ נַעֲשֶׂה עִמּוֹ מַה
 שֶׁנַּעֲשֶׂה חַס וְשְׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן זֹאת הָעֲבָדָא אִינָה
 נֶאֱבָדַת לְעוֹלָם וּבְכָר נִצְטַרְפָּה אֶל הַבְּנִיָן הַנִּפְלְאָ וְנִגְרְמָה
 תְּקוּן גָּדוֹל לְבְנִיָן הַקְּדוּשָׁה וְנִתְרַבּוּ כִּמְהָ אֲלָפִים וְרַבֵּי
 רַבּוֹת בְּתִים עַל-יָדָהּ. וְאִם יִחֻזַּק אֶת עַצְמוֹ כָּל פַּעַם כָּל
 יְמֵי חַיָּיו לְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ
 אֶפְלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מַה שִּׁיעֲבֹר, אָזִי סוּף כָּל סוּף
 יִתְקַבְּצוּ כָּל אֱלוֹי הַתְּקוּנִים שֶׁגָּרַם בְּכָל עִבּוּדָה וּבְכָל
 הַתְּחִלָּה וְכֵלָם יִתְקַבְּצוּ לְעִזְרָתוֹ לְשׁוּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּאַמַּת "וְאִם רֵאשִׁיתוֹ מִצָּעַר - אַחֲרִיתוֹ יִשָּׂא מְאֹד",

וְאִזִּי יֵרָאֶה מִה שֶׁפָּעַל עַל־יְדֵי כָּל עַבְדָּא שֶׁבְקִרְשָׁה כִּי אֵין שׁוּם דְּבַר נֶאֱכָד לְעוֹלָם וְכַנ"ל: (הַלְכוֹת תְּפִלַּת עֲרֵבִית הִלְכָה ד' אֹת ל"ד)

לד

עקר ההתחזקות של כל אדם, כי איך שהוא צריך לחזק את עצמו לבל יפל יותר חס ושלום, ועקר ההתחזקות הוא על־ידי השם, הינו על־ידי שם ה' ושם הצדיקים אמתיים אשר שמם נקרא עליו שזו בחינת שם ה', כי שמו יתברך משהתר בשמם, כי זה עקר ההתחזקות והשמחה מה שזכינו ש'לא עשני גוי והבדילנו מן התועים', ושם ישראל נקרא עלינו שזו בחינת שם ה' כי שמו יתברך משהתר בשמנו. וזה עקר תקותנו וישועתנו "כי לא ימש ה' את עמו בעבור שמו הגדול" וזה עקר הבטחון שלנו כי בשם קדשו בטחנו. ובזה יכול לחזק את עצמו אפלו הקל שבקלים והנרוע שבנרועים אפלו פושעי ישראל, מאחר שעדין שם ישראל נקרא עליו צריך לחזק ולהחיות את עצמו בזה מאד.

מבל־שבן מי שזכה להתקרב לצדיקי אמת – שבהם עקר הגדלת שם ה', בודאי צריך לשמח מאד בפה

שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת שְׁמֵם נִקְרָא עָלָיו. כִּי בְּאַמַּת מֵאַחַר שְׁשָׁם
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֵינוּ אָנוּ מְחַיִּיבִים לְשִׁמּוֹחַ כָּל
 יְמֵינוּ לְעוֹלָם, כִּי עַדִּין יֵשׁ לָנוּ תִקְוָה לְכָל הַטּוֹבוֹת וּלְכָל
 הַיְשׁוּעוֹת וְלִמְחִילַת עוֹנוֹת שְׁמָהֶם עֵקֶר הַדְּאָגוֹת
 וְהַעֲצוּבוֹת בְּבַחֲיַנְתּוֹ: "אֲדַאֵג מִחֲטָאתֵי", כִּי תִקַּף
 כְּשׂוֹזְכְרִים בְּשֵׁם ה' וּמְחַיִּין אֶת עַצְמָם בְּזוֹה מְאֹד בְּמָה
 שְׁשָׁם ה' וְשֵׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו, עַל־יְדִי־זוֹה בְּעַצְמוֹ
 זוֹכִין לְמְחִילַת עוֹנוֹת כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ מְחִילָה וְסְלִיחָה
 וְכַפָּרָה לְכָל הָעוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וְכַפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ
 לְמַעַן שְׂמֹךְ. כִּי כָּל הַסְּלִיחוֹת וְהַכַּפָּרוֹת נִמְשָׁכִין
 מִשְׁלֵש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִשָּׁם
 ה', בְּבַחֲיַנְתּוֹ: "אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי עַל פְּנֵיךְ וְקִרְאתִי
 בְּשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ", וְעַל־יְדִי־זוֹה "וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אֶחֱוֶן"
 וְכוּ', וְנֶאֱמַר: "וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה' וַיַּעֲבֵר ה' עַל פְּנָיו וַיִּקְרָא"
 וְכוּ', שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדִי־זוֹה כָּל הַתְּנַלּוֹת הַשְּׁלֵש־עֶשְׂרֵה
 מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁהוּא רַק לְמַעַן שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּשַׁתָּף
 בְּשִׁמְנוֹ: (הַלְכוֹת שֶׁבַת הִלְכָה ה' אוֹת ט"ו)

לח

כְּשֶׁאֲדָם עוֹסֵק בַּתְּפִלָּה וְעַבּוֹדַת הַשָּׁם וּבְכָל פְּעַם
 מִתְבַּלְבֵּל וְנוֹפֵל מִעַבּוֹדָתוֹ וְאֵזִי דְרָךְ הַפֶּעַל דְּבָר

לְהַתְּנֹרֶת בּוֹ וְרוּצָה לְהַפִּילוֹ מֵעֲבוֹדָתוֹ לְנַמְרִי, מֵאַחַר
 שְׂרוּאָה שְׂאִינּוּ יָכוֹל לְגַמֵּר אֶת תְּפִלָּתוֹ וְעֲבוֹדָתוֹ
 בְּשִׁלְמוֹת, עַל־יְדֵי הַבְּלָבוּלִים שֶׁמִּתְנַגְּבִים עָלָיו בְּכָל פֶּעַם
 בְּאַפְן אַחֵר. עַל־כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַתְּנַבֵּר וּלְהַתְּחַזֵּק מְאֹד
 וְלִידַע וּלְהִיאַמֵּן, שֶׁהַצַּדִּיק הַאֲמֵת מַעֲלָה גַם מְעַט עֲבוֹדָתוֹ
 וּתְפִלָּתוֹ הַמְּטֻרְפוֹת וְהַמְּבֻלְבָלוֹת. כִּי עֵקֶר עֲלִית כָּל
 הַתְּפִלוֹת וְהַתְּנֹרָה וְהַמְּצוּוֹת הַכֹּל הוּא רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק
 הַאֲמֵת, כִּי אִפְלוּ מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה וּמְצוּוֹת הַרְבֵּה, גַּם בֵּין
 אֵינּוּ יָכוֹל לְהַעֲלוֹת עֲבוֹדָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת לְמָקוֹם הַצָּרִיךְ כִּי
 אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַאֲמֵת, וְזֶה הַצַּדִּיק מַעֲלָה גַם כָּל
 הַתְּפִלוֹת וְהַעֲבוֹדוֹת הַמְּטֻרְפוֹת, כִּי מְבַרֵּר מְעַט הַטוֹב
 שֶׁבָּהֶם וּמַעֲלָה אוֹתוֹ וּבוֹנֶה מֵהֶם בְּנֵינִים נִפְלְאִים. וְעַל־כֵּן
 אֲדַרְבֵּא, כָּל מִי שֶׁהָאָדָם רוֹאֶה שֶׁהַבְּלָבוּלִים מִתְנַגְּבִין
 וּתְפִלָּתוֹ וְעֲבוֹדָתוֹ בְּקִטְנוּת גְּדוֹל הוּא צָרִיךְ לְהַתְּחַזֵּק יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר, לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ מְאֹד וּלְהַתְּחִיל בְּכָל פֶּעַם
 מִחֻדָּשׁ לְהַתְּחַזֵּק בְּתְפִלָּה וְעֲבוֹדָה, בְּכַדִּי שִׁיְהִיָּה
 עַל־יְדֵי־זֶה חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת הַרְבֵּה שֶׁל נִקְדוֹת טוֹבוֹת
 שֵׁשׁ בְּכָל עֲבוֹדָה וְעֲבוֹדָה, וְאִזּוֹ יִתְעוֹרֵר הַצַּדִּיק בְּרַחֲמִים
 גְּדוֹלִים יוֹתֵר לְהַגְבִּיֵה וּלְהַעֲלוֹת הַחֲבִילוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל
 תוֹרָה וּמְצוּוֹת שֶׁעֹסֵק בָּהֶם:

(שם חֲלָכָה ו' אוֹת ט')

יֵשׁ שָׁלֹשׁ קְלָפוֹת שֶׁמֶרְחִיקוּן אֶת הָאָדָם מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.
 אֶחָד מְגִיעַ אֵלָיו וּמְזִיקוֹ בְּרֹאשׁוֹ וּמְכַנֵּים בְּמַחוֹ וְדַעַתּוֹ
 מִחֻשְׁבוֹת רְעוֹת שֶׁל מָמוֹן וּשְׂאֵר תַּאֲוֹת. וְאֶחָד מְגִיעַ אֵלָיו
 וּמְזִיקוֹ לְלִבּוֹ וּמְכַנֵּים חֲמֻדָּה גְּדוּלָּה בְּלִבּוֹ שֶׁיִּחְמַד מְאֹד
 לְכָל הַתַּאֲוֹת רַחֲמָנָא לְעֻלּוֹ, אֵךְ אֵף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה
 אֶפְשֶׁר שִׁישְׂאֵר בּוֹ עֲדִין אֵיזָה נִקְבָּה טוֹבָה שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
 יִחֹזֵר וְיִתְגַּבֵּר עַל תַּאֲוֹת הַלֵּב וְעַל הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁבַּמַּח.
 אֲבָל יֵשׁ עוֹד קְלָפָה שְׁלִישִׁית שֶׁקָּשָׁה מִכָּלֶם, שֶׁעֶקֶר
 עִסְקָה לְהַשְׁלִיךְ וּלְהַפִּיל אֶת הָאָדָם וּלְהַחֲלִישׁ דַּעַתּוֹ
 שֶׁיְהִיָּה נְסוּג אַחֲזֵר לְגַמְרֵי חַס וְשְׁלוֹם, מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 וּמֵהַצְּדִיקִים בְּבְחִינַת: "נְזוּרוּ אַחֲזֵר", וְאוֹמֵר לוֹ: 'מָה לָּךְ
 לִיגַע עֲצֻמָּה אֲצֵל הַחֲסִידִים וְהַיִּרְאִים אֲמַתִּיִּים, מֵאַחַר
 שְׂאֵתָה רוּאָה שְׂאֵתָה אֲעֲלֶם כְּכֹר זְמַן רַב וְעֲדִין כָּל
 הַמַּחְשְׁבוֹת רְעוֹת וְתַאֲוֹת הַלֵּב בְּתַקְפָּם, וְלָמָּה אַתָּה
 מְתַיַּנֵּעַ בְּחַנָּם, שׁוֹב לְאַחֲרֶיךָ לְרוּץ אַחַר פְּרִנְסַתְךָ וְאַחַר
 הַמָּמוֹן וּכְיוּצֵא בְּשְׂאֵר הָעוֹלָם. וּקְלָפָה זֹאת קָשָׁה מִכָּלֶם.
 כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְחַזֵּק אֶת עֲצֻמוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ
 תַקְנָה, כִּי הֵהֱתַקְרְבוֹת לְבַד שֶׁמֶתְקַרֵּב לִירְאִים וּכְשָׂרִים

זה בעצמו יקר מאד אפלו אם לא יקבל שום קדשה כלל חס ושלום, ואפלו אם נדמה לו שהוא גרוע עבשו יותר מבתחלה, הלא הוא יודע האמת שלא ההתקרבות אליהם גרמה לו זאת חס ושלום, כי בודאי אם היה שומע לעצתם בודאי היה טוב לו מאד בזה ובכא. רק מחמת שבת הבחירה גדול מאד וממילא נעשה עמו מה שנעשה, אם בן מי יודע מה היה נעשה עמו אם לא היה מתקרב כלל, כי בודאי אם לא היה מתקרב כלל אז היה גרוע יותר ויותר. ואל יאמר מה היא שהימים הראשונים היו טובים מאלה, כי אין אדם יודע מה שיעבר עליו כל ימיו, כי האורב יושב ואורב עליו בכל יום ובכל עת ובודאי כבר נצל מהרבה פח יוקשים על ידי כח ההתקרבות לבר:

(שם אות י"ב)

לו

רב הנפילות של האדם הוא מחמת שכבר נתעורר כמה פעמים להשם יתברך ונפל מזה. ובאמת הוא להפך, כי הלא אפלו מי שחטא כל ימיו ולא נתעורר בתשובה כלל, אם ישוב לבסוף מוחלין לו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. מכל שכן בשנתעורר כמה פעמים וחזר

וְנִתְרַחַק וְכֵן הָיָה בְּמֶה פְּעָמִים, שְׂבוּדָאֵי יֵשׁ לוֹ תַקְוָה
 וּבּוּדָאֵי בְּנִקְל לֹא יוֹתֵר לְשׁוּב לֵהשֵׁם יִתְבַּרַךְ בְּאַמַּת, כִּי
 'לִית רְעוּתָא טָבָא דְאַתְאֲבִיד': (שֵׁם הַלְכָה ו' אוֹת ז')

לח

בְּשַׁעַת הַחֲרָבִין וְהַנְּפִילָה אָנּוּ מְקַבְּלִין חַיּוֹת בְּהַעֲלָם גְּדוֹל
 דִּיקָא, מְבַחֲנִיהָ עֲלִיוְנָה מְאֹד שֶׁהוּא סוּד בְּחִינַת: 'כֶּסֶף
 דְּמַתְּפִסָּא' וְכוּ' רַק שְׂאִין חַיּוֹת נִמְשָׁךְ כִּי אִם מְעַט
 דְּמְעַט וּבְהַעֲלָם נִפְלָא, וְאִזְ עֲרִיכִים לְחַפְּשׁ אַחַר הַשֵּׁם
 יִתְבַּרַךְ מְאֹד וְלִהְתַּחַזֵּק וְלִטְעֵן כָּל זֹאת עִם הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ,
 הֲלֹא בְּאַמַּת אַתְּהָ נַעֲלָם בִּינֵינוּ גַם עֲתָה לְכֵן הוֹדִיעֵנוּ נָא,
 אֵיךְ מְקוּם כְּבוֹדָךְ וְאֵל תּוֹסֵף לְהַסְתִּיר פְּנֵיךְ מֵאַתְּנּוּ. שְׁזַה
 בְּחִינַת מֶה שֶׁטְעֵן הַנְּבִיא בְּסוּף הַקִּינּוֹת, "אַתְּהָ ה' לְעוֹלָם
 תֵּשֵׁב כְּסֵאֶךָ לְדוֹר וָדוֹר" בְּחִינַת כֶּסֶף הַנִּל. "לִמָּה לְנַצַּח
 תִּשְׁכַּחֲנוּ וְכוּ' הִשְׁיבֵנו ה' אֱלֹהֶיךָ" וְכוּ'. וְעַל־יָדֵי כָּל זֶה
 שִׁיחַפְּשׁ גַּם אִזְ אַחַר כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרַךְ יִזְכֶּה שְׁתַּתְּחַפֵּךְ
 הִרְיָדָה לְעֲלִיָּה וְיִזְכֶּה לְקַבֵּל חַיּוֹת דְּקַדְשָׁה הַגְּבוּוּהָ
 הַנִּל בְּאַתְּגְּלִיא וּבְשַׁפְּעָה גְּדוֹל: (שֵׁם אוֹת י"ז כ"ג)

לט

עַקֵּר תַּקוּן פְּגִימַת הַלְבָּנָה הוּא עַל־יָדֵי הַתַּחֲזִיקוֹת שְׂבָא

על-ידי שמחה, בחינת: "כי חרות ה' היא מעוזכם", וזה שהזהיר השם יתברך כמה פעמים את יהושע "חזק ואמץ", כי יהושע הוא בחינת לבנה כמאמר רבותינו זכרונם לברכה: (שם אות מ"ט)

מ

מלחמת עמלק שהוא מלחמת היצר היא מלחמה ארבה מאד, ועקר הכנעתו הוא על-ידי התחזקות, שבכל מה שעובר על האדם כל ימי חייו יהיה חזק מאד לבלי להניח להפיל את עצמו בשום אופן, בבחינת: "ואציעה שאול הנגד". וגם משם יקרא ויצעק אל ה' בכלות הנפש בבחינת: "מבטן שאול שועתי" וכו'. וזה עקר דרך התשובה שאנו עוסקים להמשיך בימים הנוראים הקדושים ראש השנה ועשרת ימי תשובה ויום כפרים וזה עקר נצחון המלחמה שאנו עוסקים בימים הללו. כי כל זמן שהאדם אינו מיאש את עצמו ומחזק את עצמו להתחיל בכל פעם מחדש איך שהוא, הוא נקרא נוצח את המלחמה, כי באמת לשם המלחמה, כי אי אפשר להאדם בעצמו לנצחו כמאמר רבותינו זכרונם לברכה: אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו וכו', כמו שכתוב:

"מִלְחָמָה לֵה' בְּעִמְלֹק" וְכוּ', רַק שֶׁהָאָדָם מְחַיֵּב לְחֹזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ לְבָלִי לְהִיּוֹת נִסּוּג אַחֲוֹר מִמִּלְחָמָה הַזֹּאת וְלְבָלִי לֵיֵאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוּם אַפֵּן. וְזֶה מִרְפוּ בְּדַבְרֵי הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ שֶׁאָמַר: 'מֵאֵן נִצַּח מֵאֵן דְּאֶחִיד מֵאֵנִי קָרְבֵּא בְּיְדוּהֵי, כִּי וּדְאִי בְּמִלְחָמָה הַזֹּאת אֵין רוֹאִין עֲדִין בְּחוּשׁ מֵאֵן נִצַּח, כִּי עֲדִין הַמִּלְחָמָה אַרְבָּה מְאֹד וְהַגְּלוּת מִתְגַּבֵּר וְעַל כֵּן אֶחָד עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר, אַף־עַל־פִּי־בֵן כֹּל זְמַן שְׁאוּחִזִּין עֲדִין הַכְּלִי זֵין בְּיַדֵּנוּ וְעַקֵּר הַכְּלִי זֵין שְׁלַנּוּ הוּא תְּפִלָּה, כְּמִבְּאֵר בְּמִקּוּם אַחֵר, וְכֹל זְמַן שֶׁאֵין אָנוּ מֵיֵאֵשִׁין עֲצָמְנוּ מִמִּלְחָמָה הַזֹּאת חֵס וְשְׁלוֹם, וְאוּחִזִּין עֲדִין הַכְּלִי מִלְחָמָה בּוּדְאִי אֲנַחְנוּ מִנְּצַחִים, כִּי כֹל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּתִפְלָה וְצַעֲקָה לְהֵשֵׁם יְתִבְרַךְ הוּא בְּכֹלֵל מִנְּצַח אֶת הַמִּלְחָמָה, כִּי זֶה עַקֵּר הַנְּצַחוֹן כַּנִּ"ל:

(שֵׁם אוֹת נ"ד)

מא

הַעֵקֶר הוּא אֲמוּנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁבֵת, כִּי כֹל זְמַן שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֲמוּנָה, בּוּדְאִי יֵשׁוּב אֶל הֵשֵׁם יְתִבְרַךְ בְּאַמְתָּ, וְעַל־כֵּן צְרִיךְ הָאָדָם לְחֹזֵק אֶת עֲצָמוֹ עַל־יְדֵי־זֶה בְּעֲצָמוֹ, דְּהֵינּוּ עַל־יְדֵי מַה שֶׁהַבַּעַל דְּבָר וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא רוּצָה לְהַפְּיִלוֹ

חַס וְשְׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעֲצָמוֹ יִחַזַּק אֶת עֲצָמוֹ, כִּי הַבַּעַל
 דָּבַר מִתְנַבֵּל בְּנַפְשׁוֹ לְהַפִּילוֹ בְּכָל עֵת מִחֲמַת שְׂמִכְנִים
 בְּלִבּוֹ שֶׁפָּנָם וְקִלְקַל כָּל כֶּף עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ עוֹד לָשׁוּב
 וְלִתְקַן עֲבֵרוֹת וּפְגָמִים כָּאֵלוֹ, בְּפָרֵט כְּפִי מַה שֵּׁיֵשׁ אֲנָשִׁים
 שֶׁבְּאֵמַת קִלְקְלוּ הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁהֵם יוֹדְעִים בְּעֲצָמָם
 שֶׁעָבְרוּ עֲבֵרוֹת רַבּוֹת גְּדוּלוֹת וְחֲמוּרוֹת יָמִים וְשָׁנִים
 הַרְבֵּה רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וַיֵּשׁ שֶׁכִּבֵּר הִתְחִילוּ כְּמַה פְּעָמִים
 בְּתִשׁוּבָה וּבְעִבּוּדַת הַשֵּׁם וְאַחֲר־כֵּן נִפְלוּ כְּמוֹ שֶׁנִּפְּלוּ, כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי נִפְּלִיתוּ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל־כֵּן מִכְּנִים
 הַבַּעַל דָּבַר בְּלִבָּם בְּכָל פַּעַם שֶׁכִּבֵּר אֶפְס תִּקְוֹתֶם לְפִי
 עֲצֵם הַפְּגָמִים הָאֵלֶּה, אֲבָל בְּאֵמַת בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ יִכּוֹל
 הָאָדָם לְהַחֲיוֹת וּלְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, כִּי מֵאַחַר שִׁיּוּדַע
 וּמֵאֲמִין עֲדִין, שֶׁעָבְרָה הִיא פָּנָם גְּדוּל שֶׁעַל־יְדֵהּ פּוֹגְמִים
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, אִם בֵּן יֵשׁ לוֹ אֲמוּנָה עֲדִין
 וּמֵאַחַר שֵׁיֵשׁ לוֹ אֲמוּנָה עֲדִין בְּוֵדָאֵי יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה בְּלִי
 סֶפֶק, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא מֵאֲמִין שִׁיִּכּוֹלִין לְקַלְקַל בְּוֵדָאֵי
 יִכּוֹלִין לְתַקַּן גַּם בֵּן.

כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁהָאֶפִּיקוֹרְסִים וְהַמְּחַקְרִים אֵינָם מֵאֲמִינִים
 בְּלָל שֶׁמְקַלְקְלִים עַל־יְדֵי עָבְרָה בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, שֶׁמִּזֶּה
 נִמְשָׁךְ מַה שֶׁנּוֹתְנִים טְעָמִים שֶׁל הֶבֶל וְשֶׁקֶר לְמִצְוֹת

וְעִבְרוֹת שֶׁל תּוֹרָה. אֲבָל אֲנַחְנוּ עִם קְדוּשׁ שְׁאֲנוּ מֵאֲמִינִים
 שֶׁהֵעֵבְרָה חֵם וְשָׁלוֹם, הִיא פָּנִים גְּדוֹל מְאֹד בְּעוֹלָמוֹת
 עֲלִיּוֹנִים וְכוּ' וּמִחֲמַת זֶה רוּצָה הַבֶּעַל דְּבַר לְהַפִּילוֹ חֵם
 וְשָׁלוֹם. וְהוּא אֲדַרְבָּא, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצֻמוֹ רָאוּי לוֹ
 לְהַחִיּוֹת אֶת עֲצֻמוֹ מֵאַחַר שִׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה עֲדִין. כִּי עֵקֶר
 כּוֹנֵת הַבֶּעַל דְּבַר הוּא שְׂרוּצָה לְהַפִּיל אוֹתוֹ כָּל כֶּף עַד
 שִׁפִּיל אוֹתוֹ לְכַפִּירוֹת גְּמוּרוֹת חֵם וְשָׁלוֹם, שִׁיאֲמַר: "לִית
 דִּין וְלִית דִּין", וְכִמוֹ שִׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָּה:
 'הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כֶּף וְכוּ' עַד שִׁאֲמַר לָךְ וְעַבַד עֲבוּדָה
 זְרָה', וְכִמוֹ שְׁאֲנוּ רוּאִים בְּכָל דּוֹר כִּמָּה וְכִמָּה שִׁבְאוּ לְמָה
 שִׁבְאוּ רַחֲמֵנָא לְצִלָּן, עַל-יְדֵי נְפִילוֹת וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת
 כִּבְּאוֹ שֶׁהַכְּנִים בָּהֶם הַבֶּעַל דְּבַר.

עַל-בֵּן צְרִיף הָאָדָם לְהַשְׁכִּיל עַל דְּרָכָיו וְלַחֹם עַל חַיּוֹ
 וְלַחֲזוֹק אֶת עֲצֻמוֹ בְּכָל עֵת בְּכָל מָה שִׁיּוּכַל יִהְיֶה אִיף
 שִׁיְהִיָּה. וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצֻמוֹ יַחֲזֹק אֶת עֲצֻמוֹ עַל-יְדֵי שִׁישׁ
 לוֹ אֲמוּנָה עֲדִין שְׂפוּגָמִין הַרְבֵּה עַל-יְדֵי עִבְרוֹת כִּנְ"ל. כִּי
 כָּל זְמַן שִׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה יֵשׁ לוֹ תַקְוָה וּבּוֹדָאֵי יְכוּלִין לְתַקְּן
 הַכֵּל, כִּי "כָּל מְצוּוֹתֶיךָ אֲמוּנָה". כִּי עֵקֶר הַמְצוּוֹת הֵם
 לְבוֹא עַל-יָדָם לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, בְּדֵי לְהַפִּיר אֶת מִי
 שִׁאֲמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, וְכָל זְמַן שִׁישׁ לְהָאָדָם נִקְבָּה

מֵהָאֱמוּנָה הַקְרוּשָׁה יֵשׁ לוֹ תִקְוָה עֲדוּן, כִּי בְּיָדַי יֵשׁ
 עֲצוֹת כְּאֵלוֹ שָׁנָם הוּא יָכוֹל לַחְזוֹר לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ בְּנִקְלָה
 עַל־יָדַי אֵיזָה נַחַת רוּחַ שִׁיעֵשָׂה לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ בְּמָקוֹם
 שֶׁהוּא, שֶׁעַל־יָדַי־זֶה יִזְכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו בְּאֵמֶת עַל־יָדַי כַּחַ
 הַצְדִּיקִי אֵמֶת, עַד שֶׁיָּכוֹל לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה כָּל כֶּף
 עַד שֶׁיִּתְהַפְּכוּ כָּל הָעוֹנֹת לְזָכוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, וְכַנ"ל:
 (הַלְכוֹת תַּחֲמוּיִן הַלְכָה ה')

מב

מִי שֶׁנֶּפֶל חֵם וְשָׁלוֹם, לְמָקוֹמוֹת הֶרְחוּקִים מֵהַקְדָּשָׁה מְאֹד
 עַד שֶׁכִּבְיָכוֹל אֵי אֶפְשָׁר לְמַצֵּא שָׁם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי
 עַל מְקוֹמוֹת אֵלוֹ נֶאֱמַר: "וְכִבּוֹדִי לֹא־אֶחָר לֹא אֶתֵּן". אֲךָ
 בְּאֵמֶת גַּם הֵם מְקַבְּלִים חַיּוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ רַק שֶׁהַחַיּוֹת
 אֱלֻקוֹת אֲשֶׁר שָׁם בְּאֵלוֹ הַמְּקוֹמוֹת הוּא סְתוּם וְנֶעְלָם מְאֹד
 בְּסוֹד הַלֵּל הַפְּנוּי. וְדִיקָא אֵלוֹ הַמְּקוֹמוֹת מְקַבְּלִין חַיּוֹת
 מִבְּחִינָה עֲלִיּוֹנָה מְאֹד בְּחִינַת הַמַּאֲמָר סְתוּם. וְעַל־כֵּן
 עָקַר עֲצָתוֹ שִׁיתַּפֵּשׁ וַיִּבְקֵשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ גַּם מִשָּׁם, כִּי
 בְּאֵמֶת גַּם שָׁם נֶעְלָם הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ רַק שֶׁאֵי אֶפְשָׁר
 לְמַצְאוֹ שָׁם בְּשׁוּם שֶׁכָּל וְסִבְרָא כִּי אִם עַל־יָדַי הַבְּקִשָּׁה
 וְהַחֲפוּשׁ בְּבְחִינַת: "אֵיָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ". וּמִי שֶׁרוֹצֵה

לְהַכְנִים אֶל דְּרָכֵי הַקְּדוּשָׁה בְּאַמֶּת אֵי אֲפָשֶׁר לוֹ לְכַנֵּם
בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם בְּשִׁמְנֵסִין אוֹתוֹ בְּבַחֲיִנָּה זֹאת שְׁנוּפֵל
לְמִקְוֹמוֹת כְּאֵלוֹ. וּבְשִׁמְחֻזִּיק אֶת עַצְמוֹ עַל־פִּי הַנ"ל אִז
יִזְכֶּה שְׁתֵּהִיָּה הִירִידָה תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה, כְּמִבְאֵר בְּפָנִים.

וְעַקֵּר הַהֲתַחֲזָקוֹת הוּא שְׂיַדַּע חֶסְרוֹן דַּעַת הָאֲנוּשִׁי
שֶׁבְּאַמֶּת אֵין לָנוּ שׁוֹם שְׂכָל כָּלָל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי בַעַר
אֲנֹכִי מֵאִישׁ" וְכוּ' וְאֲנוּ מְחִיבִים לְבַטֵּל וְלִהְשָׁלִיךְ שְׂכָלְנוּ
לְגַמְרֵי רַק לְהֶאֱמִין בְּדְבָרֵי הַצְּדִיקֵי אֶמֶת, שֶׁבְּאַמֶּת יֵשׁ
חַיּוֹת אֱלֻקוֹת אֲפֵלוֹ בְּמִקְוֹמוֹת הָרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד, רַק
שְׂאֵי אֲפָשֶׁר בְּשׁוֹם שְׂכָל אֲנוּשִׁי לְמַצֵּא שֵׁם כְּבוֹד אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ מֵאַחַר שְׁשֵׁם פָּנוּי מְאֻלְקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּבַחֲיִנַּת:
"וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן", רַק צְרִיכִים שֵׁם לְחַפְּשׂוֹ וּלְבַקֵּשׁ
"אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" כְּנ"ל וְרַק עַל־יְדֵי־זֶה יַעֲלֶה בְּתֵכֵלִית
הָעֲלִיָּה כְּנ"ל.

כִּי עַקֵּר חַיּוֹת וְהַהֲתַחֲזָקוֹת שֶׁל הָרְחוּקִים מְאֹד שְׁנוּפְלוֹ
לְמִקְוֹמוֹת כְּאֵלוֹ שֶׁהֵם מְבַחֲיִנַת חָלָל הַפָּנוּי כְּנ"ל עַקֵּר
הַחַיּוֹת שֶׁלָּהֶם הוּא בְּבַחֲיִנַת רְכִיכָא, כִּי אֵין רוֹאִין שֵׁם
שׁוֹם אוֹר וְהוּא דַּק מִן הַדַּק וְהוּא נִדְחָה וְנִתְעַלֵּם בְּפָנָי כָּל
הַנִּכְנָס לְשֵׁם כְּדֶרֶךְ דְּבַר הַרֶךְ שֶׁנִּדְחָה בְּפָנָי כֹּל. וְשֵׁם
דִּיקָא זֶהוּ עַקֵּר הַהֲתַחֲזָקוֹת עַל־יְדֵי בַחֲיִנַת רְכִיכָא הַנ"ל

שֶׁהוּא בְּחִינַת: "הִרְפוּ וּדְעוּ כִּי אֲנֹכִי אֱלֹהִים" כּו', וְעַל זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה, 'לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם רַךְ בְּקִנְיָה וְאֵל יִהְיֶה קָשֶׁה בְּאֶרְזוֹ, כִּי קִנְיָה – אָפְלוּ כָּל הַרוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם אִין יְכוּלִין לְהַזְיִזוּ מִמְּקוֹמוֹ, דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁהוּא רַךְ וְנִכְפָּף בְּפָנָיו כֹּל וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא חֲזָק וְאִמְיָן מְאֹד בְּשִׁרְשׁוֹ וְאִין יְכוּלִין הַרוּחוֹת לְעַקְרוּ מִמְּקוֹמוֹ, מֵה שְׂאִין בֶּן אִם הָיָה קָשֶׁה בְּאֶרְזוֹ וְכוּ', וְכִמוֹ-כֵן בְּמִקְוֹמוֹת בְּאֵלוֹ שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲלָל הַפְּנוּי וְהַרוּחַ סְעָרָה שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא מִתְגַּבֵּר שֵׁם מְאֹד שֵׁם אָסוּר לְהַכְּנִס בְּקִשְׁיוֹת וְתַרְוִעִים כָּלָל, בְּבְּחִינַת: "אֵל תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶם", כִּי שֵׁם עֶקֶר הַהִתְחַזְּקוֹת דִּיקָא עַל-יְדֵי שֶׁהוּא רַךְ בְּקִנְיָה וְעַל כָּל הַשְּׂאֵלוֹת וְהַמְּנִיעוֹת וְהַקְּשְׁיוֹת וְהַבְּלוּלִים הֵן מֵעַצְמוֹ הֵן מְאַחֲרִים עַל כָּלָם לֹא יָשִׁיב דְּבָר, בְּבְּחִינַת: "וְאֵהִי בְּאִישׁ אֲשֶׁר לֹא שׁוֹמֵעַ וְאִין בְּפִיו תּוֹכַחוֹת", כִּי הַקְּשְׁיוֹת וְהַבְּלוּלִים הַבָּאִים מִשָּׁם אֵי אֶפְשָׁר לְיִשְׁכַּן בְּנִ"ל. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה חֲזָק בְּאִמוּנָה מְאֹד בְּקִנְיָה הַרַךְ הַנְּשָׁרֵשׁ בְּמִים שֶׁאִף-עַל-פִּי שֶׁנִּרְאָה בְּנִכְפָּף מִפְּנֵי הַרוּחוֹת אִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא חֲזָק בְּשִׁרְשׁוֹ מְאֹד. כְּמוֹ-כֵן צְרִיךְ הָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה חֲזָק בְּאִמוּנָתוֹ אֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ וְלֹא יִשְׁמַע לְשׁוֹם קְשִׁיָּא וּבְלוּל

הַבָּאִים מִמְּקוֹמוֹת כָּאֵלוֹ וְלֹא יָשִׁיב עֲלֵיהֶם כָּלֵל, כָּאֵלוֹ
 אֵין בְּפִיו מַעֲנָה עַד שֶׁנִּדְרְמָה לָהֶם כָּאֵלוֹ הוּא נִכְפָּף
 בְּפָנֵיהֶם חֵם וְשָׁלוֹם.

וּבִאֲמַת זֶהוּ עֵקֶר הַתְּחִינּוֹתוֹ בְּבַחֲיַת רַךְ בְּקִנְיָה כִּנְ"ל, כִּי
 שָׁם בְּמִקְוֹמוֹת כָּאֵלוֹ אִם יִרְצֶה לְהַכְנִים שָׁם בְּקִשְׁיוֹת
 וְתִרְוָצִים, אֲזִי יִשְׁאֵר בְּחִשְׁף לְנִמְרִי, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִישָׁב
 הַקִּשְׁיוֹת וְהַבְּלוּלִים הַבָּאִים מִשָּׁם. עַל-כֵּן צָרִיכִין שָׁם
 לְהִיּוֹת רַךְ בְּחִינַת רַךְ בְּקִנְיָה לְבָלִי לְהַשִּׁיב דְּבַר רַק לְהִיּוֹת
 חֲזָק בְּשֵׁרֵשׁ גְּדוּלוֹ, הֵינּוּ לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה וּלְבַקֵּשׁ
 וּלְחַפֵּשׂ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם מִשָּׁם בְּבַחֲיַת: "אֵיךְ מְקוֹם
 כְּבוֹדוֹ" הֵנ"ל וְאֵז דִּיקָא יִזְכֶּה לְתַבְּלִית הָעֲלִיָּה כִּנְ"ל. וְעֵקֶר
 תְּקוּן הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת שִׁיחָהּ עַל-יָדֵי מִשִּׁיחַ בֶּן יוֹסֵף
 וּמִשִּׁיחַ בֶּן דָּוִד הוּא רַק עַל-יָדֵי בְּחִינַת רַךְ בְּקִנְיָה הֵנ"ל
 וְעַל-כֵּן נִקְרָא יוֹסֵף "אֲבִרָךְ" וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם
 לְבִרְכָה: 'אָב בְּחֻמְקָה וְרַךְ' וְכוּ', הֵינּוּ אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא
 אָב בְּחֻמְקָה אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא רַךְ בְּקִנְיָה, וְכֵן בְּדוֹד
 נֶאֱמַר: "וְאֵנְכִי הַיּוֹם רַךְ וּמִשׁוֹת מְלֻד". וּבַעֲנִין זֶה שֶׁל
 בְּחִינַת רְכִיבָא יֵשׁ הִרְבֵּה לְדַבֵּר, אֲכַל אִי אֶפְשָׁר לְבִאֵר
 בְּכַתֵּב וְהַמְשַׁכֵּל הַחֶפְצִין בְּאֲמַת יָבִין מַדְעֵתוֹ, אִיךְ
 צָרִיכִים לְהִיּוֹת רַךְ בְּקִנְיָה וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה חֲזָק

בְּשֵׁרְשׁוֹ מְאֹד וְאֲדַרְבָּא, עַל-יְדֵי הַרְכוּת עַל-יְדֵי-זוֹה עֵקֶר
 חֲזָקוֹ וְתַקְפּוֹ לְנִצָּחַ: (שם הַלְכָה ו' אוֹת ה')

מג

הַצְדִּיק נִקְרָא תָמָר, בְּחִינַת: "צְדִיק כְּתָמָר יִפְרָח", כִּי
 תָמָר לְשׁוֹן תְּמוּרָה, כִּי הַצְדִּיק מְמִיר וּמַחְלִיף הַכֹּל
 לְטוֹבָה וְכֹל הַמְקַטְרָגִים מְהַפֵּךְ אוֹתָם לְזָכוֹת, בְּבְחִינַת:
 "אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְאָךְ מִלֵּיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלֶף" – "מִנֵּי אֶלֶף"
 דִּיקָא, שְׂדִיקָא מִנֵּי אֶלֶף הַמְקַטְרָגִים נַעֲשֶׂה הַמִּלְאָךְ
 הַמִּלֵּיץ, כִּי כֹל מַה שְּׂמַתְרָבִים הַמְקַטְרָגִים יוֹתֵר הוּא
 מִמִּלֵּיץ עַל-יְדֵי-זוֹה לְטוֹב יוֹתֵר, עַל שְׂאֵף-עַל-פִּי-בֵּן הוּא
 מוֹצֵא בּוֹ אֵיזוֹה נִקְדָּה טוֹבָה, כִּי כֹל אֵלוֹ הַמְקַטְרָגִים עַל
 הָאָדָם הֵם בְּעֶצְמָם אוֹתָם שֶׁהִסִּיתוּ אוֹתוֹ לְחַטָּא כְּמֵאמֶר
 רְבוּתֵינוּ וְזָכוֹנָם לְבָרְכָה: 'הוּא הַמְסִית הוּא הַמְקַטְרָג'.
 וְעַל-כֵּן בְּשְׂמַתְרָבִים חֵם וְשָׁלוֹם, הַמְקַטְרָגִים מְאֹד, אֲזִי
 עוֹמֵד הַמִּלְאָךְ הַמִּלֵּיץ וּמְהַפֵּךְ הַכֹּל לְזָכוֹת דִּיקָא כִּי טוֹעֵן
 הֲלֵא אֲדַרְבָּא, מֵאַחַר שֵׁשׁ עָלָיו מְקַטְרָגִים הַרְבֵּה כָּל כָּךְ
 אִם בֵּן הָיָה לוֹ יִצְרִין רָעִין וּמְסִיתִין הַרְבֵּה. וְאִם בֵּן
 אֲדַרְבָּא, הוּא פְּלֵא גְדוֹל אִיךְ הַתְּחִיב אִישׁ כְּזוֹה נִגְדֵּי
 מְסִיתִים הַרְבֵּה כָּל כָּךְ לְחַטָּף אֶף-עַל-פִּי-בֵּן אֵיזוֹה נִקְדָּה

טובה של איזה מצוה שעשה, וזה בחינת: 'מליץ אחד מני אלף דיקא, שדיקא מני אלף המקטרגים על ידי זה בעצמו הוא ממליץ עליו כי אם בן אין חדוש כל כך במה שחטא כל כך מאחר שהיה לו מסיתים רבים כאלה. אדרבא, זהו חדוש נפלא איך התגבר לעשות איזה טוב בעלמא מאחר שעמדו עליו חילות רבות כאלו, ועל-כן הצדיק שהולך בדרך זה נקרא תמר, ששמיר ומחליף הקטרוגים לזכות הנ"ל: (שם אות ט"ו)

מד

עקר קיום האדם והתחזקותו בעבודת השם יתברך הוא על-ידי שכולל שני הדרכים הנ"ל באות מ"ב מ"ג בחד וזה בחינת: "טובים השנים מן האחד – שאם יפל האחד יקים את חברו", כי הם מחזקין את כל אדם לבל יפל בשום אופן בעולם. כי לפעמים מחזקין את עצמו על-ידי הנקדות טובות שמוציאין בעצמו עדין. ולפעמים נופל חס ושלום גם מזה עד שאינו יכול להחיות את עצמו בשום דבר מחמת גדל ההעלמה וההסתרה וחשכות וכבודות לב שנמשך עליו. ואז צריך להחיות את עצמו על-ידי הבקשה והתפוש אחר השם יתברך, בבחינת:

"אִיִּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ" הַנִּלְ, שְׁמֹזָה הַדְרָךְ אִי אֶפְשֶׁר לְהַבְעֵל-דְּבַר לְבַלְבָּלוֹ וּלְהַפִּילוֹ עַל-יַדֵּי שׁוֹם בְּלִבּוֹל בְּעוֹלָם. כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׂיֻכְנִים בְּדַעְתּוֹ חֵם וְשְׁלוֹם, שְׁאֶפֶס תִּקְוָה מַחֲמַת שְׁקָלְקַל מְאֹד. וְאֶף-עַל-פִּי שְׁהֶאֱמַת הוּא כָּךְ וְגַם עֵתָה הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, אֶף-עַל-פִּי כֵן מֵאַחַר שְׂכַבְר גָּלוּ לָנוּ הַצְדִּיקֵי אֱמֶת שְׁאֶפְלוּ בְּמְקוֹמוֹת הַרְחוּקִים מִהַקְנָשָׁה מְאֹד עַד שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים, שְׁנֹאֲמַר עֲלֵיהֶם: "וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן", אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ גַּם מִשֵּׁם אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעֲלוֹת עַל-יַדֵּי-זֶה דִּיקָא לְתַכְלִית הַעֲלִיָּה לְבַחֲיִנַת אִיִּה מְאֹד סְתוּם. עַל-כֵּן בּוֹדָאֵי תְּמִיד יָקוּם עַל עֲמֻדוֹ.

הַגַּם כִּי בְּבַחֲיִנַת הַדְרָךְ הַזֶּה שֶׁל אִיִּה לְבַד גַּם כֵּן אִי אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת לְעוֹלָם בְּתַמִּידוֹת כִּי צָרִיכִין לַעֲלוֹת מִמְּקוֹמוֹת הַנִּלְ אֶל הַקְנָשָׁה לְגַמְרֵי בְּמְקוּם הַתְּגָלוֹת כְּבוֹדוֹ כִּי זֶה עֶקֶר הַקְנָשָׁה שְׂיִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ (כְּמַבְאָר בְּ"לְקוּטֵי מוֹהַר"ן תַּנְיִנָּא סִימָן י"ב בְּמֵאֲמָר וְאִיִּה הַנִּלְ). אֲדָּ מִמִּילָא כְּשִׁמְחִיָּה וּמְחֻזָּק אֶת עֲצֻמוֹ עַל-יַדֵּי בַחֲיִנַת אִיִּה הַנִּלְ בְּתוֹךְ כָּךְ יִזְכֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עָלָיו וְיֵאִיר עֵינָיו, שְׂיִחְזוֹר וְיִמְצָא הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שְׂיִשׁ בּוֹ עֲדִין שֶׁהֵם מְבַחֲיִנַת הַתְּגָלוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה

מוֹשִׁיבַת

מה

נִפְשׁ

קיט

הַדְרֵךְ שֶׁל הַחֲפוּשׁ אַחֲרֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת הוּא בְּחִינַת "אֲבֵרָהֶם", וְהַדְרֵךְ שֶׁל הַבְּקָשָׁה וְהַחֲפוּשׁ אֵינָה מְקוּם כְּבוֹדוֹ הוּא בְּחִינַת "יִצְחָק", וְ"יַעֲקֹב אָבִינוּ" הוּא הַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן שֶׁכּוֹלֵל שְׁנֵי הַדְרָכִים הַנִּלְיָד, וְעַלֹּי נֶאֱמַר וְהַחוּט הַמְּשֻׁלֵּשׁ לֹא בְּמַהְרָה יִנְתַּק", כִּי עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַעֲמֹד בְּקִדְשָׁתוֹ לְעוֹלָם כְּנִ"ל: (שָׁם אוֹת י"ט)

מה

עֲנִין מַה שְׂדִיקָא בַשְּׁעַת הַתְּנַבְרוֹת הַחֲשֵׁף וְהִירִידָה וְהַהֲסַתְרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַהֲסַתְרָה אֵז דִּיקָא עֵקֶר זְמַן הַהֲתַקְרְבוֹת וְהַהֲתַעוֹרְרוֹת לַתְּשׁוּבָה בְּאַמֶּת (עֵין לְקוּשֵׁי עֲצוֹת רֹאשׁ־חֵדֶשׁ אוֹת י"ג וְזֶה לְשׁוֹנוֹ). כְּשֶׁמְגִיעִין לְתַכְלִית הִירִידָה וְהַהֲסַתְרָה חֵם וְשְׁלוֹם, אֵז דִּיקָא מְקַרְבִּין לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַקְּרוֹב כְּבִיכּוֹל, כִּי שָׁם בְּתַכְלִית הַהֲסַתְרָה וְהִירִידָה חֵם וְשְׁלוֹם, שָׁם מְלַבֵּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל בְּלִי לְבוּשׁ בְּבְחִינַת: "וְעַבְרַתִּי בְּאַרְץ מִצְרַיִם וְכוּ', אֲנִי וְלֹא מִלְּאָד" כִּידוּעַ. נִמְצָא שְׂאֵז דִּיקָא כְּשׁוֹזֻכָה לְגַלוֹת הַהֲסַתְרָה יְכוֹלִין לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת, כִּי אֵז דִּיקָא סְמוּכִין אֵלָיו מְאֹד, וְעַל־כֵּן אֵז דִּיקָא יְכוֹלִין לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְחַזֵּר בְּתְשׁוּבָה. אַף

צָרִיכִין לָזֶה דַּעַת גְּדוֹל לִידַע זֹאת וּלְכוּן הַשְּׁעָה שְׂמֹנְעִין
 לְתַכְלִית הַהִסְתָּרָה, וְלִדַּעַת שְׂאֵזִי דִיקָא מְקַרְבִין אֵלָיו
 יתְבַרְךְ מְאֹד שְׁעַל־יְדֵי־זֶה מֵהַפְּכִין הַהִסְתָּרָה לִדַּעַת. כִּי
 בְּשֵׂאִין יוֹדְעִין זֹאת תּוֹכֵל לְהַתְּנַבֵּר בְּאַמַּת הַהִסְתָּרָה חֵס
 וְשָׁלוֹם, עַד שִׁיפֹל מִהַדַּעַת לְנַמְרִי וְיִתְרַחֵק בְּיוֹתֵר חֵס
 וְשָׁלוֹם. כִּי הַהִסְתָּרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּנַבְרוֹת הַסְּטָרָא
 אַחֲרָא כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שְׁבִירַת כְּלָיִם שֶׁהִיא
 עַל־יְדֵי רַבּוּי אֹר.

נִמְצָא שְׂאֵף־עַל־פִּי שֶׁבְּנֹדָאֵי הַהִסְתָּרָה הִיא יְרִידָה גְּדוֹלָה
 מְאֹד מֵאַחַר שֶׁנִּסְתָּר וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ אֱלֻקוֹתוֹ יתְבַרְךְ חֵס
 וְשָׁלוֹם, עִם כָּל זֶה מֵאַחַר שֶׁכָּל זֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת
 רַבּוּי אֹר, נִמְצָא שֶׁבְּאַמַּת מְלָבֵשׁ שֵׁם דִּיקָא אֹר גְּדוֹל
 וְנוֹרָא מְאֹד כִּי שֵׁם מְלָבֵשׁ הוּא יתְבַרְךְ בְּעֶצְמוֹ כְּבִיכּוֹל.
 עַל־כֵּן צָרִיכִים לָזֶה חֶכֶם גְּדוֹל בְּמַעֲלָה גְּדוֹלָה מְאֹד
 שְׂיִזְכֶּה לִדַּעַת כְּזֶה, עַד שִׁיּוֹכֵל לְגַלּוֹת כָּל הַהִסְתָּרוֹת אֲפִלוּ
 הַהִסְתָּרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַסְּטָרָה וּלְהַפְּכָה לִדַּעַת, וְדִיקָא אֵז
 יִקְרַב אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמַיִם וְיַחְזִירֵם בְּתִשׁוּבָה
 כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שְׂאֵז הִגִּיעוּ לְתַכְלִית הִירִידָה
 כִּידוּעַ, וְזֶה בְּחִינַת: "רְדוּ שָׁמָּה" בְּגַמְטְרִיא שְׁנֵי מֵאוֹת

וְעֶשֶׂר כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה, הֵינּוּ שְׂאֵז הַגִּיעוּ
 לְתַכְלִית הַיְרִידָה. אִךְ מוֹשֶׁה רַבֵּנוּ זָכָה לְדַעַת כְּזֶה עַד
 שְׂאֵז דִּיקָא זָכָה לְגַלוֹת הַהִסְתָּרָה וּלְהַפְכָה לְדַעַת
 וְעַל־יְרִידָה נִגְאָלוּ אֵז דִּיקָא.

וְזֶה בְּחִינַת קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ שֶׁהֵיוּ עוֹסְקִים בְּזֶה גְדוּלֵי חֲכָמֵי
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵיוּ בְּקִיָּאִין בְּסוּד הָעֵבוֹר. כִּי קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ הוּא
 גַּם בֵּן בְּחִינַת הַתְּגַלוֹת הַהִסְתָּרָה בְּעַת שֶׁהִיא בְּתַכְלִית
 הַפְּנִים הַגִּ'ל כִּי הַלְּבָנָה הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת וּפְגִימַת
 הַלְּבָנָה הִיא בְּחִינַת הַסְתָּרָה שְׁמֹשֶׁם יְנִיקַת הַסְטָרָא
 אַחֲרָא כִּידוּעַ, וְעַקֵּר חַיּוֹת הַמַּלְכוּת הוּא בְּחִינַת אוֹר
 הַדַּעַת וְהַחֲכָמָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵחַי הַחַיִּים, וְזֶה בְּחִינַת מַה
 שֶׁהַלְּבָנָה מְקַבֶּלֶת הָאֶרְתָּה מֵהַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת
 הַגִּ'ל. וְדִיקָא כִּשֶׁהִיא סְמוּכָה לְשֶׁמֶשׁ מְאֹד וְעוֹמֵד כְּנִגְנָדָה
 בְּתַכְלִית הַקְּרוּב, אֵז הִיא בְּתַכְלִית הַהִסְתָּרָה וְהַמְעוּט
 וְאִינָה מְאִירָה לְהַעוֹלָם כֻּלָּל כִּידוּעַ, וְאֵזִי כִּשְׁמֹנֶיעָה
 לְתַכְלִית הַמְעוּט וְהַהִסְתָּרָה אֵזִי תַכְפֵּף מֵתַחֲלַת
 לְהַתְּמַלְאוֹת וְאֵזִי הוּא בְּחִינַת מוֹלַד הַלְּבָנָה כִּידוּעַ. וְעַל־כֵּן
 הָיוּ עוֹסְקִים בְּזֶה חֲכָמִים גְּדוּלִים כִּי צָרִיךְ לָזֶה דַּעַת גְּדוּל
 שְׂיוֹבֵל לְהַפְּךְ תַכְלִית הַהִסְתָּרָה וְהַיְרִידָה לְבְּחִינַת דַּעַת
 כְּגִ'ל, וְעַל־כֵּן קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ הוּא מְצוּה רֵאשׁוּנָה שֶׁנִּצְטוּוּ

ישראל ונאמר בענין יציאת מצרים כי הכל ענין אחד
 כנ"ל. ועל-כן שרש התשובה בראש חדש כמבאר
 במקום אחר כי התגלות ההסתרה הנ"ל זה עקר
 התעוררות לתשובה. ועל-כן נוהגין להתעורר בתשובה
 בערב ראש-חדש ועושין יום כפור קטן, כי אזי הלבנה
 בתכלית המעוט וההסתרה, ועל-כן אז דיקא הוא זמן
 ההתקרבות, ועל-כן עושין אז תשובה וחוזרין אליו
 יתברך: (הלכות ראש-חדש, הלכה ג אות ב)

מו

בערב ראש-חדש הלבנה היא בתכלית המעוט ואז
 דוקא מתחלת להתמלאת מיד בראש חדש, וזה רמז על
 כלל ישראל "שהם עתידים להתחדש כמותה", כמו
 שאומרים בברכת קדוש לבנה. כי כל ימי עולם אנו
 עוסקים בתקון פגימת הלבנה ובכל פעם מתקנים אותה
 מעט מעט, עד שלעתיד תתמלא פגימתה לגמרי ולא
 יהיה בה שום מעוט וכו', ואף-על-פי שפגשמות אין
 אנו רואין עתה עדין בהלבנה שום תקון כי בכל חדש
 חוזרת ומתמעטת כבתחלה, אף-על-פי-כן אנו
 מאמינים שאין יגיעתנו לריק, חס ושלום, ובנדאי היא

נִתְתַקְנָת בְּרוּחַנִיּוֹת בְּכֹל פַּעַם עַד שְׁלֹעֲתִיד נִרְאָה זֹאת
 עֵינַי בְּעֵינַי שְׁנַתְמַלְאָה פְּגִימָתָהּ עַל-יְדֵי קִדְשֵׁת עֲבוּדַת
 הַצַּדִּיקִים וְכֹל יִשְׂרָאֵל. וְכַמוֹכֵן הוּא אֵצֶל כָּל אֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל שֵׁשׁ לוֹ עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת כָּל יָמָיו בְּלִי שְׁעוֹר עַד
 שֵׁשׁ שְׁנֵדָמָה לוֹ שְׁלֹא פָּעַל כְּלוּם מֵאַחַר שֶׁבְּכֹל פַּעַם
 חוֹזֵר וּמִתְמַעֵט אוֹ נִפְגָּם חֵם וְשָׁלוֹם. אַף-עַל-פִּי-כֵן אֵין
 שׁוּם יְגִיעָה לְרִיק חֵם וְשָׁלוֹם. וְהַעֲקָר הוּא תְּמִימוֹת
 וּפְשִׁיטוֹת לְחֹזֵק אֵת עֲצָמוֹ בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת
 שֶׁל הַצַּדִּיקִי אֵמֶת שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לְכֹל אֶחָד תִּקְוָה
 לְעוֹלָם:

הַצַּדִּיק אֵינוֹ צָרִיךְ כָּלֵל לְהַעוֹלָם בְּשָׂבִיל עֲצָמוֹ, כִּי
 אֲדַרְבָּא, מִמֶּנּוּ כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת וְכֹל הַעֲשִׂירוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, וְעַל-כֵּן כָּל מִה
 שְׁנוֹתָנִין לוֹ מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ אֵלֶּפֶי אֵלֶּפֶים וְרַבֵּי רַבּוֹת
 יוֹתֵר, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל-כֵּן גַּם כָּל מִי
 שֶׁטּוֹרַח בְּגוֹפוֹ לְשִׁמְשׁוֹ וּלְהַתְקַרֵּב אֵלָיו גַּם זֶה נִקְרָא
 צְדָקָה שֶׁהוּא כָּלֵל בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא כִּי הַצַּדִּיק
 מִתְעַלֶּה וּמִתְגַּדֵּל מְאֹד עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל הַטּוֹרַחִים לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו וְנַחֲשָׁב לָהֶם צְדָקָה:

(הַלְכוֹת רֵאשִׁי הַשָּׁנָה, הַלְכוֹת 1)

מז

כָּלֵל הַהִתְרַחֲקוֹת מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 מְגִדוּל וְעַד קָטָן, הָעֵקֶר הוּא עַל-יְדֵי זְקֵנָה דִּסְטָרָא אַחֲרָא
 מֵהַ שְׁנֵדָמָה לְכָל אֶחָד כְּאֵלוֹ הַכֹּל מִתְנַהֵג בְּסֵדֶר הַיָּשׁוּן
 וְהוּא כְּבָר זְקֵן בְּדַרְכָּיו וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָשׁוּב מֵהֶם, כְּמוֹ
 שֶׁכְּתוּב: "לֹא יֵאֱמִין שׁוֹב מִנֵּי הַשֶּׁד" וְהַכֹּל עַל-יְדֵי הַזְקֵנָה
 שְׁמִפִּיל עָלָיו הַיָּצֵר הָרַע שְׁנֵקְרָא: "מִלְּךָ זְקֵן וּכְסִיל".
 וְעַל-בֵּן כָּל הַתְּקוּן הוּא עַל-יְדֵי הַחֲכָמִים, הַצַּדִּיקִים
 הָאֱמִתִּיִּים וּמִתְחַדְּשִׁים בְּנֶפֶשׁ, בְּבַחֲיַנַּת "וְקוֹי ה' יַחֲלִיפוּ
 כַח" וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה זּוֹכִין לְחֵדֶשׁ בְּכָל עֵת חֲדוּשֵׁי תוֹרָה
 אֱמִתִּיִּים וְנִפְלְאִים, כִּי הֵם מִתְנַבְּרִים בְּעִבּוּדְתָם בְּכָל יוֹם
 מִחֵדֶשׁ כְּאֵלוֹ לֹא הִתְחִילוּ עַדִּין בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם כָּלֵל,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹשִׁיגִין בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת גְּדֻלַּת הַבוּרָא
 בְּיוֹתֵר וּמִחֲבָרִים סְפָרִים קְרוּשִׁים חֲדָשִׁים בְּכָל עֵת. וְהַכֹּל
 כְּדֵי לְבָאֵר וּלְגַלּוֹת גְּדֻלַּת הַבוּרָא יִתְבַּרְךָ וּגְדֻלַּת הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה וּגְדֻלַּת קְדֻשַׁת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי "אוֹרֵיתָא
 וְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִשְׂרָאֵל בְּלֹא חֵד". וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם
 מְמַשִּׁיכִים חֲסִדִּים חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת שְׁמֻשָּׁם
 עֵקֶר הַתְּקֵנָה לְזִכּוֹת לְתִשׁוּבָה כָּל הָרַחֲוּקִים מְאֹד מְאֹד
 שְׁכַמְעֵט כְּמַעֵט אֲבָדָה תְּקוּנָתָם מְגִדֵּל הַהִתְנַרְוֹת

וְהַתְּנַבְרוּת, בְּבַחֲיַנַּת: "וְאָמַר אֲבָד נַעֲחִי וְתוֹחֲלֹתַי מֵה'"
 אֶךְ עֵקֶר הַהִתְחַזְקוּת, "חֲסָדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנּוּ תְּדַשִּׁים
 לְבַקְרִים" וְכוּ', כִּי חֲסָדָיו וְרַחֲמָיו יִתְבַּרְךְ אִינָם תָּמִים
 וְאִינָם כָּלִים לְעוֹלָם וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁהַחֲסָדִים מִתְחַדְּשִׁים
 בְּכָל בִּקְרָ שְׁזָה עֵקֶר חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם,
 בְּבַחֲיַנַּת: "וּבְטוֹבוֹ מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד" וְכוּ'.

וְזֶהוּ כָּל הַנְּחֻמָּה וְהַתְּקוּהָ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שֶׁהַשָּׁם
 יִתְבַּרְךְ מִחֲדָשׁ חֲסָדִים תְּדַשִּׁים וְנִפְלְאִים בְּכָל בִּקְרָ אֲשֶׁר
 לְפִי הַהִתְחַדְּשׁוֹת הַחֲסָדִים יֵשׁ לְכָל תְּקוּהָ בְּכָל עֵת. וְכָל
 זֶה מִמְּשִׁיבִין עֲלֵינוּ הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הַמִּתְחַדְּשִׁים בְּכָל
 עֵת וְהֵם מִמְּשִׁיבִין עֲלֵינוּ חֲסָדִים תְּדַשִּׁים בְּכָל יוֹם וּבְכָל
 עֵת וּמִבְּטָלִין הַזְּקֵנָה דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְזֶה כָּל תְּקוּנָתוֹ
 עַל-יְדֵי שְׂאִין יוֹדְעִין כָּלֵל עַד הֵיכַן חֲסָדָיו מְגִיעִים כִּי
 לְגַדְּלָתוֹ אֵין חֶקֶר וְעֵקֶר גְּדֻלָּתוֹ הִיא גְּדֻלַּת חֲסָדָיו, וְחֲסָדָיו
 יִתְבַּרְךְ מִתְחַדְּשִׁין תְּמִיד בְּכָל עֵת עַד אֵין קֵץ וְאֵין תְּכֵלִית
 בְּנ"ל: (הַלְבוֹת רֵאשִׁי-חֲדָשׁ הַלְכָה ז' אוֹת י"ז)

מה

בְּשִׂאֲדָם נִתְרַחַק מֵהַשָּׁם יִתְבַּרְךְ חַס וְשְׁלוֹם, מִכָּל שְׂבִין
 בְּשִׁנּוּפֵל לְתַאוּוֹת רְעוֹת וְעִבְרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלְן, אֲזִי הִיא

בְּחִינַת: "רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ" וְכוּ', כִּי הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא
 קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת "רַחֵל" בְּיָדוּעַ, וְאִזִּי הִיא בְּבִחִינַת
 "בְּרַחֵל לִפְנֵי גּוֹזְזֵיהָ נֶאֱלָמָה", כִּי הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא
 גּוֹזְזִין אוֹתָהּ וְנוֹטְלִין מִמֶּנָּה כְּבִיכּוֹל הַיּוֹדֵה וְתַפְאֲרָתָהּ וְהִיא
 נֶאֱלָמָה בִּינֵיהֶם, וְאִזִּי הִיא בְּחִינַת "שְׂכִינָה מַה אוֹמֶרֶת
 קִלְנִי מֵרֵאשִׁי" וְכוּ'. וְכַשְּׁזֶה הֶרְחוֹק מְאֹד נִתְעוֹרֵר בְּעַצֵּם
 רַחוּקוֹ וְאִינוֹ מֵיֵאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּשׁוּם אִפֶּן וּבּוֹכָה וְצוֹעֵק
 לְהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ תָּמִיד, זֶה בְּחִינַת: "קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי
 בְּכִי תִמְרוּרִים", כִּי קְדֻשַׁת נִפְשׁוֹ בּוֹכָה בְּמִרְרוֹת גְּדוֹל
 מְאֹד "וּמֵאֲנָה לְהִנָּחֵם וְכוּ' כִּי אֵינְנוּ", כִּי רוֹאֵה שְׂזוּה זְמַן
 רַב אֲשֶׁר הִיא רַחוּקָה מֵהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ כָּל כָּף. אָבֵל
 אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאֲחֵר שֶׁהִיא מִתְחַזְּקֶת אֶת עַצְמָהּ עַד־יֵן
 לְצַעֵק וְלִבְכוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ תָּמִיד, אִזִּי נִתְעוֹרְרִין רַחֲמֵי
 הֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ וּמֵאִיר עָלֶיהָ הָאֲרָה וְהִתְחַזְּקוֹת מְלַמְעָלָה
 בְּבִחִינַת: "כִּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה
 כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתְךָ וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ".

וְכֵן זֶה מוֹדִיעַ לָהּ הֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ רַק עַל־יָדֵי צַדִּיק הַדּוֹר
 הַגְּדוֹל בְּמַעְלָה מְאֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת יִשְׁשַׁכָּר, הֵינּוּ שְׂמֵאִיר
 בְּכָל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל וּמוֹדִיעַ לָהּ כִּי עַד־יֵן "יֵשׁ שָׂכָר" כִּי אֵין
 שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם, כִּי אֵין שׁוּם דְּבוּר וְלֹא שׁוּם צַעֲקָה

מוֹשִׁיבַת

מט

נִפְשׁ

קבו

נֶאֱבָד אֶפְלוּ צְעָקָה מִשְׁאוּל תַּחֲתִיּוֹת אֵינָה נֶאֱבָדַת
לְעוֹלָם. וְאֶפְלוּ בְּשֶׁהֲתֵאָוֹת וְהַמְנִיעוֹת מִתְּגַבְרִין עָלָיו
וּמִתְּפַשְׁטִין לְפָנָיו מְאֹד עַד שְׁאֵינּוּ יָכוֹל לְצֵאת מֵהֶם,
אֶף־עַל־פִּי־כֵן גַּם אִזּוּ בְּשֶׁהוּא בּוֹסֵף וְחוֹמֵד בְּכָל עֵת לְשֵׁם
יְתָרְךָ וְאֵינּוּ מְנִיחַ אֶת הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִין לְעוֹלָם כֹּל זֶה
יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יְתָרְךָ כַּמְבֹאֵר בְּדַבְרֵינוּ בְּכַמְּהָ
מְקוֹמוֹת:

(הַלְבוֹת פֶּסַח הַלְכָה ט אוֹת יב)

מט

בְּמָה וּכְמָה עֵתִים עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עֵתִים
לְטוֹבָה עֵתִים לְרָעָה חֵם וְשָׁלוֹם, שֶׁהֵם הַכ"ח [הַעֲשָׂרִים
וְשִׁמּוֹנָה] עֵתִים הָאֲמוּרִים בְּסֵפֶר קִהְלֵת וּבָהֶם כָּלוּלִים כָּל
הָעֵתִים הָעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיּוֹם הַיּוֹלָדוֹ עַד יוֹם
מוֹתוֹ, אֲשֶׁר עָלִיהֶם הִתְחַנַּן דָּוִד: "בְּיָדְךָ עֲתוֹתַי הַצִּילֵנִי
מִיַּד אוֹיְבֵי וּמִרוּדְפָי", וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל
בְּמַעֲלָה הַמְּלֻמֵּד תּוֹרָה וְדַעַת לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ יִשְׁשֹׁכָר
שְׂיֹכֵל לְהָאִיר בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׂיֹכֵל לְהִתְחַזֵּק
וּלְהִשָּׂאֵר עַל עַמּוּדוֹ בְּכָל הַזְּמַנִּים וְהָעֵתִים הָעוֹבְרִים עָלָיו,
בְּבַחֲיִנַּת: "וּמִבְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים לְדַעַת מַה
יַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל", שְׂיַדַּע כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מַה לַּעֲשׂוֹת

בְּכָל עֵת וְעַת אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק וּלְהַחְיִית אֶת עַצְמוֹ בְּכָל עֵת
 וְעַת כְּפִי הָעֵת וְהַזְמַן פֶּעַם בְּתוֹרָה, פֶּעַם בְּתַפְלָה, פֶּעַם
 בְּצַדִּיקָה, פֶּעַם בְּצַעֲקָה וְשׁוֹעָה וּתְחִנָּה וּבְכִיָּה, פֶּעַם
 בְּשִׂמְחָה וְחִדּוּחַ, פֶּעַם בְּדַבּוּר, פֶּעַם בְּשִׂתְיָקָה, וְיֵשׁ עֵת
 שְׂצָרִיכִין וּמְכָרְחִין לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ דִּיקָא מִהָעֲבוּדָה,
 בְּבַחֲיִנַת בְּטוּלָה שֶׁל תּוֹרָה זֶהוּ קְיוּמָהּ, כִּי יֵשׁ עֵת
 שְׂצָרִיכִין לֶאֱכֹל אוֹ לִישֵׁן בְּשָׂבִיל קְיוּם הַגּוּף אוֹ לְדַבֵּר עִם
 בְּנֵי אָדָם כְּדִי לְפַקֵּחַ דַּעְתוֹ וּכְיוּצָא בְּזֶה הַרְבֵּה וְהַכֹּל כְּפִי
 הָעֵתִים הָעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, כִּי בְּהִכָּרַח שְׁיַעֲבֹר עַל
 הָאָדָם כְּמָה וְכְמָה מִיָּנִי עֵתִים שׁוֹנִים. וְכֵן בְּדוֹר הַמְּלֶאךָ
 בְּשִׁנְסַתְלֵק נֹאמַר: "וְהָעֵתִים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו וְעַל
 יִשְׂרָאֵל", וְהַצְדִּיק הַדּוֹר הָאֲמֵתִי הוּא מֵאִיר בְּכָל אֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל שְׂיַדַּע אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּכָל עֵת וְעַת כַּנִּ"ל: (שֵׁם אוֹת ה')

כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן לְבָלִי לִילֵךְ אַחַר
 תְּאוֹוֹתָיו בְּהִתֵּר אוֹ בְּאִסּוּר חֵם וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ-כֵן צָרִיךְ
 לְהִתְחַזֵּק לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן אִם כָּבֵר נִכְשָׁל חֵם וְשָׁלוֹם, וְעָבֵר
 עָלָיו מִה שְׁעָבֵר לְבַל יַפֵּל עַל-יְדֵי-זֶה לְגַמְרֵי חֵם וְשָׁלוֹם.
 כִּי מִה שְׁנִמְצָאִים הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם שְׁנוֹפְלִים בְּדַעְתָּם

וְאוֹמְרִים, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לָהֶם לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר עוֹד, זֶהוּ
 רַק מִחֲמַת תַּאֲוָתָם וַיִּצְרָם הָרַע שֶׁמִּבְקָשִׁים תּוֹאֲנָה
 וְעֵלִילָה לְפָרֵשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם חֵם וְשָׁלוֹם, בְּיַד שְׂיוֹכְלוֹ
 לִילֵךְ אַחַר תַּאֲוֹתָם הָרָעוֹת חֵם וְשָׁלוֹם. כִּי הַתּוֹאֲנוֹת
 וְהַעֲלִילוֹת שֶׁהַבַּעַל דָּבָר מוֹצֵא לְכָל אָדָם רַבּוֹ מְסַפֵּר
 וְלְכָל אֶחָד מוֹצֵא עֲלִילוֹת מִיְחָדוֹת רַבָּם עַל-יְדֵי חֶסְרוֹן
 פְּרָנְסָה וּמְנִיעוֹת הַמוֹנְעִים וְכוּ'. אֵךְ אִף-עַל-פִּי-כֵן כָּל
 אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִפְשׂוּ מָרָה לוֹ מְאֹד עַל זֶה, כִּי יוֹדֵעַ
 שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְתַן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, וְעַל-כֵּן מִתְנַבֵּר בּוֹ הַטּוֹב בְּכָל
 פַּעַם וּמִתְעוֹרֵר לְשׁוֹב לַיהוָה יִתְבָּרֵךְ. אֵךְ בְּשׁוֹם דָּבָר אֵינּוּ
 מוֹצֵא לְעַצְמוֹ עֲלִילָה וּפְטוֹר כָּל כָּךְ כִּמוֹ עַל-יְדֵי
 הַתַּחְבוּלָה הַנ"ל שֶׁל הַבַּעַל דָּבָר שֶׁמִּפִּילוֹ בְּדַעְתּוֹ בְּכָל
 פַּעַם וּמִרְאֵה לוֹ כְּאִלוֹ אָפֶס תִּקְוָה חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי רוֹאֵה
 בְּעֵינָיו שֶׁכִּבֵּר חֲתָר בְּמָה פְּעָמִים לְשׁוֹב לַיהוָה יִתְבָּרֵךְ
 וְנִפְּל אַחֲרֵי-כֵן כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶׁנִּפְּל וְכֵן הָיָה בְּמָה
 פְּעָמִים בְּלִי מְסַפֵּר. וְעַל-כֵּן הוּא פְּטוֹר כִּבֵּר בְּעֵינֵי עַצְמוֹ
 מִלְּחֲתָר עוֹד חֲתִירוֹת לְשׁוֹב לַיהוָה יִתְבָּרֵךְ.

אָבֵל בְּאַמַּת כָּל הָרַעֲיוֹנִים וְהַמְחַשְׁבוֹת שֶׁל נְפִילוֹת כְּאִלוֹ
 הֵם רַק מַעֲשֵׂי בַעַל-דָּבָר שֶׁמוֹצֵא לוֹ עֲלִילָה לְפָרֵשׁ מֵאַחֲרֵי
 הַמָּקוֹם כַּנ"ל, כִּי בְּאַמַּת אֵין שׁוֹם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל וְכָל

קל מְשִׁיבַת נ נפש

אָדָם צָרִיךְ שִׁיעֵבֵר עָלָיו הַרְבֵּה הַרְבֵּה קָדָם שְׂזוּכָה
לְהַכְנִים אֶל הַקִּנְיָנָה. וּמִי לָנוּ גְדוֹל מֵאָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁפָּרַשׁ
מֵאֲשֶׁתוֹ וְשָׁב בְּתִשְׁבָּה שְׁלֵמָה מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה.
וְדִיקָא בְּכָל אֵלּוּ הַמֵּאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּאוּ רוּחוֹת וְחֻמּוֹ
אוֹתוֹ וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה, וּבְיָדָי
נִחְלָשָׁה דַעְתּוֹ מְאֹד מִזֶּה בְּכָל פֶּעַם, וּבְיָדָי אָרַב עָלָיו
הַבַּעַל דְּבָר וְרָצָה לְהַפִּילוֹ בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי בְּכָל פֶּעַם. אָבֵל
הוּא הַתְּגַבֵּר בְּכָל עֵת וְלֹא הִנִּיחַ דְּרָכֵי תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁעָסַק
בָּהֶם, עַד שְׂזוּכָה בְּסוּף הַמֵּאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה לְהוֹלִיד אֶת
שֵׁת 'שֶׁמִּמֶּנּוּ הִשְׁתַּת הָעוֹלָם' וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ הָאָבוֹת וּמִשָּׁה
וּמִשִׁיחַ, וְאָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעֵצְמוֹ הָיָה גַם כֵּן כָּל יָמָיו צָדִיק
וְהַסִּיד וְנִפְטָר בְּשֵׁם טוֹב. וְאִף־עַל־פִּי שֶׁעֲדִין צָרִיכִין לְתַקֵּן
הַפְּגָם שֶׁלּוֹ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, אִף־עַל־פִּי־כֵן אִם לֹא הָיָה
מֵתְגַבֵּר וּמֵתְחַזֵּק בְּעֵצְמוֹ לְתַקֵּן מֶה שֶׁתַּקֵּן בְּיָדָי הָיָה
קָשָׁה מְאֹד הַתַּקֵּן בְּיוֹתֵר גַּם לְצָדִיקִים הַבָּאִים אַחֲרָיו.

וּבְמִוְרָבֵן הוּא מִמָּשׁ בְּכָל אָדָם גַּם עִבְשׁוֹ כִּי זָהוּ עֵקֶר
הַנְּפִיזוֹן שֶׁלּוֹ, שִׁיתְחַזֵּק אֶת עֵצְמוֹ בְּכָל הַיְרִידוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּכָל אֲשֶׁר יַעֲבֵר עָלָיו וַיִּרְגֵּל אֶת עֵצְמוֹ
בְּכָל יוֹם לְהַתְחִיל מִחֲדָשׁ וַיְדַמָּה בְּדַעְתּוֹ כְּאֵלּוּ נוֹלָד הַיּוֹם
וְכוּ'. וְאִזּוֹ מֶה שִׂיזְכָּה לְתַקֵּן בְּעֵצְמוֹ עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָתוֹ

מְשִׁיבַת נַח נֶפֶשׁ קְלָא

הַשְּׁלֵמָה בְּוֹדָאֵי מַה טוֹב וּמַה שְׂלֵא יִזְכָּה לְגַמֵּר הַתְּקוּן, יְהִיָּה בְּטוֹחַ בְּכַח וְזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הַקְּדוֹשִׁים שֵׁישׁ לָהֶם כַּח לְהַפְּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. וּבְלִבְד שְׂלֵא יִתְיַאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ מִלְּצִפּוֹת וּלְקוּוֹת לְשֵׁם בְּקוּוֵי אַחַר קוּוֵי וּלְהַרְבוֹת בְּצַעֲקָה וּבְקִשָּׁה וְתַחֲנוּנִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, "כִּי עִם ה' הַחֶסֶד וְהִרְבָּה עֲמֹ פְדוֹת" וְכוּ': (שְׁם אוֹת ט, י"א)

נַח

לְפַעֲמִים נוֹפֵל הָאָדָם בְּרַעְתּוֹ מִחֶמֶת שְׂנֵדָמָה לוֹ שְׁחִבְרִיו בְּנֵי גִילוֹ טוֹבִים מִמֶּנּוּ הִרְבָּה, וְאַף־עַל־פִּי שְׂבֻדָּאֵי הוּא מְדָה טוֹבָה לְהִיּוֹת שְׂפֵל רוּחַ בְּפָנָיו כָּל אָדָם וּלְהַחְזִיק אֶת כָּל אָדָם טוֹב מִמֶּנּוּ. אָבֵל אִם יִפֹּל בְּרַעְתּוֹ עַל־יְדֵי־זֶה חֵס וְשְׁלוֹם, אֵין זֶה עֲנֻה אֲדַרְבָּא, זֶה גְּדֻלוֹת גְּדוֹל שְׂאִין נֶאֱחָה לוֹ שֵׁיַעֲבֹד אֵיזָה עֲבוּדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעַדִּין הוּא רְחוּק כָּל כֶּךָ וְחִבְרִיו בְּכַר זָכוּ לְמַה שְׂזָכוּ. כִּי בְּאַמַּת אֲסוּר לְהִרְהַר אַחֲרֵי הַמָּקוֹם וּמִי יוֹדֵעַ מֵאֵיזָה מָקוֹם הוּא וּבְאֵיזָה מְקוֹמוֹת נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו. כִּי אֵין אָדָם דּוֹמָה לְחִבְרֵוֹ כָּלֵל.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, לְעַנְיָן סְפִירַת הָעֵמֶר "וּסְפִירַתְּם לָכֶם – וּסְפִירַתְּם לְעַצְמְכֶם". כִּי

כָּל הַבֹּא לְטַהַר אֶת עַצְמוֹ וְלִזְכוֹת לְקַבֵּל עָלָיו עַל תּוֹרָה שְׁזָה בְּחִינַת סְפִירַת הָעֵמֶר שֶׁהוּא הַכְּנָה לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה צָרִיךְ לְסַפֵּר הַיָּמִים לְעַצְמוֹ דִּיקָא וְאֵל יִפִּיל אוֹתוֹ חֲבָרוּ כָּלֵל חֵם וְשָׁלוֹם, שְׁזָה בְּחִינַת: "אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם" בְּמַבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. הֵינּוּ שֶׁחָשַׁב תָּמִיד שֶׁהוּא רַק אֶחָד בְּעוֹלָם וְלֹא הִסְתַּבֵּל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב וּמְבַלְבֵּל. כִּי בְּאַמַּת כָּמוֹ שֵׁישׁ כְּמָה מְנִיעוֹת מְרַשְׁעִים הַרוֹצִים לְמַנְעוֹ בְּכְמָה הַסְתוֹת וּפְתוּיִים וְלִיצְנוּת וְכוּ' אוּ בְּהַתְנָרוֹת הַמְחַלֶּקֶת שְׁמֵרְבִין עָלָיו, כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ גַּם-כֵּן לְפַעֲמִים כְּמָה מְנִיעוֹת וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת אֶפְלוּ מִחֲבָרָיו וְאוֹהָבָיו הַכְּשָׁרִים בְּאַמַּת.

וְכֵן זֶה אִי אֶפְשָׁר לְבֹאֵר הַיָּטֵב בְּכֻתָּב, רַק הַמְשָׁפִיל הַחֲפִיץ בְּאַמַּת יְבִין מַדְעָתוֹ, כִּי כְּנֻגַד כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת כְּאֵלוֹ צָרִיכִין לִילֹךְ בְּדַרְךְ הַנִּלְבָּב בְּבְחִינַת: "אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם", וְלֹא יִסְתַּבֵּל עַל חֲבָרוֹ כָּלֵל בְּבְחִינַת: "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם - לְעַצְמְכֶם" כַּנִּלְבָּב וְלַהֲתַנְהֵג בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד אֶפְלוּ בְּעִנְיֹת וְדַחְקוֹת גְּדוֹל, וְגַם עֲבוּדָתוֹ וְתַפְלָתוֹ אֵינָה בְּשִׁלְמוֹת כָּלֵל. אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה שְׂמֵחַ בְּחֻלְקוֹ תָּמִיד וְלֹא יִסְתַּבֵּל עַל הָעוֹלָם כָּלֵל, שֵׁישׁ הַרְבֵּה שֵׁישׁ לָהֶם פְּרֻנְסָה בְּשִׁפְעַ וְגַם בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם

בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה נִדְמָה לוֹ שֶׁהֵם גְּדוּלִים מִמֶּנּוּ אֲלֵפִים
מִדְּרָגוֹת אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא רָאָה מֵהֶם יְגִיעוֹת בְּאֵלָה וְהוּא
הַתִּינֵנֶע כָּל כֶּךָ וְלֹא זָכָה לָזֶה וְהוּא בַעֲנִיּוֹת וּבִשְׁפָלוֹת גְּדוּל
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת. אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִפְל בְּדַעְתּוֹ מִזֶּה
כָּלֵל וְיִהְיֶה שִׂמְחָה בְּחֻלְקוֹ וּיִחְיֶה אֶת עַצְמוֹ בְּכָל עֵת בְּמַה
שְׁיֻכַּל, וְכָל נִקְדָּה טוֹבָה שִׁמְרוּיָהּ לַפְעָמִים יִהְיֶה יָקָר
בְּעֵינָיו מְאֹד וַיּוֹדֶה לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ אֲשֶׁר הִפְלִיא חֶסְדּוֹ עִמּוֹ
לְזָכוֹת לָזֶה עַל-כָּל-פָּנִים. וּמָה אִכְפַּת לִיה מַה שִׁחְבְּרוּ
גְּדוּל וְטוֹב מִמֶּנּוּ, טוֹב ה' לְכֹל. וְכַמוֹכָא בְּהַמְעָשָׂה שֶׁל
הַתָּם שֶׁהָיָה רָגִיל לְהִשִּׁיב עַל שִׁשְׂאָלוֹ מִמֶּנּוּ מַה שִׁחְבְּרוּ
לִזְקַח מִקַּח גְּדוּל יוֹתֵר בְּעַד מְלֹאכְתּוֹ וְהִשִּׁיב: "מַה אִכְפַּת
לִי בַזֶּה זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ וְזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלִי", וְהוּא הָיָה
מִשְׁתַּעֲשֵׂע וְשִׂמְחָה מְאֹד בְּמִלְאכְתּוֹ אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא הָיְתָה
בְּשִׁלְמוֹת הָרְאוּי, וְגַם בְּמַעַט הַרְוּחַ שֶׁהָרִוּחַ מִיַּד לְיָד
אַחֲרֵי עָמַל וַיְגִיעָה רַבָּה וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים כָּלֵל
בְּנ"ל:

(שם אות כ"ב)

נב

מַה שֶׁבִּשְׂעָה שֶׁהָאָדָם הוּא בְּבַחֲיִנַת יְרִידָה בְּחִינַת וְנִפְיָק,
אִז דִּיקָא חוֹפֶפֶת וּמַגִּנַּת עָלָיו קַדְשָׁה גְבוּהָה מְאֹד, בְּחִינַת
אִמָּא דְּמִסְכָּכָא עַל בְּגִין שְׂזָה סוּד 'סַבַּת שְׁלָם' בְּחִינַת

הקף ענני כבוד שהקיפו את ישראל בהליכתן במדבר
 שהוא מקום נחש שרף ועקרב: (עין לקוטי עצות חדש, אלול,
 ראש השנה וכו' אות ע"ד)

נג

לפעמים יש אחד שנפל מכל העשרה בתרין דקדשה
 והתגברו עליו כל העשר בתרים דסטרא אחרא רחמנא
 לצלן, ואז בודאי אינו יכול להתפלל כלל והתפלה שלו
 היא בבחינת 'מרת נפש' בחינת: "ונפשה מרה לה מאד
 וכעסטה צרתה גם כעס, דהינו שאפלו כשרוצה
 להתחזק את עצמו ולכון בתפלתו, אזי צרתה של
 התפלה שהיא בחינת "תנה", וצרתה שהיא הסטרא
 אחרא מתגברת על התפלה ומכעסת אותה ומבלבלת
 את האדם מן התפלה בכמה מיני גלגולים. והשם
 יתברך חומל עליו גם כן וחושב מחשבות לבל ידח
 מפניו נדח ונותן לו עצה, שימשיך את עצמו אל האמת
 ויראה לדבר דבורי התפלה באמת באיזה מדרגה
 שהוא, ויזכר את עצמו בהשם יתברך שהוא בחינת:
 "אנכי ה' אלוקיך", כי השם יתברך נמצא בכל מקום.
 ועל ידי שמושך את עצמו אל האמת, אזי הוא סמוך
 וקרוב אל השם יתברך כי אמת הוא השם יתברך

בְּעֵצְמוֹ וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּל לְעֵלוֹת מִכָּל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת
 שְׁבַעֲוֹלָם, בְּבַחֲיִנַת: "אֲנֹכִי אֶרְדַּ עִמָּךְ מִצָּרִימָה וְאֲנֹכִי
 אֶעֱלֶךָ גַם עִלָּה". וְזֶה בַּחֲיִנַת: "הֲלֹא אֲנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה
 בָּנִים", הֵינּוּ כְּשֶׁתִּזְכֹּר בַּחֲיִנַת: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" הַנִּזְכָּר זֶה
 טוֹב מִכָּל הָעֲשָׂרָה בָּנִים, כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִתְנַבְּרוּ כָּל
 הָעֵשָׂר כִּתְרִין דְּמִסְאָבוֹתָא עַל-יְדֵי שְׁפָנִים בְּכָל מַעֲלוֹת
 דְּקַדְשָׁה. עַל כָּל זֶה בַּחֲיִנַת "אֲנֹכִי טוֹב לָךְ מִכָּלֵם", כִּי
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּכָל מְקוֹם וְקָרוֹב ה' לְכָל קוֹרְאָיו
 לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֵמֶת: (הַלְכוֹת הַנֶּפֶשׁ הַלְכָה ו' אוֹת ח')

נד

צָרִיכִין לְהוֹדִיעַ לְהַטוֹב הַכְּבוֹשׁ אֶצֶל כָּל אֶחָד בְּמְקוֹם
 שְׁכַבּוּשׁ, אֵת שְׁמוֹ דִּיקָא, הֵינּוּ לְהַזְכִּירוֹ הַיֵּטֵב שְׁשֵׁמוֹ
 כְּלוּל בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל הַקָּדוֹשׁ, כִּי כָּל זְמַן שׁוֹזְכֵר הַיֵּטֵב שְׁמוֹ
 עֲדִין אֲזִי בְּקַל יְכוּלִין לְהוֹצִיאֹו מִמְּקוֹם שְׁנֶפֶל לְשָׁם. וְעַקֵּר
 הַשִּׁכְחָה מַה שְׁלִפְעָמִים הַטוֹב נִכְבָּשׁ וְנִתְעַלַּם כָּל כַּף עַד
 שְׁשׁוֹכְחַ לְגַמְרֵי אֵת מַעֲלָתוֹ, הוּא מַה שְׁשׁוֹכְחַ אֵת שְׁמוֹ.
 וְזֶה בַּחֲיִנַת מַה שֶׁהִמַּת שׁוֹכְחַ אֵת שְׁמוֹ כְּשֶׁאֵינּוּ אִישׁ כְּאִשֶׁר
 בְּאֵמֶת. כִּי עַקֵּר הוּא הַשֵּׁם שֶׁשָׂרְשׁוֹ שֵׁם ה'. וְצָרִיךְ לְהַזְכִּיר
 אֵת עֵצְמוֹ בְּכָל פַּעַם שֶׁשֵּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו וְהַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ יֵשׁ לוֹ מִמְּנוֹ הַתְּפָאֲרוֹת פְּרָטִי, אֶף אִם הוּא כְּמוֹ

שהוא. ומי שמזכיר את עצמו בזה בכל פעם בקל יוכל לשוב להשם יתברך, כי אין הטוב שובח מעלתו לגמרי, מאחר שזוכר עדין ששמו ישראל אשר כל העולמות לא נבראו רק בשבילנו וכו': (הלכות סימן בהמה ותייה הלכה ד' אות י"ד)

נה

מי שמסתכל על השרש והתכלית שהוא עצם האמת שהוא הבורא יתברך שברא הכל יש מאין ואליו הם שבים ללכת, לחזר ולהכלל בו בסופם בעת חדוש העולם, מי שמסתכל על זה בנדאי אין לשום שקר אחיזה בו, ומכל מיני רע וטמאה ושקר יכול לחזר להאמת ולקדשה שהוא השם יתברך, מאחר שבכל מקום שהוא שם יודע שהכל מהשם יתברך ושהשם יתברך נמצא בכל מקום תמיד, בבחינת: "אם אסק שמים וכו' ואציעה שאול וכו' גם חשך לא יחשיך ממך". ועל-בן מי שמאמין בזה תמיד בנדאי אין שום חשך ושקר ורע וטמאה בעולם, שיוכל להרחיקו מהשם יתברך ותורתו וצדיקיו האמתיים שהם הכל אחד עצם האמת. וכל מה שמרבה הבעל דבר בשקריו ורמאותיו להרחיקו מהאמת, יתקרב אל האמת יותר ויותר

על־יְדִיָּוָה וַיִּקָּא בְּבַחֲיַנַּת יְרִידָה תְּכָלִית הָעֲלִיָּה. בִּי שָׂרֵשׁ אַחֲיֹזַת הַשֶּׁקֶר הוּא מְבַחֲיַנַּת הָרֵאשִׁית וְהַתְּכָלִית שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁשָּׂם הַכֹּל נִכְלָל בְּאַחַד כֶּסֶף וְזָהָב, בְּדִיל וְעוֹפָרַת, שְׂזֵה בַּחֲיַנַּת עֶפֶר בַּחֲיַנַּת: "הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר" וְכוּ', וְעַל־כֵּן הַשֶּׁקֶר יָכוֹל לְהִתְנַבֵּר עַל־יְדִיָּוָה לְהַחֲלִיף וּלְשַׁנּוֹת וְלוֹמַר עַל כֶּסֶף שֶׁהוּא זָהָב וְכוּ'. וְעַל־יְדִיָּוָה בְּעֲצָמוֹ עָקַר הַכְּנָעַתוֹ וּבִטּוּלוֹ שֶׁל הַשֶּׁקֶר בִּי עַל־יְדִי שִׂישְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין בְּכָל דְּבָר רַק עַל הָרֵאשִׁית וְהַתְּכָלִית שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא רֵאשִׁית וְתְּכָלִית הַכֹּל וְהוּא יִתְבָּרַךְ עֲצָם הָאֱמֶת, עַל־יְדִיָּוָה נוֹפֵל הַשֶּׁקֶר וְנִמְחָה וּמִתְבַּטֵּל מִן הָעוֹלָם וְזוֹכִין לְעֹלוֹת בְּתְּכָלִית הָעֲלִיָּה כַּנִּלְ: (שם אות כ"ה)

נו

יֵשׁ שְׁנֵי מִיָּנִי בְּרוּרִים הַקְּדוּשִׁים, הֵינּוּ הַבְּרוּר הָאֶחָד הוּא הַבְּרוּרִים הַגְּדוּלִים וְהַתְּקוּנִים הַנִּפְלְאִים הַנַּעֲשִׂים עַל־יְדִינּוּ הַבְּעֲלִי בְּחִירָה, הֵינּוּ עַל־יְדִי כָּל הַמַּעֲוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁאֵנּוּ עוֹשִׂין עַל־יְדִי אֲתֵּרוּתָא דְלִתְתָּא שְׁלָנּוּ. וְהַבְּרוּר הַשְּׁנִי הוּא הַתְּקוּנִים הַנִּפְלְאִים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּכָל רְגַע עַל־יְדִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ בְּבַחֲיַנַּת

את־ערוֹתָא דְלֵעְלָא, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּעֲצֻמוֹ עוֹסֵק בְּזֶה לְתַקֵּן וּלְבַרֵר כָּל הָעוֹלָמוֹת. וּבְאַמֶּת שְׁנֵי הַבְּרוּרִים אֵלוֹ הַנִּ"ל נִכְלָלִים בְּאַחַד, כִּי 'בְּאַתְעָרוֹתָא דְלִתְתָא – אֶתְעָר לְעֵלָא, וְכֵן כָּל כַּח הָאֶתְעָרוֹתָא דְלִתְתָא שְׁלָנוּ הוּא רַק עַל־יְדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּעֲצֻמוֹ, רַק שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָנוּ עֲכָשׁוּ לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין כָּל זֶה בְּשִׁלְמוֹת, כִּי זֶה סוּד הָעֲנִין שֶׁל הַיְדִיעָה וְהַבְחִירָה שְׁבְאַמֶּת שְׁנֵיהֶם נִכְלָלִין בְּאַחַד, רַק שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָנוּ לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין כָּל זֹאת וְעַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא עֵקֶר כַּח הַבְחִירָה.

וְעַל־כֵּן מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת לֹא יִכְשַׁל לְעוֹלָם, וְכִמוֹ שְׁנֵאמַר: "הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֵךְ בְּטַח", כִּי עַל־יְדֵי תַמִּימוֹת וְאַמוּנָה הוּא מַקְיָם כָּל הַתּוֹרָה בְּדִינוֹ עִם כָּל פְּרִטְיָהֶם וְדַקְדוּקֵיהֶם, כִּי מֵאַמִּין שְׁתַּקּוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת תְּלוּי רַק בָּנוּ, הִינּוּ עַל־יְדֵי־זֶה שְׁנִזְכָּה לְקַיָּם כָּל הַמְצֻוֹת עִם כָּל הַדְּקוּקִים שֶׁבָּהֶם עַל־יְדֵי אֶתְעָרוֹתָא דְלִתְתָא שְׁלָנוּ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁנִּכְשַׁל חֵם וְשָׁלוֹם, בְּאַיְזָה חֲטָא וְעוּוֹן לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ עַל־יְדֵי־זֶה חֵם וְשָׁלוֹם, וְיִתְחַזַּק לְשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה, כִּי יוֹדֵעַ שֵׁישׁ בְּחִינַת הַבְּרוּר שְׁלִמְעָלָה בְּחִינַת אֶתְעָרוֹתָא דְלֵעְלָא שְׁלֵשָׁם אֵין מַגִּיעַ שׁוֹם פְּנָם כָּלָל, בְּחִינַת: "אִם חֲטָאתָ מָה תִּפְעַל לּוֹ". וְשֵׁם יָכֹל לְהַתְתַּקֵּן

הכל וְכָל הָעֲוֹנוֹת יִתְהַפְּכוּ לְזָכוֹת עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה, כִּי מְאֹד עֲמָקוֹ מִחֲשֻׁבוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ וּמִכָּל הַקְּלָקוּלִים יָכוֹל לְהוֹצִיא מֵהֶם תְּקוּנִים גְּדוֹלִים. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שִׁיּוּדָע וּמֵאֲמִין כָּל זֹאת יִשָּׂאֵר קַיָּם בְּעִבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ לְעוֹלָם יְהִיֶּה אִיךָ שִׁיְהִיָּה.

כִּי כָּל הַנְּפִילוֹת וְהַהֲתַרְחֻקוֹת מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נִמְשָׁךְ מִהַמְּבֻכָה שֵׁשׁ בְּשָׁנֵי בְּחִינֹת בְּרוּרִים הַנִּלְ. כִּי יֵשׁ שְׂאִינֹו מִתְחִיל כָּלֵל לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אוֹ שְׁעוֹשֶׂה חֵם וְשָׁלוֹם, עוֹד לְהַפְּךְ, וְזֶה נִמְשָׁךְ מִמָּה שְׁרוּצָה הַיֵּצֵר הָרַע לְהַגְבִּיר הַיְדִיעָה עַל הַבְּחִירָה, כְּאִלוֹ אִין לְהֶאֱדָם בְּחִירָה כָּלֵל וְהַכֵּל תְּלוּי רַק בִּיְדִיעָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִין הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ רוּצָה כָּלֵל בְּעִבּוֹדַת הָאָדָם שְׂזָה בְּחִינַת הַיְדִיעוֹת הַכּוֹזְבוֹת שֶׁל הָאֲפִיקוֹרְסִים וְהַרְשָׁעִים הַגְּמוּרִים הַפּוֹרְקִים עַל לְגַמְרֵי בִידוּעַ.

וְאֲפִלוֹ הַבְּעָלִי תַאֲוֹת שְׁעוֹבְרִים עֲבֵרוֹת וְאִינָם נִכְנָסִים כָּלֵל לְחֻקֵּי הַנִּלְ אַף-עַל-פִּי-כֵּן כָּל כַּח הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁלָּהֶם נִמְשָׁךְ מִבְּחִינָה זֹו, כִּי עֵקֶר הַיֵּצֵר הָרַע נִמְשָׁךְ מִכְּפִירוֹת כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְכֵן יֵשׁ עוֹד לְהַפְּךְ, כִּי יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁכְּבָר הִתְחִילוּ קִצָּת בְּעִבּוֹדַת ה' אִךְ שֶׁנִּפְּלוּ אַחֲרֵי-כֵן מִמַּעַט עֲבּוֹדָתָם וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְּלוּ בְּדַעְתָּם מְאֹד.

וַיֵּשׁ הַרְבֵּה שְׁנַתְיָאֵשׁוּ עַל-יְדֵי-זֶה לְגַמְרֵי מַעְבֹּדַת הַשֵּׁם
 מִחֲמַת שָׂרָאוּ, שְׁזָה כַּמָּה פְּעָמִים שְׁנַתְעוֹרְרוּ לַעְבֹּדַת
 הַשֵּׁם וְלֹא עָלְתָה בְיָדָם וְכוּ' בְּיָדוֹעַ עֲנִין הָרַע הַזֶּה בְּכַמָּה
 בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְהַיֶּצֶר הָרַע הַזֶּה הוּא לְהַפְדָּה, שְׁיוֹנֵק גַּם בֶּן
 מִהַמְּבוּכוֹת הַנִּזְל וְרוֹצֵה לְהַגְבִּיר הַבְּחִירָה עַל הַיְדִיעָה,
 כְּאֵלוֹ הַכֹּל תְּלוּי רַק בְּהָאָדָם לְבַד בְּלֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּלֵל.
 וְעַל-בֶּן מֵאַחַר שֶׁנִּפְל וְקִלְקַל – שׁוֹב אֵין לוֹ תַקְוָה חַס
 וְשָׁלוֹם, אֲבָל הַהוֹלָךְ בְּתַמִּימוֹת הוּא מֵאֲמִין שֶׁהַכֹּל תְּלוּי
 בְּנֹו בְּנֹדָאֵי, אִךְ אַף-עַל-פִּי-בֶּן הַכֹּל מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 וְאַף-עַל-פִּי-בֶּן הַכֹּל תְּלוּי בְּנֹו אַף-עַל-פִּי שְׂאֵי אֶפְשָׁר
 לְהַבִּין זֹאת, וְעַל-בֶּן בְּנֹדָאֵי לֹא יִתְרַחַק מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 וְלֹא יִפֹּל לְעוֹלָם.

כִּי בְּנֹדָאֵי צְרִיכִין לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל כַּחֲנוּ, כִּי
 הַכֹּל תְּלוּי בְּנֹו, כִּי הָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי הָאָדָם,
 וְאַף-עַל-פִּי-בֶּן אֵין שׁוֹם נְפִילָה וַיֵּאוֹשׁ בְּעוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ גּוֹמֵר תְּמִיד וְסוֹף כָּל סוֹף יִגְמֹר הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ, כִּי
 "אַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם ה'" "וְעֵצַת ה' הִיא תְּקוּם", וְכָל מִה
 שְׁעוֹשֶׂה הָאָדָם שׁוֹם דְּבַר טוֹב אֵינוֹ נֶאֱבָד לְעוֹלָם. וּבְנֹדָאֵי
 הַדְּבַר טוֹב עוֹשֶׂה פְּעֻלָּתוֹ בְּשָׁלְמוֹת אַף-עַל-פִּי שְׁרוּאָה
 שְׂאֵחֲרָכָךְ לֹא עָלְתָה לוֹ יָפָה וְנַעֲשֶׂה עִמוֹ מִה שְׁנַעֲשֶׂה, זֶה

אי אֶפְשֵׁר לְהֵבִין, וּכְמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה
לְעֵנֵין "שְׁלוֹחַ הַקֶּן" וְ"כַבוֹד אָב", 'הָרִי שְׁאָמַר לוֹ אָבִיו וְכוּ'
הֵיכַן אַרְיַכַת יָמָיו שֶׁל זֶה וְכוּ' אֵלֶּא לְעוֹלָם שֶׁכֵּלוּ אָרְדִי'.

וּכְמוֹ-בֵּן יֵשׁ כַּמָּה מִצְוֹת שְׁמֹפָרֶשׁ בַּתּוֹרָה, שְׁמֹסְגָל
לְהַנְצִיל עַל-יָדָם מֵעֵבְרוֹת וּלְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּגוֹן
צִיצִית וְתַפְלִין. וַיֵּשׁ אֶחָד שְׁלֵבוֹשׁ צִיצִית וְתַפְלִין
וְאַף-עַל-פִּי-כֵן מִתְנַבֵּר עָלָיו הַיַּצָּר הָרַע וּמַחֲטִיאֵו חֵם
וְשָׁלוֹם, אִם כֶּךָ חֵם וְשָׁלוֹם, יִפְרַק עַל לְגַמְרֵי וְלֹא יִקָּיֵם
צִיצִית וְתַפְלִין חֲלִילָהּ. אֲבָל בְּאַמַּת כָּל דְּבָרֵי תּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה וְכָל דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה, אָמַת וַיֵּצִיב
וְכוּ' רַק שְׁנַיִשׁ כַּמָּה דְּבָרִים שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לָנוּ לְהֵבִינֵם
בְּשִׁלְמוֹת וּבְיֹדָאֵי בַח מִצְוֹת צִיצִית גְּדוֹל מְאֹד וּיְכוּלִין
לְהַצִּיל אֶת בֶּן אָדָם מִהַיַּצָּר הָרַע וְתַאוּתָיו, וְכַמוֹכָא
הַמַּעֲשֶׂה בְּגִמְרָא, מִזֶּה שֶׁטִּפְחוּ לוֹ הַצִּיצִית עַל פָּנָיו. אֲבָל
אַף-עַל-פִּי-כֵן לָאוּ כָּל בְּנֵי אָדָם שׁוֹיִן וַיֵּשׁ אֶחָד שְׁנַמְשָׁךְ
כְּבָר אַחֲרֵי הַיַּצָּר הָרַע כָּל כֶּךָ עַד שֶׁאֶפְלוּ אִם לֹבֵשׁ
צִיצִית קָשָׁה לוֹ לְעֹמֵד כְּנֶגֶד הַיַּצָּר הָרַע. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן
אֲדַרְבָּא, הוּא דִּיקָא צְרִיךְ לְזַהַר בְּיוֹתֵר לְלַבֵּשׁ צִיצִית וְכֵן
בְּכָל הַמִּצְוֹת, וְטוֹב לְפָנָיו שֶׁעַל-כָּל-פָּנִים יִשְׂאֵר לוֹ זְכוּת
מִצְוֹת צִיצִית וְכִיּוֹצֵא וְלֹא יֵאָבֵד לְגַמְרֵי חֵם וְשָׁלוֹם. וְכַרְב

הזמנים אולי יצטרפו זכות מצות ציצית וכן שארי הנקודות טובות שיש בו, עד שיזכה להתגבר על יצרו בשלמות. ואיך שיהיה על-כל-פנים מה שעושה איזה דבר טוב אינו נאבד לעולם אף-על-פי שנעשה עמו אחר-כך מה שנעשה. ויש גם בזה כמה בחינות וכמה ענינים, שנעלמו מבני אדם והכל בשביל כח הבחירה.

והכלל כי כל אדם איך שהוא, הוא מחיב לעשות את שלו ולעסק בעבודת ה' כל ימי חייו. ואם אף-על-פי-כן חס ושלום, אינו זוכה לקדשה וטהרה שלמה, אף-על-פי-כן 'לית רעותא טבא דאתאביד'. ואם רואה באיזה ספר שמצוה זאת ועבדא זו היא מסגלת לזכות למעלה זאת וענין זה, והוא נתעורר על-ידי-זה לקיים מצוה זאת, ורואה שאף-על-פי-כן לא זכה על-ידי-זה למעלה הזאת, אין לו לפל בדעתו על-ידי-זה כלל, כי מי יודע דרכי ה' אולי השם יתברך העלה המצוה והעבדא שלו לצורך תקון נפלא ונבונה יותר. כי מאד עמקו מחשבותיו יתברך ואסור להרהר אחר השם יתברך ואחר כל דברי התורה ודברי רבותינו, זכרונם לברכה, כלל: (שם אות ל"ח מ"א מ"ב מ"ח מ"ט)

בְּשִׁנוּפֵל הָאָדָם לְמִדְרָגוֹת נְמוּכוֹת מְאֹד שֶׁהֵם בְּחִינַת
מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִּים שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לָהֶם לְקַבֵּל חַיּוֹת
מִבְּחִינַת הַתְּנָלוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה הָיָה כָּל
הָעֲשָׂרָה מֵאֲמֵרוֹת, כִּי עֲלֵיהֶם הֵינּוּ עַל מְקוֹמוֹת אֵלֹו
נֹאמֵר: "וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן", וְחַיּוֹתָם הוּא רַק
מֵהַהֶעֱלָמָה וְהַהֶסְתָּרָה שֶׁל הַמֵּאֲמָר סְתוּם דְּבִרְאשִׁית
שֶׁהוּא בְּחִינַת: "אֵיךְ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ". וְאִזִּי בְּשִׁנוּפֵל
לְמְקוֹמוֹת אֵלֹו חֵם וְשָׁלוֹם, וְזוֹכֵה לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ, כִּי
רוֹאֵה שֶׁמְקוֹמוֹ רְחוֹק מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ וְאִם בֵּן אֵינֶם
נִקְרָאִים בְּשֵׁם מְקוֹם כָּלֵל, כִּי עֵקֶר הַמְּקוֹם הוּא בְּמְקוֹם
שִׁישׁ הַיְשָׂרָאֵת הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּנָלוֹת כְּבוֹד אֱלֹקוֹתָו יִתְבָּרַךְ
שֶׁנִּקְרָא מְקוֹם כִּידוּעַ, בְּחִינַת: "מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם". אֲבָל
מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִּים אֵינֶם נִקְרָאִים בְּשֵׁם מְקוֹם כָּלֵל,
בְּבְחִינַת: "כִּי כָל שְׁלֹחָנוֹת מְלֹאוֹ קִיָּא צוֹאָה בְּלִי מְקוֹם"
וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: "בְּאֶפֶס מְקוֹם" וְכוּ'. עַל-כֵּן בְּשִׁנוּפֵל הָאָדָם
לְשֵׁם חֵם וְשָׁלוֹם, אֵינֶן לוֹ בְּאֶמֶת שׁוֹם מְקוֹם כָּלֵל וְהוּא נֶעַ
וְנָד בְּאֶרֶץ. כִּי עַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם חוֹטֵא חֵם וְשָׁלוֹם,
וּמִתְרַחֵק מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא כְּאֵלֹו מִחֲזִיר הָעוֹלָם לְתַהוֹ
וּבַהוֹ וּכְאֵלֹו מִחֲרִיב הָעוֹלָם לְגַמְרֵי וְעַל-כֵּן אֵינֶן לוֹ שׁוֹם

מקום כלל אבל פשוטה על-כל-פנים לידע האמת ולראות פנמו וקלקולו הגדול שהחריב את כל העולם, עד שאין לו מקום בעולם כלל ומרחם על עצמו ושואל ומבקש, איזה מקום כבודו, כי בודאי גם מקומות אלו בהכרח שיהיה להם איזה חיות מהשם יתברך רק שהוא בהעלם גדול, בבחינת: "איזה מקום כבודו" הנ"ל, על-בן על-ידי-זה שמחפש ומבקש גם שם אחר כבודו יתברך, על-ידי-זה הוא עולה בתכלית העליה לבחינת קדשת המאמר סתום הנ"ל שהוא בחינת איזה ושם הוא בחינת למעלה מן המקום.

נמצא שהירידה שלו שנפל למדרגה כזאת עד שהוא בבחינת למטה מן המקום, כי היה בבחינת: "תהו ובהו" ולא היה לו מקום כלל ומעבשו על-ידי הבקשה והחפוש עליה על-ידי-זה בעליה גדולה לבחינת למעלה מן המקום ואז נמחלין לו כל עוונותיו. כי מבחינת איזה הנ"ל שהוא הקדשה העליונה מאד, משם כל הסליחה והמחילה לכל העונות בבחינת כי עמך הסליחה וכו', כי עמך דיקא כי איזה הנ"ל הוא בחינת כתר בחינת תליסר תקוני דקנא שהם שרש השלש-עשרה מדות של רחמים ששם עקר המחילה והסליחה בידוע. וזה בחינת: "אם

יֵאָדְיִמוּ כִּתּוּלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ". כִּי מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְנִים הֵנ"ל
הֵם בְּחִינַת קַלְפַּת תּוּלָע שֶׁהִיא קַלְפָּה קָשָׁה וְחִזְקָה מְאֹד
וּמְתַנַּנֶּרֶת בְּכָל יוֹם לְכַלּוֹת כָּל הָעוֹלָם לְגַמְרֵי חַס וְשְׁלוֹם,
כַּמְבֹּאֵר בְּכּוֹנוֹת. וּמִבְּחִינַת קַלְפָּה זֹאת נִמְשָׁכִין כָּל מִינֵי
שְׂקָצִים וְרָמְשִׁים שְׂאֵסוּרִים בְּאֲכִילָהּ בְּאִסּוּר חֲמוּר מֵאַחַר
שֶׁהֵם רְחוּקִים לְגַמְרֵי מְכַבּוּדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינַת: "וּכְבוֹדִי
לְאַחַר לֹא אֶתֵּן". אָבֵל עַל־יְדֵי הַבְּקָשָׁה וְהַחֲפוּשׁ אַחַר
כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ גַּם מִשָּׁם, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹלָה בְּתַכְלִית
הָעֲלִיָּה וְנִמְשָׁכֶת לוֹ סְלִיחָה וּמְחִילָה מִבְּחִינַת תְּלִיסָר
תְּקוּנֵי דְקַנָּא שֶׁהֵם בְּחִינַת צֶמֶר כִּידוּעַ. וְזֶה: "אִם יֵאָדְיִמוּ
כִּתּוּלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ".

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה, לְעַנְיֵן תּוּלָעִים
שֶׁנִּתְּהוּוּ בְּתֵלוּשׁ שְׂאִינָם אִסּוּרִים עַד אַחַר שֶׁפָּרְשׂוּ, כִּי מִי
שֶׁנּוֹפֵל לְמְקוֹמוֹת הֵנ"ל וְאֵז רּוֹאֵה שְׂאִין לוֹ שׁוֹם מְקוֹם
כָּלֵל בְּקַדְשָׁה, אֵזִי הָעֶקֶר לְבָלִי לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ וְשֵׁלֵא
לֵיֵאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ וּלְפָרֵשׁ וּלְצֵאת לְחוּץ חַס וְשְׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר
הָיָה כְּבָר בְּפֹה וּכְמָה שֶׁעַל־יְדֵי שְׂרָאוֹ בְּעַצְמוֹ נִפְּלָתָם
הַגְּדוּלָּה עַל־יְדֵי־זֶה נִתְיָאֲשׁוּ לְגַמְרֵי וּפָרְשׂוּ מִן הַקַּדְשָׁה
וַיֵּצְאוּ לְחוּץ חַס וְשְׁלוֹם, וְרָצוּ לְקַבֵּעַ לָהֶם מְקוֹם חוּץ
מִהַקַּדְשָׁה חַס וְשְׁלוֹם, וְרָצוּ לְשָׂרֵץ בְּאַרְצָן לְהַתְּפַשֵּׁט עַצְמוֹ

בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּמוֹ אֵלֹהֵי שְׂאֵמְרוֹ: "אֵיזִיל וְאַתְּהִי בְּהֵאֵי
 עֲלֵמָא", מֵאַחַר שְׂאֵינ לֹו עוֹלָם הַבָּא, חֵם וְשְׁלוֹם. וְאֵלֹהֵי הֵם
 בְּוֹדָאֵי טְמֵאִים וְאַסּוּרִים לְגַמְרֵי, כִּי זֶה בְּחִינַת: "הַשְּׂרִיץ
 הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ" דִּיקָא שְׂשָׁם עֵקֶר אֲחִיזַת הַנְּחָשׁ
 וְהַטְמָאָה חֵם וְשְׁלוֹם. אֲבָל זֶה הַתּוֹלַע הֵינּוּ מִי שְׁנִפְּל
 לְבְּחִינַת מְקוֹמוֹת הַמְטוֹנְפִים הַנִּל, שְׁזָחוּ בְּחִינַת תּוֹלַע
 רַק שֶׁהוּא דְבוּק בְּמְקוֹמוֹ וְאֵינּוּ פּוֹרֵשׁ אֶל הַחוּץ
 עַל-כָּל-פְּנִיָּם. כִּי יוֹדַע כִּי בְּאַמַּת בְּוֹדָאֵי אֵינּוּ שׁוֹם מְקוֹם
 לְבָרַח וְלְהַסְתֵּר מִפְּנֵי חֵם וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "אָנָּה
 מִפְּנֵיךְ אֲבָרַח אִם אֶסֶק שָׁמַיִם" וְכוּ'. וְמָה יַפְעֵל בְּזֶה אִם
 יוֹסִיף עוֹד בְּיָתֶר לִילֵךְ אַחַר תְּאֻנּוֹת לְבוֹ הֵלֵא סוּף כָּל סוּף
 מָרָה תִּהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה וּבְוֹדָאֵי יִהְיֶה לֹו אֵז לְמִשִּׁיב נֶפֶשׁ
 וּכְמוֹצֵא שְׁלָל רַב כָּל מָה שְׁיִצִּיל עַצְמוֹ מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא
 אֶפְלוּ מַעַט דְּמַעַט.

וּכְשֶׁמִּישֵׁב אֶת עַצְמוֹ עַל כָּל זֹאת וְכָל מָה שֶׁהוּא רוֹאָה
 שֶׁהוּא רְחוּק מִכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ אֵז יוֹדַע שְׂאֵינ לֹו מְקוֹם כָּלָל,
 כִּי כָּל הַמְקוֹמוֹת שֶׁרְחוּקִים מִכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ אֵינָם נִקְרָאִים
 בְּשֵׁם מְקוֹם כָּלָל. וְעַל-כֵּן שׁוֹאֵל וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ גַּם מִשָּׁם
 אַחַר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת: "אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" שְׁזֶה
 בְּחִינַת: "וּבִקְשֶׁתֶם מִשָּׁם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם" - "מִשָּׁם" דִּיקָא

כִּי עַל-כָּל-פָּנִים אֵינוֹ פּוֹרֵשׁ לְצֵאת לַחוּץ חֵס וְשָׁלוֹם, רַק אַדְרָבָא, אֵינוֹ מְנִיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, בְּבַחֲיִנַת: "אִם רוּחַ הַמוֹשֵׁל תַעֲלֶה עֲלֶיךָ מְקוֹמְךָ אֵל תַּנַּח". עַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְזַכּוֹת שְׁתַּתְּהַפֵּף הִירִידָה לְעֲלִיָּה גְדוֹלָה וַיַּעֲלֶה לְבַחֲיִנַת לְמַעַלָּה מִן הַמְּקוֹם כַּנִּל, וּמְבַחֲיִנַת תּוֹלָע יִהְיֶה נַעֲשֶׂה עוֹלָה בְּחִינַת: "עוֹלֵת תְּמִיד", שְׁמֵכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שָׁל יוֹם וְשָׁל לַיְלָה וּמְכַנִּיעַ וּמְבַטֵּל קְלַפַּת תּוֹלָע הַנִּל, שְׁזֶה בְּחִינַת תּוֹלָעִים שֶׁבְּתִלוּשׁ עַד שֶׁלֹּא פָּרְשׁוּ מִתְּרִין. כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא פָּרְשׁוּ לַחוּץ לְשָׂרֵץ עַל הָאָרֶץ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ מְקוֹם בְּאָרֶץ בְּמְקוֹם אַחִיזַת הַסְטֵרָא אַחְרָא חֵס וְשָׁלוֹם, רַק אַדְרָבָא, מִחֲפֵשׁ גַּם מִמְּקוֹמוֹ אַחַר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אֲזִי תוּכַל הִירִידָה לְהַתְּהַפֵּף לְעֲלִיָּה גְדוֹלָה כַּנִּל: (הַלְכוֹת תּוֹלָעִים הַלְכָה ג אֹת א-ג)

נח

יֵשׁ נַפְשׁוֹת חִלּוּשׁוֹת מְאֹד שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת בִּיצִים וְעֲלִיָּהֶם עֵקֶר הַתַּנְבְּרוֹת הַסְטֵרָא אַחְרָא קְלַפַּת עַמְלָק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיִּזְנֶב בָּךְ כָּל הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ", וְהַצְדִּיקֵי אֲמַת עוֹסְקִים בְּכָל דּוֹר לְתַקֵּן גַּם הַנְּפְשׁוֹת הַלָּלוּ, וּבְשִׁבִיל זֶה עֵקֶר אַרְיַכַּת הַגְּלוּת שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל שִׁיתְתַּקְּנוּ גַּם כָּל הַנְּפְשׁוֹת הַחִלּוּשׁוֹת. וְאֵלוֹ הַנְּפְשׁוֹת כְּשֶׁזּוֹכִין לְבוֹא

לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְלַהֲתַחִיל לְהִתְתַּקֵּן, בְּיַדֵּי צְרִיכִים שֶׁיַּעֲבֹר
עֲלֵיהֶם יְגִיעוֹת וַיְסוּרִים וּמְרִירוֹת הַרְבֵּה מְאֹד בְּגוֹף וּנְפֹשׁ
וּמְמוֹן בְּכַמָּה וּבְכַמָּה בְּחִינּוֹת שׁוֹנוֹת, בְּמִבְּאֵר בְּמִקּוֹם
אַחֵר (בְּהַלְכוֹת נְשִׁילַת יָדַיִם ה"ו ס"ז).

וְעַקֵּר טְהוֹרָתָם הוּא שֶׁיִּתְחַזְּקוּ מְאֹד וְאַל יִתְיַאֲשׁוּ בְּעֲצֻמָּן
לְעוֹלָם, רַק יִקּוּוּ תְּמִיד לִישׁוּעָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "אוֹתָךְ
קְוִיתִי כָּל הַיּוֹם". כִּי בְּאֱמֶת אֵי אֶפְשָׁר לְשׁוֹם אָדָם בְּכָלֵל
וּבִפְרָט לָבוֹא אֶל הַתְּקוּהָ הַטּוֹבָה כִּי אִם עַל־יְדֵי צַעַר
וַיְסוּרִין וּמְרִירוֹת גְּדוֹל שְׁזָה בְּחִינַת מַה שֶׁצְּרִיכִין
לְהִתְמַרְמֵר מְאֹד עַל הַרְבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. וְהַעֲקָר עַל
שֶׁאֵנּוּ רַחוּקִין כָּל כֶּף בְּגִלּוֹתֵנוּ מֵאֲבִינוּ שְׁבַשְׁמַיִם. וְכֵן כָּל
אֶחָד בִּפְרָט צְרִיךְ לְהִתְמַרְמֵר מְאֹד עַל גִּלּוֹת נִפְשׁוֹ שֶׁהִיא
רַחוּקָה כָּל כֶּף מֵאֲבִיָּה שְׁבַשְׁמַיִם וּבְכָל פַּעַם מִתְגַּבֵּר הָרַע
בְּיוֹתֵר שֶׁהִיא אֶפְשָׁר לְטַעוֹת וְלוֹמַר, אֲבָד נִצְחִי וְתוֹחֲלָתִי
מִה' חֵם וְשָׁלוֹם. אֲבָל צְרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד וּלְנַחֵם אֶת
עֲצֻמוֹ בְּכָל פַּעַם וּלְהִיזוֹת בְּכָלֵל אֲסִירֵי הַתְּקוּהָ שֶׁנֶּאֱמַר
עֲלֵיהֶם: "שׁוּבוּ לְבַצְרוֹן אֲסִירֵי הַתְּקוּהָ" – "אֲסִירֵי" דִּיקָא
כִּי צְרִיךְ לְהִיזוֹת נְאָסֵר וּנְקָשָׁר בְּהַתְּקוּהָ הָאֱמֶתִית
בְּתַכְלִית הַהִתְקַשְׁרוֹת וְלֹא יִגִּיחַ אֶת תְּקוּנָתוֹ לְעוֹלָם, "כִּי
חֲסָדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנוּ", וְהַחֲסָדִים מִתְחַדְּשִׁים בְּכָל בִּקְרָה,

על-כן "טוב ויחיל ודמם לתשועת ה'". כי בודאי בהכרח שיעבר על כל אחד הרוצה להתקרב אל הקדשה באמת מרירות גדול בלי שעור, רק שהעקר שיהיה חזק בתקוה דקדשה בנ"ל.

וזה מרמז במה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על סימני ביצים מהורים שאם שני ראשיהם בדים או חדים בודאי טמאים, כי זה דרך הרשעים וכל הרחוקים מן האמת שבשנופל עליהם איזה צער ויסורים, אינם מנחמים את עצמו כלל ואין מקוים ליצאת משם, כמו שכתוב: "לא יאמין שוב מני חשך", ונשארים שקועים בדאגה ומרה שחרה גדולה ומיאשים את עצמם מהשם יתברך לגמרי. ולפעמים להפך, כשיש להם איזה טוב אכילה ושתיה וכיוצא, אזי ממלאים פיהם שחוק ועושים כל ימיהם בחגים ואינם משימים לבם כלל אל האחרית. וזה בחינת: "שני ראשיהם בדים", מרמז על התגברות העצבות והאבלות שלהם שזה בחינת כד כמבאר בפנים. או שני ראשיהם חדים מרמז על השחוק והשמחה שלהם, כאלו כל השמחה היא בזה העולם חס ושלו, ועל שמחה כזו נאמר: "ולשמחה מה זו עושה", אבל הכשרים הם בבחינת: 'ראשו אחד כד ואחד חד',

כי אצלם מקשר הצער והיסורין עם התקוה והנחמה כי הם אסירי התקוה כנ"ל, כי יודעים שאי אפשר לבוא לתכלית התקוה טובה כי אם על-ידי יסורים. וכן בשעת היסורין הם מחזקין ומחייזין את עצמם בהתקוה ועל-ידי-זה זוכין באמת לאחרית טוב. אך אפלו אם ראשו אחד כד ואחד חד' גם כן אין לסמוך על זה לאכלן:

כי לפעמים נמצא באפן כזה גם אצל הרשעים שסובלין צער ומרירות גדול בשביל איזה תקוה מתאוות עולם הזה, להשיג על-ידי-זה ממון או כבוד וכיוצא ובשעת היסורין הם מנחמין את עצמם במה שאחר-כך ישיג על-ידי-זה תאוותו מעולם הזה. וצער כזה ותקוה כזאת היא בודאי לא טוב מאחר שהכל בשביל תאוות עולם הזה. על-כן אפלו ראשו אחד כד ואחד חד אין לאכלן, עד שידע שהוא ממין טהור, הינו שהצער והתקוה הוא רק בשביל תכלית הנצחי:

(הלכות ביצים הלכה ה')

נט

ענין התחזקות להתחיל בכל פעם בעבודת השם מחדש:

[עין יראה ועבודה אות ג"ד בושעה ועזות אות ג] [עין בהשקמות]

כָּל הַבְּלוּלִים שֶׁל כָּל אָדָם שֶׁמֵתְאוּוָה לְכָל הַתְאוּוֹת
 וְאִף-עַל-פִּי-כֵן רוֹצֵה לִידַע וּלְהִבִין הַכֹּל בְּשִׂכְלוֹ הַמְגֻשָּׁם,
 וּבְכָל פֶּעַם קָשָׁה לוֹ בְּמָה קִשְׁיוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעַל
 הַצְדִּיקִים וְכוּ'. וְאִפְלוֹ אִם קָשָׁה לוֹ קִשְׁיוֹת עַל עֲצוּמוֹ גַּם זֶה
 אֵינּוּ טוֹב, כִּי גַם זֶה מַעֲשֵׂי בַעַל-דָּבָר שֶׁמִּחְלִישׁ דַּעְתּוֹ
 עַל-יְדֵי הַקִּשְׁיוֹת שֶׁקָּשָׁה לוֹ עַל עֲצוּמוֹ, "אֵיךְ אַתָּה רוֹצֵה
 לְהִתְפַּלֵּל בְּכוֹנֵה וְהִתְלַהֲבוֹת, וְהֵלֵא בְשָׁעָה הַקּוֹדֶמֶת
 עֲשִׂיתָ כִּךְ וְכִךְ" וְכוּ' וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּלוּלִים הַרְבֵּה בְּלִי
 שְׁעוֹר. וְכֹל זֶה נִמְשָׁךְ מִזְהֵמַת הַנְּחָשׁ שֶׁמִּבְּלָבֵל דַּעַת
 הָאָדָם שְׁרוּצָה לְהִבִין הַכֹּל. כִּי בְּאַמַּת אֵין אָנוּ יוֹדְעִים
 כָּלֵל, וְאִפְלוֹ שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, אָמַר: "כִּי בַעַר
 אֲנִכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי", וְכֵן בְּתִהְלִים אָמַר:
 "וְאַנִּי בַעַר וְלֹא אֲדַע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ". מִכָּל שִׁכְן אֶלֶף
 אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת קָל וְחֹמֶר אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים בְּפֶרֶט
 בְּדוֹרוֹת הֶלְלוּ. וְהַכָּלֵל שֶׁאֵין הָאָדָם יוֹדַע כָּלֵל, רַק צָרִיךְ
 לְהִתְחִיל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם וְכֹל אֲשֶׁר
 תִּמְצָא יָדוּךְ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה, וְאִז טוֹב לָךְ לַעֲוֹלָם וְסוּף
 כָּל סוּף תִּגְיַע לְתַכְלִית הַטּוֹב וְהַנְּצִחִי בְּזֶה וּבְבֹא:

(הַלְכוֹת בְּשָׁר בְּחֵלֶב, הַלְכָה ד' אוֹת י"ב)

סא

כָּל הַרְדִּיפּוֹת וְהַהֶסְתּוֹת וְהַהֲתַנְּרוֹת שֶׁהֵיכָר הָרַע
 וְחִילוֹתָיו מִתְנַגְּרִים בְּכָל אָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, הַכֹּל
 נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קִלְפַת לָבָן וְעֵשׂוֹ וּמִצְרִים וְאַרְבַּע
 מַלְכוּיּוֹת, שֶׁבְלֵם עוֹמְדִים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר עַל כָּל אֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל לְכַלּוֹתוֹ חֵם וְשָׁלוֹם. וְאִין שׁוֹם עֲצָה לְהַנְצִיל מֵהֶם
 כִּי אִם עַל־יְדֵי אַמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהִשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת הַתְּחַדְּשׁוֹת דְּקַדְשָׁה בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה
 אַמוּנָתָךְ. הֵינּוּ שִׂידַע הָאָדָם הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ שְׂאִינּוּ יוֹדַע
 כָּלֵל, כָּלֵל כָּלֵל לֹא. רַק יִתְחַזַּק אֶת עַצְמוֹ בְּאַמוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְאֵל
 יִבְלָבֵל אוֹתוֹ שׁוֹם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אִין אָנוּ יוֹדְעִים כָּלֵל
 רַק כְּפִי שֶׁהוּרוּ אוֹתָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה. כִּי הֵם
 אָמְרוּ וְהֵם אָמְרוּ, הֵם אָמְרוּ שֶׁצְּרִיכִין לְשַׁבֵּר בְּתַכְלִית
 הַשְּׁלֵמוֹת כָּל הַתְּאוּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְאֶפְלוּ מֵאִיזָה תְּנוּעָה
 בְּעֵלְמָא, שְׂאִינָה כְּרִצּוֹן הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ צְּרִיכִין לְבָרַח
 וְלִהְתַּרְחַק מִמָּנָה בְּתַכְלִית הַרְחוֹק, כִּי הוּא פּוֹנֵם מְאֹד
 בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי וּבְכָל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בּוֹ. וְהֵם אָמְרוּ
 שֶׁאֶפְלוּ אִם עָבַר הָאָדָם מֵה שֶׁעָבַר אֶפְלוּ אִם עָבַר הָאָדָם
 עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה אֲלָפִים פְּעָמִים רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ,

אֶרְפֶּה-עַל-פִּי-בֶן אִין שׁוּם יֹאוֹשׁ לְעוֹלָם כָּלֵל וְצָרִיף לְהִתְחִיל
 בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ לְהִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם. כִּי הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ מִקְבֵּל תַּעֲנוּג וְשַׁעֲשׂוּעִים מִהַגְרוּעַ שְׁפָגְרוּעִים,
 אֲדָרְבָּא, זֶהוּ עֵקֶר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁהְרַחֲוִקִים מְאֹד
 מִתְקַרְבִּים אֵלָיו וּמוֹדִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּמִתְחַזְּקִים בְּאַמוּנָה
 וּמוֹדִים וּמִשְׁבַּחִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל חֲסִדָּה שְׁבָכֵל יוֹם
 עֲמָנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיהָ שְׁבָכֵל עֵת וְכוּ'. וְעֵקֶר בְּרִיאַת שָׁמַיִם
 וְאָרֶץ הָיָה רַק בְּשִׁבִיל זֶה שִׁיתְחִיל הָאָדָם בְּכָל פֶּעַם
 מִרְאֲשִׁית כְּאֵלוֹ נוֹלֵד הַיּוֹם וּכְאֵלוֹ הַיּוֹם הוּא רְאֲשִׁית
 הַתְּחִלָּתוֹ שְׁזֶה בְּחִינַת: "בְּרִאֲשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים" וְכוּ',
 "בְּרִאֲשִׁית" דִּיקָא בְּשִׁבִיל בְּחִינַת רְאֲשִׁית הַנ"ל. וְכֵן עַד
 עַתָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִחֲדָשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה
 בְּרִאֲשִׁית. וְהַכֵּל רַק בְּשִׁבִיל זֶה בְּשִׁבִיל הַהִתְחַדְּשׁוֹת
 הַנ"ל, שְׁבָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מִדְּרָגָתוֹ יִתְחִיל בְּכָל יוֹם
 מִחֲדָשׁ לְכַנֵּם בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת עֲגִינָן
 מִצּוֹת בְּבוּרִים וּדְוִי בְּבוּרִים כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים: (שָׁם אוֹת י"א)

סב

בְּכָל יוֹם וְיוֹם שׁוֹלַח הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשׁוּעוֹת תְּדָשׁוֹת,
 לְהַצִּיל אֶת הָאָדָם מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא הַמִּתְנַבְּרַת עָלָיו בְּכָל

יום, וזה בחינת: "בִּשְׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יִשׁוּעַתּוֹ". וְכֵן בְּתַפְּלוֹת שְׂמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אוֹמְרִים: "וְעַל נִסְיָךְ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ" וְכוּ' וּכְמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה: 'בְּכָל יוֹם וְיוֹם יִצְרוּ שָׁל אָדָם מִתְנַבֵּר עָלָיו וְאֵלְמֵלֵא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ' וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם נַעֲשִׂים עִם הָאָדָם עֲנִינִים חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ וּמוֹשִׁיעוֹ בְּכָל יוֹם. עַל-כֵּן אֵין לְהָאָדָם לְבַלְבֵּל אֶת עֲצֻמוֹ כָּלֵל מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, כִּי מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה גְּדוּלָה הִישׁוּעָה הַחֲדָשָׁה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח לוֹ הַיּוֹם, אִם יִזְכֶּה לְהִתְנַבֵּר לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ:

(שם אות י"ב)

סג

מְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהִיּוֹת עֹקֵשׁן גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת ה', וְזֶה הָעֲנִיָּן שֶׁל הָעֹקֵשׁנוֹת הוּא הַתְּחִזְקוֹת נִפְּלָא לְבָלִי לִפְּלֵ בְּשׁוּם אַפֵּן בְּעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת "לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלַג כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוֹשׁ שָׁנִים", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, 'אֵל תִּקְרֵי שָׁנִים אֶלָּא שָׁנִים', "נִתּוֹן תִּתֵּן" "פְּתוּחַ תִּפְתָּח" "הָעֵינֵק תִּעֲנִיק" וְכוּ', שְׂזָה בְּחִינַת הָעֹקֵשׁנוֹת הַנ"ל שֶׁכָּל קִיּוֹם הַתּוֹרָה תְּלוּי בָּזֶה שִׁיתְחַזֵּק לְשָׁנוֹת וְלִכְפֹּל כָּל עֲבָדָה מוֹכָה, אוֹ לְמוֹד תּוֹרָה

וכו', שֶׁהִתְחִיל לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ. שִׁיתְחַזֵּק בְּכָל פַּעַם לַחֲזוֹר
 וְלַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה אָפְלוּ אֵלָּה פְּעָמִים אָפְלוּ
 אִם עָבַר עָלָיו מָה שֶׁעָבַר, כִּי זֶה עֵקֶר קִיוֵם הַתּוֹרָה
 שֶׁצָּרִיכִין לְהִיּוֹת עֹקֵשׁן גָּדוֹל בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם וְלַעֲשׂוֹת
 הַדָּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה אָפְלוּ בְּדֶרֶךְ עֲקֻשָׁנוֹת אָפְלוּ אֵלָּפִים
 פְּעָמִים וְלִבְלִי לְהִסְתַּכֵּל עַל שׂוֹם חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, שֶׁהַבַּעַל
 דָּבָר וְהַסְמָרָא אַחֲרָא וְהַלִּיצָנִים מַחֲלִישִׁין דַּעַתוֹ וְזֵהוּ עֵקֶר
 הַהִתְחַזְקוֹת דְּקִדְשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֵינּוּ מְתַיָּרָא מְגִיחָנָם
 שֶׁל שְׁלֹג. כִּי יֵשׁ גִּיחָנָם שֶׁל אִשׁ וְגִיחָנָם שֶׁל שְׁלֹג כְּמֵאֵמֶר
 רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, וְגִיחָנָם שֶׁל אִשׁ מוֹנִיעַ עַל
 שְׁנַתְחַמֵּם לְדָבָר עֲבָרָה וְתַאֲוָה חָס וְשָׁלוֹם, אֲבָל גִּיחָנָם
 שֶׁל שְׁלֹג הוּא עַל חֲלִישׁוֹתוֹ אַחֲר־כֵּךְ כְּשֶׁבָּא לוֹ
 הַתְּעוֹרְרוֹת לְתִשׁוּבָה, כִּי 'הַבַּל מְלֵאִים חֲרָטוֹת, כְּמוֹ
 שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. אֲבָל עַל־פִּי רַב עֵקֶר
 עֲכוּבוּ מִתְּשׁוּבָה הוּא מַחֲמַת חֲלִישַׁת הַדַּעַת, שֶׁנִּדְמָה לוֹ
 שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ עוֹד לָשׁוּב וְאֵינּוּ מוֹעִיל לוֹ עוֹד תִּשׁוּבָה
 לְרַבּוּי הָעוֹנוֹת הָעֲצוּמִים מְאֹד וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְתַיָּאֵשׁ
 לְגַמְרֵי מִלְּהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בַּפְּרָט אוֹתָן שֶׁהִתְחִילוּ
 כְּבָר קִצַּת בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם וְאַחֲר־כֵּךְ נִפְלוּ מִזֶּה, וְעֵקֶר הוּא
 מַחֲמַת חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְהַקְרִירוֹת שֶׁמְפִיל עָלָיו הַבַּעַל

דְּבַר וְעַל-בֵּן עַל זֶה נִדוֹן בְּקָרִירוֹת הָעֲצוּם וְהַמֵּר שֶׁל
 גִּיהֶנֶם שֶׁל שְׁלֵג, אֲבָל עַל-יְדֵי הָעֲזוֹת דִּקְדָּשָׁה וְהַעֲקָשָׁנוֹת
 וְהַהֲתַחֲזָקוֹת הַנִּלְל לְבָלִי לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ בְּשׁוּם אֶפֶן,
 רַק לְקַיֵּם וְלַחְזוֹר וּלְקַיֵּם קַיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמְצִוּוֹת כָּל מָה
 שְׂיֻכַּל לְחַטֵּף בְּזֶה הַצֵּל עוֹבֵר כָּל יְמֵי חַיָּו אֶפְלוּ אִם יַעֲבֹר
 עָלָיו מָה וְאֵינּוּ מַנִּיחַ לְקַרֵּר עֲצָמוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, מִתּוֹרָה
 וּמְצִוּוֹת יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה. עַל-יְדֵי-זֶה בּוֹדָאֵי לֹא יִהְיֶה
 נִדוֹן בְּגִיהֶנֶם שֶׁל שְׁלֵג וּקְרִירוֹת, וְזֶה: "לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ
 מִשְׁלֵג כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים" בַּנִּלְל: (שָׁם הִלְכָה ה' אוֹת כ"ו,
 כ"ט)

סד

אֶרְפֵּי-עַל-פִּי שְׂיִרְד הָאָדָם כְּמוֹ שְׂיִרְד חֵם וְשָׁלוֹם, אִם הוּא
 חֲזָק בְּרִצּוֹנוֹ וְהַשְׁתַּוְּקוּתוֹ אֶל הָאֲמֶת לְאֲמֶתוֹ יָכוֹל לַעֲלוֹת
 עַל-יְדֵי הַיְרִידָה דִּיקָא לְמָקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד שְׂזֶה בְּחִינַת
 'יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה' עֵינַן פְּנִימִים: (הַלְכוֹת הַכֶּשֶׁר כְּלִים הִלְכָה ד'
 אוֹת כ"ב)

סה

אֶפְלוּ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים יִהְיֶה מִי שְׂיִהְיֶה צְרִיךְ לְהַתְחַזֵּק
 וְלְהַתְאַמֵּץ, לִיְחַל וּלְקוֹוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְבָלִי לְרַפּוֹת
 וּלְרִשָּׁל אֶת הַרְצוֹן הַטּוֹב לְעוֹלָם, וּבּוֹדָאֵי יִזְכֶּה לְפַעַל

על־יְדִיָּה הַרְבֵּה טוֹבוֹת אֲמִתִּיּוֹת וְנִצְחִיּוֹת כַּאֲשֶׁר כָּבַר
 פָּעַלוּ יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים הַרְבֵּה עַל־יְדֵי הָעֲזוֹת דְּקַדְשָׁה
 וְחִזּוּק הַרְצוֹן שֶׁלָּהֶם דְּקַדְשָׁה, שֶׁעַל־יְדִיָּה יֵצְאוּ
 מִמְצָרִים וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְזָכִינוּ לְקַבֵּל תְּהוֹרָה וְכִיּוּצֵא
 בְּזֶה הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת אֲמִתִּיּוֹת, שֶׁזָּכוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר
 עַל־יְדֵי תַקְרָף הַרְצוֹן שֶׁלָּהֶם אֶל הַקְּדוּשָׁה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ
 מִמֶּשֶׁ. וְעַל־יְדֵי שֶׁאֵנוּ זוֹכְרִין אֶת כָּל זֹאת בְּכָל פֶּעַם
 עַל־יְדִיָּה יֵשׁ לָנוּ כַח גַּם עֵתָה לְחִזּוּק אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹחֶלֶת
 וְהַתְקָוָה וְהַרְצוֹן דְּקַדְשָׁה עַד שֶׁנִּזְכָּה עַל־יְדִיָּה לְשִׁבֵר
 אֶת כָּל הַמְּגִיעוֹת וְלִבּוֹא לְתַכְלִית הַטּוֹב. וְזֶה: "חִזְקוּ
 וַיֵּאמֵר לְבַבְכֶם כָּל הַמְּיַחֲלִים" – "הַמְּיַחֲלִים" דִּיקָא שֶׁהוּא
 בְּחִינַת חִזּוּק הַרְצוֹן שֶׁאֵף־עַל־פִּי שֶׁזֶה יָמִים רַבִּים שֶׁאֵינוּ
 זוֹכֵה אֶל הַטּוֹב אֵף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מְיַחֵל וּמְקַוֶּה וּמְצַפֶּה
 לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא ה' מִשָּׁמַיִם וְזֶה כָּל
 הַמְּיַחֲלִים, כָּל דִּיקָא יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה כַּנ"ל: (שם אות כ"ו, כ"ז,
 כ"ח, כ"ט)

צָרִיכִין עוֹז וְתַעֲצוּמוֹת וְהַתְחַזְקוֹת עֲצוּם מְאֹד בְּזֶה הָעוֹלָם
 מִסָּפֵר יָמֵי חַיֵּי הַבְּלוּ, לְעַמֵּד בְּגִנְדָּה כָּל הַדְּחִיּוֹת וְכוּ',
 שֶׁהַבַּעַל דְּבַר רוּצָה לְהַדְּיחוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, בְּכָל עֵת. וְהַעֲקָר

עַל-יְדֵי הַסְּבָרוֹת שֶׁקָּר שָׁלוֹ עַל-יְדֵי שְׂמִצִּיר הָאוֹר לְהַפְּדָה חֵם וְשָׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִסִּיתוֹ לְדַבֵּר עֲבָרָה חֵם וְשָׁלוֹם, וְעוֹשֶׂה אֶצְלוֹ מְאֹסוֹר הֵתֵר וּמִעֲבָרָה מִצְוָה. וְאַחֲר־כֵּן בְּשֹׁנְכָשָׁל כָּבֵר הוּא בָּא עוֹד הַפְּעַם וּמִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמִצְוֹת וְרוֹצֶה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם וּלְדַחֲתוֹ לְגַמְרֵי חֵם וְשָׁלוֹם, וְכֹל זֶה וְכִיּוֹצֵא בּוֹ נִמְשָׁךְ מִהַקְּלִפָּה וְהַסְּמָרָא אַחֲרָא, וְהַעֲקָר מִבְּחִינַת קְלִפַּת בְּלָעַם שְׂרוֹצֶה לְצִיר אוֹר הַתּוֹרָה לְהַפְּדָה מִן הָאֱמֶת. וְעַל-כֵּן צְרִיכִין עַז וְהַתְחַזְּקוֹת עֲצוּם נִגְדוֹ בְּלֵי שַׁעוֹר, וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "אֲשֶׁרִי אָדָם עַז לִי בְּיָד מְסֻלוֹת" וְכוּ', רָאשֵׁי תִבּוֹת בְּלָע"ם כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים: (הַלְכוֹת יִין נֶסֶךְ הַלְכָה ד' אוֹת כ"ח בְּסוּפֹה)

סז

לְפַעֲמִים נוֹפֵל הָאָדָם מְאֹד וְנִתְרַחַק מִהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל-יְדֵי הָאֱמֶת, כִּי יוֹדַע בְּאֱמֶת שְׂפָנָם וְקִלְקַל מְאֹד, וְגַם עֵתָה הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא וְעַל-כֵּן מִתְיַאֵשׁ בְּעֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, אֲבָל בְּאֱמֶת צְרִיכִין לְהִתְרַחַק מִהָאֱמֶת כְּזֶה וְכוּ': (עֵינֵן אֱמֶת אוֹת כ"ז וְעֵינֵן שָׁם עוֹד אוֹת ל')

סח

עצם גדלת רחמיו וחסדיו יתברך הם עד אין סוף ואין תכלית ואי אפשר להשיג כָּלֵל עֵצֶם אֲמַתַּת כּוֹנְנָתוֹ יתברך אִפְלוּ בְּתַקְוָה כַּעֲסוֹ וְחֵרוֹן אַפּוֹ חַס וְשָׁלוֹם, כִּי גַם אִזְ רִצּוֹנוֹ יתברך שֶׁנִּבְקַשׁ וְנִתְפַּלֵּל לְפָנָיו וְחָפִיץ לְהוֹשִׁיעֵנוּ בְּאֲמַת יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה. וְעַל־כֵּן גַּם אִזְ צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּתַפְלָה וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו יתברך וּלְבַטֵּחַ בְּרַב רַחֲמָיו וְחֶסְדָּיו אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג כָּלֵל. וְכִמּוֹ שְׂמָצִינוּ בְּמִשָּׁה רַבָּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, לְאַחַר חֲטָא הָעֵגֶל וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם חַס וְשָׁלוֹם, אִזְ הַבִּין מִשָּׁה לְבָלִי לְהַסְתַּכֵּל עַל פְּשָׁטִיּוֹת דְּבָרָיו יתברך שֶׁנִּגְדְּמָה כְּאֵלוֹ חָפִיץ לְכַלּוֹתָם חַס וְשָׁלוֹם. אֲבָל בְּאֲמַת לְאֲמַתוֹ אֵינּוּ בֵּן רַק הַכֵּל כְּדֵי לְזַרְזֹן שִׁיתְחַזֵּק בְּתַפְלָה לְהַמְתִּיק הַדִּינִים וְהַקְטְרוּגִים מֵעַל יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן הִתְחַזֵּק מִשָּׁה אִזְ בְּתַפְלָה מְאֹד עַד שֶׁנִּתְרַצָּה הַשֵּׁם יתברך לְמִשָּׁה 'וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה' וְכוּ', וְאִזְ לְמַדּוֹ סֵדֵר הַתַּפְלָה וְגִלְגָּה לּוֹ שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים. וְשֵׁם גִּלְגָּה לּוֹ הָאֲמַת לְאֲמַתוֹ, שֶׁעֵצֶם אֲמַתוֹ יתברך הוּא רַבּוּי רַחֲמָיו וְחֶסְדָּיו לְנִצָּחַת, שְׂאֵינּוּ נִפְסָק לְעוֹלָם, שְׂזָה בְּחִינַת "אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְאֲמַת" וְכוּ', הֵינּוּ שְׂזָה עֶקֶר הָאֲמַת שֶׁל הַשֵּׁם

יִתְבַּרְךָ, שְׂרַחֲמֵנוּ וְחַסְדֵּנוּ אֵינָם כְּלִים לְעוֹלָם יְהִיָּה אִיף
 שְׂיִהְיֶה, וְתָמִיד מוֹעִיל תִּפְלָה וְתַחֲנוּנִים וְצַעֲקָה וְשׁוּעָה
 לַהֲשֵׁם יִתְבַּרְךָ, כִּי אַחַר כָּל הַכְּעָסִים שְׂמֵכְעִיסִים אוֹתוֹ
 יִתְבַּרְךָ עֲדִין רַחֲמֵי אֲמַתּוֹ אֵינָם כְּלִים לְעוֹלָם.

וּבְכָל דּוֹר וְדוֹר נִמְצְאִים צַדִּיקִים וּכְשָׁרִים שְׂמַתְחֻזְקִים
 בְּתִפְלָה תָּמִיד, וְעַל־יְדִי־זֶה הֵם מְמַתִּיקִים כָּל הַדִּינִים
 שְׂבַעֲוֹלָם וּמְבַטְלִים כָּל הַגְּזֵרוֹת רְעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וּמְכַנְּסִים
 הַדַּעַת הָאֲמִתִּי בְּיִשְׂרָאֵל, לְהַתְחַזֵּק בְּתִפְלָה וְתַחֲנוּנִים
 תָּמִיד. כִּי זֶהוּ עֵקֶר הָאֲמִת לְאֲמַתוֹ כִּמוֹ שְׂכָתוֹב: "קָרוֹב ה'־
 לְכָל קוֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֲמִת", וּכְתִיב: "וְאֲנִי
 תִּפְלַתִּי לָךְ וְכו' עֲנֵנִי בְּאֲמִת יִשְׂעָךְ" – בְּאֲמִת דִּיקָא כִּי
 אֲנִי מֵאֲמִין שְׂבַאֲמִת לְאֲמַתוֹ גַּם עֵתָה אַחַר שְׂעֵשִׁיתִי מַה
 שְׂעֵשִׁיתִי וְעָבַר עָלַי מַה שְׂעָבַר, עֲדִין עֲדִין אַתָּה חַפֵּץ
 לְהוֹשִׁיעֵנִי וְעַל־כֵּן אֲנִי מַתְחַזֵּק וּמַתְפַּלֵּל, עֲנֵנִי בְּאֲמִת
 יִשְׂעָךְ, וְהִבֵּן הַיָּטִב הַיָּטִב כְּמָה וְכְמָה צָרִיכִין לְהַתְחַזֵּק
 בְּתִפְלָה תָּמִיד יְהִיָּה אִיף שְׂיִהְיֶה: (הַלְכוֹת רַבִּית הַלְכָה ה' אוֹת ל"ג)

כָּל הַמְלַחֲמוֹת שְׂבַעֲוֹלָם מְרַמְזִין הָעֵקֶר עַל מְלַחֲמַת הַיָּצָר
 הָרַע. כִּי אִפְלוּ הַמְלַחֲמוֹת שְׂיִשׁ לְאַחַד בְּגִשְׁמִיּוֹת עִם

שׁוֹנְאִים וְאוֹיְבִים הַכֹּל הוּא מְלַחְמוֹת הַיֵּצֵר הָרַע כְּמֵאֵמֶר רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה, בְּשֵׁם שְׁיֵשׁ לְאָדָם צָרִים מְלַמְטָה כִּדְ יֵשׁ לוֹ צָרִים לְמַעְלָה, וְעַל-בֵּן עֵקֶר הַמְּלַחְמָה הִיא מְלַחְמַת הַיֵּצֵר הָרַע. וְזֶה שֶׁהַזְּהִיר הַכֹּהֵן, קָדָם שֶׁנִּכְנְסוּ לְלֶחֶם מְלַחְמַת הַשֵּׁם לְנִצְחָה אֶת הָאוֹיְבִים וְהַסְמְרָא אַחֲרָא, שֶׁמֶסְבִּיבִין אֶת הַקְּדוּשָׁה שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֶבְרִים שֶׁסְבִיב אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל הַמַּעֲבָדִים וְהַמוֹנְעִים מִדְּבָרִים שֶׁבְקִדְשָׁה. וְכִשְׁהָאָדָם נִכְנָס לְהִלָּחֵם עִמָּהֶם, אֲזִי נִתְעוֹרְרִין עָלָיו קַטְרוֹנִים גְּדוּלִים וְרוּצִים לְהַפִּיל אוֹתוֹ מֵעֲבוֹדָתוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשְׁלוֹם, וְזֶהוּ עֵקֶר הַמְּלַחְמָה שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְעַמּוֹד עַל רִגְלָיו לְבַל יִפֹּל מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ חַס וְשְׁלוֹם, וְאִזּוֹ בּוֹדָאֵי יִזְכֶּה לְנִצְחָתָם וּלְשִׁבְרָם וּלְבִטְלָם.

אָבֵל בְּמָה יִהְיֶה בְּטַחוּנוֹ חֲזֵק שְׁלֵא יִפֹּל מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ חַס וְשְׁלוֹם, הָעֵקֶר הוּא רַק אֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁכִּשְׁהוּא חֲזֵק בְּאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹדָאֵי אֵינן לוֹ לְהִתְיַרָא מִשׁוּם מְלַחְמָה וְשׁוּם נִסְיוֹן שֶׁבְּעוֹלָם. וְזֶה שֶׁאָמַר לָהֶם הַכֹּהֵן: "שִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל, אַתֶּם קְרִבִּים הַיּוֹם לְמְלַחְמָה", וְדָרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה, אֲפִלוּ אֵינן בְּכֶם זְכוּת אֱלֹא מַה שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים בְּכֹל יוֹם שִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאוּיִים

לנצח את אויביכם' וכו', הינו כנ"ל. כי בזכות "שמע
 ישראל" לבד, הינו בזכות האמונה הקדושה, בזה לבד
 אתם יכולים להתקרב למלחמה בגשמיית וברוחניות.
 כי מאחר שאתם חזקים באמונתו יתברך שוב אין לכם
 להתירא כלל משום מלחמה שבעולם. וזה "אל ירף
 לבבכם אל תיראו ואל תערצו ואל תחפזו מפניהם",
 ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, 'אל תיראו משעטת
 סוסים ומשפעת קלגסים וקול הקרנות, הינו עניני
 תכסיסי מלחמה שעושים השונאים להפחיד ולאים על
 שכנגדם, וכל הבחינות האלו יש במלחמת היצר הרע
 והוא ידוע למי שהתחיל לכנס קצת בעבודת השם
 ובמלחמת היצר הרע אפלו אדם פשוט לגמרי, כי דרך
 הבעל דבר לאים ולהפחיד על האדם מאד מאד
 ולהכביד עליו עבודתו יתברך מאד מאד. ומחמת זה
 רבים נמנעים מלהתחיל לכנס בעבודתו יתברך מחמת
 האימים והפחדות הללו וכיוצא בהם וזה בחינת
 'שעטת סוסים ושפעת קלגסים' וכו'. אבל העקר
 בעבודת השם שלא יפחד כלל, במבאר במקום אחר,
 שבעולם הזה האדם צריך לעבר על גשר צר מאד,
 והעקר הוא שלא יתפחד האדם כלל.

וְעָקַר הַהֶתְחַזְקוֹת לְעֵבֶר בְּשָׁלוֹם עַל גִּישָׁר הַצַּר בְּלִי פֶחַד
 הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה כַּנִּל, בְּחִינַת "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל",
 "אַתֶּם קָרְבִים הַיּוֹם לְמַלְחָמָה", הֵינּוּ בְזֻכוֹת שָׁמַע יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה אֲזִי שׁוֹב "אֵל יְרֵךְ לְבַבְכֶם וְכוּ'
 כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הִהוּלֵךְ עִמָּכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם" וְכוּ'
 בְּבַחֲיִנַת: "ה' לִי לֹא אֵירָא", כִּי מֵאַחַר שֶׁאֲנִי מֵאֲמִין
 בַּהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כִּי "מְלֹא כֹל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ" וְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ עִמָּדֵי תָמִיד, אֲזִי שׁוֹב "לֹא אֵירָא
 מִה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם", כִּי מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם אֱמוּנָה חֲזָקָה
 בַּהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ בְּיָדָיו יִנְצַח כֹּל הַמְּלַחְמוֹת וְסוּף כֹּל סוּף
 יִשׁוּב לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאֵמֶת, בְּבַחֲיִנַת: "זֹאת אֲשִׁיב אֵל
 לְבִי עַל־כֵּן אוֹחִיל", זֹאת הוּא בְּחִינַת מְלָכוֹת אֱמוּנָה
 כַּמְבֹאָר בַּפָּנִים: (הַלְכוֹת גְּלוּת הַלְכָה ג' אוֹת ט')

ע

מֵעֵנִין הַתִּרְתַּת נְדָרִים עַל־יְדֵי חֲרָטָה מְזֶה יְכוּלִין לְהִבְיֵן
 עֵצֶם חֲסֵדֵי הֵשֶׁם עַד אֵין סוּף וְאֵין תְּכֵלִית וְאֵין שׁוֹם יֵאוֹשׁ
 בְּעוֹלָם כָּלָל. כִּי הַנְּדָרִים שֶׁאָדָם נוֹדֵר וְאוֹסֵר עַל עֲצָמוֹ
 אֵיזֶה דָּבָר זֶהוּ בְּחִינָה גְבוּהָה מְאֹד, שֶׁעוֹלָה לְמָקוֹם הַנְּדָר
 שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּקִיפִין הַקְּדוּשִׁים שֶׁהֵם שְׂרָשֵׁי הַתּוֹרָה

במבאר בפנים, אך אף-על-פי שגדרים הם מבחינה גבוהה כל כך אף-על-פי-כן יכולין להתירם על-ידי חרטה שמתחרט לפני החכם שזהו בחינת תשובה, כי עקר התשובה הוא חרטה כי שם בבחינת המקיפין הנ"ל שם הוא בחינת: "תכלית הידיעה אשר לא גדע" ושם החסד עד אין סוף, ויכולין להתחרט ולעשות תשובה לעולם יהיה איך שיהיה.

כי באמת ענין התשובה הוא דבר נפלא והוא למעלה מהדעת, למעלה מהתורה הקדושה כביכול וכמבאר בפנים, ועל-כן בוח התשובה אינו נפסק לעולם בשום אופן, ואפלו מי שמתחיל לשוב ונופל חס ושלום מזה, ואפלו אם התחיל במה פעמים ובכל פעם נפל אחר-כך למה שנפל כנ"ל, אף-על-פי-כן הוא צריך להתחזק להתחיל בכל פעם מחדש, כי בוח התשובה אינו נפסק לעולם כי שם החסד עד אין סוף.

וזה אנו רואים על-ידי התרת גדרים, שיכולין לבטל הגדר על-ידי חרטה שהיא בחינת תשובה בכוח החכם, אף-על-פי שהגדר בעצמו הוא בחינה גבוהה מאד בחינת מקיפין שלמעלה מהדעת בחינת שרשי התורה בחינת תשובה, אף-על-פי-כן יש בחינה גבוהה עוד

יותר ששם מתבטל הנדר על-ידי התרטה. כמזכר בכל עבודת השם יתברך בכל אדם ובכל דרגה ובכל זמן יש חסדים נפלאים אצל השם יתברך גבוה מעל גבוה, מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. ואף-על-פי שהשם יתברך עשה עמו חסד והרימו מאשפות והשיבו אליו והוא לא חס על עצמו ופגם גם בהחסד הנפלא הזה כמה פעמים, אף-על-פי-כן יש חסד למעלה מחסד עד אין סוף באופן שהכל יכולין להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהם בכחו וזכותו של הצדיק הגדול והחכם שבודרו, אם ישמעו אליו וילכו בדרךיו הקדושות:

(הלכות נדרים הלכה ד' אות ז')

עא

על-ידי שהצדיק הגדול יכול להאיר לגדולים במעלה בתינת "דרי מעלה" ולהודיע להם כי עדין אינם יודעין כלל מגדלתו יתברך. על-ידי-זה בעצמו יכול לקרב הרחוקים והנמוכים מאד ולחזק את לבבם לבל יתיאשו מן הרחמים חס ושלום, כי עדין השם אתם ועמם כי "מלא כל הארץ כבודו":

(שם אות י"ד ט"ו ט"ז ועין לקומי עצות חדש, גרים אות י"ד)

עב

מֵעֵינַי הַתְּחִיזוֹת לְהֵאָדָם מִחֶמֶת שְׁצָרִיף לִידַע, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לוֹ בְּשׁוֹם אֶפֶן לִידַע בְּזֶה הָעוֹלָם הֵיכֵן הוּא עוֹמֵד וְאוֹתוֹ וְזֶה עֶקֶר בְּחִירָתוֹ וְנִסְיוֹנוֹ, רַק שְׁצָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה לְהֵאָמֵן גַּם בְּעֲצָמוֹ שְׂאֵין שׁוֹם תְּנוּעָה מִזְבָּה שְׁלוֹ נֶאֱבָדַת חֵם וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה: (עַיֵן אִמוּנָה אוֹת ק"א)

עג

מִי שִׁיסְתַּכֵּל בְּעֵין הָאֱמֶת עַל בְּטוֹל הַזְּמַן, וְאִיךָ הַזְּמַן עוֹבֵר וּפּוֹרֵחַ וְאֵין לוֹ מְנוּחָה אֶפְלוּ כְּרַנֵּעַ, כִּי בְּאֱמֶת אֵין שׁוֹם זְמַן כָּלֵל רַק מִחֶמֶת קִטְנוֹת דַּעַתְנוּ נִדְמָה לָנוּ, כְּאֵלוֹ יֵשׁ אִיזָה בְּחִינַת זְמַן, כְּמוֹ שְׁנִדְמָה לְהֵאָדָם הַיֵּשֶׁן וְחוֹלֵם בְּרַבַּע שָׁעָה וְנִדְמָה לוֹ בְּחִלּוֹמוֹ שְׁעָבְרוּ עָלָיו שִׁבְעִים שָׁנָה, וְכֵן זֶה מִחֶמֶת קִטְנוֹת דַּעַתוֹ אֵז. כִּי הֵלֵא תִכְרַף אַחֲרֵי-כֵן בְּהַקִּיצוֹ רוֹאָה בְּעֵינָיו, שְׂלֵא עָבַר עָלָיו רַק רַבַּע שָׁעָה. כְּמוֹ-כֵן מִמַּשׁ לְעֵינָיִם מַה שְׁנִדְמָה לוֹ בְּאֱמֶת שִׁישׁ אִיזָה בְּחִינַת זְמַן וּבְאֱמֶת אֵין שׁוֹם זְמַן כָּלֵל, כְּמִבְאֵר כֹּל זֶה בְּפָנִים, וְאֵם יִסְתַּכֵּל הָאָדָם עַל-זֶה בְּאֱמֶת, אֵזִי בּוֹדֵאֵי

יָשִׁים כָּל לְבוֹ לְבַטֵּל הַכְּלִי הַזְּמַן וְלָשִׁים כָּל תְּקוּנוֹ
בְּבַחֲיַנַּת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן.

גַּם עַל־יְדֵי־זֶה שְׂיֵאֱמִין בְּבַחֲיַנַּת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן,
עַל־יְדֵי־זֶה לֹא יִפֹּל לְעוֹלָם מִשׁוּם נִפְיָלָה שֶׁבְּעוֹלָם יִהְיֶה
אִיךְ שִׁיְהִיָּה, כִּי יִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ שִׁישׁ בְּחִינַת אָנִי הַיּוֹם
יִלְדֵתִיךְ הַנֶּאֱמָר בְּמִשִׁיחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן,
שֶׁשָּׁם נִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְכֹל הַזְּמַן שֶׁעָבַר נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי
וְנַעֲשֶׂה כְּאֵלוֹ הַיּוֹם נוֹלָד מִמֶּשׁ עַל־יְדֵי בְּחִינַת לְמַעְלָה
מֵהַזְּמַן, שֶׁמִּשְׁיַיְגִין הַצַּדִּיקִי אֱמֶת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְשִׁיחַ. וְזֶה
עֵקֶר הַתְּקוּהָ וְהַהֲתַחֲזָקוֹת לְשׁוּב מִכָּל הַפְּגָמִים שֶׁנִּפְּל
בָּהֶם כָּל אֶחָד כָּפִי בְּחִינָתוֹ, שֶׁכָּלֵם נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת
הַמַּעֲשֵׂה הָרַע הַנַּעֲשֶׂה תַּחַת הַשְּׂמֵשׁ וְהַזְּמַן. וְכִשְׂרוּצָה
לְמַהֵר אֶת עֲצָמוֹ מִזְּהָמָתוֹ וְלָשׁוּב לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ בְּאֱמֶת
וְלַהֲכַלֵּל בְּבַחֲיַנַּת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא
בְּבַחֲיַנַּת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, כְּמַבְאָר בַּפְּנִים, אֲכַל אִיךְ זֹכִיין
לְהַפְּךָ וְלִתְקוּן כָּל הַיָּמִים וְהַזְּמַנִּים שֶׁעָבְרוּ עָלָיו בַּפְּגָמִים
כְּאֵלוֹ.

עַל־כֵּן עֵקֶר תְּקוּנוֹ וְתִקּוּנוֹ עַל־יְדֵי בְּחִינַת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן
שֶׁשָּׁם נִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְנַעֲשֶׂה כְּאֵלוֹ הַיּוֹם נוֹלָד מִמֶּשׁ. וְכֹל זְמַן
שִׁישׁ לְהֵאָדָם נִקְרֶאת הָאֱמוּנָה שְׂמֵאֱמִין בְּהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ

ובְעוֹלָם הַבֹּא וּבְבִיאַת מְשִׁיחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת לְמַעַלָּה
 מֵהַזְּמַן הַנִּיֵּאמָר אֲצֵל מְשִׁיחַ, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ תִקְוָה
 לְעוֹלָם. וְאִיךְ שֶׁהוּא מֵאַחַר שֶׁמְחִזֵּק אֶת עֲצֻמוֹ בְּמָה
 שֶׁהוּא, אֲזִי יֵשׁ תִקְוָה לְאַחֲרִיתוֹ עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֲנִי הַיּוֹם
 יְלֻדְתִּיךְ שֶׁהוּא קִדְשַׁת מְשִׁיחַ שְׁמִשְׁם נִמְשָׁךְ קִדְשָׁה וְתִקְוֵן
 עַל כָּל הַגֵּרִים וּבְעֲלֵי תְשׁוּבָה.

כִּי אֶפְלוּ גַר שֶׁנּוֹלָד מִזְהַמַּת הָעֶבְרִיִּים וּבְשָׂבָא לְהַתְנַגֵּר
 אָמְרוּ עָלָיו רְבוּתֵינוּ, וְכַרוֹנָם לְבָרְכָה, גַר שֶׁנִּתְנַגֵּר כְּקָמָן
 שֶׁנּוֹלָד דְּמִי בְּחִינַת אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךְ, מֵאַחַר שֶׁבָּא עִתָּה
 לְכַנֵּס בְּקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל, מִכָּל שָׂבָן הַבֶּעַל תְּשׁוּבָה שֶׁנּוֹלָד
 בְּקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל אֶף־עַל־פִּי שְׂבָאָמַת עֵבֶר עָלָיו מַה
 שֶׁעֵבֶר רַחֲמָנָא לְעָלָן. אֶף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁרוּצָה לְשׁוּב
 בְּאָמַת וְלְכַנֵּס בְּקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת, אֲזִי צָרִיךְ
 לְחַשֵּׁב בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה כְּאֵלוֹ הַיּוֹם נּוֹלָד מִמֶּשׁ שְׁזָה
 נִמְשָׁךְ מִקִּדְשַׁת הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מְשִׁיחַ, שֶׁנִּיאָמַר
 בּוֹ, אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךְ, וְזֶה עֵקֶר הַכְּנִיסָה לְתְשׁוּבָה
 וְלְקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל. כִּי כְּשִׁיחִיָּה בְּבְחִינָה זֹאת לְחַשֵּׁב בְּכָל
 עֵת כְּאֵלוֹ עִתָּה נּוֹלָד וְאֶפְלוּ אִם יַעֲבֵר עָלָיו מָה, יִתְחַזֵּק
 בְּכָל פַּעַם וַיִּחַשֵּׁב בְּלִבּוֹ שֶׁעִתָּה נּוֹלָד אֲזִי בּוֹדָאי סוּף כָּל
 סוּף יִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֲזִי יִתְתַקֵּן הַכֹּל, כִּי

מוֹשִׁיבַת

עד

נִפְשׁ

קסט

הַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים יָפְלוּ וְהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְמוֹכָה עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָתוֹ הַשְּׁלֵמָה וַיְהִי נִכְלָל הַכֹּל בְּבַחֲיַנַּת לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן בְּבַחֲיַנַּת מְשִׁיחַ בְּחִינַת אָנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ. וְזֶה בְּחִינַת תְּשׁוּבַת אָנוּשׁ עַד דְּכָא וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָּה, עַד דְּכַדּוּכָה שֶׁל נֶפֶשׁ, אַף־עַל־פִּי־כֵן מוֹעִיל גַּם אִזּוֹ תְּשׁוּבָה, בְּחִינַת וְתֵאמֶר שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם, וְכֹל זֶה עַל־יְדֵי בְּחִינַת לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן שְׁזֶה בְּחִינַת כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר כּוֹי. וְזֶה גַּם כֵּן שְׁמַתְחִיל הַמְּזֻמּוֹר, אֲדָנִי מְעוֹן וְכוּ' בְּטָרַם הָרִים יֻלְּדוּ וְכוּ' וּמַעוֹלָם עַד עוֹלָם אֲתָה אֵל, שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן. כִּי דִּיקָא עַל־יְדֵי־זֶה זּוֹכֵינן לְתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה תָּמִיד יְהִיֶּה אִיךָ שְׁיִהְיֶה וְכֹל הַמְּזֻמּוֹר זֶה סוֹבֵב הוֹלֵךְ עַל עֲנָנָי זֶה, עֵינַי פָּנִים:

(הַלְכוֹת מִילָה הַלְכָה ד' אוֹת י"ז, י"ח, י"ט)

עד

לְעֵנַי מַה שְׁיִכּוֹלִין לְזַכּוֹת עַל־יְדֵי הַהֲתַחֲזָקוֹת בְּשַׁעַת יְרִידָה שְׁתַּתְּהַפֵּךְ הִרְיָדָה לְעֵלְיָה וְשַׁעַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא יִתְחַדֵּשׁ לְמוֹכָה בְּהֲתַחֲדָשׁוֹת נִפְלָא: (עֵינַי מְלַטוּל וּנְסִיעָה אוֹת י')

עה

מענין מה שבמצות נגעים מרמז התחזקות גדול להאדם
ש'לפעמים דיקא בשמגיע לתכלית הירידה אז זוכה לקבל
טהרה ותקון לנפשו ולשוב בתשובה, שזה בחינת בהרת
בגרים טמא פרהה בכלו טהור וכו': (עין יראה אות פ"ו)

עו

לפעמים בחמלת השם נפתח להאדם אור גדול ונדמה
ש'בודאי יהיה איש בשר בראוי ואחר כך פתאם נחשך
לו כאלו בא השמש ממש פתאם שלא בעונתה, שזה
בחינת מה שנאמר ביעקב ויפגע במקום, כי באברהם
נאמר: וירא את המקום מרחוק, אבל יעקב אבינו זכה
לפגע ממש במקום כמובא בזהר הקדוש,
ואף על פי כן כתיב בתרה וילן שם פי בא השמש
וידרשו רבותינו זכרונם לברכה, שלא בעונתה, הינו
כנ"ל. ואז הודיעו לו בחלום שכל זה בחינת והנה סלם
מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שזהו כל עבודת
האדם שצריך לילך מדרגא לדרגא כמו שעולין בסלם
והנה מלאכי אלקים עולין ויורדין בו, הינו שצריך
שיהיה להצדיקים שנקראים מלאכי אלקים כמה וכמה

עליות וירידות וקדם העליה צריך שיהיה ירידה והירידה היא תכלית העליה. על-כן אל ישתומם האדם ולא יפל בדעתו מכל מה שיעבר עליו, כי אפלו כשהוא בבחינת עליה שרואה איזה ישועה והתנוצצות אל ימעה שכתב האור שלו, רק ידע שעדין הוא רחוק מאד ועל-ידי-זה לא יפל כשרואה אחר-כך שנחשף אצלו האור שזה בחינת ירידה. כי באמת אף-על-פי-כן האור שכתב האיר לו לא נכבה ולא יסתלק ממנו חס ושלום, כי אור חסדו יתברך מאיר עליו תמיד רק שהכל הוא בבחינת ממרחק תביא לחמה ובבחינת וירא את המקום מרחוק. אבל סוף כל סוף יגמר השם יתברך מה שהתחיל ויטיב עם כלל ישראל ועם כל אחד בפרטיות רק צריכים להיות מצפים לישועה תמיד וכמו שנאמר כי לישועתך קוינו כל היום ומצפים לישועה: (ועי' לקושי עצות חדש, יראה ועבודה אות פ"ט) (הלכות שלוחי הקן הלכה ה' אות י')

עז

יש שיכולים למעות מאחר שרואים עצם רחוקם מהאור, על-כן יכול לפל עליהם עצבות ומרה שחרה חס ושלום, שהוא מזיק מאד ביותר מן הכל כידוע. על-כן מי שחם על עצמו באמת צריך להפך הכל לשמחה, שדיקא

על-ידי שרואה ומבין עצם התרחקות האור ממנו
על-ידי-זה היקא גיל וישמח מאד, כי הלא אף-על-
פי-כן הוא רואה שהאור אצלו ממש, כי הלא
אף-על-פי-כן אנו מדליקים אור הקדוש של גר הנגפה
בביתנו ממש. וכן התפלין שהם אורות נשגבין מאד
ואנו מניחין אותם על זרוענו ועל ראשינו, היש
התקרבות יותר מזה. ואם שאנו יודעין שעדין אור
התפלין רחוק מאתנו מאד, אדרבא, זהו שמחתנו
שמרפאים אותנו ברפואות יקרים ונפלאים כאלה
הבאים ממרחק גדול כל כך, ובזה יש לנו תקנה גדולה,
כי בודאי יוציאנו השם יתברך מכל צרותינו ויקרבנו
אליו ברחמים.

ומאחר שאנו רואים בכל עת אורות רחוקים ונשגבים
כאלה שהם אצלנו ממש, ואם עדין אנו רחוקים מהם
אדרבא, כל זה צריך לידע שלא יפל ברעתו כשרואה
שעובר עליו מה שעובר, אף-על-פי שמניח תפלין
ומדליק גר הנגפה וכו' וכו'. כי צריך שידע שעדין האור
רחוק ממנו מאד אך אף-על-פי-כן צריכין להפך הכל
לשמחה, כי אף-על-פי-כן האור הרחוק הנשגב הזה
הוא אצלי ובביתי ממש, שזהו בחינת ההלל והשמחה

על תקרה הנסים שנגעשו לנו בכל הימים טובים והכל כְּדִי
 להתחזק על-ידי-זה לצפות לישועה תמיד, בבחינת זכר
 עשה לנפלאותיו וכו' ולהיות בטוח וחזק שכמו שגבר
 עלינו חסדו, לעשות לנו נסים כְּאֵלֶּה, שזכינו לאורות
 נפלאים כְּאֵלֶּה הבאים ממרחק מאד ממרחק תביא
 לחמה, כְּדִי לרפאות תחלואי נפשתינו, על-ידי-זה אנו
 בטוחים בבטחון חזק שפונדאי יושיענו ברחמי ויוסיף,
 לעשות עמנו נסים חדשים ונפלאים עד אשר נשוב אליו
 באמת ויגמר מה שהתחיל כי דבר אלקינו יקום לעולם
 וכמו שכתוב: ואתה מרום לעולם ה' (שם אות י"א)

עח

עקר התקרבות רחוקים להשם יתברך, הינו גרים ובעלי
 תשובה הוא על-ידי שידעו ויכירו בעצמם עצם
 התרחקותם מהשם יתברך מצד עצמם, ואף-על-פי-כן
 ידעו ויאמינו גם להפך, שהם סמוכים וקרובים מאד
 אליו יתברך מצד רחמי השם יתברך הנפלאים מאד
 בלי שעור. שזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם
 לברכה, גר שבא להתגורר אומרים לו מה ראית וכו',
 ואם אמר יודע אני ואיני כדאי, הינו שמכיר בעצמו גם

בן עצם התרחקותו, רק שאף על-פי-כן חפץ להתקרב אליו ותברך מצד שהוא בוטח ברחמי המרבים, כי הוא יתברך אוהב גר גם כן, אז מקרבין אותו.

וזה בחינת מה שאמרה נעמי לרות, ארבע מיתות בית-דין נמסרו לבית-דין, ואמרה לה באשר תמותי אמות וכו'. ולכאורה, הנה זה כמו התרחקות, כי רות היתה צנועה כל כך ורצתה להתגיר בתשוקה גדולה כל כך, והיא אומרת לה אולי תחובי בחטא של ארבע מיתות בית-דין חס ושלום, וגם רות - למה השיבה באשר תמותי אמות, הינו שהיא מרצה גם לזה, הנה לה להשיב בטוחה אני בתמי ועדקתי שלא אהיה חייב מיתת בית-דין חס ושלום.

אך כל זה הוא ענין הנ"ל, כי מחמת שעקר התקרבות הרחוקים הוא על-ידי בחינת התרחקות והתקרבות הנ"ל, שזה בחינת שלום לרחוק ולקרוב. כי תכף שיטעה בעצמו לומר, שכבר הוא קרוב להשם יתברך, אז ידע בודאי שהוא רחוק מהשם יתברך באמת, ומזה היו כל התרבות רחמנא לצלן. כי גם בזמן הבית שאז בודאי היה זמן התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, ואפלו בשוכו לעמד בבית המקדש בעצמו ששם תכלית

שְׁלֵמוֹת מְקוֹם הַהֲתַקְרְבוֹת, בְּפֶרֶט בְּבֵית רֵאשׁוֹן שֶׁהָיָה
שָׁם עֲדִין הָאָרוֹן וְהַלְוִיִּים וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיוּ צְרִיכִין
לִידַע כַּמָּה הֵם רְחוּקִים עֲדִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וּמִקְדָּשׁת
הַמְּקוֹם הַנּוֹרָא הַזֶּה, רַק לְהַפְּךָ הַכֹּל לְשִׁמְחָה וְלִבְטַח
בְּחֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא מְקָרֵב גַּם כָּל הָרְחוּקִים, כְּמוֹ
שֶׁרָאִינוּ בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ בְּעֶצְמוֹ שֶׁצִּמְצַם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
הַשָּׂרָאֵת שֶׁכִּינְתּוֹ בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, אֲשֶׁר הֵן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי
הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלוּדָּ. וְכֵן מַעֲצָם רַחֲמָיו יִתְבָּרֵךְ צֹוה
לְהַעֲלוֹת בְּהֵמָה גִּשְׁמִית לְרִיחַ נִיחוּת. וּמִחֲמַת שֶׁהֵם פָּגְמוּ
אִז בָּזָה וְסָבְרוּ, שֶׁכָּבֵר כָּל טוֹבָם בְּיָדָם וְכָבֵר קְרוֹבִים הֵם
מִמֶּשׁ מֵצַד עֲצָמָם וְעַל-יְדֵי-זֶה וַיֵּרָם לָבָם עַל-כֵּן שֶׁכַּחֲוֹנֵי
וַיִּרְמוּ עַל-יְדֵי-זֶה כָּל הַחֲרָבָן, שֶׁזֶה בְּחִינַת הַסִּבִּי עֵינֵיךְ
מִגְּנֵדֵי שֶׁהֵם הִרְהִיבֵנִי, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁי שָׁם.

וְעַל-כֵּן גַּם נֶעְמֵי דְבָרָה עִם רוּחַ בְּדָרְךָ זֶה, כִּי אֶף-עַל-פִּי
שֶׁעַתָּה בּוֹעֵר לְבָבְךָ מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדָשָׁה, מְכַל
מְקוֹם מִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה אַחֲרֵי-כֵן, אוֹלֵי תִתְחַיֵּב מִיתַת
בֵּית-דִּין, וְרוּחַ הַצְּדָקָת אֶף-עַל-פִּי שֶׁבּוֹדָאֵי קִבְלָה עַל
עֲצָמָה בְּמַחְשַׁבְתָּהּ אִז לְהִיּוֹת צְדָקָת גְּמוּרָה וְלֹא
שֶׁתִּתְחַיֵּב מִיתַת בֵּית-דִּין חֵם וְשָׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
הַשִּׁיבָה לָּהּ בְּתַמִּימוֹת צְדָקָתָהּ, כִּי בּוֹדָאֵי אֵינְנִי בְּמוֹחָה

בְּצַדִּיקְתִּי לְעוֹלָם וּמִי יוֹדַע בְּמָה שְׂאוּכַל עוֹד לְהַכְפִּיל, חֵם וְשָׁלוֹם. רַק יִהְיֶה אִיךְ שְׂיִהְיֶה אֶפְלוּ אִם יִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דְּבַר חֵם וְשָׁלוֹם, וַיְבִיאֵנִי לְמָה שְׂיְבִיאֵנִי שְׂאֵתְחִיב מִיתַת בֵּית־דִּין חֵם וְשָׁלוֹם, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מְקַבֶּלֶת עָלַי קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה וּבִאֲשֶׁר תְּמוֹתַי אֲמוֹת וְכוּ'. וְאֲזִי קִרְבָּה אוֹתָהּ נְעֻמִי בְּהִתְקַרְבוֹת גְּדוֹל וְנַעֲשִׂית צַדִּיקַת גְּדוֹלָהּ, עַד שְׂזַכְתָּה שְׂיֵצֵא מִמֶּנָּה מְשִׁיחַ שְׂיִחְזִיר כָּל הָעוֹלָם לְמוֹטֵב. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם הַבֹּא לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֵמֶת, שְׂעַקֵּר הִתְקַרְבוֹתוֹ עַל־יְדֵי הִתְרַחֲקוֹת. וְאֶפְלוּ אַחֲר־כֵּךְ כְּשִׁנְתְּקַרֵּב הַרְבֵּה צָרִיךְ לִזְכֹּר בְּכָל פֶּעַם בְּהִתְרַחֲקוֹתוֹ. רַק לֹא לְהִתְרַחֵק בְּאֵמֶת עַל־יְדֵי־זֶה חֵם וְשָׁלוֹם, רַק אֲדַרְבֵּא, שְׂהִתְרַחֲקוֹת יִהְיֶה בְּשִׁבִיל תַּכְלִית הִתְקַרְבוֹת, בְּחִינַת שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקָרוֹב כַּנ"ל:

(שם אות ט"ז י"ז)

עט

כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, בְּתוֹךְ תַּקְוַת הַצָּרָה וְהִדְחָקוֹת וְגַדְל צָרַת הַנֶּפֶשׁ וְגִלוּתָהּ, כְּפִי שְׂמַרְגִּישׁ כָּל אֶחָד בְּנִפְשׁוֹ, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לְרַאוֹת וּלְהִסְתַּכֵּל מִשֶּׁם דִּיקָא תַקְוָה וְסִבֵּר לְגֵאֵלַת נִפְשׁוֹ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, בְּבִחִינַת "וַיִּרְא

יַעֲקֹב בִּי יֵשׁ שְׂבֵר בְּמִצְרַיִם" (בראשית מב, א), וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל: 'בִּי יֵשׁ שְׂבֵר' – 'וְיוֹסֵף הוֹרֵד מִצְרַיִמָּה', בִּי יֵשׁ סֹבֵר –
 'וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט'; 'בִּי יֵשׁ שְׂבֵר' – 'וְעֶבְדוּם וְעִנּוּ אוֹתָם',
 בִּי יֵשׁ סֹבֵר – 'וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ בְּרֶכֶשׁ גְּדוֹל' וכו'. בִּי כָּךְ
 הוּא בְּאֵמֶת, בִּי בְּתוֹךְ הַשְּׂבֵר וְהַצָּרָה גְּדוֹלָה, רַחֲמָנָא
 לְצַלֵּן, צָרִיךְ לְהֵיוֹת מְצַפֶּה לִישׁוּעָה תָּמִיד, לְהַסְבֵּר
 וְהַתְקַוָּה גְּדוֹלָה הַמְּלַבֵּשׁ בָּהּ. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם
 בְּפִרְטוּיּוֹת, שְׂזָה בְּחִינַת 'הַהֲתַרְחֲקוֹת הוּא תְּכָלִית
 הַהֲתַקְרָבוֹת, וְהִירִידָה יוֹכֵל לְהֵיוֹת תְּכָלִית הָעֲלִיָּה'. וְזֶה
 בְּחִינַת " אֲנֹכִי אֶרְדֵּ עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֶיךָ",
 וּמוֹבֵן בְּסִפְרֵי, בִּי בְּפִסּוּק זֶה מְדַבֵּר כֹּל סוּד גְּלוּת
 יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעֲלִיּוֹת וְהִירִידוֹת הָעוֹבְרִים עַל אִישׁ
 הַיִּשְׂרָאֵלִי. וְהַעֲקָר הוּא הַתְּחִזּוֹת, שְׁצָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק
 מְאֹד מְאֹד בְּתַקְוָה הַתְּגַבְּרוֹת מְרִירוֹת הִירִידָה, שְׂדֵי־קָא
 מִשָּׁם יֵרַחֵם עָלָיו ה' יִתְבָּרַךְ וְיִוָּשִׁיעוּ וְיִקְרְבוּ אֵלָיו, בִּי לֹא
 יִטֵּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ וְכו'. וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב: "אִם אָמַרְתִּי מָטָה
 רַגְלִי, תִּסְדָּךְ ה' יִסְעֲדֵנִי וְכו'." וְכֵן עוֹד פְּסוּקִים רַבִּים
 וּבְדַבְרֵי חַז"ל, בִּי ה' יִתְבָּרַךְ מִהַפֵּךְ לְיִשְׂרָאֵל הַמְּכָה
 לְרַפּוּאָה.

והנה הפסוק הזה, "אנכי ארד עמך וכו'", יש בו שלשים אותיות, ומתחלקים לשלשה חלקים, כל חלק מעשרה אותיות, ומזה יוצא השם הקדוש המובא ב'שערי ציון', היוצא מפסוק "אנכי ארד עמך וכו'", והוא: אמ"י נצ"א וכו'; הינו כי מאות הראשון של החלקה ראשונה שהוא אות אלה, ואות הראשון של חלקה השנייה שהוא אות מם, ואות הראשון של חלקה השלישית, שהוא אות יוד של "אנכי", מזה יוצא השם אמ"י, וכן כלם להלן. ומזה יכולין להבין התחזקות גדול, איך שבהתחלת הירידה, שמרמז בתבות "אנכי ארד עמך", שהם עשר אותיות ראשונות, וכן בתוך תקופ הגלות בעצמו, שהוא בחינת תבת "מצרימה", ו"אנכי", שהם העשר אותיות של החלקה השנייה, מרמז ומצטרף עמהם תקף הצמיחת קרן ישועה של תכלית העליה, שזה בחינת היוד של "אנכי" ותבת "אעלה גם עלה", והיוד של "ואנכי", שמשם עקר העליה, כמבאר בפנים, מצטרפת עם האלה של "אנכי" הראשון, שהוא התחלת הירידה לתוך הגלות, ועם המם של "מצרימה", שהוא הגלות עצמו – כל זה להורות שגם בתחלת הירידה והגלות, תקף עמדה לנו היוד הנ"ל לשמרנו ולהצילנו שלא

נִשְׁתַּקַּע שָׁם חֵם וְשָׁלוֹם, רַק שְׁהִירִידָה תִּהְיֶה תַּכְלִית
הָעֲלִיָּה (עֵינַי אוֹתוֹת כֵּב, כֵּג, כֵּד) וְזֶה מְרָמֹז בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹנָם לְבָרְכָה שְׁאָמְרוּ בַּמְדָּרֶשׁ עַל פָּסוּק "וַיְהִי בַּעַת
הַהִיא וַיֵּרֶד יְהוָה וְכוּ", שְׁעַד שְׁלֹא הִתְחִיל הַגְּלוּת
הָרֵאשׁוֹן נוֹלַד הַגּוֹאֵל הָאַחֲרוֹן שֶׁהוּא פָּרִץ וְכוּ, הֵינּוּ כֵּנִי:
(שָׁם אוֹת כֵּב, כֵּג, כֵּד)

ב

דַּבְרֵי הַצְּדִיקֵי-אֱמֶת, שְׁמַחֲזָקִים אוֹתָנוּ לְהִתְחַזֵּק בְּהַשָּׁם
יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וּמוֹדִיעִים לָנוּ כִּי אֵין שׁוֹם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם
כָּל־ל – דְּבָרִים אֱלוֹ צְרִיכִין אֲנַחְנוּ לְהִזְהַר בָּהֶם לְהַכְנִיסָם
בְּלִבֵּנוּ כְּטַל וּכְמָטָר, שְׂזֶה בְּחִינַת מַה שְׁאָמַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ
עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּשִׁירַת "הַאֲזִינוּ", שְׁכֻלָּה מוֹסֵר וְהִתְעוֹרְרוֹת
וְהִתְחַזְּקוֹת גְּדוֹל לְבָלִי לְהִתְיַאֵשׁ מִן הַצְּעָקָה אֱלֹו יִתְבָּרַךְ
לְעוֹלָם, אֲפֹלוּ חָרַב חֲדָה מִנְּחַת עַל צְנוּאָרוֹ שֶׁל אָדָם, חֵם
וְשָׁלוֹם, כִּי לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ כִּי רַבִּים רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ
וְכוּ, כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים. וְעַל-כֵּן הִזְהִיר לָהֶם בְּיֹתֵר שְׂיִאֲזִינוּ
הֵיטֵב כָּל זֶה, וְאָמַר שָׁם: "יַעֲרַף כְּמָטָר לְקַחֵי, תִּזַּל כְּטַל
אֲמַרְתִּי", כִּי כְּמוֹ הַטַּל וְהַמָּטָר שְׂיִזְרְדִין טַפַּת מַיִם בְּאֶרֶץ,
וְאַחֲרֵיכֵן צוֹמַח מֵהֶם צְמָחִים נִפְלְאִים, כְּמוֹ-כֵן צְרִיכִין
לְהַכְנִים הַדְּבוּרִים אֱלוֹ בְּעַמֵּק הַלֵּב הֵיטֵב, עַד שְׂיִצְמַחוּ

בלכם ויעשו פרות טובים, כי דברים אלו להתחזק בהשם יתברך תמיד צריכין להאזין היטב ולהבין דבר מתוך דבר, להבין היטב רמיוזותיו של הצדיק, עד היכן צריכין להתחזק לעולם, כי אי אפשר לבאר כלל כל הצורך בדברים הללו, שזה בחינת מה שאמר דוד המלך עליו השלום, אחר שספר כל צרותיו, ואיך שההכרח רק לשאג ולצעק אליו יתברך תמיד כל היום, בבחינת "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו וכו'", וסים אחר-כך: "אשבילך ואורך בדרך-זו תלך איעצה עליך עיני", כי עדין אי אפשר לבאר לה כל-כך בפרטיות, רק אני מרמז לה בעיני שאל תסתכל על שום דחיה שרוצין לדחות אותך מהשם יתברך – הן מהמחשבות שבאים עליך מעצמך, הן מהדחיות הנמשכים מאחרים וכו' – על כלם אל תסתכל כלל, רק תבין דברי, שאני מורה לה הדרך ומרמז לה בעיני שתמיד תתחזק בצעקה ושאגה להשם יתברך, ואז טוב לה: (הלכות ערלה, הלכה ד, אות טו, עין פנים; ועין עוד לקושי עצות חדש אלול ראש-השנה וכו', אותיות קלט מ)

פא

עקר החנוך לעבודת הבורא יתברך הוא על-ידי בחינת תודה, הודאה, שהיא בחינת הנגה, כי לפי מה שעובר על כל אחד ואחד רבוי היסורים והצרות והמניעות והבלבולים והתאוות וכו', בודאי היה קשה להתקיים עד שיוזבה לגאלה שלמה, דהינו שיהיה איש כשר באמת בראוי, שזהו בחינת גאלה שלמה. ועל-כן באמת כפה וכמה התחילו בעבודת השם, ויש שהאריכו בעבודתם ימים ושנים, אבל אחר כך לא יכלו לסבל עוד מרירות הכבודות של הבעל דבר ונפלו כל אחד כמו שנפלו רחמנא לצלן. אבל מי שחפץ באמת לאמתו לחוס על חייו, עקר קיומו על-ידי בחינת הנ"ל, שבכל מה שעובר עליו, יהיה איך שיהיה, אפלו אם רואה שהוא בעצמו החיב מאד במעשיו שאינם טובים וכו', אף-על-פי-כן אפלו הנרוע שבגרועים, בודאי השם יתברך גומל עמו חסדים נפלאים בכל יום כמו שתקנו לומר "על נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת" וכו'.

וּבּוֹדָאֵי דְבַרְי רְבוּתֵינוּ ז"ל בְּנִים וְאַמְתִּיִּים, שְׁצַרִּיכִין
 אֲנַחְנוּ כְּלָנוּ לְהֶאֱמִין בְּזֶה מְאֹד, שְׁבוֹדָאֵי ה' יִתְבַּרְךָ עוֹשֵׂה
 עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד נְסִים וְנִפְלְאוֹת וְטוֹבוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל
 עֵת וּבְכָל שָׁעָה. וְאִם יִרְצֶה לְהִסְתַּכֵּל יִרְאֶה הַרְבֵּה בְּעֵינָיו
 וַיִּזְכֹּר אֶת עֲצֻמוֹ הַיָּטִב, בְּמָה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלָיו,
 כִּי כָּל מָה שְׂזוּכָה הָאָדָם לְאִיזָה מַצּוּה וּלְאִיזָה נִקְדָּה
 טוֹבָה, בּוֹדָאֵי אֵינּוּ נֶאֱבָד לְעוֹלָם, וְאִין כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ עִם
 כָּל תְּאוּתָיו וַיִּסּוּרָיו וְהַכְּלָיו כְּדָאֵי כְּנִגְדֵי נִקְדָּה אַחַת שֶׁל
 מַצּוּה אַחַת שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל זוֹכֵה בְּכָל יוֹם. וְצַרִּיכִין
 לְהַרְגִּיל אֶת עֲצֻמוֹ, שֶׁבְּכָל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו, יִהְיֶה אִיךָ
 שְׂיִהְיֶה, יִזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ בְּכָל עֵת הַטּוֹבוֹת וְהַנִּפְלְאוֹת
 שְׁעָשָׂה ה' יִתְבַּרְךָ עִמּוֹ עַד הַנְּהָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַזַּק לְצַעֲקָ
 וּלְהִתְפַּלֵּל לֵה' יִתְבַּרְךָ תָּמִיד, בְּבַחֲיַנַּת 'מוֹדָה עַל הָעֶבֶר
 וְצוּעֵק לְעֵתִיד לְבוֹא', וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף
 לְגַאֲלָה שְׁלָמָה, לְשׁוּב לֵה' יִתְבַּרְךָ בְּאַמְתָּ. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי
 בַחֲיָנָה זֹאת דִּיקָא מִתְחַנְּכִין לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם, כִּי כְּמוֹ
 שְׁהַעֲבוֹדָה שְׁהָאָדָם עוֹשֵׂה בְיַמֵּי קְטָנוֹתוֹ, אַף־עַל־פִּי
 שְׂאִין לָהּ שְׁלָמוֹת גְּמוּרָ, בְּפִרְטָ כִּי מִסְתַּמָּא תִּתְּבֵר
 אַחֲרֵי־כֵּן עוֹשֵׂה מַעֲשֵׂה נְעוּרוֹת וְקְטָנוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל
 תְּנוּעָה טוֹבָה שֶׁהוּא עוֹשֵׂה אֲזִי יִקָּר מְאֹד, מִחֲמַת

מושיבת

פג פג

נפש

קפג

שעל-ידי-זה הוא מתחנף בעבודת ה' יתברך. כמו-כן הוא אפלו באדם גדול, כל זמן שאינו זוכה לשלמות הראוי, ואפלו אם הוא רחוק כמו שרחוק, אף-על-פי-כן כל נקדה ותנועה של הקדשה שעושה אז יקרה גם-כן מאד, כי הוא בחינת חנוה, ועקר החנוה על-ידי ההודאה על העבר, על-ידי-זה מתחזק לצעק להבא, עד שזוכה על-ידי-זה לתשובה שלמה כנ"ל: (הלכות בלאי בהמה, הלכה ד, אות ט; ועין עוד לקומי עצות חדש, שבת קל)

פג

עקר ההתחזקות הוא על-ידי אמונה – עין לקומי עצות
החדש אמונה' אות קיב

פג

אמרו רבותינו זכרונם לברכה, אין מחזקין אלא למחזקין ואין מזרזין אלא למזרזין. ולכאורה, אינו מובן כי אם בן מהיכן ההתחלה, וכבר מבאר בדברינו במקום אחר, שיש כמה דברים בעבודת השם שהם תלויים זה בזה ואין יודעין מהיכן ההתחלה. אך באמת כל ההתחלה והאמצע והסוף והתכלית שלנו הוא רק על-ידי הצדיק האמת שבכל דור, שהוא בחינת משה רבנו,

שְׁהוּא הָיָה הַרְבֵּי הָרֵאשׁוֹן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וּמִמֶּנּוּ
 הִתְחַלְתָּה וְאַצְלוֹ כָּל תְּכֵלִיתֵנוּ וְתַקְוֹתֵנוּ, כִּי מִה שֶׁהָיָה הוּא
 שְׁיֵהְיָה, כִּמּוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. וְהִתְחַלְתָּה
 שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת בְּחִינַת מוֹשֶׁה בְּעֶצְמוֹ בּוֹדְאֵי אֵי אֶפְשָׁר
 לָנוּ לְהַשְׁיֵג כָּלֵל וְאֵין לָנוּ לְהַרְהֵר בְּזֶה כָּלֵל, אִיךְ זָכָה יְלוּד
 אִשָּׁה לְהַשְׁגִּיחַ בְּזֹאת וְכוּ'. אִיךְ אַחַר שֶׁכִּבֵּר זָכִינוּ לְקַבֵּל
 הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי מוֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְלְהַמְשִׁיךְ דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל
 דּוֹר וְדוֹר עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי אֵמֶת שֶׁכָּבֵל דוֹר, עַל־יְדֵי־זֶה
 הוֹדוֹת לְאֵל יֵשׁ לָנוּ מֵהֵיכָן לְהִתְחַיֵּל, כִּי מִנְעוּרֵינוּ מוֹנִדְלִין
 אוֹתָנוּ בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל וּמְלִין אֶת הַיְלָד בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי
 מִיָּד, וְאַחֲר־כֵּךְ מְחַנְכִין אוֹתוֹ בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, וּבּוֹדְאֵי יֵשׁ
 לָנוּ בַּמָּה לְהִתְחַזֵּק, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם, בַּמָּה שֶׁזָּכִינוּ לְהוֹלֵד
 וְלְהִתְגַּדֵּל בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל, וּמֵאֲמִינִים אֲנַחְנוּ בְּתוֹרַת
 מוֹשֶׁה וּבְדַבְרֵי כָּל הַצַּדִּיקֵי אֵמֶת הַבָּאִים אַחֲרָיו וּמְחַזְקִין
 אוֹתָנוּ לְבַטֵּחַ בְּחֻסְדֵי הַשֵּׁם, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁכִּבֵּר עָבַר עָלֵינוּ
 מִה שֶׁעָבַר בְּכָל־לַיּוֹת וּבַפְּרָטִיּוֹת אַף־עַל־פִּי כֵּן הֵם
 מוֹהִירִין אוֹתָנוּ לְבָלִי לִיֵּאשׁ עֲצַמְנוּ וְלִהְיוֹת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 מִבְּטַחְנוּ, כִּי הַשֵּׁם אֶתְנוּ אֵל תִּירָאוּם כִּי עֲדִין עֲדִין הַשֵּׁם
 עִמָּנוּ וְאַצְלָנוּ וְאֶתְנוּ וְקָרוֹב אֵלֵינוּ מְאֹד כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ וְעֲדִין חֲבִיבוּתִיהָ גַּבֵּן וְחֲבִיבוּתָן גְּבִיָּה.

וְעַל-יְדֵי שְׁאֵנוּ זֹכִין לְהֵאֱמִין וּלְהִתְחַזֵּק עַל-יְדֵי דְבָרֵי אֱמֶת שֶׁל הַצְּדִיקִים אֱמֶתִיִּים שֶׁכִּבֵּר מִרְחוּ וְהִתְיַגְּעוּ בְּשִׁבְלֵנוּ הַרְפָּה לְקָרֵב אוֹתָנוּ לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִין גַּם אֲנַחְנוּ לְזִכּוֹת לְהֵאָרֵת הַרְצוֹן דְּקַדְשָׁה, שְׂיִהְיֶה רְצוֹנָנוּ חֲזָק וְאִמִּין מְאֹד לְהִשְׁתַּוְּקֵק וּלְכַסֵּף אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ בְּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים וְנִעְנֹעִים גְּדוּלִים מְאֹד.

וְאִז כֹּל מֵה שֶׁהַרְצוֹן מִתְגַּדֵּל וּמִתְפַּשֵּׁט יוֹתֵר עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ זֹכִין לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר כִּי עִקַּר הַתְּחַזְּקוֹת הוּא עַל-יְדֵי הַרְצוֹן. כִּי הַרְצוֹן חֲפָשִׁי תָמִיד, כִּי יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה אַף-עַל-פִּי-כֵן רְצוֹנָנוּ וְכוּסְפָנוּ חֲזָק מְאֹד אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ לְעִשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְקַיֵּם מְצוּוֹתָיו בְּאֱמֶת, וְעַל-יְדֵי-זֶה שִׁמְתַחֲזֵק בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי זֶה זֹכֵה לְהֵאָרֵת הַרְצוֹן בְּשִׁלְמוֹת יוֹתֵר וְאִז מִתְחַזֵּק עוֹד יוֹתֵר וְכֵן לְהִלָּךְ, וּבְאֱמֶת לְהֵאָרֵת הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרָאָה, כִּמְבֹאָר בְּפָנִים, יוּכַל כֹּל אָדָם לְזִכּוֹת בְּקַל, כִּי הַרְצוֹן חֲפָשִׁי לְעוֹלָם, רַק שְׁצָרִיךְ שְׂיִהְיֶה אִישׁ חֵיל וּלְהִתְחַזֵּק בְּזֶה מְאֹד וְזֶה תְּלוּי בְּזֶה כִּי אִין מִחֲזָקִין אֱלֹוֵי לְמִחֲזָקִין כִּנ"ל.

וְהִתְחַלָּה הוּא רַק בְּכַח זִכּוֹת הַצְּדִיקֵי אֱמֶת שְׂיִגְעוּ כָּל כֶּךָ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, עַד שֶׁהִמְשִׁיכוּ דַעַת בְּזֶה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִין הַכֹּל לְהִתְחַזֵּק וּלְזִכּוֹת לְהֵאָרֵת הַרְצוֹן וּלְהִתְחַזֵּק

על-ידי-זה ביותר וכן להלן כנ"ל. ועל-כן יפה אמר משה
ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, כי אם ליראה,
ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, לגבי משה יראה מלתא
זוטרתא, הינו ועתה אחר שכבר טרחתי ויגעתי
בשבילכם כל כך במבאר בפרשיות הקודמים, עד
שזכיתי להשגה ודעת בזה אשר יראה מלתא זוטרתא
לגבי משה, על-כן יש לכם גם כן יסוד חזק והתחלה
טובה שתוכלו להתחזק כל כך על-ידי הארת דעתי
שאני מאיר בכם, עד שתזכו גם כן להארת הרצון
וליראה גדולה הנמשך מהארת הדעת של הצדיק
האמת, עד אשר באמת גם אצלנו עכשו בנקל לנו
לזכות למדרגה זו, שתהיה היראה מלתא זוטרתא גם
אצלנו על-ידי שנוכח להתחזק באמת. בכת ההתחלה
הקדושה של משה רבנו ושל כל הצדיקי אמת הבאים
אחריו:

(הלכות פדיון בכור הלכה ה' אות ל"ג)

פד

אפלו מי שנפל מאד חס ושלום, אפלו אם נפל לעברות
חס ושלום, צריך גם כן שיהיה לו יראה גדולה מהשם
יתברך להתחזק את עצמו בכל נקדה ונקדה, שיוכל

לְמַלֵּט אֶת נַפְשׁוֹ מֵרַע וּלְמַשְׁךְ אֶת עַצְמוֹ לְאִיזָה טוֹב וְאֵל יִפְטֹר אֶת עַצְמוֹ, מֵאַחַר שֶׁכִּבֵּר נִפְל כָּל כֶּךָ אִם בֶּן הַתַּר לֹו הַכֵּל חֵם וְשָׁלוֹם, חֲלִילָה לֹא תִהְיֶה בְּזֹאת בְּיִשְׂרָאֵל, בִּי אֵין חֲשֵׁךְ וְאֵין צִלְמוֹת לְהַסְתֵּר שָׁם כָּל פּוֹעֲלֵי אֲוֵן. בִּי גַם בְּשֶׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵינוּ צְרִיכִין לִירֹא אֶת הַשֵּׁם מְאֹד מְאֹד בִּי בְּכָל מְקוֹמוֹת מְמֻשְׁלָתוֹ: (הַלְכוֹת בְּכוֹר בַּהֲמָה סְהוּרָה הִלְכָה ד' אוֹת י"ד עַן יִרְאֶה אוֹת ק"ד)

פה

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, כֶּךָ הוּא דִרְכוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע; הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כֶּךָ וְכוּ' שְׂוֵה בְּחִינַת עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה, וּבְתִיב, הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחִבְלֵי הַשְּׂוֹא וְכוּ'. וּבִפְאֻמַּת לְפִי דִרְכוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע עִם אַנְשִׁים כְּאֵלֶּה שְׂאִינָם מִתְנַבְּרִים כְּנִגְדּוֹ בְּנִעוּרֵיהֶם בְּוֹדָאֵי הָיָה אָפֶס תִּקְוָה חֵם וְשָׁלוֹם, לְרַב הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: מִפְּנֵי מִנְעֵר עֲבָדוֹ וְכוּ'. אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל עָלֵינוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וְחוֹשֵׁב מִחֲשֻׁבוֹת לְבָל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח וְהוּא שׁוֹלַח סִיּוּעָא מִלְּעֵלָא עַל-יְדֵי צְדִיקֵי הַדּוֹר הַגְּדוֹלִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְרֻדְכֵי וְהֵם יוֹדְעִים הַיֵּטֵב מֶה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּחִינַת וּמְרֻדְכֵי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה וְהֵם מְעוֹרְרִים אֶת יִשְׂרָאֵל לְתִשׁוּבָה, בְּבְחִינַת וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ

הָעִיר וַיִּזְעַק וְעָקָה גְדוּלָּה וּמָרָה. וְהֵם מוֹדִיעִים לְכָל־ל
 בְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶסְתֵר לְבַל תִּתְיַאֵשׁ עִצְמוֹהָ
 מִן הַרְחָמִים וְתִבּוֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אַף־עַל־פִּי שֶׁהִיא רְחוּקָה
 כָּל כֶּף שֶׁלֹּא נִקְרְאָת לְבּוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלֹשִׁים יוֹם,
 אֲשֶׁר עַל־כֵּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּחֹדֶשׁ צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל
 לְהִקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים. אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין
 לְהִקְיֵשׁ עַל דְּלִתֵי רַחֲמִים, אוֹלֵי יְחוּם אוֹלֵי יְרַחֵם.

עַד שֶׁאַחֲר־כֶּף בְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל מִקְבֵּלַת דַּעַת הַצַּדִּיק
 הָאֵמֶת, וְאוֹמְרַת וּבְכֵן אֲבֵא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כַּדַּת,
 וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוּנָם לְבִרְכָה, שֶׁלֹּא כַּדַּת שֶׁל תּוֹרָה, כִּי
 אֲנִי יוֹדֵעַ בְּעִצְמִי שֶׁעַל־פִּי דַּת שֶׁל תּוֹרָה בְּוַדַּאי אֵינְנִי
 רְאוּי לְבּוֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו, כִּפִּי מַה שֶׁאֲנִי
 יוֹדֵעַ חֲטָאִי וְעוֹנוֹתַי. אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן אֲבּוֹא לְפָנָיו
 שֶׁלֹּא כַּדַּת, וּכְבֹּאֲשֶׁר אֲבַדְתִּי אֲבַדְתִּי. הֵינּוּ אִם חֵם וְשְׁלוֹם,
 אֵינּוּ לְרִצּוֹן לְפָנָיו תְּפִלָּתִי וְהִתְבּוּדוֹתַי עִתָּה מֵרַבּוּי
 קַלְקוּלִי, כֹּאֲשֶׁר אֲבַדְתִּי אֲבַדְתִּי וַיַּעֲשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמִּי
 מַה שֶׁיִּרְצֶה, אֲנִי תָמִיד אֵיחָל וְאַצְעֵק לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ אוֹלֵי
 יְרַחֵם. וְאִז מְרַחֵם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשֵׁט
 הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵר אֶת שְׂרָבִיט הַזֶּהָב, זֶה סוּד הַהֶאֱרָה
 וְהִתְקַרְבוֹת מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׂמוּעָה לְפַעְמִים לְהֶאֱדָם

הַנְּמוּךְ מְאֹד, שְׂאֵף-עַל-פִּי-בֶן הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹלַח לוֹ
הַתְּקַרְבוֹת מֵרְחוֹק בְּסוּד הַיִּשְׁמַת שְׂרָבִיט הַזֶּהָב, שֶׁנִּמְשָׁךְ
בְּגַם אֲמוֹת הַרְבֵּה כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוֹנָם לְבָרָכָה, הֵינּוּ
שְׂאֵפְלוֹ הָאָדָם הָרְחוֹק מְאֹד מֵהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁהוּא
שׁוֹמֵעַ לַעֲצַת הַצַּדִּיק לְבָלִי לְהִתְיַאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ, רַק
אֶף-עַל-פִּי-בֶן אֵיךְ שֶׁהוּא אֵיךְ שֶׁהוּא הוּא מוֹסֵר אֶת
נַפְשׁוֹ בְּבִטּוֹל גָּמוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכֹא לְפָנָי מְלָכּוֹ שֶׁל
עוֹלָם לְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו, אֲזִי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל עָלָיו וּמְאִיר
עָלָיו הָאֶרֶץ נִפְלְאָה מֵרְחוֹק מְאֹד, כִּי מְאִיר עָלָיו הַדַּעַת
הַעֲלִיּוֹן מְאֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה עֲלֵאָה דְעֲלֵאָה, עַד
שִׁיזְכָּה גַם הָרְחוֹק מְאֹד לְשִׁלְמוֹת הִירְאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת
יִרְאָה עִם דַּעַת, שְׁעַל-יָדַי זֶה יִתְקַרֵּב לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּאֵמֶת:

(שָׁם אוֹת ט"ז י"ז)

פו

יֵשׁ בְּנֵי אָדָם הַרְבֵּה כְּשֶׁמְעִינִים בְּסִפְרֵי מוֹסֵר, שֶׁמְדַבְּרִים
מֵעֲצָם גְּדוֹל הַפָּנִים שֶׁל הַחֲטָאִים וּמֵעֲצָם מְרִירַת הָעֲנָשִׁים
שֶׁל גִּיהֵנּוּם וְכִיּוֹצֵא וְכוּ', הֵם מִתְפַּחְדִּים מְאֹד. אָכֵל הַבַּעַל
דָּבָר מִתְנַהֵר בָּהֶם וּמְפִילֵם עַל-יְדֵי-זֶה לַעֲצָבוֹת גְּדוֹל
יוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה, עַד שֶׁלְּפַעֲמִים נוֹפְלִים עַל-יְדֵי-זֶה בְּיוֹתֵר
חֵם וְשָׁלוֹם, וְיֵשׁ שֶׁנוֹפְלִים חֵם וְשָׁלוֹם, כֹּל כֵּךְ עַד שֶׁבָּאִים

לְכַפִּירוֹת גְּמוּרוֹת חֵם וְשָׁלוֹם. וְכָל זֶה מַחֲמַת שְׁלֵא זָכוּ
 לְקַבֵּל הַדַּעַת הָאֲמִתִּי מִצְדִּיקֵי אֲמֵת לְהַחֲיוֹת וּלְחַזֵּק אֶת
 עַצְמָם וְנִדְמָה לָהֶם שֶׁכִּבְּר נִשְׁקָעוּ בְּדַרְכֵיהֶם כָּל כֶּף חֵם
 וְשָׁלוֹם, עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לָשׁוּב עוֹד, וְעַל־כֵּן כָּל מִה
 שְׂרוֹאִין יִרְאֵת הָעֲנָשִׁים נוֹפְלִים בְּעֵינֵי עַצְמָן יוֹתֵר וְיוֹתֵר,
 וְזֶה עֵקֶר בְּחִינַת מְלַחֲמַת עֲמֶלֶק שֶׁכָּבַל דוֹר, כַּמְבֹאָר
 בַּפָּנִים.

אָבֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל עַל עַמּוֹ וְשׁוֹלֵחַ עֲלֵינוּ הָאָרֶז
 נִפְלְאוֹת עַל־יְדֵי צְדִיקֵי הַדוֹר מִבְּחִינַת הִירְאָה שֶׁל מְשִׁיחַ,
 שְׁיִמְשִׁיךְ הִירְאָה בְּשֶׁכַל עֲלִיּוֹן כָּל כֶּף עַד שֶׁתִּגִּיעַ הִירְאָה
 לְטוֹבָה אֶפְלוּ לַגְּרוּעַ שֶׁבְּגִרוּעִים, שֶׁאֶפְלוּ הֶרְחוֹק מְאֹד
 מְאֹד יִהְיֶה לוֹ דַּעַת אֲמִתִּי לְהִבְחִין הָאֲמֵת, שֶׁגַּם הוּא יֵשׁ
 לוֹ תִקְוָה כִּי רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ רַבִּים מְאֹד. וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי לֹא
 יִפְל עַל־יְדֵי יִרְאֵת הָעֲנָשׁ אֲדַרְבָּא, מִיִּרְאֵת הָעֲנָשׁ יִחַזֵּק
 אֶת עַצְמוֹ לְמִצְא בְּעַצְמוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת וּלְשַׂמַּח אֶת עַצְמוֹ
 בְּמִה שֶׁהוּא מוֹרַע יִשְׂרָאֵל עַל־כָּל־פָּנִים. וְדִיקָא עַל־יְדֵי
 יִרְאֵת הָעֲנָשׁ יָבוֹא לְשַׂמְחָה גְּדוֹלָה, כִּי יִרְאֵת הָעֲנָשׁ
 תִּכְרִיחֵהוּ לְקַיֵּם דְּבָרֵי הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁמִּזְהִירִים מְאֹד
 אֶת הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגִרוּעִים, שְׁיִתְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּשַׂמְחָה תָּמִיד
 עַל־פִּי דְרָכֵי עֲצוֹתֵיהֶם הַקְּדוּשׁוֹת. וּבּוֹדָאֵי צְרִיכִין אֲנַחְנוּ

לְהַתְּיָרָא מְאֹד לְשִׁמְעַ לְדַבְּרֵיהֶם הָאֲמִתִּיִּים וּלְקַיְמָם
 בְּאֲמִתּוֹ, וְעַל־כֵּן בְּסוֹף הַתּוֹכְחָה שֶׁהוּא יֵרָאֵת הָעֵנֶשׁ
 בְּתִיב, תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה,
 נִמְצָא שְׁצָרִיכִין לְהַתְּיָרָא מְאֹד מִיִּרְאֵת הָעֵנֶשׁ, עַד אֲשֶׁר
 יִתְחַזַּק עַל־יְדֵי־זֶה לְקַיֵּם דְּבָרֵי הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים
 שְׂמוֹהֵירִים אֶת הַגְּרוּעַ שְׁבִגְרוּעִים לְשַׂמַּח אֶת עַצְמוֹ
 בְּנִקְדוֹת טוֹבוֹת שְׂמוּצָא בּוֹ עֲדִין וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם
 בְּשִׂמְחָה:

(שם אות י"ו, כ')

פז

צָרִיכִין לִידַע שֶׁכָּל מַה שֶּׁכָּתוּב בְּסֵפֶר "רֵאשִׁית חֻקְמָה"
 וּשְׂאָר סִפְרֵי קִדְשׁ עֲנִינֵי קִדְשָׁה וְטַהֲרָה גְּדוּלָּה וְעֵצִם
 הַפָּנִים וְהָעֵנֶשׁ שֶׁל כָּל חַטָּא וּפָנִים אֶפְלוּ כָּל שֶׁהוּא, אִין
 הַכּוֹנֵנָה בְּכָל זֶה בְּכַדֵּי לְרַחֵק אֶת הָאָדָם מֵעֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרַךְ
 וְלַהֲחַלִּישׁ יַדְעָתוֹ בְּיִתְרַחֵם חֵם וְשָׁלוֹם, רַק בְּנִגְתָּם הַטּוֹבָה
 הוּא רַק לְקָרֵב וְלַהֲזַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיו קְדוּשִׁים
 וְטַהוּרִים וְיִתְרַחֲקוּ אֶפְלוּ מִפָּנִים כָּל שֶׁהוּא, כִּי בְּנֹדָאֵי כָּד
 רָאוּ לָהֶם לְפִי עֵצִם קִדְשָׁתָם מִשְׂרָשָׁם, אֲבָל
 אַף־עַל־פִּי־כֵן אֶפְלוּ מִי שְׂפָנִים כְּמוֹ שְׂפָנִים רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ,
 בְּנֹדָאֵי צָרִיךְ לְקַיֵּם מֵאֲמַר הַכָּתוּב – אַל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה,
 וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה, מִי שֶׁאֲכַל שׁוֹם

וְרִיחוֹ נוֹדֵף יִחֹזר וַיֹּאכַל שׁוֹם וַיְהִי רִיחוֹ נוֹדֵף יוֹתֵר. וּבְנֹדְאֵי צְרִיף הָאָדָם לְהַחִיּוֹת וּלְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל עֵת תְּמִיד יִהְיֶה אִיךְ שְׂיִהְיֶה, כִּי צְרִיכִין לְזַהַר שְׁלֹא לְקַבֵּל הִירָאָה וְהַמוֹסֵר לְרַעְיָה חֵם וְשְׁלוֹם, לְהִתְרַחֵק עַל־יְדֵי־זֶה בְּיוֹתֵר רַק שְׂיִהְיֶה בְּבַחֲיִנַת יְרֵאת הַשֵּׁם לְחַיִּים דִּיקָא, דְּהֵינּוּ לְקָרֵב אֶת עֲצָמוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הִירָאָה וְהַמוֹסֵר וְלֹא לְהִתְרַחֵק חֵם וְשְׁלוֹם, רַק אֲדַרְבָּא, מַעְצָם הִירָאָה יִחֹזֵק אֶת עֲצָמוֹ לְקַיֵּם דְּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ וְזַכְרוֹנָם לְבָרְכָהּ, שְׁהַזְהִירוּנוּ לְהֶאֱמִין בְּחִסְדּוֹ וְטוֹבוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂאִינוּ נִפְסֵק לְעוֹלָם, וּלְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל עֵת לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם:

(שָׁם אוֹת כ"ח)

פח

בְּזֶה שְׂאֵנוּ רוֹאִין שְׂעוֹתָהּ הַתּוֹרָה עַל עֶבֶד עֲבָרִי, אִם בְּנִפּוֹ יָבֵא בְּנִפּוֹ יֵצֵא, בְּזֶה אָנוּ רוֹאִים רַחֲמָנוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִיךְ שֶׁהוּא חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נְדָח, כִּי הֲלֹא אִפְלוּ הָעֶבֶד שֶׁיִּרְד לְמִדְרַגָּה פְּחוּתָהּ כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהִתְיַרָה הַתּוֹרָה לְרַבּוֹ לְמַסֵּר לוֹ שֶׁפָּחָה כְּנַעֲנִית שֶׁהוּא עוֹוֵן חָמוֹר מְאֹד, אִם בֶּן הָיָה אֶפְשָׁר לֵאמֹר שֶׁהוּא כְּבֵר הַפְּקָר גָּמוֹר וְאִין לוֹ שׁוֹם תִּקְוָה עוֹד. וּבִבְאֻמַּת לֹא בֶן הוּא כִּי אָנוּ רוֹאִים

שְׁנַם בְּהַעֲבֹד יֵשׁ כַּמָּה דִּינִים וְאַזְהָרוֹת, שֶׁהַזְהִירָה הַתּוֹרָה
 לְרַחֵם עָלָיו הַרְבֵּה וְשָׁלָא לְהַפְקִירוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶה
 אָנוּ רוֹאִים גַּם בַּמָּה שֶׁהַזְהִירָה הַתּוֹרָה אִם בְּגַפוֹ יבֹא וְכוּ',
 הֵינּוּ שָׂאֵם אֵינן לוֹ אִשָּׁה בֵּת יִשְׂרָאֵל אֲסוּר לָרַבּוֹ לְמִסֵּר לוֹ
 שֶׁפָּחָה לְאִשָּׁה בְּכָדֵי שָׁלָא יֵאבֵד לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם. כִּי
 אִם יֵשׁ לוֹ כְּבָר קָשֶׁר וְחִבּוּר בְּאִשָּׁה יִרְאֵת הַשֵּׁם מִבֵּת
 יִשְׂרָאֵל, אֲזִי אַף־עַל־פִּי שְׁמִשְׁפּוֹת מִדְּרַגְתּוֹ שֶׁיִּרְד
 לְמִדְּרַגַּת עֶבֶד הַתֵּר לוֹ לִשְׂאֵא שֶׁפָּחָה אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לוֹ
 תַקְוָה. אֲבָל אִם לֹא נִתְחַבֵּר עֲדִין בְּבֵת יִשְׂרָאֵל, אֲזִי אִם
 הָיָה נוֹשֵׂא שֶׁפָּחָה שֶׁהוּא הַהַפְּךְ מִמָּשׁ הָיָה נֶאֱבָד לְגַמְרֵי,
 עַל־כֵּן אֲסָרָה הַתּוֹרָה לְמִסֵּר לוֹ שֶׁפָּחָה אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּפְּל
 לְעַבְדוּת. כִּי אֲפִלוּ עַל הַנוֹפֵל לְעַבְדוּת גָּמוּר שֶׁהוּא תַקְוָה
 זְהֵמַת הַנְּחָשׁ בְּחִינַת עֲמָלֵק אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם לְשֵׁם
 מַגִּיעִין רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְחוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִהְיֶה
 נִדְחָה לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם:
 (שָׁם אוֹת כ"ו)

פֶּט

צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ תָמִיד בְּהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ לְבָלֵי לִיֵּאֵשׁ
 אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוֹם אִפּוֹ, רַק לִידַע תָּמִיד, כִּי מְלֵא כָל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ וְעֲדִין הַשֵּׁם עִמּוֹ וְאַעֲלוֹ וְכוּ', עַד שִׁזְכָּה לְהִתְחַזֵּק

בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה עַד שִׁיגִיעַ לְהָאֲרֵת הָרִצּוֹן, שְׂדֵי־קָא בְּעַת
הָאֲכִילָה יִגִיעַ עָלָיו רִצּוֹן וְהַשְׁתַּוְּקוּת חֲזָק וְנִמְרָץ מְאֹד
לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ. וְזֶהוּ הַהֶפְדָּה מִמַּשׁ מֵהַנְּפִילוֹת שֶׁל רַב
הָעוֹלָם שֶׁרַב הַנְּפִילוֹת הֵם עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה, הֵינּוּ
שְׁנוּפְלִים בְּדַעְתָּם מְאֹד מִחֲמַת הָאֲכִילָה שֶׁלָּהֶם שְׂאִינָה
בְּקַדְשָׁה בְּרָאוּי.

וּבַאֲמַת אַף־עַל־פִּי שְׁבוּדָאֵי צְרִיךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
לְקַדֵּשׁ אֲכִילָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָסוּר לוֹ לִפְלֵ
בְּדַעְתּוֹ מִשּׁוּם דְּבַר רַק אֲדַרְבָּה, צְרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ
בְּכָל פֶּעַם וּבִפְרָט בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה שֶׁאָסוּר לְהִיּוֹת אִז
אִישׁ עֵצֵל רַק לְהִיּוֹת אִישׁ חֵיל, הֵינּוּ כִּי לֹא יֵי שֶׁאָסוּר
לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ עַל־יְדֵי אֲכִילָתוֹ, אֲדַרְבָּה, צְרִיכִין לִידַע
וּלְהֶאֱמִין שֶׁאֲכִילַת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי יִקְרָה מְאֹד מֵאַחַר
שֶׁאֲכִילָתוֹ עַל־פִּי הַתּוֹרָה עַל־כָּל־פְּנִיִם שְׂאִינּוּ אוֹכֵל דְּבַר
הָאָסוּר חֵם וְשָׁלוֹם, רַק הַכֹּל עַל־פִּי הַתּוֹרָה. וְגַם מְבַרְךָ
עַל כָּל דְּבַר תְּחִלָּה וְסוּף, וְעַל־יְדֵי־זֶה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
מְבַרֵר בְּרוּרִים הַרְבֵּה בְּאֲכִילָתוֹ וַיֵּשׁ לוֹ לְאַכֵּל בְּשִׂמְחָה
וּבְהַתְחַזְּקוֹת גְּדוֹל בְּהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ וְלִידַע כִּי מְלֵא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְהַשֵּׁם עִמּוֹ וְכוּ' כַּנ"ל. עַד שִׁיזְכֶּה בְּשַׁעַת
אֲכִילָתוֹ דִּיקָא לְהָאֲרֵת הָרִצּוֹן, שִׁישְׁתַּוְּקוּק אִז דִּיקָא

לְהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ בְּרִצּוֹן מִפְּלֶגֶ מְאֹד שְׂזוּה עִקְר קַדְשֵׁת
 אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל. כִּי עַל-יְדֵי זֶה הוּא תִּכְלִית שְׁלָמוֹת
 הַבְּרוּר שֶׁל כָּל הַנִּיצוּצוֹת שְׁבִמְאֹכֵל וְעוֹלִים עַל-יְדֵי-זֶה
 לְשֵׁרֶשֶׁם הָעֲלִיּוֹן בְּשְׁלָמוֹת כְּמִבְאֵר בְּפָנִים: (הַלְכוּת חֲלָה הַלְכָה
 ד' אֹת ג')

ע

אִין הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיָּה, וְכָל מַה
 שֶׁפָּעַל וְעָשָׂה אָדָם אֵיזוּה טוֹב לְשֵׁם שָׁמַיִם בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם
 יִתְבַּרְךָ דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן, לֹא יֵאבֵד שׁוּם דְּבַר לְעֵתִיד
 אֲפִלוּ אִם עָבַר חֵם וְשָׁלוֹם, כִּמְהַ פְּעָמִים עַל כָּל הַתּוֹרָה כִּי
 אָף-עַל-פִּי שְׁמִבְאֵר בְּסִפְרֵי קַדְשׁ, שְׁמִי שֶׁהוּא רָשַׁע הוּא
 מוֹסִיף כַּח בְּקַלְפָּה עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, יֵשׁ בְּזוֹה
 דְּבָרִים בְּגוֹ אֲשֶׁר אֵי אֲפֹשֶׁר לְבִאָרָם כָּל כֶּךָ בְּפִרְט
 בְּכֵתָב, אִךְ הַכֵּלֵל שֶׁכָּל מִי שֶׁרוּצָה לְחוּם עַל עֲצֻמוֹ, שֶׁלֹּא
 יֵאבֵד אֶת עוֹלָמוֹ לְגַמְרֵי וּמִתְנַעֲנַע לְשׁוּב לְהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ,
 אֵזִי אָף-עַל-פִּי שְׁאִינֵנו זוֹכֵה לְשׁוּב כְּרָאוּי לוֹ אָף-עַל-פִּי-
 כֵּן כָּל מַה שֶׁיַּעֲשֶׂה אֵיזוּה דְּבַר שֶׁבְּקַדְשָׁה יְהִיָּה אִיךְ שִׁיְהִיָּה
 בְּנֻדָּאֵי לֹא יְהִיָּה נֵאבֵד שׁוּם דְּבַר, אֲפִלוּ אִם לֹא יִזְכֶּה
 לְתִשׁוּבָה שְׁלָמָה בְּאַמַּת חֵם וְשָׁלוֹם, מְכַל-שֶׁכֶּן שְׁעַל-פִּי
 הָרַב כְּשִׁיְהִיָּה חֲזַק בְּדַעְתּוֹ וַיִּרְגִּיל עֲצֻמוֹ מְעַט מְעַט בְּתוֹךְ

וְדַרְכֵי הַקְּדוּשָׁה, אֲזִי סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל,
 כַּמְבֹאֵר בְּכָר בַּמָּה פְּעָמִים: (הַלְכוֹת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂוֹת הִלְכָה ג'
 אוֹת ב)

עא

בְּשֶׁהָאָדָם הוּא בְּמִצַּר גָּדוֹל וְהַתְּאוּוֹת וְהַסְטָרָא אַחֲרָא
 מִתְּנַבְרִים עָלָיו מְאֹד, עַד שְׂאִין לוֹ דְרָךְ לְנַטוֹת יָמִין
 וּשְׂמָאל, בְּבַחֲיִנַת כָּל רוֹדְפֵיהּ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים, עַד
 שְׁנִדְמָה שְׂאָפֶס תַּקְנָה חֵם וְשָׁלוֹם, וְהוּא בְּעֵצֶם דְּחִקוּ
 וּמְצָרֵי נַפְשׁוֹ פּוֹנֶה לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ וְצוּעֵק עָלָיו יִתְבַּרְךָ מִן
 הַמְּצָר, בְּבַחֲיִנַת מִן הַמְּצָר קָרְאֵתִי יְהוָה, אֶף־עַל־פִּי שָׁמָּה
 שְׁפוֹנָה עֲצָמוֹ לְהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ הוּא רַק כְּחוֹט הַשְּׁעֵרָה,
 אֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא יִקָּר בְּעֵינֵי הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ וְנַעֲשֶׂה
 מִמְּצָר צְמֹר שְׁהֵם בְּחִינַת שְׁעָרוֹת דְּדִיקְנָא קַדִּישָׁא, הֵינּוּ
 שְׁנַתְעוֹרְרִין וְנִמְשָׁכִין עָלָיו כָּל הַשְּׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שָׁל
 רַחֲמִים שְׁהֵם תְּלִיסַר תַּקּוּנֵי דִיקְנָא קַדִּישָׁא, שְׁשָׁם כָּלוּ
 רַחֲמִים וְטוֹב וְשָׁם נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה וְזִכּוּת בִּידוּעַ, וְזֶה
 בְּחִינַת מַה שְׂמִבְּאָר בְּפִנּוֹת, מִן הַמְּצָר קָרְאֵתִי יְהוָה, מְצָר
 אוֹתִיּוֹת צְמֹר, בְּחִינַת תַּקּוּנֵי דִיקְנָא וְכוּ', הֵינּוּ כַּנ"ל. וְזֶה
 בְּחִינַת חוֹט שָׁל צְמֹר בְּיוֹם כְּפוּר שְׁהִיָּה מְלַבֵּין הַעוֹנוֹת

שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, בְּבַחֲיַנַּת אִם יֵאָדְיִמוּ כִתּוּלָע בְּצִמּוֹר יְהוּי, כִּי עֵקֶר סְלִיחַת עֲוֹנוֹת בַּיּוֹם כַּפּוּרִים נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי בְּחִינָה זֹאת עַל-יְדֵי שֵׁהִשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מוֹצֵא בְּיִשְׂרָאֵל אֶפְלוּ בַחֲוִטָאִים רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כַּמָּה וְכַמָּה שְׁעֵרוֹת טוֹבוֹת, הֵינּוּ מֵה שְׂמֵנֵתְקִין עֲצָמָם כַּמָּה פְּעָמִים מִן הָרַע אֵל הַטּוֹב כְּחוֹט הַשְּׁעֵרָה עַל-כֹּל-פָּנִים שָׁנָם זֶה יָקָר מְאֹד אֶצְלוּ יִתְבָּרֵךְ, עַד שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְאִירִין הַשְּׁעֵרוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הַקְּדוּשׁוֹת בְּחִינַת תְּקוּנֵי דִיקְנָא בְּחִינַת צִמּוֹר שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְחִילַת כָּל הָעֲוֹנוֹת כַּנ"ל: (הַלְכוֹת רֵאשִׁית הֵינּוּ הִלְכָה ד' אוֹת ב')

עב

מִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא מְלַמֵּד תְּמִיד זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְכֹל הַזְכוּיֹת שְׂמוֹצְאִין בְּיִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁעֵרוֹת הַנ"ל, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִין לְמַצֵּא זְכוֹת אֶפְלוּ בַגְּרוּעַ שְׁבַגְרוּעִים, כִּי בְכֻלָּם נִמְצְאוּ כַּמָּה שְׁעֵרוֹת טוֹבוֹת מֵה שְׂמֵנֵתְקִין עֲצָמָם כַּמָּה פְּעָמִים מֵרַע לְטוֹב כְּחוֹט הַשְּׁעֵרָה. וְעַל-יְדֵי מְצוֹת נְתִינַת רֵאשִׁית הֵינּוּ אֵל הַכֹּהֵן עַל-יְדֵי-זֶה נְתַתְקִין בְּחִינַת הַצִּמּוֹר בְּשִׂרְשׁוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁעֵרוֹת עֲלִיוֹנוֹת הַנ"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁכִין חֲסָדִים עַל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַשְּׁעֵרוֹת טוֹבוֹת שְׂנִמְצָא בָּהֶם כַּנ"ל: (שָׁם אוֹת ג')

עג

כָּל הַתּוֹכְחוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ מוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וְכָל
 הַבְּזִיוֹנוֹת שֶׁמְבַזֶּה אוֹתָם לְפַעֲמִים בְּדַרְךְ בְּזִיוֹן, הַכֹּל
 לְטוֹבָה גְּדוֹלָה, בְּדִי לְלַמֵּד עֲלֵיהֶם זְכוֹת וְחֶסֶד בְּדִי
 שִׁישׁוּבוּ אֵלָיו בְּאַמֶּת. כִּי לְפַעֲמִים כְּשִׁישְׂרָאֵל מְקַלְקֵלִין
 מַעֲשִׂיהֶם מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁכְּמַעַט אֵין נֶכֶר מְעַט הַטוֹב
 שֶׁבָּהֶם מַעֲצֵם רַבּוּי הַפְּשָׁעִים וְהַקְּלוּלִים רַחֲמָנָא לְצַלּוּן,
 וְאִם יִרְצֶה הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ לְלַמֵּד עֲלֵיהֶם זְכוֹת עַל-יְדֵי מְעַט
 הַטוֹב שֶׁבָּהֶם יִתְעוֹרְרוּ הַמְּקַטְרְגִים, חֵס וְשְׁלוֹם, וַיִּמְצְאוּ
 כְּנֶגֶד זֶה אֲלָפִים פְּעָמִים לְהַפְּךָ חֵס וְשְׁלוֹם, אֲכַל הֵשֵׁם
 יִתְבָּרֵךְ חֶפְזֵי חֶסֶד הוּא וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא רוֹצֵה בְּעַמּוֹ
 וְחֶפְזֵי לְהַטּוֹת עִמָּהֶם כְּלַפֵּי חֶסֶד, אִזּוּ בְּטוֹבוֹ וְחֶקְמָתוֹ
 הַנִּפְלְאָה הוּא בְּעַצְמוֹ מְבַזֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הַבְּזִיוֹן,
 עַד שֶׁאֹמֵר עֲלֵיהֶם שֶׁכְּבָר הֵם אֲצִלוּ חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ כָּל
 הָאֲמוֹת מֵאַחַר שֶׁכְּבָר קִלְקְלוּ כָּל כּוֹף. וְתַכְּף שֶׁהֵשֵׁם
 יִתְבָּרֵךְ מִהַפְּךָ הַדָּבָר וְאֹמֵר עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כְּמוֹ
 הָאֲמוֹת מִמַּשׁ, אִזּוּ תַכְּף נִתְנַלָּה וְנִתְרָאָה עַל-יְדֵי-זֶה
 דִּיקָא אֲמַתַּת הַנִּקְדוֹת טוֹבוֹת שֶׁבָּהֶם.

כִּי בּוֹדְאֵי בַתְּחִלָּה לֹא הָיָה נִחְשָׁב הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם כְּלָל עַד שֶׁבְּמַעַט לֹא הָיָה נִרְאָה כְּלָל, כִּי בּוֹדְאֵי לְפִי קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל בְּשֶׁרֶשֶׁם אֲזִי אֶפְלוּ אִם אֵין פּוֹגְמִין כָּל יָמָיו רַק כְּחוֹט הַשְּׁעֵרָה אַחַת הוּא גַם בֶּן פָּנִים גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם רְחוּקִים לְגַמְרֵי מַעְוֹן וּמְכַל מֵינֵי פָּגָמִים, מְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁפּוֹגְמִים חֵם וְשָׁלוֹם, יוֹתֵר מְחוֹט הַשְּׁעֵרָה, מְכַל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁהַפָּגָמִים וְהַחֲטָאִים מְרַבִּים מְאֹד רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, עַד שֶׁמַּעַט הַטּוֹב אֵינוֹ נִכָּר כְּלָל, בַּפְּרָט כִּי גַם מַעַט הַטּוֹב עֲצָמוֹ מְעַרְב בַּפְּסָלֵת הַרְבֵּה, אִזּוֹ בּוֹדְאֵי כְּשִׁירְצָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַסְתַּכֵּל עַל עַצֵּם רַבּוּי הַפָּגָמִים שֶׁלָּהֶם לְפִי קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל כְּפִי מַה שֶׁרְאוּי לָהֶם לְהִיּוֹת אִזּוֹ בּוֹדְאֵי כְּמַעַט אָפֶס תִּקְוָה חֵם וְשָׁלוֹם. אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַב חֶסֶד וְאַמֶּת וְחַפְּזֵן בְּקִיּוּם הָעוֹלָם וְרַק הוּא יָדַע יַעֲרָנוּ וְהִיכֵן הָאָדָם כְּבוֹשׁ בְּזֵה הָעוֹלָם וְכוּ', עַל־כֵּן בְּרַחֲמָיו הַעֲצוּמִים הוּא בַּעֲצָמוֹ מְהַפֵּךְ הַדְּבָר לְטוֹבוֹת יִשְׂרָאֵל וּמִתְחִיל לְהַשְׁווֹת אוֹתָם לְכָל הָאֲמוֹת, בְּבַחֲיִנַת הֲלֹא כְּבָנֵי כּוּשִׁיִּים אַתֶּם לִי וְכוּ', וְתַכְּף בְּשִׁמְדָּמָה וּמַשְׁוֶה אוֹתָם לְשֶׁאֵר הָאֲמוֹת, בּוֹדְאֵי הַכֹּל יוֹדוּ וַיֹּאמְרוּ בְּפֹה מְלֹא, שֶׁעַדִּין יֵשׁ חֵלּוּק רַב וְנִפְלֵא כְּרַחוּק מְזַרְח מִמַּעַרְב בֵּין הַנְּרוּעַ שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל לְבֵין הָעֵכוּ"ם, כִּי כְּנֶגֶד הָעֵכוּ"ם

נִמְצָא תְּמִיד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמָה שְׁעָרוֹת וְנִקְדוֹת טוֹבוֹת
לְאֵלֶּפֶים וְלָרַבּוֹת, כִּי אִפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מְלֵאִים
מִצְוֹת כְּרֵמוֹן כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ וְכֵרוֹנָם לְבָרְכָה.

נִמְצָא שְׂדִיקָא עַל־יְדֵי שְׂמֻדָּה יִשְׂרָאֵל לְעִבּוֹם וְלִבְנֵי
בוֹשִׁים עַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא נִתְּנָלָה וּמֵאִיר לְעֵין כָּל הַזְּכוֹת
וְהַטּוֹב שֶׁבָהֶם, כִּי כְּנֶגֶד הָעִבּוֹם בְּנֹדָאֵי עֲמֻדָּה יִשְׂרָאֵל כְּלָם
צְדִיקִים, כִּי כְּלָנוּ מְנִיחִין טְלִית וְתַפְלִין בְּכָל יוֹם וּמִתְעַנִּין
בְּיוֹם כְּפוּרִים וְכוּ': וְעַל־כֵּן אַחַר שְׂאֲמַר הַנְּבִיא, הֲלֹא
כְּבַנֵּי בּוֹשִׁים וְכוּ', חוֹזֵר וּמְסִים תּוֹךְ כְּדֵי דְבוּר לְטוֹבָה,
כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר שָׁם, אָפֶס כִּי לֹא הִשְׁמַד אֲשֶׁמִיד וְכוּ' בְּיוֹם
הַהוּא אָקִים אֶת סִבַּת דְּוֹד הַנוֹפְלָת וְכוּ', כִּי דִיקָא עַל־יְדֵי
שְׂמַהֲפֻךְ הַדְּבַר וּמִדְּמָה יִשְׂרָאֵל לְעִבּוֹם חַס וְשְׁלוֹם,
עַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא נִתְּנָלָה וְנִתְּרָאָה כְּמָה וְכְמָה נִקְדוֹת
טוֹבוֹת שֵׁישׁ בָּהֶם כְּנֶגֶד הָעִבּוֹם וְעַל־יְדֵי־זֶה יָבוֹא מְשִׁיחַ
וְיָקִים אֶת סִבַּת דְּוֹד הַנוֹפְלָת, כִּי מְשִׁיחַ הוּא מְבַחֲנִית
עֲתִיק, בְּחִינַת וְעַד עֲתִיק יוֹמִין מְטָא וְהוּא יוֹדֵעַ לְלַמֵּד
זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, לְמַעַא כָּל הַשְׁעָרוֹת טוֹבוֹת שְׁבִי־יִשְׂרָאֵל
שְׂזֶה בְּחִינַת הַחֶסֶד הָרַב שֶׁל בְּחִינַת עֲתִיק, וְזֶה גַם בֵּין
בְּחִינַת קָרָא שְׂמוֹ לֹא עִמִּי כִּי אַתֶּם לֹא עִמִּי וְכוּ', וְתַכְּרַךְ
חוֹזֵר וְאוֹמֵר וְהִיא בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֹאמַר לָהֶם לֹא עִמִּי אַתֶּם

יֹאמֶר לָהֶם בְּנֵי אֵל חַי, הֵינּוּ בְנֵי"ל, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי-זָה
 נִתְנַלְּה עַצְמֵם מְעַלְתֶּם וְתַפְאֲרַתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּנִגְדַּת הָעַמִּים:
 (שָׁם אוֹת ד' ה')

עַד

לְפַעֲמִים נוֹפֵל הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ כֹּל כְּדֵי עַד שְׂאֵי אִפְשָׁר לוֹ
 לְהַחְיֹת אֶת עַצְמוֹ בְּשׁוֹם דְּבַר כְּאֵלוֹ אֵין בּוֹ שׁוֹם טוֹב
 כְּלָל, אֲזֵי צָרִיךְ גַּם בֵּן לְהַפְדֵּי הַדְּבַר וּלְהַתְחִיל מִצַּד הַשְּׂנִי
 כְּנִ"ל וּלְחַשֵּׁב בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, אִם בֵּן כָּפִי דַעְתִּי אֲנִי כְּלֵי רַע
 לְגַמְרֵי וְאֵין בִּי שׁוֹם טוֹב כְּלָל, וְאֲזֵי דִיקָא מִתְחִיל לְהַרְגִישׁ
 בְּעַצְמוֹ הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בּוֹ עֲדִין, כִּי בְּנִגְדַּת הַגְּרוּעַ
 וְהָרַע לְגַמְרֵי בּוֹדָאֵי יִמְצָא בְּעַצְמוֹ גַּם בְּעַצְמֵם גְּרִיעוּתוֹ
 כְּפֹה וְכַמָּה נְקֻדוֹת טוֹבוֹת וְעַל-יְדֵי-זָה יִתְיַהֵ אֶת עַצְמוֹ.
 וְכֵן הוּא גַם בֵּן לְגַבֵּי תַּבְרוּ, כִּי צָרִיךְ לְדוֹן אֶת הַכֹּל לְכַף
 זְכוּת וּלְמִצָּא הַטוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּתַבְרוּ, בְּחִינַת וְעוֹד מְעַט וְאֵין
 רְשָׁע, כְּמִבְאֵר בְּפָנִים: (שָׁם אוֹת ו', עֵין שְׁלוֹם אוֹת כ"ו)

עַה

בְּתַחֲלָה הֵיצֵר הָרַע מִחֲטִיא אֶת הָאָדָם עַל-יְדֵי שְׁקָרוֹ
 שְׂמִטְעָה אוֹתוֹ בְּכַמָּה מִינֵי הַטְּעָאוֹת, וְאַחַר-כֵּן כְּשָׂא
 עַל דַּעְתּוֹ לְטוֹב, הוּא מַחְלִישׁ דַּעְתּוֹ וּמְכַנִּים בְּלִבּוֹ, שְׂכַבְר

נִסְתַּלַּק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִמֶּנּוּ וְהוּא רְחוּק כָּל כֶּף עַד שֶׁכָּבַר
 אִי אֶפְשָׁר לוֹ לָשׁוּב. וּבִאֲמַת הוּא לְהַפְּךָ, כִּי מְלֻכּוֹתוֹ בְּכַל
 מְשָׁלָה אֶפְלוּ בְּעֵשֶׂר כִּתְרֵינִי דְמִסְאָבוֹתָא רַחֲמֵנָא לְצַלּוֹן,
 וְכִמּוֹ שְׁנֵאמַר: הַשׁוֹכֵן אִתְּכֶם בְּתוֹךְ טְמֵאוֹתֵיכֶם, וְדַרְשׁוּ
 רְבוּתֵינוּ וְזִכְרוֹנֵם לְבִרְכָה, אֶפְלוּ בְּשֵׁהֶם טְמֵאִים – שְׂכִינָה
 בֵּינֵיהֶם, וְזֶה עֵקֶר דְּרַךְ הַתְּשׁוּבָה שְׁעֵשֶׂה מִלְּשָׁה בְּאֲרָבַעַיִם
 יוֹם הָאֲחֵרוֹנִים מֵאֵלּוּל עַד יוֹם כְּפוּרִים, שֶׁהָעֵקֶר הוּא
 לִידַע שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲדִין עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֶפְלוּ עִם
 הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים, בְּבַחֲיִנַת וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּהָךְ. וְכֵל זְמַן
 שֶׁהָאָדָם חוֹזֵר זֹאת בְּדַעְתּוֹ וּמְכַנִּים זֹאת בְּלָבוּ בְּאֲמַת
 שְׁזָה בַחֲיִנַת הָאֲזַהְרָה וְיִדְעַת הַיּוֹם וְכוּ', כִּי ה' הוּא
 הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, הֵינּוּ בַחֲיִנַת
 אִם אֶסְק שְׁמַיִם שָׁם אֶתָּה וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּהָךְ, אֲזִי בּוֹדְאִי
 יֵשׁ לוֹ תִקְוָה גְּדוּלָה, כִּי כָּל יְמֵי חַיָּו לְזִכּוֹת לְדַרְךָ
 הַתְּשׁוּבָה בְּאֲמַת כִּי זֶה עֵקֶר דְּרַךְ הַתְּשׁוּבָה בְּחֹדֶשׁ אֵלּוּל,
 שֶׁהוּא בַחֲיִנַת הַנּוֹתֵן בָּיָם דְּרַךְ וְכוּ', שְׁזָה סוּד כְּנֻט אֵלּוּל
 כְּמוֹכָא בְּכַנּוּת.

וְהַכְּנֻט הַפְּשׁוּטָה שְׂיוּצָא מְזָה לְכָל בְּנֵי אָדָם הַפְּשׁוּטִים
 הוּא לִידַע, שֶׁאֶפְלוּ בְּתוֹךְ מְצוּלוֹת יָם הַשׁוֹטְפִים מְאֹד עַל
 הָאָדָם כְּהַמּוֹן גְּלִי הַיָּם מִמֶּשׁ, בְּבַחֲיִנַת: וְתִשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה

בְּלִבֵּב יָמִים, אֶרֶץ-עַל-פְּי-כֶן גַּם שָׁם יֵשׁ דֶּרֶךְ וְנִתְיָב תָּמִיד
 לְשׁוֹב אֱלֹו יִתְבָּרֵךְ עַל-יָדַי בְּחִינַת אִם אָסַק שָׁמַיִם שָׁם
 אֶתָּה וְאֶצִּיעָה שָׁאוֹל הַנֶּדֶךְ, שְׁזָה סוּד כְּוֹנֵת אֱלוֹל בְּחִינַת
 הַדֶּרֶךְ הַנִּלְ, שְׁכָל אָדָם יִכוֹל לְזִכּוֹת אֱלֹו תָּמִיד בְּכָל
 מְקוֹם שֶׁהוּא בְּפָרֵט בְּאֱלוֹל, אִם יֵאֱמִין בְּזָה בְּאֵמֶת
 וּבְפְשִׁיטוֹת: (הִלְכוֹת עֲדוֹת הַלֵּכָה ה' אוֹת ט')

עו

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה, וְאֶעִידָה לִי עֲדִים נְאֻמָּנִים
 אֶת אוֹרְיָה וְאֶת זְכוֹרְיָה, אוֹרְיָה סִימָן לְזְכוֹרְיָה, כִּי כְמוֹ
 שְׁנֵתְקִימָה נְבוֹאֵת אוֹרְיָה שֶׁהִתְנַבֵּא עַל הַחֶרֶבֶן, כֵּן
 תִּתְקַיֵּם נְבוֹאֵת זְכוֹרְיָה שֶׁהִתְנַבֵּא עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל בְּנֵי
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וְזֶה הָעֵנִין הוּא בְּכָלֵל, וּבְפָרֵט גַּם כֵּן לְעֵנִין
 גְּאֻלַּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְתִקּוֹן מַעֲשָׂיו, שְׁזָה
 בְּחִינַת בְּנֵי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּפָרֵט, כִּי בְּטַבֵּעַ הָאָדָם
 לְהֵאֱמִין בְּהַקְלָקוֹל, הֵינּוּ שְׁמַאֲמִין שְׁעַל-יָדַי מַעֲשָׂיו
 שְׁאִינָם הַגּוֹנִים קְלָקֵל וּפְגָם הַרְבֵּה שְׁזָה בְּחִינַת חֶרֶבֶן
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, אֲבָל עַל-יָדֵי-זֶה נִחְלָשׁ דַּעְתּוֹ מְאֹד עַד
 שֶׁנִּדְמָה לוֹ שְׁכָבֵר אֲבָדָה תִּקּוֹתוֹ וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְשׁוֹב
 וּלְתַקּוֹן מַעֲשָׂיו עוֹד, וְזֶה רַק מַעֲשֵׂי בְעַל-דָּבָר כִּי

על־ידי־זה הוא פוגם בכל פעם ביותר חס ושלום. ובאמת צריכין לידע ולהאמין, כי כמו שיכולין לקלקל כמו־כן יכולין לתקן גם כן ולהיטיב מעשיו ולשוב בתשובה שלמה, עד שיתתקן כל מה שפגם. ואדרבא, מדה טובה מרבה וצריכין אנו להתחזק בכל פעם בבטחון חזק ברב חסדיו ורחמיו יתברך כי סוף כל סוף בודאי נזכה לשוב אל השם באמת ויבנה הבית־המקדש, כמו שהבטיחנו על־ידי כמה נביאים וצדיקים, כמבאר בפנים:

(שם אות יא)

עז

התורה נקראת עדות בחינת שני לוחות העדות, שני דיקא כי צריכין שני עדים שהם כנגד שני הבחינות הנ"ל באות צ"ה, הינו בחינת נקדה העליונה ונקדה התחתונה בחינת שמים וארץ, להודיע כי מלכותו בכל משלה בשמים מפעל ועל הארץ מתחת, בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול וכו', שזה עקר דרך התשובה שנגמר ביום כפורים כנ"ל. וזה בחינת ואעידה כם את השמים ואת הארץ.

וְעַל-כֵּן נִתְּנוּ שְׁנֵי לוחות הָעֵדוּת בְּיוֹם כְּפוּרִים דִּיקָא, כִּי
הַתּוֹרָה בְּחִינַת שְׁנֵי לוחות הָעֵדוּת הֵם עֵדִים נְאֻמָּנִים,
שְׁמוֹזְבִירִין וּמְזוּרִין אֶת הָאָדָם בְּכָל פֶּעַם לְבַל יִתְיַאֵשׁ
עֲצָמוֹ מִן הֶרְחָמִים, כִּי בְשִׁבִיל זֶה נִתְּנוּ לוחות הָעֵדוּת
בְּיוֹם כְּפוּרִים שֶׁהוּא עֵת רְצוֹן יוֹם מְחִילָה וּסְלִיחָה יוֹם
שֶׁנֶּגְמָר בּוֹ הַדֶּרֶךְ לַתְּשׁוּבָה כַּנ"ל, לְהַעֲיֵד לְיִשְׂרָאֵל אֲמַתַּת
טוֹבוֹ וְחֶסְדּוֹ יִתְּבַרֵךְ שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, לוחות הָעֵדוּת
נִתְּנוּ בְּיוֹם כְּפוּרִים עַל יְסוּד זֶה שְׁכוּלָל שְׁנֵי הַנְּקֻדּוֹת
הַנ"ל. הֵינּוּ שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁבוּדָאֵי צְרִיכִין לְהִזְהַר בְּנִפְשׁוֹ
וּלְשֹׁמֵר אֶת הַתּוֹרָה מְאֹד וְשִׁלָּא לְפָנָם אֲפִלוּ פָּנָם כָּל
שֶׁהוּא, כִּי בְתַנוּעָה קָלָה פּוֹנֵם וּמְקַלְקֵל מְאֹד כְּשֶׁנוֹטֵה
מִדֶּרֶךְ הַתּוֹרָה חֶסֶם וְשִׁלּוּם, וְאֶדְרָבָא, צְרִיךְ הָאָדָם לְהִיטִיב
מִעֲשָׂיו בְּכָל פֶּעַם וְלַעֲלוֹת בְּכָל פֶּעַם מִמְּדֻרְגָה לְמִדְרָגָה
עַלְיוֹנָה בְּיוֹתֵר, בְּבַחֲיַנַּת אִם אֶפְסָ שָׁמַיִם שֵׁם אֲתָה
בְּחִינַת נְקֻדַּת הָעַלְיוֹנָה. אֶף-עַל-פִּי-כֵן כְּמוֹ שֶׁצְרִיכִין
לְהֵאֱמִין בְּזֶה, שֶׁאִם עוֹבְרִין עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה פּוֹנְמִין
וּמְקַלְקְלִין מְאֹד וְגוֹרְמִין חֶרֶבֶן גְּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת חֶסֶם
וְשִׁלּוּם, כְּמוֹ-כֵן צְרִיכִין לְהֵאֱמִין גַּם בֵּן לְהַפְדָּה, שֵׁישׁ בְּכַח
הָאָדָם לְתַקֵּן כָּל מַה שֶׁפָּנָם, כִּי עֲדִין הַשֵּׁם עִמּוֹ וְאֶעְלוּ
בְּבַחֲיַנַּת וְאֶצִּיעָה שְׂאוּל הַגָּד, בְּחִינַת נְקֻדַּת הַתְּחַתּוֹנָה, כִּי

ימינו יתברך פשוטה תמיד לעורנו לשוב ולקרבו אליו
 יתברך על ידי הדרך התשובה שנגמר ביום כפורים,
 שהוא בעצמו כולל שני הנקודות הנ"ל, שזה עקר הדרך
 התשובה, רק אנו צריכין לשים לבנו לזה ולהאמין בזה
 בכל עת, וזה בחינת עדות ה' נאמנה מחכימת פתי.

כי באמת התורה הקדושה היא רוצה להחכים אפלו את
 הפתי, הינו אפלו את מי שכתב נתפתה אחר יצרו
 ונתעה למקום שנתעה, אף על פי כן התורה מכרזת
 ומעידה לפניו שאם ישוב מיד, יקבל השם יתברך
 תשובתו ברצון ויקרבו אליו באהבה גדולה, והתורה
 בעצמה מעידה לפניו הדרך לתשובה שעל ידי זה יכול
 גם הפתי להתחכם, רק המניעה הוא מחמת שקשה לו
 להאמין בעצמו שיוכל לתקן עדין, ועל זה קורא הכתוב
 ומכריז, כי עדות ה' נאמנה, כי בודאי היא נאמנה מאד
 בעדותה שמעידה שמלכותו יתברך בכל משלה בשמים
 ממעל ועל הארץ מתחת כנ"ל, ואם אתה מאמין
 לעדותה על הפנים והקלוקל חס ושלום, מכל שכן איד
 אתה צריך להאמין לעדותה על כח התקון, כי בודאי
 מדה טובה מרבה כנ"ל. וזה גם כן בחינת עדותיך נאמנו
 מאד וכו' ה' לארץ ימים, הינו אף על פי שכתב ארכו

הַיָּמִים שָׁאֲנוּ מְצַפִּים לְבַנֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת
הַתְּשׁוּבָה וְהַתְּקוּן וְעַדִּין לֹא נִוְשָׁעֲנוּ בְּשְׁלֵמוֹת,
אֲף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין עַדִּין לְהַתְחַזֵּק מְאֹד בְּתַקְוַתֵּנוּ, כִּי
בְּיָדַי עֵדוֹת ה' נֶאֱמָנוּ מְאֹד כַּנִּלְ: (שָׁם אוֹת ט', י', י"א, י"ב, י"ד)

עח

הַיָּצֵר הָרַע וְחִילוֹתָיו הֵם בְּחִינַת עַדִּי שֶׁקָּר שְׁמִכְנִיסִין
בְּלֵב הָאָדָם הַהֶפְךָ מִכָּל הַנִּלְ, כִּי הוּא הַמְּסִית הוּא
הַמְּדִיחַ הוּא הַמְּסִטִין, כִּי בְּתַחֲלָה מְסִית לְהָאָדָם וּמְבִיאֻ
לְמָה שְׁמִבִּיאֻ וְאַחֲר־כֵּן הוּא מְסִטִין וּמְקַטְרֵג עָלָיו
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְכֵמוּ שֶׁהוּא מְסִטִין וּמְקַטְרֵג לְמַעַלָּה
לְהִרְחִיק רַחֲמָיו יְתִבְרַךְ מִיִּשְׂרָאֵל חֵם וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ־כֵן הוּא
מְסִטִין בְּיוֹתֵר בְּלֵב הָאָדָם בְּעַצְמוֹ וּמַחְלִישׁ דַּעְתּוֹ כְּאֵלוֹ
כְּבָר אָפֶס תִּקְוָה חֵם וְשְׁלוֹם. וְעַל זֶה צוּעַק הַכֶּתוּב, כִּי
קָמוּ בִי עַדִּי שֶׁקָּר שֶׁהֵם הַסְטָרָא אַחֲרָא, שְׂרוּצִים לְהַעֲדִיד
בְּלֵב הָאָדָם הֶפְךָ מִן הָאֱמֶת וְלְהִרְחִיקוֹ בְּיוֹתֵר חֵם וְשְׁלוֹם,
וְעַל־כֵּן נִתֵּן לָנוּ הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ תִּרִין סְהַדִּין שֶׁהֵם מִיָּלָה
וְתַפְלִין אוֹ מִיָּלָה וְשִׁבְתָּ, כִּי כָּל זְמַן שֵׁישׁ לְהָאָדָם שְׁנֵי
עֵדִים נֶאֱמָנִים הַנִּלְ לֵהֵם מְעִידִין וּמְבִטִיחִין לוֹ בְּכָל עֵת,
שְׁעַדִּין חֲבִיבוֹתָהּ גִּבְּן מֵאַחַר שָׁאֲנוּ זוֹכִין עַדִּין לְשְׁנֵי עֵדִים

קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹחַ לְבַטֵּל וּלְהַכְנִיעַ
הָעֲדֵי שֶׁקָּר הַנַּ"ל עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַדְרֹךְ לְתַשׁוּבָה שְׁכָלוֹל
גַּם בֶּן מִבְּחִינַת שְׁנֵי עֲדִים נְאֻמָּנִים בְּחִינַת לוֹחֹת הָעֵדוּת:
(שֵׁם אוֹת י"ד)

צט

צָרִיךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהִזָּהַר מְאֹד לְבָלֵי לִיְאֹשׁ אֶת
עַצְמוֹ בְּכָל הַיָּמִים הָרַעִים וְעֵתִים לְרַעַה הָעוֹבְרִים עָלָיו,
רַק אֲדַרְבָּא, כָּל מָה שְׁמַתְנַבְרִין עָלָיו הַיָּמִי רַע שֶׁהֵם
הַמַּדּוֹת רַעוֹת וְכִיּוֹצֵא יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הוּא צָרִיךְ לְהִתְנַבֵּר
בְּיוֹתֵר לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ גַּם בָּהֶם, עַד שְׂיִמְצֵא גַם בָּהֶם
אוֹתוֹת וְחִיּוֹת הַתּוֹרָה וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹת הַמְּלַבֵּשׁ שֵׁם. כִּי בְּאֵמֶת
אֵין שׁוּם מְקוֹם נְמוּד וְיִרּוּד בְּעוֹלָם וְלֹא שׁוּם יוֹם וְעֵת וְזִמְנָן
בְּעוֹלָם שְׂאִין שֵׁם דְּבָרֵי תּוֹרָה וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹת בְּהַעֲלֵם
וּבְצַמְצוּם, שְׁמַחֲיָה אוֹתוֹ הַמְּקוֹם וְהַזְּמַן. וְלִפְעָמִים מִפִּיל
הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ אֶת הָאָדָם לְמְקוֹמוֹת כְּאֵלוֹ בְּמִכּוֹן בְּשָׁבִיל
נִסְיוֹן, אִם יִתְנַבֵּר שֵׁם לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ כְּרָאוּי אֶת הַטּוֹב
הַמְּלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ מְקוֹם וְזִמְנָן רַע כְּזֶה, וְאִז תְּהִי הַיְרִידָה שְׁלוֹ
תְּכִלִּית הָעֲלִיָּה, כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים: (הַלְכוֹת הַלּוֹאָה הַל' ה' אוֹת ה' ו')

ק

בַּעַת שְׁהָאָדָם רָחוּק מִקְדָּשְׁתּוֹ יִתְבַּרְךָ וְהוּא נֶעַ וְנָדַד
וּמִטְּלָטֵל וְדוֹחֵין אוֹתוֹ מִקְדָּשְׁתּוֹ מִדְּחֵי אֶל דְּחֵי רַחֲמָנָא
לְצַלָּן, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם הוּא חָזַק וְאִמְיִן לְבַקֵּשׁ וְלִדְרֹשׁ
וְלַחַפֵּשׁ וְלַחֲתוֹר בְּכָל עֵת וְלַהֲתַנַּעֲנַע וְלִכְסֹף וְלִבְקֹשׁ אֶת
שְׂאֵהָבָה נִפְשׁוֹ, הֵינּוּ לְזָבוֹת לְמִצְאָ אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אִזִּי
אַף־עַל־פִּי שְׁעַדִּין עוֹבְרִים עָלָיו יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה וְאִינוּ
זוֹכֵה לְמִצְאוֹ יִתְבַּרְךָ וְלַהֲתַקְרַב אֵלָיו, אַף־עַל־פִּי־כֵן יָדַע
וְיִאֲמִין כִּי בְּכָל עֵת וְעַת עַל־יָדַי כָּל בְּקֻשָּׁה וְחַפּוּשׁ
וְעַל־יָדַי כָּל דְּרִישָׁה וְדְרִישָׁה שְׁדוּרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׁ
לְמִצְאָ כְבוֹד קְדָשְׁתּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל־יָדַי כָּל הַבְּטָה וְנִעְנָוָה
שְׂמֵבִיט וְתוֹלָה עֵינָיו לְרַחֲמָיו יִתְבַּרְךָ וְעַל־יָדַי כָּל תְּנוּעָה
וְתַנּוּעָה שְׂפוּנָה אֶל הַקְּדוּשָׁה, עַל־יָדַי כָּל זֶה זוֹכֵה בְּכָל
פַּעַם לְשִׁבְרֵי חוֹמוֹת בְּרוּזֵל וְדִלְתוֹת נְהוּשָׁת, אַף־עַל־פִּי
שְׂאֵחֲר־כֶּף מִתְנַבְּרִין עָלָיו בְּכָל פַּעַם רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אִין יִגִּיעוּ לְרִיק חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְאִין שׁוּם
תְּנוּעָה שְׂפוּנָה לְקַדְשָׁה נֶאֱבָדַת חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְאִם הוּא חָזַק
וְאִמְיִן לְבַקֵּשׁ וְלַחַפֵּשׁ יוֹתֵר אַף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מַה בְּיָדָאִי
סוּף כָּל סוּף יִזְכֵּה לְמִצְאָ אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ.

וּבּוֹדֵאֵי צְרִיכִין לַעֲבֹר עַל הָאָדָם עֵדֶן וְעֵדֵינֵן הַרְבֵּה וּכְמָה יָמִים וְנִהְרֹת וְתִהְיוּמוֹת וּמִימוֹת מְחַלְפִּין צְרִיכִין לַעֲבֹר עָלָיו, וּבְכַמָּה מִדְּבָרֵיזוֹת הַמְּלָאִים נִהְשִׁים וְעַקְרָבִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים צְרִיךְ לַעֲבֹר בָּהֶם, עַד אֲשֶׁר זֹכֶה לְהַכְנִס לְשַׁעְרֵי הַקִּדְשָׁה בְּאַמֶּת, וְזֶה הַדָּבָר אֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר כֻּלָּל עַד הֵיכֵן הָאָדָם צְרִיךְ לְהִתְחַזֵּק, אַף־עַל־פִּי שֶׁכִּבֵּר וְכִרְנוּ בְּזֶה הַרְבֵּה בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם אַף־עַל־פִּי־כֵן עֵדֶן צְרִיכִין לְמַדְעֵי כִּי לְכָל אֶחָד נִדְמָה שֶׁעָלָיו אֵין אָנוּ מְכַוְנִים בְּדְבָרֵינוּ, כִּי הוּא יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת כְּאֵלֶּה וְנִתְפָּס בְּתַאוּזוֹתָיו וּבְמַצּוֹדָתוֹ כֹּל כֶּךָ עַד שֶׁלְּאִישׁ כְּמוֹתוֹ אֵי אֶפְשָׁר עוֹד לָשׁוּב בְּאַמֶּת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי כִּבֵּר נִלְכַּד יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה בְּמָה שֶׁנִּלְכַּד עַד אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמִין שׁוֹב מִנֵּי הַשָּׂדֶה, כֶּךָ נִדְמָה לְכָל אֶחָד.

וּרְבִנוּ, זְכַר צַדִּיק לְבִרְכָה, הָיָה קוֹרֵא תִנְגַּר עַל זֶה מְאֹד וְאָמַר בְּזֶה הַלְשׁוֹן: אֵהָה! לְבַל תִּתְיַאֲשׁוּ עִצְמְכֶם, וּבְלִשׁוֹן אֲשַׁבְּנֵנוּ: "גִּיּוּוֹאֵלֵד זֵיט אַיִךְ נֵיט מֵיֵאֲשׁ" וּמִשָּׁד מְאֹד תֵּיבֵת גִּיּוּוֹאֵלֵד, כִּי בְּאַמֶּת הַכֹּל יִכּוֹלִין לְזַכּוֹת לְהִתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ אֶפְלוּ עַל־יְדֵי עֲצָה זֹ לְבַד, דִּהְיִנוּ שִׁיחַפְּשׂוּ וּיִבְקִשׁוּ וְיִצְטַעְרוּ וְיִתְנַעְנְעוּ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְסוּף כֹּל סוּף יִתְקַרְבוּ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עַל־יְדֵי־זֶה, וְאֵז יִרְאוּ שְׂאִין

מוֹשִׁיבַת

קא קב

נֶפֶשׁ

ריא

שׁוּם תְּנוּעָה דְקַדְשָׁה נְאֻבְרַת חֵם וְשְׁלוֹם. וְעַל־יְדֵי כָּל
תְּנוּעָה וּבִקְשָׁה שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ אֶת כְּבוֹדוֹ וְתַבְרֵךְ זֹכֶה
לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה תְּקוּן, עַד אֲשֶׁר יִזְכֶּה לַעֲלוֹת בְּתַכְלִית
הָעֲלִיָּה: (הַלְכוֹת גְּבִיַת הַיָּד הַיְמָנִים הַלְכָה ג' אוֹת י"ז)

קא

עֲנִין מַה שְּׂאֵסוּר לִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ לְעוֹלָם וּצְרִיכִין
לְהִתְחַזֵּק מְאֹד בְּרִצּוֹנוֹת וְכִסּוּפֵין חֲזָקִים דְקַדְשָׁה
וְלְהֵאֱמִין, שֶׁהָרִצּוֹן בְּעֲצָמוֹ הוּא גַם כֵּן טוֹב וְשִׁיכּוּלִין
עַל־יְדֵי־זֶה לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַד שֶׁהִתְרַחַקוֹת
יְהִיָּה תַכְלִית הַהִתְקַרְבוֹת וְהִירִידָה יְהִיָּה תַכְלִית הָעֲלִיָּה:
(עֲנִין לְקוּמֵי עֲצוֹת חֲדָשׁ, רִצּוֹן אוֹת כ"ז, כ"ח, כ"ט)

קב

עֲנִין אֵיךְ שְׂצְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לְהִרְבּוֹת בְּתַחֲנוּנִים
וּצְעָקוֹת וְהִתְבּוֹדְדוֹת אַרְף־עַל־ פִּי שְׁנַדְמָה לוֹ שְׂזֶה כְּמוֹ
שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּזֶה וְאֵינּוּ רוֹאֶה שׁוּם פְּעֻלָּה כָּלֵל,
אַרְף־עַל־פִּי־כֵן עַל־כָּל־פְּנִים הוּא בְּבַחֲיַנַּת מְחָאָה נֶגְדַּ
הַסְטְרָא אַחְרָא שְׁלֵא תוּכַל עַל־יְדֵי־זֶה לְהִתְחַזֵּק בְּנַחֲלָתוֹ
חֵם וְשְׁלוֹם, לְעוֹלָם: (עֲנִין שְׁם הַתְּבּוֹדְדוֹת כ"ט)

קג

הָאָדָם יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּכָל מְקוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוּרָנָם לְבִרְכָה, אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל אָדָם קוֹנֵוֹת לוֹ וְכוּ', וְאֵלּוּ הָאֲרַבַּע אַמּוֹת הֵם בְּחִינַת אַרְבַּע אוֹתוֹת הַנּוֹהָ כְּמוֹכָא, הֵינּוּ כִּי בְּכָל אָדָם יֵשׁ בּוֹ שֵׁם הַנּוֹהָ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹכֵן בַּזֶּהר הַקְּדוֹשׁ, וְשֵׁם הַשֵּׁם זֶה בְּחִינַת אוֹר הָאֵמֶת בְּחִינַת ה' אוֹרִי, כִּי אֵמֶת ה' לְעוֹלָם, כִּי בְּכָל אָדָם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא אֶפְלוּ בְּדִיּוּטָא הַתְּחַתּוּנָה בְּחִינַת רְשׁוֹת הַרְבִּים שֵׁשׁ שֵׁם אַחִיזוֹת הַחִיצוֹנִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן בּוֹדֵאֵי גַם שֵׁם יֵשׁ בּוֹ עֲדִין אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה הַמְשַׁרְשֶׁת בּוֹ וְזוֹאת הַנִּקְדָּה הִיא בְּחִינַת שֵׁם הַנּוֹהָ בְּרוּךְ הוּא הַמְשַׁרֵּשׁ בְּכָל אָדָם שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הָאֵמֶת, וּמֵאוֹר הַזֶּה נִמְשָׁכִין אַרְבַּע אַמּוֹת שֵׁשׁ לְכָל אָדָם שֶׁקוֹנֵוֹת לוֹ אֶפְלוּ בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים, כִּי אֶפְלוּ אִם הָאָדָם בְּמְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים בְּחִינַת רְשׁוֹת הַרְבִּים גַּם שֵׁם יֵשׁ לוֹ מְקוֹם וְאֵין שׁוּם מְנִיעָה וּבַטּוֹל בְּעוֹלָם כִּי גַם שֵׁם יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת אוֹר הָאֵמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה רוֹאֶה כָּל הַפְּתָחִים שֵׁשׁ בְּתוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא וְזוֹכֵה לְבִרְרָא וְלְהוֹצִיא כָּל הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוֹשִׁים הַמְשַׁקְעִים שֵׁם וְעַל־יְדֵי־זֶה קוֹנָה כָּל הַקְּנִינִים, כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים.

וְזֶה גַם־כֵּן בְּחִינַת אַרְבַּע אַמּוֹת שֵׁשׁ לְהֶאָדָם בְּשֶׁבֶת גַּם
בְּרִשׁוֹת הַרְבִּיּוֹם. וְכֵן אֶפְלוּ הַיּוֹצֵא חוּץ לְתַחוּם יֵשׁ לוֹ
אַרְבַּע אַמּוֹת, כִּי אֵלּוּ הָאֲרְבַּע אַמּוֹת הֵם בְּחִינַת רִשׁוֹת
הַיְחִיד, יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם כִּי הֵם נִמְשָׁכִין בְּשֶׁרֶשֶׁן מִשָּׁם
הַיְחִיד בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הָאֵמֶת הַמְאִיר
לְהֶאָדָם בְּכָל מְקוֹם אֶפְלוּ אִם יֵצֵא בְּעוֹנוֹתָיו חוּץ לְתַחוּם
הַקְּדוּשָׁה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לוֹ מְקוֹם גַּם שָׁם וְגַם מִשָּׁם
יְכוּל לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ וּלְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְהַעֲקָר עַל־יְדֵי
שְׂאִיף שֶׁהוּא אֶף־עַל־פִּי־כֵן יִמְשֵׁךְ עַצְמוֹ בְּכָל כַּחוֹ רַק אֶל
נִקְדַּת הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ וְאֵז יֵאִיר לוֹ הָאֵמֶת בְּתוֹךְ הַחֲשׂוֹךְ
וְיִזְכֶּה לְרִאוֹת הַפֶּתַח, אִיךָ לְהִכָּנֵס אֶל הַקְּדוּשָׁה וְיִשְׁבֵּר כָּל
הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים וְהַבְּלוּלִים הַנִּמְשָׁכִים מִהַקְּלָפוֹת,
שֶׁהֵם נְטוּרֵי תַרְעָא הָעוֹמְדִין אֶצֶל הַפֶּתַח דְּקְדוּשָׁה,
בְּבְחִינַת לְפֶתַח חֲסָאֵת רוּבֵץ וְהֵם מַחְשִׁיכִין עֵינֵי הָאָדָם
כָּל כֶּף, עַד שֶׁאֵינּוּ רוֹאֵה הַפֶּתַח וְנִדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ אֵין שׁוֹם
פֶּתַח לְפָנָיו לְהִכָּנֵס אֶל הַקְּדוּשָׁה, מִחֲמַת גְּדֹל הַמְּנִיעוֹת
שֶׁמִּשְׁתַּטְּחִין לְפָנָיו. וְעַל־כֵּן עָקַר הַתְּקוּן וְהַעֲצָה לָזֶה הוּא
רַק אֵמֶת כִּי עַל־יְדֵי שְׂיִמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אֶל הָאֵמֶת, יִרְאֶה
שְׂאִין שׁוֹם מְנִיעָה כָּלֵל, וְהַכֵּל הוּא רַק בְּאַחִיזַת עֵינָיִם
וְיִזְכֶּה לְרִאוֹת הַפֶּתַח דְּקְדוּשָׁה וּלְהִכָּנֵס שָׁם לְבִטָּח. וְזֶה

בְּחִינַת אַרְבַּע אַמּוֹת שְׁנוֹתָנִין לוֹ לְהֶאָדָם לְפָנֵי הַפֶּתַח
 לְפָרֵק שֵׁם מִשָּׂאוֹ, כְּמִבְאֵר בְּפָנִים: (הַלְכוּת חֲלָקַת שְׁתַּפּוֹת הַלְכָה
 ד' אֹת ג' ד' ה' ו')

קד

לְפַעֲמִים הֶאָדָם נִכְנָס לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם וּמִתְחִיל לְעֵלוֹת
 מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, וּפְתָאם נְדָמָה לוֹ, שֶׁהוּא נִתְרַחֵק
 מִהִקְדָּשָׁה מְאֹד לְבְּחִינַת קִצּוֹי אֶרֶץ וַיִּם רְחוֹקִים. כִּי רוֹאֵה
 שְׁחֻזְרִין וְעוֹלִין עַל מַחְשְׁבֹתוֹ מַחְשְׁבוֹת וְתַאֲוֹת
 וְהִרְהוּרִים וְכוּ' מַה שְּׁלֵא עָלוּ עַל מַחְשְׁבֹתוֹ זֶה כְּמָה יָמִים
 אוֹ שָׁנִים. אֵל יִפֹּל לֵב הֶאָדָם עָלָיו עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי לְפַעֲמִים
 זֶהוּ לְתַכְלִית שְׁלֵמוֹת טוֹבֵתוֹ, כִּי מִחֲמַת שְׁכָבֵר הַגִּיעַ
 לְמִדְרָגָה כְּזוֹ שֶׁהוּא בְּסֻמוֹד אֵל הִקְדָּשָׁה מִמֶּשׁ וְרוֹצֵה
 לְכַנֵּס לְפָנִימִיּוֹת הִקְדָּשָׁה, עַל־כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַכְנִס
 לְשֵׁם עַד שִׁיחֹזֵר וַיִּלְךְ דְּרָךְ הַמְּקוֹמוֹת הַפְּגוּמִים, שֶׁהִיָּה
 שֵׁם בְּתַחֲלָה וַיִּתְקַן מַה שְּׁפָגַם וַיִּחֹזֵר וַיִּבְרַר וַיַּעֲלֶה כָּל
 הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁהוֹרִידִם לְשֵׁם עַל־יְדֵי עוֹנוֹתָיו. וְאִזּוֹ
 נַעֲשֶׂה מְזֶה תְּקוּנִים גְּדוּלִים בְּבְּחִינַת קְטִירַת וְאִזּוֹ יִזְכֶּה
 לְהַכְנִס לְפָנִימִיּוֹת הִקְדָּשָׁה מִמֶּשׁ. כִּי זֶה עֵקֶר תַּעֲנוּגָיו
 וְשַׁעֲשׂוּעָיו יִתְבַּרֵךְ, בְּשִׁמְעֵלִין הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים מִעֲמֻקֵּי
 הַקְּלָפוֹת, וַיִּכּוֹל לְהִיּוֹת כְּשֶׁנִּתְרַחֵק הֶאָדָם בְּיֹתֵר וְאֶפְ-

על־פִּי־בן הוא מְמַשֵּׁיךְ עֲצָמוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל פַּעַם, שְׂיִקְבֵּל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִמְּנוֹ נַחַת רוּחַ גָּדוֹל מְאֹד, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּמִקְוֵמוֹת הֶרְחֻקִים מְאֹד וּמְמַשֵּׁיךְ עֲצָמוֹ מִשָּׁם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה וּבְכָל הַמְשָׁכָה וְהַמְשָׁכָה הוּא גֹרֵם שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאִם יִהְיֶה חֲזֹק בְּדַעְתּוֹ לְמַשֵּׁךְ אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה אֲזִי סוֹף כָּל סוֹף יִחְמַל עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וַיִּכְנַס עַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא לְפָנִים מִמַּשׁ לְתוֹךְ בֵּית הַקְּדוֹשָׁה עֵינַי פְּנִימַי: (שָׁם הִלְכָה ה' אוֹת ו' ח', עֵינַי יִרְאֶה אוֹת קב"ג)

קה

הַעֲקָר הוּא הָאֲמַת כִּי בְּנֻדְאֵי אִם יִסְתַּבֵּל עַל הָאֲמַת לְאֲמַתּוֹ בְּנֻדְאֵי יִחְתֵּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַד שְׂיָשׁוּב אֵלָיו בְּאֲמַת, כִּי אַף־עַל־פִּי־בן מַה יִּהְיֶה בְּסוֹפוֹ, וְסוֹף כָּל סוֹף יִהְיֶה מְכַרְח לְהַתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, עַל־כֵּן הֲלֹא טוֹב לוֹ שְׂיָשׁוּב מִיָּד. כִּי בְּאֲמַת אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם בְּלָל, כְּמִבְּאֵר אֲצִלְנוּ כְּמָה פְּעָמִים, כִּי כָּל הַנְּפִילוֹת וְהַיֵּאוּשִׁים שֶׁל הָעוֹלָם הוּא רַק מִחֲמַת הֶרְחֻק מֵאֲמַת שֶׁמְטַעֶה אֶת עֲצָמוֹ לֹמַר שֶׁאֵינִי יָכוֹל עוֹד לָשׁוּב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: לֹא יֵאֱמִין שׁוֹב מִנֵּי הַשֶּׁדֶה, שֶׁאֵינִי מֵאֲמִין

שֶׁאֶפְשֶׁר עֲדִין לָשׁוּב מִנִּי הַשֶּׁדַּי וְכָל זֶה מִחַמַּת הַשֶּׁקֶר, כִּי
 הוּא מִבְּקֵשׁ לְעַצְמוֹ עַל־יְלֵה לַפֶּטֶר עֲצָמוֹ מִעֲבוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ. כִּי כָּל אָדָם בְּטַבְּעוֹ יֵשׁ לוֹ רַע הַמוֹנְעוֹ מִעֲבוּדַת
 הַשֵּׁם וְצָרִיךְ לְסַבֵּל צַעַר וּיְגִיעוֹת גְּדוּלוֹת לְשִׁבְרֵי זֶה הָרַע,
 וְעַל־כֵּן הוּא מִבְּקֵשׁ בְּכָל פֶּעַם לַפְּרִשׁ עֲצָמוֹ מִעֲבוּדַת
 הַשֵּׁם מִחַמַּת הָרַע שֶׁבְּטַבְּעוֹ.

אֵךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵזִי לוֹ מִיִּצְרוֹ אֵזִי לוֹ מִיִּצְרוֹ, כִּי אֵימַת
 הַדִּין עָלָיו, מָה יַעֲשֶׂה לְיוֹם פְּקֻדָּה. אֵךְ בְּשִׂרְוֹאָה שְׂמַת־חֵיל
 בְּמָה פְּעָמִים לְמִשְׁךְ עֲצָמוֹ קִצְתָּ לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
 וְאֵינִי יָכוֹל לְעַמֵּד בְּשׁוֹם נְסִיוֹן קָל, אֵזִי מוֹצֵא לְעַצְמוֹ תְּרוּיָן
 לֹאמֹר, מָה אַעֲשֶׂה, בְּאַמַּת הָיִיתִי רוֹצֵה לָשׁוּב לְהַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, אָבֵל יִצְרֵי מִתְנַגֵּבֵר עָלַי בְּכָל פֶּעַם וּמָה בָּחִי כִּי
 אֵי־יִחַל עוֹד, כִּי כִּבֵּר נִתְפַּסְתִּי בְּגִלוֹת גְּדוּל עַד שֶׁאֵי אֶפְשֶׁר
 לָשׁוּב עוֹד חֵם וְשָׁלוֹם. אָבֵל בְּאַמַּת כָּל זֶה הוּא פִּתּוּי
 הַיִּצְרֵי הָרַע וְהַסְתַּת הַבַּעַל דְּבָר מַעֲצָם הָרַע שֶׁבְּטַבְּעוֹ
 שִׂרְוֹצָה לַפֶּטֶר עֲצָמוֹ וְלַפְּרִשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל־יְדֵי דַחְיָה
 וְטַעוֹת זֶה. וּבְאַמַּת הוּא מְטַעֶה אֶת עֲצָמוֹ, כִּי סוּף כָּל סוּף
 מָה יִהְיֶה בְּסוּפוֹ, כִּי אֵין הַשֶּׁדַּי וְאֵין צְלָמוֹת לְהַסְתֵּר שֵׁם
 כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן. וּבִנְדָאֵי יִהְיֶה מִכְרַח לְתַן דִּין וְחִשְׁבוֹן לַפְּנֵי
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְלֹא יוֹתֵרוּ לוֹ דְּבָר אַחֵד, וְאֵם יֵשׁ לוֹ רַק

דעת כל שהוא ראוי לו לבלי להניח להטעות את עצמו, כי באמת אין שום יאוש כלל ואיך שהוא צריך לו לחתור ולבקש הצלה ומנום מעמקי שאול תחתיות ומתחתיו. ואם הוא רואה שאף-על-פי שהוא חותר ימים ושנים להשם יתברך ועדין לא שב מטעותו, אף-על-פי-כן יהיה עקשן גדול מאד ויאחו בעבודת השם יתברך בדרך עקשנות, כמבאר במקום אחר, ויתלה עיניו למרום תמיד איך להנצל מעתה על-כל-פנים ממה שהוא צריך להנצל כל אחד לפי בחינתו.

וראוי להאדם הבר דעת שיהיה מרצה, שאפלו אם לא יפעול בכל טרחו ויגיעתו שמתנגע בעבודת השם ואינו עולה בידו בשלמות, רק שעל-ידי-זה יזכה על-כל-פנים להנצל פעם אחת בכל ימי חייו מפגם אחד מעברה אחת או מהרהור ותאוה אחת וכיוצא, הינו שזוכה על-ידי עבודתו ותפלתו והתבודדות שלו וכו' שעל-ידי-זה יש לו עברה אחת פחותה מחשבון עוונותיו מאשר היתה לו אם לא היתה חותר ומתפלל להנצל מהם, גם זה די לו. כי סוף כל סוף לא יהיה נשאר מכל עמל ויגיעת האדם בעולם הזה כי אם מה שזכה לפעמים להנצל

מֵרַע וְעֵבְרוֹת וְלַחֲטָף לַפְעָמִים אֵיזָה מְצוּוֹת וְדָבָר טוֹב.
 וְאִי אֶפְשָׁר לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה, עַד הֵיכֵן צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק תָּמִיד
 בְּהַשְׁתַּוְּקוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ וְלֹא יִנִּיחַ אֶת הַרְצוֹן לְעוֹלָם.
 וְהַעֲקָר הוּא הָאֱמֶת, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֵה לְהַטְעוֹת אֶת
 עַצְמוֹ וּמִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת שְׁלֵא יֵאבֵד עוֹלְמוֹ הַנִּצְחָנִי,
 בְּוֹדָאֵי יָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם מְכַל מְקוֹם שֶׁהוּא כִּי אֱמֶת הִ'
 לְעוֹלָם: (הַלְכוֹת שְׁלוּחֵי הַלְכָה ג')

קו

בְּשֵׂאֲדָם רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
 צָרִיךְ שְׁיַעֲבְרוּ עָלָיו אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת יְרִידוֹת בְּלִי שְׁעוֹר,
 וְצָרִיךְ שְׁיִהְיֶה גְבוּר חֲזָק לְחַזֵּק לְכָבוֹ בְּכָל פַּעַם לְבָלִי
 לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ מְשׁוּם יְרִידָה שְׁבַעֲוֹלָם, וְכָל אֱלוֹ
 הָעֲלִיּוֹת וִירִידוֹת שְׁעוֹבְרִין עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הֵם
 בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת הַמְּלַחְמוֹת וְהַצָּרוֹת שְׁעַבְרוּ עַל כְּלָלִיּוֹת
 יִשְׂרָאֵל מִיְמֹת עוֹלָם, כְּמַבְאָר בַּפְּנִיּוֹת (עֵינֵי גְלוֹת וּגְאֻלָּה
 אוֹת י"ח). וְהַעֲקָר הוּא הִתְחַזְּקוֹת לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד
 אַף אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁאֵין
 שׁוּם יְרִידָה בְּעוֹלָם, כִּי בְּכָל מְקוֹם יְכוּלִין לְמַצֵּא אֶת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲיַנַּת אִם אֶפְסֵק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה וְאֶצִּיעָה

שְׂאוֹל הַנֶּגֶד, כִּי אֶפְלוּ בְּשִׁנוּפֵל לְשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיף לְחִזֵּק אֶת עֲצֻמוֹ תָּמִיד וְלִבְלִי
 לִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצֻמוֹ לְעוֹלָם, כִּי גַם שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ נִמְצָא
 בְּחִינַת וְאִצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד. וְזֶה עֵקֶר הַכָּלָל בְּעִבּוּדַת
 הַשֵּׁם וְהִיסוּד שֶׁהַכָּל תְּלוּי בּוֹ לִבְלִי לִפְלֵ בְדַעְתּוֹ לְעוֹלָם,
 אַף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. וְכָל הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ מִימוֹת עוֹלָם
 שָׁזָכוּ לְמָה שָׁזָכוּ – אֲשֶׁרֵי לָהֶם אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם, כִּלְּמָה לֹא
 בָּאוּ לְשִׁלְמוֹתָם כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינָה זוֹ עַל־יְדֵי שְׂלֵא הָיוּ
 מְיֻאָשִׁין עֲצֻמָּן לְעוֹלָם, כִּי גַם עָלִיהֶם עָבְרוּ יְרִידוֹת
 וּנְפִילוֹת הַרְבֵּה, רַק שֶׁהֵם הִתְחַזְּקוּ עֲצֻמָּן בְּכָל פַּעַם
 אַף־עַל־פִּי שֶׁעָבַר עָלֵיהֶם מָה שֶׁעָבַר. וְעַל־יְדֵי הִתְחַזְּקוֹת
 שֶׁלָּהֶם (שְׁקוֹרִין דַּעַר הַאֲלֹטִין וְיָד) זָכוּ לְמָה שָׁזָכוּ – אֲשֶׁרֵי לָהֶם:
 (הַלְכוֹת אוֹנָאָה הַלְכָה ג' א)

קז

עֵקֶר הַהִתְחַזְּקוֹת שֶׁיִּזְכָּה לְהַשָּׂאָר קָיָם עַל מַעֲמָדוֹ לְעוֹלָם
 וְלֵאחֲזוֹ עֲצֻמוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד בְּכָל הַנְּפִילוֹת
 וְהִירִידוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְאֶפְלוּ בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת חֵם וְשִׁלּוּם,
 לֹא יִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם אַפֵּן בְּעוֹלָם הוּא עַל־יְדֵי תַּפְלָה, כִּי
 עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא תַּפְלָה, כִּמְבָאָר בְּפָנִים:

(שֵׁם אוֹת ב' וְעֵין הַתְּבוֹדָרוֹת אוֹת ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה)

קה

מבאר בדברינו כמה פעמים שהחסדים מתחדשים בכל בקר, כמו שכתוב: חדשים לבקרים וכו', מכל-שכן בכל שבוע ובכל חדש ובכל שנה, מכל שכן בכל דור ודור. כי סוף כל סוף חסדו יתברך יתגבר עלינו ויביא לנו משיח צדקנו, וכל מה שקרוב יותר לביאת המשיח, השם יתברך ממשיך עלינו חסדו הגדול ביותר, בבחינת ועושה חסד למשיחו, כי משיח ימשיך החסדים בשלמות, ועל-ידי אלו החסדים יש לנו תקנה תמיד להתקרב אליו יתברך אפלו הגרוע שבגרועים. אך כל אלו החסדים הגדולים שהוא יתברך רוצה להמשיך עלינו בכל עת אין מי שידע מהם בשלמות כי אם הצדיק האמת, וכל מי שמקרב אליו הוא מודיע לו רחמיו וטובו הגדול יתברך שהם עד אין חקר, אשר על-ידי-זה יכול כל אחד להכין את עצמו מעתה על-כל-פנים לקבל האוצר מתנת חנם של השם יתברך. והעקר על-ידי אמונה ורצון שידע האמת באמונה שלמה על מה אתי להאי עלמא ויתחזק ברצונות חזקים תמיד לשוב אליו יתברך, ויחתר בכל כחו להתקרב לצדיקים וכשרים שיודעים לחזקו וליעצו בעצות נכונות

וְאִמְתִּיּוֹת, עַד אֲשֶׁר יִזְכֶּה לְשׁוּב אֶל הַשֵּׁם וִירְחֲמֵהוּ וְכוּ':
(הַלְכוֹת מִתְנַה הַלְכָה ד' אוֹת ח' עֵין וְרָאָה אוֹת קל"ב)

קט

בְּיָדָי צָרִיף לְעֵבֵר עַל הָאָדָם כַּמָּה וְכַמָּה עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת,
כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְעֵלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא כִּי אִם עַל־יְדֵי
הִירִידָה שְׁקָדָם הָעֲלִיָּה וְאִזּו הִירִידָה הִיא תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה,
אִךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁנִּפְלוּ עַל־יְדֵי הִירִידוֹת
שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם, וְעַל־כֵּן צָרִיף שֶׁתִּדַּע, שֶׁצָּרִיכִין הִתְחַזְּקוֹת
הַרְבֵּה וְעִקְשָׁנוֹת גְּדוֹל בְּלִי שְׁעוֹר שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת
עֲזוּת וְדִקְדָּשָׁה, שֶׁצָּרִיכִין קָדָם שְׂזוּכִין לְהַפְגִּים אֶל מְדוֹר
הַקְּדָשָׁה, בְּבַחֲיִנַת נִהְלֵת בְּעִזָּז אֶל גְּוַה קְדָשָׁה. וְעַקֵּר הַכַּחַשׁ
שֶׁל הִתְחַזְּקוֹת צָרִיכִין לְקַבֵּל מִהַצְּדִיקִים הַגְּבוּוֹהִים
בְּמַעֲלָה מְאֹד, שֶׁזְּכוּ לְבַחֲיִנַת תּוֹרַת הַשֵּׁם וְתַפְלַת הַשֵּׁם
מִמֶּשׁ שֶׁשֵּׁם הַחֶסֶד וְהַצְּדָקָה עַד אֵין סוּף, בְּחִינַת חֶסְדֵי ה'
כִּי לֹא תִמְנּוּ שְׂזָה הַחֶסֶד מִמְּשִׁיכִין בְּיוֹתֵר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה,
כַּמְבָּאָר בַּפָּנִים.

וּבִאֲמַת אֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין וּלְהַשִּׁיג כָּלֵל הַחֶסֶד וְהַצְּדָקָה
הַנִּמְשָׁךְ מִשָּׁם, כִּי הוּא בְּחִינַת תַּפְלַת הַשֵּׁם, שֶׁהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ בְּעִצְמוֹ כְּבִיכּוֹל מִתְפַּלֵּל עַל זֶה לְהַמְשִׁיךְ וּלְגַלוֹת

החסד הנפלא הנעלם הזה. ובוהו יכולין להתחזק הכל בכל עת מאחר שמאמין בדברי רבותינו, זכרונם לברכה, שגלו לנו שיש תפלת השם, שהשם יתברך בעצמו כביכול מתפלל, יהי רצון מלפני שיכבשו רחמי את פעסי וכו' ושם החסד והצדקה עד אין קץ והוא בחינת סתרי נסתרות גבוהים מאד שאי אפשר להשיגם, כי אם גדולי הצדיקים המבחרים שזכו לזה והם יכולים לעורר ולהמשיך עלינו החסד והצדקה הנפלאים הנ"ל. ובכתם יכולין הכל להתחזק ולהתגבר בעזות דקדושה ולשוב אל השם: (שם הלכה ה' אות ו' עין ל"ע יראה אות קל"ד)

קי

עקר בריאת האדם וירידתו לעולם הנשמי הזה המלא קלפות והסתות וכו' הוא כדי שיוכל להוציא החסדים הנעלמים מאד מהעלם אל הגלוי שזה עקר גדלתו יתברך, כי מדת החסד נקרא גדולה וכל מה שמוציאין חסדו מהעלם אל הגלוי נתגלה גדלתו יתברך יותר. וזה בעצמו גם בן הענין של בחינת ירידה תכלית העליה, כי על-ידי שמתחזק עצמו גם בעת הירידה על-ידי האמונה בעצם חסדיו יתברך עד אין קץ ותכלית, על-ידי-זה

מוֹשִׁיבַת

קיא

נֶפֶשׁ

רכג

מוֹצִיא הַחֲסָדִים הַנְּעֻלָּמִים אֶל הַגְּלוּי שְׁזָה עֵקֶר גְּדֻלָּתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה זֹכֶה לְעֹלוֹת בְּעֹלָה גְּדוּלָּה וְלֵהֲשִׁיג
הַשְּׁגָה יִתְרָה בְּגֻדְלָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְזֶה גַם בֶּן בְּחִינַת בְּמָקוֹם
שֶׁבְּעֹלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים
לְעֹמֵד, כִּי עַל־יְדֵיהֶם נִתְגַּלָּה גְּדֻלַּת חֲסָדוֹ וְטוֹבוֹ יִתְבָּרֵךְ
בְּיֹתֵר: (שָׁם אוֹת ט"ו)

קיא

אִי אֶפְשָׁר לִילָךְ בְּדֶרֶךְ צְדָקָה וְחֶסֶד חָנָם לְבַד כִּי אִם בֶּן
לֹא יַעֲשֶׂה כְּלוּם חֶסֶד וְשְׁלוֹם, רַק אֲדִרְבָּא, יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁלְּבוֹ
חֶפֶץ חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְיִסְמָךְ עַל חֲסָדֵי ה' וְאֵין זֶה דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה. אֲבָל גַּם לִילָךְ בְּדֶרֶךְ מִשְׁפָּט לְבַד גַּם בֶּן אִי
אֶפְשָׁר, כִּי אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם עַל־פִּי מִדַּת הַדִּין לְבַד,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, וְכִמוֹ שֶׁרֹאִין
בְּחוּשׁ שֶׁהִרְבֵּה נִפְלוּ וְנִתְרַחְקוּ עַל־יְדֵי רַבּוּי הַמִּשְׁפָּט
וְהַדִּין יוֹתֵר מְדֵי שֶׁהִחְמִירוּ עַל עֲצָמָן הִרְבֵּה עַד שֶׁאָמְרוּ
בְּלִבָּבָם שֶׁאִפְסוּ תִקְוַתָּם חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לְפִי רַבּוּי עוֹנוֹתֵיהֶם
וְקַלְקוּלֵיהֶם וּפְגַמֵּיהֶם הָעֲצוּמִים. וְאִם כִּי אָמַת שֶׁפָּגְמוּ
וְקַלְקְלוּ הִרְבֵּה, אֶף־עַל־פִּי־בֶן צְרִיכִין לְבַטֵּחַ בְּחֲסָדֵי
הַשֵּׁם וְרַחֲמָיו, שֶׁאֵינָם כְּלִים לְעוֹלָם שֶׁעֲדִין עֲדִין יֵשׁ תִּקְוָה

בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת וּבְכֹל שְׁעָה כָּל יְמֵי חַיָּו אֶפְלוּ אִם הוּא
 כִּמּוֹ שֶׁהוּא, כִּי חֲסִדֵי הַשֵּׁם לֹא תִמְנּוּ וְכוּ'. וְעַל זֶה אָמַר
 שְׁלֹמֹה, אֵל תִּצְדַּק הַרְבֵּה וְאֵל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה, וּכְמוֹ
 שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה, אִם רָשַׁעְתָּ מְעַט אֵל
 תִּרְשַׁע הַרְבֵּה, וְאֶפְלוּ אִם כָּבֵד הִרְשִׁיעַ הַרְבֵּה חֵם וְשָׁלוֹם,
 אֶף־עַל־פִּי־בֶן לֹא יוֹסִיף וַיִּרְשִׁיעַ עוֹד הַרְבֵּה בְּיוֹתֵר, וְכֹל
 מִה שֶׁמִּמְעַט קָצַת מִלְּהִרְשִׁיעַ בְּיָדָאֵי הוּא טוֹבָתוֹ לְנֹצֵחַ,
 וְגַם עַל־יְדֵי־זֶה יוּכַל לְזַכּוֹת בְּסוּף לְשׁוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּשָׁלוֹמוֹת, כִּי אֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, כִּי מִדָּה טוֹבָה
 מִרְבֵּה מִמִּדַּת פְּרָעָנוֹת.

וּמִה כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם אוֹ עוֹבֵר עֲבָרָה חֵם וְשָׁלוֹם, הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ מִשְׁנִיחַ וּמְסַתְּבֵל עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, כִּמּוֹ שֶׁכִּתּוּב:
 אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמַסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ וּכְתִיב, מִמְּכוֹן
 שִׁבְתּוֹ הַשְּׁנִיחַ וְכוּ' הַמְּבִין אֵל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם, מִכָּל שִׁבּוֹן
 וְכֹל שִׁבּוֹן בְּמִדָּה טוֹבָה שֶׁבְּיָדָאֵי אֵין שׁוֹם תְּנוּעָה טוֹבָה
 נִאֶבְדָּת לְעוֹלָם. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה לְסַמֵּךְ רַק עַל הַחֶסֶד
 חָנּוּם וַיִּפְרַק עַל לְגַמְרֵי חֵם וְשָׁלוֹם, זֶה בְּחִינַת קְלִפַּת
 יִשְׁמַעְאֵל שֶׁיֵּצֵא מֵאֲבָרָהּ שֶׁהִיְתָה עֶקֶר מִדָּתוֹ חֶסֶד
 וַיִּצְדָּקָה. וְכֵן לְהַפְּדוֹ, מִי שֶׁנוֹפֵל מִחֲמַת רַבּוּי הַמִּשְׁפָּט וְהַדִּין
 וְהַחֲמוּרוֹת יִתְרוֹת וְהַמְרוֹת שְׁחֵרוֹת שֶׁמְכַבֵּיד עַל עֲצָמוֹ, זֶה

מוֹשִׁיבַת

קיב קיג

נֶפֶשׁ

רכה

בְּחִינַת קְלַפַּת עֵשׂוֹ שְׂיֻצָא מִיִּצְחָק שְׂמֻדְתּוֹ דִּין וּמִשְׁפָּט,
וְעַל-כֵּן שָׂאֵל אֶת אָבִיו הַאִיךְ מְעֹשְׂרִין תִּבְנֶן וּמְלַח, הַמְרוֹת
יְתָרוֹת הַנָּ"ל, כִּי הַמְרוֹת יְתָרוֹת הֵם גַּם בֶּן פָּנִים גָּדוֹל
לְפַעֲמִים וְכַמְבֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְעַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא
כְּשֶׁנִּכְלָל מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּיַחַד שְׂזָה בְּחִינַת יַעֲקֹב בְּחִינַת
מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּיַעֲקֹב וְכוּ' וְעַל-כֵּן הִיָּתָה מִפְּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב
שְׁלֵמָה וְעֵין פָּנִים: (שם אות ל"ז, ל"ח)

קיב

עֵינֵי הַתְּחִינּוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם עַל-יְדֵי שְׂיַדַע הָאָדָם
הַיָּטֵב, כִּי אֵין לוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הָעֵת וְהַרְגַע שֶׁהוּא עוֹמֵד
בָּהּ עֹבְשׁוֹ וְלֹא יִחְשַׁב כָּלֵל מִשְׁעָה לְחִבְרָתָהּ:
(עֵין לְקוּמֵי עֲצוֹת הַדָּשׁ, יִרְאֶה אוֹת קל"ה קל"ו קל"ז)

קיג

כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם מִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ מִלְּחַפְּשׁ אַחֵר
אֲבִדוּתוֹ הָרַבִּים בְּרִצּוֹנוֹת וְכִסּוּפֵין טוֹבִים וְנִעְגּוּעִים
חֲזָקִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ יֵשׁ לוֹ תִקְוָה עַדִּין שְׂיִחְזִירוּ לוֹ
אֲבִדוּתוֹ בְּשְׁלֵמוֹת: (עֵין לְקוּמֵי עֲצוֹת הַדָּשׁ, רְצוֹן אוֹת ל"ח)

קיד

אָסוּר לְיָאֵשׁ עֲצֹמוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, אַף אִם תַּעַה בְּשֵׁה אוֹבֵד,
 כִּי אֵין שׁוּם יָאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל בְּבַחֲיַנַּת וְאַצִּיעָה שְׂאוּל
 הַנֶּבֶךְ, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה בְּמִבְאֵר בְּפָנִים, וְזֶה בְּחִינַת
 מַצֹּת הַשֶּׁבֶת אֲבֵדָה קִדְם יָאוּשׁ דִּיקָא: (הַלְכוֹת אֲבֵדָה וּמְצִיאָה
 הַלְכָה ב' אוֹת ב')

קטו

צָרִיךְ הָאָדָם לְחַזֵּק אֶת עֲצֹמוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 תָּמִיד מִכָּל מַה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו בְּגוֹף וּנְפֶשׁ וּמָמוֹן. כִּי יֵשׁ מִי
 שְׂמַטְטֵעָה אֶת עֲצֹמוֹ, שְׂאִינּוֹ יִכּוֹל לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 מִחֲמַת רַבּוּי הַיְסוּרִין וְהַתְּלָאוֹת וְדַחְקוֹת הַפְּרָנְסָה שְׂעוֹבֵר
 עָלָיו. וְאִם יִסְתַּכֵּל בְּעֵין הָאֵמֶת יִרְאֶה, שְׂכָל הַיְסוּרִים
 הַעוֹבְרִים עָלָיו הֵם בְּחֶסֶד גָּדוֹל וְלֹא בָּאוּ עָלָיו לְרַחֵק אוֹתוֹ
 עַל־יְדִיָּזָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֵס וְשְׁלוֹם, רַק אֲדַרְבָּא, לְקָרֵב
 אוֹתוֹ בְּיֹתֵר וּלְעוֹרְרוֹ בַּתְּשׁוּבָה וּלְפָדוֹתוֹ עַל־יְדִיָּזָה
 מֵעֲנָשִׁים קָשִׁים רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, וּמְדִינָה שְׁלַ גִּיהֵנָם וּלְזוֹכוֹת
 לְעוֹלָם הַבָּא. וּבִפְרָט שְׁבַתוֹךְ הַצָּרָה וְהַיְסוּרִים בְּעֲצֹמָן
 יְכוּלִין לְמַצֵּא בָּהֶם הַרְחֻבוֹת גְּדוּלוֹת, בְּחִינַת בְּצַר
 הַרְחֵבֵת לִי, וּכְמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר.

וְכֵן יֵשׁ מִי שְׁמַטְעָה אֶת עַצְמוֹ שְׂאִינוֹ יָכוֹל לְהִתְקַרֵּב
 לַהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ מִחֲמַת עַצֵּם רַבּוּי פְּגָמָיו שֶׁנִּתְרַחַק עַל-יָדָם
 מְאֹד מִהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ. וְכִבֵּר מִבְּאֵר בְּדַבְרֵינוּ הִרְבֵּה
 שְׂאִסּוֹר לְאָדָם לִיֵּאֵשׁ עַצְמוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי אֶפְלוּ אִם הוּא
 כִּמּוֹ שֶׁהוּא אֶפֶר-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין יָכוֹל לְחַטֵּף תּוֹרָה וּמַצּוּוֹת
 וְלִזְבוֹת לְחַלֵּק טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא. וְצָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ
 מְאֹד בְּהִנְקָדוֹת טוֹבוֹת שְׂמוּצָא בְּעַצְמוֹ עֲדִין וַיִּדַע וַיֵּאֱמִין,
 כִּי עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לָשׁוּב לַהֵשֶׁם יִתְבַּרְךָ בְּאַמֶּת. וְאִם
 יֵאמֵר הָאֱמֶת שֶׁהִיסוּרִים בְּחֻסְדִּים גְּדוֹלִים וְגַם יֵשׁ בִּי
 נִקְדוּת טוֹבוֹת עֲדִין, אֵךְ אֶפֶר-עַל-פִּי-כֵן מָה אֶעֱשֶׂה שֶׁרַבּוּי
 הַפְּגָמִים וְהַקְּלָקוּלִים גָּבְרוּ עָלַי כָּל כֶּף, עַד שֶׁקָּשָׂה לִי
 לְסַבֵּל גַּם מְעַט הִיסוּרִים וְכֵן עַצֵּם הַקְּטָנוֹת וְחִלִּישַׁת
 הַדַּעַת שֵׁשׁ בְּלִבִּי מֵרַבּוּי פְּגָמֵי וְקְלָקוּלֵי. אֶפֶר-עַל-פִּי-כֵן
 עַל-יָדַי שִׁיחֹזֵק אֶת עַצְמוֹ וַיִּסְתַּכֵּל עַל הַחֻסְדִּים
 וְהִתְרַחַבוֹת וְכֵן עַל הַנְּקָדוֹת טוֹבוֹת עַל-יְדֵי-זֶה יוֹכֵל עַל-
 כָּל-פְּגָמִים לְחַזֵּק לְכַבּוֹ לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ וּתְפַלְתּוֹ לִפְנֵי הֵשֶׁם
 יִתְבַּרְךָ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים הִרְבֵּה, עַד שִׁישׁוּשִׁיעוּ הֵשֶׁם
 יִתְבַּרְךָ בְּשִׁלְמוֹת וַיִּצִיל אוֹתוֹ מִכָּל הִיסוּרִים וַיִּמְחַל לוֹ עַל
 כָּל עוֹנוֹתָיו וַיִּזְבְּהוּ לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה: (הַלְכוֹת פְּרִיקָה וּמְעִינָה
 הַלְכָה ד' אוֹת י"ג)

קטז

צָרִיךְ כָּל אֶחָד אֲפִלוּ אִם נָפַל וְנִתְרַחַק כְּמוֹ שֶׁהוּא,
 אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לְהִתְנַבֵּר לְחַטָּף אֵיזָה טוֹב בְּכָל עֵת
 וּלְלַמֵּד עַל־כָּל־פָּנִים מְעַט בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֵיזָה הַלְכוֹת
 מֵהַלְכוֹת הַתּוֹרָה, וְלִהְיוֹת אֲזִינוּ הַיָּטִב לְשִׁמְעַע וּלְדַבֵּק
 עֲצֻמוֹ בְּקוֹל הַשֵּׁם הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַקּוֹרָא בְּלֵב הָאָדָם בְּכָל
 יוֹם וּבְכָל עֵת שֶׁיָּשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְצָרִיךְ כָּל אָדָם
 לְהִטּוֹת אֲזִינוֹ וּלְבוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל הַשֵּׁם שֶׁעַל־כָּל־פָּנִים יְהִי
 לוֹ רְצוֹנוֹת חֲזָקִים וְכִסּוּפִין גְּדוֹלִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁזֶה
 יָקָר מְאֹד. וְהַעֲקָר לְשִׁמְחָה בְּכָל עֵז וּלְבָרָךְ וּלְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל עֵת עַל הַחֶסֶד הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא שֶׁעָשָׂה
 עִמָּנוּ, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ
 הַמְּדִדָה גְּנוּזָה אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְכוּ'.

וְזֶה עֲקָר בְּרַבְתַּת הַתּוֹרָה שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִזְהָר בָּהּ מְאֹד,
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָהּ, הֵינּוּ לְהוֹדוֹת
 וּלְבָרָךְ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל עֵת עַל מְעַט דְּמְעַט הַנִּקְדוֹת
 טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲדִין מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְעֲקָר כָּל הַחֲרָבִין
 וְנִלּוֹת יִשְׂרָאֵל הִיָּה רַק בְּשִׁבִיל זֶה, שֶׁלֹּא קִיְמוּ בְּכָל הַנִּלָּל,
 שֶׁזֶה בְּחִינַת עַל מָה אֲבָדָה הָאָרֶץ וְכוּ' עַל עֲזָבְכֶם אֶת

תּוֹרַתִי, הֵינּוּ שְׁעֵזְבוּהָ לְגַמְרֵי וְלֹא נִזְהָרוּ לְחַטֵּף עַל־כָּל־
פָּנִים מְעַט לְמוֹד הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, וְזֶה וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי,
הֵינּוּ שְׁלֹא הָטוּ אֶת אָזְנָם לְשִׁמְעַת בְּקוֹל הַשֵּׁם הַקּוֹרֵא
בְּלִבָּם בְּכָל עֵת. וְעַקֵּר וְלֹא הִלְכוּ בָּהּ וּדְרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּהּ, שְׁלֹא בָּרְכוּ בַתּוֹרָה תַּחֲלָה, הֵינּוּ כַּנֵּל,
וְזֶהוּ וְלֹא הִלְכוּ בָּהּ דִּיקָא, כִּי זֶה הַלּוּף וְדַרְךְ נִפְלָא מְאֹד
לְהִתְקַרֵּב עֲצָמוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל מִינֵי נְפִילוֹת וִירִידוֹת
שְׁבַעֲוָלָם עַל־יְדֵי בְּחִינַת בְּרַבַּת הַתּוֹרָה, הֵינּוּ לְבָרַךְ
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת עַל גְּעִימַת חֵלְקֵנוּ וְגוֹרְלֵנוּ שְׁזַכֵּינוּ
לְתּוֹרָה קְדוּשָׁה כְּזֹאת. וְאֵיךְ שֶׁהוּא אֵיךְ שֶׁהוּא
אֶף־עַל־פִּי־כֵן אָנוּ זוֹכִין בְּכָל יוֹם לְחַטֵּף אִיזָה נִיצוּצוֹת
וְנִקְדוֹת טוֹבוֹת מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וּבְזֶה יֵשׁ לָנוּ לְשַׁמַּח
נַפְשֵׁנוּ מְאֹד וּלְחַזֵּק לְבַבֵּנוּ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאִם הָיוּ
הוֹלְכִים גַּם אִזּוֹ בְּדַרְךְ זֶה לֹא הָיוּ בָּאִים לְיַדֵּי נְפִילוֹת
כְּאֵלוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שֶׁהִיָּה בְּבֵית רֵאשׁוֹן גְּלוּי עֲרִיּוֹת
וְעַבּוּדָה זָרָה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּהּ,
וְלֹא הָיוּ לָהֶם צָרוֹת כְּאֵלֶּה וְגַלְיּוֹת וְכוּ'. וְעַתָּה כָּל תַּקְּנוֹתֵנוּ
לָשׁוּב לְאַרְצֵנוּ וּלְבֵית מִקְדָּשֵׁנוּ הוּא רַק עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי
לֵית מִלְתָּא דָּא תַלְיָא אֵלָּא בְּתִיּוּבְתָא, וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה
הוּא רַק עַל־יְדֵי־זֶה:

(שָׁם אוֹת ל"ה)

קִיז

יֵשׁ סוּדוֹת בְּאֵלוֹ שְׁעַל-יְדֵיהֶם יְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב לָהּ
 יִתְבָּרֵךְ אֲפֵלוֹ הַרְחוּקִים בְּיֹתֵר וְזֶה בְּחֵינַת הַסּוּדוֹת
 שְׁמֹנְגֵלִין הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּסוּד וּבְלַחֵשׁ וְהַפֵּל רַק
 בְּשִׁבִיל תְּקוּן הָעוֹלָם, כְּדֵי שְׂיִתְקַרְבוּ כָּל הַרְחוּקִים
 לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְזֶה שְׂאוֹמְרִים דְּבָרִים אֵלוֹ בְּסוּד
 וּבְלַחֵשׁ הוּא סוּד מָה שְׂאוֹמְרִים בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד בְּחֵשׁאֵי וּבְלַחֵשׁ דִּיקָא. וְכִי שְׂמַאֲמִין בְּאַמַּת
 בְּסוּד ה' אֲשֶׁר לִירְאָיו, יֵשׁ לוֹ תְּקוּהָ תְּמִיד לְצֵאת מִרְשֶׁת
 זוֹ טְמֻנּוֹ לוֹ, וְזֶה בְּחֵינַת: סוּד ה' לִירְאָיו וְכוּ' עֵינֵי תְּמִיד אֵל
 ה' כִּי הוּא יוֹצִיא מִרְשֶׁת רְגְלֵי: (הַלְכוֹת הַפֶּקֶד וְנִכְסֵי הַגֵּר הַלְכָה ד')

קִיח

מִבְּאֵר בְּכּוֹנְנוֹת, שְׁכַפְסַח וְסַפִּירָה מִכְרַחֲמִין לְקַבֵּל הַמַּחֲזִין
 שְׁלֵא כְּסֹדֵר, דְּהֵינּוּ שְׂמַקְבְּלִין הַמַּחֲזִין דְּגִדְלוֹת קִדְּם הַמַּחֲזִין
 דְּקַטְנוֹת, וְעֵין שָׁם בְּעֵינֵי הַשְּׁנוּיִים הַנִּפְלְאִים שֵׁישׁ בְּיָמִים
 הָאֵלוֹ מִיּוֹם אֵל יוֹם בְּעֵינֵי הַמְּשַׁכֵּת הַמַּחֲזִין הַנִּזְל. וּמִבְּאֵר
 שָׁם שְׂמָה שְׂמַכְרַחֲמִין לְקַבֵּל הַמַּחֲזִין אֲזוֹ שְׁלֵא כְּסֹדֵר הוּא
 מַחֲמַת גְּדֵל אַחֲזִיזוֹת הַסְטֵרָא אַתְרָא שְׂהוּא זְהַמַּת מְצָרִים
 שְׂנֵאֲחֻזוֹת אֲזוֹ בְּהֶם עֲדִין, שְׂמַחֲמַת זֶה הַהֲכָרַח לְקַבֵּל

המחזין שלא בסדר. והנה אף על פי ששם מבאר, שאין מקבלין המחזין שלא בסדר רק בימים הללו מחמת הנ"ל. אבל תמיד מקבלין המחזין בסדר. אף על פי כן ממילא מובן שכל זה לענין המשכת המחזין בכלל שנעשה על ידי העבודה של כלל ישראל, אבל בפרטיות כל זמן שהאדם אינו נקי מעוונותיו וצריך לשוב בתשובה שזה בחינת יציאת מצרים בפרטיות, אזי הוא צריך גם בשאר ימות השנה לקבל המחזין שלא בסדר כפי בחינת יציאתו ממצרים, דהינו מזהמת עוונותיו.

ובכלל כל המשכת המחזין והחכמה והשכל הוא לדעת ולהביר אותו יתברך ולהתקרב אליו שזה עקר התכלית. ובכל יום ויום יש חכמה ושכל מיוחד שזה עקר הטוב שבכל יום ויום והוא עקר אור היום והשמש שמאיר בכל יום, רק כל יומא אית לה גדר מלבר דלא יעול כל בר נש להאי טוב, כגון חשוכא דכסיא לנהורא כמבאר בזהר הקדוש, שזה בחינת קלפה הקודמת לפרי, שזה בחינת כלל כל הסבות והמאצעות שעוברין על כל אדם בכל יום, והתפשטות והשתטחות הבלבולים שמתגברין על האדם בכל יום, עד שבכל פעם נדמה לו,

שְׁבֹזָה הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְרוֹצֶה לְדַחֹת אֶת עַצְמוֹ מִיּוֹם אֶל יוֹם בְּעַבֹדַת הַשֵּׁם, וְזֶה אִסּוּר גָּדוֹל, כִּי צָרִיךְ לְהַתְנַבֵּר וּלְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל יוֹם וַיּוֹם לְשַׁבֵּר הַגְּדָרִים וְהַמְּנִיעוֹת שֶׁמִתְנַבְּרִין עָלָיו וְלַמְצֵא הַטּוֹב שְׁבֹזָה הַיּוֹם דִּיקָא וְלְהַמְשִׁיךְ הַמּוֹחִין וְהַשֶּׁבֶל הַמְיַחֵד לְזֶה הַיּוֹם דִּיקָא, וְלְהַבִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה כְּפִי בְּחִינַת אוֹתוֹ הַיּוֹם דִּיקָא כְּמַבְאֵר כָּל זֶה בְּפָנִים בְּאַרְיֻכוֹת:

(עֲנֵן לְקוֹטְפֵי עֲצוֹת תְּדַשׁ יִרְאֶה, אוֹת קמ"ג; פֶּסַח וּסְפִירָה אוֹת קנ"ו, קנ"ח)

וְהִנֵּה כְּפִי הַמְשֻׁכֵּת הַמּוֹחִין שֶׁצָּרִיךְ לְקַבֵּל בְּכָל יוֹם בְּפִרְטוּיּוֹת כְּמוֹכֵן זֶה לְעַמַּת זֶה מִתְנַבְּרִין וּמְשַׁתְּחִין כְּנִגְדּוֹ בְּחִינַת הַגְּדָרִים וְהַמְסָפִים וְהַמְּנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ עַל הַטּוֹב שֶׁבְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כִּי כְּפִי הַשְּׁנוּיִים הַגְּדוֹלִים שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַמּוֹחִין הַקְּדוּשִׁים, כְּמוֹכֵן יֵשׁ שְׁנוּיִים רַבִּים לְאִין מִסָּפָר בְּעֲנֵן הַגְּדָרִים וְהַמְּחִצוֹת שֶׁיֵּשׁ עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם, וּמִזֶּה נִמְשָׁכִין כָּל מִינֵי הַדְּחִיּוֹת וְהַבְּלָבוּלִים שֶׁבָּאִין עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם. וְעַל־כֵּן אֵל יִפְלֵ לֵב הָאָדָם עָלָיו אִם רוֹצֶה, שֶׁבְּיָמִים הַקּוֹדְמִים הִתְפַּלֵּל קָצַת בְּכּוֹנֵה וְהָיָה לוֹ אֵיזָה נִיחָא קָצַת מִן הַבְּלָבוּלִים וְכוּ' וְעַכְשָׁו מִתְנַבְּרִין עָלָיו הַבְּלָבוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת בְּיוֹתֵר, כִּי יָכוֹל לְהִיּוֹת שֶׁהַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ בְּבְחִינַת הַמְשֻׁכֵּת הַמּוֹחִין דְּגִדְלוֹת אֲצֵלוֹ,

שָׁשׁם אֵין אַחִיזַת הַחִיצוֹנִים שֶׁהֵם הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים כָּל כֶּה, וְעִבְשׁוּ צָרִיךְ לְקַבֵּל גַּם בְּחִינַת מוֹחִין דְּקַטְנוֹת וְלַפְעָמִים הֵם בְּחִינַת קַטְנוֹת דְּקַטְנוֹת, שָׁשׁם הַסְּטָרָא אַחְרָא נֶאֱחָזַת בְּיוֹתֵר וְעַל-בֵּן נִדְמָה לוֹ שֶׁקָּשָׁה לַעֲמֹד בְּנֶגֶד הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים שֶׁבָּזָה הַיּוֹם. אֲבָל בְּאַמַּת צָרִיךְ לְהֶאֱמִין, שֶׁבּוֹדָאֵי גַם בָּזָה הַיּוֹם יֵשׁ בּוֹ טוֹב, רַק שֶׁצָּרִיכִין לְשַׁבֵּר הַגֶּדֶר שֶׁכָּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם כְּדֵי לְזַכּוֹת לְזֶה הַטּוֹב שֶׁבָּזָה הַיּוֹם דִּיקָא כַּנ"ל.

וְעַל-בֵּן צָרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְאִם לַפְעָמִים מִשְׁתַּטְּחִים בְּנִגְדּוֹ מְאֹד עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם אַפֵּן לְהִתְפַּלֵּל כְּרְאוּי, אַף-עַל-פִּי כֵּן צָרִיךְ לִידַע וּלְהֶאֱמִין, שֶׁגַּם הַיּוֹם הַזֶּה הוּא יוֹם וְהוּא מְנוּי וְסִפּוֹר בִּימֵי חַיּוֹ, וְעַל-בֵּן אִם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם אַפֵּן לְהִתְפַּלֵּל כְּרְאוּי בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת בּוֹ עֲבוּדָה אַחֲרֵת, לֹאמֹר שֶׁאֵר תַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת בְּכּוֹנֵה וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ אוֹ לְלַמֵּד יוֹתֵר אוֹ לַעֲסֹק בְּמִצְוֹת וּגְמִילוּת חֲסָדִים. כִּי רְצָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכֶךְ הַרְבֵּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ בְּמָה לְהַחֲיוֹת עֲצָמֵנוּ בְּכָל יוֹם בְּכִמְהָ מִיָּנִי לְמוֹדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבְכִמְהָ מִיָּנִי מִצְוֹת וְכו'. וְהַעֲקֹר שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹּא

יטעה חס ושלום, שהיום הזה בטל והולך, כי צריך להחשב בכל יום שאין לו כי אם אותו היום לבד בבחינת היום אם בקולו תשמעו: (הלכות פקדון ד', אות ה', ו', ז', ח')

ק"ט

אף-על-פי שצריך האדם להזהרו בעבודתו ותפלו וּלְפָרַע חוֹבַת כָּל יוֹם וְיוֹם בְּזַמְנוֹ דִּיקָא בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, אף-על-פי-כן צריך גם-כן להתחזק מאד להמתין ולצפות לישועת השם אף-על-פי שהוא רואה, שעדין הוא רחוק לגמרי מעבודת השם, אף-על-פי-כן לא ירפה ידיו חס ושלום, מלהחיל ולהמתין לישועת השם תמיד ועל-ידי-זה דיקא יזכה לשלמות ישועתו:

(עין לקוטי עצות חדש יראה, אות קמ"ה; פסח וספירה אות ק"ס)

קב

ענין מה שעקר שלמות אמונת חכמים הוא להתחזק כל כך עד שיאמין גם בעצמו כי בגדל כח צדקתם של הצדיקי אמת יעלו גם אותו מעלה מעלה, ולעת עתה גם ההתקרבות בעצמו שמתקרב אליהם ומאמין בהם הוא טוב ויקר מאד. ועקר האמונה הוא במה שאין מבינים בשכל כידוע, וכמו-כן גם בענין זה אף-על-פי שלפי

מוֹשִׁיבַת

קבא קבב

נִפְשׁ

רלה

שְׁכָלוּ ויִדְעוּתוֹ הוּא רְחוּק עֲדִין מְאֹד מִהַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה כִּי בּוֹדֵאי גַם מְעַט
נִקְדוּתָיו הַטּוֹבִים יִקְרִים מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ:

(עֵין לְקוּשֵׁי עֲצוֹת חֲדָשׁ אֱמוּנָה, אוֹת קנ"ה)

קבא

עֲנִין מַה שְּׂאִין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, וְהַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ
מְצַמְצֵם עֲצֻמוֹ מֵאִין סוֹף עַד אִין תְּכַלִּית וּמְרַמֵּז לְהֶאָדָם
רְמוּזִים לְהִתְקַרֵּב לְעִבּוּדָתוֹ יִתְפָּרֵךְ לְכָל אָדָם, כְּפִי הֶרְאוּי
לוֹ עֲבָשׁוּ בְּמִקוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִין לְזַכֵּר אֶת
הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ תָּמִיד בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן וּבְכָל הַמְּדַרְגּוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם:

(עֵין לְקוּשֵׁי עֲצוֹת חֲדָשׁ יִרְאָה, אוֹת קנ"ה)

קבב

עֲנִין מַה שְּׁעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל
מְקַשְׁרִין בוֹ יִתְפָּרֵךְ תָּמִיד וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא יוֹרֶדֶת
אֶפְלוֹ בְּעַמְקֵי תְהוֹם לְעוֹרֵר אֶפְלוֹ אֶת הַפְּחוֹת שֶׁבַּפְּחוֹתִים
לְהַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה יְכוּלִין הַכֹּל
לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְפָּרֵךְ אֶפְלוֹ אֶלּוֹ שֶׁכְּבָר נִשְׁקַעוּ בְּתוֹךְ
סְמָרָא דְּמוֹתָא חַס וְשְׁלוֹם, וְדַבְּרֵי תּוֹרָה אֵינָם מְקַבְּלִים

ממאה לעולם, רק אדרבא, מעלין את האדם מממאה
למהרה: (עין לקוטי עצות חדש תורה, אות ק"ב)

קבג

שרש הבעל דבר והסמרא אחרא הינו שרש
השתלשלות יניקתם הוא מבחינת תחלת הצמצום של
חלל הפנוי שהשם יתברך, בבכיל, העלים והסתיר אור
חכמתו בשביל הבחירה. וההעלמה וההסתרה הוא,
בבכיל, כמו בחינת גנבה, כי באמת לאמתו יש שם
השם יתברך, רק שהוא מעלים ומסתיר עצמו, בבכיל,
בשביל הנסיון והבחירה, בבחינת אלה אל מסתתרת,
וכעין שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שאמר הקיסר
אלקיכם גנב הוא, והשיב לו שהוא למוזה וכמבאר שם
המשל. ומשם שרש הגנבה והערמות והמרמות של
הבעל דבר שהוא ראש לכל הגנבים ובא על האדם
בערמה ובמרמה גדולה, כמו שכתוב: יארב במסתר
וכו' יארב לחטף עני וכו'. ועל-כן עקר התקון על-ידי
אמת על-ידי שיודעים שבכל מקום נסתר השם יתברך
אפלו בתוך תוקף התנברות החשך של היצר הרע
וחילותיו, אף-על-פי-כן גם שם יכולין להמשיך על
עצמו אור האמת, עד שיאיר לו לצאת מתוך החשך

וְהֵאֱפֹלָה וְלִהְתַּגֵּבַר עַל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר, כִּי גַם הַחֲלָל
הַפְּנוּי מְלֵא מְאֻלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְעַל-כֵּן בְּשׂוֹמְשֵׁיךְ עֲצָמוֹ
אֵל הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ אֹז בְּנֹדָאֵי אֵינן הַשֶּׁךְ וְאֵינן צְלָמוֹת
לְהַסְתֵּר שָׁם, כִּי גַם הַשֶּׁךְ לֹא יִחְשִׁיךְ מִמֶּךָ וּכְתִיב, כִּי
אֲשַׁב בַּחֲשֶׁךְ ה' אֹר לִי. וְאֹז לֹא רִי שִׁיזְכָּה לְצֵאת מִתּוֹךְ
הַחֲשֶׁךְ אִף גַּם יִזְכָּה לְהוֹצִיא כָּל הַטּוֹב שֶׁהִיָּה כְּבוֹשׁ בָּהֶם
מִכֶּבֶד. וְכָל מַה שֶּׁהַחֲשֶׁךְ מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּיֹתֵר יָדַע,
שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר בְּיֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ אֶל הָאֱמֶת, וְאֹז
יִזְכָּה לְהוֹצִיא עַל-יְדֵי-זֶה הַטּוֹב הַכְּבוֹשׁ בָּהֶם יוֹתֵר וְיֹתֵר,
שֶׁזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁהַגִּבּוֹר בְּשֹׁנְמָצָא הַגִּבְנָה בְּיָדוֹ מְשַׁלֵּם
כָּפֶל וְאִם טָבַחוֹ אוֹ מָכְרוֹ אֹז מְשַׁלֵּם אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה,
כַּמְבֹאֵר בַּפְּנִיּוֹם: (הַלְכוֹת גִּבְנָה הִלְכָה ה' אוֹת ט', י') (וְעֵינן לְקוֹסֵי עֲצוֹת
הַדָּשׁ אֱמֶת, אוֹת ע"ז ע"ח)

קבד

עַקֵּר קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם הוּא צִיצִית וְתַפְלִין שֶׁהֵם
בְּחִינַת אֹר הָאֱמֶת, כַּמְבֹאֵר בַּפְּנִיּוֹם, וְהֵם בְּחִינַת שׁוֹר
וְשֶׂה. וְלַפְעָמִים מִתְגַּבְּרַת הַסְטֵרָא אַחֲרָא כָּל כָּךְ עַד
שֶׁגִּבּוֹר חֵם וְשָׁלוֹם, גַּם בְּחִינַת הַשׁוֹר וְשֶׂה וּמְבַחֵהוּ אוֹ מָכְרוֹ
שֶׁמְטִיל פָּנָם אוֹ מְבַטְלוֹ לְגַמְרֵי חֵם וְשָׁלוֹם, אֲפֵלוּ מֵעַקֵּר
קְדֻשַׁתוֹ שֶׁהוּא צִיצִית וְתַפְלִין. וְהוּא גַם הוּא צָרִיךְ

להתגבר לבלי ליאש עצמו ולמשך עצמו מעתה על-כל-
 פנים אל האמת לאמתו, ולדרש ולהתר לשוב אל השם
 יתברך באמת. כי סוף כל סוף מה יהיה ממנו, ויתפש
 ויבקש וידרש מעתה על-כל-פנים אחר תכליתו הנצחי,
 עד שיעזר לו השם יתברך שימצא הגנב ואז יוציא ממנו
 בכפלי כפלים, בבחינת תשלומי ארבעה וחמשה הנ"ל
 (שם אות טו). ועין עוד התחזקות גדול ממה שיכולין
 הכל להתקרב להשם יתברך על-ידי אור האמת שמאיר
 גם בעצם השכבת לילה, שזה בחינת תפלת ערבית
 בלילה שאז אין זמן ציצית ותפלין: (עין לקושי עצות אמת,
 אות פ')

קבה

כל זמן שהאדם מחזק את עצמו באמונה שלמה וכו' אז
 יש לו תקוה לעולם: (עין לקושי עצות אמונה, אות קע"ז)

קבו

אף-על-פי שכל הרוצה לגשת אל הקדש מכרח לעורר
 מטה עז של עבודתו, הינו הכח וזכות של נקדויותיו
 הטובים בפרט הכח וזכות של צדיקי אמת החוסה בהם,
 אין זה רק בשביל להכניע הרע שבו, הינו מחמת

מוֹשִׁיבַת

קבו

נֶפֶשׁ

רלט

שֶׁהַפֶּעַל דְּבַר בָּא לְבַלְבֵּל אוֹתוֹ גַּם מִמַּעַט עֲבוּדָתוֹ
וְלַהֲחֲלִישׁ דַּעְתוֹ מֵרַבּוּי קְלִקּוּלָיו וּפְנִמְיוֹ הַמְרַבִּים, עַל-כֵּן
מִכְרַח לְחַפֵּשׂ בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה נִקְדוֹת טוֹבוֹת בְּכַדֵי לְהַחֲיוֹת
וּלְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, בְּבַחֲינוֹת וְעוֹד מְעַט וְאִין רִשְׁעֵי וְכוּ',
בְּמִבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. אֲבָל לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲמֹד בְּדַל
וְכָרֵשׁ וַיִּשְׁפָּךְ לְבוֹ פִּמִּים וְרַק בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים וְלֹא
יִתְלֶה בְּשׁוֹם זְכוֹת כָּלָל וְגַם לֹא יִדְחֹק אֶת הַשְּׁעָה כָּלָל
וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּדוֹד, עֲדִינוּ הָעֲצָנִי, וְדַרְשׁוּ
רְבוֹתֵינוּ זְכוֹרָנִם לְבִרְכָה, בְּשִׁיּוּצָא לְמַלְחָמָה מִתְקַשְּׁשָׁה
עֲצָמוֹ כְּעֵץ וּכְשֶׁהָיָה עוֹסֵק בְּדַבְּרֵי תוֹרָה מְעַדֵּן עֲצָמוֹ
כְּתוּלָעַת:

(וְעֵין לְקוּטֵי עֲצוֹת בְּתַלְמוּד תוֹרָה, אוֹת ק"ד)

קבו

בְּאוֹר הַרְבֵּה בְּעֵנִין מַה שְּׂאֵי אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה
אֶפְלוּ בְּעֵנִין הַהֲתַקְרָבוֹת אֶל הַקְּדוּשָׁה, רַק צְרִיכִין
לְהַמְתִּין הַרְבֵּה וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעַת הַשֵּׁם, עַד שְׁיִזְכָּה לְפָרֵשׁ
שִׁיחָתוֹ הַיָּטִב לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, עַד
שְׁיִזְכָּה לְקַבֵּל דְּבוּרִים חֲמִים כְּגַחְלֵי אֵשׁ וְאַחֲרֵי-כֵן צְרִיכִין
לְהַמְתִּין עוֹד הַרְבֵּה, עַד שִׁיתְמַלֵּא בְּקִשְׁתּוֹ וְעַד שִׁיתְקַרֵּב
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן גַּם בְּתוֹךְ זְמַן

ההמתנה והשהיה אסור לשכח ולהסיח דעתו מן
 ההשתוקקות והכסופין והגעגועים אליו יתברך:
 (עין לקוטי עצות התבודדות, אות מו; יראה אות קס"ו; פסח קס"ה, קס"ו)

קבח

צריך כל אדם לידיע, שחוט השערה יקר מאד והוא
 תלוי בכל עת בחוט השערה. שיכול האדם לקלקל
 הרבה על ידי חוט השערה חס ושלום, ומכל שכן שיכול
 לתקן הרבה על ידי חוט השערה, כי מדה טובה מרבה
 ממדת פרעניות, כי חוט השערה בקדשה יקר מאד
 מאד. והשם יתברך ברחמיו זכה אותנו במצוות רבות
 בכל יום וכל אחד מישראל מושך את עצמו מהרע אל
 הטוב בכל יום ויום, כי הולך מביתו ומעסקיו לבית
 הכנסת ומניח טלית ותפלין ומתפלל וכו', ובודאי נמצא
 בכל זה כמה וכמה נקודות טובות שהם בחינת שערות
 קדושות שהם יקרים אצלו יתברך מאד מאד.

ובן אפלו בעניני תאוות והרהורים שמתגברים על
 האדם בכל יום, ובודאי מי שהוא איש בשר קצת יש לו
 יסורים גדולים מזה ומתגבר בכל עת נגד המחשבות
 והרהורים. וכל תנועה שמנתק את עצמו מהם בחוט

השַׁעֲרָה הוּא יָקָר בְּעֵינָיו יִתְבַּרֵּךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא יָדַע
 יִצְרָנוּ וְכוּ', וַיִּוֹדַע אִיךָ הַיִּצָּר הָרַע מִתְנַבֵּר עַל כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן יָקָר בְּעֵינָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה
 אֲפֹלוּ הִיא כְּשַׁעֲרָה מִמֶּשׁ מַה שֶּׁהָאָדָם מוֹשֵׁךְ אֶת עַצְמוֹ
 מִהֶסְטֵרָא אַחֲרָא אֶל הַקִּנְדָּשָׁה.

כִּי הָאָדָם בְּעוֹלָם הִעֲשִׂיָה שֶׁהוּא מְלֵא קַלְפוֹת וְהֵם
 בְּרוּכִים אַחַר הָאָדָם מְאֹד מְאֹד, וְלוּלֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 עוֹזְרוֹ הִיָּה נוֹפֵל בְּיָדוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, עַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם
 לְהִשְׁכִּיל עַל דְּרָכָיו בְּכָל עֵת לְשָׁמֵר עַצְמוֹ מְאֹד שֶׁלֹּא
 תִּתְחִיל מִחֲשַׁבְתּוֹ לְצֵאת חוּץ מִהַגְּבוּל דְּקִנְדָּשָׁה חֵם
 וְשָׁלוֹם, אֲפֹלוּ כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה. כִּי עַל-יְדֵי פָּגַם כְּחוּט
 הַשַּׁעֲרָה שְׁנוּטָה מִן הַדֶּרֶךְ הַטּוֹב חֵם וְשָׁלוֹם, יְכוּל לְהַטּוֹת
 הַרְבֵּה לְדַרְכִים גְּבוּכִים, וְכֹאֲשֶׁר יוֹדַע כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ,
 שֶׁעַקֵּר קַלְקוּלָיו וּפְגָמָיו וְחֲטָאָיו רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כֵּלָם
 הִתְחִילוּ מִחוּט הַשַּׁעֲרָה עַל-יְדֵי שֶׁלֹּא הִיָּה גִזְהָר בְּתַחֲלָה
 לְשָׁמֵר מִחֲשַׁבְתּוֹ הַיָּטִב וְנִמְשָׁךְ אַחֲרַי הַמַּסִּית מְעַט מְעַט
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחַבְלֵי
 הַשָּׂוֵא וּכְעֵבוֹת הָעֲגָלָה חֲטָאָה, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כֶּךָ וְכוּ'. וְכַפִּי
 הַתְּנַבְּרוֹת הַיִּצָּר הָרַע עַל הָאָדָם הִיָּה חֵם וְשָׁלוֹם, אֲפֹס

תקנה, אך מדה טובה מרבה כי חוט השערה דקדשה יקר מאוד מאוד ועל־כן צריך האדם לידע גם ההפך, ששמתגברים עליו מאוד ונדמה לו שכבר נתעה כל כך עד שאי אפשר לו לעמוד נגדם, צריך לידע ולהאמין שכל תנועה ותנועה שינתק וימשיך את עצמו מהם אפלו בחוט השערה הוא יקר מאוד בעיניו יתברך בלי שעור, ואלו השערות יתלקטו יחד ברבות הימים ויזכה על־ידם להשיגת אלקות שנמשך על־ידי צמצומים קדושים שהם בחינת שערות שהם נעשים על־ידי בחינת השערות הנ"ל, הינו על־ידי שאיש הישראלי מושך את עצמו מרע לטוב בכל פעם שעקרו תלוי בחוט השערה, כי אפלו צדיקים גדולים תלויים בכל עת בחוט השערה, בבחינת וסביביו נשערה מאד, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: (הלכות גזיקין הלכה ד' אות ג', וענין לקומי עצות צדיק, אות ע"ד)

קבט

עקר הנהרות תלוי בהתחזקות שהוא בחינת עזות דקדשה, שכל מי שמתחזק את עצמו בכל פעם אפלו בחוט השערה, כמו־כן הוא נכנס בגבול הקדשה בבחינת נהלת בעזף אל נוה קדש, ויתקרב יותר אל

תורה ותפלה ולצדיקי אמת. וכל מה שזוכה לתורה ולתפלה יותר, כמובן זוכה לעזות דקדושה והתחזקות גדול ביותר וכן חוזר חלילה, עד שיכול על-ידי-זה לבוא למדרגות גדולות בעבודת השם, אם יזכה לחזק ולאמץ את עצמו תמיד בכל עת ולהיות עו כנמר בכל הבחינות. הן שיהיה לו עזות דקדושה כנגד גופו המגשם שהוא עו פנים ביותר בעניני התאוות, והן שיהיה לו עזות דקדושה כנגד כל מיני העזי פנים שבודור שהם כלל כל המונעים והמסיתים והמדיחים אותו מדרך האמת לאמתו, וכן גם להפך חס ושלום, שעל-ידי חלישות הדעת כל שהוא יכול לפל בדעתו, ועל-ידי-זה יתרחק מתורה ותפלה וכמובן נחלש דעתו יותר חס ושלום, וכן חוזר חלילה עד שהרבה נפלו על-ידי-זה לגמרי.

ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה, יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו וכו', כי עקר התגברותו הוא להחליש לב האדם בתחבולותיו ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו בכל יום לחזק לבנו בכמה מיני התחזקות, שחזקו אותנו הצדיקי אמת בתורתם ושיחתם הנפלאות והנוראות והעמקות מאד מאד כבר היה מה שהיה חס ושלום. ועל-כן עקר

הסלם לעלות מדרגא לדרגא בעבודת השם הוא רק על ידי התחזקות ועזות דקדושה בנ"ל: (הלכות מעקה ושמירת נפש הלכה ד' אות ב' ג')

קל

בכל פעם שרוצין לעלות מדרגא לדרגא בודאי ההכרח שיהיה ירידה קדם העליה ואז בודאי האדם בסכנה גדולה ויש עליו מלקמות גדולות וצריך להתחזק הרבה הרבה, עד שיבטל המסך המבדיל והחשך שקדם לאור שהוא בחינת הירידה שקדם לעליה, עד שתתהפך הירידה לעליה, וזה עבודת הצדיקים והבשרים כל ימי חייהם, כי על כל אדם שבעולם עובר כל זה, כי אפלו מי שהוא במדרגה פחותה מאד מאד ואפלו אם עבר מה שעבר וגם עתה הוא כמו שהוא, אף על פי כן בכל עת שמתעורר באיזה תנועה קלה להתקרב לאיזה דבר שבקדושה אזי לפי בחינתו יש לו תקף עליות וירידות הרבה כפי התעוררותו להתקרב להשם יתברך. כי אפלו מי שהוא בתוך הארץ ממש אפלו בשאול תחתיות ומתחתיו רחמנא לצלן, גם משם בשמתעוררין לעלות משם גם יש בודאי כמה וכמה מדרגות בלי שעור. כמו למשל בגשמיית בשם שיש מדרגות רבות

מִבֵּית לַעֲלִיָּה וּמֵעֲלִיָּה לַעֲלִיָּה, וְכֹל שֶׁבֵּן אִם יִשְׁעַר בְּדַעְתּוֹ
 בְּמֵה מְדַרְגּוֹת יֵשׁ מֵאֶרֶץ לְשָׁמַיִם מִכֹּל שֶׁבֵּן מְשָׁמַיִם
 לְמַעְלָה וּלְמַעְלָה לְמַעְלָה, בְּמוֹכֵן תּוֹךְ גּוֹף עֲבֵי הָאֶרֶץ
 בְּוִדְאֵי יֵשׁ שָׁם בְּמֵה וּכְמֵה מְדַרְגּוֹת, אִם יִשְׁעַר בְּדַעְתּוֹ
 בּוֹרוֹת וּמַחֲלוֹת בְּעַמְקֵי הָאֶרֶץ הַרְבֵּה, בְּוִדְאֵי אִם רוֹצֵה
 לַעֲלוֹת מִשָּׁם מֵעַמְקֵי הַבּוֹרוֹת וְהַמַּחֲלוֹת בְּוִדְאֵי הַהֲכַרְתָּ,
 שֶׁיִּלְךְ וְיַעֲלֶה מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, וְאִזִּי בְּשִׁרוּצָה לַעֲלוֹת
 מִמְּדַרְגָּתוֹ לְאִיזָה מַעְלָה וּמְדַרְגָּה גְבוּהָה מִמֶּנָּה קֶצֶת אַף
 שָׁגַם זֶה הַמְּדַרְגָּה עֲדִין בְּתוֹךְ עַמְקֵי הָאֶרֶץ הַרְבֵּה,
 אַף-עַל-פִּי-כֵן אִזִּי מִשְׁתַּטְּחִין כְּגִדּוֹ הַרְבֵּה בְּכֹל פְּעַם.

וְעַל-כֵּן יֵשׁ לְהֶאֱדָם מְלַחְמוֹת גְּדוֹלוֹת וּמְנִיעוֹת רַבּוֹת בְּכֹל
 פְּעַם שִׁרוּצָה לְגִשְׁתָּ לְאִיזָה עֲבוּדָה שֶׁל קֹדֶשׁ. וְלִפְעָמַיִם
 מֵעַצֵּם הַמְּלַחְמָה הוּא נִכְשָׁל לִפְעָמַיִם וְאִינוּ עוֹמְדֵי בְּגִסְיוֹן
 חַס וְשָׁלוֹם, וְאִזִּי צָרִיךְ לְהִתְחִיל מִחֻדָּשׁ. עַל-כֵּן צָרִיכִין
 הַתְּחִינּוֹת גְּדוֹל וְעֲצוּם מְאֹד בְּכֹל פְּעַם בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת,
 לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ וּלְחַשֵּׁב עַל תְּכֵלִיתוֹ וְסוּפוֹ בְּכֹל פְּעַם, כִּי
 סוּף כָּל סוּף מֵה יִהְיֶה מִמֶּנּוּ, וְאִיךְ שִׁיְהִיָּה וְאִיךְ שִׁיְהִיָּה
 הוּא מְחִיב וּמְשַׁעֲבֵד לְלַחֵם מְלַחְמַת הַשָּׁם בְּכֹל מֵה
 שִׁיּוּכֵל. כִּי הִינִיעָה בְּעַצְמָה מֵה שְׁמַתִּיגַע וְחוֹתֵר עַל-כָּל-
 פְּנִיִם בְּכֹל פְּעַם לְצֵאת וּלְעֲלוֹת מִפְּחִיתוֹת מְדַרְגָּתוֹ זֶה גַם

בן יקר מאוד מאוד בעיני השם יתברך. ואם יתיגע ויחתר ויתפלל בכל יום להשם יתברך, שיוציאהו ממקומות אלו שנפל בהם, בודאי יהיה אחריתו לטובה כי סוף כל סוף יתהפך הכל לטובה וכל הירידות יתהפכו לעליות גדולות בבחינת ירידה תכלית העליה: (שם ב, ה)

קלא

מי שחם על חייו האמתיים הנצחיים, אזי כל מה שרואה שהסמרא אחרא שהם בחינת היכלי התמורות מתגברים ומתפשטים ומשתטחים כנגדו יותר ויותר. כמו-כן הוא מתגבר ומתאמן ומזדרז יותר להתקרב להשם יתברך, מחמת שרואה שרוצים לדחותו לגמרי חם ושלום, וזה בחינת התרחקות תכלית ההתקרבות ירידה תכלית העליה. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על סמרא הוא שנתן לו עצה על המילה, סמרא הוא בחינת היכלי התמורות שהתגברו והשתטחו כנגדו ועל-ידי-זה דיקא נתייעץ למול את לבבו בשלמות: (הלכות אישות הלכה ד' אות י"ט)

קלב

בְּשֵׁרוּצָה הָאָדָם לְכַנֵּס אֶל הַקְּדוּשָׁה, אֲזִי מִתְנַבְּרִין
 וּמִתְפַּשְׁטִין כְּנִגְדוֹ הַסְּטָרָא אַחֲרָא שְׁהֵם הִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת
 מְאֹד, וְכֹל מַה שֶּׁהוּא סְמוּךְ יוֹתֵר לְפִתְחַ הַקְּדוּשָׁה,
 מִתְנַבְּרִין וּמִתְפַּשְׁטִין כְּנִגְדוֹ מְאֹד מְאֹד עַד שֵׁישׁ הַרְבֵּה
 שֶׁכֶּבֶר הָיוּ אֶצֶל הַפֶּתַח וְחִזְרוּ רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מִחֲמַת שְׁלֵא
 יָדְעוּ שֶׁכֶּבֶר הֵם אֶצֶל הַפֶּתַח אוֹ מִחֲמַת שְׁמִשְׁתַּטְּחִין
 כְּנִגְדוֹ מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁקָּשָׁה לוֹ לְשַׁבְּרָם. אֲבָל הָאִישׁ
 הַקָּשֶׁר בְּאֵמַת הוּא יוֹשֵׁב וּמִמְתִּין וּמִתְעַכֵּב יָמִים הַרְבֵּה
 אֶצֶל פֶּתַח הַקְּדוּשָׁה, וְאִף־עַל־פִּי שֶׁבִתּוֹךְ זְמַן זֶה שֶׁהוּא
 מִתְעַכֵּב אֶצֶל הַפֶּתַח וּמְקוּוֹה וּמִיחַל לְהַכְנִס לְפָנִים,
 מִתְנַבֵּר עָלָיו חֲמִימוֹת הַיֵּצֵר הָרַע מְאֹד, אִף־עַל־פִּי־כֵן
 הוּא עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ וַיּוֹשֵׁב וּמִמְתִּין אֶצֶל פֶּתַח הַקְּדוּשָׁה
 וְאֵינּוּ רוֹצֵה לְשׁוּב לְאַחֲרָיו בְּשׁוּם אִפְן.

וְזֶה בְּחִינַת וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל, יְשִׁיבָה מְלִשׁוֹן
 עֲבָבָה, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה, וּכְחֵם הַיּוֹם
 מְרַמֵּז עַל הַתְּנַבְּרוֹת חֲמִימוֹת הַיֵּצֵר הָרַע, אִף־עַל־פִּי־כֵן
 הוּא אֵינּוּ רוֹצֵה לְהִטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ וְחוֹשֵׁב עַל תְּכֵלִיתוֹ
 הַנִּצְחִי בְּאֵמַת וְאֵינּוּ שׁוֹב לְאַחֲרֵי בְּשׁוּם אִפְן יְהִיָּה אִיךָ

שִׁיחִיהָ, רק הוא יושב וממתין ומתעכב אצל פתח
הַקַּדְשָׁה ימים רבים כמה שִׁיחִיהָ. וְאַף־עַל־פִּי שְׂאִין
מְנִיחִין אוֹתוֹ לְהַפְנִים לְתוֹךְ הַפֶּתַח, וְחַם הַיּוֹם שֶׁהוּא
חֲמִימוֹת הַיָּצֵר הָרַע לוֹהֵט אוֹתוֹ מְאֹד אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא
אֵינּוּ מְנִיחַ אֶת מְקוֹמוֹ וַיּוֹשֵׁב וּמִתְעַכֵּב אֶצֶל פֶּתַח הָאֹהֶל
שֶׁל הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים עַד יִרְחַם מִן הַשָּׁמַיִם. וְזֶהוּ גַם בֵּן
בְּחִינַת וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן נוּן נֶעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל,
כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים:

(שם אות הנ"ל)

קלג

עַקֵּר הַמְּתַקֵּת כָּל הַצְּמֻצוּמִים וְהַדִּינִים הוּא עַל־יְדֵי הַשֶּׁבֶל
וַיֵּשׁ לְכָל צְמֻצוּם בְּחִינַת שֶׁבֶל פְּרָטִי, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה הַשֶּׁבֶל
דִּיקָא נִמְתָּק זֶה הַצְּמֻצוּם. אֵךְ יֵשׁ בְּחִינַת שֶׁבֶל הַכּוֹלֵל
בְּחִינַת חֲכָמָה עֲלֹאָה שִׁשָּׁם נִמְתָּקִים כָּל הַצְּמֻצוּמִים
וְהַדִּינִים, אֵךְ אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִשָּׁם כִּי אִם עַל־יְדֵי רַבּוּי
הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכְּמִבְּאֵר בְּפָנִים.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁעַקֵּר הַתְּחִבְרוֹת אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁהֵם
בְּחִינַת שֶׁבֶל וְצְמֻצוּם הוּא עַל־יְדֵי סֵפֶר כְּתוּבָה אוֹ קְדוּשֵׁי
שְׁטָר. וְכֵן הַפְּרוּד שְׂבִינִיָּהֶם הוּא גַם בֵּן עַל־יְדֵי סֵפֶר
כְּרִיתוֹת דִּיקָא, כִּי בֵּין הַחֲבוּר וּבֵין הַפְּרוּד אֵי אֶפְשָׁר עַד

שִׁיעֵלוּ לְשֵׁם לְבַחֲנֵת שֶׁכֵּל הַכּוֹלֵל הַנִּלְשֵׁם לְשִׁמְכֻבְּלִין מִשָּׁם
 עַל־יְדֵי בַחֲנֵת סֵפֶר. וּמִזֶּה בָּא מֵה שְׁלֹפְעָמִים יֵשׁ קִטְמוֹת
 וּמְרִיבוֹת בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, עַד שֶׁבָּאִין אֲצֵל הָרַב לְסִדֵּר
 לָהֶם גַּם. וְאִזּוּ דִּיקָא מִתְרַצִּין וּמִתְפִּיסִין זֶה עִם זֶה וְנִתְחַזַּק
 בְּיוֹתֵר הָאֵהָבָה וְהַקָּשֶׁר שֶׁבִינֵיהֶם, וְזֶה מִחֲמַת שְׁנִמְשָׁךְ
 עֲלֵיהֶם הָאָרָה מֵהַמְתַּקֵּת הַשֶּׁכֵּל הַכּוֹלֵל שֶׁשָּׁם נִמְתַּקֵּין כָּל
 הַדִּינִים וְכָל הַמַּחְלָקֵת שֶׁבְּעוֹלָם. אֵךְ מִחֲמַת שֶׁעַל־פִּי רַב
 אֵין לָהֶם כַּח לְקַבֵּל מִשָּׁם הַהַמְתַּקָּה בְּשִׁלְמוֹת עַל־בֶּן
 נִגְמָר הַגֵּט עַל־פִּי רוֹב כִּי אֵין לָהֶם כַּח לְהַמְתִּיק הַמַּחְלָקֵת
 שֶׁבִינֵיהֶם בְּשִׁלְמוֹת, רַק אֲדַרְבָּא, עוֹלִין לְשֵׁם לְבַטֵּל
 הַקָּשֶׁר וְהַחֲבוּר בְּשִׁרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן שֶׁזֶה בַחֲנֵת הַגֵּט: (עֵין
 לְקוּטֵי עֲצוֹת זְוֹנִים וְכוּ' אוֹת כ"ז כ"ח) אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ חֲפִיץ
 חֶסֶד וְכֶבֶד בָּחַר בָּנוּ מְכַל הָעַמִּים בְּמַעֲמַד הַר סִינִי
 שֶׁנִּקְרָא יוֹם הַתְּנַתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם
 לְבִרְכָה, בְּיוֹם הַתְּנַתּוֹ זֶה מִתֵּן תּוֹרָה וְכֶבֶד נִשְׁבַּע
 לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שֶׁלֹּא לְרַחֵק אוֹתָנוּ לְעוֹלָם חַס וְשְׁלוֹם.

עַל־בֶּן מֵה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מְזַכֵּיר עֲלֵינוּ כְּמֵה פְּעָמִים
 לְשׁוֹנוֹת שֶׁל הַתְּרַחֲקוֹת וּפְרוּד כְּבִיכּוֹל, אֵין בּוֹנֵתוֹ כִּי אִם
 בְּשִׁבִיל הַתְּקַרְבוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָה,
 מְשַׁל לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ כַּעַם עִם אִשְׁתּוֹ וְשִׁלַּח אַחַר הַסּוֹפֵר

לכתוב לה גט ובתוך כך נתפס עמה אמר לסופר, צא
 וכפל לה כתבתה. הינו כנ"ל כי ההתרחקות והפרוד חס
 ושלום, לבטל הקשר שיש ביניהם מכבר אי אפשר כי
 אם בשעולין עד בחינת חכמה עלאה בחינת שכל
 הכולל, והשם יתברך מלא רחמים ותכף בשעולין לשם,
 אזי תכף נכמרין רחמיו יתברך ואזי נתהפך הדבר ולא
 מבעיא שאינו מבטל הקשר שם חס ושלום, אדרבא,
 ממשיך משם הארה גדולה לבטל כל הצמצומים וכל
 הדינים שבעולם, וכל הכעסים וכל הקפדות שהיה לו
 על ישראל מעולם בכלל ובפרט הכל ממתיק ומבטל
 על ידי הבחינה חכמה עלאה, שנתעורר להמשיך
 הארה משם בשביל פרוד וספר בריתות חס ושלום. כי
 עכשו נתהפך הדבר עד שאדרבא, נמשך משם המתקה
 גדולה שזה בחינת מה שאמר לסופר, צא וכפל לה
 כתבתה, הינו שנמשך הארה גדולה משם בשביל חזוק
 ההתחברות ואהבה ושלום.

וזהו בחינת התרחקות תכלית ההתקרבות, כי כל עקר
 בונתו יתברך מה שכביכול, קרא הסופר לכתב הגט,
 הינו מה שהזכיר שם התרחקות חס ושלום, כל בונתו
 היא לטובה גדולה בשביל התקרבות כנ"ל. וזה בחינת

וְהָיָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יֹאמַר לָהֶם לֹא עָמִי אַתֶּם יֹאמַר לָהֶם
 בְּנֵי אֵל חַי, בַּמָּקוֹם דִּיקָא כִּי דִיקָא בַּמָּקוֹם הַהִתְרַחֲקוּת
 בְּחִינַת גִּט שְׂרָעָה לְכַתֵּב חֵם וְשָׁלוֹם, וְלֵהֲמַשִּׁיךְ הָאָרְהָ
 מִשְׁכַּל הַבּוֹלֵל בְּשָׁבִיל פְּרוּד וְהַתְרַחֲקוּת חֵם וְשָׁלוֹם,
 כְּבִיכּוֹל, וּבַמָּקוֹם הַזֶּה דִּיקָא יִתְהַפֵּךְ וַיִּמְשֹׁךְ מִשֵּׁם
 הַמְתַּקָּה לְכָל עַד שִׁיאֹמַר לָהֶם בְּנֵי אֵל חַי, כִּי מִשֵּׁם דִּיקָא
 נִמְשָׁךְ כָּל הַהִמְתַּקוּת שְׁבַע עוֹלָם כַּנ"ל:

(הַלְכוֹת גִּטִּין הִלְכָה ג' אוֹת ד' וְעֵינֵי לְקוּפֵי עֲצוֹת תּוֹרָה, אוֹת קי"ב)

קלד

בְּתַקְפָּה הַגְּלוּת בְּתַקְפָּה הִירִידָה שֶׁל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל כְּשֶׁנּוֹפֵל
 מְאֹד חֵם וְשָׁלוֹם לְסַמְרָא דְּמִסְאָבָא אִזְ דִּיקָא אֵינּוּ יָכוֹל
 לְקַבֵּל חַיּוֹת מִשׁוּם קַדְשָׁה פְּרָטִית כִּי אִם מִבְּחִינַת
 הַקְּדֻשָּׁה הָעֲלִיּוֹנָה מְאֹד, שֶׁהִיא יְכוּלָה לְהִתְעַלֵּם
 וְלִהְיוֹת תַּתְּרָה גַּם בַּמְּקוֹמוֹת הַטְּמֵאִים לְגַמְרֵי וְלִהְיוֹת
 הַנוֹפְלִים לְשֵׁם חֵם וְשָׁלוֹם, בְּבְחִינַת וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ
 מִצְרַיִם וְכוּ' אֲנִי וְלֹא מִלְאָךְ בְּיָדוֹעַ. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת
 לְפַעְמִים הִירִידָה הִיא תַּכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי מֵאַחַר שֶׁ עַל-
 כָּל-פְּנִיִּים בְּאֵמַת מְקַבְּלִין בְּעַת הִירִידָה וְהַגְּלוּת מִהַקְּדֻשָּׁה
 הָעֲלִיּוֹנָה מְאֹד, עַל-כֵּן אֵינִי שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, כִּי
 מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת הָרָעִים וְהַטְּמֵאִים שְׁבַע עוֹלָם יְכוּלִין לְחַזֵּר

אליו יתברך. כי אדרבא, שם דיקא מלפּש ונסתר ונעלם קדשה עליונה מאד, ועל-כן אם יזכר אדם זאת בתקף ורידתו ונפילתו ויאמין זאת באמונה שלמה, שדיקא במקומו מסתיר עצמו השם יתברך בעצמו להחיותו ומרמו לו רמזים מרחוק לשוב אליו בשב ואל תעשה לבד, אז בודאי יכול לזכות להתקרב אליו יתברך מכל מקום שהוא ולהפך הירידה לעליה, וכמבאר במקום אחר, דהינו שזינבה לתשובה שלמה שהוא בחינת יום בפורים, שאז עולין לשם לבחינת הקדשה העליונה הנ"ל בתכלית העליה. כי על-ידי התשובה שלמה ראויים לעלות לשם ולקבל משם שפע גדול ורב טוב לבית ישראל ולהמתיק כל הצמצומים והדינים עד שעוונות נתהפכין לזכויות: (שם אות כ"א כ"ב)

חזק חזק ונתחזק

ברוך הנותן לייעף פח ולאין אונים עצמה ירבה:

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם.

נ נח נחמן מאומן

נ נה נחמ נחמז מאומז

ספר

שמות הצדיקים

כולל שמות הצדיקים הידועים
שקיו מאדם הראשון עד הנה.
אבות העולם ונביאים ראשונים
ואחרונים וכל התנאים ואמוראים.
ורבנן סבוראי ונאונים. ושאר
צדיקים שקיו אחריהם עד הדור
הזה. זכותם יגן עלינו, שתעלנו
בשמחה לארצנו, במהרה בימינו,
אמן בן יהי רצון.

אמרות קודש מגדל חשיבות הזכרת שמות הצדיקים

א. על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולים להביא
שנוי במעשה בראשית. כלומר: לשנות הטבע.

(כפר המדות אות צדיק ב"ב)

ב. מי שהקדוש ברוך הוא חשוב בעיניו, יכתב בספר
כל שמות הצדיקים והתנאים והיראים לזכרון.

(שם צדיק י"ט)

ג. ובתוך זה השם של הצדיק האמת מלפני ומשתף
שמו יתברך, כי שמו משתף בשמנו. נמצא,
כשנתגדל שם הצדיק, נתגדל שמו יתברך, וכל מה
שנתגדל יותר שם הצדיק, נתגדל יותר שמו יתברך,
כביכול, כי שמו משתף בשמנו.

(לקוטי מוהרן. ח"ב, ס"ז)

הַקְדָּמָה לְסֵפֶר שְׁמוֹת הַצְדִּיקִים

לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת ה' אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ, אֵל תִּקְרִי
שְׁמוֹת אֵלֹא שְׁמוֹת (כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוּנוֹם לְבִרְכָה בְּרֻכּוֹת ז:).
אֵלֹו שְׁמוֹת הַצְדִּיקִים אֲשֶׁר שָׁמוּ יִתְבָּרַךְ מִשְׁתַּף בְּשָׁמִם.
רְאֵה זֶה חֲדָשׁ אֲשֶׁר לֹא הָיָה לְעוֹלָמִים. כִּרְךָ קָטָן, גְּדוֹל
וְנוֹרָא. זֶה סֵפֶר זְכוּרֹן לִירְאֵי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. כִּי זִכַּר כָּל
הַצְדִּיקִים לְפָנֶיכֶם יָבֵא בְּסֵפֶר הַזֶּה, וְדַע וּרְאֵה כִּי שְׁמוֹת
כָּל הַצְדִּיקִים הַמְזוּכָרִים בְּכָל סֵפֶרֵי תַנ"ךְ וּבַפָּרֹט הַנְּזוּכָרִים
בְּדִבְרֵי הַיָּמִים וּבַעֲזָרָא נְחֻמָּיָה, כֻּלָּם נִפְרָטִים כָּאֵן.
וּבִיּוֹתֵר תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת מַעֲשֵׂי הַסֵּפֶר הַזֶּה, בְּעִנְיַן שְׁמוֹת
הַתְּנָאִים וְהָאֲמוֹרָאִים, שְׁנֵזְכָרִים כָּאֵן כָּל שְׁמוֹתֵם
הַקְדוּשִׁים הַמְזוּכָרִים בְּכָל הַשָּׁ"ס בְּתַלְמוּד בְּבִלְי
וִירוּשָׁלַיִם סֵפֶרֵי וְסֵפֶרָא וְתוֹסְפֹתָא וּמְכַלְתָּא, וּבְכָל סֵפֶרֵי
הַמְדַרְשִׁים וְאַבוֹת דְּרַבִּי נֶתָן וּפְרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְתַנְאֵי
דְּרַבִּי אֱלִיָּהוּ וּבַזֶּהר הַקְדוּשׁ וְתַקוּנִים. דָּרְשׁוּ מַעַל סֵפֶרֵי ה'
וְתִרְאוּ כִּי לְכָלֶם בְּשֵׁם יִקְרָא אֶחָד מֵהֶם לֹא נֶעְדַר. וְגַם כָּל
שְׁמוֹת רַבָּנָן סְבוּרָאֵי וְנְאוּנָיִם וּשְׁמוֹת הַרְבֵּה צְדִיקִים
שֶׁהָיוּ אַחֲרֵיהֶם עַד הַדּוֹר הַזֶּה, כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בְּסֵפֶר הַזֶּה:
סֵפֶרֶן שֶׁל צְדִיקִים.

ומעלת פתיבת שמות הצדיקים והזכרתם מבאר קצת בספר המדות, כמובא שם באות צדיק (בסימן י"ט) וזה לשונו: מי שהקדוש ברוך הוא חשוב בעיניו יכתב בספר כל שמות הצדיקים והתנאים והיראים לזכרון, ועין שם נפלאות איד ענין זה מרמז בפסוק: ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו, עין שם, ובאות צדיק השני (מהא"ב החדש, בסימן כ') מבוואר וזה לשונו: על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולים להביא שנוי במעשה בראשית, כלומר לשנות הטבע וכו', עין שם. הן המה הדברים אשר העירוני לזה לטרוח בניגעה גדולה לאסוף ולקבץ בכרך אחד כל שמות הצדיקים האלו.

ויותר מזה יכול להבין כל אחד בעצמו גדל מעלת הזכרת שמות הצדיקים הנוראים האלו אשר כל קיום העולם וכל סמיכותינו ותקותנו הוא רק עליהם לבד, וכל התגלות אלקותו והתגלות תורתו הקדושה נמשך לעולם על-ידם, כי הם חיינו וארץ ימינו ובתורתם אשר מסרו לנו נהגה יומם ולילה, מי יתן שנוזכה להמשיך עלינו אור קדשכם שנוזכה לילך בעקבותם, ובזכות הזכרת שמותם יפתח עלינו אור דעת ולמד וללמד לשמר את כל דברי תורתם, ובזכותם יבנה ציון וירושלים וישובו כהנים לעבודתם, במהרה בימינו אמן.

שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים

אָדָם, חָוָה, הָבֶל, יֵשׁוּעַ, חֲנוּךְ, מְתוּשָׁלַח.
נֹחַ, שָׁם, וְעֵבֶר.

אָבוֹת

אֲבֹרָהִם, יִצְחָק, וַיַּעֲקֹב.

אִמָּהוֹת

שָׂרָה, רַבֵּקָה, רַחֵל וְלֵאָה.
בִּלְהָה, זֵלְפָה.
דְּבוֹרָה מִיִּנְקַת רַבֵּקָה.

שְׁבָטִים

רְאוּבֵן, וְשִׁמְעוֹן, לֵוִי, וַיהוּדָה, יִשָּׁשְׁכָר, וְזְבוּלוֹן, דָּן,
וְנַפְתָּלִי, גָּד, וְאָשֶׁר, יוֹסֵף, וּבִנְיָמִין, מְנַשֶּׁשֶׁה, וְאֶפְרַיִם.

שְׁבַעִים נִפְשׁוֹת בֵּית יַעֲקֹב

חֲנוּךְ. וּפְלוּא. חֲצֹרֹן. וְכַרְמִי. יְמוּאֵל. וַיְמִין. וְאַהֲדָה. וַיְכִין.
 וְצַחֲרָה. וְשֹׁאֵל. גְּרִשׁוֹן. קָהָת. וּמֶרְרִי. שִׁלְהָה. וּפְרִיץ. וְזַרְחָה.
 חֲצֹרֹן. וְחַמּוּל. תּוֹלַעַ. וּפְנֹהָ. וַיּוֹב. וְשִׁמְרֹן. סָרְדִי. וְאֵלוֹן.
 וַיְחִלְאֵל. צְפִיּוֹן. וְחַגִּי. שׁוּנִי. וְאַצְבֵּן. עֲרִי. וְאַרְוִדִי.
 וְאַרְאֵלִי. יַמְנָה. וַיִּשׁוּחָה. וַיִּשְׁוִי. וּבְרִיעָה. וְשֶׁרָח אַחֻתָם.
 חֶבֶר. וּמִלְכִיאֵל. בְּלַעַ. וְכֹכַר. וְאַשְׁבֵּל. גְּרָא. וְנַעֲמָן. אַחִי.
 וְרֹאשׁ. מַפִּים. וְחַפִּים. וְאַרְדִי. חַשִּׁים. יַחְצֵאֵל. וְגוּגִי. וַיִּצֶרָה.
 וְשֵׁלֶם. דִּינָה בַת יַעֲקֹב. יוֹכָבֵד בַּת לֵוִי.

מִשְׁפַּחַת חֲלוּי לְבָנֵי וְשִׁמְעִי. עַמְרָם. וַיִּצְהָרָה. וְחֶבְרֹן.
 וְעוֹזִיאֵל. מַחְלִי. וּמוֹשִׁי. אֶהְרֹן הַכֹּהֵן. מֹשֶׁה רַבֵּינוּ. צְפוּרָה.
 אִשֶּׁת מֹשֶׁה. יִתְרוֹ. מְרִים. קָרַח. וְנַפְגִּי. וְזִכְרִי. מִישָׁאֵל.
 וְאַלְצָפֹן. וְסֹתְרִי. אֱלִישֶׁבַע בַּת עַמִּינַדָב. גְּדָב. וְאַבִּיהוּא.
 אֶלְעָזָר. וְאִיתְמָר. אִסִּיר. וְאַלְקָנָה. וְאַבִּיאֶסָף. פִּינְחָס בֶּן
 אֶלְעָזָר. אֱלִיאָב. נְמוּאֵל מִבְּנֵי רְאוּבֵן. אַרְדִי. וְנַעֲמָן מִבְּנֵי
 בְנֵי־יְמִין. מִבְּנֵי מְנַשֶּׁה, מְכִיר. גִּלְעָד. אִיעֶזֶר. חֶלֶק.
 אֶשְׂרִיאֵל. שָׁכֶם. שְׁמִידָע. חֶפְרָה. צֶלְפַּחָד, וְשֵׁם בָּנוֹת
 צֶלְפַּחָד. מַחֲלָה. וְנַעֲמָה. חַגְלָה. מִלְכָּה. וְתַרְצָה. בְּנֵי אֶפְרַיִם,
 שׁוֹתְלָה. בְּכֹר. תַּחֲזִן. עֶרְן.

י"ב נְשִׂאִים

נַחֲשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב. נְתַנְאֵל בֶּן צוּעָר. אֱלִיאָב בֶּן חֶלֶן.
 אֱלִיצוֹר בֶּן שָׂרִיאֹר. שְׁלֵמִיאֵל בֶּן צוּרִישָׁדִי. אֶלְיָסָף בֶּן
 דְּעוּאֵל. אֱלִישָׁמַע בֶּן עַמִּיהוּד. נְמַלְיָאֵל בֶּן פְּדָהצוּר.
 אֲבִידָן בֶּן גְּדֵעוֹנִי. אַחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישָׁדִי. פְּנַעִיאֵל בֶּן עֶכְרָן.
 אַחִירַע בֶּן עֵינָן. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן. כָּלָב בֶּן יְפוּנָה. בַּצְלָאֵל בֶּן
 אוּרִי בֶן חוּר. אֶהְלִיאָב בֶּן אַחִיסָמֶךְ.

שְׁבָעִים זְמָנִים.

מִשְׁבֵּט רְאוּבֵן: חֲנוּךְ, בְּרַמִּי, פְּלוּא, אֱלִיאָב, נְמוּאֵל, זְכוּר.
 מִשְׁבֵּט שִׁמְעוֹן: זָמִן, זָכִין, וַצַּחַר, וְאַהֲרָה, וְשָׂאוּל, וְנַמְרִי.
 מִשְׁבֵּט לֵוִי: עֶמְרִי, חֲנַנְיָה נְתַנְאֵל, יִדְעָא בֶּן סַתְרִי, וּמִשָּׁה
 עַל גְּבִיחָן. מִשְׁבֵּט יְהוּדָה: סָרַח, וְדָן, יוֹנָדָב, וּבַצְלָאֵל,
 שְׁפַטְיָה, וְנַחֲשׁוֹן. מִשְׁבֵּט יִשְׁשָׁכָר: צוּחַר, עֲזָא, וַיְנָאֵל,
 פְּלָטִי, וְעֵתְנִיאֵל, וְחַגִּית, מִשְׁבֵּט זְבוּלוֹן: סָרַד, וְאַלוֹן,
 (סוּרִי) אֶהְלִיאָב, אֱלִיהוֹ, נַמְשִׁי. מִשְׁבֵּט בְּנֵימִין: סְנִיאָב,
 כְּסִלוֹן, אֶלִידָד, אַחִיטוֹב, אַחִיאֵל, מִתְנָיָה. מִשְׁבֵּט
 אֶפְרַיִם: יֹאִיר, יוּעֶזֶר, מְלִכִיאֵל, אֲדוֹנִיָּרָם, אַחִירָם, וּסְתוּר.
 מִשְׁבֵּט דָּן: גְּדַלְיָה, וַיְנָאֵל, אַחִינוּעַם, וְאַחִיעֶזֶר, דְּנִיאֵל,
 וַשָּׁרְיָה. מִשְׁבֵּט נַפְתָּלִי: אֶלְיוּחָנָן אֶלְיָקִים, אֱלִישָׁמַע,

רם שְׁמוֹת שְׁבַעִים זְמַנִּים הַעֲדִיקִים

סוּמְכוּס, זְבֻדִי, וְיוֹחָנָן. מִשְׁבֵּט גָּד: חֲנִי, זָרְחִי, קִינִי
מִתְתִּיהוּ, וְזְכַרְיָהוּ (בְּשֵׁבֶט גָּד חָסַר אִישׁ אֶחָד – זוֹת רַעְנָן). מִשְׁבֵּט
אֲשֶׁר: אֲשׁוּר, וְשָׁלוּמִי, שְׁמוּאֵל, שְׁלֹום, שְׁכַנְיָהוּ, אֲחִיָּהוּ.

גַּסְחָ אַחֵר: מֶרְאוּבֵן, חֲנוּךְ, וּפְלוּא, חֲצֵרוֹן, וְכַרְמִי, זְכוּר,
וְנִמְוֵאל. מִשְׁמַעוֹן, יִמִּין, וְאַהֲדָ, יָכִין, וְצַחֲרָ, וְשִׂאוּל, וְנִמְרִי.
מְלוֹי, עָמְרִי, וְזַתוּאֵל, וְחַנְנִיָּה, וְסַתְרִי, וּמִשָּׁה עַל גְּבִיחָן.
מִיְהוּדָה, אֲרַח, וְעֵרוֹךְ, וְיוֹנָדָב, וּבְצִלְאֵל, שְׁפַטְיָה, וְנַחֲשׁוֹן.
מִיִּשְׁשָׁכָר, צַעִיר, וְיַעֲקֹן, וְיִגְאֵל, וּפְלִטְיָאֵל, וְעַתְנִיָּאֵל,
וְחוּנִי. מְזַבּוּלוֹן, סָרְדָה, וְאַלּוֹן, וְסוּרִי, וְיַחֲלָאֵל, אֱלִיָּהוּ,
וְנִמְשִׁי. מִבְּנֵימִין, סַנְאָב, וְכַסְלוֹן, אֶלְדָּד, וּמִידָד, אַחִישׁוּב,
וּמִתְנִיָּה. מִדָּן, בּוּקִי, וְיִגְלִי, אַחִינוּעַם, וְאַחִיעֶזֶר, צָרִי,
וְחַנְנִיָּאֵל. מִנַּפְתָּלִי, אֱלִישַׁמֶּע, סוּמְכוּס, וְזְבֻדִי, וְיוֹחָנָן,
אֶלְחָנָן, אֶלְיָקִים. מִגָּד, חֲנִי, זָרְחִי, וְקִינִי, וּמִתְתִּיהוּ,
וְזְכַרְיָהוּ, וְשׁוּנִי. מֵאֲשֶׁר, פֶּשְׁחוֹר, וְשִׁלְמִי, חַנְנִיָּאֵל, וְשֹׁלֹום,
אֲחִזִּיָּהוּ, וְשְׁכַנְיָהוּ. מִיוֹסֵף, יֵאִיר, וְיוֹעֶזֶר, וּפְלִטְיָאֵל,
וְאַדוֹנִיָּה, וְרָם, וּמְכִיר. (הוֹסֵפָה מִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי)

אֶלְדָּד. וּמִידָד. חוּר. יֵאִיר בֶּן מְנַשֶּׁה. גְּבַח.

נְשִׂאִים שֶׁהִנְחִילוּ הָאָרֶץ לְיִשְׂרָאֵל

כָּלֵב בֶּן יִפְנֹה. שְׁמוּאֵל בֶּן עֲמִיהוּד. אֶלִיָּדָד בֶּן כְּסִלּוֹן. בְּקִי
בֶּן יִגְלִי. חֲנִיָּאל בֶּן אֶפְדֹּ. קְמוּאֵל בֶּן שַׁפְּטָן. אֶלְעָפָן בֶּן
פְּרָנָף. פִּלְטִיאֵל בֶּן עֶזֶן. אַחִיהוּד בֶּן שְׁלוּמִי. פְּדֵהָאֵל בֶּן
עֲמִיהוּד.

שׁוֹפְטִים

עֲתַנְיָאֵל בֶּן קִנְזִי. אֶהוּד בֶּן גֵּרָא. שִׁמְשׁוֹר בֶּן עֵנָת. דְּבוּרָה
הַנְּבִיאָה. וּבְרָק בֶּן אֲבִינֵעָם. גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ. תּוֹלַע בֶּן
פּוֹאָה. יֶאִיר הַגִּלְעָדִי. יַפְתָּח. אֲבֵעֶן. אֵילֹון הַזְּבוּלִנִי. עֲבָדוֹן
בֶּן הַלֵּל הַפְּרָעֶתוֹנִי. שִׁמְשׁוֹן בֶּן מְנוּחַ. עֲלִי הַכַּהֵן. שְׁמוּאֵל
בֶּן אֶלְקָנָה בֶּן יִרְחָם בֶּן אֵלִיהוּא בֶּן תַּחֲוִי בֶּן צוּרָה. חֲנָה
הַנְּבִיאָה.

נְבִיאִים

אַחֲיָה הַשִּׁילוֹנִי וּבֵית דִּינֹו. וְהֵם, עֲדוּא הַחוּזָה. וּשְׁמַעְיָה
הַנְּבִיא. וְאַחִימַעֵץ כַּהֵן גָּדוֹל. וְעֶזְרִיָּה. שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא.
אֵלִיָּהוּ הַנְּבִיא. מִבֵּית דִּינֹו הָיוּ. עֶזְרִיָּה בֶּן עוֹדֵד. וַחֲנַנְיָה
הַרּוֹאָה. וַיהוּא בְּנוֹ. וְעוֹבַדְיָה. וַיְחִיאֵל בֶּן זְכַרְיָה מִבְּנֵי
יוֹסֵף. וּמִיכָיָהוּ בֶּן יִמְלָא. וַיהוֹרָם כַּהֵן גָּדוֹל. וַיהוֹנָדָע.

רסב שְׁמוֹת נְבִיאִים הַצְּדִיקִים

אֱלִישֶׁע בֶּן שָׁפְט. מִבֵּית דִּינּוֹ הָיוּ יוֹנָה בֶּן אֲמִיתִי. וְזִכְרְיָה בֶּן יְהוֹיָדָע נְבִיאִים. וְיְהוֹשֻׁעַ בֶּהֶן גְּדוֹל. יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן. הוֹשֶׁע בֶּן בְּאֵרִי. עָמוֹס. יוֹאֵל בֶּהֶן גְּדוֹל. וְאוּרִיָּה. יִשְׁעִיָּה בֶּן אֲמוּזָן. מִיכָה. שְׁלוֹם בֶּהֶן גְּדוֹל. יוֹאֵל בֶּן פְּתוּאֵל. וּמִבֵּית דִּינּוֹ הָיוּ: נְחוּם, וְחַבְּקוּק הַנְּבִיאִים. וּשְׁרָיָה בֶּהֶן גְּדוֹל. נְחוּם הָאֱלֶקְשִׁי. צַפְנִיָּה בֶּן בּוּשִׁי. יִרְמְיָה בֶּן חֶלְקִיָּהוּ. מִבֵּית דִּינּוֹ הָיוּ: צַפְנִיָּה. וְאוּרִיָּה הַנְּבִיאִים. וְחֶלְקִיָּה בֶּהֶן גְּדוֹל. וְעִזְרְיָה. חוּלְדָה הַנְּבִיאָה. יְחִזְקֵאל בֶּן בּוּזִי. בְּרוּךְ בֶּן גְּרִיָּה. יְהוֹצָדָק אָבִי עֲזָרָא בֶּהֶן גְּדוֹל. חֲנִי. זִכְרְיָה. מִלְּאֲכִי. זֶרְבָבֶל. מְרַדְכִי. בִּלְשָׁן. עֲזָרָא הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק. שְׁרָיָה. רַעְלִיָּה. מִסְפֵּר. בְּגוּי. נְחוּם. בַּעְנָה. נְחֻמְיָה בֶּן חַכְלִיָּה. כּוֹלָם מֵאֲנָשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. אֶסְתֵּר. דְּנִיָּאל. חֲנַנְיָא. מִישָׂאֵל. וְעִזְרְיָה. נִתָּן הַנְּבִיא. וְגַד הַחֹזֶה. עִבְדִּיָּה הַנְּבִיא. יְחִזְיָאל מִבְּנֵי מִתְנֵיָה. אֱלִיעֶזֶר בֶּן דּוֹדָהוּ מִמּוֹרְשָׁה. גְּרִיָּה. שְׁרָיָה. מַחְסִיָּה. חַנְּמָאֵל. שְׁלוֹם. אֲבִנָּר בֶּן נֵר. פִּלְטִי בֶּן לִישׁ. יְהוֹנָתָן בֶּן אֲבִיָּתָר.

וְאַלְהַ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַנּוֹזְכִּים בְּדִבְרֵי הַיָּמִים

בְּנֵי זְרַח. זְמַרִי. וְאִיתָן. וְחִימָן. וְכַלְכַּל. וְדָרַע. בְּנֵי אִיתָן. עֲזָרְיָה בְּנֵי הַצָּרוֹן. יִרְחֵמְאֵל. רָם. כְּלוּבִי. עַמְיָנָדָב. נְחִשׁוֹן. שְׁלֵמָא. בַּעֲזוֹ. עוֹבָד. יִשִּׁי.

שְׁמוֹת בְּנֵי דָוִד הַצְּדִיקִים רסג

בְּנֵי, אֱלִיאָב. אֲבִינָדָב. שְׁמֵעָא. נְתַנְאֵל. רְדִי. אֶצֶם. דָּוִד
(הוא דָּוִד הַמֶּלֶךְ). וְאַחֵיתִיהֶם צְרוּיָה וְאַבִּיגַיִל. אֲבִשׁוּי.
יֹאָב. עֲשֵׂה־אֵל. עֲמָשָׂא. יֵתֵר הַיִּשְׁמַעְאֵלִי. יִשָּׂר. שׁוֹבָב.
אֲרָדוֹן. שְׁגוּב. זָאִיר. אֲשָׁחֹר אָבִי תְקוּעַ. יִרְחֻמָּאֵל. רָם.
וּבּוֹנָה. וְאַרְזָן. וְאַצֶּם. אַחֲיָה. מַעֲיָן. וְיִמְיִן. וְעַקֵּר. שְׁמִי. וְיָדַע.
נָדָב. וְאַבִּישׁוּר. אַחְבָּן. מוֹלִיד. סֶלָד. וְאַפְּיִם. יִשְׁעִי. שִׁשְׁיָן.
אַחְלִי. יֵתֵר. וְיוֹנָתָן. פֶּלֶת. וְזוּא. עֲתִי. נִתָּן. זָבָד. אֶפְלָל.
עוֹבָד. יְהוּא. עֲזַרְיָה. חֶלְצִין. אֶלְעָשָׂה. סַסְמִי. שְׁלוֹם. יִקְמִיָה.
אֱלִישָׁמַע. מִישָׁע. מְרָשָׁה אָבִי חֶבְרוֹן. קָרְחָה. וְתַפְחָה. וְרָקָם.
וְשִׁמְעַי. רַחֵם אָבִי יִרְקַעֶם. שְׁמִי. מַעֲוִן. חֶרֶן. מוֹצָא. גִּזּוֹ.
יְהוּדִי. רָגָם. וְיוֹתָם. וְגִישָׁן. וְפֶלֶט. וְעִיפָה. וְשַׁעֲפָה. שֶׁבַר.
תִּרְחַנְהָה. שׁוּא אָבִי מַכְבְּנָה, וְאַבִּי גִבְעָא. עַכְסָה בֵּת כָּלָב.
בְּנֵי כָּלָב בְּיַחְדוֹר בְּכוֹר אֶפְרָתָה. שׁוֹבָל. שְׁלֻמָּא. חֶרְפִי.

בְּנֵי דָּוִד

דְּנִיאֵל שְׁפַטְיָה. יִתְרָעָם. שְׁמֵעָא. וְשׁוֹבָב. וְנִתָּן. וְשְׁלֹמֹה.
וְיִבְחָר. וְאֱלִישָׁמַע. וְאֱלִיפֶלֶט. וְנִגְהָה. וְנַפְגִּי. וְיַפְיעַי. וְאֱלִישָׁמַע.
וְאֱלִיָּדַע. וְאֱלִיפֶלֶט. בֵּת שֶׁבַע אִם שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ.

מַלְכֵי בֵּית דָּוִד

אָסָא. יְהוֹשָׁפָט. יְהוֹאָשׁ. עֹזִיָּהוּ. יוֹתָם. יְחִזְקִיָּהוּ. יֵאֲשִׁיָּהוּ.
צְדָקִיָּהוּ.

בְּנֵי יְכַנְיָהוּ. אֶסֶר. שְׂאֵלֹתִי־אֵל. וּמַלְכֵי־רָם. וּפְדִיָּה. וְשִׁנְאֵצֶר.
יְקַמְיָהוּ. הוֹשָׁמֵעַ. וּנְדַבְיָהוּ. וּבְנֵי פְדִיָּה זֶרְבָבֶל וְשִׁמְעִי.
וּבֶן־זֶרְבָבֶל, מִשְׁלֹם. וַחֲנַנְיָהוּ. וְשִׁלְמִית אַחֹתָם. וַחֲשֻׁבָּה.
וְאֵהֵל. וּבְרַכְיָהוּ. וַחֲסַדְיָהוּ. יוֹשֵׁב חֶסֶד. פְּלִטְיָהוּ. וְיִשְׁעִיָּהוּ.
רַפְּיָהוּ. אֶרְנָן. עוֹבַדְיָהוּ. שְׁכַנְיָהוּ. שְׁמַעְיָהוּ. חַטּוֹשׁ. וַיְגָאֵל.
וּבְרִית. וּנְעַרְיָהוּ. וְשָׁפָט. אֶלְיָזֵעִינִי. וַחֲזַקְיָהוּ. וְעִזְרִיקָם.
הוֹדְוִיָּהוּ. וְאֶלְיָשִׁיב. וּפְלִיָּהוּ. וְעִקּוֹב. וַיּוֹחָנָן. וּדְלָיָהוּ. וְעִנְנִי.

בְּנֵי יְהוּדָה

חֹזֵר. וְשׁוּבָל. רְאֵיָהוּ. יַחַת. אַחֹמִי. לְהַד. צְרַעְתִּי. אֲשַׁתְּאֵלִי.
אָבִי עֵיטָם. יִזְרַעְאֵל. וְיִשְׁמָא. וַיְדַבֵּשׁ. פְּנוּאֵל אָבִי גְדַר. עֶזֶר.
אָבִי חוֹשֶׁה. אַחְזָם. חֶפְרַי. תִּימְנִי. אַחֲשֹׁתְרִי. צֶרֶת. צַהַר.
אֶתְנָן. קוֹץ. עָנוּב. צַבְבָּה. אַחְרָחֵל בֶּן הָרָם. יַעֲבִץ. כְּלוּב.
אָחִי שׁוֹחַה. מַחִיר אָבִי אֲשַׁתּוֹן. רַפָּא. פֶּסַח. תְּחַנְנָה. בְּנֵי
קִנְזוֹ, עֲתַנְיָאֵל. וּשְׂרָיָהוּ. חַתַּת. מְעוֹנְתִי. עֶפְרָה. (שְׂרָיָהוּ)
יֹאָב. עִירוֹ. אֵלֶּה. וְנָעָם. וּקְנִזוֹ. יְהִלְלָאֵל. זִיף. וַוִיפָּה.
תִּירְיָא. וְאַשְׂרָאֵל. עֶזְרָה. יֵתֵר. וּמְרַד. עֶפְרַי. וַיְלוֹן. מְרִיס.

שְׁמוֹת

בְּנֵי רְאוּבֵן

הַעֲדִיקִים רסה

שְׁמִי. יִשְׁבַּח. אֲשַׁתְּמַע, וְאִשְׁתּוֹ הִיהוּדִיָּה יִלְדָה אֶת יִרְד
אָבִי גְדוֹר. וְאֶת חֶבֶר אָבִי שׁוֹכֵן. וְאֶת יְקוֹתִיאֵל אָבִי זְנוּחַ.
וְאֵלֶּה בְּנֵי בְתֻיָּה [בְּתֻיָּה] בַּת פְּרָעָה אֲשֶׁר לָקַח מֶרְדָּה,
הוֹדִיָּה. נַחֵם. אָבִי קַעִילָה הַנְּרָמִי. וְאֲשַׁתְּמַע הַפַּעֲכָתִי.
שִׁימוֹן. אֲמָנוֹן. וְרָנָה בֶן חֲנָן. וְתִילּוֹן. יִשְׁעִי. זוּחַת.
וּבֶן־זוּחַת. עַר אָבִי לֶכְהָ. וְלַעֲדָה אָבִי מְרֻשָּׁה. אֲשַׁבַּע.
יוֹקִים. וְאֲנָשִׁי כֹזָבֵא. וְיִשְׁבִּי לָחֵם.

בְּנֵי שְׁמֵעוֹן

נְמוּאֵל. יָרִיב. זְרַח. שְׁלֹם. מִבְּשָׁם. מִשְׁמַע. חַמוּאֵל. זְכוּר.
שְׁמַעִי. מְשׁוּבָב. וַיְמַלֵּךְ. וַיּוֹשֶׁה בֶן אֲמִצֵּיָה. וַיּוֹאֵל. וַיְהוּא בֶן
יֹשְׁבֵיָה בֶן שָׂרָיָה בֶן עֲשִׂיאֵל. וְאֶלְיוֹעֲנִי. וַעֲקָבָה.
וַיְשׁוּחִיָּה. וַעֲשִׂיָּה. וַעֲדִיאֵל. וַיְשִׁימָאֵל. וּבְנֵיָה. וַיִּזְאָ בֶן
שַׁפְעִי בֶן אֶלּוֹן בֶּן יִדְיָה בֶן שְׁמַרְיָ בֶן שְׁמַעִיָּה. פְּלַטְיָה.
וְנַעֲרִיָּה. וְרַפְיָה. וַעֲוִזִיאֵל. בְּנֵי יִשְׁעִי.

בְּנֵי רְאוּבֵן

יֹאֵל. שְׁמַעִיָּה גֹזֵן. שְׁמַעִי. מִיכָה. רְאִיָּה. בַּעַל. בְּאָרָה.
יַעִיאֵל. וּזְכַרְיָהוּ. בָּלַע בֶּן עֲזוֹ בֶן שְׁמַע בֶּן יֹאֵל.

בְּנֵי גֵד

יֹאחַז הָרֵאשׁ. וְשָׁפָם הַמִּשְׁנָה. וַיַּעֲנֵי. וְשָׁפַט בְּכֶשֶׁן. מִיכָאֵל.
וּמִשְׁלָם. וְשָׁבַע. וַיֹּזְרִי. וַיַּעֲבֹן. וַיִּיעַ. וְעֵבֶר. אֲבִיחִיל. חֹזִי.
יְרוּחַ. גִּלְעָד. מִיכָאֵל. יְשִׁישִׁי. יַחֲדוּ. בּוּז. אַחִי. עֲבָדִיאֵל.
גּוּנִי. וְעֵפֶר. וַיִּשְׁעִי. וְאַלְיָאֵל. וְעֹזְרִיאֵל. וַיְרַמְיָה. וְהוֹדְוָיָה.
וַיַּחֲדִיאֵל.

בְּנֵי אֲהֲרֹן הַכֹּהֵן

אַבְיָשׁוּעַ. בּוּקִי. עֹזִי. זְרַחְיָה. מְרִיזוֹת. אֲמַרְיָה. אַחִיטּוֹב.
צְדוֹק. אַחִימַעֲזִי. עֲזַרְיָה. יוֹחָנָן. עֲזַרְיָה. אֲמַרְיָה. אַחִיטּוֹב.
צְדוֹק. שְׁלוֹם חֶלְקִיָּה. עֲזַרְיָה. שְׂרָיָה. יְהוֹצָדֵק.

בְּנֵי לֵוִי

יַחֲתָי. זָמָה. יוֹאָחַז. עֵדוּ. זְרַחְיָה. יַאֲתָרִי. עַמִּינָדָב. קָרַח. אֲסִיר.
אֶלְקָנָה. אֲבִיָסָף. תַּחֲתָי. אֹרִיאֵל. עֹזִיָּה. שְׂאוּל. עַמְשִׁי.
אֲחִימֹזָי. אֶלְקָנָה. צוּפִי. נַחֲתָי. אֶלְיָאֵב. יְרַחֵם. אֶלְקָנָה.

בְּנֵי שְׁמוּאֵל

הַבְּכוֹר וְשֵׁנִי. וְאַבְיָה. לְבָנִי. שְׁמַעִי. עוֹזָה. שְׁמַעָא. חַגִּיָּה.
עֲשָׂיָה.

שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַצְּדִיקִים רסז

הַיָּמִן הַמְּשׁוֹרֵר בֶּן יוֹאֵל בֶּן שְׁמוּאֵל בֶּן אֶלְקָנָה בֶּן יִרְחָם
בֶּן אֱלִיאֵל בֶּן תּוֹחַ בֶּן צוּף בֶּן אֶלְקָנָה בֶּן מַחַת בֶּן עֲמֹשִׁי
בֶּן אֶלְקָנָה בֶּן יוֹאֵל בֶּן עֲזַרְיָה בֶּן צְפַנְיָה בֶּן תַּחַת בֶּן אֶסִיר
בֶּן אֲבִיָסָף בֶּן קָרַח בֶּן יֶצְהָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי בֶּן יִשְׂרָאֵל.

אָסָף בֶּן בְּרַכְיָהוּ בֶּן שְׁמַעְיָא בֶּן מִיכָאֵל בֶּן בַּעֲשִׂיָה בֶּן
מִלְכִיָה בֶּן אֶתְנִי בֶּן זְרַח בֶּן עֲדִיָה בֶּן אִיתָן בֶּן זָפַח בֶּן
שְׁמַעִי בֶּן יַחַת בֶּן גֵּרְשֵׁם בֶּן לֵוִי.

אִיתָן בֶּן קִישִׁי בֶּן עֲבָדִי בֶּן מְלוּךְ בֶּן חֲשַׁבְיָה בֶּן אֲמֻצָּה
בֶּן חֶלְקִיָה בֶּן אֲמֻצִי בֶּן בְּנֵי בֶּן שְׁמֹר בֶּן מַחְלִי בֶּן מוֹשִׁי בֶּן
מָרְרִי בֶּן לֵוִי.

בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר

עוֹזִי וּרְפָיָה. וִירִיאֵל. וַיְחַמִּי. וַיְבָשֶׁם. וַשְׁמוּאֵל. יִזְרַחְיָה.
מִיכָאֵל. וְעַבְדֵּיָה. וַיּוֹאֵל. יִשְׁיָה. יְדִיעֵאֵל. אֶצְבוּן. עוֹזִי.
וְעִזִּיאֵל. וִירִימוֹת. וְעִירִי. זְמִירָה. וַיּוֹעֵשׂ. וַאֲלִיעֶזֶר.
וַאֲלִיזַעֲבִי. וְעַמְרִי. וִירִימוֹת. וַאֲבִיָה. וְעֵנְתוֹת. וְעֶלְמַת.
בְּלָהֶן. יַעוֹשׂ. וּבְנִימָן. וַאֲהוּדָר. וּבְנַעֲנָה. וַזִּיתָן. וְתַרְשִׁישׁ.
וַאֲחִישָׁחַר. וְשֹׁפֵם וְחַפְּסִים בְּנֵי עִיר. חוֹשֵׁם בְּנֵי אַחֵר.

בְּנֵי מְנַשֶּׁה

אֲשֵׁרִיאל. פֶּרֶשׁ. שָׁרֵשׁ. אוֹלָם. וְרָקֵם. בְּדָן. אִישׁ הוֹד.
אֲבִיעֶזֶר. מַחֲלָה. שְׁמִידֵעַ. אַחִיָּן. וְשָׁכֵם. וְלִקְחִי. וְאֲנִיעָם.

בְּנֵי אֶפְרַיִם

בְּרֵד. תַּחַת. אֲלַעְדָּה. תַּחַת. זָבֵד. שׁוֹתֵלַח. עֶזֶר. אֲלַעַד.
בְּרִיעָה. רַפַּח. רֶשֶׁף. תֵּלַח. תַּחֲנִן. לַעֲדָן. עַמִּיהוּד. אֲלִישָׁמַע.
נֹזֵן. יְהוֹשֻׁעַ.

בְּנֵי אֲשֵׁר

יִפְלֹט. שׁוֹמֵר. חוֹתֵם. שׁוֹעָא. פֶּסֶד. וּבְמַחֲלָה. וְעִשְׂוֹת. אַחִי.
וְרַהֲנָה. וְחַבָּה. וְאָרֶם. וּבֶן הַלֵּם אַחִיו. צוֹפַח. וַיִּמְנַע. וְשִׁלְשׁ.
וְעַמֵּל. סוּחַ. וְחַרְנֶפֶר. וְשׁוֹעֵל. וּבְרִי. וַיִּמְרָה. בְּצֹר. וְהוֹד.
וְשִׁמְאָה. וְשִׁלְשָׁה. וַיִּתְרֵן. וּבְאֶרָא. וּבְנֵי יִתְרֵן. יִפְנָה. וּפְסַפְּהָ.
וְאֶרָא. וּבְנֵי עֶלְאָה. אֶרַח. וְחַנְיָאֵל. וְרַעְיָא.

בְּנֵי בְנִימִין

בְּלַעַל. אֲשָׁבֵל. אַחֲרַח. נוֹחָה. רַפָּא. אֲדָר. וּגְרָא. וְאֲבִיהוּד.
וְאֲבִישׁוֹעַ. וְנַעֲמָן. וְאַחוּחַ. וּגְרָא. וְשַׁפּוֹפָן. וְחוּרָם. אַחוּד.
וְנַעֲמָן. וְאַחִיָּה. וּגְרָא. עֶזְאָה. אַחִיחַד. שְׁחַרְרִים. יוֹבָב. עֲבִיָּא.

מִיִּשָׂא. מַלְכָם. יְעוֹז. שְׂכִיָּה. מְרָמָה. אָבִיטוּב. אֶלְפָּעֵל.
 עֵבֶר. וּמִשְׁעָם. וְשֹׁמֵד. וּבְרָעָה. וְשֹׁמֵעַ. וְאַחִיו. שֹׁשֶׁק.
 וִירְמוֹת. וְזַבְדֵּיהָ. וְעֶרְדַּ. וְעֶרְדַּ. וּמִיכָאֵל. וְיִשְׁפָּה. וְיוֹחָא.
 וְזַבְדֵּיהָ. וּמִשְׁלָם. וְחִזְקִי. וְחִבְרַ. וְיִשְׁמְרִי. וְיִזְלִיאָה. וְיֹזָבָב.
 וְיָקִים. וְזִכְרִי. וְזַבְדִּי. וְאַלִיעֲנִי. וְצִלְתִּי. וְאַלִיאֵל. וְעֵדְיָה.
 וּבְרָאִיָּה. וְשִׁמְרַת. וְיִשְׁפָּן. וְעֵבֶר. וְאַלִיאֵל. וְעֶבְדוֹן. וְזִכְרִי.
 וְחִנָּן. וְחַנְנִיָּה. וְעֵילָם. וְעִנְתַתִּיָּה. וְיִפְדֵּיהָ. וּפְנוּאֵל.
 וְשִׁמְשָׁרִי. וְשַׁחְרִיָּה. וְעֵתְלֵיָּה. וְיַעֲרִשְׂיָה. וְאַלִיָּה. וְזִכְרִי בְנֵי
 יְרוּחָם. עֶבְדוֹן. וְצוּר. וְקִישׁ. וּבַעַל. וְנָדָב. וְגִדּוֹר. וְאַחִיו.
 וְזִכְרַ. וּמְקֻלוֹת. שְׁמָאָה. גֵּר. קִישׁ. שְׁאוּל, [וְהוּא שְׁאוּל
 הַמֶּלֶךְ]. יְהוֹנָתָן. מַלְכֵי־שׁוּעַ. אָבִינָדָב. אֶשְׁבַּעַל. מְרִיב
 בָּעַל. מִיכָה. פִּיתוֹן. וּמְלֹךְ. וְתַאֲרַע. וְאַחֲזוּ. יְהוּעֵדָה. עֶלְמַת.
 עִזְמוֹת. זְמָרִי. מוֹצָא. בְּנַעַא. רָפָה. אֶלְעִשָׂה. אָצֵל. עִזְרִיקָם.
 בְּכָרוּ. וְיִשְׁמַעְאֵל. וְשַׁעֲרִיָּה. וְעֶבְדֵּיהָ. וְחִנָּן. עֶשֶׂק. אוֹלָם.
 יַעוּשׁ. וְאַלִיפְלָט. עוֹתִי בֶן עַמִּיהוּד בֶּן עֶמְרִי בֶן אֶמְרִי בֶן
 בְּנֵי. מִן הַשִּׁילוֹנִי עֹשֶׂיָה הַבְּכוֹר. וּבְנָיו, יַעוּאֵל. סְלוּא בֶן
 מִשְׁלָם בֶּן הוֹדוּיָה בֶן הַסַּנְאָה. וְיִבְנִיָּה בֶן יְרוּחָם. וְאַלָּה בֶן
 עִזִּי בֶן מִכְרִי. וּמִשְׁלָם בֶּן שְׁפַטִּיָּה בֶן רַעוּאֵל בֶּן יִבְנִיָּה.

מִן הַכּוֹהֲנִים: יַדְעָיָה. וְיְהוֹרִיב. וְיָכִין. וְעִזְרִיָּה בֶן חֶלְקִיָּה
 בֶּן מִשְׁלָם בֶּן צְדוּק בֶּן מְרִיּוֹת בֶּן אַחִיטוּב. וְעֵדְיָה בֶן יְרוּחָם

בן פשחור בן מלכיה. ומעשי בן עדיאל בן יחזרה בן משלם בן משלמית בן אמר. שמעיה בן חשוב בן עזריקם בן חשביה. ובקבקר. חרש. ונלל. ומתניה בן מיכא בן זכרי בן אסף. ועבדיה בן שמעיה בן גלל בן ידותון. וברכיה בן אסא בן אלקנה. שלום. ועקוב. וטלמן. ואחימן. ואחיהם שלום הראש. ושלום בן קורא בן אביסר בן קרח. זכריה בן משלמיה שער. ומתתיה. יעאל.

גבורי דוד

ישבעם בן חכמוני. אלעזר בן דודו האחוחי. אבשי אחי יואב. בניה בן יהודע. עשהאל אחי יואב. אלתחנן בן דודו מבית לחם. שמות החרורי. חליץ הפלוני. עירא בן עקש התקועי. אביעזר הענתותי. סבכי החשתי. עילי האחוחי. מהרי הנטפתי. חלד בן בענה הנטופתי. איתי בן ריבי. מנבעת בני בנימין. בניה הפרעתני. חורי מנחלי געש. אביאל הערבתי. עזמות הפחרומי. אליחבא השעלבני בני השם הגזוני. יונתן בן שגה החררי. אחיאם בן שכר החררי. אליפל בן אור. חפר המכרתי. אחיה הפלני. חצרו הכרמלי. גערי בן אנכי.

יֹאֵל אָחִי נָתַן. מִבְּחַר בֶּן הַגָּרִי. צֶלֶק הַעֲמוֹנִי. נַחְרֵי
הַבְּרִתִּי. עֵירָא הַיִּתְרִי. גֶּרֶב הַיִּתְרִי. אֹרִיָּה הַחַתִּי. זָבֵד בֶּן
אֲחָלִי. עַדִּינָא בֶּן שִׁיזָא הָרְאוּבֵנִי. חָנָן בֶּן מַעֲכָה. וְיֹשֶׁפֶט
הַמִּתְנִי. עֲזִיא הַעֲשֻׁתְרֵתִי. שָׁמַע וַיעִיֵּאל בְּנֵי חוֹתָם
הָעַרְעֵרִי. יְדִיעֵאֵל בֶּן שְׁמָרִי. וַיּוֹחֵא אָחִיו הַתִּיבְצִי. אֱלִיאֵל
הַמַּחֲוִים. וַיְרִיבֵי וַיּוֹשִׁיָּה בְּנֵי אֲלַנְעָם. וַיִּתְמָה הַמּוֹאֲבִי.
אֱלִיאֵל. וְעוֹבֵד. וַיעֲשִׂיֵאל הַמַּצְבֵּיָה.

וְאֵלֶּה הַבָּאִים אֶל דָּוִד וְכוּ': הָרֵאשׁ אָחִיעֶזֶר. וַיֹּאשׁ בְּנֵי
הַשְּׁמַעְיָה הַגִּבְעָתִי. וַיִּזְיֵאל וּפְלָט בְּנֵי עֲזֻמֹּת. וּבְרָכָה. וַיְהוּא
הָעֲנַתוֹתִי. וַיִּשְׁמַעְיָה הַגִּבְעוֹנִי. וַיְרַמְיָה. וַיְחִזִּיאֵל. וַיּוֹחֲנָן.
וַיּוֹזְבֵד הַגְּדֵרֵתִי. אֲלַעֲזוּי. וַיְרִימוֹת. וּבְעֵלְיָה. וּשְׁמֵרְיָהוּ.
וּשְׁפַטְיָהוּ הַחֲרוּפִי. אֲלַקְנָה. וַיִּשְׁיָהוּ. וְעִזְרָאֵל. וַיְעֶזֶר.
וַיִּשְׁבָּעִם הַקְּרָחִים. וַיּוֹעֲאֵלָה. וּזְבֻדְיָה בְּנֵי יֶרְחָם. עֶזֶר
הָרֵאשׁ. עִבְדְיָה. אֱלִיאָב. מִשְׁמַנָּה. יְרַמְיָה. עֲתִי. אֱלִיאֵל.
יּוֹחָנָן. אֲלַזְבֵּד. יְרַמְיָהוּ. מִכְּבַנְיָה. עַדְנָת. וַיּוֹזְבֵד. וַיְדִיעֵאֵל.
וּמִיכָאֵל. וַיּוֹזְבֵד. וְאֱלִיָּהוּא. וְצִלְתִּי. יְהוּדָע הַנְּגִיד לְאַחֲרָן.
וְצָדוֹק. אֲבִינָדָב. עֲזָא. וְאָחִיו. אֹרִיאֵל הַשָּׂר. עֲשִׂיָּה הַשָּׂר.
יֹאֵל הַשָּׂר. שְׁמַעְיָה הַשָּׂר. אֱלִיאֵל הַשָּׂר. עַמִּינָדָב הַשָּׂר.
צָדוֹק, וְאַבְיָתָר הַכֹּהֲנִים. זְכַרְיָהוּ בֶּן, וַיעֲזִיאֵל,
וּשְׁמִירָמוֹת, וַיְחִיאֵל, וְעַנְיָ, אֱלִיאָב, וּבְנֵיָהוּ, וּמַעֲשִׂיָהוּ,

רעב שְׁמוֹת גְּבוּרֵי דָוִד הַצְּדִיקִים

וּמִתְתִּיחוּ, וְאֵלִיפְלֵחוּ, וּמִקְנִיחוּ, וְעַבְדֵי אָדָם, וַיַּעֲיָלוּ,
הַשְּׁעָרִים. וַעֲזוּזֵיהוּ. וּכְנַנְיָהוּ. וּבְרַכְיָהוּ. וְאֶלְקָנָה. וְשִׁבְנִיָּהוּ.
וַיִּוֹשֶׁפֶט. וְנַתְנָאֵל. וְעַמְשִׁי. וְזַכְרְיָהוּ. וּבְנֵיָהוּ. וְאֶלְיעֶזֶר.
וַיַּחֲיֶה.

וַיַּחֲלֶקֶם דָּוִד זְכוּיָא לְעֶדְן. וְשִׁמְעִי. יַחֲיֵאל. וְזוֹתָם. וַיִּזְאֵל.
שְׁלֹמִית. וַחֲזִיֵאל. וְהָרֵן. יַחַת. זִינָא. וַיַּעֲוֹשׂ. וּבְרִיעָה. בְּנֵי
מִשָּׁה גְרָשׁוּם וְאֶלְיעֶזֶר. שְׁבוּאֵל הָרֹאשׁ. רַחֲבִיָּה הָרֹאשׁ.
שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ. יִרְיָהוּ הָרֹאשׁ. אֶמְרִיָּה. יַחֲזִיֵאל. וַיִּקְמָעָם.
מִיכָה הָרֹאשׁ. וַיִּשְׁיָה. אֶלְעֶזֶר. וְקִישׁ. מַחֲלִי. וְעֶדְרָה. וַיִּרְמֹת.
שְׁמַעְיָה בֶן נַתְנָאֵל הַסּוֹפֵר. אַחִימֶלֶךְ בֶּן אֲבִיתָר.

עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה רְאֵשֵׁי מִשְׁמֵרוֹת כְּהוֹנָה

א' יְהוֹרִיב. יַדְעָיָה הַבַּיִת. תָּרֵם הַגֹּי. שְׁעָרִים הַדָּר. מְלַכְיָה
הַחַי. מְיָמֵן הַיָּמִי. תְּקוּץ הַזֶּה. אֲבִיָּה הַחַי. יִשׁוּעַ הַמַּי. שְׁכַנְיָהוּ
הַיָּמִי. אֶלְיָשִׁיב י"א. יָקִים י"ב. חֶפְזָה י"ג. יִשְׁבָּאָב י"ד. בְּלָגָה
ט"ו. אֶמְרָה ט"ז. חֲזִיר י"ז. הַפְּצִין י"ח. פְּתַחְיָה י"ט. יַחֲזַקְאֵל
כ'. יָכִין כ"א. גְּמוּל כ"ב. דְּלָיָהוּ כ"ג. מַעֲזִיָּהוּ כ"ד.

יַחֲדִיָּהוּ. יַחַת. מִיכָה. שְׁמִיר. יִשְׁיָה. זַכְרְיָהוּ. יַעֲזִיָּהוּ. וְשִׁחָם.
וְזַכּוּר. וְעַבְרִי. יַרְחֻמָּאֵל. בְּנֵי אֶסְרָה. זְבוּר. וַיִּוֹסֵף. וְנַתְנָנְיָה.
וְאֶשְׂרָאֵלָה. בְּנֵי אֶסְרָה. יְדוּתוֹן. בְּנֵי יְדוּתוֹן. גְּדַלְיָהוּ. וְצָרִי.

שְׁמוֹת רֵאשֵׁי מִשְׁמְרוֹת הַצְּדִיקִים רַעַג

וְיִשְׁעִיהוּ. חֲשַׁבְיָהוּ. וּמִתְתִּיָהוּ. בְּנֵי הַיָּמֵן. בּוֹקְיָהוּ. מִתְנִיָהוּ.
עֲזִיאל. שְׁבוּאל. וְרִימוֹת. חֲנַנְיָה. חֲנָנִי. אֱלִיאָתָה. גְּדֻלְתִּי.
וְרוֹמְמִתִּי-עֶזֶר. יִשְׁבְּקָשָׁה. מְלוֹתִי. הוֹתִיר. מַחֲזִיאוֹת.

כָּל אֱלֹהֵי הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה מִשְׁמְרוֹת לִוְיָהּ.

בְּנֵי מְשָׁלְמִיָהוּ זְכַרְיָהוּ. יְדִיעֶאל. זְבַדְיָהוּ. יִתְנִיאל. עֵילָם.
יְהוֹחָנָן. אֱלִיהוֹעֲנִי. שְׁמַעְיָה. יְהוֹזָבֵד. יוֹאָח. וְשָׁכַר. וּנְתַנְאֵל.
עַמְיָאל. יִשְׁשַׁכָּר. פְּעֻלְתִּי. עֲתַנִּי. וּרְפָאֵל. וְעוֹבֵד. אֶלְזָבֵד.
אֱלִיהוּ. וּסְמַכְיָהוּ. חֶסֶה. שְׁמָרִי. חֶלְקִיָהוּ. טַבְלִיָהוּ. זְכַרְיָהוּ.
שְׁפִים. אַחֲיָה. יִשְׁעִיָהוּ. יָרֵם. זְכַרִי. שְׁלֹמִית. כְּנַנְיָהוּ.
חֲשַׁבְיָהוּ. יְרִיָה הָרֵאשִׁי.

רֵאשֵׁי הָאָבוֹת זְכוּי. יִשְׁבָּעָם בֶּן זְבַדִּיאל. דוּדֵי הָאֲחוּחִי.
וּמְקֻלוֹת הַנְּגִיד. כְּנַנְיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן. עַמִּיזָבֵד בְּנוֹ.
עֲשָׂהאֵל אַחֵי יוֹאָב. וּזְבַדְיָה בְּנוֹ. שְׁמָהוֹת הַיְזֻרָה. עִירָא בֶן
עַקֵּשׁ הַתְּקוּעִי. חֶלְצִן הַפְּלוּנִי. סַבְכִי הַחֲשֵׁתִי. אַבִּיעֶזֶר
הָעֲנַתוֹתִי. מַהֲרִי הַנְּטוּפְתִי. בְּנִיָה הַפְּרַעַתְנִי. חֶלְדִּי
הַנְּטוּפְתִי. עֲתַנִּיאל. אֱלִיעֶזֶר בֶּן-זְכַרִי. שְׁפַטְיָהוּ בֶן מַעֲכָה.
חֲשַׁבְיָה בֶן קְמוּאֵל. צְדוּק. אֱלִיהוּ מֵאֲחֵי דָוִד. עַמְרִי בֶן
מִיכָאֵל. יִשְׁמַעְיָהוּ בֶן עַבְדְּיָהוּ. יְרִימוֹת בֶּן עֲזַרְיָאל. הוֹשַׁע
בֶּן עֲזַזְיָהוּ. יוֹאֵל בֶּן פְּדִיָהוּ. יְדוֹ בֶן זְכַרְיָהוּ. יַעֲשִׂיאל בֶּן

רעד שמוות ראשי משמרות הצדיקים

אבגרי. עזראל בן ירחם. עזמות בן עדיאל. יהונתן בן עזיהו. עזרי בן פלוב. שמעי הרמתי. זבדי השפמי. בעל חנן הגדרי. יועש. שרטי השרוני. שפט בן עדלי. אוביל הישמעלי. יחדיהו המרנתי. יזיו ההגרי. יהונתן הוד דויד. ויחיאל בן חכמוני. חושי הארפי. יהודע בן בנניהו.

ואלה ראשי אבותיהם העולים מבבל: גרשם. דניאל. חטוש. מבני שכניה פרעש זכריה. אליהועיני בן זרחיה. מבני שכניה בן יחיאל. ומבני עדין עבד בן יונתן. ומבני עילם ישעיה בן עתליה. ומבני שפטיה זבדיה בן מיכאל. מבני יואב עבדיה בן יחיאל. ומבני שלומית בן יוספיה. ומבני בבי זכריה בן בבי. ומבני עזרד יוחנן בן הקטן. ומבני אדניקם אחרונים, אליפלט. יעיאל. ושמעיה. ומבני בגוי, עותי. וזפור. אליעזר, אריאל, שמעיה, אלנתן, יריב, אלנתן, נתן, זכריה, משלם, ראשים. יויריב, ואלנתן, מבינים. אהו הראש. איש שכל. ושרביה ובניו. חשביה. ישעיה. מרמות בן אוריה הכהן. אלעזר בן פינחס. יוזבד בן ישוע. ונועדריה בן בנוי הלויים. שכניה בן יחיאל. יונתן בן עשהאל. ויחזיה בן תקוה. משלם ושבתי הלוי. קדמיאל ובניו.

בוֹנֵי חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם.

אֶלְשִׁיב הִבְהִין הַגְּדוֹל. זְכוּר בֶּן אֲמָרִי. מְרֻמוֹת בֶּן אוּרִיָּה
בֶּן הַקּוּזִי. מְשָׁלֵם בֶּן בְּרַכְיָה בֶּן מְשִׁיבָאֵל. צְדוּק בֶּן בַּעְנָא.
יִזְדַּע בֶּן פֶּסֶחַ. וּמְשָׁלֵם בֶּן בְּסוּדְיָה. מְלִטְיָה הַגְּבַעְנִי. וִידוֹן
הַמְּרַנְתִּי. עִזְיָאֵל בֶּן חֲרֵהִיָּה. חֲנַנְיָה בֶּן הֲרַקְחִים. רַפְיָה בֶּן
חוּר. יְדִיָּה בֶּן חֲרוּמְפָּה. חֲטוּשׁ בֶּן חֲשַׁבְנְיָה. מְלִכְיָה בֶּן
חָרֶם. וְחֲשׁוּב בֶּן פְּחַת מוֹאָב. שְׁלוּם בֶּן הַלּוּחֶשׁ. חֲנוּן.
מְלִכְיָה בֶּן רַכְבִּי. שְׁלוֹן בֶּן כָּל חֲזָה. נַחֲמִיָּה בֶּן עֲזִבּוּק.

הַלְלוּיִם: רְחוּם בֶּן בְּנִי. חֲשַׁבְיָה. בְּנִי בֶּן חַנְדָּד. עֶזֶר בֶּן יְשׁוּעָה.
בְּרוּךְ בֶּן זַכִּי. מְרֻמוֹת בֶּן אוּרִיָּה בֶּן הַקּוּזִי. בְּנִימִן. וְחֲשׁוּב.
עֲזַרְיָה בֶּן מַעֲשִׂיָּה בֶּן עֲנַנְיָה. בְּנִי בֶּן חַנְדָּד. פֶּלֶל בֶּן אוּזִי.
פְּדִיָּה בֶּן פְּרַעֲשׁ. צְדוּק בֶּן אֲמָר. שְׁמַעְיָה בֶּן שְׁכַנְיָה. חֲנַנְיָה
בֶּן שְׁלֹמְיָה. חֲנוּן בֶּן צִלְפָּה. מְשָׁלֵם בֶּן בְּרַכְיָה. מְלִכְיָה בֶּן
הַצֶּרְפִּי. מַתְתִּיָּה. וְשִׁמְעִי. וְעֲנַנְיָה. וְאוּרִיָּה. וְחַלְקִיָּה. וּמַעֲשִׂיָּה
עַל יְמִינוֹ. וּמִשְׁמָאלוֹ פְּדִיָּה. וּמִיִּשְׁאֵל. וּמְלִכְיָה. וְחֲשִׁם.
וְחֲשַׁבְדָּנָה. זְכַרְיָה. מְשָׁלֵם. וְיִשׁוּעָה. וּבְנִי. וְשַׂרְבְּיָה. יְמִין.
עֲקוּב. שְׁבַתִּי. הוּדְיָה. מַעֲשִׂיָּה. קְלִיטָא. עֲזַרְיָה. יוֹזְבֵד. חֲנָן.
פְּלָאִיָּה. יְשׁוּעָה. וּבְנִי. קְדַמְיָאֵל. שְׁכַנְיָה. בְּנִי. שַׂרְבְּיָה. בְּנִי
בְּנִי. חֲשַׁבְנְיָה. הוּדְיָה. פְּתַחְיָה.

רעו שְׁמוֹת רֹאשֵׁי הַמְּדִינָה בִּירוּשָׁלַיִם הַצְּדִיקִים

וְעַל הַחַתּוּמִּים: נְחֻמָּה הַתְּרַשֶּׁתָּא. בֶּן חַכְלֵיה. וְצַדִּיקָה. שְׂרָיָה. עֲזַרְיָה. יִרְמְיָה. פִּשְׁחֹר. אֲמַרְיָה. מְלֶכְיָה. חַטּוּשׁ. שְׁבַנְיָה. מְלוּךְ. חָרֶם. מְרֻמוֹת. עוֹבְדָיָה. דְּנִיָּאל. גְּנַתוֹן. בְּרוּךְ. מִשְׁלָם. אֲבִיָּה. מִזְּמֹן. מַעֲזִיָּה. בַּלְגִּי. שְׁמַעְיָה.

אֵלֶּה הַכְּהֻנִּים וְהַלְוִיִּם: וַיִּשׁוּעַ בֶּן אֲזַנְיָה. בְּנוֵי מִבְּנֵי חַנְּדָד. קַדְמִיָּאל. שְׁבַנְיָה. הוֹדְיָה. קְלִיטָא. פְּלֶאֲיָה. חֲנָן. מִיכָא. רְחוּב. חֲשַׁבְיָה. זְבוּר. שְׂרַבְיָה. שְׁבַנְיָה. הוֹדְיָה. בְּנֵי בְּנִינוּ. רֹאשֵׁי הָעַם: פֶּרְעִישׁ פַּחַת מוֹאֲב. עֵילָם. זְתוּא. בְּנֵי בְּנֵי עֲזָרָד. בְּכִי. אֲדוֹנְיָה. בְּנוֵי עֲדִין. אֶטֶר. חֲזַקְיָה. עֲזוּר. הוֹדְיָה. חֲשֵׁם. בְּצִי. חֲרִיף. עֲנַתוֹת. נִיבִי. מְגַפְיַעֲשׁ. מִשְׁלָם. חֲזוּר. מִשִּׁיזְבָּאל. צְדוּק. יְדוּעַ. פְּלַטְיָה. חֲנָן. עֲנִיָּה. הוֹשַׁע. חַנְּנִיָּה. חֲשׁוּב. הַלּוּחֶשׁ. פְּלֶחָא. שׁוּבְק. רְחוּם. חֲשַׁבְנָה. מַעֲשִׂיָּה. וְאַחֲזִיָּה. חֲנָן. עֲנָן. מְלוּךְ. חָרֶם. בַּעֲנָה.

וְאֵלֶּה רֹאשֵׁי הַמְּדִינָה אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלַיִם:

עֲתָיָה בֶּן עֲזִיָּה, בֶּן זְכַרְיָה, בֶּן אֲמַרְיָה, בֶּן שְׁפַטְיָה, בֶּן מַהֲלֵלְאֵל, מִבְּנֵי פְרִיץ. וּמַעֲשִׂיָּה בֶּן בְּרוּךְ, בֶּן כָּל חֲזָה, בֶּן חֲזָיָה, בֶּן עֲדָיָה, בֶּן יוֹרִיב, בֶּן זְכַרְיָה, בֶּן הַשְּׁלֹנִי. סְלָא בֶּן מִשְׁלָם, בֶּן יוֹעֵד, בֶּן פְּדָיָה, בֶּן קוֹלֵיָה, בֶּן מַעֲשִׂיָּה, בֶּן אִיתִיָּאל, בֶּן יִשְׁעִיָּה. גְּבִי. סְלִי. וַיּוֹאֵל בֶּן זְכַרְיָה. וַיְהוּדָה בֶּן

שְׁמוֹת רֵאשֵׁי הַמְּדִינָה בְּיְרוּשָׁלַיִם הַצְּדִיקִים רְעוּ

הַסְּנוּאָה. יְדַעְיָה בֶּן יוֹרִיב. יְכִיָּן. שְׂרָיָה בֶּן חֶלְקִיָּה, בֶּן מְשָׁלֵם, בֶּן צְדוּקָה, בֶּן מְרִיּוֹת, בֶּן אַחִיטּוֹב. עֲדָיָה בֶּן יֶרֶחַם, בֶּן פִּלְלִיָּה, בֶּן אֲמָצִי, בֶּן זְכַרְיָה, בֶּן פֶּשְׁחֹר, בֶּן מְלֶכְיָה. עֲמֻשָׁסִי בֶּן עֲזַרְאֵל, בֶּן אַחֲזִי, בֶּן מְשַׁלְמוֹת, בֶּן אֲמֵר. זְבַדְיָאֵל בֶּן הַנְּדוּלִים. שְׁמַעְיָה בֶּן חֲשׂוּב, בֶּן עֲזַרְיָקָם, בֶּן חֲשַׁבְיָה, בֶּן בּוּנִי וְשַׁבְתִּי. וַיּוֹזְבֵד. מִתְנַיָּה בֶּן מִיכָאֵל, בֶּן זְבַדִּי, בֶּן אֶסְפָּה. בְּקַבְקֵיָה. עֲבָדָא בֶּן שְׁמוּעַ, בֶּן גָּלָל, בֶּן יְדוּתוֹן. עֲקוּב. טַלְמוּן. צִיחָא. וְגִשְׁפָא. עֲזִי בֶּן בְּנִי, בֶּן חֲשַׁבְיָה, בֶּן מִתְנַיָּה, בֶּן מִיכָאֵל. פְּתַחְיָה בֶּן מִשִׁיזְבָּאֵל.

וְאַלְהַ הַכְּהֻנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר עָלוּ עִם זְרַבְבָּל בֶּן שָׁאֲלֻתְיָאֵל וַיְשׁוּעַ שְׂרָיָה. יֶרְמְיָה. עֲזַרָא. אֲמֶרְיָה. מְלוּךְ. חֲטוּשׁ. שְׁכַנְיָה. רְחַם. מְרַמַת. עֲדוּא. גְּנַתוּי. אֲבִיָּה. מְיָמִין. מַעְדָּיָה. בִּלְגָה. שְׁמַעְיָה. וַיּוֹרִיב. יְדַעְיָה. סְלוּ. עֲמוּקָה. חֶלְקִיָּה. יְדַעְיָה.

וְהַלְוִיִּם: יְשׁוּעַ. בְּנִי. קַדְמִיאֵל. שְׂרָבְיָה. יְהוּדָה. מִתְנַיָּה. וּבְקַבְקֵיָה. וְעֲנִי. יוֹנָקִים. אֶלְיָשִׁיב. יוֹדַעַ. יוֹנָתָן. יְדוּעַ. מְרִיָּה. חֲנַנְיָה. מְשָׁלֵם. יְהוֹחָנָן. יוֹנָתָן. יוֹסֵף. עֲדָנָא. חֶלְקִי. זְכַרְיָה. מְשָׁלֵם. זְכַרְיָה. פִּלְטִי. שְׁמוּעַ. יְהוֹנָתָן. מִתְנַיָּה. עֲזִי. קְלִי. עֶבֶר. חֲשַׁבְיָה. נְתַנְאֵל. הוֹשַׁעְיָה. וַחֲצִי שְׂרִי יְהוּדָה. וְעֲזַרְיָה. עֲזַרָא. וּמְשָׁלֵם. יְהוּדָה. וּבְנִימִן. וְשְׁמַעְיָה. וַיֶּרְמְיָה.

רעה שְׁמוֹת ראשי המדינה בירושלים הַצְּדִיקִים

זְכַרְיָה בֶּן יוֹנָתָן, בֶּן שְׁמַעְיָה, בֶּן מַתְנִיָּה, בֶּן מִיכָיָה, בֶּן זְבוּר, בֶּן אֶסָף. שְׁמַעְיָה. וְעִזְרָאֵל. מְלָלִי. גְּלָלִי. מְעִי. נְתַנְאֵל. וַיהוּדָה. חֲנַנִּי. אֱלִיָּקִים. מַעֲשִׂיָה. מְנַיִמִין. מִיכָיָה. אֱלִיָּעִינִי. זְכַרְיָה. חֲנַנִּיָּה. וּמַעֲשִׂיָה. וּשְׁמַעְיָה. וְאַלְעָזָר. וְעִזִּי. וַיהוֹחָנָן. וּמְלִכָיָה. וְעִלָּם. וְעִזִּיר. וַיִּזְרַחְיָה הַפְּקִיד. שְׁלֹמֹה הַכֹּהֵן. וְצִדּוֹק הַסּוֹפֵר. וּפְדָיָה. חָנָן בֶּן זְבוּר, בֶּן מַתְנִיָּה. יִתְרוֹ יְהוֹנָדָב בֶּן רָכָב. גְּדַלְיָה בֶּן אַחִיקָם. אֱלִימֶלֶךְ. וְנַעֲמִי. רוּת. צְפוּרָה אִשְׁתּוֹ מִשָּׁה. דְּבוּרָה מִיִּנְקַת רַבָּקָה. מַתְתִּיָּהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָאִי, וּבְנָיו. יְהוּדָה מִכַּבָּאִי הַכֹּהֵן, הַשְּׁנִי יוֹנָתָן. הַשְּׁלִישִׁי יוֹחָנָן. הַרְבִּיעִי שְׁמַעוֹן. הַחֲמִישִׁי אֱלְעָזָר:

שמות התנאים והאמוראים

אות א'

אבא אחיו של רבן גמליאל. אבא בר אבא הכהן אבנה
השמואל. אבא אביו של ר' יהודה. אבא אריבא הוא
רב. ר' אבא בר יעקב. ר' אבא בר זבדא. ר' אבא בר
המנונא. ר' אבא ברב הונא. ר' אבא בר מינא. ר' אבא
בר מסל. ר' אבא בר אבינא. ר' אבא ברב
יהודה. ר' אבא בר עילאי. ר' אבא בר תנא. ר' אבא בר
כהנא. ר' אבא בר חינא. ר' אבא בר יעקב. ר' אבא בר
בהנא בר יודן. ר' אבא בר פפא. אבא מר בריה דרב
פפא. ר' אבא בר רב פפי. ר' אבא בר זוטרא. ר'
אבא בר אחא. אבא אבנה דר' אמי. אבא בר ירמיה. ר'
אבא דחיפא. ר' אבא בר חינא בר אבא. אבא ברב
הונא. ר' אבא סלא רבא.

אבא בר אחא בר סלא מכפרי. ר' אבא דמן עכו. ר'
אבא דמן קסרי. אבא אבנה דר' ירמיה בר אבא. ר'
אבא בר זמינא. ר' אבא הכהן ברדלא. אבא יוסי בן
חנינא. אבא אומנא. ר' אבא זוסי. אבא קשישא. ר'
אבא דמן יפו. אבא בר אבימי. אבא אבנה דר' אבא

מרי. אבא כהן אבוקה דר' חייא. ר' אבא בנז של ר' חייא
 בר אבא הכהן. ר' אבא בר יעקב בר אידי. ר' אבא בר
 אדא. ר' אבא בר סורמקי. ר' אבא ברב הונא. ר' אבא
 בר המנונא. אבא בר הסדא. אבא בר מרתא דהוא
 אבא בר מניומי. ר' אבא בר שילא. ר' אבא בר ביסנא
 או ביזנא. ר' אבא בר יסא. ר' אבא קרטינגנא. אבא
 בריה דרב בנימין בר חייא. אבא בר משא או בר רמש.
 ר' אבא בר יהודה. ר' אבא בר בר חנה, והוא רבה בר
 בר חנה. אבא גרשאה. (נוסח אחר אדא גרשאה).

אבא ביראה בר' אליעזר בן יעקב. אבא מהגרוניא. ר'
 אבא בר נתן. ר' אבא בר אלישוב. אבא סורגה. אבא
 בר שמואל. אבא בר חילפיי בר קריה. ר' אבא ברב
 יוסף בר רבא. רב אבא אבוקה דרב, בריה דרב
 משרשיא. ר' אבא בר לימא. ר' אבא בר לוי. אבא
 אבוקה דר' שמלאי. אבא צידוני. אבא בר דוסאי. ר'
 אבא סדרוניא או מרומניא. ר' אבא בר אחוקה דר' יוסי.
 אבא הדורש. אבא בר תחליפא. אבא בר מחסאי. אבא
 סמוקיד. אבא תחנא. אבא בר שומני.

אבאי. ר' אבדוקה נחותא. ר' אבודמי בר טובי. ר'
 אבודמי בר ברתיה דר' טבי. ר' אבודמי בר תנחום. ר'

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים וְפֵא

אֲבָדִימוֹס בֶּר יוֹסִי בֶן חֶלְפָתָא. אֲבָדִימִי דְמִן חִיפָא. רַב
אֲבָדִימִי בֶר הַמְדוּרָא. ר' אֲבָדִימִי אֲבוּהָ דְר' יֶעֱזֶקֶי. ר'
אֲבָדִימִי בֶר חֲמָא בֶר חֲסָא. רַב אֲבָדִימִי בֶר חֲסָדָא אִו
בֶר דּוּסָא. ר' אֲבָדִימִי דְעַפּוּרִין. ר' אֲמִי אָבִיו. ר' אֲבָדִימִי
בֶר נְחוּנְיָא. ר' אֲבָדִימִי אַחוּי דְר' יוֹסִי. ר' אֲבָדִימִי מִלְחָא.
אֲבָדִימִי.

אֲבָדִן הוּא אֲפָא יוֹדֵן. ר' אֲבָהוּ. ר' אֲבָהוּ מִבְּבֶל. ר' אֲבָהוּ
בֶן זוּטְרָתִי. ר' אֲבָהוּ בְרִיה דְרַב בִּיבִי. ר' אֲבָהוּ אָבִיו שֶׁל
רַב שְׁמוּאֵל. ר' אֲבָהוּ בֶר אֲחָא. אֲבָהוּ בְרִיה דְרַב גְּנִיבָא.
אֲבוּהָ אָבִיו שֶׁל רַבָּה בֶר אֲבָהוּ, אֲבוּהָ בֶר אִיְהִי. אֲבוּהָ
אָבִיו שֶׁל מָאֲרִי. בֶר אָבִין. וְבֶר קִיפּוּק.

ר' אֲבוּי סָבָא הוּא רַב אֲוִיָא. אֲבוּיָהּ אָבִיו שֶׁל אֱלִישָׁע
אַחֵר. אֲבָיָה. רַב אֲדָא בְנוֹ. אֲבוּבָרַס. אֲבוּנָה סַפְרָא. ר'
אֲבוּנָה בֶר סְחוּרָה.

אֲבָטְלוֹיִזוֹן. אֲבָטְלוֹמָס. אֲבָטְלוֹס בֶר אֲבָטְלוֹמוֹס. אֲבָטְלוֹס
בֶן רְאוּבֵן.

ר' אֲבָטְלוֹס בֶר יוֹסֵף בֶן חֶלְפָתָא. ר' אֲבָטְלוֹס. אֲבִין
אָבִיו שֶׁל ר' יְהוֹשֻׁעַ. אֲבִיטוֹל סַפְרָא.

אֲבִי קִשִׁישָׁא. אֲבִי בֶר אָבִין. אֲבִי בֶר אֲפָא. אֲבִי בְרִיה

רפב שמות התנאים והאמוראים הצדיקים

דר' אבוקה. אביי בר ר' בנמינ. ר' אביי. אביי הפהן בן
בייליל הוא נחמני, הוא אביי סתם, תברו של רבא.

אבימי בר אבהו. אבימי מהגרוניא. אבימי מפי חוזאי.
אבימי אחוה דבר איפא. ר' אבימי בר חמא. אבימי
ניותאי. אבימי בר פפי. אבימי בר נאזי. ר' אבימי בר
טובי. אבימי דמן חבריה מבקר בישא.

ר' אבין בר הונא. ר' אבין דמן נשיקיא. אבין בר חסדא.
ר' אבין נגרא. ר' אבין בר שמואל. אבין ציפורא. אבין
רמאה במצוות. ר' אבין ברב אדא. ר' אבין או אבהו בן
זוטרתא. ר' אבין בר רב נחמן. ר' אבין הלוי. ר' אבין בר
תייא. ר' אבין בר פהנא. ר' אבין בר ביסנה. ר' אבין
בריה דר' תנחום בר' טריפין. ר' אבין בר איהי. אבין בר
בנמינ. ר' אבין הוא רבין סתמא, והוא ר' בון
שבירושלמי. רבין בר חיננא. רבין סבא. רבין דגרבש.
רבין חסידא. רבין בר ממל. רבין בר אבא, ואמרי לה ר'
אבין בר שבא. רבין ברב אחא.

ר' אבינא. אבירים. אבישלום. ר' אבשלום הזקן. ר'
אביתר. אבלט. ר' אבמבוס. אבמרי הוא אבא מרי.
אבנימוס. אבסקנטה. אבקולס. אברם חוזאה. אנרא.

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים רפג

רב אדא בר אהבה (שנים או שלשה היו). רב אדא בר אבא. אדא בר אבימי. רב אדא בר רב יצחק. אדא בר חבו. רב אדא בר רבא. בר אדא משוחתא. ר' אדא דמן קסרי. אדא מרי. רב אדא מסורא. רב אדא דמן יפו. רב אדא גרשאה. רב אדא קרחינאה. רב אדא בר אחא. אדא דיילא. אדא בר מניומי. רב אדא בר שימי. רב אדא בר אבין, (נוסח אחר: רב אדא בר אידו). רב אדא סבא. רב אדא בר חי'א. רב אדא ברב אונא. אדא תהליפא. רב אדא ברב עזא. רב אדא ברב עיקא. רב אדא בר גרשון. רב אדא בר חנינא. רב אדא בר מתנה. רב אדא. אדא בר רב שמלאי. רב אדא בר פפא. רב אדא בר חמא. רב אדא מפי כלוחית. אדא צידא. ר' אדא בר הונא. ר' אדא בר' שמעון. אדא בר בר חנא גניבא. רב אדא דהוטרא. אדא בר עתליה. אדא הרפנאה. אדמון בן גדאי.

אהבה אבה דרב אדא. אהבה בר רב יצא או דר' זעירא. רב אהילאי. בר אהיני. רב אהרן.

אונא. רב אורא סבא. און בר אימי. ר' אונא. אונקלוס הגר. אוספיא. אורי. אבא אוריין איש צידין.

ר' אושעיא בנו של ר' יהודה הבושם. ר' אושעיא רבא

רפד שְׁמוֹת הַתַּנְאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

בר חמא בר ביסנא. ר' אושעיא בר תיבא. ר' אושעיא
 זעירא דמן חבריא. אושעיא איש טריא. ר' אושעיא בר
 שמאי. אושעיא הכהן. אושעיא בר זעירא. אושעיא בר
 זבדא. רב אושעיא בריה דרב אידי. ר' אושעיא בריה
 דר' שמלאי דקסרין.

ר' אחי מכפרי. רב אחא בר רב. רב אחא בריה דרבא.
 רב אחא בר יעקב. רב אחא בר תחליפא. רב אחא בר
 איקא. רב אחא מדיפתא. רב אחא בר אבא. רב אחא
 בריה דרב אחא. רב אחא שר הפירה. רב אחא ברב
 הונא. רב אחא בר הנינא רב אחא בר אבא. ר' אחא
 אריבא והוא רב אחא בר פפא. ר' אחא בר אבין בר
 בנימין. רב אחא בר יוסף. רב אחא בר אביא. רב אחא
 בר זעירא. רב אחא בר עזא. רב אחא בר ייבא. רב
 אחא בר אבין. רב אחא בר ביבי. רב אחא בר אבהה.
 ר' אחא אחוה דמר אחאי או דמן אחא. רב אחא בר
 יצחק. ר' אחא מפרזיקא. רב אחא גלילאה. ר' אחא
 אחוי דר' יוסי מברקתיה. רב אחא בר זעירא. רב אחא
 בריה דר' זירא. רב אחא סבא, (נוסח אחר: רב אחא
 טאבא). רב אחא בר עולא. רב אחא בר דליא. רב אחא
 מבי הוזאה. רב אחא בר מניומי. רב אחא בר קטינא.

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים רפה

רב אחא בר הושעיא. רב אחא בריה דרב אשי. רב אחא מהוציל. רב אחא בר פנחס. רב אחא בר חנילאי. רב אחא בריה דרב נחמן. רב אחא קרטינגנאה ואמרי לה רב חנה. ר' אחא בר שלקא. רב אחא בר חנה. ר' אחא בריה דר' תיבא בר אבא. רב אחא ברב אמאי. רב אחא בר בינא. רב אחא בר אבין בר בנימין. אחא בר שילא איש כפר תמרתא. רב אחא בר' יוסי. רב אחא בריה דרבניא. ר' אחא תנא דברייתא. רב אחא אחוה דאבא, אבוה דר' ירמיה בר אבא.

רב אחאי. ר' אחאי בר יאשיה, אחי ברבי. רב אחדבויא בר מתנא. רב אחדבוי בר אמאי. רב אחדבוי. אחי שקינא. רב אחי. אחיה. אחיה הבבלי. רבי אחיה הגדול. אחיתאי. רב אחלי. אטיטוס.

רב איבא. ר' איבא בר כהנא. איבו אבוה דרב. איבו בנו של רב. איבו בר ברתיה דרב. ר' איבו בר נגרא, או בר אנרי (איבו ואיבו אחד הוא). איבות בר איהי. איבי. מר אידאי. רב אידי. רב אידי אבוה דר' יעקב והוא בר פי רב דחד יומא. רב אידי סרסיה דרב ששת. רב אידי בר אבין נגרא. רב אידי בר אבא. רב אידי בר ירשון. רב אידי דחוטרין. רב אידי בר שישא. אידי בר אושעיא.

רַב אִידִי בְּרַב אִיקָא. אִידִי אַבּוּה דְשִׁמוּאֵל. רַב אִידִי.
 רַב אִיהִי. אִיו. אִילָא דִיבְנָה. ר' אִילָאִי. ר' אִילָא בְּרִיה
 דְרַב שִׁמוּאֵל בַּר מֶרְתָּא. ר' אִילָאִי דְנַעֲיָבִין וּבְנֵו. אִילִים
 וּבְנֵו יוֹסֵף. אִילִם וּבְנֵו הַלֵּל. אִילוּפִיסָה. אִלְיוּעִינָה בֶן
 חֲקַי. אִילְעִינִי. אִילְפָא. ר' אִילְפִי הַשְּׁנִי. ר' אִילְפִי בַר
 קְרוּיָא. אִימִי. ר' אִינִי. ר' אַנְיָא בֶן פְּזִי. אִינְיָא. ר' אִינְיָא
 בַר אַנְיָא בַר סִיסִי.

אִיסִי בֶן עֲקִיבָא, אוֹ בֶן עֲקִבָּה, וְהוּא יוֹסֵף אִישׁ הוֹעֵל
 הוּא יוֹסֵף הַבְּבֻלִי, הוּא אִיסִי בֶן גּוֹר אַרְיָה, הוּא אִיסִי בֶן
 יְהוּדָה, הוּא אִיסִי בֶן גְּמְלִיאֵל, הוּא אִיסִי בֶן מַהֲלֵלָאֵל
 וּמָה שָׁמוֹ: אִיסִי בֶן עֲקִבָּה שָׁמוֹ. אִיסִי בַר הִינִי. אִיסִי
 אַבּוּה דְר' זִירָא, וְאַמְרִי לָהּ אַחוּה דְר' זִירָא. אִיסִי בֶן
 מְנַחֵם. אִיסִי בְּרִיה דְר' יַעֲזֶק בְּרַב יְהוּדָה. ר' אִיסִי
 דְקֶסְרִין. אִיסִי בֶן שְׁמַאי. אַבָּא אִיסִי בֶן יוֹחָנָן. ר' אִיסִי.
 אִיסוּר גִּירָא. אִיסַק (שְׁנַיִם הִיוּ). אִיפָא בֶן רַחֲבָה.

רַב אִיקָא בַר אֲבִין. רַב אִיקָא בְּרִיה דְרַב אַמִּי. רַב אִיקָא
 בְּרִיה דְר' חֲנִינְיָא. רַב אִיקָא מִפְּשָׁרוּנְיָא. רַב אִיקָא בְּרַב
 אִידִי. רַב אִיקָא אַבּוּה דְרַב אַחָא. רַב אִיתִי. ר' אֶלוּנִי בֶן
 טַבְרַיִי. ר' אֶלְיָהוּעִינִי. ר' אֶלְיָקוּם שְׁמַעְיָה דְרַבָּא. אֶלְיָקוּם
 אֲבִיו שָׁל ר' יוֹחָנָן. אֶלְיָשׁוּב.

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים רפז

אֲלִישֶׁע בֶּן אֲבוּיָהּ. אֲלִישֶׁע אָבִיו שֶׁל ר' יִשְׁמַעְאֵל כַּהֵן
גָּדוֹל. אֲלִישֶׁע אָבִיו שֶׁל ר' יִשְׁמַעְאֵל חֲבֵרוֹ שֶׁל רַבִּי
עֲקִיבָא. אֲלִישֶׁע אָבִיו שֶׁל ר' יוֹסִי. אֲלִישֶׁע אָבִיו שֶׁל ר'
יְהוֹשֻׁעַ. אֲלִישֶׁע בַּעַל בְּנָפִים. ר' אֶלְכָסָא. ר' אֶלְכָסְנִדְרָא.
ר' אֶלְכָסְנִדְרִי. ר' אֶלְכָסְנִדְרִי בֶר חֲגִרִי. ר' אֶלְכָסְנִדְרִי
דְּצִדּוּקִי. אֶלְנָתָן.

ר' אֶלְעָאי הַזְּקֵן. ר' אֶלְעָאי. ר' אֶלְעָאי בֶּן אֶלְעָזָר. (נוֹסַח
אַחַר: ר' אֶלְעָאי בֶּן אֲלִישֶׁע) ר' אֶלְעָאי בֶר בְּרַכְיָה, (נוֹסַח
אַחַר: ר' אֶלְעָזָר בֶר בְּרַכְיָה). ר' אֶלְעָאי בֶר מְנַחֵם.

אֶלְעָזָר שֶׁהָיָה עַל הַפְּרוּכָת. ר' אֶלְעָזָר בֶּן חֲרֹסוֹם. ר'
אֶלְעָזָר בֶּן חֲנַנְיָה בֶּן חֲזַקְיָה בֶּן גּוּרְיִין. ר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָד.
ר' אֶלְעָזָר הַגָּדוֹל בֶּן הוֹרְקָנוֹס. ר' אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב. ר'
אֶלְעָזָר בֶּר' צִדּוּק. ר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. ר' אֶלְעָזָר
הַמּוֹדְעִי. ר' אֶלְעָזָר בֶּן שְׁמַעְיָה אִישׁ כֶּפֶר אוֹתְנִי. ר'
אֶלְעָזָר בֶּן פֶּרְטָא. ר' אֶלְעָזָר בֶּן פֶּרְטָא בֶּן בְּנוֹ שֶׁל ר'
אֶלְעָזָר בֶּן פֶּרְטָא. אֶלְעָזָר בֶּן פִּילָא (נוֹסַח אַחַר: אֶלְעָזָר בֶּן
פֶּאֲבִי). ר' אֶלְעָזָר בֶּן מַתְיָא. אָבִא אֶלְעָזָר בֶּן דּוּלְעָאי. ר'
אֶלְעָזָר בֶּן דְּגִלְאִי. ר' אֶלְעָזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כֶּפֶר
בְּרַתּוּתָא. ר' אֶלְעָזָר בֶּן יְהוּדָה. אֶלְעָזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ
אֲבֵלִים. ר' אֶלְעָזָר בֶּן תַּרְדִּיּוֹן. אֶלְעָזָר סְפָרָא. ר' אֶלְעָזָר

רפח שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

חֶסֶמָא. ר' אֶלְעָזָר בֶּן שְׁמוּעַ. ר' אֶלְעָזָר בֶּן תַּדְאִי. ר'
 אֶלְעָזָר בֶּנוּ שֵׁל ר' יוֹסִי הַגָּלִילִי. ר' אֶלְעָזָר בֶּן דְּמָא. ר'
 אֶלְעָזָר בְּר' יוֹסִי בֶן חֲלַפְתָּא. ר' אֶלְעָזָר בְּר' שְׁמַעוֹן בֶּן
 יוֹחָאִי. ר' אֶלְעָזָר הַקָּלִיר. ר' אֶלְעָזָר בֶּנוּ שֵׁל ר' אֶלְעָזָר
 הַקָּפֶר. אֶלְעָזָר בֶּן יִרְמְיָה. ר' אֶלְעָזָר בֶּן פְּדַת. ר' אֶלְעָזָר בֶּן
 יֶצְחָק אִישׁ כְּפַר דְּרוּם. ר' אֶלְעָזָר בְּר' אַבְיָנָא. ר' אֶלְעָזָר
 בְּר' מְנוּיָמִי. ר' אֶלְעָזָר דְּמֵן רוּמָאִי. ר' אֶלְעָזָר בְּר' יִנְאִי. ר'
 אֶלְעָזָר בֶּן אַנְשֵׁינְגוּס. אֶלְעָזָר זְעִירָא. ר' אֶלְעָזָר דְּמֵן גִּינּוּחַ.
 ר' אֶלְעָזָר בֶּן מַרְיָם. ר' אֶלְעָזָר בֶּן מְנַחֵם. ר' אֶלְעָזָר בְּר'
 בְּרַכְיָה. אֶלְעָזָר נְיוּתָאִי. ר' אֶלְעָזָר בֶּן תּוֹרְתָא. ר' אֶלְעָזָר
 בֶּן ר' מְלָאִי. ר' אֶלְעָזָר מֵהַגְּרוּנְיָא. ר' אֶלְעָזָר בֶּן דּוּרְדִיא.
 ר' אֶלְעָזָר בֶּן פְּנַחֵם. ר' אֶלְעָזָר בְּר' חֲגִיָּיא. ר' אֶלְעָזָר בְּר'
 מַרְיָנוּס. ר' אֶלְעָזָר בְּר' יוֹסִי. ר' אֶלְעָזָר בְּר' יִשְׁמַעְאֵל.
 אֶלְעָזָר אִישׁ בְּרִיא. ר' אֶלְעָזָר בֶּן מַהֲבָאִי. ר' אֶלְעָזָר
 בְּצַרְזָא. אָבִיא אֶלְעָזָר בֶּן גּוּמַל. בֶּן אֶלְעָשָׂה.

ר' אַמִּי הַכֹּהֵן. רב אַמִּי. אַמִּי בְר' חַנִּי. ר' אַמִּי בְר'
 טוֹבִי אוֹ בְר' טַבְיּוּמִי. ר' אַמִּי בְּבִלְזָא. ר' אַמִּי בְר' אָבִיא.
 אַמִּי אַבּוּהַ דְּשְׁמוּאֵל בְּר' אַמִּי. רב אַמִּי בְר' שְׁמוּאֵל. אַמִּי
 וִרְדִינָא. ר' אַמִּי בְר' דִּיקוּלִי. רב אַמִּי בְר' אַדָּא הַרְפָּנָא.
 ר' אַמִּי בְר' יוֹדֵן. ר' אַמִּי בְר' חִינְנָא. ר' אַמִּי בְר' אַהֲבָה. ר'

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים רַפְט

אָמִי בַר קֶרְחָה. ר' אָמִי בַר יְחִזְקֵאל. ר' אָמִי אַבּוּי דְר' אַבְדִּימִי דְצִיפּוּרִי. רַב אָמִי בַר תֵּיבָא. ר' אָמִי בַר מִתְנָא.
ר' אָמִי בַר חֲמָא. ר' אָמִי בַר אֲבִין.

אָמִימָר בְּרִיה דְמַר יְנוּקָא בֶן רַב חֲסָדָא הַכְהֵן. אַנְדְרִי
אָבּוּי שֶׁל ר' חֲנִינְא. אָבָא אַנְטוֹלִי. אַנְטִינְגוּס אִישׁ סוּכּוּ.
ר' אַנְטִינְגוּס תְּנָא דְבְרִייתָא. אַנְטִיפְרַס. אַנְיִינִי בֶן סִיסִי.
ר' אָסָא. אַסְטִיין.

ר' אָסִי הַכְהֵן. רַב אָסִי. רַב אָסִי הָאֲרוּךְ. ר' אָסִי מְנַהֵר
בּוּל. אָסִי בַר הַיְנִי. ר' אָסִי בַר תֵּיבָא. רַב אָסִי דְהוּצֵל. רַב
אָסִי בַר חֲנִינְא. אָסִי בַר שְׁמִי. רַב אָסִי בַר מַמְל. ר' אָסִי
בַר חֲמָא. ר' אָסִי בַר מִתְנָא.

ר' יִיסִי בַר ר' שְׁבֵתִי. ר' יִיסִי בַר בְּרַתִּיה דְר' יִיסָא.
אֲפּוֹטְרִיקִי בֶן דְרוֹסָאִי. ר' אָפְס. אֲפִיקְשִׁינָן. אֲפִקוּלוּס.
אֲפְרִים סַפְרָא. אֲפְרִים מְקִשְׁאָה. בֶן אַרְזָא. ר' אַרְמְנִיא.
אַרְסִמוֹן.

רַב אַשִּׁי הַקְדָּמוֹן. רַב אַשִּׁי מְאוּרָא. רַב אַשִּׁי בַר אֲבִין.
רַב אַשִּׁי בְרַב אִידִי. רַב אַשִּׁי מְהוּצֵל. רַב אַשִּׁי שְׁחַפְר
הַתְלָמוּד בְּבָלִי. רַב אַשִּׁי בַר נְתָן. אַשִּׁיאָן. אַשִּׁיאָן בַר
נְדָבָךְ. אַשִּׁיין בַר גִּידְבָה. אַשִּׁיין נְגָרָאִי. ר' אַשִּׁיין בַר
יָקִים. אַשִּׁיאֵל.

אֶת ב'

פֶּאֱלִי. כָּבֵא בְּן בּוֹטָא. רַב כְּבִי. בְּן בַּג בַּג. כְּהֵא. רַב
 בּוּדְיָא. ר' בּוּרְקִי. בְּטִיטִי. בְּטַנִּית כְּרִיה דְּאָבָא שְׂאוּל בְּן
 כְּטַנִּית. כְּטָרִיס בְּן יִטְסָס. בְּן פִּיבִי. רַב בִּיבָא כְּרִיה דְּר'
 אָבָא, אוֹ ר' פִּיבִין. רַב פִּיבִי כְּרִיה דְּר' אָמִי. רַב פִּיבִי כַר
 פִּיזְנָא. רַב פִּיבִי כַר אָבִין. רַב פִּיבִי סְתָם. רַב פִּיבִי כְּרִיה
 דְּרַב מְשֻׁרְשֵׁינָא כְּרִיה דְּרַב פִּיבִי. רַב פִּיבִי כַר אֲשִׁי. רַב
 פִּיבִי כַר דְּלָא, אוֹ כַר גּוּלָא, אוֹ כַר גִּידְלִי. ר' פִּיבִי
 מְרַנְנָא. רַב פִּיבִי בְּן אֲבִי. ר' פִּיבִי כַר אָחָא. רַב פִּיבִי
 כַר כְּהֵנָא.

ר' בִּיזְנָא כַר זְבָדָא. רַב פִּינִי. ר' פִּיסָא, אוֹ ר' בִּיסָנָא. ר'
 בִּירִיס. אָבָא בִּירְאָה. ר' פִּירְנָא. ר' פִּיתָא כַר פִּיזְנָא.
 בִּייתוּס בְּן זוּגִין. רַבִּי בִּייתוּס. בְּלֹטִי. בְּן בּוּכְרִי. בְּן
 בּוּנִיס. בּוּנִיס בְּן בּוּנִיס. בְּן תִּימָא. ר' בְּנָאָה. ר' בְּנָאָה
 כְּרִיה דְּר' עוּלָא. ר' בְּנָאָה אַחוּהַ דְּר' חֵיָא כַר אָבָא. ר'
 בְּנִי.

בְּנִימִין הַצְּדִיק. ר' בְּנִימִין כַר יַפְתָּ. ר' בְּנִימִין כַר גִּידְלִי. ר'
 בְּנִימִין כַר חֵיָא. ר' בְּנִימִין כַר לֹוי. בְּנִימִין גְּנוּבִיָא.
 בְּנִימִין כַר אִיהִי. בְּנִימִין כַר אֲשֶׁתוֹר. אָבָא בְּנִימִין. ר'
 בְּנִימִין אֲסִיא. בְּנִימִין עֲבָדֵי דְּרַב אֲשִׁי.

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים רמא

ר' בעלה. ר' בעלאל ברבי. בר דלא. רב ברונא. ר' ברוקא חונאה. ר' ברכיה. ר' ברכיה בר' אבא בר כהנא. ר' ברכיה בר' תמא הכהן. ר' ברכיה בר' סימון בר' יהושע בן לוי. ר' ברכיה בר' יהודה בר' סימון. ר' ברכיה סבא. ר' ברכיה בוצרית. ר' בר קוריא. ר' בתא. בן בתירה.

אות ג'

גביהה בן פסיסא. גביהא מבי כתיל. רב גביהא מארנגיא. גביני כרוז. בן גבר. רב גדא. גדא. אבא גוריא. אבא גורין איש צידן. גורין בן אסטיון. גורין מאספורק. רב גזא. רב גידל. רב גידל בר מניומי. גידל בר בנימין. גידל בר מנשיא. רב גידל דמן גרש גלילאה. רב גמרא. רבן גמליאל הזקן. רבן גמליאל דיבגה בן רבן שמעון הנחרג. בן רבן גמליאל הזקן. רבן גמליאל בנו של ר' יהודה הנשיא. גמליאל זוגא, או גמליין זוותא. ר' גמליאל. ר' גמליאל בר בריה דר' מנא. ר' גמליאל בר' הנניא. גניבא. שני גרדיים משער האשפות. גרדסק בר דארי. ר' גרשום.

אות ד'

דָּאָרוּ בַר פֶּפְּאָה. דְּוּוּא דְּמֵן חָרוּב. ר' דוֹסָא בֶּן הֶרְפִּינָס. ר' דוֹסָא מְמַלְחִינָא. ר' דוֹסָא בַר טַבְּתָה. דוֹסְתָאִי אִישׁ כְּפָר יִתְמָא. ר' דוֹסְתָאִי בָר' יִנְאִי. ר' דוֹסְתָאִי בָר' יְהוּדָה. ר' דוֹסְתָאִי דְּמֵן בִּירָא. ר' דוֹסְתָי סָבָא. ר' דוֹסְתָאִי בַר מִתּוֹן. ר' דוֹסְתָאִי מִבֵּי יֵשׁוּבָאָב.

רַב דִּימִי בַר שִׁישְׁנָא. רַב דִּימִי בַר יִצְחָק. רַב דִּימִי סְתָם, הוּא בַר יוֹסֵף. רַב דִּימִי בַר חִינְנָא. רַב דִּימִי בַר נְחֻמְיָה בְּרִיה דְּרַב יוֹסֵף. רַב דִּימִי אַחוּהָ דְּרַב סַפְּרָא. רַב דִּימִי בַר אֲבָא. רַב דִּימִי בְּרִיה דְּרַב הוּנָא מְדַמְהֵרִין (נוֹסַח אַחֵר: רַב דִּימִי בְּרִיה דְּרַב כְּהֵנָא). רַב דִּימִי בַר לִיּוּאִי. רַב דִּימִי מְנַהֲרָדְעָא. רַב דְּלָא בַר טַבְּיוּמִי. רַב דְּלִיָּיה. רַב דְּנִיאל בַר רַב קְטִינָא. דְּנִיאל תִּיטָא. ר' דְּרוֹסְתָאִי.

אות ה'

בֶּן הָא הָא. בֶּן הִי הִי. בַר הֶדְיָא. הוּגְרַס בֶּן לְוִי עַל הַשִּׁיר. הוּן בְּרִיה דְּרַב נְחֻמָּן.

רַב הוּנָא רִישׁ גְּלוּת. רַב הוּנָא סְתָם. רַב הוּנָא בַר רַב קְטִינָא. רַב הוּנָא בַר אֲשִׁי הַקְּדָמוֹן. הוּנָא מַר. אוּ מַר הוּנָא בְּרַב אֲשִׁי. רַב הוּנָא עֲפוּרָאָה. רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים רצג

יהושע. רב הונא בר תמיא אבוקה דלוי. רב הונא בר חיון
או תלוון. רב הונא בנגדתאה. רב הונא בר מתנה. רב
הונא בר יוסף. רב הונא בר מניומי. רב הונא בר
תורתא. רב הונא בר סחורה. הונא מר פריה דרב אידי.
רב הונא בר ברכיה. רב הונא בר חלוב. הונא פריה
דמר זוטרא. רב הונא בר רב איקא. רב הונא בר פפי.
הונא בר תנילאי. הונא מר פריה דרבא מפרזקי. רב
הונא פריה דרבא. רב הונא מדמהריא. רב הונא בר
מנזה. רב הונא בר תינגא, או בר תנינגא. רב הונא מר
בר רב נחמן. הונא מר פריה דרב נחמיה. רב הונא מר
בר אביא. רב הונא בר יהודה. רב הונא מברניש. רב
הונא מסורא. רב הונא פריה דרב פינחס. רב הונא בר
גניבא. רב הונא ספרא דסדרא. רב הונא בר אחא. רב
הונא פריה דרב עלאי. הונא בר תחליפא. הונא פריה
דר' הלל. רב הונא בר ביבי. רב הונא פריה דרב ירמיה
בר אבא. רב הונא בר בינגא. הונא מר בר מרימר. רב
הונא מדסקרתא. רב הונא הכהן בן משה בר עצור. ר'
אבא הונא הכהן בר' אבין. רב הונא אביו של זעירא
הכהן. רב הונא בר אבין. רב הונא בר נתן. רב הונא
אחיו של רב אחאי.

רצד שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

ר' הורייני אחוי דר' שמואל בר סוסרטיי. ר' הורקנוס בר אלעזר בן הורקנוס. ר' הושע בר יאיר. רב הינק. הלל הזקן. הלל בר גמליאל. ר' הלל בזמן רבי. הלל הנשיא בר' יהודה נשיאה. ר' הלל. ר' הלל בן פזי. ר' הלל בר' ולס. ר' הלל כפרי. הלל אחוה דר' גמליאל זוגא. ר' הלל בריה דר' שמואל בר נחמני. הלל בר נחמן. ר' הלל בר הילני. ר' הלל בר ברכיה. רב הלל חבר רב אשי. בר המדורי. רב המנונא סבא. רב המנונא סבא שפזרה. רב המנונא, (שנים היו) רב המנונא זוטי. רב המנונא בריה דרב יוסף. רב המנונא בריה דרבא מפשרונגיא. רב המנונא ספרא. רב המנונא בריה דרב אדא בר אהבה.

אות ז'

רב וסטיני. ורדימוס בן ר' יוסי. ר' ולס.

אות ז'

רב זבדא. רב זבדי. זבדי בן לוי. ר' זבדיה בר' יעקב בר זבדי. ר' זבדיה חתנו דר' לוי. זבולון בן דן תלמיד שמואל. רב זביד. רב זביד מנהרדעא. ר' זבידא. זוגא דמן הדייב. ר' זוגא. זוגא קריביה דר' אבא בן זבדא. ר' זוהמאי. ר' זויאי. ר' זילאי. רב זוטי. רב זוטרא בריה דר'

שְׁמוֹת הַתַּנְאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים רצה

זִירָא. ר' זוטרא בר טוביה. ר' זוטרא תנא דברייתא. מר
זוטרא חסידא. מר זוטרא חבר רב אשי. מר זוטרא רבה.
מר זוטרא ברב אבדימי. מר זוטרא בריה דרב טבי. מר
זוטרא בר רישבא. מר זוטרא בריה דרב מרי. מר זוטרא
בן רב מרי בר איסור.

זינין. ר' זינן החזן. ר' זירא. ר' זירא בר אדא. ר' זירא
דמן קסרי. רב זירא בר ממל. ר' זפאי. ר' זפאי
דאלכסנדריאה. ר' זפאי דשאב. ר' זפאי דמן כבול.
זפאי טבחא. בן זפאי. זכריה בן קבוטל. ר' זכריה בן
הקצב. ר' זכריה בן אבקולס. ר' זכריה חתנו דר' לוי.

ר' זעירא הקדמון. ר' זעירא. זעירא. ר' זעירא בריה דר'
אבהו בקסרין. זעירא בר חמא, אושפיזיכנא דכולהו
רבנן דקסרי. ר' זירא בר חמא. זעירא דפפר ראמינ. ר'
זעירא בר חנינא. זעירא ברב הונא הכהן. זעירי. ר' זעירי
מדיהבות. ר' זריקא. ר' זריקן בר חמוי דר' זריקן. ר'
זריקן מטיבה.

אות ח'

בר חבו. רב חביבא. חביבא מסורא דפרת. רב חביבא
בר סורמקי. רב חביבא ברב יוסף בר רבא. רב חביבא

בריה דרבא. רב חביבא מחוונא. רב חנא. רב חנא בר חנא. ר' חנא דציפורי. רב חגי מדרומא. ר' חנאי בוזמאי. ר' חנאי בן אלעזר. ר' חגי הנשלח לרבי שמעון בר יוחאי. אבא חלפא אבא חגרא. ר' חידקא. ר' חונאה תמוה דר' אמי. רב חונה. רב חונא ספרא דסדרא. רב חונא בר תייא.

חוני המעגל. חוני המעגל בר בריה דחוני המעגל. חוני הקטן. חונאי בן יוסף בן פכסס. ר' חונאי יעקב מאפרתים. ר' חונאי דמן חורן. ר' חוצפית המתורגמן.

חזקיה אחיו של הלל. חזקיה בנו של ר' תייא הגדול. חזקיה בריה דר' תייא בריה דרב כהנא. חזקיה אבי עיקש. חזקיה בן ברתיה דרב. ר' חזקיה תלמיד ר' ירמיה. ר' חזקיה עבדיה. חזקיה בר בליזסי. חזקיה בר פרנך. ר' חזקיה חוקק. ר' חזקיה בזמן אבוי. בר חטייא.

ר' תייא סתם, הוא ר' תייא רבא. רב תייא בר אשי. ר' תייא בר אסי. רב תייא בר רב. ר' תייא בר אבא הכהן. ר' תייא בר אבא בר אחתיה דבר קפרא. ר' תייא בר אדא. ר' תייא בריה דרב אדא דמן יפו. ר' תייא בר אוןא. רב תייא בר אבין נגרא. רב תייא בר יוסף. ר' תייא בר פפא. רב תייא בר רב חונא. ר' תייא בריה

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים רצו

דרב הונא. רב תייא בר אמי. ר' תייא בריה דרבה בר נחמני. ר' תייא בר נחמני. ר' תייא בר נחמן. תייא בר נחמיה. ר' תייא בר מנהמא. ר' תייא בר רב מדיפתא. רב תייא אריכא. ר' תייא בר חננא. ר' תייא איש כפר עכו. ר' תייא מחינרא. ר' תייא בר מירא. ר' תייא ברב מתנה. ר' תייא בר זרנוקי. ר' תייא פרוצאה. ר' תייא בריה דרב יצחק. ר' תייא בריה דר' יצחק עטישייא. ר' תייא מהורמין. ר' תייא בר לולייני. רב תייא בר נתן. רב תייא מווסתינא. ר' תייא בר גמדא. ר' תייא ברונא. ר' תייא בר יהודה. ר' תייא בר זא מקסרין. ר' תייא ברמזא. ר' תייא בר אבניה. ר' תייא אבוי. ר' תייא דכפר תחומין. ר' תייא בר שבתאי. רב תייא בר עמרם. ר' תייא בר אחא, אביו של ר' אחא. ר' תייא בריה דרב ייבא. ר' תייא בר זעירי. ר' תייא בר יעקב. תייא בר עוקבא. ר' תייא בר טיטס. ר' תייא קרא. ר' תייא בר ינאי. ר' תייא קטוספאה. ר' תייא בר גוריאי. ר' תייא דציפורין. ר' תייא בר תנחום. ר' חילא. חילפא בר אנרא. חילפי בר בריה דר' אבהו. חילפא בר אידי. ר' חלפו בר זביד. אבא חלפא קרוניא. ר' חכינאי. ר' חלבו. ר' חלבו מטובה. ר' חלבו בן חילפא בר סמקאי. ר' חלבו בר חנן. ר' חלפתא. חלפתא בן

רצח שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

אֲנָרָא. ר' חֲלַפְתָּא אִישׁ כֶּפֶר תְּנַנְיָה. ר' חֲלַפְתָּא בְר' יוֹסִי בֶן חֲלַפְתָּא. ר' חֲלַפְתָּא דְמֵן רִדְפָא. ר' חֲלַפְתָּא דְמֵן הוּנָא. חֲלַפְתָּא קִסְרָיָא. חֲלַפְתָּא קְרוּיָא. אֲבָא חֲלַקְיָה בְר' בְּרִיה דְחֻנְי הַמְעַגְל. רב חֲלַקְיָה. ר' חֲלַקְיָה אֲבוּה דְר' מְנִימִין. ר' חֲלַקְיָה אָבִיו שֶׁל ר' מְנִי. רב חֲלַקְיָה מֵהַגְרוּנְיָא. רב חֲלַקְיָה בְּרִיה דְרַב אֲנָיָא. רב חֲלַקְיָה בְר' טוֹבְיָה. חֲלַקְיָה הַדְרוּמִי. רב חֲמָא בְר' בִּיסְנָא. ר' חֲמָא בְר' אוֹשְׁעִיָא. ר' חֲמָא הַבְּהֵן אָבִיו שֶׁל ר' תְּנִינָא. ר' חֲמָא בְר' תְּנִינָא. רב חֲמָא בְר' בּוּזִי. רב חֲמָא בְר' אֲבָא. רב חֲמָא בְּרִיה דְרַבָּה בְר' אֲבָהוּ. חֲמָא בְר' אֲדָא שְׁלִיחַ צִיּוֹן. רב חֲמָא בְר' גּוֹרְיָא. רב חֲמָא בְר' טוֹבְיָה. רב חֲמָא בְר' עוֹקְבָא. רב חֲמָא אֲבוּה דְרַב יוֹסֵף בְר' חֲמָא. רב חֲמָא בְר' בְּרַתִּיה דְחֲסָא. רב חֲמָא מְנַהֲרֵדְעָא. רב חֲמָא בְר' יוֹסֵף. רב חֲמָא בְר' מָאֲרִי. ר' חֲמָא בְר' פֶּפְאָא. ר' חֲמָא בְר' תְּנִינָא בְר' פֶּפְאָא. רב חֲמָא בְר' אֲשִׁי. רב חֲמָא בְר' שְׁקָלָא. רב חֲמָא דְכֶפֶר תְּחוּמִין. רב חֲנָא בְּגִדְתָּאָה.

ר' חֲנָא פְּתוּרָאָה. רב חֲנָא תְּתַנּוּ דְרַב אֲדָא בְר' אֲהֶבְהָ. רב חֲנָא בְר' אֲדָא. רב חֲנָא בְר' חִינְנָא. רב חֲנָא בְר' אֲתָא. רב חֲנָא בְר' אֲבָא. רב חֲנָא בְר' קְטִינָא. רב חֲנָא בְר' בִּיזְנָא. רב חֲנָא אֲבוּה דְרַבָּה בְר' בְר' חֲנָא. רב חֲנָא

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים רצט

קרטינגנא. רב חנא בר יהודה. רב חנא בר יבא. ר' חנא שאונה. רב חנא בר חנילאי. חנא בר ליואי. רב חנין. רב חנין מחוזנאי. רב חנין בר אשי. רב חנין בר אבוי. רב חנין בריה דרב יבא. רב חנין תתניה דבי גשיאה. רב חנין דציפורין. רב חנין בר ספא.

חנן בן אבישלום. חנן המצרי. חנן הנחבא. רב חנן בן פישום. חנן בן פנתס. רב חנן בר אבא. רב חנן בר רבא. רב חנן בר רב חסדא. רב חנן מפי צלוחית. חנן מגופתא. ר' חנן בן זבדי. ר' חנן בן מולדא. חנן חייטא. רב חנן בר יצחק. רב חנן בר אמי. רב חנן מנהרדשא. רב חנן בר תחליפא. רב חנן אבוי דר"ש. רב חנן בריה דר' ברכיה בוצריה. ר' חנן בן פזי. אבא חנן.

רב חיננא בר שילא. רב חיננא בר שלמנא. רב חיננא בר כהנא. רב חיננא בריה דרב אידי. רב חיננא בריה דרב איקא. רב חיננא בר אבין. רב חיננא בריה דרבא מפשורוננא. רב חיננא בריה דרב יהושע. חיננא בריה דרב אסי בר ממל. רב חיננא בר רב יצחק. רב חיננא ורדאן חיננא אבוי דרב גנשה. רב חיננא סבא. רב חיננא בר חייא. רב חיננא. רב חיננא בר ספא. חיננא קרחנא.

ש שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

ר' תְּנִינָא בֶן דְּיוֹסָא. ר' תְּנִינָא בֶן גְּמְלִיאֵל דְּיִבְבְּהָ. (ר' תְּנִינָא בֶן אַנְטִיגֶנוֹס). ר' תְּנִינָא בֶן שֹׁל ר' יוֹסִי הַגְּלִילִי. ר' תְּנִינָא בֶן אַנְטִיגֶנוֹס הַכְּהֵן. ר' תְּנִינָא הַגְּדוֹל. ר' תְּנִינָא קָרָא. ר' תְּנִינָא בֶר תַּמָּא הַכְּהֵן. ר' תְּנִינָא בֶר עֶקְבָּיָא. ר' תְּנִינָא בֶר פְּפִי. ר' תְּנִינָא בֶר פֶּפְאָ. ר' תְּנִינָא בֶר שְׁלֶקָא. ר' תְּנִינָא בֶן עָגוּל. ר' תְּנִינָא בְּרִיה דְּר' אֲדָא. ר' תְּנִינָא בֶן תּוֹרְתָא. ר' תְּנִינָא טִירְטָאָה. ר' תְּנִינָא בֶר אַבְהוּ. ר' תְּנִינָא בֶר הַלֵּל. ר' תְּנִינָא מְסוּרָא דְפָרְתָא. ר' תְּנִינָא מְסוּרָא. רב תְּנִינָא בֶר אַבְדִּימִי. ר' תְּנִינָא בֶר בִּיבִי. ר' תְּנִינָא בֶר מְנִיזוּמִי. ר' תְּנִינָא בֶר יוֹסָף. רב תְּנִינָא. תְּנִינָא בֶן שְׁמוּאֵל. ר' תְּנִינָא אִישׁ טַבְעוֹן. ר' תְּנִינָא הַזְּקֵן. ר' תְּנִינָא בֶר סִיסִי. ר' תְּנִינָא בֶר סַרְסִי. ר' תְּנִינָא בֶן סַנְסֵן. ר' תְּנִינָא בֶר אִיסִי. ר' תְּנִינָא בֶן פּוּזִי. ר' תְּנִינָא כְּתוּבָא. ר' תְּנִינָא עֲנַתִּיָּה. ר' תְּנִינָא בֶר אַנְדְרֵיִי. ר' תְּנִינָא בֶן אוּרִי. ר' תְּנִינָא בֶן עֶטְלִי. ר' תְּנִינָא בְּרוּקָא. ר' תְּנִינָא בֶן עִיזְקָא. ר' תְּנִינָא סֵגַן הַכְּהֵנִים.

תְּנַנְיָה בֶן חֲזַקְיָה בֶן גְּרוּזֵן. ר' תְּנַנְיָה בֶן תְּרַדְיִין מַעֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת. ר' תְּנַנְיָה בֶן חֲכִינָאִי. תְּנַנְיָה אִישׁ אוּנוּ. ר' תְּנַנְיָה בֶן עֶקְבָּיָא. ר' תְּנַנְיָה בֶן עֶקְבָּיָה. תְּנַנְיָה בֶן אַחִי ר' יְהוֹשֻׁעַ. ר' תְּנַנְיָה בְּרִיה דְּר' אַבְהוּ. ר' תְּנַנְיָה בְּרִיה דְּר'

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שֶׁא

אִיבֵי. תַּנְנִיָּה בֵּן יְהוּדָה. תַּנְנִיָּה בְּרִיהַ דְּר' יִסָּא. ר' תַּנְנִיָּה
בֵּן תַּלְמִיּוֹסִי. ר' תַּנְנִיָּה בֵּן עֲבָדִי. רב תַּנְנִיָּה דְּבֵית חוּרוֹן.
רב תַּנְיָלָאֵי בר אִידִי. רב תַּנְיָלָאֵי מְחוּזְנָאָה. תַּנְמָאֵל
הַמְצָרִי. ר' תַּנְמָאֵל. ר' תַּנְנָאֵל בר פֶּפְאָה. רב תַּסָּא. רב
תַּסָּדָא הַכְּהֵן. ר' תַּסָּדָא בר יוֹסֵף. רב תַּסָּדָא בר אֲשִׁי. ר'
תַּסָּדָא בר אַבְדִּימִי.

אות ט'

טַאֲבוֹת רִישָׁבָא. טַאֲבִי אוֹ טַבִּי. טַבִּי בר בְּרִיהַ דְּמָרִי
טַבִּי. רב טַבוֹת. טַבִּי עֶבֶד רַבִּין גְּמִלְיָאֵל. רב טַבִּיוּמִי. ר'
טַבְּלָא. בר טַבְּרִי. רב טוֹבִי בר קִיסְנָא. ר' טוֹבִי בר
קִיסְנָא. רב טוֹבִי בר רב נְחֻמְיָה. רב טוֹבִי בר מִתְנָה. ר'
טוֹבִי בר יֶעֱחֵק. רב טוֹבִי בְּרַב קְטִינָא. רב טִיטָאֵי. ר'
טוֹלִי. ר' טִיפִי סְמוּקָה. ר' טַרְיָא. ר' טַרְפוֹן הַכְּהֵן.

אות י'

ר' יֹאשִׁיָּה. ר' יֹאשִׁיָּה דְּדַרְיָה דְּר' אֶלְעָזָר. ר' יֹאשִׁיָּה
דְּאֹשָׁא. ר' יֹאשִׁיָּה מְחוּצֵל. ר' יֹאשִׁיָּה בְּר' יִנְאִי. ר' יִיבָא
סָבָא. יִיבָא חֲמוּהָ דְּאֹשְׁיִין בר נְדָבָד. ר' יִיבָא בר יוֹסִי. ר'
יְדוּעַ הַבְּבִלִי.

יְהוּדָה בֵּן טַבָּאִי. ר' יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָא. ר' יְהוּדָה בְּנוֹ שָׁל

שב שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

רבי יוחנן בן זבאי. ר' יהודה הכהן. ר' יהודה בן אבא. ר'
יהודה בן בבא מעשרה הרוגי מלכות. ר' יהודה בן דמאי
מעשרה הרוגי מלכות. אבא יהודה. ר' יהודה הבושם.
יהודה איש כפר ברתותא. יהודה בן דוסתאי. ר' יהודה
בן פטירי. ר' יהודה בן שתורה. ר' יהודה בן גודגדא. ר'
יהודה בן גוריא. ר' יהודה בן פתירוש. ר' יהודה בן גדיש.
יהודה איש כפר עכו. ר' יהודה בן אנרא. ר' יהודה בן
פפוס. ר' יהודה בן גמליאל. ר' יהודה בר נחמיה, או
נחמן. ר' יהודה הנחתום. ר' יהודה בן תימא. ר' יהודה בן
שמוע. ר' יהודה הענתותי. ר' יודן ענתוריא. ר' יהודה בן
יאיר. ר' יהודה בר אלעאי. ר' יהודה בן רועין. ר' יהודה
איש טיבעים. ר' יהודה הנשיא הוא רבי, הוא רבינו
הקדוש. ר' יהודה נשיאה. ר' יהודה בן נקוסא. יהודה
תיטא. ר' יהודה הנזר. יהודה בר תייא. ר' יהודה בן
לקיש, תנא דברייתא. ר' יהודה בן מנסיא. ר' יהודה בן
גרים. ר' יהודה איש הוציא. ר' יהודה בן גדיא. ר' יהודה
בן גירון. ר' יהודה בן פדיה. ר' יודן ברבי. ר' יהודה בר
חנינא. ר' יודן בר חנין. יהודה גרוגרות. ר' יודן בר
ברתיה דרבי שמעון בר יוחאי. ר' יהודה בן ספרא.
ר' יהודה בר מספרתא. רב יהודה הספר. רב יהודה

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים שג

סתם, בר יחזקאל. רב יהודה בר אשי. רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת. רב יהודה בר זבדא. יהודה בן ישעיה הבושם. רב יהודה בר אבא. רב יהודה בר אידי. ר' יהודה בר ליואי. ר' יהודה בן לוי. רב יהודה בר' שמעון. ר' יהודה בריה דר' שמעון בן פזי. ר' יהודה בן פזי. ר' יהודה קלוסטרטא (גלוסטרטא). ר' יהודה בר נחמני. רב יהודה בר חביבא. רב יהודה בר אמי. יהודה בר אושעיה. רב יהודה אחוה דרב סלא חסידא. רב יהודה אחוה דרב כהנא. ר' יהודה בר סימן. ר' יהודה בר טיטס. ר' יהודה בן סיננא. ר' יהודה בן זבינא. ר' יהודה בר ביזנא. ר' יהודה בן אחותו של ר' יוסי בר חנינא. ר' יהודה בר נתן. ר' יהודה בר ישמעאל. ר' יהודה בר שילא. רבי יהודה בר עולא. מר יהודה. יהודה בר הונא. רב יהודה מדאיסקרתא. רב יהודה בר מרימר. רב יהודה מדפתי. ר' יהודה בר אשתיתא. רב יהודה בר אחיתאי. ר' יהודה הגדואה.

ר' יהודה בן שלום. ר' יודן בריה דרב יודן. ר' יהודה בן צרויה. רב יהודה מהגרוניא. יהודה בר מתתיה. ר' יהודה בן לקרת. ר' יהודה מסורא. ר' יהודה בר קנא. ר' יודן בריה דר' חמא דכפר תחומין. ר' יהודה איש כפר

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שֶׁר

גְּבוֹרָתָא, (וְאָמְרֵי לָהּ ר' יְהוּדָה גְּבוֹר חֵיל). רַב יְהוּדָה בְּרַב יֶצְחָק.
 ר' יְהוּדָה בְּר תוֹרְתָא. רַב יְהוּדָה בְּר מְנַשֵּׁי. ר' יְהוּדָה בְּר'
 אֶלְעָזָר. יְהוּדָה בֶּן יַעֲקֹב מִבֵּית גּוֹבְרִין. ר' יוֹדָן דְּכַפָּר
 אֵימִי. ר' יְהוּדָה בֶּן גַּמְדָּא אִישׁ כָּפַר עִבּוֹ. ר' יְהוּדָה בְּר
 מַעֲרָבִי. ר' יְהוּדָה בֶּן בּוֹנֵי. ר' יְהוּדָה בְּר בּוֹן. ר' יְהוּדָה
 דְּסַכְנִין.

ר' יוֹדָן בְּר שְׁקָלִי. ר' יוֹדָן בֶּן טַרְפוּן. ר' יוֹדָן קַפּוּדְקָא. ר'
 יוֹדָן אִישׁ צִיּוּדִין. ר' יוֹדָן בְּר חֲלַפְיָא. ר' יוֹדָן בְּר פִּילָא. ר'
 יוֹדָן גְּלִיָּא. ר' יוֹדָן מַרְיָא. ר' יוֹדָן מַגְדְּלִיָּא. ר' יוֹדָן דְּמֵן
 גְּלִילָא. ר' יוֹדָן בְּר אֵיִבוֹ. ר' יוֹדָן אָבוּי דְר' מִתְנֵיהּ. ר' יוֹדָן
 בְּר נַחֲמֵיהּ. ר' יוֹדָן.

ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרָחִיָּה. רַב יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתִירָא. ר' יְהוֹשֻׁעַ
 סָתָם, הוּא בֶּן חֲנַנְיָהּ. ר' יְהוֹשֻׁעַ בְּר מַמְל. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
 הוֹרְקָנוֹס. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פֶּתֶר רַאשׁ. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן גַּמְלָא. ר'
 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן מִתְיָא. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן דָּמָא. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
 קַפּוּסָאִי. ר' יְהוֹשֻׁעַ הַגֵּרְסִי. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן זִירוּז, בֶּן חֲמִיו
 שָׁל רַבִּי מֵאִיר. ר' יְהוֹשֻׁעַ בְּר עֲקִיבָא ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה.
 (יש אומרים שניהם אחד). ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי
 בְּר' שְׁלוֹם. ר' יְהוֹשֻׁעַ הַדְּרוּמִי. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן אֶלִישֻׁעַ. ר'
 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יֵאִיר. ר' יְהוֹשֻׁעַ עוֹזָאָה. ר' יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין. ר'

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים שה

יהושע בריה דר' תנחום בר חייא דכפר חנון. ר' יהושע
בר אבא. ר' יהושע בר אידי. ר' יהושע בריה דרב אידי.
ר' יהושע הכהן בר' נחמיה. ר' יהושע בר גיזורה. ר'
יהושע אונאי. ר' יהושע בר אביון. ר' יהושע בריה דר'
טימי. ר' יהושע בן ביתוס. ר' יהושע בר זידל. רב יהושע
בר אבירים. ר' יהושע בריה דר' כננדי. ר' יהושע בן
פדיה. ר' יהושע בר אבא. אושעיא איש-טריא. ר' יהושע
הלוי בר שלום. ר' יהושע בר נחמן, ר' יהושע בן מרתא
בן אחי רב חייא. ר' יהושע בר בנימין בר לוי. ר' יושוע
אחוי דדוריא. ר' יהושע בן אלים. ר' יהושע.

ר' יוד. רב יוחנני. מר יוחנני. מר יוחנא בריה דרב חנא
בר אדא. מר יוחנא בריה דרב חנא בר ביזנא.

יוחנן ביהן גדול. יוחנן בן נרבאי. ר' יוחנן בן בתירא. ר'
יוחנן בן זבאי. ר' יוחנן בן החורנית. ר' יוחנן בן נורי. ר'
יוחנן בן בג בג. ר' יוחנן בן ברוקא. ר' יוחנן בן גודגדא.
ר' יוחנן בן ישוע, בן חמיו של ר' עקיבא. יוחנן בן
משולם. ר' יוחנן הסנדלר. ר' יוחנן בן מתאי. ר' יוחנן בן
דבבאי. ר' יוחנן הנזוף. ר' יוחנן בר פנחס. ר' יוחנן בר
יאשיה. ר' יוחנן איש בקעת בית חורתן. ר' יוחנן. ר'
יוחנן מלחשד. ר' יוחנן המכותי. ר' יוחנן בן ארזא. ר'

יוחנן בר ברכיה. ר' יוחנן דיפוי. ר' יוחנן בר אבין. ר' יוחנן בר תנינא. ר' יוחנן בן אלעזר. ר' יוחנן קסקסאה. ר' יוחנן תקוקאה. ר' יוחנן בר רבינא. ר' יוחנן אחוי דרב ספרא. ר' יוחנן ספרא דגופתא. ר' יוחנן בן מרייא. ר' יוחנן בן שאול. ר' יוחנן בר שילא. ר' יוחנן בר שאונה. ר' יוחנן בן קצרתה. ר' יוחנן דציפורין. ר' יוחנן בן מולדא. ר' יוחנן בן פזי. ר' יוחנן בר' יוסי. ר' יוחנן בן יהושע. ר' יוחנן בן תורתא. ר' יוחנן בן עכמאי. ר' יוחנן ענתגיתא.

ר' יונה אבוה דר' מני. ר' יונה בר תחליפא. ר' יונה בוצרייא. יונתן בן עוזיאל. ר' יונתן בן בתירא. יונתן בן הרבינס. ר' יונתן בן חרשא איש גנוסר. ר' יונתן בן משולם. ר' יונתן בן אבטולמוס. ר' יונתן בר' יוסי. ר' יונתן בן יוסף. ר' יונתן. ר' יונתן חבירו של ר' אביתר. ר' יונתן בן שאול. ר' יונתן בן עכמאי. ר' יונתן בן אלעזר. ר' יונתן בר' יוסי בן לקוניא. ר' יונתן בן עמרם. ר' יונתן בר הילא. ר' יונתן בן חלי. ר' יונתן דבית גוברין. ר' יונתן בר' חגי. ר' יונתן קיפא. יונתן איש קבורה. ר' יונתן ספרא דגופתא. ר' יונתן בר יצחק בר אחא. יונתן הקיטוני.

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים שז

ר' יוסטא. ר' יוסטא בן יהודה. ר' יוסטא חברא. ר' יוסטא בר מתון. ר' יוסטא בר סימון. ר' יוסטא בר שונם. יוסטא חייטא.

יוסי בן יעזר איש צרידה. יוסי בן יוחנן איש ירושלים. ר' יוסי הבהן. ר' יוסי הגלילי. יוסי בן חוני. ר' יוסי בן קיסמא. ר' יוסי בן דורמסקית. ר' יוסי בן החוטף אפרתי. ר' יוסי סתם, הוא בן ר' תלפתא. ר' יוסי בן משולם. ר' יוסי בר' יהודה. ר' יוסי בר' יהודה איש כפר הבבלי. ר' יוסי בן דולגאי. ר' יוסי בן שלום. ר' יוסי בן ביפר. ר' יוסי בן פרידה. ר' יוסי בן פרטא. ר' יוסי בן תדאי איש טבריה. ר' יוסי דפקיעין. ר' יוסי בן יעקב איש כפר אונז. ר' יוסי בן יעקב. ר' יוסי דכפר חנן. ר' יוסי בר' אלעזר בן רבי שמעון בר יוחאי. ר' יוסי בר' שמעון בן לקוניא. ר' יוסי הארוך. ר' יוסי בן זמרא. ר' יוסי בן פטרוס. יוסי מעונאה. ר' יוסי בן פזי. ר' יוסי בר יאסין. ר' יוסי בן שאול. ר' יוסי בן נהוראי. ר' יוסי בן קצרתא. ר' יוסי בן יוסי. ר' יוסי בר אסיין. ר' יוסי בר אסי. ר' יוסי בן אלגקים. ר' יוסי ממלתא ר' יוסי בן יהושע. ר' יוסי בר חנינא (ב' ה'י). ר' יוסי גלילאה. ר' יוסי ציידנא. ר' יוסי דמן יוקרת. ר' יוסי בר אבין. ר' יוסי בן

שח שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

זְבִידָא. ר' יוֹסִי בְּר' בּוּן. ר' יוֹסִי בְּר' בִּיבִי. ר' יוֹסִי אִישׁ
הוּצֵל. ר' יוֹסִי בְּר' אָבָא. ר' יוֹסִי בְּר' אַבְהוּ. ר' יוֹסִי בְּר'
זְמִינָא. ר' יוֹסִי בְּר' אֲשֵׁיזִין. ר' יוֹסִי אִישׁ צִיִּיתוּרָה. ר' יוֹסִי בֶן
עֲקָבְיָא. ר' יוֹסִי מִבְּרַקְתָּיָה. ר' יוֹסִי מְנַהֵר בּוּל. ר' יוֹסִי
דְּמֵן קֶסְרִי. ר' יוֹסִי הַמְּבוּסִי. ר' יוֹסִי הַכֶּהֵן. ר' יוֹסִי אִישׁ
כֶּפֶר גּוֹפְתָא. ר' יוֹסִי בְּר' תָּנֵן. ר' יוֹסִי בֶן תְּנַנְיָה. ר' יוֹסִי
בְּר' גִּתָּן. ר' יוֹסִי מִדְּאָה. ר' יוֹסִי בְּרִיָּה דְר' תַּנְחוּם דְּכֶפֶר
אֲגוּן. ר' יוֹסִי דְרֹמְיָא. יוֹסִי בֶן מְנַשֵּׂא. ר' יוֹסִי בֶן גְּזִירָא.
ר' יוֹסִי בְּר' אֶלְעָאִי. ר' יוֹסִי בְּר' רַב חוּנִי. רַב יוֹסִי רִישָׁא.
ר' יוֹסִי בֶן אֶלְיָשָׁע. ר' יוֹסִי בְּר' חֲמָא. ר' יוֹסִי דְכֶפֶר דָּן. ר'
יוֹסִי בְּר' סִימוּן. יוֹסִי בֶן סִימְאִי. ר' יִיסָא שְׁבֻזְהָה. אָבָא
יוֹסִי הַתּוֹרְתִי. אָבָא יוֹסִי חֲלִי קוֹפְרִי אִישׁ טַבְּעוֹן. אָבָא
יוֹסִי בֶן תָּנֵן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם. אָבָא יוֹסִי בֶן יוֹחָנָן אִישׁ יְנוּחַ.
אָבָא יוֹסִי הַמְּחוּזִי. אָבָא יוֹסִי הַחוּרָם. אָבָא יוֹסִי הַחוּרְגִי.
אָבָא יוֹסִי בֶן אָבָאִי. אָבָא יוֹסִי בֶן דּוּסְתָאִי.

יוֹסֵף אָחִיו שֶׁל יִשְׁמָעֵאל בֶּן קַמְחִית כֶּהֵן גְּדוֹל. יוֹסֵף בֶּן
אֵילִים מִצְפּוֹרֵי כֶהֵן גְּדוֹל. יוֹסֵף קַטְנוּתָא. יוֹסֵף חֲפִנִי. יוֹסֵף
בֶּן סִימְאִי. רַב יוֹסֵף צִירוּנָא. יוֹסֵף בֶּן פֶּכֶסֶס. יוֹסֵף מוֹקִיר
שְׁבִי. יוֹסֵף בְּר' ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי. רַב יוֹסֵף בְּרִיָּה דְרַב
מְנַשֵּׂא מְדוּיָל. רַב יוֹסֵף בְּר' אָמִי. רַב יוֹסֵף בְּר' חֲנִינָא. רַב

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שֶׁמַּ

יוֹסֵף בְּרַב נְחוּנְיָא. יוֹסֵף בְּר חוּנְיָא. יוֹסֵף בְּר חַנְיָן. רַב
יוֹסֵף בְּר מְנַיּוּמִי. רַב יוֹסֵף בְּר אַבְדִּימִי. רַב יוֹסֵף בְּר חָבוּ.
יוֹסֵף בְּר רַבְהִי בְּר בַר חֲנָא. ר' יוֹסֵף בֶּן אֲבִין. ר' יוֹסֵף בְּר
זְבִידָא. יוֹסֵף הַכְהֵן. רַב יוֹסֵף בְּר' אֵילְעָאִי. רַב יוֹסֵף סְתָם,
בֶּן ר' חִיָּיא. רַב יוֹסֵף בְּר אַבָּא. רַב יוֹסֵף בְּר חֲמָא. רַב
יוֹסֵף בְּרִיה דְרַבָּא. ר' יוֹסֵף בְּר שְׁמַעְיָה. רַב יוֹסֵף בְּרִיה
דְרַב סְלָא תְּסִידָא. רַב יוֹסֵף בְּרִיה דְרַב שְׁמוּאֵל. רַב יוֹסֵף
מִבֵּי חַתוּם. רַב יוֹסֵף בְּר דּוּסָאִי. אַבָּא יוֹסֵף הַבְּנָאִי. אַבָּא
יוֹסֵף בְּר חָנַן. יוֹסֵף בְּר מַתּוּן.

יוֹעֲזָר אִישׁ צְרִידָה. יוֹעֲזָר אִישׁ הַבִּירָה. רַב יְחִזְקֵאל. רַב
יְחִיאֵל. ר' יִילִי בְר יִימֵר בְּר שְׁלֹמֹנָא. רַב יִימֵר מְדִיפְתָא.
רַב יִימֵר. רַב יִימֵר בְּר שְׁזַבִּי. רַב יִימֵר בְּר חֲשׂוּיִי. רַב
יִימֵר סָבָא. רַב יִימֵר בְּרִיה דְרַב הֶלֶל.

ר' יַנָּאי הַקַּדְמוֹן. ר' יַנָּאי רַבְהִי. ר' יַנָּאי בְּר בְּרִיה דְרַב
יַנָּאי סָבָא. ר' יַנָּאי זְעִירָא. ר' יַנָּאי בְּר שְׁמַעוֹן בְּרַבִּי. ר'
יַנָּאי חֲמוּי דְר' אַמִּי. ר' יַנָּאי בְּר אַמִּי הַכְהֵן. ר' יַנָּאי בְּר
יִשְׁמַעְאֵל. ר' יַנָּאי קַפּוּדְקָאָה. ר' יַנָּאי בְּר נַחֲמַנִי. ר' יַנָּאי
אַחוּהָ דְר' חִיָּיא בְּר אַבָּא. ר' יַנָּאי בְּר שְׁמוּאֵל בְּר יַנָּאי.
רַב יַנְטָה בְּר חִינְנָא. יַעֲבֹץ בֶּן ר' יְהוּדָה הַנְּשִׂיא. ר' יַעֲבֹץ.
ר' יַעֲקֹב בֶּן בְּתוֹ שֶׁל אֱלִישָׁע. ר' יַעֲקֹב בֶּן קוֹרְשָׁאִי. ר'

שי שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

יַעֲקֹב סֶתֶם שְׁבַמְשָׁנָה. ר' יַעֲקֹב סֶתֶם דְּגַמְרָא. ר' יַעֲקֹב בַּר
 חֲנִינָא. ר' יַעֲקֹב אִישׁ כֶּפֶר חֲנַנְיָה. ר' יַעֲקֹב דְּכֶפֶר חָנָן. ר'
 יַעֲקֹב בַּר אַחָא. ר' יַעֲקֹב אַחוּזָה דְרַב אַחָא בַר יַעֲקֹב. ר'
 יַעֲקֹב בַּר בְּרַתְיָה דְרַב אַחָא בַר יַעֲקֹב. ר' יַעֲקֹב בַּר
 בְּרַתְיָה דְרַב אַחָא בַר יַעֲקֹב. ר' יַעֲקֹב בַּר אַחָא בַר אִידִי.
 ר' יַעֲקֹב בַּר אַבָּא. ר' יַעֲקֹב בַּר רַב אִידִי. רַב יַעֲקֹב בַּר
 בֶּת יַעֲקֹב. רַב יַעֲקֹב בַּר אִידִי בַר אוֹשְׁעִיא. רַב יַעֲקֹב בַּר
 אַדָּא. ר' יַעֲקֹב בַּר אַדָּא בַר עֲתֻלְיָה. ר' יַעֲקֹב בַּר יַעֲקֹב. ר'
 יַעֲקֹב בְּרִיהַ דְּבֶת שְׁמוּאֵל. ר' יַעֲקֹב בַּר גִּיּוֹרִי. ר' יַעֲקֹב
 גְּבוּלְאָה. ר' יַעֲקֹב בַּר נַחֲמָנִי. ר' יַעֲקֹב אִישׁ כֶּפֶר נְבוֹרְיָא.
 ר' יַעֲקֹב בַּר זְבַדִּי. ר' יַעֲקֹב בַּר תַּחְלִיפָא. ר' יַעֲקֹב
 מְאֲפְרֵתִים. ר' יַעֲקֹב הַדְיִיבָא. ר' יַעֲקֹב בְּר' יִנְאִי. ר' יַעֲקֹב
 מְנַהֵר פְּקוּד. ר' יַעֲקֹב דְּרוּמָאָה. ר' יַעֲקֹב אַרְמְנִיָא, ר'
 יַעֲקֹב בַּר אֲבִינָא ר' יַעֲקֹב בְּר' בּוּז. ר' יַעֲקֹב בַּר חָמָא. ר'
 יַעֲקֹב בַּר יַפְלִיטִי. ר' יַעֲקֹב בַּר אַסִּי. ר' יַעֲקֹב בַּר יוֹסִי. ר'
 יַעֲקֹב בַּר דְּאִסִּי. רַב יַעֲקֹב בֶּן דְּוֹסָאִי. ר' יַעֲקֹב בַּר סִיסִי.
 רַב יַעֲקֹב עַמְסוֹנְיָא. ר' יַעֲקֹב בַּר יוֹחָאִי. ר' יַעֲקֹב גְּרוּסָה.
 ר' יַעֲקֹב דְּקַסְרִין. ר' יַעֲקֹב בַּר אִימִי. יַעֲקֹב קַרְחָה. יַעֲקֹב
 בֶּן יַצְחָק מִבֵּית גּוֹפְנִין.

ר' יַצְחָק. ר' יַצְחָק בֶּן טַבְלָא. ר' יַצְחָק נְפָחָא. ר' יַצְחָק

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שִׁיא

חֲקוּלָא. ר' יֶצְחָק בֶּן אֶלְעָזָר. ר' יֶצְחָק בַּר אֲחָא דְשִׁמְעֵתָא.
ר' יֶצְחָק בֶּן פְּנִיחָס דְאַנְדֹּתָא. ר' יֶצְחָק בֶּן אֶלְעָאִי. רב
יֶצְחָק. ר' יֶצְחָק רַבְהִי. ר' יֶצְחָק דְבִי בַר אַמִּי. יֶצְחָק דְבִי ר' יִנְאִי.
ר' יֶצְחָק בַּר אֲבָדִימִי. (ב' ה'י).

רב יֶצְחָק בְּרַב אֲדָא. רב יֶצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מֵרְתָא. ר' יֶצְחָק
אֲבוּהַ דְרַב שְׁמוּאֵל. ר' יֶצְחָק בַּר אֲשִׁי. רב יֶצְחָק
בַּר יוֹנָתָן. רב יֶצְחָק בַּר אַבְא בַּר מַחְסִיָּה. רב יֶצְחָק בַּר
יוֹסֵף. ר' יֶצְחָק בַּר יוֹסִי. ר' יֶצְחָק אִישׁ כֶּפֶר עֲכוֹ. רב יֶצְחָק
דִּיהֶבָא. ר' יֶצְחָק פֶּסְקָאָה. ר' יֶצְחָק קֶסְקָסָאָה. ר' יֶצְחָק
בַּר יַעֲקֹב בַּר גִּיּוֹרִי. ר' יֶצְחָק אִישׁ כֶּפֶר עֵיטוּשׁ. ר' יֶצְחָק
בֶּן אֶלְיָשִׁיב. ר' יֶצְחָק מַגְדֵּלָאָה. רב יֶצְחָק בַּר מָרִי. ר' יֶצְחָק
בַּר מָרְיוֹן. רב יֶצְחָק בַּר אֹרְרִיזִין. ר' יֶצְחָק בַּר נַחֲמָנִי
אוֹ בַר נַחֲמָן. ר' יֶצְחָק בַּר מְנַחֵם. ר' יֶצְחָק בַּר חֲלוּב. ר' יֶצְחָק
בְּרַב אַמִּי. ר' יֶצְחָק בַּר אַבְא. ר' יֶצְחָק בְּרַב אִידִי.
ר' יֶצְחָק בְּרִיהַ דְר' חֵיָא כְּתוּבָה. ר' יֶצְחָק בַּר חֵיָא. רב
יֶצְחָק בַּר רְדִיפָא. ר' יֶצְחָק בַּר חֲנִינְא. יֶצְחָק סַחֲוֹרָה. ר' יֶצְחָק
בַּר קַפְרָא. ר' יֶצְחָק בֶּן קֶצְרֵתָא. ר' יֶצְחָק בַּר
גּוֹפְתָא. רב יֶצְחָק בְּרַבִּי. ר' יֶצְחָק בַּר אֲבִין. רב יֶצְחָק בַּר
אֲשִׁיאָן. רב יֶצְחָק בַּר זִירָא. רב יֶצְחָק בַּר בֵּיסְנָא. רב
יֶצְחָק בְּרַב יְהוּדָה. יֶצְחָק בְּרִיהַ דְרַב יְהוּדָה בַּר יְחֻזְקָאֵל.

שיב שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

ר' יִצְחָק בְּרִיהַ דְּרַבְהַ בַּר בַּר חֲנָנִי. יִצְחָק תַּלְמִיד ר' פִּפְא.
ר' יִצְחָק בְּרַב מִשְׁרֵשָׁיָא. ר' יִצְחָק בְּרִיהַ דְּרַב. ר' יִצְחָק
קַרְיָצְפָא. ר' יִצְחָק בֶּן לִוִי. ר' יִצְחָק דְּמִן קַרְטִיגְנוֹן. ר'
יִצְחָק הַכֹּהֵן. ר' יִצְחָק רַבֵּינָא. ר' יִצְחָק בַּר נַפְתָּלִי. ר' יִצְחָק
בַּר סַבְרִין. ר' יִצְחָק בַּר סִימוֹן. ר' יִצְחָק בַּר תְּרַדְיוֹן.

ר' יָקִים אִישׁ תְּדִיר. יָקִים אִישׁ צְרוּרוֹת שְׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה.
ר' יְרֵמְיָה בֶּן אֶלְעָזָר (ב' ה"ו). אָבָא יְרֵמְיָה. ר' יְרֵמְיָה בַּר
אָבָא. רַב יְרֵמְיָה בַּר תַּחְלִיפָא. ר' יְרֵמְיָה דְּשִׁבְשֵׁב. ר'
יְרֵמְיָה (ב' ה"ו).

ר' יִשְׁשַׁבְר דְּכַפַּר מַנְדִי. יְרֵמְיָה בַּר אַחָא. רַב יְרֵמְיָה
בִּירְאָה. ר' יְרֵמְיָה מְנוּפְתָא. רַב יְרֵמְיָה מְדִיפְתִי. ר' יְרֵמְיָה
בַּר חֲנִינָא. ר' יְרֵמְיָה דְּרוּמָיָא. ר' יְרֵמְיָה סַפְרָא. ר' יְרֵמְיָה
רַבָּה. ר' יִשְׁבָּב הַסּוּפֵר, הוּא ר' יִשְׁבָּב מַעֲשָׂרָה הַרוּגֵי
מַלְכוּת. בַּר יִשִּׁיטָא.

ר' יִשְׁמַעְאֵל בֶּן פֶּאֲבִי כַהֵן גְּדוֹל. ר' יִשְׁמַעְאֵל בֶּן אֱלִישַׁע
כַּהֵן גְּדוֹל מַעֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת. ר' יִשְׁמַעְאֵל סְתָם. ר'
יִשְׁמַעְאֵל בֶּן חֲנַנְיָה. ר' יִשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ שָׁל ר' יוֹחָנָן בֶּן
בְּרוּקָא. ר' יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. ר'
יִשְׁמַעְאֵל בֶּן אֶלְעָזָר. ר' יִשְׁמַעְאֵל בַּר יוֹסִי. ר' יִשְׁמַעְאֵל בֶּן
קַמְחִית וְאַחֵיו יִשְׁבָּב כַּהֲנִים גְּדוֹלִים. ר' יִשְׁמַעְאֵל בֶּן

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שֵׁנוּ

סְתָרִיאֵל אוֹ פְתָרִיאֵל מְעַרְקָתָא דְלִבְנָה. ר' יִשְׁמַעֵאל בֶּן גַּמְלִיאֵל. ר' יִשְׁמַעֵאל שְׁזוּרִי. ר' יִשְׁמַעֵאל בֶּן זִירוּד. ר' יִשְׁמַעֵאל אָבִיו שֶׁל ר' יִנְאִי. ר' יִשְׁמַעֵאל בֶּר נַחֲמָן. ר' יִשְׁמַעֵאל אִישׁ בְּפֶר יָמָא אוֹ דִּימָא. ר' יִשְׁמַעֵאל בֶּן יְהוֹשֻׁעַ. ר' יִשְׁמַעֵאל בֶּר יַעֲקֹב בֶּר אַחָא. ר' יִשְׁמַעֵאל אָבִיו דְר' יוֹדָן. ר' יִשְׁעִיָה. ר' יִתָּא.

אוֹת כ'

בְּדִי. רב פֶּהֵן אָחִיו שֶׁל ר' חֲזִיָּא בֶּר אַבָּא. ר' פֶּהֵן. רב פֶּהֵן בֶּר אֲבוּן. רב פֶּהֵנָא קָמָא. רב פֶּהֵנָא (ב' הִיוּ וַיֵּשׁ אֲמוּרָאִים ג' הִיוּ). רב פֶּהֵנָא בֶּר נַחוּנְיָה, שְׁמַעִיָה דְרַב יְהוּדָה. רב פֶּהֵנָא בְּרַב נַחֲמָיָה. רב פֶּהֵנָא בֶּר רב חִינְנָא סָבָא. רב פֶּהֵנָא חֲמוּהָ דְרַב מְשֻׁרְשֵׁיא. רב פֶּהֵנָא בֶּר תַּחְלִיפָא. רב פֶּהֵנָא בֶּר מְלָבִיו. רב כֶּהֵנָא רַבִּיָה דְרַב. רב פֶּהֵנָא בְּרַב נָתָן. רב פֶּהֵנָא בֶּר יִרְמְיָה. רב פֶּהֵנָא אַחוּהָ דְרַב יְהוּדָה בֶּר כְּפָרָא. ר' כְּרוּסְפָדָאִי (ב' הִיוּ).

אוֹת ל'

לוּדָא. ר' לְוֹטִי. לְוִי הַסָּרְד. לְוִי סְתָם הוּא לְוִי בֶּן סִיסִי. בֶּר לְיוּאִי. ר' לְוִי סָבָא. ר' לְוִי סוּבְכָה. לְוִי בֶּר שְׁמוּאֵל. ר' לְוִי בֶּר שְׁמוּאֵל בֶּר נַחֲמָנִי. לְוִי בֶּר בּוּדִי אוֹ בֶּן בִּירְיִי. לְוִי בֶּר

שיד שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

בוֹטָא. רב לוי בר לחמא או בר חמא. לוי בר הונא בר' תייא. ר' לוי בן פרטא. ר' לוי בן פנטי או בר פאטי. ר' לוי בן פיטום. רב לוי בר' טרפון. לוי בר תייתא. ר' לוי בר תייתא. ר' לוי בר רביה דר' זעירא. ר' לוי צנברייא. ר' לוי בר יעקב. ר' לוי בר רבי. לוי בר טבירי. לוי בר יצחק. רב לוי בר היני. רב לוי בר פרקיה.

רב לויטס איש יבנה. ר' לויטס חונאה. ר' לוליאני בר טבירי. לוליאנות חבירו של פפוס שנהרג על קידוש השם. רב לוליאנוס דרומי. בר לוליתא. רב ליונטי. לחמא בר לואי. רב לייא. לילי בר מאני או בר ממל. ר' ליל בר אלם.

אות מ'

ר' מאיר. ר' מארי בר רב ביזנא. מארי בר אבוה. רב מארי בר מר. רב מרי. רב מארי ברב חסדא. מרי ברב הונא בר' ירמיה בר אבא. מרי בר איסק (ב' ה"ו). רב מרי בר איסור גיזרא. רב מארי בר רחל בת שמואל. רב מרי בר רביה דרב בהנא. מרי בר מר עוקבא. רב מרי בר רביה דרב אשי. אבא מר בר רביה דרב פפא. אבא מרי ריש גלותא. אבא מרי. אבא מרי אחוה דר' יוסי. מר ינוקא ומר קשישא בני רב חסדא. מר בר רביה דרבניא. מר בר רביה דרב

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שְׁמוֹ

יוסף. מר קשישא בריה דרבא. מר בר ישמעאל. מר. מר בר אחא בריה דרבא. מר בר רב אדא בר אבהו. מר בר אידאי. מר בר אמיר. מר ברב אשי. מר בר רב אשי שחתם התלמוד, וטביומי חתם. מר בריה דרב סמא ברב אשי. מר בר המדורי. מר בר תיאי.

מרי טבא. מבוג. מבילה אחוי דר' אבא בר כהן. ר' מונא. ר' מונא בר תנחום. מונבז. ר' מחסאי בר אידוי. מטי. ר' מיאשה. ר' מיאשה בר בריה דרבי יהושע בן לוי. ר' מישא. ר' מישא בר ירמיה. ר' מישון בר נגרא. מלאי אביו של ר' אלעזר. ר' מלוד ערבאה. רב מלכיא. רב מלכיו. רב ממין.

ר' מנא. ר' מנא בר תנחום. ר' מנא דשאב. ר' מנא דציפורין. ר' מנאה. ר' מנאמן. ר' מנהמא בר זעירא. ר' מנהמא. ר' מני דצור. ר' מני בריה דר' יונה. ר' מני. ר' מני בר פטיש. ר' מני בר חלקיה.

מנחם חבירו של הלל. מנחם בן סגנאי. רב מנחם. ר' מנחם בר' סימאי. ר' מנחם בן כפרי. ר' מנחם אחוה דר' גוריון. ר' מנחם דמן גליא. מנחם יודפאה. ר' מנחם בן גופתא. ר' מנחם איש כפר שערים. ר' מנחם בר תנחום.

שמוז שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

ר' מְנַחֵם בֶּן מִבְּסִימָא אַחוּי דְיוֹנָתָן קִיפָה. ר' מְנַחֵם בֶּן נֶפֶת. ר' מְנַחֵם טְלָמִיא. ר' מְנַחֵם חֲתַנְיָה דְר' אֶלְעָזָר בֶּר אֲבוּנָא. ר' מְנַחֵמָה. מְנַחֵם בֶּר' יְהוּדָה בֶּר לִוִי.

רַב מְנִיּוּמִי. ר' מְנִיּוּמִי בֶר חֲלָקִיָה. מְנִיּוּמִי בְרִיה דְרַב נַחוּמִי. מְנִיּוּמִין בֶּר חֵיָא. מְנִיּוּמִין גַּר הַמְצָרִי. מְנִיּוּמִין סֶקְסָקָא. מְנִיּוּמִין בֶּר אֵיהִי. רַב מְנַסְיָא בֶּר בְּרִיה דְרַב מְנַסְיָא. רַב מְנַסְיָא רַבָּא.

רַב מְנַשֶּׁה. רַב מְנַשֶּׁה בֶּר זְבִיד. רַב מְנַשֶּׁיָא בֶּר גְּדָא. רַב מְנַשֶּׁיָא בֶּר שְׁנוּבְלִי. מְנַשֶּׁיָא בֶּן עֹזַת. רַב מְנַשֶּׁיָא בֶּר יִרְמְיָה. רַב מְנַשֶּׁיָא בֶּר יִרְמְיָה מְדִיפְתָא. רַב מְנַשֶּׁיָא בֶּר יְהוּדָה. רַב מְנַשֶּׁיָא בֶּן יַעֲקֹב. רַב מְנַשֶּׁיָא בֶּר תַּחֲלִיפָא. רַב מְנַשֶּׁיָא. רַב מְנַשֶּׁיָא בְרִיה דְרַבָּא. מְנַשֶּׁיָא בֶּר מְנַשֶּׁה. ר' מְנַשִּׁי. ר' מַעֲדָא. רַב מְרַדְכִי. ר' מְרִיּוֹן. רַב מְרִיּוֹן בֶּר אָבִין. מְרִימָר. מְרִימָר הָאֲחֵרוֹן. מְרִימָר בֶּר חֲנִינָא. בֶּר מְרִינָא. רַב מְרִינוּס אָבִיו שֶׁל רַב שְׁבִתָאִי. ר' מְרִינוּס בֶּר אוּשְׁעָא. רַב מְרִינוּס. רַב מִשׁוֹן בֶּר נַגְרָא.

רַב מְשַׁרְשֵׁיָא בֶּר חֲלָקָאִי. רַב מְשַׁרְשֵׁיָא. רַב מְשַׁרְשֵׁיָא בֶּן רַבָּא. רַב מְשַׁרְשֵׁיָא בֶּן חֲנִין. רַב מְשַׁרְשֵׁיָא בְרִיה דְרַב אַחָא. רַב מְשַׁרְשֵׁיָא בֶּר רַב. רַב מְשַׁרְשֵׁיָא בֶּן בְּנוּ שֶׁל רַב אַחָא בֶּר רַב. רַב מְשַׁרְשֵׁיָא בְרִיה דְרַב חֵיָא. רַב

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים שיו

מְשַׁרְשָׁיָא בְּרַב אַמִּי. רַב מְשַׁרְשָׁיָא בְּרִיהַ דְּרַב נָתַן. רַב
מְשַׁרְשָׁיָא בְּרִיהַ דְּרַב אִידִי. רַב מְשַׁרְשָׁיָא בְּרַב דִּימִי. רַב
מְשַׁרְשָׁיָא מִתּוֹסַנְיָא. רַב מְשַׁרְשָׁיָא בַּר פִּקּוּד. רַב
מְשַׁרְשָׁיָא בְּרִיהַ דְּרַב בִּיבִי. רַב מִתּוֹן. מִתְיָא בֶּן שְׁמוּאֵל.
רַב מִתְיָא בֶּן תְּרֵשׁ. רַב מִתְנָה. מִתְתִּיחֻוּ בַּר יְהוּדָה.
מוֹקְרַט, הַקְּבוּר יַחַד עִם יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל.

אות נ'

נַאנְאִי בְּרִיהַ דְּר' יוֹסֵף בַּר רָבָא. נַאנְאִי. נַגְדָא. ר' נְהוֹרָאִי.
ר' נְהוֹרָאִי אֲמוּרָא. נְהוֹרָאִי בַר שִׁינְיָא. אַבָּא נְהוֹרָאִי. ר'
נְהוֹרָאִי סָבָא. רַב נְהִילָאִי. רַב נְהִילָאִי בַר אִידִי. נְזִירָא
בַּר נְזִירָא. נְחוּם הַלְבָלָר. נְחוּם הַמְדִי. נְחוּם הַזְקֵן. נְחוּם
אִישׁ גַּם זו. נְחוּם אִישׁ קָדֵשׁ קָדָשִׁים. נְחוּם בְּר' סִימָאִי.
נְחוּם בֶּן יִרְמְיָה. ר' נְחוּם אַחוּהַ דְּר' אֵילָא. נְחוּם בַּר נַפְתָּח.
ר' נְחוּם בַּר פֶּפְאָא. נְחוּם שְׁמַעִיָה דְּר' אַבְהוּ. ר' נְחוּם. נְחוּם
אִישׁ גְּלִיאָא. נְחוּם בֶּן קִנְהָא. נְחוּמָא בֶּן אַפְקָשִׁיוֹן. רַב נְחוּמִי
בַּר אַדָּא. רַב נְחוּמִי. רַב נְחוּמִי בַּר זְבֵרְיָה. רַב נְחוּמִי בַּר
חִיָּא בַּר אַבָּא.

ר' נְחוּנְיָה בֶּן הַקְּנָה. קִנְהָא אֶבֶן גְּדוּד, בְּנוֹ נְחוּם. רַב
נְחוּנְיָא הַגְּדוּל. ר' נְחוּנְיָא בֶּן אֶלְנָתָן אִישׁ כֶּפֶר הַבְּבֵלִי
(נוֹסֵחַ אַחֵר: נְחֻמְיָה בֶּן אֶלְנָתָן אִישׁ כֶּפֶר הַבְּבֵלִי). ר' נְחוּנְיָא בֶּן

שיח שמות התנאים והאמוראים הצדיקים

גודגדא. ר' נחוניא חופר שיחין. ר' נחוניא בריה דרב יוסף. רב נחוניא בן יוסף בן פכסס. ר' נחוניא איש בקעת בית חורתן. ר' נחוניא. ר' נחוניא דבית חורן.

רב נחמיה העמסוני. נחמיה איש בית דלי. ר' נחמיה. נחמיה איש שיחין. ר' נחמיה דיפן. נחמיה. ר' נחמיה בר רב יוסף. ר' נחמיה חתניה דבי נשיאה. ר' נחמיה בריה דרב חנילאי. רבנא נחמיה. ר' נחמיה בר עוקבן. ר' נחמיה בר מר עוקבן בריה דר' יוסף. רבנא נחמיה אחוה דריש גלותא. רב נחמיה ריש גלותא. רב נחמיה בן אלעזר. רב נחמיה ברב שמואל בר נחמן. ר' נחמיה הפחה. ר' נחמיה בריה דר' חייא בר אבא. רב נחמיה ברב יהושע.

רב נחמן. רב נחמן בר יעקב. רב נחמן בר נחמן בר יעקב. רב נחמן בר יצחק. רב נחמן ברב חסדא. רב נחמן בר גוריא. רב נחמן בר כהן. רב נחמן בר שמואל בר נחמן. ר' נחמן ברב זבדא. רב נחמן בר רבא. רב נחמן בר זכריה. רב נחמן בר מניומי. רב נחמן בן פרטא. רב נחמן בר ברוך. רב נחמן בר אבדימי. רב נחמן בר פפא. רב נחמן מנהרדעא. רב נחמן בר איקא.

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים שיט

רב נחמן בר רב אדא. נחמן סבא. רב נחמן דיפוז. רב נחמן בר הונא. רב נחמני הכהן.

ניולי. ניותי. ר' ניתא בר סבא. ר' נחומי. נימוס. ניקומכי. ניקנור. נתאי הארכלי. ניתאי איש תקוע. ניתאי תלמיד שמואל. ר' נסא. ר' נסא דקיסרין. ר' נפתלי.

ר' נתן הפבלי. ר' נתן בן אבישלום. ר' נתן ברבי. רב נתן בר אושעיא. ר' נתן בר טובי. ר' נתן בר מניומי. רב נתן בר' ברכיה. רב נתן בר אמי. ר' נתן בר מר זוטרא. נתן בר שילא ריש טבתיא דציפורי. נתן בר אבא. רב נתן בר אבוי. ר' נתן כהן. רב נתן בר מר עוקבא. רב נתן בר אסיא. רב נתן דרומאי. רב נתן. ר' נתן ביראה. רב נתן אבוה דר' הונא בר נתן. רב נתן בן עמרם. נתן דצוציתא. ר' נתנאל.

אות ס'

סבא. סבי דפומבדיתא. סבא דסורא. סבא קרויא או סרויה. סבי דהגרוניא. סבי דנוניא סבי דבי רב המנונא. בן סבר. ר' סבליה. סוכה בר כתבה. סוכוס. סורחב בר פפא. רב סחורה. ר' סידור. סילני. רב סימא בריה דרב אידי. רב סימא בר אשי. ר' סימאי. ר' סימון. ר' סימון בן

זְבִדִי. ר' סימון דְּתַרִי. ר' סימון בְּרִיה דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִי.
 רב סימונא מִרְבְּנֵי סְבוּרָאִי. רב סיסי. רב סְלָא חֲסִידָא.

רב סְמָא בר רב יְרֻמְיָה. רב סְמָא בְּרִיה דְּרַב מְרִי. רב
 סְמָא בְּרִיה דְּרַבָּא. רב סְמָא בְּרִיה דְּרַב יִבְא. רב סְמָא
 בר יְהוּדָה. רב סְמָא בְּרַב אָסִי. רב סְמָא בר חֶלְקָאִי. רב
 סְמָא בר רַקְתָּא. רב סְמָא בְּרִיה דְּרַב מְשַׁרְשֵׁיא. רב סְמָא
 בְּרַב אֲשִׁי. ר' סְמֵיא. סְמֵלִיוֹן. אָבָא סְמוּקִיד. רב סְעוּרָם
 אַחוּהָ דְּרַבָּא. רב סְפָרָא. רב סְפָרָא בְּרִיה דְּרַב יִבְא. רב
 סְפָרָא בר טוּבְיָה. רב סְפָרָא בְּרַב סְעוּרָם.

אות ע'

עֲאָדָא. רב עוּבְדִיָה. עוּבְדִי גְלִילָאָה. ר' עוּזִיאֵל בְּרִיה דְּרִ'
 נְחוּנְיָא דְּבֵית חוּרְן. ר' עוּזִיאֵל בר עוּזִיאֵל מְשַׁמִּיָה
 דְּעוּזִיאֵל רַבָּא. ר' עוּרָא. עוּלָא. רב עוּלָא בְּרִיה דְּרַב
 עִילָאִי. רב עוּלָא בר אֲשִׁי. רב עוּלָא בר אָבָא. עוּלָא בר
 חִינְנָא. עוּלָא בר יִשְׁמַעֵאל. רב עוּלָא בר רב אִידִי. עוּלָא
 בר מְנַשֵּׂיא. עוּלָא בר רב. עוּלָא דְּקִיסְרִין. עוּלָא בִּירְאָה
 עוּלָא בְּרִיה דְּר' אֶלְעָזָר. עוּלָא שְׁכַפְּר. עוּלָא חֲזָנָא. מר
 עוּקְבָא. מר עוּקְבָא בר חֲזִיא. רַבְּנָא עוּקְבָא. רב עוּקְבָא
 מִמִּישָׁן. רב עוּקְבָא בר אָבָא. עוּקְבָן בר נְחֻמְיָה רִישׁ
 גְּלוּתָא. ר' עוּקְבָא. רב עוּקְבָא בר חַמָּא. רב עוּקְבָא בר

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים שכא

חיננא מפרישנא. רב עוקבא מפשרוניא. עוקבן הפבלי.
ר' עזרא בריה דר' אבטולם. ר' עזריה דכפר חנן. ר'
עזריה בר' סימאי. ר' עילא. ר' עילאה. רב עילש. רב
עינא. רב עינא סבא. עיפא. רב עמרם. רב עמרם בריה
דר' שמעון בר אבא. רב עמרם חסידא. רב ענן. רב ענן
בר תחליפא. רב ענן בר חייא. רב ענן בר רבא. רב ענן
בר יוסף. עניני בר נחשון. ענני בר ששון. עקביא בן
מהללאל. עקביה. רב ירמיה עקביה. רב עקביה. רבי
עקיבא בן יוסף, הוא העיקר בעשרה הרוגי מלכות. ר'
עקיבא בן דוסא. רב עקיבא אמורא. עקילס הגר.

אות פ'

ר' פדא. בר פדא. ר' פדיה. ר' פדת הזקן. ר' פדת בן ר'
אלעזר בן פדת. פוגא שמעיה דר' יוסי בר חנינא. ר' פזי.
בן פזי. בן פטירי. פליפי בר פרוטה. פלטיא דנוה.
פלטיין איש רומי. פלימו. ר' פנדא.

פנחס איש חברה או איש הבירה. ר' פנחס בן ערוכא.
ר' פנחס בן יאיר. פנחס אחיו של שמואל הכהן. ר'
פנחס בר חמא. ר' פנחס הכהן. ר' פנחס ברב חסדא.
רב פנחס ברב מרי. ר' פנחס בריה דרב אמאי. רב פנחס
בר חנניא. ר' פנחס בר זבדי. ר' פנחס בן לוי. ר' פנחס

שכב שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

דִּיפּוּ. פְּנַחַס בֶּן גִּבְתָּא. ר' פְּנַחַס. פְּנַחֲאֵי רַבּוּ שְׁל רַב יוֹחָנָן
בֶּן נִרְבָּאֵי.

רַב פִּפְּא סָבָא. רַב פִּפְּא בַר חֲנַן מִבְּי צְלוּחִית. רַב פִּפְּא
בַר שְׁמוּאֵל. רַב פִּפְּא בְּרִיה דְּרַב אֲחָא בַר אֲדָא. רַב פִּפְּא
בַר נַחֲמָן. רַב פִּפְּא בְּרִיה דְּרַב יוֹסֵף. ר' פִּפְּא בַר אֲנָא.
רַב פִּפְּא בַר יַעֲקֹב.

פַּפּוּס בֶּן יְהוּדָה. פַּפּוּס חֲבִירוֹ שְׁל לּוּלְיִינוּס, רַב פִּפְּי. ר'
פִּפְּי הַשְּׁנִי. ר' פִּפְּיִים. בַּר פִּיקָה. ר' פְּרוּזְדִּירָה בַר נַחֲשָׂא.
ר' פִּרְטָא בַר אֶלְעָזָר בֶּן פִּרְטָא בֶּן בְּנוּ שְׁל ר' פִּרְטָא
הַגָּדוֹל. ר פִּרְגוּרֵי דְקַסְרִין. ר' פִּרִידָא. ר' פִּרִירָא. ר' פִּרְנָא.
ר' פִּרְנָה. פִּשְׁפִּשָׁה. פִּתְחִיָה עַל הַקִּינִין.

אות צ'

ר' צְדוּק. ר' צְדוּק תַלְמִיד רַבִּי. ר' צְדוּק בֶּן חִלּוּקָה. ר'
צִפְרָא אֲבוּה דְרַב צִפְרָא.

אות ק'

בֶּן קוּפְּיָא. רַב קְטִינָא. קְטִיעָה בַר שְׁלוּם. בַר קִיפּוּף.
קָלָא. ר' קַרְיָצְפָא. קָנָה אֲבָן גְּדוּד. ר' קַסְרָא. בַר קַפְרָא.
בַר קַפְתָּא. קַרְנָא. קוּרְנֵי. ר' קַרְנֵי. ר' קוּרְיִים. ר' קִירִים
דִּירְטָא. קִרִיסְפָא.

אות ר'

ר' ראובן האיטרוכלי. רב (הוא אבא אריבא). רב בר
 שבא. רב מדיפתא. רב אחוי דמר אחא. רב אבוה דרב
 משרשיא. רב בריה דשמואל. רב בר יודה. רבא בר בר
 חנא. רבא הקדמון. רבא סתם, הוא בר יוסף בר חמא.
 רבא בריה דרבא בר רב הונא. רבא בריה דרבא. רבא
 מברגיש. רבא בר איהי או בר איתי. רבא בר אהיני.
 רבא בר נתן. רבא בר שרשום. רבא בר רב פפא. רבא
 בר בריה דרב פפי. רבא בר לימא. רבא בר ישמעאל.
 רבא בר משרשיא. רבא בר אבא. רבא ברב אחא ברב
 הונא. רבא זעירא. רבא בר מחסיא. רבא בר קיסנא.
 רבא או רבא אחוה, (ואמרי לה: אבוה). דרב מרי בר רחל.
 רבא בר מניומי. רבא בר יונתן. רבא בר עילאה. רבא
 ברב יצחק. רבא בר אהילאי. רבא ברב נחמן. רבא בר
 זוטרא. רבא בר שמואל. רבא בר מרי. רבא בר בינא.
 רבא ברב הונא זוטרי. רבא בר עולא. רבא זוטרי. רבא
 מפרזקי. רבא בר זמינא. רבא בר הלל. רבא בר חנן.
 רבא ברב עזא. רבא בר שירא. רבא מקובי. רבא בר
 חנינא. רבא בר שבא. רבא בר ירמיה. רבא מפשרוניא.
 רבא בר שילא שאילתא. רבא בר זבדי. רבא בר אדא.

שכר שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים

רְבָא תּוֹסְפָאָה. רְבָא בַר חֶלְקָאִי. רְבָא בַר לִיּוֹאִי. רְבָא בַר תַּחְלִיפָא. רַב רַבָּאי דְּמִן רוּב.

רְבָה בַר בַר חֲנָא. רְבָה סְתָם, הוּא בַר נַחֲמָנִי. רְבָה בְּרַב הוֹנָא. רְבָה בְּרַב הוֹנָא זוּטִי. רְבָה בַר לִיּוֹאִי. רְבָה בְּרַב חֲנִין בַר רְבָא. רְבָה בַר חֲנִינָא. רְבָה בַר חֲנָנָא אוֹ חִינְנָא אוֹ חֲנִינָא סְבָא. רְבָה בַר אַבּוּהִי. רְבָה בְּרַב נַחֲמָן בַר יַעֲקֹב. רְבָה בַר שְׁמוּאֵל. רְבָה בַר יְרֵמְיָה. רְבָה בַר יַעֲחָק. רְבָה בַר שׁוּבְיָה בַר יַעֲחָק. רְבָה בַר מִמְּל. רְבָה בֶּן אִיסִי. רְבָה בַר יוֹסֵף. רְבָה בַר מְרִיזִין. רְבָה בַר זוּטְרָא. רְבָה בַר שֵׁילָא. רְבָה בַר שְׂאִילְתָא. רְבָה בַר שֵׁילַת. רְבָה בַר שִׁירָא. רְבָה בַר חֵיָא קַטּוּסְפָאָה. רְבָה תּוֹסְפָאָה. רְבָה בַר רַב אֲדָא. רְבָה בְּרִיהִי דְרַב אִידִי בַר אֲבִין. רְבָה בַר עוּלָא. רְבָה בַר עִילָאִי. רְבָה בַר אֶהֱלָאִי. רְבָה בַר יוֹנָתָן. רְבָה בַר מְרִי. רְבָה אוֹ רְבָא בֶּן רַב מְרִי בֶּן אִיסוּר גֵּיזְרָא. רְבָה בַר תַּחְלִיפָא. רְבָה מַפְשְׁרוּנָא. רְבָה בַר שׁוּמְנִי. רְבָה בַר עֶפְרוֹן. רְבָה בַר מַתְנָה. רְבָה בַר בְּרוּנָא. רְבָה בַר חֲקוּלָא. רְבָה בַר עַסְבִי. רְבָה בַר חֲמָא. רְבָה מְקוּבְרִיהִי. רְבָה בַר שִׁמְי. רְבָה בַר חֲמִנְנָא. רְבָה בַר אָמִי. רְבָה בַר נַחוּם. רְבָה בְּרִיהִי דְרַבָּא. רְבָה בַר סַפְרָא. רְבָה בַר רַב כְּהֵנָא. רְבָה בַר אֶחֱיָתָא. רְבָה בַר אִיבּוּ. רְבָה בַר

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שְׂכָה

אָבִין. רָבָה בַּר אֲבִינָא. רָבָה בַּר זְבִדָא. רָבָה בַּר שְׁמַעוֹן.
רַבִּינָא בַּר קִיסִי. רַבִּינָא בַּר שִׁילָא. רַבִּינָא בְּרַב עוּלָא.
רַבִּינָא מִפְּרֻזִיקִי. רַבִּינָא בַּר נְחוּנְיָא. רַבִּינָא הַקְּדָמוֹן.
רַבִּינָא זוּטִי בֶּן אַחוּתוֹ שֶׁל רַבִּינָא הַקְּדָמוֹן. רַבִּינָא. רַבִּנְאִי
אַחוּהָ דְר' חִיָּיא בַּר אֲבָא. רַבִּנְאִי חוּזָאָה. רַבְּנָן דְקַסְרִין.
ר' רַדִּיפָא. ר' רוּמְנוּס. רַחְבָּה דְפּוּמְבִדִּיתָא. רַב רַחוּמִי. ר'
רַחֲמַאי. ר' רִימוֹן. רַכִּישׁ בַּר פֶּפְאָ.

רַמִּי בַּר יַחֲזַקְאֵל. רַמִּי בַּר חַמָּא. רַמִּי בַּר רַב. רַמִּי בַּר רַב
יודָא. רַמִּי בַּר רַב יוֹד. רַמִּי בַּר שְׁמוּאֵל. רַמִּי בְּרִיהַ דְרַב
יִיבָא. רַמִּי בַּר בְּרַבִּי הוּא נְהַרְבֵּלְאִי. רַמִּי בַּר בְּרַכְיָה. רַמִּי
בַּר פֶּפְאָ. רַמִּי בַּר תַּמָּרִי דְהוּא רַמִּי בַּר דִּיקוּלִי. רַמִּי בַּר
אֲבָא. רַמִּי בַּר מְרִי נָכְדוֹ שֶׁל רַב יְרֵמְיָה בַּר אֲבָא. רַמִּי בַּר
חֶלְקִיָה. רַמִּי בַּר אֲבִין. רַמִּיטָא בַּר יֵנְאִי. רַפְּרָם מְסִיכְרָא.
רַפְּרָם בַּר פֶּפְאָ. רַפְּרָם.

אֹת שׁ'

אֲבָא שְׁאוּל בֶּן בְּטַנְיָת. אֲבָא שְׁאוּל. אֲבָא שְׁאוּל מִבֵּית
מֶרְמֶשָׁא.

אֲבָא שְׁאוּל בֶּן אֲמָא מְרִים. אֲבָא שְׁאוּל נָבֵל שֶׁל בֵּית
רַבִּי. אֲבָא שְׁאוּל מִשְׁמִיָּה דְרַב. אֲבָא שְׁאוּל בַּר נֶשׁ, (וְאֲמָרִי

שבו שמות התנאים והאמוראים הצדיקים

לה: אבא שאול בר רמי. אבא שאול בן ננס. ר' שאול או שילא דנווה. ר' שאול. רב שאבא. שבחת או שבחת בריה דר' חנינא (נוסח אחר: בריה דרבינא). שבנא איש ירושלים, (גירסת תוספות: שבנא איש ירושלים). שבנא אחיו של הלל. שבתאי בר מרינוס. ר' שבתאי. ר' שובתי. ר' שובתי דצדוקי. רב שזבי. שזבי בר ימר. רב שינא.

ר' שילא איש כפר תמרתא. ר' שילא. רב שילא. רב שילא משלנניא. שילא בר אבינא או בר אבימי. שילא. ר' שילא בר יצחק. שילא מרי.

רב שימי בר חייא בר רב. רב שימי בר חזקיה. רב שימי בר עוקבא. רב שימי בר אשי. רב שימי בר אידי. רב שימי מקיסרין, ר' שימי בר אבא. ר' שימי בר אדא, רב שימי מגהרדעא. רב שימי מבירתא דשחורין.

ר' שיין. רב שיננא בריה דרב אידי. רב שירא. רב שישא או ששת בריה דרב אידי בר אבין נגרא. רב שישא בר הונא. רב שלום. ר' שלום הלוי. ר' שלמיא. בר שלמיא ספרא. ר' שלמוני. ר' שלמן מבי פלוחית. רב שלמן. שלמן בר לוי. בן שלקות. שמאי הזקן. ר' שמאי. ר' שמי.

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים שבו

שמואל הקטן. שמואל הכהן. רב שמואל בר אבא. רב שמואל בר אבא מהגרוניא. רב שמואל בריה דר' אבהו. רב שמואל בר שילת. רב שמואל בר מרתא. רב שמואל אחיו של פנחס הכהן בר תמא. רב שמואל בר נדב. שמואל סבא חמוה דרב שמואל בר אמי. רב שמואל הנקן. רב שמואל בר אמי. רב שמואל בר אנא. רב שמואל ברב יצחק. רב שמואל בר נחמני או נחמן. רב שמואל בר יהודה הגדוואה. רב שמואל בר יהודה. רב שמואל בר בר חנא. רב שמואל בריה דרבה בר בר חנא. רב שמואל ברב שבא. רב שמואל בן חלפתא. שמואל בר נחום אחי אמו, (יש אומרים: אבי אמו) של רב אחא בר חנינא.

ר' שמואל בר תנחום. ר' שמואל בר חייא. ר' שמואל ברב חסדא. רב שמואל בר חייא בר יהודה. רב שמואל אחוה דרב ברכיה. ר' שמואל אחוה דרב. רב שמואל אחוה דרב נחמיה. ר' שמואל אחוי דר' הושעיא. ר' שמואל בר' יוסי. ר' שמואל בריה דר' יוסי בר בון. רב שמואל בר אחיתאי. רב שמואל בר אחא. רב שמואל בר ביסנא. מר שמואל. רב שמואל ברב קטינא. רב שמואל בר יעקב. רב שמואל בר ססרטאי. ר' שמואל

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שֶׁבַח

בֶּן סוּטְרָא. ר' שְׁמוּאֵל דְּסוּפְפָתָא. רב שְׁמוּאֵל בְּרִיה דְּרַב אִיקָא. ר' שְׁמוּאֵל בְּר אֲבָדִימִי. ר' שְׁמוּאֵל בְּר אֲבִין. רב שְׁמוּאֵל מְתוּאֵד. רב שְׁמוּאֵל בְּר צְדוּק. רב שְׁמוּאֵל בְּר בִּידְרִי. רב שְׁמוּאֵל מְזֻרְקוֹנְיָא. ר' שְׁמוּאֵל בְּר גְּדַלְיָה. ר' שְׁמוּאֵל בְּר אֲדָא. רב שְׁמוּאֵל בְּר כְּהֵנָא. ר' שְׁמוּאֵל בְּר יִבְא. שְׁמוּאֵל מְדִיפְתָא. רב שְׁמוּאֵל קְפוּסְקָה. ר' שְׁמוּאֵל בְּר חֲנִינְא. ר' שְׁמוּאֵל בְּר חֲנַנְיָה. רב שְׁמוּאֵל בְּר זוּטְרָא. רב שְׁמוּאֵל בְּר זוּטְרִי. רב שְׁמוּאֵל בְּר נֶתַן. ר' שְׁמוּאֵל בְּר פֶּפְא. רב שְׁמוּאֵל בְּר שִׁימִי. ר' שְׁמוּאֵל בְּר חוּבְהָ. ר' שְׁמוּאֵל פְּדָגְרִיטָא. ר' שְׁמוּאֵל בְּר זְעִירָא. ר' שְׁמוּאֵל בְּר רַבִּי. ר' שְׁמֵלָאִי. שְׁמֵלָאִי שְׁמַעִיה דְּר' יְהוּדָה נְשִׂיאָה וּדְר' יִנְאִי. ר' שְׁמֵלָאִי דְקֶסְרִין. רב שְׁמֹן בְּר אֲבָא הַכְּהֵן. רב שְׁמֹן. רב שְׁמֹן דְּסַכְרָא.

שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק. שְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטַח. רב שְׁמַעוֹן בֶּן הֵלֶל הַזְּקֵן. שְׁמַעוֹן בֶּן בְּתִירָא. שְׁמַעוֹן הַפְּקוּלִי. שְׁמַעוֹן אִישׁ הַמְצַפָּה. ר' שְׁמַעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל הַזְּקֵן, מַעֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת. שְׁמַעוֹן הַצְּנוּעַ. ר' שְׁמַעוֹן בֶּן הַסְּגָן. שְׁמַעוֹן בְּר כְּהֵנָא. שְׁמַעוֹן אַחֵי עֲזַרְיָה. שְׁמַעוֹן הָעַמְסוֹנִי. שְׁמַעוֹן הַתִּימְנִי. ר' שְׁמַעוֹן בֶּן נָנְס. ר' שְׁמַעוֹן בֶּן זוּמָא. שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאי. ר' שְׁמַעוֹן בֶּן עַקְשָׁיָא. שְׁמַעוֹן בֶּן

שְׁמוֹת הַתְּנָאִים וְהָאֲמוּרָאִים הַצְּדִיקִים שְׁכַמ

אֲנִטִּיפְרָס. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן לֹוּגָא. ר' שְׁמֵעוֹן הַשְּׁקֵמוּנִי. ר'
שְׁמֵעוֹן בֶּן גּוּרִיוֹן. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן חֶלְפָתָא. שְׁמֵעוֹן סְכָנִי. ר'
שְׁמֵעוֹן בֶּן טַרְפוֹן. ר' שְׁמֵעוֹן שְׁזוּרִי. ר' שְׁמֵעוֹן . דְּמֵן
קְצִטוֹר. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן גּוֹדֵעַ. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן גּוֹדָא.
שְׁמֵעוֹן בֶּן ר' עֲקִיבָא.

רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. רַבֵּן שְׁמֵעוֹן בֶּן נַמְלִיאֵל. ר' שְׁמֵעוֹן
בֶּן יְהוּדָה. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן חֲנַנְיָא. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. ר'
שְׁמֵעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כְּפָר עֵבֹו. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן מְנַסִּיא. ר'
שְׁמֵעוֹן בְּנוֹ שֶׁל רַבִּינוּ הַקְּדוֹשׁ, שְׁמֵעוֹן אֶפְרָתִי. ר' שְׁמֵעוֹן
בֶּן יוֹסִי בֶּן לְקוֹנְיָא. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּר' יוֹסִי. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן
קַפְרָא. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן יְהוּצְדָק (ב' ה"ו).

ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן זִירוּד. רַב שְׁמֵעוֹן הַמְּחוּזִי. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן
לְקִישׁ. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּר אֲבָא. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן יַעֲקֹב. ר' שְׁמֵעוֹן
בֶּן אֶלְיָקוּם. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן פִּזִּי. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן הֶלֶל בֶּן פִּזִּי. ר'
שְׁמֵעוֹן בֶּר לִוִּי. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן קִיסְמָא. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן יַסִּינָא.
ר' שְׁמֵעוֹן בֶּר סַנָּא אוֹ בֶר קַנָּא. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן אַבִּישָׁלוֹם. ר'
שְׁמֵעוֹן בֶּן רַב זְבִיד. ר' שְׁמֵעוֹן נְזִירָא.

ר' שְׁמֵעוֹן בֶּן שְׁטַח אֲמוּרָא. ר' שְׁמֵעוֹן הַשִּׁילוּנִי. ר' שְׁמֵעוֹן
בֶּר יוֹנָה. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּר יַנָּאי. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּר יַנְיִי. ר' שְׁמֵעוֹן
בֶּר הַיָּיא הוֹזָאָה. ר' שְׁמֵעוֹן בֶּר חֵיָא. ר' שְׁמֵעוֹן חֲסִידָא.

של שמות התנאים והאמוראים הצדיקים

שמעון בן אבטולמוס. ר' שמעון איש קטרון. שמעון קמטרין. ר' שמעון בן תחליפא. ר' שמעון בר' סימון. ר' שמעון בר נרשייה. רבן שמעון בן יהושע. ר' שמעון דתוספתא. ר' שמעון דייןא. שמעון ספרא דטורבנא. ר' שמעון בר מישא. ר' שמעון בר אייבו. ר' שמעון בן זכריה. ר' שמעון בלוטה בר חנינא. ר' שמעון בר' אלעזר בן פרטא. ר' שמעון בר' ישמעאל.

שמעיה חבר אבטליון. רב שמעיה מקלנבו. רב שמעיה בר זירא. ר' שמעיה בזמן רבינא. רב שמעיה. רב שמעיה חסידא. שמעיה ואחיו אחיה שנהרגו. ר' שפטיה. שפיפון בן ליש. ר' שפיר. רב שרביה. רב ששא בר רבא. רב ששנא בריה דר' שמואל בר אבדומי. רב ששת מקרטינא. רב ששת. רב ששת בריה דרב יהושע.

אות ת'

תאונני. ר' תדאי. תודוס איש רומי. תוסאי. בר תוסני. ר' תומא או ר' תימא בר פפיאוס. ר' תחליפא אבוה (ואמרי לה: אחיה) דרבנאי חוואה. רב תחליפא בר אבדימי. רב תחליפא בר אבימי. רב תחליפא ברב חסדא. רב תחליפא בר אבינא. רב תחליפא אבוה דרב הונא. רב

שמות התנאים והאמוראים הצדיקים שלא

תחליפא בר מערבא. רב תחליפא דקסרין. רב תחליפא בר גזא. רב תחליפא בר שמואל. רב תחליפא בר חנא. ר' תחליפא חמוי דר' חמא. ר' תחליפא חמוי דרב אחא. ר' תחליפא חמוי של ר' אבהו. רב תחליפא בר אימו. ר' תחליפא. ר' תחנא. אבא תחנא. בן תימא. ר' תימא בר פפאים.

ר' תנחום בריה דר' חייא בר אבא. ר' תנחום בר' חייא. ר' תנחום בר חייא איש כפר עכו. ר' תנחום דכפר גזן. ר' תנחום בר יהודה. ר' תנחום בר חנילאי. ר' תנחום בר עילאי. ר' תנחום דמן גזי. ר' תנחום בר אמי. ר' תנחום דמן פרוד. ר' תנחום. ר' תנחום בר אחיה. ר' תנחום בר מרי. ר' תנחום בר מריון. ר' תנחום בר פפא. ר' תנחומא מיושבי אדרעיה. ר' תנחום בצרוריה. ר' תנחום בר חנינא. ר' תנחום בר ירמיה. ר' תנחום ברבי חתניה דר' שמליי. ר' תנחום הלבלר. ר' תנחום בר איסכולסטיקא. ר' תנחום בר אבא. ר' תנחומא בר אבא הדרשן. ר' תנחומא. ר' תפריי.

רַבֵּנוּ סְבוּרָא

ר' יוסי. רב סמא בר יהודה. רב אחאי בר רב הונא. רב הונא ריש גלותא. רב אחאי בריה דרבה בר אבוח. רב תחנא ומר זוטרא בני היננא. רב יוסף. רב סימנא. ורב עינא. ר' נחמן קטופא.

גְּאֹנִים

ר' חנן מאישקא. רב מרי בריה דרב דימי סורנא. רב מרי בר רב הונא. רב היננאי גאון מן פי גיהנרא. רב חנא. רב יעקב. מר רבא. רב שיננא. משרשיא בר חלפתא. רב בוסתנאי. רב הונא מרי בן רב יוסף. רב חנינא מנהר פקוד. רב גהילאי הלוי מן גריש. רב תייא ממישן. רבינא. רב נטוראי בר רב נחמיה. רב יעקב הכהן מנהר פקוד. רב יהודה. רב שמואל. רב יוסף. רב שמעון קיירא, בעל "הלכות גדולות". רב שמואל בר מרי. רב אחא משבחה, בעל ה"שאלות".

רב נטוראי. רב אברהם כהן. רב מרי הכהן. רב אחא. רב יהודה בר רב נחמן. רב יהודאי בר רב אוהנאי הכהן. רב דוראי. רב חננאי בר רב משרשיא. רב מלכא בר רב אחא. רב רבא בר רב דוראי. רב הילאי בר מרי.

שמות גאונים הצדיקים שלג

רב חנינא הכהן בר רב אבָרָהם. רב הונא בן יצחק הלוי. רב איבומאי. רב מנשה. רב צדוק בר רב אשי. רב ישעיה הלוי. רב הילאי בר חנינא. רב יוסף בר שילא. רב קמחי. רב כהנא בר חנינא. רב משרשיא.

רב יעקב הכהן. רב איבומאי בר שריא. רב כהן צדק בר רב אבומאי. רב אבָרָהם בר שריא. רב יוסף בר תיא. רב שלום בר מרדכי. רב יצחק בר חנניא. רב נטורנאי בן רב הילאי בר רב מרי. רב יוסף בר רב מרדכי. רב פלטי בר אבוי. רב עמרם. רב אחאי. רב מנחם בריה דרב יוסף בר תיא. רב מתתיהו. רב נחשון בר רב צדוק. רב אבא בר רב אמי. רב צמח בר פלטיה. רב צמח בר רב חייס. רב האי בריה דרב נחשון. רב האי בר דוד. רב הילאי בר רב נטורנאי. רב קמחי בר רב אחאי. רב שלום בר רב מישאל.

רב יעקב בר רב נטורנאי. רב יהודה בר שמואל. רב מבשר הכהן. רב כהן צדק. רב סעדיה. רב צמח בר רב כפנאי. רב חנינא בר יהודה. מר רב נחמיה בר רב כהן צדק.

רב שריא. רב משה ובנו רב חנוך, שנשבו עם רב

שלד שמות ראשונים ואחרונים הצדיקים

חושיאאל, אביו של רב חננאל ורב שמריה בר אלהנן.
רב נתן היין וחסיד גדול. רב יוסף בר יצחק שמאנש בן
אביתור. ר' ישראל גאון. רב האי גאון ברב שרירא הוא
סוף הגאונים.

ראשונים ואחרונים

ר' קלונימוס איש רומי. רבינו גרשום מאור הגולה. ר'
שמואל הכהן בר חפני. ר' יוסף בן גיקטילה. ר' נתן בעל
ה"ערוך". ר' יצחק בר יהודה בן גיאות. רבינו שמעון
ברב יצחק, ורבינו יהודה הגדול, ראש הנהרגים
לקדשת השם. ורבינו יהודה הכהן. רבינו אליהו הנקן. ר'
יצחק, רבו של רש"י. ר' יעקב בר' יקר, רבו של רש"י. ר'
יצחק ברב יהודה, רבו של רש"י. ר' משה הדרשן, רבו
של רש"י. ר' יהודה בר ברזילי ברצלונני. ר' יוסף טוב
עלם. ר' זרחיה הלוי. ר' משה העניו. ר' משה בן יוסף בן
מרן הלוי. ר' לוי בן אחיו של ר' יצחק. ר' אברהם בר
יצחק. ר' משולם בר' יעקב. ר' אברהם בר דאוד הלוי,
הנהרג על קדוש השם. ר' יוסף בר מאיר אבן מינאש. ר'
שמעון הגדול. ר' אלעזר בר' משולם. ר' אלעזר בר'
מאיר בר' יצחק.

שמות ראשונים ואחרונים הצדיקים שלה

רש"י, הוא ר' שלמה ירחי בר יצחק מטרינוולש. רבינו מאיר, חתן רש"י. בנ"י: ר' שמואל הוא רשב"ם, ורבינו תם והוא ר' יעקב תם, וריב"ם הוא ר' יצחק. רבינו יהודה בר נתן, חתן רש"י. רבינו אפרים, חתן רש"י. רבינו שמריה. רבינו ברוך ברב שמואל ממגנצא. ר' שמחה דוויטרא. ר' שמעון משאנץ. ראב"ד הראשון, הוא ר' אברהם בר דאוד הנ"ל. ר' חיים כהן תלמיד רבינו תם. ר' נתנאל הקדוש. רבינו יצחק בר' שמואל בר' שמחה דוויטרא, בעל התוספות הנקרא ר"י הזקן. בנו רבינו אלחנן. ר' שמשון משאנץ בר' אברהם. רבינו חננאל. רבינו יעקב מאורליינש. ר' יצחק אלפסי הוא הרי"ף. רבינו משה בן מיימון הוא הרמב"ם. ר' אברהם בר דוד, הוא הראב"ד בעל ה"השגות". רבינו משה בר נחמן, הוא הרמב"ן.

ר' יעקב מקורביל. ר' משה בן יעקב, בעל ה"סמ"ג". ר' אליעזר מפיז. ר' אמנון הקדוש, שיסד "ונתנה תוקף". ר' ברוך בר יצחק, בעל ה"תרומות". ר' יצחק, בעל ה"עיסור". ר' אליעזר בר' יואל, הנקרא "אבי העזרי". ר' אלעזר מגרמזיא. ר' יהודה חסיד. ר' יעקב בן גיקטילא. רבינו יחיאל, אביו של הרא"ש. רבינו יונה. רשב"א,

שמונת ראשונים ואחרונים הצדיקים שלו

הוא רבינו שלמה בן אברהם בן אדרת. מהר"ם מרוטנבורג, הוא ר' מאיר בר' ברוך נפטר בתפיסה. ר' אלכסנדר בר' שלמה, הביאו לקבורה. רבינו יחיאל מפרישי. ר' יצחק, בעל "אור זרוע". ר' מנחם דרקנטי. רבינו בתיי בן אשר. ר' פריץ החסיד. ר' מרדכי בר' הלל, בעל ה"מרדכי, נהרג על קדוש השם. ר' שמעון הדרשן, בעל ה"ילקוט". ר' שמשון מקינון. ר' שמשון בר צדוק, בעל ה"תשב"ץ". הרב ר' חיים, אחיו ורבו של הרא"ש.

הרא"ש, הוא רבינו אשר. בניו: רבינו יחיאל, ור' שלמה החסיד, ורבינו יעקב בעל ה"טורים", ור' אליקום, ור' משה, ורב אלעזר ור' שמעון ור' יהודה. ר' נתן, רבו של הרא"ש. ר' ירוחם ברב משולם, בעל ספר מישורים ו"אדם ותוה". רבינו שמואל בר' צדוק, בעל ה"אגודה". ר' אהרן הכהן הנקרא רא"ה. ר' יצחק מדורא, בעל ה"שערי דורא". הרב ר' דוד אבודרהם. ר' ניסן ברב ראובן הוא הר"ן. רבינו יונה. ר' יוסף, בעל "נמוקי יוסף". ר' יצחק בר ששת, הוא הריב"ש. רבינו יום טוב, בעל "מגיד משנה". הרב יום טוב בר אברהם, בעל "מגדל עוז". רב מכיר. ר' יוסף חביב ספרדי. ר' יעקב מוילין בר משה הלוי, הוא מהרי"ל. ר' שלום הנקרא מהר"ש. ר'

שמות ראשונים ואחרונים הצדיקים שלו

ישראל הנקרא איסרל, בעל "תרומת הדשן". ר' יעקב מוילין ור' אהרן, היו רבותיו.

ר' יעקב ווייל. ר' יצחק קנפטיץ בר' יעקב. ר' יצחק דילאון. ר' יצחק אבנהב, בעל "מנורת המאור". ר' שמואל ולאנסי בן הרב ר' אברהם. ר' יוסף קולון בר שלמה, הוא מהרי"ק. ר' יעקב ברב שמואל, בעל ה"אגור". ר' יוסף גיקטלייא, בעל "שערי אורה". ר' יצחק דמן עכו תלמיד הרמב"ן. ר' יוסף בן שרגא. ר' עובדיה מברטנורא. ר' לוי בר' יעקב בן חביב. ר' יעקב פי רב. ר' משה אלשקר. ר' יהודה מינץ. ר' מאיר פאדוזה. ר' שלמה אלקבץ. ר' משה אלשיך בר' חיים. ר' שמואל קלעי, בעל "משפטי שמואל". ר' יוסף בן לב. ר' שכנא. ר' אליעזר אזקרי (בעל ספר תרדים) ר' יוסף סרגוסי. ר' דוד בן זמרא. ר' שלמה לוריא. ר' אליהו, בעל שם. ר' יצחק בר' בצלאל.

ר' יוסף קארו בן מורינו אפרים, בעל ה"שלחן ערוך" וה"בית יוסף". ר' משה איסרלש, ה"רמ"א". ר' נתן מהוראדני החסיד בר שמשון שפירא. ר' יצחק חיות. ר' ליזאי בר בצלאל, בעל "גור אריה" (מהר"ל מפראג). ר' מרדכי יפה, בעל ה"לבושים". ר' בצלאל אשכנזי, רבו

שְׁמוֹת רֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים הַצְּדִיקִים שֶׁל

שֶׁל הָאָר"י ז"ל. ר' יוסף יעב"ץ. ר' בְּרַכְיָה. ר' יצחק לוריא
 הוא הָאָר"י ז"ל. ר' חיים ויטל. ר' אברהם הלוי ברוכים.
 ר' ישראל סרוק. ר' יהושע פאלק, בעל ה"סמ"ע". רב
 יואל בר' שמואל, בעל ה"ב"ח". ר' אפרים, בעל "עוללות
 אפרים". ר' ישעיה סגל בר' אברהם, בעל ה"שְׁל"ה". בנו
 ר' שעפּטיל. רב משה קורדיווארי. ר' אליהו, בעל
 ה"ראשית חכמה". ר' אברהם גלנטי.

ר' שמואל אליעזר בר' יהודה, הוא המהרש"א. ר' דוד
 הלוי, בעל ה"ט"ז". ר' שפתי כהן, בעל ה"ש"ד". ר'
 אברהם אבא, בעל ה"מגן אברהם". ר' משה, בעל
 ה"חלקת מחוקק". ר' שמואל, בעל ה"בית שמואל". ר'
 מאיר שיף. ר' מאיר, בעל ה"מהר"ם". ר' שמשון
 אסטראפאלר. ר' צבי הירש אשכנזי החכם צבי. ר'
 נפתלי כהן הנקרא רבי נפתלי. ר' סענדער, בעל
 ה"תבואות שור". ר' יהושע, בעל ה"פני יהושע". ר' נתן
 נטע, בעל "מגלה עמוקות". ר' אייזיק הכהן אב בית דין
 דקהלת קדוש קאריץ, בעל המחבר ספר "ברית כהונת
 עולם". אחיו ר' משולם הכהן, בעל המחבר ספר "פתחי
 נדה". ר' יעקב ישראל מעמדין.

שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים שלט

קצת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים הַמְּפֹרָסִים

שְׁהִיו בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים

ר' יִשְׂרָאֵל בְּעַל־שֵׁם־טוֹב. בְּנוֹ ר' צְבִי. נִכְדוֹ רַבִּי אֶהֱרֹן מִטִּיטֵי־אֵב. חֲתָנוֹ ר' יְחִיאֵל. נִכְדוֹ ר' אֶפְרַיִם אֵב בֵּית דִּין דְּקַהֲלַת־קֹדֶשׁ סִידִילְקָב. נִכְדוֹ ר' בְּרוּךְ מִטּוֹלְטֵשִׁין.

נִכְדוֹ ר' נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב נַח נַחֲמָן נַחֲמָן מְאוּמָן. אָחִיו ר' יִשְׂרָאֵל "מֵת". אָחִיו וְתַלְמִידוֹ ר' יְחִיאֵל צְבִי. גִּיסוֹ ר' צְבִי.

תַּלְמִידָיו: ר' נֵתָן מִבְּרֶסְלָב, בְּעַל הַמְּלַקֵּט סֵפֶר "לְקוּטֵי עֵצוֹת" וּבְעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "לְקוּטֵי תַפְלוֹת" וְסֵפֶר "לְקוּטֵי הַלְכוֹת" עַל כָּל אַרְבָּעָה חֻלְקֵי שְׁלֹחַן עָרוּךְ, וְהַכֹּל עַל פִּי פְקוּדַת רַבּוֹ זְכוֹרָנוֹ לְבִרְכָה. ר' אֶהֱרֹן הָרַב מִבְּרֶסְלָב. ר' יוֹדֵל מִמְּעַדְוּוֹדֵיבְקָא. ר' שְׁמוּאֵל יִצְחָק הָרַב מִטְּשַׁעְהָרִין. ר' שְׁמוּאֵל אֵיזִיק. ר' שְׁמַעוֹן. ר' יְקוֹתִיאֵל מִגִּיד מִטְּיָרָהאֹוִיֶּצֶע. הָרַב ר' נִפְתָּלִי מְנַעַמְרוֹב. ר' יִצְחָק, חֲתָן הַמִּגִּיד הַנֶּ"ל. ר' מִתְתִּיָהוּ יְהוּדָה מִבְּאֶפְלָיא. ר' יִצְחָק יְהוּדָה. ר' אֵלִיָּהוּ הָרַב מִטְּשַׁעְהָרִין. חֲתָנוֹ ר' אֶבְרָם שׁוֹחֵט. ר' יִצְחָק אֵיזִיק מִטְּיָרָהאֹוִיֶּצֶע. ר' זְלַמֵּן דּוֹב. ר' יִצְחָק דּוֹב. רַב יִצְחָק הָרַב מִחַרְשִׁיוֹאֶטֶע.

שמ שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים

ר' חיים בן עטר בעל "אור החיים". ר' נחמן קאסיבר.
בנו רב משה. ר' דוב בער המגיד ממעזריטש. ר' גרשון
קטייבר. ר' וואלף קיצים. ר' יעקב יוסף אב בית דין
דקהלת-קדש פולנאה. בנו ר' שמשון. ר' קאפיל בעל
המחבר סדור "קול יעקב". ר' דוד מקיליאיבר. ר' יחיאל
מיקיליאיבר. ר' מענדיל מגיד מישרים דקהלת באר. ר'
נחמן הארידענקר. ר' דוד פורקים. ר' משה קטייבר. ר'
פנחס. רבי יצחק מדראהביטש בן ר' יוסף. ר' יחיאל
מיכל מזלאטשוב. ר' אלעזר אב בית דין דקהלת-קדש
אמסטרידם. ר' פנחס אב בית דין דקהלת פּרנקפורט-
דמיין. אחיו ר' שמעלקע. ר' שבתאי ראשקובר. ר' אהרן
קרלינר. ר' שלמה קרלינר.

ר' אברהם אופנהיים בעל "אשל אברהם". ר' יחזקאל
לאנדא. ר' ברוך פּרענקיל אב בית דין דקהלת-קדש
ליפניק. ר' אלעזר רוקח. ר' יעקב יאללים. ר' אורי
סטערעליסקער. ר' יהודה צבי מסטרעטין. ר' אברהם
יהושע העשיל, הרב מאפּטא. בנו ר' יצחק מאיר. ר'
יעקב יוסף מאוסטרעא. ר' נחום. ובנו רבי מרדכי
מטשרנוביל. ר' אלימלך. אחיו ר' זוסיא. ר' ליב המוכיח.
ר' ישעיה מיאנוב. ר' מענדיל וויטפסקער. ר' ליפא

שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים שְׁמַא

הַמַּעֲלֵנִיקֵעֵר. ר' זָאב מְזִיטָאמִיר. ר' יוֹסֵף מְגִיד דְּקַהֲלַת
אוֹסְטְרָהָא. ר' חַיִּים קְרָאסְנִיר. וּבְנֵו ר' מוֹשֶׁה. ר' לִיב
פִּיסְטְנִיר. ר' לִיבֵר מִבְּאֲרְדִּיטְשׁוּב. ר' לְוִי יִצְחָק אָב בֵּית
דִּין דְּקַהֲלַת בְּאֲרְדִּיטְשׁוּב בְּעַל הַמַּחְבֵּר "קְדֻשַׁת לְוִי". ר'
מְרָדְכִי מְגִיד מִיִּשְׂרָאֵל דְּקַהֲלַת שְׂאֲרִיגְרָאד. ר' מְעַנְדֵּל
פְּרִימִישְׁלָאנְעֵר.

ר' יִשְׂרָאֵל. וְר' עֲזַרְיָאֵל פְּאֲלִיצְקֵר. ר' יוֹסֵף קְאִמִּינְקֵר. ר'
נְטֵע מְנַאוֹרִיטְשׁ. ר' לִיב שְׁרָה'עס. ר' אַהֲרֹן קְלִיוֹאֲנוֹר
מְגִיד מִיִּשְׂרָאֵל דְּקַהֲלַת-קְדֻשׁ סְלֵאפְקוּוִיץ. ר' יוֹסֵף
פּוֹלְנָאָר. ר' יַעֲקֹב שְׁמִשׁוֹן אָב בֵּית דִּין דְּקַהֲלַת
שְׁפִיטוֹבְקָא. ר' אַרְיֵה לִיבוֹשׁ אָב בֵּית דִּין דְּקַהֲלַת
וֹוֹאֲלִטְשִׁיסק. ר' לִיבֵב בְּהֵן. ר' יִשְׁכָּר בְּעֵר אָב בֵּית דִּין
דְּקַהֲלַת-קְדֻשׁ זְלַאטְשׁוּב. חֲתָנֵו ר' אַבְרָהָם חַיִּים. ר' לִיב
אָב בֵּית דִּין דְּקַהֲלַת-קְדֻשׁ פְּרוֹלִיקָא. ר' יַעֲקֹב אֲנַפְּאֲלִיר.
ר' צְבִי אֲנַפְּאֲלִיר. ר' לְוִי אֲלֵאנִיבִיר, ר' מְרָדְכִי חֲזָן
דְּקַהֲלַת-קְדֻשׁ זְאָסֶלֶב. ר' אִיזִיק אָב בֵּית דִּין דְּקַהֲלַת-
קְדֻשׁ קְאֲרֵעִין.

ר' אַבְרָהָם הַמְּלֵאָךְ בֶּן הַמְּגִיד מִמְּעוֹרִיטְשׁ. בְּנֵו ר' שְׁלוֹם.
ר' גְּדַלְיָה אָב בֵּית דִּין דְּקַהֲלַת-קְדֻשׁ לִינִיץ. ר' לִיב
טְרַאסְטִינְעֵצֵר. ר' אַבְרָהָם קְאֲלִיסקֵר. ר' אַבְרָהָם

שמב שמוות בדורות הסמוכים הצדיקים

פודלאישיר. ר' יחיאל הוראדנאר. ר' אבא. ר' שמערייל.
ר' משה סופר. ר' יעקב יצחק החוזה מלובלין. ר' משה
ליב. ר' יוסף בן ר' מיכל. אחיו ר' מרדכי. אחיו ר' זאב.
ר' יצחק פשיסמוחיוויר. ר' חיים טשערנאוויצער. ר'
פייבוש זבריוזר. ר' הירש ליב מאליק. ר' אהרן
מזיטאמיר. הרב ר' שניאור זלמן מלאדי. ר' אפרים אב
בית דין דקהלת סקאהל. בנו ר' דוד. רבי אברהם דוב
הרב דחמערלניק. ר' דוד אב בית דין דקהלת
קארטוטשיב. ר' מרדכי הרב מנסחיזו. ר' אשר מגיד
מישרים דקהלת אוסטרהא. ר' אברהם משה הלוי בעל
ה"מים קדושים".

ר' חיים סאנזיר. ר' משה אוסטריר. הרב ר' דוד צבי. ר'
ישראל אברהם. רבי צבי סופר הבעל-שם-טוב. ר' צבי
הרב דקראטיע. ר' נחמן מבאר. ר' דוד לייקיס. ר'
ישראל מקאזיניץ בעל המחבר ספר "עבודת ישראל".
ר' שלמה לוצקיר בעל מחבר ספר "דברת שלמה". ר'
ארון ליב פרימישלאנר. בנו ר' מאיר פרימישלאנר.
אחיו ר' יצחק בער בערזאנר.

ר' צבי הירש מקהלת-קדש זידיטשוב. אחיו ר' משה
סאמבריר בעל המחבר ספר "תפלה למשה". ובנו ר'

שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים שְׂמוֹג

יְהוּדָה צָבִי בַעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "עֲמוּד הַתּוֹרָה". ר' מִשָּׁה לֵיב סַאסְיוֹוֶער. ר' הִירֶש אֱלִימְלֶךְ אב בית דִּין דְּקַהֲלַת־קֹדֶשׁ דִּינוֹב בַּעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "בְּנֵי יִשְׁכָּר". ר' דּוֹב מְזֶסְלֵב. ר' מִשָּׁה אִיהֶעֱלִיר בַּעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "יִשְׂמַח מִשָּׁה". ר' בְּרוּךְ קַאסְיוֹוֶער בַּעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "יְסוּד הָאֲמוּנָה וְעֲמוּד הָעֲבוּדָה". ר' אַבְרָהָם דָּוִד אב בית דִּין דְּקַהֲלַת בּוֹטְשַׁאטְשׁ. ר' מְנַחֵם מְעַנְדִּיל מְקַאסִיב בַּעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "אַהֲבַת שְׁלוֹם". ר' פֵּיִיבוֹשׁ מֵהַבְּנוֹב.

אֵין מוֹקֶדֶם וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה

הֶרֶב הַמְּקַבֵּל ר' אָדָם בַּעַל־שֵׁם. הֶרֶב ר' אֱלִיעֶזֶר אָבִיו שֶׁל ר' יִשְׂרָאֵל בַּעַל־שֵׁם־טוֹב. הַחֶסֶד מֵאֲמִשְׁטֶרְדָם. ר' יוֹנָתָן מִפְּרָג. הַדְרָשָׁן צִדִּיק גְּנוּז. ר' יוֹסֵף הַחֲזָן. הַצְּדִיק מִפְּרָא דְחוֹשֶׁבֶנָא. ר' גִּיסָן קַאוּלְעֶר. ר' יִשְׁעִיָה מִסְּמִילָא. ר' יוֹסֵף יוֹסְקָא מִיֵּאָס. ר' זָאב מִטְשַׁאָרְנֶע אֶסְטְרָאָה. ר' זָאב מִבְּאֶלְטָא. ר' יֶצְחָק מְקַאנְסְטַאנְטִין יִשָּׁן.

מִשְׁפַּחַת רַבֵּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֵב. חוֹתָנוּ ר' אֶפְרַיִם מְאוּסְטִין. חֲתָנוּ ר' יוֹסְקָא בֶּן ר' אַבְרָהָם דּוֹב הֶרֶב מִתְּמַעֲלִנְיָק. חֲתָנוּ ר' יֶצְחָק אִיִּזִּיק בֶּן ר' לֵיב דּוּבְרַאוּוֹנְעֶר. חֲתָנוּ ר' פִּנְחָס בֶּן ר' לֵיבוֹשׁ אב בית דִּין דְּקַהֲלַת־קֹדֶשׁ וְאוּלְטְשִׁיֶסְק. חֲתָנוּ

שמד שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים

ר' זְלַמְן בֶּן ר' יַעֲקֹב יוֹסֵף מְזַלְאֲטִיפְאֲלִיעַ. חֲתָנּוּ ר' אֶהְרָן.
בְּנֵי ר' שְׁלֹמֹה אֶפְרַיִם. בְּנֵי רַבִּי יַעֲקֹב. נֶכְדָּו ר' יִשְׂרָאֵלִיק.
נֶכְדָּו ר' אֶפְרַיִם. נֶכְדָּו ר' אַבְרָהָם דּוֹב. נֶכְדָּו ר' אֵיזִיק.
נֶכְדָּו ר' נַחֲמָן. נֶכְדָּו ר' שְׁמֻחָה בְּרוּךְ.

תְּלַמִּידֵי ר' נַחֲמָן מִבְּרֶסֶלַב אֲשֶׁר לֹא נִזְכְּרוּ לְמַעְלָה: ר'
יַעֲקֹב יוֹסֵף מְזַלְאֲטִיפְאֲלִיעַ. ר' דּוֹב מְטִישְׁעֵהְרִין. ר'
מְעַנְדִּיל מִכְּפָר הַסְּמוּד לְטִישְׁעֵהְרִין. ר' אֶהְרָן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
מְזִישְׁעֵרִין. הֶרֶב ר' יִשְׁעִיָּה שְׁלוֹם בֶּן ר' יוֹדִיל
מִמְעֵדוּעַדִּיוּקָא. אַחֵיו ר' יַחִיאֵל מְעַנְדִּיל. הֶרֶב ר' עִירָא
מְוֹאֲלִכְיָא. הֶרֶב ר' דּוֹב מְלֶאדִיזִין. הֶרֶב ר' מְרִדְכִי
מְטַעֲפְלִיק. ר' גְּרִשׁוֹן מְטִירֵהֶאֻוִיצֵעַ. ר' יִצְחָק מְדֹאֲשׁוֹב. ר'
קָהֵת מְטִירֵהֶאֻוִיצֵעַ. ר' זֶאֵב מְטִירֵהֶאֻוִיצֵעַ. ר' זְלַמְן
מְנַעֲמְרוֹב. ר' נְתַנְאֵל מְטַעֲפְלִיק. ר' שְׁמוּאֵל מְטַעֲפְלִיק. ר'
לֵיִיב מְקַרְיֵמְעַנְטְשׁוֹק. ר' יוֹסֵף מְקַרְיֵמְעַנְטְשׁוֹק. ר' יִשְׂרָאֵל
מְלִיפְאֻוִיזִין. ר' אֵיזִיק יוֹסֵף מְלִיפְאֻוִיזִין. ר' חַיִּים שְׁרָה'ס
מִבְּרֶסֶלַב. ר' יִשְׂרָאֵל מִבְּרֶסֶלַב. ר' מֵאִיר. רַבִּי אַבְרָהָם
מִכְּפָר נְאוּאֲשַׁעֲלִיזִין. ר' רְאוּבֵן יוֹסֵף. ר' מֹשֶׁה יִצְחָק
מְטִירֵהֶאֻוִיצֵעַ. ר' מֹשֶׁה מְלֶאדִיזִין. ר' גְּעִצִי מְלֶאדִיזִין. ר'
לֵיִיב אֶפְטֵעַר. ר' עוֹזֵר מְלֶאדִיזִין. ר' דּוֹב תְּיִלְעֵס. ר' אֶהְרָן
מְדֹאֲשׁוֹב. ר' מֹשֶׁה מְדֹאֲשׁוֹב. ר' שְׁלוֹם מְדֹאֲשׁוֹב. ר'

שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים שְׁמָה

שְׁמָחָה חֲתָן הָרַב ר' שְׁמוּאֵל יִצְחָק ז"ל. ר' נַחֲמָן בֶּן רַבִּי
יִוְדָל ז"ל. ר' אַבְרָהָם פֶּעֶטְעַר בּוֹרְגָנֶער. ר' חֵיִקִּיל הַחֲזָן. ר'
אֶפְרַיִם סוֹפֵר. ר' זְעֵלִיג. ר' לֵיפָא מְנַעֲמְרוֹב. ר' יַעֲקֹב בַּעַל
מַגִּיחַ. הָרַב ר' הִירְשׁ לֵיב בֶּן הָרַב ר' אֶהֱרָן מְבַרְסֶלֶב. בְּנוֹ
הָרַב ר' נַחֲמָן מִטְשְׁעָרִין. בְּנוֹ ר' חַיִּים הָרַב מְבַרְסֶלֶב.

מִשְׁפַּחַת ר' נָתָן מְבַרְסֶלֶב תַּלְמִיד מוֹבְהָק שֶׁל רַבְּנוּ
מוֹהֲרָ"ן ז"ל: חוֹתְנֵנו הָרַב הַנְּאֻזֵן הַצְּדִיק ר' דָּוִד צָבִי
מְקַרְעֵמַעַנִּין. בְּנוֹ ר' שְׁכָנָא. בְּנוֹ ר' יִצְחָק מִטּוֹלְטְשִׁין. בְּנוֹ
ר' מַאִיר. בְּנוֹ ר' נַחֲמָן. בְּנוֹ ר' דָּוִד צָבִי. בְּנוֹ ר' יוֹסֵף יוֹנָה.
נְכְדוֹ ר' דָּוִד צָבִי. נְכְדוֹ ר' מְכַלֵּעַ. נְכְדוֹ ר' נַפְתָּלִי הַרְ"ן.
נְכְדוֹ ר' אַבְרָהָם. חֲתָנֵנו ר' בְּרוּךְ. ר' שְׁמַעֲלָקָא בֶּן חוֹרְגוֹ.

תַּלְמִידָיו: ר' שְׁמוּאֵל מַאִיר. ר' גְּדַלְיָה מְלֹאדִיזִין. ר' נַחֲמָן
טוֹלְטְשִׁינֶער. בְּנוֹ ר' אַבְרָהָם מִירוּשָׁלַיִם. ר' יַעֲקֹב. ר'
מִשָּׁה בְּרֶסֶלְבֵר. ר' שְׁמוּאֵל ווִינְבֵּרְג מְבַרְסֶלֶב. רַבִּי צָבִי
מִטְשְׁעָהרִין. ר' אֶפְרַיִם מְקַרְיַמְעֵנְטְשָׁאק. ר' יִצְחָק
מְרִירִיד. ר' זָאב מְסִירָהאוּוִיצֵעַ. ר' דָּוִד. ר' יַאֲסִי מַאֲדַעס.
ר' מַאִיר מִטְעַפְלִיק. ר' מְרַדְכֵי מִטּוֹלְטְשִׁין. ר' אִיזִיק.
וְאֲחִיו ר' נַחֲמָן. ר' אַבְרָאֵל מִטְשְׁעָהרִין. ר' אֲשֶׁר מִשָּׁה. ר'
נָתָן מִצְפַּת. ר' חַיִּים כ"ץ. ר' שְׁמִשׁוֹן מְבַרְסֶלֶב. ר' שׁוֹאֵל.
ר' אַרְיָה מְבַרְאִילִיוו. ר' נַחֲמָן בֶּן ר' יִצְחָק אִיזִיק. ר' יִצְחָק

שמו שמות בדורות הסמוכים הצדיקים

אִיזִיק יוֹסֵף. ר' יִשְׂרָאֵל. ר' שְׁמוּאֵל מְנַעַמְרוֹב. ר' חַיִּים נָחוּם. ר' מוֹשֶׁה מְאוּמָּאן. ר' מֵאִיר יְהוּדָא מְבַרְסֶלֶב. ר' אִיזִיק. ר' לִיבְצִי. ר' יְהוּדָה אֱלִיעֶזֶר. ר' זְלַמֵּן מְאוּמָּאן. ר' יוֹנָה מְאוּמָּאן. ר' גְּרִשׁוֹן. ר' יְקוּתִיאֵל מְזִלְאֲטִיפְאֲלִיעַ. ר' יוֹסֵף צְבִי. ר' יִשְׁעִיה מְמַעְדוּוּעִדְיוּקַע. ר' יַעֲקֹב יוֹסֵף מְטִשְׁעֵהֲרִין. ר' יִשְׁעִיה מְטִשְׁעֵרְקָאס. ר' שְׁלֹמֹה בֶּן ר' אַרְיֵה. ר' שְׁמוּאֵל מְכַפָּר יֶאֱקָאוּיִן. ר' אֲבֵרָהָם מְכַפָּר סוֹבִיטוֹב. וְאַחִיו ר' אַרְיֵה. ר' הֶעֱנִיף מְנַעַמְרוֹב. ר' צְבִי מְנַעַמְרוֹב. ר' אֲצִילֵע מְלֵאדִיזִין. ר' מַעֲנַדִּיל. ר' עוֹזֵר מְאוּמָּאן. ר' נַחֲמָן רִיוּעֶצְקַעַר. ר' יִצְחָק הַיִּסְיָנֵעַר. ר' חַיִּים קָרַעֲסִינְשְׁטִיין. הָרַב ר' מוֹשֶׁה מְטַבְרֵיה. ר' אַהֲרֹן נִיסָן.

ר' אָבָא שׁוּחַטְזוֹבּוֹדֵק מְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. ר' מוֹשֶׁה יוֹנָה מְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. ר' פִּנְחָס. ר' טוֹבִיָּה מְטַעֲפְלִיק. ר' יִצְחָק אִיזִיק. ר' יוֹסֵף חַרְז״ז. ר' חַיִּים בֶּן ר' יַעֲקֹב בַּעַל מְגִיחַ. ר' הֶעֱשִׂיל מְטַעֲפְלִיק. ר' יוֹאֵל מְבַרְסֶלֶב. ר' שְׁמוּאֵל צְבִי מְבַרְסֶלֶב. ר' נִיסָן מְבַרְסֶלֶב. רַבֵּי דָּוִד צְבִי מְבַרְסֶלֶב. ר' מַעֲנַדִּיל מְלִיטָא. ר' נֶתָן דִּיין מְבַרְסֶלֶב. ר' סַעֲנַדָּר מְטִירְהָאוּיָצַע. ר' לִיבְלִי קְאֲנִסְטָאנְטִינֵעַר. רַבֵּי נֶתָן מְטִירְהָאוּיָצַע. רַבֵּי צְבִי סוֹפֵר מְבַרְסֶלֶב. ר' פִּנְחָס יְהוֹשֻׁעַ. ר' בְּרוּךְ אֶפְרַיִם. ר' זְלַמֵּן מְטִשְׁעֵהֲרִין. ר' דָּוִד צְבִי

שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים שְׁמוֹ

מְדִימֵטְרִיוּקָע. אָחִיו ר' יוֹדִיל. ר' פֶּסַח מְטַשְׁעֵהְרִין. ר' מְרַדְכֵי שׁוּחַט־וּבּוֹדֵק מְבַרְסֵלָב. ר' אֵיזִיק מְבַאֲרֵדִיטְשׁוּב. רבי יִשְׂרָאֵל מְטִירְהוּיֶצֶע. ר' אֵיזִיק מְאוּמָאן. ר' אֶשֶׁר זְעֵלִיג. ר' מֹשֶׁה יְהוֹשֻׁעַ אֶלְטֵער מְטַעֲפֵלִיק. ר' שְׁמֵרְיָה אַבְרָהָם אֶלְיָהוּ מְבַרְדִיטְשׁוּב. אָחִיו ר' מְעַנְדִיל מְטַשְׁעֵרְנִיוויטְזֵין. ר' צְבִי מְטוּלְטְשִׁין. ר' צְבִי כְּהֵן מְבַרְסֵלָב. רבי פִּנְחָס מְקוּבְלִיטְשׁ. ר' יַעֲקֹב סוּפֵר. ר' אֶלְקוּם גְּעֵצִיל מְאוּמָאן. ר' נַחְמָן מְנַעֲמָרוּב. ר' שְׁמֻחָה מְאוּמָאן. ר' נֶתָן מְדִימֵטְרִיוּקָע. ר' נֶתָן מִירוּשָׁלַיִם. רבי יִשְׂרָאֵל מְקַאֲרָדָאן (קְרֵדוֹנֵר). ר' יִשְׂרָאֵל כְּהֵן. ר' יַעֲקֹב יוֹסֵף מִירוּשָׁלַיִם. ר' חַיִּים מְקוּבְלִיטְשׁ. ר' אֶהְרָן מְקוּבְלִיטְשׁ. ר' שְׁלֹמֹה מְלוּבְלִין. ר' שְׁלֹמֹה גְּבַרְיָאֵל. ר' יֶצְחָק גְּרֵשׁוֹן הַכְּהֵן. ר' אַבְרָהָם יֶצְחָק הַכְּהֵן.

(עד כאן על פי דפוס ווארשא תרפ"ה.)

ר' שְׁמֵשׁוֹן בְּרַסְקֵי נֶכֶד רַבְּנּוֹ ז"ל. ר' מַתְתִּיָּהוּ בֶן ר' נַחום הַכְּהֵן. ר' בְּרוּךְ חַתָּן ר' גְּעֵצִי ז"ל. ר' יַעֲקֹב (מִזִּטְאָמִיר) בֶּן ר' זֵאֵב. ר' לֵיִיב (מְלֹאדִין) צְרֵטְנֵר. ר' נַחְמָן בֶּן ר' יֶצְחָק. ר' יֶצְחָק בֶּן ר' נֶתָן נֶכֶד מוֹהֲרַנ"ת. ר' מֹשֶׁה גְּלִדְמָן. ר' נַחְמָן בֶּן ר' שְׁכָנָא נֶכֶד מוֹהֲרַנ"ת. ר' מְרַדְכֵי בֶן טוֹבִיָּא ז"ל מְבַאֲבְרִינִיץ. ר' יֶצְחָק אֵיזִיק בֶּן ר' נְתַנְאֵל. ר' דָּב בֶּן ר'

שמח שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים

יִשְׁעִיָּה הַכֹּהֵן לִיְנֵדוּוּאָסָר. ר' בְּנִימִין פֶּרֶפֶר
מִבְּאֲרְדֵיטְשׁוֹב. ר' בְּרוּךְ בֶּן ר' דָּוִד מִבְּאֲרְדֵיטְשׁוֹב. ר'
אֶהֱרֹן לֵיב צִיִּגְלֵמָן. ר' יִצְחָק בְּרִיִּיטֶר. ר' שְׁלֹמֹה וִועֶקְסֶלֶר.
ר' אֶפְרַיִם קָרְאָקוּבְּסְקִי. ר' יִשְׂרָאֵל דָּוִד מִצּוֹזְמֶר. הָרַב ר'
מְרַדְכֵי מוֹרֵה צֶדֶק מְסוּקוֹלוֹב. ר' פִּנְחָס'ל מִפְּשַׁעְדְּבוֹרוֹ. ר'
יִצְחָק קָרְאָקוּבְּסְקִי מִלְּאֲדוֹ (הַמְכּוּנָה ר' יִצְחָק'ל אֶטְוּוּצְקֶער).
ר' אֲבָרָהָם בֶּן ר' נִפְתָּלִי הִירֵץ סוֹפֶר.

ר' אֱלִיהוּ בַּעַל שֵׁם מַחְלָם תַּלְמִיד הַמְהַרְש"ל. ר' חַיִּים
אֲבוּלְעֶפֶיָּה. הָרַב חֲזַקִּיָּהוּ דְּהַ סִּלְוֹוָה בַּעַל הַ"פְּרִי חֲדָשׁ".
ר' חַיִּים מוֹדְעִי. ר' חַיִּים פֶּלְאָגִי. ר' יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב אֶלְגָּאזִי.
בְּנוֹ ר' יוֹם טוֹב אֶלְגָּאזִי. ר' מוֹשֶׁה בֶּן שְׁלֹמֹה אֶבֶן חֲבִיב.
ר' יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב חֲגִיזוֹ. ר' יַעֲקֹב בּוּלִי מְחַבֵּר "יִלְקוּט מַעַם
לוֹעֵז". ר' חַיִּים הַלְּבַרְשֶׁטְאָם בַּעַל הַ"דְּבָרֵי חַיִּים". ר'
יְקוּטִיאֵל יְהוּדָה הַלְּבַרְשֶׁטְאָם. ר' יוֹנָה גְרִינֹוֹדִי. ר' יְהוּדָה
הַלּוֹי. ר' שְׁלֹמֹה בֶּן פֶּרְחֹוֹן. ר' יְהוּדָה חָסִיד. ר' דָּוִד הַנְּגִיד
נִכְדוֹ שֶׁל הַרְמְב"ם. ר' עֲזָרָא רַבּוֹ שֶׁל הַרְמְב"ן. ר' יִשְׁשַׁבֵּר
הַלּוֹי תַּלְמִיד הַרְא"ש. ר' מוֹשֶׁה בֶּר יוֹסֵף טְרַאנִי הַמְבִי"ט.
ר' שְׁמֻעוֹן לְבִיא מְחַבֵּר הַפִּיּוּט בֶּר יוֹחָאִי. ר' מְנַחֵם עֲזַרְיָה
מִפּאַנּוֹ בַּעַל הַ"כְּנֵפֵי יוֹנָה". ר' בְּנִימִין שְׁסֵדֶר סֶפֶר
"יְרַאִים". ר' יַעֲקֹב בֶּן שְׁלֹמֹה בֶּן חֲבִיב מְחַבֵּר "עֵין יַעֲקֹב".

שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים שֶׁמֵּט

ר' פִּינְחָס הַחֶסֶד. ר' מְאִיר פֶּאפִּירֶשׁ בַּעַל "מְאִירֵי אֹר".
ר' אֲבֵרָהָם אֲזוּלָאִי. ר' יִשְׂרָאֵל בֶּן יוֹסֵף אֶלְנָקָאוּה בַּעַל
"מְנוֹרַת הַמְּאֹר" הַקָּדוּם.

ר' אֲבֵרָהָם חוֹתְנֵנוּ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב. ר' פִּינְחָס מְקוֹרֵיץ.
ר' מוֹשֶׁה מִפְּשׁוֹרֶסֶק. ר' שְׁלֹמֹם שְׁכֵנָא מִפְּרָאֵה־בֵּיטֶשׁ. ר'
יְהוֹנָתָן אֵיִיבֶשֶׁיץ בַּעַל "יְעָרוֹת דְּבֶשׁ". ר' רַפְּאֵל יְדִידְיָה
שְׁלֹמֹה צְרוּר בַּעַל "פְּרֵי צְדִיק", תְּלֻמִּידוֹ ר' יְהוּדָה עֵיִיאֵשׁ
בַּעַל "לֶחֶם יְהוּדָה". ר' חַיִּים יוֹסֵף דְּדוּד אֲזוּלָאִי "הַחִידָא".
ר' רַפְּאֵל עֲמֵנוּאֵל חַי רֵיִיקֵי בַּעַל "מְשַׁנֵּת הַסִּידִים". ר'
מוֹשֶׁה חַיִּים לוֹעֲזָטוֹ בַּעַל "מְסַלֵּת יִשְׂרָאֵל". ר' פִּינְחָס
אֶלְיָהוּ בַּעַל "סֵפֶר הַבְּרִית". ר' יְחִיאֵל הַיִּלְפְּרִין בַּעַל סֵדֶר
הַדּוֹרוֹת. ר' שְׁלֹמֹם שְׁבֻזִי. ר' שְׁלֹמֹם שְׂרַעְבֵי "הַרְשָׁ"שׁ. ר'
אֶלְעֶזֶר פֶּאפּוֹ בַּעַל "פְּלֵא יוֹעֵץ". ר' מִסְּעוּד זְגִיבִיב בַּעַל
"זֶרַע אֲמֵת". ר' דָּוִד הַכֹּהֵן סְגִי-נְהוֹר. ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשֵׁיץ.
ר' מְנַדֵּל מְרַמְנוֹב. ר' דָּוִד מְלָלוֹב. ר' שְׁמוּאֵל מְקָרִיב. ר'
יִצְחָק חַי טַיִיב לֹא מֵת. ר' שְׁלֹמֹה נְאֻנְצֶפְרִיד בַּעַל "קְצוּר
שְׁלֵחַן עָרוּךְ". ר' יוֹסֵף חַיִּים "בֶּן אִישׁ חַי", ר' צְבִי
מְדוּטְשׁוֹב בַּעַל "סוּר מְרַע וְעֵשָׂה טוֹב". ר' חַיִּים
מְקָרָאֶסְנִי. ר' חַיִּים מְטִשְׁעֶרְנִיוִיץ. ר' בְּצַלָּאֵל מְרַגְלִיִּית
מְאוּסְטְרָהָא. ר' שְׁלֹמֹה קְאוּלָר מְצַפֵּת. ר' יִצְחָק דְּב

שנ שמות בדורות הסמוכים הצדיקים

מֵאִזְלוֹוִיז תִּלְמִיד הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב. ר' דָּוִד מִמִּיקָא לְאִיִּב
תִּלְמִיד הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב. ר' יִשְׂרָאֵל מִפֶּאֻוֹלִיז נֶכֶד הַבַּעַל
שֵׁם טוֹב. ר' צְבִי הִירְשׁ מִטְשִׁידְנָאב נֶכֶד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב.
ר' שְׁמוּאֵל מִזֶּאֱלִישְׁטִישִׁק תִּלְמִיד הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב. ר' דָּוִד
בַּעַר מֵאֹלָאנָאב נֶכֶד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב. ר' יַעֲקֹב
אֲבוּחֶצִירָא בַּעַל ה"אֲבִיר יַעֲקֹב". ר' יִשְׂרָאֵל אֲבוּחֶצִירָא
"הַבָּבָא סָאֵל". ר' מֵאִיר אֲבוּחֶצִירָא. ר' יוֹסֵף מֵאִיר
וִינְגֹרֶט. ר' חַיִּים סִינְאוֹוִני. ר' שְׁמוּאֵל הַלּוֹי הוֹרְבִיץ.
ר' שְׁמוּאֵל שְׁפִירָא.

ר' יִשְׂרָאֵל בַּעַר אֹדְסֵר "סָבָא יִשְׂרָאֵל". נֶכֶדוֹ ר' עֲמֵרָם
יוֹסֵף בֶּן ר' מֹשֶׁה נַחוּם הַלּוֹי הוֹרְבִיץ. מֵאִיר יַעֲקֹבִיא בֶּן
יַעֲקֹב יְמִינִי. אֶהְרֵן בֶּן יַעֲקֹב פִּיץ.

עַד הֵנָּה עֲזֹרֵנוּ רַחֲמֵיךָ, לְסֵדֵר כָּל שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים
הַנִּזְכָּרִים בַּתְּנ"ךְ, וְכָל שְׁמוֹת הַתַּנְאִים וְאִמּוֹרָאִים
הַנִּזְכָּרִים בְּכָל הַש"ס, בְּתִלְמוּד בְּבָלִי וִירוּשְׁלָמִי, סְפָרִי
וְסַפְרָא וְתוֹסֵפְתָא וּמְכִילְתָא וּמְדַרְשֵׁים וּבְסַפְרֵי הַזֵּהָר
הַקְּדוּשׁ. לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא אֶחָד מֵהֶם לֹא נֶעְדָּר. וּמַעֲלַת
הַזְכָּרַת שְׁמוֹתָם, מְבֹאָר בְּסַפְרֵים, כִּי כָּל שְׁמוֹתָם הֵם
סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים, וְעַל-יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹתָם נִזְכָּה לְעוֹרֵר כַּח

שְׁמוֹת בְּדוֹרוֹת הַסְּמוּכִים הַצְּדִיקִים שְׁנָא

הַרְשִׁימָה שֶׁל מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים וְעִבּוּדָתָם הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יָדֵי זֶה נִזְכָּה לְהִתְעוֹרֵר גַּם בֶּן לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִילֵךְ בְּעִקְבוֹתָם, וְעֵינָיו בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת לְרַבֵּינוּ ז"ל מַעֲלֵת עֵינָיו זֶה.

וְזֹאת לְדַעַת, כִּי הַצְּדִיקִים שְׁאֲחָרֵי בְּעֲלֵי הַשֵּׁם לֹא הָיָה בְּיָדֵי לְרִשְׁם כָּלָם, כִּי אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מֵהֶם כִּי אִם עַל-יָדֵי חֲבוּרֵיהֶם, וְאֵין בְּיָדֵי כָּל חֲבוּרֵיהֶם לְפָרוֹט כָּלָם. וְגַם מֵהַצְּדִיקִים שֶׁהָיוּ סְמוּכִים לְדוֹרוֹתֵינוּ, אֲנַכִּי הֲרֹאָה שְׁגַם בֶּן נִשְׁמַט מֵהֶם הִרְבֵּה כִּי צָעִיר אֲנַכִּי לְיָמִים, וְנִעְלָם מִמֶּנִּי וְלֹא אָדַע לְפָרוֹט כָּלָם, וְיָכוֹל לְהִיּוֹת שְׁגַם מֵאוֹתָן שְׁכָבֵר יִדְעָתִי נִשְׁכָּחוּ קִצָּתָם מֵאֵתִי בְּעַת הַדְּפוּס. גַּם דַּעַת לְנִבּוֹן נִקְלָ שְׁאֵין מֵהַדְּרִךְ לְרִשְׁם כִּי אִם אוֹתָן הַצְּדִיקִים שְׁכָבֵר נִסְתַּלְקוּ, עַל כֵּי מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: שְׁאֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיַּחַד שְׁמוֹ עַל הַחַיִּים וְכוּ'. הֵן עַל כָּל אֱלֹהִים, אֵל יִפְלֵא הַמַּעֲשִׂי, אִם יִמְצָא זָכָר כְּמָה צְדִיקִים לְבָרְכָה, שֶׁנִּשְׁמָטוּ מִכָּאן, כִּי לֹא הָיָה בְּיָדֵי לְפָרוֹט כָּלָם מִחֲמַת כָּל הַנֵּ"ל.

וְאֵת אֲשֶׁר מַצָּאָה יָדֵי לַעֲשׂוֹת עֲשִׂיתִי, לְזִכּוֹת אוֹתִי וְאֵת בְּנֵי גִילִי שִׁיְהִיָּה שְׁגוֹר בְּפִינוּ הַזְּכָרַת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר מַעֲלֵת הַזְּכָרַת שְׁמוֹתָם אֵין לְשַׁעַר, וְיָכֻלוּ הַמּוֹן יִרְעוֹת לְבָאֵר כְּמָה מַעֲלֹת טוֹבוֹת בְּלִי שַׁעוֹר נִצְמָחִים

שנב שְׁמוֹת תְּפִלָּה הַצְּדִיקִים

מִזֶּה. וְהַרוּצָה לְהוֹסִיף יָבֵא וְיוֹסִיף וְיוֹסִיפוּ לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם.
וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְשִׁים חֲלָקְנוּ עִם הַצְּדִיקִים לְעוֹלָם,
וּבְזִכּוֹתָם יִבְנֶה צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:

תְּפִלָּה לְאוֹמְרָה אַחַר הַזְּכָרַת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁבְזִכּוֹת כָּל
הַצְּדִיקִים הָאֵלוּ שֶׁהַזְּכָרְתִּי לְפָנֶיךָ, חֲסִידִים גְּבוּרִים מְאֹד תוֹרָה
חוּזִים גְּבִיָּאִים צְדִיקִים, בְּזִכּוֹת שְׁמוֹתָם הַקְּדוּשִׁים וּבְזִכּוֹת
תוֹרָתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁעָשׂוּ לְפָנֶיךָ, שֶׁתִּרְחַם עָלֵינוּ
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. וְתִזְכְּנֵי שִׁמְשֹׁךְ עָלֵינוּ אוֹר קֶדְשְׁתָּם, שֶׁנִּזְכָּה
לִילָךְ בְּעַקְבוֹתָם וְלִדְרֹךְ בְּנִתִּיבוֹתָם. וְנִזְכָּה מֵעַתָּה בְּכַחַם
הַגְּדוֹל לְשׁוּב אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת וְלִלְכֵת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, וְתִתֵּן
בְּלֵב כָּל הַצְּדִיקִים, הֵן אוֹתָם שֶׁהַזְּכָרְתִּי לְפָנֶיךָ, הֵן אוֹתָם
הַצְּדִיקִים הַגְּנוּזִים שֶׁהָיוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שֶׁלֹּא זָכִיתִי לִידַע
מִשְׁמוֹתָם, שֶׁכֵּלֵם בְּאֶחָד יִגְנוּ עָלֵינוּ וְיִמְלִיצוּ טוֹב בְּעַדֵּינוּ לְפָנֶי
כִּסֵּא כְבוֹדְךָ, שֶׁתְּחוּס וְתִרְחַם עָלֵינוּ וְתִתֵּן בְּלִבְנוּ לְשׁוּב אֵלֶיךָ
בְּאַמֶּת, וְתִסִּיר מִמֶּנּוּ לֵב הָאֲבָן וְתִתֵּן לָנוּ לֵב בֶּשֶׁר וְתַחֲזִירֵנוּ
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. וְנִזְכָּה לִילָךְ בְּאַרְחַ צְדִיקִים, וְיִהִי
חֲלָקְנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם הַבָּא בְּגַן עֵדֶן וְלֹא נִיעוֹל בְּכִסּוּפָא קַמָּךְ.

וְתַעֲזֹר לָנוּ בְּזִכּוֹת זְכִירַת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁנִּזְכָּה לַפְּעַל כָּל
בְּקִשְׁתֵּינוּ לְפָנֶיךָ בְּכָל מָה שֶׁאֲנוּ צְרִיכִים, בְּגַשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת,
וְתִבְטַל הַטָּבַע וְתִשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ בְּהַשְׁגָּחָתְךָ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה

שמות תפלה הצדיקים שנג

לחיים ולשלוש, ויומשך עלינו שפע טובה וברכה וחיים ורפואה ופרנסה ובריאות הגוף וכל טוב, שלא בדרך הטבע בלל. וכל הנהגת תולדות השמים והארץ, כלם ישתנו למזכה עלינו בזכות הצדיקים הנוראים האלו שהזכרתי לפניך, כאשר הודעתנו על ידי צדיקך האמתיים שהזכרת שמות הצדיקים יש להם כח להביא שינוי במעשה בראשית לשנות הטבע למזכה. כי אין לנו על מי להשען עתה כי אם על זכות הצדיקים הקדושים שזכני עפר, לקדושים אשר בארץ הקמה ואדירי כל חפצי בם.

מלא רחמים, זכרנו בזכרון טוב לפניך ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים משמי שמי קדם, וזכר לנו ה' אלהינו אהבת הקדמונים, זכות כל הצדיקים והחסידים והקדושים האלו שהזכרתי לפניך, בזכותם תושיענו בכל מה שאנו צריכים להושע בגוף ונפש ומזון, בגשמיות וברוחניות. ותחזירנו בתשובה שלימה לפניך, ונזכה לראות בהתגלות מלך המשיח שיבוא במהרה בימינו. ותשים חלקינו עם כל הצדיקים לעולם ועד. ולעולם לא נבוש כי כך בטחנו, ועל הסדר הגדול באמת נשעננו, ברוך אתה משען ומבטח לצדיקים:

ברוך הנותן לייעף כח ולאין אונים עימה ירבה.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם.

ג נח נחמ נחמן מאומן

פְּדִיּוֹן

יניח ידיו על המעות ויאמר:

מְעוֹת, וְאֵת הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם, צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ
 לְרַגְלוֹ, צֶדֶק מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, דִּינָא דְמַלְכוּתָא
 דִּינָא. שְׂרַשׁ הַדִּינִים בִּינָה, אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה, אִין
 הַדִּין נִמְתַּק אֶלָּא בְּשִׂרְשׁוֹ. שְׁלִשָּׁה יָדִים בְּבִינָה: יָד
 הַגְּדוּלָּה, יָד הַחֲזִיקָה, יָד הַרְמָה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים יָד
 גִּימְטְרִיא שֵׁם שֶׁל מ"ב. מ"ב שְׁבִיעִירָה: שֵׁם שֶׁל
 אָנָּא בְּכַח. מ"ב שְׁבִבְרִיאָה: שְׁנֵי פְּעָמִים אֲקִי"ק.
 מ"ב שְׁבַאֲצִילוֹת: הַוִּי"ה (פְּשׁוּט), בְּמַלּוּאוֹ, וּמַלּוֹי
 דְּמַלּוֹי:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂיִמְתְּקוּ הַדִּינִים וְהַגְּבוּרוֹת
 הַקָּשׁוֹת מֵעַל (פּלוֹנִי בֶן פּלוֹנִית) עַל-יְדֵי פְּלֶא עֲלִיּוֹן שֶׁהוּא
 חֲסָדִים גְּדוּלִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים וּפְשׁוּטִים שְׂאִין
 בּוֹ תַעֲרַבֶת דִּין כָּלֵל, אָמֵן:

פְּדִיּוֹן הוּא הַמְתַּקַּת הַדִּינִים וְהוּא מוֹשִׁיעַ מִכָּל הַצָּרוֹת, כִּי עֲקֵר
 הַרְפוּאָה עַל-יְדֵי פְּדִיּוֹן דְּוָקָא, כִּי "וְרַפָּא יְרַפָּא" (עִם שְׁתֵּי הַתְּבוּת)
 מִסְפֵּר "פְּדִיּוֹן נְפִשׁ". (לְקוּרִימ ח"ב, ג)

נ נח נחמ נחמן מאומן

זה שמו נאה לו

ספר

תקון הגלוי

הוא תקון הנבית (כמבאר בלקמיי מותר"ן ח"א
כט אות ד), והוא תקון למקרה לילה חם
ושלום, לומר אלו העשרה מזמורי תהלים
באותו היום שקרה לו. הוציא מתהלים
אל הגלוי, אדוננו מורנו ורבנו הקדוש
צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה,
רבנו נחמן בן פינא בן שמחה,
נ נח נחמ נחמן מאומן, ובר צדיק וקדוש
לברכה, זכותו יגן עלינו אמן:

הבטחת רבנו זכרוננו לברכה

אמר, שגם כי ימלאו ימיו, אזי אחר הסתלקותו, מי שיבוא על קברו ויאמר שם אלו העשרה קפיטל תהלים הנ"ל, ויתן פרוטה לצדקה עבורו, אפלו אם גדלו ועצמו עוונותיו וחטאיו מאד מאד חס ושלום, אזי אתאמין ואשתדל לארדך ולרחב להושיעו ולתקנו וכו'. ואני חזק מאד בכל הדברים שלי, אך בזה אני חזק ביותר, שאלו העשרה קפיטל מועילים מאד מאד. ואלו הן העשרה קפיטל תהלים: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"ג, באשר כבר נדפסו כמה פעמים.

וענין תקון זה על ידי אמירת העשרה קפיטל תהלים הנ"ל הוא דבר חדש לגמרי, חדוש נפלא! כי הוא תקון נפלא ונורא מאד מאד. ומי שיוכל לילך למקוה ואחר כך יאמרם, בודאי מה טוב, אך אפלו אם הוא אנוס שאי אפשר לטבל, כגון שהוא חולה, או שהוא בדרך, אף על פי כן אם יאמרם אשרי לו, כי הם תקון גדול ונורא מאד ואם יאמרם בכונה כראוי בודאי מה טוב. אך גם האמירה בעצמה מסגל מאד.

קודם שיתחיל באמירת תהלים יאמר זה:

לכו נרננה ליהוה, נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה, בזמרות נריע לו: כי אל גדול יהוה, ומלך גדול על כל אלהים:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי. לשם
 יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה ברחילו ורחימו עלי ידי
 ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טוב לומר זאת לפני העשרה מזמורים

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורי תהלים אלו
 לכל הצדיקים האמתים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתים
 שזכני עפר קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש
 צדיק יסוד עולם נחל גובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פינא
 בן שמחה, נ נח נחמן מאומן, אשר גלה ותקן לומר אלו
 העשרה מזמורי תהלים בשביל תקון הברית, וכותם יגן עלינו
 ועל כל ישראל, אמן.

ועל דעתם ועל בונתם אני אומר העשרה קפיטל תהלים אלו,
 ובזכותם וכחם אזכה לעורר ולגלות כל העשרה מיני גנינה
 שנאמר בהם ספר תהלים, שהם: אשרי, ברכה, משביל,
 שיר, נצוח, נגון, תפלה, הודאה, מזמור, הללויה, שהם: שיר
 פשוט, כפול, משלש, מרבע, שהם כלולים בשמך המיוחד
 הגדול והקדוש. ובזכות וכת השני שמות הקדושים האלו
 במלואם, שהם אל אלהים (בזה): אלה למד, אלה למד הי
 יוד מס, שהם עולים במספר תפ"ה, במספר תהלים, בכת
 אלו השמות תזכני לתקון הברית שהוא תקון הבבלי, אמן:

- א. מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמַרְנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ:
- ב. אֲמַרְתָּ לַיהוָה אֲדַנִּי אַתָּה, מוֹבְתִי בַל עָלִיךְ:
- ג. לְקְרוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, וְאֲדִירִי כָל חִפְצֵי בָם:
- ד. יִרְבוּ עֲצָבוֹתֶם אַחַר מְהָרוּ, בַּל אֲסִיף נִסְכֵיהֶם מִדָּם,
וּבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי:
- ה. יְהוָה מִנֵּת חֶלְקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי:
- ו. חֲבָלִים נִפְלוּ לִי בְּנַעֲמִים, אַף נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי:
- ז. אֲבִרְךָ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצָנִי, אַף לִילוֹת יִסְרוּנִי
בְּלִיּוֹתַי:
- ח. שְׁוִיתִי יְהוָה לְנִגְדֵי תְמִיד, כִּי מִיְמִינִי בַל אֲמוֹט:
- ט. לִכֵּן שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אַף בְּשָׂרִי יִשְׁכַּן לְבִטָּח:
- י. כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֵׂאוֹל, לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לְרֵאוֹת
שָׁחַת:
- יא. תוֹדִיעֵנִי אֶרְחַ חַיִּים, שִׁבַּע שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנִיךָ,
נַעֲמוֹת בְּיְמִינְךָ נַצַּח:

לב

- א. לְדוֹד מִשְׁכִּיל, אֲשֶׁרִי נְשׂוּי פִשַׁע כְּסוּי חֲמָאָה:
- ב. אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחְשַׁב יְהוָה לוֹ עוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ רַמְיָה:
- ג. כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמַי, בְּשִׂאֲנָתִי כָּל הַיּוֹם:
- ד. כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבֵּד עָלַי יָדָךְ, נְהַפְדָּ לְשִׁדְּי בְּחֶרְבְּנִי קִיץ סָלָה:
- ה. חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אָמַרְתִּי אֹדְדָה עָלַי פִּשְׁעֵי לִיהוָה, וְאַתָּה נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאתִי סָלָה:
- ו. עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֱלֹהִים לְעַת מְצֵא, רַק לְשִׁטָּף מַיִם רַבִּים אֱלֹהִים לֹא יִגְיֵעוּ:
- ז. אַתָּה סֶתֶר לִי** מִצָּר תִּצְרֵנִי, רָנִי פִלְט תְּסוּבְּבִנִי סָלָה:
- ח. אֲשַׁבִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זֶה תִּלְךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינֵי:
- ט. אַל תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבִּיז, בְּמַתְג וְרֶסֶן עֲדִיו לְבָלוּם בַּל קָרַב אֱלֹהִים:

** כאן צריך להפסיק מעט (לקו"מ ח"א סימן רי"ג)

הַכֶּלֶלִי

תְּקוּנָה

שֵׁם

י. רַבִּים מִכְּאוֹבִים לָרָשָׁע, וְהַבּוֹטָח בַּיהוָה חֶסֶד יִסּוּבְכֶנּוּ:

יא. שְׂמַחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צְדִיקִים, וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב:

מֵא

א. לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדָוִד:

ב. אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה:

ג. יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וַיְחַיֶּהוּ וַיֹּאשֶׁר בְּאָרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אִיבָיו:

ד. יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל עֵרֶשׁ דָּוִי, כָּל מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכֹת בְּחַלְוֵי:

ה. אֲנִי אָמַרְתִּי יְהוָה חֲנֻנִי, רַפָּאָה נִפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ: אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ:

ו. וְאִם בָּא לְרֹאוֹת שְׂוֹא יְדַבֵּר, לִבּוֹ יִקְבֹּץ אָזֶן לוֹ, יֵצֵא לְחוּץ יְדַבֵּר:

ז. יַחַד עָלִי יִתְלַחֲשׂוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלִי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי:

ח. דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לָקוּם:

תקוּן

הַפְּלָלִי

שסא

- י. גַּם אִישׁ שְׁלוּמֵי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכֵל לַחֲמוֹ, הַגְּדִיל עָלַי עָקֵב:
- יא. וְאַתָּה יְהוָה חַנּוּן וְהַקִּימֵנִי, וְאַשְׁלֶמְהָ לָּהֶם:
- יב. בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חָפְצָת בִּי, כִּי לֹא יִרְעֵ אִיבִי עָלַי:
- יג. וְאַנִּי בְּתַמִּי תִּמְכַּת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם:
- יד. בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

מב

- א. לְמַנְצַח מִשְׁכִּיל לְבָנֵי קָרָח:
- ב. בְּאֵיל תַּעְרֹג עַל אֶפְיָקֵי מַיִם, כֵּן נַפְשֵׁי תַעְרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
- ג. עֲמָאָה נַפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי, מָתִי אָבוֹא וְאַרְאֶה פָּנֵי אֱלֹהִים:
- ד. הִיָּתָה לִי דַמְעָתִי לָחֵם יוֹמָם וְלַיְלָה, בְּאָמַר אֵלַי כֹּל הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ:
- ה. אֱלֹהֵי אֲזַכְרָה וְאַשְׁפֹּכָה עָלַי נַפְשִׁי, כִּי אֶעֱבֹר בְּסֶדֶךְ אֲדָרְדֵם עַד בַּיִת אֱלֹהִים, בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹרָה הַמוֹן חוֹנֵג:

ו. מה תשתוּחַחי נַפְשִׁי וְתִהְיֶה עִלִּי, הוֹחִילִי לֵאלֹהִים
כִּי עוֹד אוֹדְנֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פְּנֵינוּ:

ז. אֱלֹהִי, עֲלֵי נַפְשִׁי תִשְׁתַּוְּחַח, עַל־כֵּן אֶזְכְּרֶךָ מֵאֲרִץ
יִרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מְצָעֶר:

ח. תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל מִשְׁבְּרִיךָ
וְנִלְיָךָ עָלֵי עֲבָרוֹ:

ט. יוֹמָם יִצְוֶה יְהוָה חֲסֵדוֹ וּבִלְיָלָה שִׁירָה עַמִּי תִפְלָה
לְאֵל תִּי:

י. אוֹמְרָה לְאֵל סְלַעִי לָמָּה שָׁכַחְתָּנִי, לָמָּה קָדַר אֵלֶיךָ
בְּלַחֲץ אוֹיֵב:

יא. בְּרִצַּח בְּעֲצָמוֹתַי חֶרְפוֹנֵי צוּרִי, בְּאֶמְרָם אֵלֵי כָּל
הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ:

יב. מה תשתוּחַחי נַפְשִׁי וּמָה תִהְיֶה עִלִּי, הוֹחִילִי
לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדְנֶנּוּ, יְשׁוּעַת פְּנֵי וְאֵלֶיךָ:

נט

א. לְמַנְצַח אֵל תִּשְׁחַח לְדוֹד מִכְתָּם, בְּשִׁלַּח שְׁאוּל
וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לַיהוָה:

תקון

הפְּלִי

שסג

- ב. הַצִּילֵנִי מֵאֵיבֵי, אֱלֹהֵי, מִמֶּתְקוֹמִי תִשְׁבְּנֵנִי:
- ג. הַצִּילֵנִי מִפְּעָלֵי אֶזְרוֹ, וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי:
- ד. כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי, יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים, לֹא פִשְׁעֵי וְלֹא חַטָּאתַי יְהוּה:
- ה. בְּלֵי עֶזְרוֹ יְרוּצוֹן וַיְכוּנְנוּ, עוֹרָה לְקָרָאתִי וַרְאָה:
- ו. וְאַתָּה יְהוּה אֱלֹהִים עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הִקִּיצָה לְפָקֶד כָּל הַגּוֹיִם, אֵל תַּחֲזֵן כָּל בְּגֵדֵי אֶזְרוֹ סִלָּה:
- ז. יִשׁוּבוּ לְעָרֵב יִהְמוּ כַּכֶּלֶב וַיִּסּוּבּוּ עִיר:
- ח. הִנֵּה יִבְיַעוֹן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי מִי שִׁמְעַ:
- ט. וְאַתָּה יְהוּה תִשְׁחַק לָמוֹ, תִלְעַג לְכָל גּוֹיִם:
- י. עֲזוֹ אֵלֶיךָ אֲשַׁמְרָה, כִּי אֱלֹהִים מִשְׁבְּנֵי:
- יא. אֱלֹהֵי חֲסֵדֵי יִקְדַּמְנִי, אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי:
- יב. אֵל תַּהַרְגֵם פֶּן יִשְׁכַּחוּ עִמִּי, הִנֵּיעֵמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ, מִגִּבְּוֹת אֲדָנֶי:
- יג. חַטָּאת פִּימוֹ דְּבַר שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלָה וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:

- יד. כלה בחמה כלה ואינמו, וידעו כי אלהים משל
ביעקב לאפסי הארץ סלה:
- טז. וישובו לערב יהמו בכלב ויסובבו עיר:
- טז. המה יניעון לאכל, אם לא ישבעו וילינו:
- יז. ואני אשיר עזך וארנן לבקר חסדך, כי היית משגב
לי ומנוס ביום צר לי:
- יח. עזי אליך אומרה, כי אלהים משגבי אלהי חסדי:

עז

- א. למנצח על ידותון לאסף מזמור:
- ב. קולי אל אלהים ואצעקה, קולי אל אלהים והאזין
אלי:
- ג. ביום צרתי אדני דרשתי, ידי לילה נגרה ולא
תפוג, מאנה הנחם נפשי:
- ד. אזכרה אלהים ואהמיה, אשיחה ותתעטף רוחי
סלה:
- ה. אחזת שמרות עיני, נפעמתי ולא אדבר:
- ו. חשבת ימים מקדם, שנות עולמים:

תקוּן

הַפְּלָלִי

שמה

ו. אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָהּ, עִם לִבִּי אֲשִׁיחָהּ, וַיַּחַפֵּשׂ רוּחִי:

ח. הֲלִעֲזֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנָי, וְלֹא יִסִּיף לְרִצּוֹת עוֹד:

ט. הָאִפֶּס לְנִצָּחַת חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמָר לְדָר וְדָר:

י. הַשִּׁבְחָה חֲנוּת אֵל, אִם קָפִיז בְּאֵף רַחֲמָיו סְלָה:

יא. וְאָמַר חֲלוּתִי הִיא, שָׁנוֹת יָמַי עָלְיוֹן:

יב. אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה, כִּי אֲזַכְּרָה מִקְדָּם פְּלֹאֵךְ:

יג. וְהִגִּיתִי בְּכָל פִּעֲלֶךָ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָהּ:

יד. אֱלֹהִים בִּקְדָשׁ דִּרְכֶּךָ, מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים:

טו. אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פְלֹא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ:

טז. גָּאֲלַת בְּזִרוּעַ עַמֶּךָ, בְּנֵי יַעֲקֹב וַיֹּסֶף סְלָה:

יז. רָאוּךְ מַיִם אֱלֹהִים, רָאוּךְ מַיִם יַחִילוּ, אֵף יִרְגְּזוּ

תְּהוֹמוֹת:

יח. זָרְמוּ מַיִם עָבוֹת, קוֹל נְתָנוּ שְׁחָקִים, אֵף תִּצְצִיף

יְתֵהֲלִכוּ:

יט. קוֹל רַעֲמָךְ בַּגְּלִגְלִל הָאִירוּ בְּרָקִים תַּבֵּל, רָגְזָה

וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ:

כ. בַּיּוֹם הַרְבֵּי וְשִׁבְלֵךְ בְּמַיִם רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא
נָדְעוּ:

כא. נַחֲתֵת כַּעֲזָן עֲמֹד, בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

ע

א. תִּפְלֶה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, אֲדַנִּי מְעֹזן אֶתָּה הָיִיתְ
לָנוּ בְּדֹר וָדֹר:

ב. בְּטָרֶם הָרִים יְלָדוּ וְתַחֲלֹל אֶרֶץ וְתִבֵּל, וּמְעוֹלָם עַד
עוֹלָם אֶתָּה אֵל:

ג. תָּשָׁב אֲנוֹשׁ עַד דָּבָא, וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם:

ד. כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר,
וְאַשְׁמֹרֶה בְּלִילָה:

ה. זְרַמְתֶּם שָׁנָה יְהִיו, בַּבֶּקֶר כְּחֹצִיר יִחְלַף:

ו. בַּבֶּקֶר יִצִּיץ וְחֹלֶף, לְעֶרֶב יִמּוֹלֵל וְיִבֶּשׁ:

ז. כִּי כָלִינוּ בְּאַפֶּךָ, וּבַחֲמַתְךָ נִבְהָלְנוּ:

ח. שָׁתָה עֹנֵתֵינוּ לְנִגְדֶךָ, עָלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיֶךָ:

ט. כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ, כָּלִינוּ שְׁנֵינוּ כְּמוֹ הַגָּה:

תקוּן

הַפְּלָלִי

שם

- א. יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרַת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרַהֲבָם עָמַל וְאֶזְרָא, כִּי גַז חִישׁ וְנִעְפָּה:
- יא. מִי יוֹדֵעַ עֵז אַפָּךְ, וּכְיִרְאַתְךָ עֲבַרְתְּךָ:
- יב. לְמִנּוֹת יְמֵינוּ בֶּן הַדּוֹעַ, וְנִבְּא לְבַב חֲכָמָה:
- יג. שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל עֲבֹדֶיךָ:
- יד. שִׁבְעֵנוּ בַּבְּקָר חֲסֻדְךָ, וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל יְמֵינוּ:
- טו. שִׁמְחֵנוּ כִּימוֹת עֲנִיתֵנוּ, שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה:
- טז. יִרְאָה אֵל עֲבֹדֶיךָ פֶּעֶלְךָ, וְהִדְרֶךְ עַל בְּנֵיהֶם:
- יז. וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנְנָהוּ:

קָה

- א. הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בְשֵׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו:
- ב. שִׁירוּ לוֹ זַמְרוּ לוֹ, שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו:
- ג. הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה:
- ד. דַּרְשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ, בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תִּמְיֵד:
- ה. זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, מִפְּתָיו וּמִשְׁפָּטֵי פִּיו:
- ו. זֶרַע אֲבָרְהָם עֲבָדוּ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:

- ו. הוא יהוה אלהינו, בכל הארץ משפּטיו:
- ח. זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאֵלף דור:
- ט. אשר כרת את אברהם, ושבועתו ליִשְׁחָק:
- י. ויעמידה ליעקב לחק, ליִשְׂרָאֵל ברית עולם:
- יא. לאמר לך אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם:
- יב. בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה:
- יג. ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל עם אחר:
- יד. לא הניח אדם לעשקם, ויזכח עליהם מלכים:
- טו. אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו:
- טז. ויקרא רעב על הארץ, כל מטה לחם שָׁבַר:
- יז. שלח לפניהם איש, לעבד נמכר יוסף:
- יח. ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו:
- יט. עד עת בא דברו, אמרת יהוה צרפתהו:
- כ. שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו:
- כא. שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנניו:
- כב. לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם:
- כג. ויבא יִשְׂרָאֵל מצרים, ויעקב נר בארץ חם:

- כד. וַיִּפֹּר אֶת עֲמוּ מְאֹד, וַיַּעֲצֵמָהּוּ מְצָרָיו:
- כה. הִפְדָּה לְבָם לְשָׂנֵא עֲמוּ, לְהַתְנַבֵּל בְּעַבְדָּיו:
- כו. שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו, אֶהֱרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ:
- כז. שָׁמוּ בָם דְּבָרֵי אֱתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם:
- כח. שָׁלַח ה' אֱשֶׁרֶךְ וַיַּחֲשֶׁךְ, וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ:
- כט. הִפְדָּה אֶת מִימֵיהֶם לְדָם, וַיָּמַת אֶת דְּגָתָם:
- ל. שָׂרִץ אֲרָצָם צִפְרֹדָעִים, בְּחֹדְרֵי מַלְכֵיהֶם:
- לא. אָמַר וַיָּבֵא עֶרְב, בְּנָיִם בְּכָל גְּבוּלָם:
- לב. נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בָּרֶד, אִישׁ לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם:
- לג. וַיֵּךְ גְּפָנִים וַתֵּאֱנָתֶם, וַיִּשְׁבַּר עֵץ גְּבוּלָם:
- לד. אָמַר וַיָּבֵא אֲרָבָה, וַיִּלַּק וַאֲיִן מִסְפָּר:
- לה. וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם, וַיֹּאכַל פְּרֵי אֲדָמָתָם:
- לו. וַיֵּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאֲרָצָם, רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם:
- לז. וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
- לח. שָׁמַח מְצָרִים בְּצֵאתָם, כִּי נָפַל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
- לט. פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְדָּה, וַאֲשׁ לְהָאִיר לְיִלְהָה:
- מ. שָׁאֵל וַיָּבֵא שָׁלוֹ, וּלְחָם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם:

מא. פָּתַח צוֹר וַיִּזְוֹבוּ מַיִם, הִלְכוּ בַּעֲצוֹת נָהָר:

מב. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קִדְשׁוֹ, אֶת אֲבֵרָתָם עֲבָדוּ:

מג. וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשֵׁשׁוֹן, בְּרָנָה אֶת בְּחִירָיו:

מד. וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ:

מה. בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הִלְלוּהָ:

קלז

א. עַל נִהְרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוֹ, בְּזִכְרָנוּ אֶת צִיּוֹן:

ב. עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ, תִּלְיֵנוּ בְּנִירוֹתֵינוּ:

ג. כִּי שָׁם שְׁאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְבַרֵי שִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׁמִחָה, שִׁירוּ לָנוּ מִשִׁיר צִיּוֹן:

ד. אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְהוָה, עַל אֲדָמַת נֶכֶד:

ה. אִם אֲשַׁכַּחַד יְרוּשָׁלַיִם, תִּשְׁפַּח יְמִינִי:

ו. תִּדְבַק לְשׁוֹנֵי לְחֻבֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֶכִי, אִם לֹא אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שְׁמִחָתִי:

ז. זָכַר יְהוָה לְבִנְיָ אֲדוּם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם, הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ:

תקוּן הַפְּלִי שְׁעָא

- ה. בַּת בְּבַל הַשְּׁדוּדָה, אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלָם לָךְ אֶת גְּמוּלָךְ
שְׁגַמְלָתָ לָנוּ:
ט. אֲשֶׁרִי שְׁיֵאחֹזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלֶיךָ אֶל הַסְּלַע:

קג

- א. הִלְלוּיָהּ הִלְלוּ אֵל בְּקֶדְשׁוֹ, הִלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֵזוֹ:
ב. הִלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ הִלְלוּהוּ כְּרַב גִּדְלוֹ:
ג. הִלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר, הִלְלוּהוּ בְּנֶבֶל וּכְנֹר:
ד. הִלְלוּהוּ בְּתֶנֶף וּמַחּוֹל, הִלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב:
ה. הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע, הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
ו. כֹּל הַנְּשָׁמָה תִתְהַלֵּל יְהוָה, הִלְלוּיָהּ:

לאחר סיום המזמורים יאמר שלושה פסוקים אלו:

מִי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה יְשׁוּבוּת עַמּוֹ,
יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְהוָה, מְעוֹזם
בַּעַת צָרָה: וַיַּעֲזְרֵם יְהוָה וַיִּפְלְטֵם, יִפְלְטֵם מִרְשָׁעִים
וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ:

שעב תקון תפלה הקללי

אחר־כך טוב לומר תפלה זו, יסדה מורנו רבי נתן זצ"ל:

אֲשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיִּי, אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי בְעוֹדֵי, יַעֲרֹב עָלָיו שִׁיחֵי
אֲנָכִי אֲשַׁמַּח בִּיהוָה: הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוּר, בְּנִבְלַעַשׂוֹר וּמְרוּ לוֹ:
אֱלֹהִים, שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ, בְּנִבְלַעַשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ: עָלֵי
עֲשׂוֹר וְעָלֵי נִבְלַעַשׂוֹר, עָלֵי הַגִּזּוֹן בְּכִנּוּר: כִּי שָׁמַחֲתָנִי יְהוָה בְּפַעֲלָךְ,
בְּמַעֲשֵׂי יְדִידָךְ אֲרַנֶּנּוּ:

רבונו של עולם, אדון כל, בורא כל הנשמות, רבון כל
המעשים, הבוחר בשירי זמרה, עזרני וחסני ברחמיך הרבים
ובחסדיך העצומים, שאזכה לעזרר ולהוציא ולגלות כל
העשרה מיני נגינה שנאמר בהם ספר תהלים. ובזכות אלו
העשרה קפיטל תהלים שאמרת לי לפניה, שהם כנגד עשרה
מיני נגינה, שנאמר בהם ספר תהלים, שהם: אשרי, ברכה,
משביל, שיר, נצוח, נגון, תפלה, הודאה, מזמור, הללויה:
בזכות המזמורים ובזכות הפסוקים ובזכות תבותיהם
ואותיותיהם ונקודותיהם וטעמיהם והשמות היוצאים מהם
מראשי תבות ומסופי תבות, ובזכות דוד המלך, עליו
השלום, עם כל העשרה צדיקים, שיסדו ספר תהלים ובזכות
הצדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן
פינא, נ נח נחמ נחמן מאומן זכותו יגן עלינו, אשר גלה ותקן
לומר אלו העשרה קפיטל תהלים בשביל תקון הברית,
ובזכות כל הצדיקים והחסידים האמתיים, תזכני ותחנני,

שְׁאוּזָכָה בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים לְהוֹצִיא כָּל הַטְּפוֹת קָרִי, שְׁיִצְאוּ
מִמְּנִי לְבִטְלָה, בֵּין בְּשׁוּגָג בֵּין בְּמִזִּיד, בֵּין בְּאִנּוּס בֵּין בְּרִצּוֹן, (אם
אומר חס ושלום בשביל מקרה שנודמן לו באותו הלילה, יאמר: ובפֶּרֶט כָּל
הַטְּפוֹת שְׁיִצְאוּ מִמְּנִי בְּלִילָה זֶה עַל־יְדֵי מַקְרָה לַיְלָה, שְׁקַרָה לִי
בְּעוֹנוֹתַי הַרְבִּים), כֻּלָּם אֲזָכָה, בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים וּבְחַמְלַתְךָ
הַגְּדוֹלָה וּבְכַחֲךָ הַגְּדוֹל לְהוֹצִיאָם מִהַקְּלָפוֹת וּמִהַסְּטָרִין
אֲחֻרָנִין, מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁנִּפְּלוּ וְנִתְּפְּזְרוּ וְנִפְּצוּ וְנִדְּחוּ לְשָׁם,
וְאֵל יְדָח מִמֶּךָ נְדָח. וְתִכְנִיעַ וְתִשְׁבַּר וְתִתְהַרַג וְתַעֲקֹר וְתִכְלָה
וְתִבְטַל כָּל הַקְּלָפוֹת וְכָל הַרוּחִין וְשִׁדִּין וְלִילִין, שֶׁנֶּעְשׂוּ וְנִבְרָאוּ
וְנוֹצְרוּ עַל־יְדֵי אֱלוֹ הַטְּפוֹת, שְׁיִצְאוּ מִמְּנִי לְבִטְלָה, וְתִסִּיר מֵהֶם
חַיּוּתָם, וְתוֹצִיא וְתַגּוֹל מֵהֶם חַיּוּת דְּקַדְשָׁה, וְכָל הַנִּיּוֹצוֹת
הַקְּרוּשִׁים שֶׁבָּלְעוּ:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֵל חַי וְקַיָּם, חַי הַחַיִּים, מְלֵא רַחֲמִים, הַדֵּן
אֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת תְּמִיד, הַחֶפֶץ חֶסֶד וּמִרְבָּה לְהִיטִיב.
אָבִי אָבִי, גּוֹאֲלִי וּפּוֹדִי. יְדַעְתִּי יְהוָה יְדַעְתִּי, כִּי אֲנִי בְּעַצְמִי
הַחַיִּב וְהַפּוֹשֵׁעַ אֶפְלוּ בְּהַמְּקֻרוֹת שֶׁנִּדְּמְנוּ לִי בְּשׁוּגָג, כִּי לֹא
שָׁמַרְתִּי אֶת הַמַּחְשְׁבָה כְּלָל וְהִרְהַרְתִּי בַיּוֹם, עַד שֶׁבָּאתִי לְיָדֶיךָ
טְמֵאָה בְּלִילָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה קִלְקַלְתִּי מַה שֶׁקִּלְקַלְתִּי, וְנִרְמַתִּי
מַה שֶׁנִּרְמַתִּי, וְשַׁחַתְתִּי מַה שֶׁשַׁחַתְתִּי. אוֹי אוֹי אוֹי, אוֹיָה עַל
נַפְשִׁי, אוֹי לְנַפְשִׁי, כִּי גַמְלַתִּי לִי רָעָה. מַה אֶמַר, מַה אֶדְבַּר,
מַה אֶצְטַדֵּק. מַה אֶמַר, מַה אֶדְבַּר, מַה אֶצְטַדֵּק. הַאֱלֹהִים מֵצֵא
אֶת עוֹוֹנִי. הִנְנִי לְפָנֶיךָ בְּאִשְׁמָה רַבָּה, הִנְנִי לְפָנֶיךָ מְלֵא בּוֹשָׁה

שַׁעַר תְּקוּן תְּפִלָּה הַבְּלָלִי

וּבְלִמָּה, מָלֵא מְנוּפִים וְלִכְלוּכִים, מָלֵא תוֹעֵבוֹת רְעוּת, וְאִין
 שׁוּם לְשׁוֹן בְּעוֹלָם שְׂאוּכַל לְכַנּוֹת בּוֹ עֵצֶם הֶרְחַמְנוֹת שְׂיֵשׁ עָלַי,
 כִּי רַע וְמוֹר, כִּי נָנַע עַד הַנֶּפֶשׁ, מִר לִי מְאֹד, אָבִי שֶׁבְשָׁמַיִם; מִר
 לִי מְאֹד, רְבוּן כָּל הָעוֹלָמִים. רְאֵה אֲנִיחֲתִי וְאֲנִקְתִּי, כִּי נִפְשִׁי
 מָרָה לִי מְאֹד, עַד אֲשֶׁר אֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי יְכוּל לְחַיּוֹת מֵעַצְמִי
 מְרִירוֹת נִפְשִׁי, אֲשֶׁר עַד גָּבְהִי שָׁמַיִם יִגִּיעַ, כִּי קִצְתִּי בְחַיִּי,
 לָמָּה לִי חַיִּים כְּאַלֶּהָ, חַיִּים מָרִים וּמְרוּרִים מִמּוֹת. אֵת קִבְעַת
 בּוֹם הַתְּרַעְלָה שְׁתִּיתִי, מְצִיתִי, נִפְשִׁי: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֶתָּה
 לְבַד יִדְעֶתָ רְבוּי וְעַצְמִי הַפְּגָמִים הַגְּדוֹלִים, הָעֲצוּמִים וְהַנּוֹרָאִים,
 שֶׁנֶּעֱשִׂים עַל-יְדֵי-זֶה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעַתָּה אֵיךְ אוּכַל לְתַקֵּן
 זֹאת וּבִמָּה יִזְכֶּה נַעַר כְּמוֹנִי לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר שַׁחַתְתִּי. אֵיךְ
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִדְעֶתִי, וְאֵנִי מֵאֲמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי אִין
 שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כְּלָל, וְעַדִּין יֵשׁ לִי תִקְוָה, וְעַדִּין לֹא אֶבְדָּה
 תּוֹחֶלְתִּי מִיְהוָה, כִּי חֲסִדֵי יְהוָה כִּי לֹא תִמְנַנּוּ, כִּי לֹא כָלוּ
 רַחֲמָיו:

עַל-כֵּן בָּאתִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, אֱלֹהֵי
 אֲבֹרָהֶם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, אֱלֹהֵי כָל הַצַּדִּיקִים
 וְהַחֲסִידִים הָאֲמִתִּיִּים וְאֱלֹהֵי כָל יִשְׂרָאֵל, אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים
 וְהָאַחֲרוֹנִים, שֶׁתְּרַחֵם עָלַי וְתַעֲשֶׂה אֵת אֲשֶׁר בְּחַקֶּיךָ אֵלֶיךָ וְאֵת
 מִשְׁפָּטֶיךָ אֲשֶׁמֶר, וְתִכַּף אֵת יִצְרִי לְהַשְׁתַּעֲבֹד לָךְ, וְתִגְעַר
 בְּהִיצָר הָרַע וְתִגְרָשׁוּ מִמֶּנִּי מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם, וְתִשְׁמְרֵנִי
 וְתִצִּילֵנִי וְתִפְלֹטֵנִי מַעַתָּה מִכָּל מִינֵי הֶרְחָוִרִים רָעִים

תקון תפלה הבללי שעה

וממחשבות רעות ומפגם הראות ומפגם הדבור, ותצילני מעתה מכל מיני פגם הברית שבעולם במחשבה, דבור ומעשה, ותהיה עמי תמיד ותשמרני ותצילני ממקרה, בין ביום ובין בלילה מעתה ועד עולם:

אבינו, מלך אל חי וקיים, גואל חזק. שטחתי אליך כפי הצל הצל, הושיעה הושיעה, הצל לקוחים למות, הצל נרדף ותיב כמוני, הצילני מן השאול תחתיות. תן לי תקנה ולא אבד, חס ושלו, כי מה בצע בדמי, ברדתי אל שחת, היודך עפר, הניגד אמתך. דלו עיני למרום, יהוה עשקה לי, ערבני ערב עבדך לטוב, אל יעשקני זדים. כי אין לי שום בח אלא כפי, אין לי שום מנוס ומבטח, כי אם עליך לבד, על חסדיך העצומים לבד, על רחמיך הגדולים, על חמלתך האמתית, על חנינותיך הנצחיות ועל בח וזכות הצדיקים, ששמרו את הברית בתכלית השלמות, שאין שלמות אחריו, בהם תמכתי יתדותי, בהם אשען ואסמך, בזכותם וכחם אבטח ואקנה, כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסדיך לראות שחת. אהה יהוה, מלטני אהה יהוה, פדני! ראה מסכן כמוני טורף בלב ימים, תהום אל תהום קורא לקול צנוריה, כל משבריה ונגיף עלי עברו. צוד צדוני כצפור, איבי הנם. צמתו כבור חיי, וידו אבן בי. צפו מים על ראשי, אמרתי נגורתי. קראתי שמך יהוה, מבור תחתיות; קראתי שמך יהוה מבור תחתיות:

שעו תקון תפלה הַבְּלִי

רבונו של עולם! רבונו של עולם! מלא רחמים, מלא חסד חנם, מלא חנינות, מלא רחמנות, מלא טוב, מלא רצון. כבר קבלנו עלינו לקרא אליך תמיד, והנני מקים קבלתנו, והנני קורא אליך ממקום שפּל בזה, ממקומות מנגנים באלה. ממעמקים קראתיך יהוה, מעמקי עמקים, מן המצר קראתי יְהוָה, ענני במרחב יְהוָה. ואם בעוונותינו הרבים ירדנו למקום שיירדנו, וירדנו עכשו בעקבות משיחא למקומות נמוכים וישפלים מאד מאד, שלא ירדו ישראל לתוכם מעולם, כמו שכתוב: ותרד פלאים, אין מנחם לה; אף-על-פי-כן אין אני מיאשים עצמנו, חס ושלום, בשום אפן בעולם כלל, כי כבר הבטחתינו להשיבנו ממצולות ים, כמו שכתוב: אמר אדני מבשן אשיב, אשיב ממצולות ים. וכתוב: ואף גם זאת, בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא נעלתים לבלתם להפּר בריתי אתם, כי אני יהוה אלהיהם:

רבונו של עולם! פתח פיה לאלם כמוני, ותשלח לי דבורים ממעון קדשך מן השמים, באפן שאוכל לנצח אותך, לרצות ולפּים אותך, שתקבל ברחמיך הרבים ובחסדיך העצומים את אלו העשירה קפיטל תהלים שאמרתי לפניה, באלו אמרם דוד המלך עליו השלום בעצמו, ואף-על-פי שאיני יודע לכּון שום פונה מהפנות העצומות והנוראות, שיש באלו העשירה מזמורים, יהי רצון מלפניה, יהוה אלהי ואלהי אבותי, שתהא חשובה לפניה האמירה בפה לבד, באלו

השגתי וכוונתי כל הסודות והכוונות שיש בהם, ויהיו אמרי
לרצון לפני אדון כל. והנני משליך יְהִי עֲלֵיךְ, והנני מקשר
עצמי לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו ולכל הצדיקים
האמתיים, שוכני עפר, קדושים אשר בארץ הטהרה, ובפרט
להצדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן
פינא, נ נח נחמ נחמן מאומן, זכותו יגן עלינו אמן, ועל דעתם
ועל כוננתם אמרתי כל אלו העשרה קפיטל תהלים, ובזכותם
וכחם אזהרה לעורר ולגלות כל העשרה מיני נגינה, שנאמר
בהם ספר תהלים, שהם: שיר פשוט, כפול, משלש, מרבע,
שהם כלולים בשמוך המיוחד, הגדול והקדוש ובזכות וכת
השני שמות הקדושים האלו במלואם, שהם "אל אלהים"
(כזה): אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שהם עולים
במספר תפ"ה (ארבע מאות שמונים וחמש), כמספר תהלים,
בכת אלו השמות תזכני להוציא כל הטפות קרי לבטלה
מבטן הקלפה שבלעם, אשר מספר שמה עם האותיות עולה
תפ"ה, שהיא בקלפה כנגד קדשת ספר תהלים. ובכת אלו
העשרה מזמורי תהלים תעורר השני השמות הקדושים "אל
אלהים", ותהרג, ותשבר ותכניע, ותעקר ותכלה ותבטל את
הקלפה הזאת שבלעם, ותכריח אותה להפליט כל הטפות
הקדושות מבטנה וקרבה, ותמחה שמה וזכרה מן העולם,
ותקים מקרא שכתוב: חיל בלע ויקיאנו, מבטנו יורישנו אל.
ותהרג כל הקלפות, שנבראו על ידי אלו הטפות, ותוציא

שעה תקון תפלה הקבלי

ותגזל מהם החיות דקדושה. וכל הניצוצות הקדושות שבלעו על ידי פגם הטא זה, כלם תוציאם, ותחזר ותקבצם בקדושה שנית, ותזכנו לקבל עלינו על מלכות שמים באהבה תמיד, ונזכה לעסק כל ימינו בתורה ותפלה ומעשים טובים באמת ובלב שלם, באפן שנוזכה לברא גופים וכלים קדושים לכל הנשמות דאזלין ערטילאין על ידי עוונותינו הרבים על ידי פגם הטפות קרי, שיצאו ממני לבטלה:

רבנו של עולם, אמיץ כח, ורב אונים! עשה מה שתעשה ברחמיך הרבים באפן שנוזכה לתקן פגם הברית, פגם טפי המת, בין מה שפגמנו בזה בשוגג, בין במזיד, בין באנס, בין ברצון, על הכל תמחל ותסלח לי, אלוה סליחות, חנון המרבה לסלח, ונוזכה לתקן כל הפגמים בשלמות בחיינו בזכות הצדיקים הקדושים אשר בארץ המה (אם יהיה על קברו הקדוש יאמר: ובזכות הצדיק הזה השוכן פה, צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, נ נח נחמ נחמן מאומן, אשר אני מכתת רגלי ומלטלתי עצמי בטלטול הקשה בשביל לבוא הנה להשתטח על קבר הצדיק האמת הקדוש הזה אשר הבטיחנו בחייו הקדושים, לעמוד בעזרתנו סלה תמיד, כשנבוא על קברו הקדוש ונתן פרוטה לצדקה ונאמר אלו העשרה קפיטל תהלים. והנה עשיתי מה שמטל עלי, עשה מה שעליך), ומחל לי, וסלח לי, וכפר לי על כל החטאים והעוונות והפשעים, שהטאתי ושעויתי ופשעתי לפניך ברמ"ח איברי ושס"ה גידי, במחשבה, דבור ומעשה,

ובחמשה חושים ובשאר כחות הגוף, ובפרט מה שחטאתי
 ופשעתי ופגמתי נגדך בפנים הברית, שהוא כלל כל התורה
 בלה, והרע בעיניך עשיתי מנעורי עד היום הזה. על הכל
 תמחל ותסלח ותכפר, מלא רחמים, ותמלא כל השמות
 שפגמתי בשמך הגדול. הרב בכסני מעוני, ומחטאתי טהרני.
 תחטאני באזוב ואטהר, תכבסני, ומשלג אלבין. תשמיעני
 ששון ושמחה, תגלנה עצמות דבית. הסתר פניך מחטאי, וכל
 עונותי מחה. מחה פשעי למענה, כאמור: אנכי אנכי, הוא
 מוחה פשעיך למעני, וחטאתיך לא אזכור, ותמלא עלי
 ברחמים, ותהיה בעזרי תמיד בזכות וכת הצדיקים
 האמתיים, ותשמרני ותצילני תמיד, ותתן לי כח להתגבר על
 יצרי ולכף ולשבר את תאוותי, ולא אפגם עוד מה שפגמתי,
 ולא אעשה עוד הרע בעיניך, ולא אשוב עוד לכסלה. אם און
 פעלתי לא אוסיר, כי כבר הבטחתנו, שגם על זה מועיל
 תפלה ובקשה להנצל להבא ברחמיך האמתיים, מן היצר
 הרע וכת דילה. (אם יהיה על קברו יאמר: ובפרט על מקום ציון
 הקדוש הזה, עזרני בזכות הצדיקים הנגזזים פה) ורחם עלי, ותן לי
 כח ויגבורה מאתך, שאזכה להתגבר ולכבש את יצרי תמיד,
 עד שאזכה ברחמיך לגרשו ולסלקו ולבטלו מעלי לגמרי
 מעתה ועד עולם, כי כבר פלו ביגון חיי, ושגותי באנחה,
 כשל בעוני כחי, ועצמי עששו, עד אשר כשל כח הסבל:

שפ תקון תפלה הכללי

רחם עלי אבי אב הרחמן, רחם עלי שומע תפלה; חוס וחמל עלי, שומע צעקה, שומע אנהה, שומע אנקה, רחם רחם, הצל הצל, הושיעה הושיעה! אל יפל דמי ארצה לפניך, אל תתן לשחת נפשי, הצילני מדמים, אלהים, אלהי תשועתי. תרנן לשוני צדקתך. חוסה עלי, כרב רחמיך, כרב חסדיך, יהמו נא מעיד וחנינותיך על עלוב נפש כמוני, על נרדף כמוני, על מלכלך בחטאים כמוני, על חסר דעה, חסר עצה כמוני, כי לך לבד עינינו תלויות, לך לבד רעיני צופיות, דלו עיני למרום, עזר נא, הושיעה נא, חוס וחמל נא עלי והושיעני לשוב אליך בתשובה שלמה, באמת ובלב שלם, ואזכה להיות תמיד כרצונך הטוב מעתה ועד עולם. בחסדך חייני, ואשמרה עדות פיך. לב טהור ברא לי אלהים, ורוח נכון חודש בקרבי:

ובכן, יהי רצון מלפניך, יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, אדון השמחה והחידה, אשר לפניך אין שום עצבות כלל לעולם, כמו שכתוב: הוד והדר לפניו, עז וחידה במקומו. שתעזרני ברחמיך העצומים ותנבני להיות בשמחה תמיד. משמח נפשות עגומים, שמח נפשי האמללה מאד, העלובה מאד, העיפה והצמאה והרעבה אליך מאד, הסר מפני יגון ואנחה, שמח נפש עבדך, כי אליך יהוה נפשי אשא.

תקון תפלה הכּללי שפא

תודיעני ארח חיים. שבע שמחות את פניך, נעימות בימינך
נצח. השיבה לי ששון ישעך, ורוח נדיבה תסמכני. שבעני
מטובך, ושמח נפשי בישועתך, וטהר לבי לעבדך באמת.
עזרה כבודי, עזרה הנבל וכנור, אעירה שחר. זבני לכל
העשרה מיני נגינה דקדשה, שהם מכניעים ומתקנים פגם
הברית, באמור: אברך את יהוה אשר יעצני, אף לילות
יסרוני כליותי. לדוד משכיל, אשרי נשוי פשע בסוי חטאה.
בית והון נחלת אבות, ומיהוה אשה משכלת. יומם יצוה יהוה
חסדו, ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חיי. למנצח אל תשחת
לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו את הבית להמיתו. אזכרה
נגינתי בלילה, עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי. היאכל תפל
מבלי מלח, אם יש טעם בריר חלמות. פן תתן לאחרים הודך
ושנותיך לאכזרי. ולא אמר, איה אלוה עשי נותן זמירות
בלילה. שקר החן והבל היפי, אשה יראת יהוה היא תתהלל.
ונאמר: הללויה, הללו אל בקדשו, הללוהו ברקיע עזו. הללוהו
בגבורותיו, הללוהו כרב גדלו, הללוהו בתקע שופר, הללוהו
בנבל וכנור: הללוהו בתף ומחול הללוהו במנים ועגב:
הללוהו בצלצלי שמע, הללוהו בצלצלי תרועה. כל הנשמה
תהלל יה הללויה:

רבונו של עולם! תקע בשופר גדול לחרותנו, ושא גם לקבץ
גליותינו, וקרב פזרנו מבין הגוים, ונפוצותינו בגם מירכתי
ארץ. וקבץ נדחנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו: וקום

שפב תקון תפלה הבקלי

בְּנוּ מִקְרָא שְׁכַתוּב: וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ,
וְשָׁב וְקִבְּצֶךָ מִכָּל הָעַמִּים, אֲשֶׁר הִפְיָצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ שָׁמָּה. אִם
יְהִי נִדְחֶךָ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם, מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וּמִשָּׁם
יִקְחֶךָ. וְהֵבִיאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶל הָאָרֶץ, אֲשֶׁר יְרָשׁוּ אֲבוֹתֶיךָ,
וּירְשֶׁתָּהּ וְהִיטִיבֶךָ, וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבוֹתֶיךָ. וְנֹאמַר: גָּאֵם יְהוָה
אֱלֹהִים, מִקְבִּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל, עוֹד אֶקְבֹּץ עָלָיו לְנִקְבְּצָיו.
וְנֹאמַר: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה, נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּם. וְתִמְהַר
וְתַחֲיֵשׁ לְגַאֲלָנוּ, וְתָבִיא לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, וְתִבְנֶה אֶת בֵּית
קְדֻשָּׁנוּ וְתַפְאֶרְתָּנוּ, וְהֵבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירֶךָ בְּרָנָה, וְלִירוּשָׁלַיִם
בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. כְּמוֹ שְׁכַתוּב: וּפְדוּנֵי יְהוָה
יִשׁוּבוּן, וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרָנָה, וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים, שְׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה יִשְׂיִגוּ, וְנָסוּ יְגוֹן וְאִנְחָה. וְנֹאמַר: כִּי בְשִׂמְחָה תִצְאוּ,
וּבְשָׁלוֹם תּוּבְלוּן, הִהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לְפָנֶיכֶם רְנָה, וְכָל
עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף. וְנֹאמַר: כִּי נַחֵם יְהוָה צִיּוֹן, נַחֵם כָּל
חַרְבוֹתֶיהָ, וַיֵּשֶׁם מִדְּבָרָה כְּעֵדֶן וְעֵרְבָתָה כְּגֵן יְהוָה, שְׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה יִמְצֵא בָהּ, תּוֹדָה וְקוֹל זְמֶרָה. שִׂמְחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
צִדִּיקִים, וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב. אֹר זְרוּעַ לְצִדִּיק, וְלִישְׂרֵי לֵב
שִׂמְחָה. שִׂמְחוּ צִדִּיקִים בִּיהוָה, וְהוֹדוּ לִזְכוֹר קְדֻשׁוֹ. אָמֵן נִצַּח
סְלָה וְעַד:

זאת התפלה מצאנו באמתחת הכתבים, והיא מעט הפמות ורב
האיכות

רבנו של עולם, עלת העלות וסבת כל הסבות, אנת לעלא,
לעלא מן פלא, ולית לעלא מנה, דלית מחשבה תפיסא בך
כלל, ולך דומיה תהלה, ומרמם על כל ברכה ותהלה.
אותך אדרש, אותך אבקש שתתתן חתיכה דרך פבושה
מאתך, דרך כל העולמות, עד החשתלשלות שלי במקום
שאני עומד, כפי אשר נגלה לך, יודע תעלומות, ובדרך
ונתיב הזה תאיר עלי אורך, להחזירני בתשובה שלמה
לפניך באמת, כפי רצונך באמת, כפי רצון מבקר
הברואים, לבלי לחשב במחשבותי שום מחשבת חוץ ושום
מחשבה ובלבול שהוא נגד רצונך, רק לדבק במחשבות
זכות צחות וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך ובתורתך.
”הט לבי אל עדותיך”, ותן לי לב טהור לעבודך באמת.
וממצולות ים תוציאני לאור גדול חיש קל מהרה. תשועת
יהוה כהרף עין, לאור באור החיים כל ימי חיותי על פני
הארמה. ואזכה לתדש נעורי, הימים שעברו בחשך,
להחזירם אל הקדשה, ותהיה יציאתי מן העולם כביאתי,
בלא חטא. ואזכה לחזות בנעם יהוה ולבקר בהיכלו, פלו
אומר כבוד, אמן נצח סלה ועד:

לְכַל מֵאֵן דְּבַעֵי

כָּל מִטְרַתְנוּ בְּהַדְפַּסַּת הַסְּפָרִים
הַקְדוּשִׁים הִיא לְקַיֵּם אֶת צְוֵאת
מוֹהַרְנ"ת זצ"ל, שְׁצַוָּה קֹדֶם
הַסֵּתֶלְקוֹתוֹ "יִפּוּצוּ מֵעִינֵיתֶיךָ
חוּצָה".

הַרְשׁוּת נְתוּנָה לְכַל מִי
שֶׁבְרָצוֹנוֹ לְהַדְפִּים קְטָעִים מִסֵּפֶר
זֶה בְּכֹל לְשׁוֹן שֶׁהוּא בְּכֹל מוֹדִינָה
וּמוֹדִינָה, וְאִין רְשׁוּת לְאַף אֶחָד
לְאוֹסְרוֹ אֶלָּא אֲדַרְבָּה, "יִגְדִּיל
תּוֹרָה וַיֵּאדִיר".